

T.C.

**GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**33 NUMARALI
TOKAT ŞER'İYE SİCİLİ'NİN
TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan

Oktay Ekici

Tarih Ana Bilim Dalı

Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Doç. Dr. Ali Açikel

TOKAT – 2010

T.C.

**GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**33 NUMARALI
TOKAT ŞER'İYE SİCİLİ'NİN
TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan

Oktay Ekici

Tarih Ana Bilim Dalı

Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Doç. Dr. Ali Açikel

TOKAT – 2010

33 NUMARALI
TOKAT ŞER'İYE SİCİLİ'NİN
TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 26 / 03 / 2010

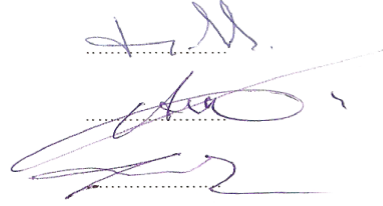
Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Hanifi VURAL

Üye : Doç. Dr. Ali AÇIKEL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Alpaslan DEMİR

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 10 / 03 / 2010 tarih ve 09/07 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Mustafa BALOĞLU

ETİK SÖZLEŞME

T.C.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçlara atıf yaptığımı ve kaynağımı gösterdiğimi beyan ederim.

(08/03/2010)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Oktay Ekici

İmzası

.....

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın başından sonuna kadar, gerek akademik anlamda gerekse teknik anlamda bana en büyük desteği veren tez danışmanım Doç. Dr. Ali AÇIKEL'e, yüksek lisans eğitimimin ilk iki döneminde Yakınçağ Osmanlı Tarihi ve Osmanlı Paleografyası konularında bizlere büyük emekler veren ve kaynaklarını bizlere sınırsızca açan, şu anda Çankırı Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Mehmet BEŞİRLİ'ye ve Karaman Üniversitesi öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet MERCAN'a teşekkür ederim.

Oktay EKİCİ

*Manevi desteklerini esirgemeyen çok kıymetli anne ve babama, eşim Selvihan ve
kızım Nazlı Hilal'e...*

ÖZET

Bu tez çalışmasında, 1828–1829 (H.1243–1244) yıllarına ait " 33 Numaralı Tokat Şer'îye Sicil Defteri " nin transkripsiyonu yapılarak, defterde bulunan belgelere göre belirtilen dönemde Tokat'ın idari, sosyal ve ekonomik yapısı incelenmiştir.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Osmanlı yargı sistemi, şer'î mahkemeler ve mahkeme görevlileri hakkında bilgi verilerek, şer'îye sicillerinin tanımı, kapsamı, hazırlanması ve günümüzdeki durumu açıklanmıştır. Ayrıca Tokat Şer'îye Sicilleri ve Tokat ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

İkinci bölümde, şer'îye sicilleri içerisinde bulunan belgeler hakkında açıklamalar yapılarak, 33 numaralı defter diplomatik açıdan incelenmiş, defterdeki belgeler tasnif edilmiştir.

Üçüncü bölümde, transkripsiyonu yapılan belgeler ışığında 1828–1829 yılları arasında Tokat'ın sosyal, ekonomik ve idari yapısı ile ilgili değerlendirmeler yapılarak, elde edilen bulgu ve sonuçlara yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde ise, 33 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili'nin transkripsiyonlu metnine yer verilmiştir. Ayrıca defterin incelenmesinde faydalanılabilecek bir sözlük de çalışmanın sonuna eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mahkeme, Kadı, Şer'îye Sicili, Sivas, Tokat

ABSTRACT

This thesis aims to transcribe “The Court Register Number 33 of Tokat” that belongs to the years 1828–1829 (Hegira 1243–1244) and to evaluate Tokat’s social and economical structure according to the documents in the register.

Our work consists of four parts. In the first part, it has been given general information on the definition and content of court registers, the Ottoman judicial system, court and court officials in Ottoman Empire, and then the present-day situation of court registers in addition the studies on court registers of Tokat have been discussed.

In the second part, on the one hand the documents that constitute court registers are classified and on the other hand the records that take part in “Court Register Number 33 of Tokat” are examined and evaluated in terms of diplomatic.

In the third part, Tokat’s social, economic and administrative structure in 1828 and 1829 are determined with the help of the documents which has been transcribed before.

In the fourth part, the transcribed version of the text of “Court Register Number 33 of Tokat” is found. At the end of this part a small dictionary is added according to the register.

Key Words: Court, Judge, Court Register, Sivas, Tokat

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME	İ
TEŞEKKÜR	İİ
İTHAF	İİİ
ÖZET	İV
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER	VI
TABLolar LİSTESİ	Vİİİ
KISALTMALAR LİSTESİ	İX
1. GİRİŞ	1
1.1. GENEL OLARAK ŞER‘İYE SİCİLLERİ’NİN TANIMI, KAPSAMI VE HAZIRLANMASI	1
1.2. ŞER‘İYE SİCİLLERİNİN KORUNMASI VE GÜNÜMÜZDEKİ DURUMU	5
1.3. OSMANLI DEVLETİ’NDE ŞER‘İ MAHKEMELER	6
1.4. ŞER‘İ MAHKEMELERİN İŞLEYİŞİ VE MAHKEMEDE GÖREVLİ MEMURLAR	8
2. TOKAT ŞER‘İYE SİCİLLERİ VE TOKAT’LA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR..	14
2.1. TOKAT ŞER‘İYE SİCİLLERİ	14
2.2. TOKAT ŞER‘İYE SİCİLLERİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	15
3. MATERYAL VE YÖNTEM	23
4. 33 NUMARALI TOKAT ŞER‘İYE SİCİLİ’NİN DEĞERLENDİRMESİ	25
4.1. DEFTERİN TANITIMI	25
4.2. DEFTERİN DIPLOMATİK AÇIDAN İNCELENMESİ	26
4.3. DEFTERDE YER ALAN BELGE TÜRLERİ	27
4.3.1. Hücçetler	27
4.3.1.1. Hücçetlerin Bölümleri	29
4.3.1.2. Hücçet Türleri ve 33 Numaralı Defterden Bazı Hücçet Örnekleri	30
4.3.2. Mürâsele Kayıtları	34
4.3.2.1. 33 Numaralı Defterden Bazı Mürâsele Örnekleri	36
4.3.3. Fermanlar	37
4.3.3.1 Fermanların Yazım Kuralları ve Bölümleri	38
4.3.4. Berâtlar	44
4.3.5. Buyurulduklar, Mektub ve Tezkere Kayıtları	45
4.3.5.1. Buyuruldukların Bölümleri	46
4.3.6. İ‘lâmlar	50
4.3.6.1. İ‘lâmların Bölümleri	51
4.3.7. Salyâne ve Masarifât Defterleri	52
4.3.8. Tereke Defterleri	55
4.3.8.1. Terekeden Yapılan Masraflar ve Giderler	57
4.3.8.2. Terekenin Taksim Edilmesi	58
4.3.8.3. Müslim ve Gayrimüslim Terekelerinin Karlaştırılması	60
4.3.8.4. 33 Numaralı Defterde Bulunan Terekeler ve Tereke Örnekleri	61
5. TOKAT KAZASININ İDARİ YAPISI	65
5.1. TOKAT MERKEZ KAZADA (NEFS-İ TOKAT) BULUNAN MAHALLELER, ÇARŞILAR VE MEVKİLER	66
5.2. NAHIYELER VE KÖYLER	70

6. SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYAT	73
6.1. AİLE VE DİĞER SOSYAL GRUPLAR	73
6.2. KULLANILAN İSİM, LAKAP VE ÜNVANLAR.....	76
6.3. MÜSLİM-GAYRİMÜSLİM İLİŞKİLERİ	78
6.4. EV EŞYALARI	80
6.5. GİYECEKLER	82
6.6. ZÜCCACİYE VE BİLLURİYE TÜRÜ EŞYALAR	85
6.7. ZİYNET EŞYALARI.....	86
6.8. BEZ VE KUMAŞLAR	87
6.9. SİLAH VE SİLAH TAKIMLARI	88
6.10. EĞİTİM VE KÜLTÜR.....	89
6.11. VAKIFLAR	90
6.12. UZUNLUK VE AĞIRLIK ÖLÇÜLERİ	92
7. EKONOMİK HAYAT	94
7.1. SANAYİ VE EL SANATLARI	94
7.2. TİCARET.....	96
7.3. VERGİLER.....	99
8. 33 NUMARALI TOKAT ŞER'İYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONLU METNİ	104
9. BULGULAR.....	525
10. SONUÇ	529
11. KAYNAKLAR	530
12. SÖZLÜK.....	537
ÖZGEÇMİŞ	544

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Defterde Yer Alan Hücetler	28
Tablo 2. Defterde Kayıtlı Bulunan Fermanlar	42
Tablo 3. Defterde Kayıtlı Olan Buyuruldu, Mektup ve Tezkereler	48
Tablo 4. Defterde Kayıtlı Müslim ve Gayrimüslim Terekeleri	61
Tablo 5. 33 Numaralı Defterde Adı Geçen Mahalleler	67
Tablo 6. Tokat’da Bulunan Sokak/Sûk (çarşı) İsimleri	69
Tablo 7. 33 Numaralı Tokat Şer’iye Sicili’nde Adı Geçen Mevkiler	69
Tablo 8. Tozanlı Nahiyesine Tabi Köyler.....	70
Tablo 9. Komanat Nahiyesine Tabi Köyler	71
Tablo 10. Kafırni Nahiyesine Tabi Köyler	71
Tablo 11. Yıldız Nahiyesine Tabi Köyler.....	72
Tablo 12. Dönekseabad Nahiyesine Tabi Köyler	72
Tablo 13. Defterde Adı Geçen Ev ve Hırdavât Türü Eşyalar	81
Tablo 14. İç ve Dış Giyim Ürünleri	82
Tablo 15. Kullanılan Başörtüler, Başlıklar ve Ayak Giysileri.....	83
Tablo 16. Mutfak ve Billuriye Eşyaları	85
Tablo 17. Ziyet Eşyaları.....	86
Tablo 18. Bez ve Kumaş ve Kumaş Türleri.....	87
Tablo 19. Silahlar ve Silah Takımları	88
Tablo 20. Defterde Adı Geçen Kitaplar	89
Tablo 21. 33 Numaralı Tokat Şer’iye Sicili’nde Adı Geçen Vakıflar.....	91
Tablo 22. Tekstil Sektörü ile İlgili İş Kolları.....	94
Tablo 23. Dericilikle İlgili İş Kolları	95
Tablo 24. Gıda Sektörü ile İlgili İş Kolları	95
Tablo 25. Çeşitli Esnaf ve İmalat Sektörü	96

KISALTMALAR LİSTESİ

A.:Arapça

B.: Bulgarca

Bkz.:bakınız

c.: cilt

F.: Farsça

Fr.: Fransızca

GOÜ: Gaziosmanpaşa Üniversitesi

H.: Hierî

İt.: İtalyanca

M.: Miladî

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

R.: Rumca

S.: sayı

s.: sayfa

TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TŞS: Tokat Şer'îye Sicili

TTK: Türk Tarih Kurumu

vb.: ve benzerleri

vd.: ve diğerleri

1. GİRİŞ

1.1. Genel Olarak Şer'îye Sicilleri'nin Tanımı, Kapsamı ve Hazırlanması

Tarih biliminin en büyük özelliklerinden biri, tarihi olayları ve olguları belgelere dayanarak açıklamasıdır. Her milletin tarihi yapısını anlatan bir takım vesikalar olduğu gibi Osmanlı Devleti'nden günümüze kadar ulaşan oldukça zengin ve çeşitli vesikalar ve arşivler vardır. Osmanlı Devleti'nin en önemli yargı organı olan Şer'î Mahkemelerde, devletin muhtelif devirlerdeki hukukî, iktisadî, dinî, askerî ve idarî müesseseleri hakkında çok değerli tarihî vesikalar kaleme alınmıştır. (Akgündüz, 1988: 11). Bu vesikaların önemli bir bölümü mahkemelerde kadılar tarafından kaleme alınan şer'îye sicilleridir. Hukuk sistemini İslam Hukukuna bağlı kalarak oluşturan Osmanlı Devleti'nde çok geniş ve kapsamlı görevlere sahip olan kadılar, kendilerine merkezden gönderilen hüküm ve fermanları, hüküm verdikleri davalara dair kararları, halkın kendilerine ilettiği şikâyet ve dilekçeleri, görev yaptıkları taşra birimlerinin mahalli idarelerine ait hukuki düzenlemeleri, kanunların öngördüğü bir şekilde sicil defterlerine kaydetmek zorundaydılar (Beşirli, 2000: 7).

Osmanlı Devlet ve sistemini anlayabilmek için, Şer'îye Sicillerinin dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Çünkü Şer'îye Sicilleri başta Osmanlı Devleti'nde hukuk uygulamalarını ayrıntılarıyla ortaya koymakla birlikte, devletin sadece hukukî yapısını değil, iktisadî, dinî, askerî ve idarî yapısını da ortaya koymaktadır. Ayrıca Şer'îye Sicilleri, Osmanlı Devletinde mahkemelerin sadece davalara bakmadığını, davaların yanısıra daha değişik görevlerin de mahkemeler tarafından görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Osmanlı Mahkeme kayıtları olarak da bilinen bu defterlere, kadı defterleri, mahkeme zabıtları veya zabt-ı vekâyi sicilleri de denilmektedir. (Pakalın, 1977: 383)

Şer'îye Sicil defterlerinde mevcut olan kayıtlar iki kısma ayrılır. Birinci kısım, hüccetler, ilamlar, mahalle ve köy isimleri, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, şehrin nüfusu, dini ve etnik yapısı, evlenme, boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım-satım, mukâvele, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve cinâyet gibi kayıtlar, şehirdeki esnaflar, üretim, sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarı ve avâız hânesi ile ilgili belgeler, çeşitli eşya fiyatlarını gösteren kayıtlar, miras ve varislerin durumunu bildiren tereke kayıtları ve bunların dışında mahkeme tarafından önemli görülen çeşitli konular vs. gibi şer'i muamelelere dair çeşitli kayıtları içerir. Bu kayıtlar bizzat kadılar tarafından tutulan kayıtlardır. İkinci kısımda ise merkezden kaza merciine gönderilen ferman, berat, buyuruldu, mektup, tezkere gibi hükümlerin suretleri bulunur. (Uzunçarşılı, 1988: 109)

Osmanlı Devlet yapısını ortaya koymada vazgeçilmez bir yere sahip olan şer'îye sicil defterleri, verdikleri malumat ve tarihlendirme bakımından oldukça güvenilir kaynaklardır. Son dönemlerde sosyal bilimciler sınırlı bir bölgenin başka bir deyişle şehir ya da daha alt idari birimlerin tarihinin çalışılması suretiyle çok daha geniş bir yapının yani bir devletin ya da imparatorluğun yapısının daha iyi anlaşılabilceğini kabul etmektedirler. Bu şekilde parçalardan tümevarımı hedefleyen bu yeni yaklaşımın altında yatan temel düşüncelerden birisi de şehir ya da kasabaların yönetimi altında buldukları devletlerin çekirdek yaşam ve hareket alanlarını oluşturmasıdır. Bu tür yaklaşımlar, şer'îye sicillerini son zamanlarda giderek yoğunlaşan şehir tarihleri araştırmaları açısından birinci dereceden kaynak durumuna getirmiştir. (Halaçoğlu, 1996: 12)

Şer'îye Sicillerinde bulunan çeşitli fermanlar, beratlar, mektuplar, buyuruldular vb. diğer resmî kayıtlar, eski nizamların içyüzlerini ortaya koyan en önemli belgelerdir.

Sicillerde geçen kişi adları, kasaba, köy, mahalle, semt adları dünü ve bugünü kıyaslamak ve sentez yapmada önemli bir veridir. Tımarların kimlere ve ne surette tevcih edildiklerine dair beratlarla bu tımarların kadılar huzurunda ve artırma yoluyla mültezimlere verilmelerine veya sipahiler marifetleriyle tapuya bağlanmalarına, vakıflara ait emlak ve akarların da aynı şekilde kiraya verilmelerine dair rastlanan kayıtlar, Osmanlı Devletinin iç teşkilatını ortaya koyması bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Sicillerde rastlanılan narh kayıtları, esnaf teftişine dair kısa fakat açık zabıtlar, o zamanki belediye kaide ve nizamlarını ortaya koyduğu için iktisat tarihi açısından oldukça önemlidir. Sicil defterleri dönemin ve bölgenin mimari özellikleri, etnik yapısı, sosyal ve ekonomik durumu vb. çeşitli yapısını tespit etmede incelemeye değer kaynaklardır. Dava konuları, mahkemelerin çalışma biçimleri, İslâm hukukunun tatbiki gibi konuları ihtiva ettiği için hukuk tarihi açısından da öneme sahiptirler. Sicil kayıtları askeri açıdan savaş hazırlıkları, asker ve erzak sevkiyatı, savaşın seyri vb. konularda da ayrıntılı ve önemli bilgiler veren kayıtlardır.

Şer'îye sicillerinin yazımında, diğer Türk-İslam Devletlerinde de tutulan sicil defterlerinde görülen üsluba genellikle uyulmuştur. Kadı göreve başlar başlamaz defterin ilk sayfasına adını, sanını, göreve başlama tarihini yazardı. Görevi bitince de bizzat kendisi veya emini vasıtasıyla defteri halefi olan kadıya teslim ederdi. (Akgündüz, 1988 : 17). Tüm şer'îye sicil defterlerinin başında genellikle düzenli bir üslupla ve Arapça olarak yazılmış dibace denilen giriş bölümü vardır. Bu bölümde Allah'a, Hz. Peygambere ve şer'î hükümlere saygı arz edilirdi. Kadının adı ve ünvanı ile tayin beratı veya buyuruldusu da defterin başına yazılırdı.

Şer'îye sicilleriyle ilgili bilinmesi gereken bazı kavramlar: Sicil, mahzar ve sakk-ı şer'îdir. Sözlük anlamı okumak, kaydetmek ve karar vermek olan sicil kelimesi

kavram olarak; toplumla ilgili bütün hukuki olayları, kadıların verdikleri kararların suretlerini ve çeşitli yazılı kayıtları içeren defterler için kullanılmaktadır. Huzur ve hazır olmak anlamlarına da gelen mahzar kavramı iki farklı anlamı karşılamaktadır. Birincisi bir konu hakkında düzenlenen yazılı belgenin içeriğinin doğruluğunu belirtmek için mahkemede hazır olan ve konuyu bilen subaşı, muhızır ve çavuş gibi görevlilerin yazılı şahitliklerine ve imzalarına mahzar adı verilmektedir. İkinci manası ise tarafların iddia ve delillerini içeren ancak hakimin kararına esas teşkil etmeyen beyanlardır. Sakk-ı şer'î ise şer'î mahkemelerde her türlü belgenin düzenlenmesinde dikkat edilen yazım usulüdür. (Akgündüz,1998: 19). Her kadının mevcut kurallara uygun sakk düzenleyemeyeceği dikkate alınarak sicillerin amacına uygun, kolaylıkla ve eksiksiz tutulabilmesi açısından âlim kadınlara değişik muamelelerin nasıl yazılacağına dair örnek formlar biçiminde sakk mecmuaları adı verilen rehber kitaplar hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Osmanlı Devleti'nde şer'îye sicilleri XV. yüzyılın ortalarından başlayarak XX. yüzyıla kadar uzanan bir dönemde kaleme alınmışlardır. İlk dönemlerde Türkçe ve Arapça yazılan ve oldukça kısa tutulan sicil defterleri XII. yüzyılın sonlarına doğru "Kitabü'l-Mahâdır ve's-Sicillât" adlı eserin Türkçeleştirilmesinin de etkisi ile mahkemelerde ve sicillerin yazımında Türkçe ağırlık kazanmaya ve yazı işleri standart biçime dönüşmeye başlamıştır. (Gedikli, 2005: 188-189). Şer'îye Sicillerinde genellikle talik ve rika kırması denilen yazılar kullanılmıştır. (Kütükoğlu, 1994: 59-61).

Şer'îye Sicil defteri "Sicill-i mahfuz" ve "Sicil-i mahfuz defterlü" denilen iki bölüme ayrılırdı. "Sicill-i mahfuz" denilen defterin birinci bölümüne evlenme-boşanma, alacak-verecek, alım-satım, nafaka, vasi, vakıf, hibe, cürüm-cinayet gibi mahalli olaylar kronolojik sıraya göre, defterin baş kısmından başlanarak, "Sicil-i

mahfuz defterlü” denilen ikinci kısma ise merkezden gelen ferman, berat, buyruldu ve terekeler defterin sonundan başlanarak yine kronolojik sıraya göre kaydedilirdi (Taş, 1998: 178; Avcı,1999: 45).

1.2. Şer‘iye Sicillerinin Korunması ve Günümüzdeki Durumu

Türkiye’deki şer‘iye sicilleri ile ilgili ilk müstakil arşiv, Sultan II. Abdülhamid'in emriyle kurulmuş olan Şer‘iye Sicilleri Arşivi'dir. Bundan başka, çeşitli müze ve kütüphanelerde değişik sayıda şer‘iye sicili bulunmaktadır.

Şer‘iye sicillerinin bir kısmı zaman içerisinde savaşlar, yangınlar ve su baskınları gibi değişik doğal afetlerden kaynaklanan durumlara bağlı olarak çürümeler ve insan eliyle oluşan tahripler nedeniyle günümüze kadar ulaşamamıştır. (Atalar,1976: 313–314). Bu tip tahriplerden kurtulmuş olan sicillerin bir kısmı da çöplüklerden toplanmış ya da bazı şahısların eline geçmiştir. (Gedikli, 2005: 188). Sonuç itibarıyla defterlerin bir kısmı şu an elimizde bulunmamaktadır. Günümüze kadar ulaşan şer‘iyye sicillerinin sayısı konusunda ise farklı rakamlardan söz edilmektedir. Naci Aslan on bine yakın defterin Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü’nde olduğunu, bir o kadarının da İstanbul Şer‘iye Sicili Arşivi’nde yer aldığını belirtir (1998: 190). Orhan Avcı, Devlet Arşivleri’nde 8928 sicilin varlığına (2005: 195), uzun yıllar İstanbul Şer‘iye Sicilleri Arşivi’nin idareciliğini yapan Abdülaziz Bayındır ise İstanbul ve çevresine ait 9872 sicile işaret etmektedir (1994: 116)

Şer‘iye sicillerinin korunmasına ve bir arşivde toplanmasına yönelik ilk girişim Osmanlı padişahlarından İkinci Abdülhamid’e aittir. Şer‘iye sicillerinden oluşan bu ilk arşiv 1894 yılında İkinci Abdülhamid’in emriyle İstanbul’da kurulmuştur. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise Maarif Vekâleti’nin 3 Kasım 1941 tarihine ait 4018/2182 sayılı kararıyla sicillerin kütüphane ve müzelere devri sağlanmıştır. İstanbul hariç

tutulmak üzere 1991’de Kùltür Bakanlığı’nın aldığı bir karar gereği siciller Ankara’da bulunan Milli Kùtùphane’de toplanmıştır. Milli kùtùphanenin Yazma ve Nadir Eserler Deposu’nda korunan belgelerin mikro-filmleri çekilerek bu filmler milli kùtùphanenin arşivinde bırakılmış, belgelerin aslı ise 2006 yılında Devlet Arşivleri Genel Mùdùrlùđù’ne devredilmiştir. (www.mkutup.gov.tr). İstanbul ve çevresine ait 15172 sicilin 9872 adedi İstanbul Müftùlùđù şer’iye Sicilleri Arşivi’nde, 5300 adedi ise řeyhùlislamlık (Bâb-ı Fetva) Arşivinde korunmaktadır. (Aydın, Yurdakul, Kurt, 2006: 25). Bunların dışında Sofya’daki Milli Kùtùphane’de, Üskùp’te bulunan Makedonya Tarihi Enstitùsù’nde, Yunanistan’da Selanik’teki Makedonya Enstitùsù’nde, Kıbrıs’ta, Kahire’de, şam’da ve Basra’da da şer’iye sicilleri bulunmaktadır (Akgùndüz, 1998: 61).

1.3. Osmanlı Devleti’nde şer’i Mahkemeler

Osmanlı’da mahkemeler ve davalar isteyen herkese açaıktır. Mahkemeler halka açık bir şekilde görülür. Dava görülmeğe başlamadan önce davacının iddiası, önceden mahkemeye yazılı olarak verilmişe, okunur ve davacıya tasdik ettirilir, yazılı olarak daha önceden verilmemişe davacıya takrir ettirilir, peşinden de davalı dinlenirdi. Davalının itiraz veya inkar yoluna gitmesi durumunda davacıdan delil veya şahit göstermesi talep edilirdi. Davacı iddialarını şahitler veya deliller ile ispat eder ve bunların makbul olduğu kabul edilirse davalı aleyhine karar verilirdi. Davacı iddiasını deliller veya şahitler ile ispatlayamazsa, davalıya yemin teklif edilir, davalı yemin ederse davacı iddiasından men edilir, davalının yeminden kaçması durumunda ise onun aleyhine karar verilirdi. Bütùn bu işler bittikten sonra verilen karar veya tutulan tutanak hüccet veya ilam şeklinde düzenlenir ve iki tarafa verilirdi.

Kâdının verdiği karara kazâ veya hüküm denir. Davalı aleyhine hükmedilen ve davalının mahkum edildiği hükümlere “kazâ-i ilzâm”, “kazâ-i mülk” veya “kazâ-i

istihkak”, davacının aleyhine verilen hükümlere ise “kazâ-i terk” adı verilir ve bu durumda davacının davayı terk etmesi istenirdi. (Akgündüz, 1988 : 71).

Osmanlı Devleti’nde mahkemeleri şer’i mahkemeler ve şer’i mahkemeler dışındaki mahkemeler olmak üzere iki kısma ayırmak mümkündür. Şer’iye sicillerine ve konumuza asıl kaynaklık eden ve kâdı tarafından şer’i hükümlere göre yargılama yapılan mahkemeler şer’iye mahkemeleridir ki, bunlara “Mehâkim-i Şer’iye”, “Meclis-i Şer’”, “Meclis-i Şer’-i Enver” veya “Meclis-i Şer’-i Nebevi” gibi adlar da kullanılırdı. Osmanlı Devleti’nde şer’î mahkemelerin yapısı ve işleyişi, dil dışında, kendisinden önceki Müslüman devletlerle aynıdır. Osmanlı Devleti’nde yargı dili gittikçe Türkçeleşmiştir.

Şer’iye mahkemelerinin belli bir binası bulunmamaktadır. Cami, mescid, kâdının evi veya medreselerin bir odası kâdının makamı veya mahkeme yeri olarak kullanılabilir. 1837 yılında İstanbul kâdısı Bâb-ı Meşihat’a taşınmış, resmî bir binada ilk defa yargılama görevi yapılmıştır. 1838’de kâdılarının yetkilerini kötüye kullanmalarını önlemek amacı ile “Ceza Kanunnâme-i Hümayûnu” çıkarılmıştır. Ayrıca Tanzimata kadar kazaskerler ve sadrazamlara bağlı olan kâdılar, Tanzimat ile birlikte Şeyhü’l-islama bağlanmıştır. (Akgündüz, 1988: 76-77).

1839 tarihli Tanzimat Fermanı ile şer’iye mahkemelerinin yetki alanlarında da değişiklikler yapılmıştır. 1859 tarihli “Mehâkim-i Şer’iye” Hakkında Nizâmname ile Şer’iye mahkemelerinin yetki sınırları tespit edilerek, Evkâf ve Kassâm Mahkemelerinin yetkileri saptanmıştır. 1867 tarihli “Divân-ı Ahkâm-ı Adliye Nizâmnamesi” ile miras, aile, vakıf, şahsa karşı işlenen suçlar ve cezalar dışındaki hususlar bu mahkemelerin yetkisinden alınmıştır. Aynı tarihli Şur’â-yı Devlet Nizâmnamesi ile idarî yargı yetkileri de sınırlandırılmıştır. (Akgündüz, 1988: 77).

1870 tarihli Nizâmnâme ile 1871 yılında Nizamiye Mahkemeleri kurulmuş, Şer’i mahkemelerin hukuk-ı şer’iye dışındaki tüm yargı yetkisi bunlara devredilmiştir. 1873’ de temyiz mahkemesi gibi çalışacak olan “Meclis-i Tedkikat-ı Şer’iye” kurulmuştur. Bu mahkeme haftada üç gün çalışacak, kendisine havale edilen dava ve meseleleri temyiz mahkemesi gibi inceleyip şer’i hükümlere göre sonuca bağlayacaktır.

1909 tarihinde Nizâmiye mahkemelerinde şahsî hak davalarının Şer’iye mahkemelerinde görülemeyeceğine karar verilmesi üzerine 1913 tarihinde “Hükkâm-ı Şer’ ve Me’ûrin-i Şer’iye Hakkında Kanun-ı Muvakkat” ile Şer’iye mahkemelerinin taşra ve merkez teşkilatı yeniden yapılandırılmıştır. 1914’de ise bütün Şer’iye mahkemeleri Adliye Nezâreti’ne bağlanmıştır. 1924 yılında “Mehâkim-i Şer’iyenin İlgası ve Mehâkimin Teşkilatına Ait Ahkâmı Mu’adil Kanun” ile Şer’iye mahkemeleri tamamen kaldırılmıştır. (Akgündüz, 1988: 78).

1.4. Şer’i Mahkemelerin İşleyişi ve Mahkemede Görevli Memurlar

Daha önceden de belirtildiği gibi birçok Osmanlı kazasında mahkeme için ayrılmış özel bir bina bulunmamaktaydı. Ancak yargılamanın yapıldığı, arayanların kâdıyı bulabileceği belli bir yer mutlaka bulunması lazımdı. Büyük kazaların bazılarında ise mahkemeler için ayrılmış özel binalar bulunabilmekteydi. Tokat’da mahkeme için ayrılmış bir mahkeme binası bulunmaktaydı. Bu mahkeme binası Ali Paşa Camii yakınlarındaydı. Camiinin doğu kısmında bulunan yere bu nedenle mahkeme çarşısı da denmekteydi. Tokat’da mahkemeye ait özel bir binanın bulunmasının en önemli nedeni Tokat kâdılığının mevleviyet derecesinde olmasıyla ilgilidir. (Beşirli, 2005:104–108).

Osmanlı mahkemelerinde görev alan memurlar ise şu şekilde açıklanabilir.

Kâdı: Osmanlıda adliye teşkilatının temelini kâdılar oluşturur. Kâdıya, hâkim, veya hâkimü'ş-şer' gibi isimler de verilirdi. Osmanlı adlî teşkilatının temeli sayılan kâdılar, buldukları yerin hem hâkimi, hem belediye başkanı, hem emniyet âmiri, hem mülkî amiri ve hem de halkın her konuda müracaat ettiği ve danıştığı bir makamdır. (Akgündüz, 1988: 68). Kâdılar sultan adına şer'î hükümleri uygulamakla görevlidir. Muhakemeyi yürütme ve karar verme konusunda sultanın vekilidirler. Atama ve görevden alma yetkisi sultana aittir. (Pakalın, 1993: 120)

Kâdılar, medreselerden yetişen ilmiye mensupları arasından seçilirdi. Bulduğu kazada devletin diğer görevlileriyle birlikte çalışmaktaydı. İdari, sosyal, ekonomik, mali ve beledî birçok konulardaki davalara bakan ve hüküm veren bir hâkim olduğu kadar, bu konularla ilgili işlerin yapılmasına da nezaret ederdi. Kâdılar şer'îye sicillerini yazmak, imam, hatip tayin etmek, mirasları paylaşmak, velisi olmayanları evlendirmek, öksüz ve kaybolan insanların mallarını korumak, vasi, nafaka, kayyım, nâzır tayin etmek veya görevden almak, vakıfların onayını yapıp hesaplarını incelemek, nikâh işlemlerini yapmak, vasiyetleri yerine getirmek gibi şer'î görevleri ifa etmekle görevli idiler. Yine idarî konularda diğer yetkililerle işbirliği yapıp, kendisine gelen emir ve fermanları halka duyurmak ve uygulamak da kâdının görevlerindedir. (Akgündüz, 1988: 68). Vergilerin düzenlenmesi ve dağıtımının yapılması da kâdının görevlerindedir. Kâdılar karar verirken liyakatli kişilerden görüş alabilirlerdi ancak kararlarında kesinlikle bağımsızdırlar ve doğrudan merkeze bağlıydılar. Tanzimat'a kadar Sadrazama bağlı olan kâdılar Tanzimat'tan sonra Şeyhülislama bağlanmıştır. (Ortaylı, 1994: 28–29).

Kâdılıklar derece olarak iki gruba ayrılmıştır. İlki mevleviyet denilen büyük kâdılıklardır. Rumeli Kazaskerliği en büyük mevleviyetti. Daha sonra Anadolu

Kazaskerliği, İstanbul Kâdılığı, Hameyn Mevliyeti, Bilâd-ı Hamse Mevliyeti, Mahraç Mevliyeti, Devriye Mevliyeti, Pâye-i Mücerrede sahipleri gelmekteydi. İkinci derece kâdılıklar ise kaza kâdılıklarıdır. Rumeli dokuz, Anadolu ise on sınıf kaza kâdılıklarına ayrılmıştı. (Akgündüz, 1988: 71).

Nâib: Kelime anlamı vekil demektir (Devellioğlu,2007: 799). Osmanlı Hukuk sisteminde iki anlamı karşılamaktadır. Birincisi, kâdılar padişahın vekili olarak kabul edildikleri için onlara naib ya da bunun çoğulu olan nüvvâb denilirdi (TŞS 33, 46/b). İkinci karşılığı ise kâdıların kendi yerlerine dava görmek üzere görevlendirdikleri vekiller için de kullanılırdı (TŞS 33, 112/a). İncelediğimiz defterde mahkeme tarafından Es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi'nin Hesesoğluna müteallik suyun hücceti için naib yani vekil tayin edildiği anlaşılmaktadır (TŞS 33, 4/c).

Başkâtip ve kâtipler: Başkâtip, kâdı ya da naiblerin görev süreleri sonunda mulâzemet için İstanbul'a gitmeleri durumunda, istifa etmeleri ya da ölmeleri halinde mahkemeye vekâlet eden kişidir (Beşirli, 2005: 115). Naiblerin çeşitli nedenlerle mahkemeye gelemedikleri bir iki gün için de başkâtipler vekil olarak atanmaktaydı. İncelediğimiz defterde Re'isü'l-Küttâb veya ser-küttâb Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed Efendi'nin ismi bazı belgelerde geçmektedir. (TŞS 33, 1/a, 17/b). Mahkemelerde başkâtipten başka katibü'l-hurûf (TŞS 33, 1/a), kâtib-i nühâs, kâtib-i mahkeme (TŞS 33, 10/b), gibi kâtipler de görev yapmaktadır. Mahkemede görülen duruşmaların vaktinde ve imla kurallarına uygun olarak sicillere geçirilmesi kâdının verdiği hüccet, mürasele, i'lâm gibi yazılar ile merkezden gelen emir, mektup ve beratların usulüne uygun kayda geçirilmesi kâtiplerin başlıca görevleri arasındadır (Beşirli, 2005: 116).

Mukayyid: Mahkemede şer'î davaları kayda geçiren, tezkereleri yazan, hüccet, mürasele, defter ve ilâmları tutan görevlilere mukayyid denmekteydi (Beşirli, 2005:116). İncelediğimiz defterde mukayyid olarak Mukayyid Mehmed Efendi'nin ismi geçmektedir. (TŞS 33, 9/a).

Ser-muhzır ve muhzırlar: Bir çeşit adli polis görevini yerine getirmekteydiler. Davacı ve davalıların mahkemeye davet edilmesi veya mahkeme ve kâdının huzuruna getirilmesi, duruşmalar sırasında mahkeme binasında güvenliğin temin edilmesi gibi önemli görevleri yerine getirirlerdi. (Akgündüz, 1998: 72–73). İncelediğimiz defterde ser-muhzır (muhzırbaşı) olarak Ser-muhzırân Ali bin Ali (TŞS 33, 1/a) ismi ve muhzır olarak çok sayıda muhzırın adı (TŞS 33, 5/a, 6/c, 18/b) kayıtlarda geçmektedir.

Müşavir: Kâdının lüzum görmesi halinde mahkemelerde kendisine danışılan, fikir veya fetva alınan kimselerdir. Bunlar islam hukukunu iyi bilen kişilerdir. Müşavirler genellikle kâdılık vasfına sahip şahıslar arasından seçilirdi. Kâdı mahkeme sırasında bunları yanında tutabilirdi. 1913'ten sonra bazı mahkemelerde müşavirlik kadrosu ihdas edilmiştir. (Akgündüz, 1998: 74–75).

Mübaşir: Mahkemelerde kâdının celp ve tebliğ işlerini yerine getiren memurlardır. Bu yönüyle, muhzırla aynı görevi yerine getirdiği söylenebilir. Mübaşirler, muhzırlardan farklı olarak daha çok ceza davalarında görev alırlar ayrıca devletçe soruşturulması gereken işlerin takibini yaparlardı. Mübaşirlerin ücretleri devlet tarafından değil, gittikleri yerin halkı tarafından karşılanırdı. (Akgündüz, 1998: 74).

Subaşı: Sancaklarda sancak beyinin özel adamı ve emniyet amiri, kaza ve daha küçük yerlerde ise idare amirliği, icra ve infaz memurluğu görevlerini yerine getirirdi. Mahkemelerin kararlarının uygulanmasına yardımcı olmak, hakkında tutuklama kararı

verilen şahsı hapse koymak, hapishaneye nezaret etmek, cezai tazminatların tahsilini gerçekleştirmek subaşının başlıca görevleri arasındaydı. (Akgündüz, 1998: 74).

Kassam: Kelime manası olarak kısım kısım ayıran kısım kısım veren demektir. Hukuki olarak ise mirasçılar arasında mirası taksim eden ve küçüklerin hakkını koruyan şeriat memuru manasına gelmektedir. (Develioğlu, 1996:494) Kassamlar, kazasker kassamı ve kâdı kassamı olarak iki kısma ayrılırdı. Kazasker kassamı kazaskere bağlı olan askeri sınıfın terekelerini mirasçılarına taksim eder, kâdı kassamı ise şer'i mahkemelerde ganimet ve miras konularında her türlü menkul ve gayrimenkulü bölerek hisseleri belirli hâle getirirlerdi. (Öztürk, 2001:579). Her kâdılıkta müstakil bir kassam defteri mevcuttu. Kassam, miras davalarında bizzat dava mahalline gider, ölen kişinin terekesi kassam huzurunda tespit edilirdi. Mirasa konu olan mallar kalem kalem ayrılarak değerleri bilirkişiye tespit ettirilip altına yazılır ve belli bir sıraya ve şablona¹ göre deftere kaydedilirdi. Mirasçılar arasında ki anlaşmazlıkları bir hükme bağladıktan sonra mirası şer'i usullere göre mirasçılar arasında paylaşırdı. Kassamların ücretleri devlet tarafından ödenmezdi. Taksim ettikleri terekelerin belli bir bölümü resm-i kısmet adı altında kasama verilirdi. (Akgündüz, 1988:75). İncelediğimiz defterde bu oran kırkda bir şeklindedir. (TŞS 33, 155/b)

Çavuşlar: Bunlara Dergâh-ı Âlî Çavuşları da denilmekteydi. Osmanlı adli teşkilatında önemli bir yeri vardır. Günümüzdeki icra memurlarının yaptığı görevi yerine getirirlerdi. Mahkemeden çıkan ilamların icrası, borçlunun mallarının satılıp

¹ Kassamların hazırladığı tereke defterleri genellikle şu sıra takip edilerek oluşturulurdu. İlk olarak vefat eden şahsın tanıtımı, ikinci olarak mirasa konu olan malların dökümü, daha sonra borç, masraf (resm-i kısmet, mesarif-i müteferrika) gibi giderlerin tespit edilmesi, varislere ve beytülmal kalan kısmın hesaplanması.

borcunun ödenmesi, borçlu ödememekte ısrar ederse hapis cezalarının, hukuken kesinleşen nakdî ve bedenî cezaların infazı görevlerindendi (Akgündüz, 1988: 73).

Tezkiye Memurları: Gerek duyulması halinde şahitler hakkında güvenilirlik soruşturması yapmak üzere görevlendirilen memurlardır.

Mahkeme İmamı: Mahkeme binası içerisinde yer alan mescitte namaz kıldırır ve yarı resmi olarak mahkeme kâtiplerine yardımcı olurdu. Bu göreve, bilgi birikimi güçlü olan imamlar mürasele ve beratla atanırlardı. (Beşirli, 2005: 116).

Hademeler: Mahkemelerde duruşmalar sırasında güvenliği sağlamak, mahkemeye müracaat edenleri sıraya koymak, evrak takibi yapmak gibi görevleri vardı. Defter düzenlenmesi sırasında hüddamiye adıyla ücret de alırlardı (Akgündüz, 1998: 72). İncelediğimiz defterdeki tereke kayıtlarında hüddâmiye ücreti ödendiğine dair bilgiler bulunmaktadır.(TŞS33,126/a)

2. TOKAT ŞER'İYE SİCİLLERİ VE TOKAT'LA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Tokat Şer'İye Sicilleri

Daha öncede belirttiğimiz gibi, önemli bir tarihi kaynak olarak şer'İye sicilleri; ait oldukları kaza ve Osmanlı tarihi hakkında siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan zengin bilgiler ihtiva eder. Sicillerin genel tarihin olduğu kadar, mahalli yer adları, önemli sosyo-ekonomik müesseselerin tarihi, tarihî şahsiyetlerin ortaya çıkarılmasındaki katkısından dolayı yerel tarihin aydınlatılmasına da katkıları çok büyüktür. Bu bakımından şer'İye sicilleri çok önemli ve birinci elden tarihi kaynaklardır. Bu siciller incelenmeden sosyal ve ekonomik tarihin tam olarak ortaya konması mümkün değildir. Bu kaynaklar tahlil edildikçe gerek yerel tarih gerekse buna bağlı olarak Osmanlı tarihi konusunda daha ayrıntılı ve sağlıklı bilgi ve belgelere ulaşılmış olacaktır. Bu açıdan bakıldığında, Tokat Şer'İye Sicilleri Tokat tarihinin araştırılmasında çok önemli bir kaynaktır. Sicillerin tahlilinin yapılması sonucu Tokat'ın askeri, ekonomik, sosyal, hukuk vb. tarihi çok daha iyi aydınlatılacak ve anlaşılacaktır.

Tokat kazâsına ait günümüze ulaşan ilk şer'İye sicil defteri, H.1176–1179/M.1772–1776, son şer'İye sicil defteri ise H.1333–1338/M.1914–1920 yıllarına aittir. (Akgündüz, 1988: 211–212). Bu Siciller 1980 yılına kadar Tokat Müzesi'nde korunmuş, 25 Ekim 1980 tarih ve 4918 sayılı Kültür Bakanlığı onayı ile Ankara Milli Kütüphane, İbn-i Sina Okuma Bölümü Arşivine nakledilmiştir. 27.03.2006 tarihinde diğer şer'İye sicilleri gibi Tokat'a ait şer'İye sicilleri de Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir. Ahmet Akgündüz'ün araştırmasına göre, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde Tokat iline ait 117 adet defter bulunmaktadır. Ancak Ali Açık

ile Mehmet Beşirli'nin Tokat'a ait şer'îye sicillerini bir araya getirmek için yaptığı çalışma sonucunda toplam 120 adet sicile ulaşılmıştır. Tokat Şer'îye Sicil defterleri farklı ebatlarda ve farklı sayfa adetlerine sahiptir. 1772-1774 yıllarına ait olan ilk defter 374 sayfa, 1914-1920 yıllarına ait son defter ise 192 sayfadır. En hacimli defter ise 78 no'lu şer'îye sicil defteri olup 521 sayfadır.

2.2. Tokat Şer'îye Sicilleri İle İlgili Araştırmalar

Genel olarak şer'îye sicillerinin tanımı, kapsamı ve içeriği ile katalog çalışması şeklinde yapılan araştırmalar her geçen gün artmaktadır. Şer'îye Sicilleri ile ilgili ilk çalışmaların 1930'larda Halk Evleri öncülüğünde başlatıldığı belirtilmektedir.² Şer'îye sicilleri konusunda yapılmış olan en kapsamlı araştırma Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı öncülüğünde 1988 yılında bir bilim kurulu tarafından müşterek bir eser olarak hazırlanan Şer'îye Sicilleri Toplu Kataloğu'dur. Bu araştırmada önemli merkezler teker teker gezilerek Türkiye'deki şer'îye sicillerinin yaklaşık % 95'inin toplu katalogu, şehirler alfabetik sıraya, siciller de kronolojik bir sıraya dizilerek tanıtılmıştır. Şer'îye sicillerinin Türk kültürü açısından önemi, defterlerdeki belge çeşitleri, Osmanlı Adliye Teşkilatının yapısı ve işleyişi ayrıca Osmanlı Hukuk Sistemi, Aile Hukuku, Miras Hukuku, Özel Hukuk gibi ayrı bölümler halinde, ilmi bir şekilde incelenmiştir. Yine bu konuda Ahmet Akgündüz, Osman Ersoy ve Mücteba İlgürel tarafından yapılan ve yayımlanan katalog çalışmaları da mevcuttur³.

² Ayrıntılı bilgi için bkz. Yunus Uğur, "Mahkeme Kayıtları(Şer'îye Sicilleri: Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya)", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2003, s.305–344.

³ Ayrıntılı bilgi için bkz. Osman Ersoy, "Şer'îye Sicilleri'nin Toplu Kataloğu'na Doğru", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XXI/3–4, Ankara 1963, s. 33–64. Mücteba İlgürel, "Şer'îye Sicilleri Toplu Kataloğu'na Doğru", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 28–29, İstanbul 1975, s. 123–166. Yusuf Halaçoğlu, "Şer'îye Sicilleri Toplu Kataloğu'na Doğru Adana Şer'îye Sicilleri", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Doğru*, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1979–1980, cilt 8, sayı 124, Ankara 1980, s.1–20.

Şer‘iye Sicillerinin tanımı, içeriği ve önemi konusunda hazırlanmış olan önemli eserlerden biri, Ahmet Akgündüz tarafından hazırlanan ve yine Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı tarafından 1988 yılında yayımlanan “Şer‘iye Sicilleri”, diğeri ise Abdülaziz Bayındır tarafından hazırlanan ve İslami İlimler Araştırma Vakfı tarafından 1986 yılında yayınlanan “İslam Muhakeme Hukuku” adlı eserdir.

Tokat tarihi konusunda en kapsamlı eserlerin başında, Mehmet Beşirli tarafından hazırlanan ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları tarafından 2005 yılında yayınlanmış olan “Orta Karadeniz Kentleri Tarihi -1- Tokat (1771–1853)” adlı kitaptır. (Beşirli, 2005). Beşirli, bu çalışmasında, 18. yüzyılın son çeyreği ile 19. yüzyılın ilk yarısında Tokat’ın idari, mali, sosyal ve askeri yapısını arşiv kaynaklarına ve özellikle de Tokat Şer‘iye Sicillerine dayanarak incelemiştir. Kitap dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Tokat’da idari yapı, ehl-i örf ve ehl-i şer‘ yöneticileri, ikinci bölümde ekonomik ve mali yapı, ticaret, sanayi, işletmeler, mukataalar ve vergiler, üçüncü bölümde sosyal yapı, nüfus, mahalleler, aile yapısı, sosyal ilişkiler, gayrimüslimler, Tokat Mevlevihanesi ve Tokat Menzilhanesi, dördüncü bölümde ise askerî yapı ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Mehmet Beşirli’nin Tokat Şer‘iye Sicillerine ve çeşitli arşiv belgelerine dayalı olarak, Tokat ile ilgili yazdığı yayımlanmış çok sayıda da makalesi mevcuttur. Bunlar; Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi, Cilt 18, Sayı 1, Temmuz 2003’te yayınlanan “Yeniçeri Ocağının Kaldırılmasından Sonra Tokat ve Çevresinde Güvenlik Sorunu”, ve aynı dergide Ocak 2004’te yayınlanan “Tokat Bakır Kalhânesi’nde Tasfiye İşlemleri ve İstanbul’a Sevkiyat”. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 13, sayı 2, Temmuz 2003’te yayınlanan “19. Yüzyılın başlarında “Tokat Mevlevihanesi ve Gelirleri” ve yine aynı derginin cilt 14, sayı 1, Ocak 2004’te

yayınlanan, “Tokat Bakır Kalhânesinin Yönetimi (1793-1844)”. Belleten, LXIX, 252, Nisan 2005’te yayınlanan “Tokat Voyvodalığı”. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Mayıs 2004’te yayınlanan, “XIX. Yüzyılın Başlarında Tokat Voyvodalığına Bağlı Bazı Türkmen Kabilelerin Sorunları.” Tokat Kültür Araştırmaları Dergisi, sayı 16, Tokat 2001’de yayınlanan “14 Mayıs 1914 Tokat Mahkeme Çarşısı Yangını”

Tokat Şer‘iye Sicilleri esas alınarak hazırlanmış olan önemli kitaplardan birisi de Ali Açık⁴ ve Abdurrahman Sağır⁵ birlikte ortaya koyduğu “Osmanlı Döneminde Tokat Merkez Vakıfları –Vakfiyeler I. Cild” adlı kitaptır. Kitap, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları arasında 2005 yılında yayınlanmıştır. Bu eserde, 1295 yılından 1919’a kadar Tokat’da kurulan 143 vakıf ve bunların vakfiyeleri, Tokat Şer‘iye Sicilleri ve birçok arşiv malzemesinden yararlanılarak geniş bir şekilde incelenmiştir. Kitap üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Osmanlı Döneminde Tokat’ın Sosyo-Ekonomik Yapısı incelenmiş, ikinci bölümde, Tokat Merkez Vakıfları Vakfiyeleri ve Özellikleri hakkında bilgi verilmiş, üçüncü bölümde ise Tokat Merkez Vakıfları Vakfiyeleri metinleri asıl ve transkripsiyon halinde açıklayıcı olarak verilmiştir. (Açık ve Sağır, 2005).

Ali Açık’e ait Tokat Şer‘iye sicillerine ve arşiv belgelerine dayalı olarak yayınlanan çok sayıda makale çalışması da mevcuttur. Bunlardan biri Ali Açık ve Abdurrahman Sağır’ın müşterek bir çalışma olarak ortaya koydukları ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi 41. sayıda yayımlanmış olan “Tokat Şer‘iye Sicillerine Göre Salyâne Defterleri (1771–1840)” adlı makaledir. Makalede,

⁴ Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

⁵ Çankırı Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi.

Açıkel ve Sağırılı, Tokat'daki salyane uygulamalarını şer'ıye sicillerini esas alarak incelemişlerdir. 1771–1840 yıllarında salyane defterlerinin hazırlanması, verginin taksimi ve kontrol edilmesi, toplam salyane vergileri ve miktarları ve bu vergileri toplayan görevliler hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. (Açıkel ve Sağırılı, 2005).

Yine Ali Açıkel'in 2004 yılında Tarih İncelemeleri Dergisinin 19. Cildinde yayınlanmış olan "Osmanlı Ulak-Menzilhâne Sistemi Çerçevesinde Tokat Menzilhânesi (1690–1840)", adlı bir makalesi daha mevcuttur. Bu makalede, belirtilen dönemde, Tokat Menzilhanesinin konumu ve özellikleri, menzilhanenin görevlileri ve masraflarının nasıl karşılandığı, ulak-menzilhane sisteminde zamanla görülen bozulmalar ve düzeltme çabaları, bunların Tokat menzilhanesine etkileri Tokat Şer'ıye Sicilleri ve arşiv belgelerine dayalı olarak ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. (Açıkel, 2004).

Ali Açıkel'in yayınlanmış bir diğer makalesi de, "Tokat Şer'ıye Sicillerine Göre Beylerbeyi Buyuruldukları", adlı araştırmasıdır. 2001 yılında Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi, 5. Sayıda yer alan makalede, Tokat Şer'ıye Sicillerinde kayıtlı buyuruldukları, diplomatik ve içerik bakımından değerlendirilerek, beylerbeyilik kurumu ve görevleri hakkında önemli bilgiler verilmektedir. (Açıkel, 2001). Ali Açıkel'in bir de Tokat'daki şahıs ve yer adlarını değerlendirdiği 2003 yılında yayınlanan iki makalesi mevcuttur. Açıkel, bu makalelerde Artukabad (Artova) kazasını yer, şahıs isimleri, kelime yapısı ve köken bakımından inceleyerek değerlendirmiştir. Bu makaleler Tokat Şer'ıye Sicillerini inceleyen araştırmacıların yer ve şahıs isimleri konusunda başvurabilecekleri önemli araştırmalardır.

Tokat Şer'ıye Sicilleri ile ilgili olarak çok sayıda yüksek lisans tezi mevcuttur. Bu çalışmaların ilki Nurcan Abacı tarafından çalışılan, 15 Numaralı Tokat Şer'ıye

Sicilidir. Abacı, 1812 tarihine ait olan bu çalışmasında 19. yüzyılın başlarında Tokat'ın sosyal ve ekonomik yapısı, bakırcılık ve dokumacılığın Tokat için önemi, Tokat'da yaşayan müslim ve gayrimüslimlerin faaliyet gösterdiği sektörler hakkında bilgi vererek, Tokat'daki, ticari faaliyetler, üretim dalları, nüfus ve mahalleler, hakkında değerlendirmeler yapmıştır. (Abacı, 1994)

Bu konuda yapılan bir diğer çalışma Selda Barbak tarafından 1837–1839 yıllarını kapsayan 50 Numaralı Tokat Şer'iyeye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirmesidir. Barbak, bu çalışmada bahsi geçen yıllar arasında Tokat'ın ticari önemi üzerinde durmaya çalışmıştır. Ergani Bakır Madenlerinin Tokat'da işlenerek yine Tokat üzerinden ülkenin diğer yerlerine pazarlanması konularında bilgi verilmiştir. (Barbak, 2004).

Zübeyde Akın'a ait 1819-1921 yıllarını kapsayan “25 Numaralı Tokat Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirmesi” başlıklı tez çalışması mevcuttur. Akın, çalışmasında Tokat'daki ekonomik faaliyetler, Müslim ve Gayrimüslim unsurların birbirleriyle olan ilişkileri üzerinde durmuştur. Yine tezde, gayrimüslimlerin İslâm hukukundan yararlanması, zimmî kadınlarla Müslim erkeklerin evlenmeleri ve farklı dinden unsurların mahkemelerde birbirlerine şahitlik yapmaları hakkında örnekleme metodu ile bilgiler verilmiştir. (Akın, 2004).

İsmet Sarıbal ise 23 Numaralı Tokat Şer'iyeye Sicilinin transkripsiyonunu ve değerlendirmesini yaparak, 1818-1819 yıllarını kapsayan bu çalışmasında, özellikle vergiler ve vergi gelirleri üzerine değerlendirmeler yapmıştır. Ayrıca Tokat'daki ticari faaliyetler ile bakır ve dokuma sanayisi hakkında bilgi verilmiştir. (Sarıbal, 2004).

Harun Asıl, 1813–1814 tarihlerine ait 18 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili üzerinde çalışmıştır Asıl, transkripsiyonunu ve değerlendirmesini yaptığı bu çalışmada daha çok sicildeki belgelerin İslam hukuku açısından taşıdığı değer üzerinde durmuştur. (Asıl, 2006).

Aysel Pirdoğan, 1836–1837 yıllarını kapsayan 48 numaralı defterin transkripsiyonu ve değerlendirmesini yaparak, defterdeki belgeleri türlerine göre tasnif ederek, bahsedilen yıllarda Tokat’ın sosyal ve ekonomik yapısını değerlendirmiştir. (Pirdoğan, 2006).

Tahir Bilirli, 111 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi üzerinde çalışmıştır. 1909-1914 yıllarını kapsayan ve çoğunluğu vekalet davalarından oluşan bu defterdeki belgeler ışığında sosyal ve kültürel konularda değerlendirmeler yapılmıştır. (Bilirli, 2006).

Ömer Yıldırım yaptığı “1797–1798 Yıllarına Ait Tokat Şer‘iye Sicilinde Yer Alan Belgelerin Sosyal ve Ekonomik Yönden Tahlili” başlıklı transkripsiyon ve değerlendirme çalışmasında bahsedilen yıllarda Tokat’ın idari, sosyal ve ekonomik yönden durumunu değerlendirmeye çalışmıştır. (Yıldırım, 2007).

Kazım Karabay, 63 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicilinin transkripsiyonunu yaparak defterdeki belgelerin tanıtımını ve bu belgeler ışığında Tokat’ın sosyal, ekonomik, askeri, idari vb. durumu hakkında bilgi vermiştir. (Karabay, 2007).

Hasan Demirtaş, Hicri; 1223-1224, miladi; 1808-1810 yıllarını kapsayan “12 numaralı Tokat Şer‘iye Sicil Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi” adlı yüksek lisans tezinde, transkribe edilen belgeler yardımı ile Tokat kazasında meydana gelen

sosyal ve ekonomik gelişmeler, yerel problemler ve bunların çözüm yolları ile mahalli uygulamalar hakkında genel değerlendirmeler yapılmıştır. (Demirtaş, 2007).

Ahmet Demirci'nin üzerinde çalıştığı, 1797-1799 yıllarına ait olan, 3 Numaralı Tokat Şer'ıye Sicili, bu alanda yapılan tez çalışmaları arasında en iddialı olan çalışmalardan biridir. Demirci, Tokat araştırmaları konusunda etkili bir isim olan Doç. Dr. Ali Açık el danışmanlığında yaptığı bu çalışmada defterin transkripsiyonunu yaparak, Tokat'daki sosyal, ekonomik, askeri ve idari yapı ile yer ve şahıs isimleri üzerinde durmuş, bu konularda oldukça önemli veriler ortaya koymuştur. (Demirci, 2007).

Murat Hanılçe'nin "16 Numaralı Tokat Şer'ıye Sicili'nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirmesi" başlıklı tez çalışması da oldukça kapsamlı ve ilmi bir metodla hazırlanmıştır. Yrd. Doç. Dr. Mehmet Mercan⁶ danışmanlığında yapılan ve 1812-1813 yıllarını kapsayan bu çalışmada, Hanılçe, önce defterin transkripsiyonunu yaparak, defterdeki belgeleri oldukça kapsamlı ve ilmi bir şekilde değerlendirip, bahsi geçen yıllarda Tokat'daki idari yapı, sosyal, kültürel ve özellikle ekonomik hayat hakkında oldukça önemli bulgular elde edip, bu bulguları tablollaştırarak ortaya koymuştur. (Hanılçe, 2009)

Harun Çiçek'in yaptığı "Tokat Merkez Sancağı'nın Sosyo-Ekonomik Konumu (1800–1850)", başlıklı çalışma ise Tokat Şer'ıye Sicilleri esas alınarak yapılan önemli bir dönem çalışmasıdır. Çiçek, bu çalışmasında Tokat'daki etnik yapı ve bunların mahallelere göre dağılımı, yönetici kadrolar ve görev yaptıkları yıllar, kamu binaları ve yapılış tarihleri, gelir kaynakları ve esnaflık faaliyetleri gibi konuları kendi içlerinde

⁶ Karaman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

guruplaştırıp, sistematik bir şekilde tasnif ederek önemli bir çalışma ortaya koymuştur.

(iek,2006)

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmamıza konu olan “ 33 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili”, Ankara Milli Kütüphane arşivinde muhafaza edilen mikro-filmlerden fotokopi çıktısı olarak çoğaltılmak suretiyle temin edilmiştir. Defter, bilimsel ölçütlere göre transkribe edilip, konu ile ilgili kitap ve makaleler ışığında defter içerisindeki belgelerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Defterdeki belgeler önce tarafımdan transkribe edilmiş, daha sonra danışman gözetiminde bütün belgeler bir kez daha okunarak hatalı ve eksik olan yerler düzeltilmiş, okunmasında güçlük çekilen kelimeler, yer ve şahıs isimleri için lügatlere ve ilgili eserlere başvurulmuştur. Okunmasında şüphe görülen kelimelerin yanına soru işareti (?) konulmuştur. Buna rağmen okunamayan kelimeler üç nokta (...) olarak gösterilmiş ve sayfa sonunda dipnot olarak belirtilmiştir. Bazı belgelerde ise kâtiplerin benzer belgelerde sık tekrarlanan kelimeleri eksik ya da hatalı yazdığı görülmüştür. Bu durumdaki kelimeler, aslına sadık kalınarak yazılmıştır. Belgelerin çeşitli yerlerinde, özellikle şahıs adı gelmesi gereken bazı yerlerde, küçük boşluklar bırakılmıştır. Bu tür boşluklar da [boşluk] şeklinde belirtilmiştir.

Defter, transkripsiyon kurallarına bağlı kalınarak transkribe edilmiştir. Ayın (ع) harfi için (‘), hemze (ـ) için, (‘) işaretleri, imlâ bakımından uzatma gerektiren Arapça ve Farsça kökenli kelimelerde ilgili harflerin üzerine (^) işareti konmuştur. Yer ve şahıs isimlerinde ise (^) işareti kuralına uymaya çalıştık ancak sık tekrarlanmalarından dolayı ayın harfi için (‘), hemze için, (‘) işaretleri ve terkihi kurallarına bağlı kalmadık.

Araştırmacılara kolaylık sağlaması açısından defterde yer alan belgelere sayfa numarasıyla birlikte bir de belge numarası verilmiştir. Örneğin; birinci sayfadaki birinci

belge [1/a], ikinci belge [1/b], üçüncü belge [1/c] vb. şekilde gösterilmiştir. Belgeler başladıkları sayfaya göre numaralandırılmıştır. Yani bir belgenin ağırlıklı kısmı diğer sayfada olsa bile belge numarası belgenin başladığı sayfa esas alınarak numaralandırılmıştır. Ayrıca, transkripsiyonun herhangi bir yerinde asıl belgedeki sayfa numarası değiştiğinde, [s. 2] şeklinde belirtilmiştir.

Transkripsiyonun tamamlanmasından sonra değerlendirme kısmına geçilmiş, bu kısımda, genel olarak şer'îye sicilleri, şer'î mahkemeler ve mahkemelerde ki görevliler hakkında açıklayıcı bilgiler verilmiş, Tokat Şer'îye Sicillerinin durumu ve Tokat ile ilgili yapılmış çeşitli çalışma ve araştırmalara yer verilmiştir. Daha sonra defterin tanıtımı yapılarak, belgeler, türlerine göre tasnif edilip, 1828–1829 yıllarında Tokat'ın idari, hukuki, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatı, defterdeki belgelere dayalı olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmanın sonunda defter içerisinde sık karşılaşılan bazı kelimeler ile daha çok kumaş ve giysi türleri ile ilgili nadir karşılaşılan kelimelerin anlamları bir sözlük hazırlanarak açıklanmaya çalışılmıştır. Değerlendirme sırasında başvuru kaynakların künyesi, yine çalışmanın sonunda kaynakça bölümünde belirtilmiştir.

4. 33 NUMARALI TOKAT ŞER'İYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRMESİ

4.1. Defterin Tanıtımı

Çalışmamıza konu olan 33 Numaralı Tokat Şer'iyeye Sicili M. 1828–1829 (H. 1243–1244) tarihleri arasında kapsamaktadır. Defter, aslında 169 sayfadır, ancak numaralandıranlar tarafından 168 sayfa olarak numaralandırılmıştır. Birinci ve son sayfalar numaralandırılmamış, ikinci sayfadan itibaren ikiden başlanarak 168'e kadar numaralandırılmıştır. 1. ve 169. sayfalar tarafımızdan numaralandırılmıştır. 36. 37. 38. ve 39. sayfalar ise tamamen boş bırakılmıştır.

Defter, iki kısımdan oluşmaktadır. 1. – 35. sayfalar arası defterin “Sicill-i Mahfuz” denilen ve daha çok hüccet kayıtlarını içeren birinci kısım, defterin sonundan başına doğru yazılan, 40. – 169. sayfalar arası ise “Sicill-i Mahfuz-ı Defterlü” denilen, merkezi emirleri ve tereke kayıtlarını içeren ikinci kısım. 1'den 35'e kadar (36-37-38-39 boş bırakılmıştır.) normal olarak sayfanın sağından başlanarak yazılmış ve bu şekilde numaralandırılmıştır. Ancak şer'iyeye sicillerindeki usul gereği ikinci bölüm, defter ters çevrilip sondan başa doğru yazılmıştır. Numaralandırma işleminde bu gerçeğe dikkat edilmediği için, aslında 169 olarak numaralandırılması gereken son sayfa defterde 40. sayfa olarak numaralandırılmıştır.

Defteri okumaya numaralandırmanın başladığı sayfadan itibaren başladık. 1'den 35'e kadar defterdeki numara sırasını takip ettik. Ancak, belgelerde devamlılığı ve düzeni sağlayabilmek için birinci kısmın sona erdiği ve defterin ters çevrildiğini anladığımız 35. sayfadan itibaren sondan başa doğru gelen bir numaralandırma yaparak defteri bu sıraya göre okumaya çalıştık. Okuduğumuz belgelerin defterdeki yerini ise Materyal ve Yöntem Bölümünde belirttiğimiz şekilde yaptık. Bu yüzden [35/a] numaralı belgeden sonra [169/a] numaralı belge gelmektedir.

Defterin 1 – 35. sayfaları arası yerel mahkemenin tuttuğu çeşitli kayıtlarından oluşurken, 160. – 36. sayfaları arası idarî, malî askerî ve benzeri konularla ilgili belgeleri kapsamaktadır. Bu kayıtların içeriğine bakıldığında 19.yüzyılın ikinci çeyreğinde Tokat'ın sosyal ve ekonomik tarihi ile Osmanlı hukuku, askeri ve vergi sistemi gibi çeşitli konular hakkında önemli bulgulara ulaşılabileceği anlaşılmaktadır.

Defterin dili fazla ağır değildir, lügatler yardımı ile anlaşılabilir sadeliktir. Ancak bazı belge türlerinin başında Arapça dua veya ibareler vardır. Birçok belgenin konusu belgenin başında veya yanında derkenar olarak kısaca yazılmıştır. İki adet belge yazılmış ancak daha sonra üzeri çizilmek⁷ ve başına not düşülmek suretiyle iptal edildiği belirtilmiş,⁸ bir belge ise daha önceden yazıldığı anlaşılınca yarım bırakılmıştır⁹. Belgeler rika yazısı ile yazılmış olup, bazıları hariç çoğunluğu okunabilir bir şekilde kaleme alınmıştır.

4.2. Defterin Diplomatik Açıdan İncelenmesi

Üzerinde çalıştığımız 33 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm 1'den 35. sayfaya kadar devam eden "Sicill-i Mahfuz" denilen yerel mahkeme kayıtlarını içermektedir. Bu bölümde değişik türlerde yazılmış 77 hüccet kaydı ve 6 mürâsele kaydı olmak üzere toplam 83 adet belge bulunmaktadır.

İkinci bölüm ise 40'dan 169. sayfaya kadar defterin tersinden devam eden "Sicill-i Mahfuz-ı Defterlü" olarak adlandırılan kısımdır. Bu bölüm ise, 60 tereke kaydı (40 Müslim, 20 Gayrimüslim), 33 buyuruldu, 30 emr-i âlî, 15 hazeriye vergi kaydı, 12 asker irsâli, 7 mürâsele, 7 hâne-i avâriz defteri, 5 evkâf defteri, 4 tezkere, 4 mektûb, 2 berât, 2 i'lâm, 2 zâviye vakfi muhasebe defteri, 2 sâliyâne defteri, 1 eslihâ defteri, 1

⁷ TŞS 33, [18/c]

⁸ TŞS 33, [145/b]

⁹ TŞS 33, [142/b]

firâr eden nefer beyânı, 1 hinta ve şa‘îr mübâya‘a, 1 nâib atama, 1 cizye ve 1 kirâ defteri kaydı ve 17 adet diğerk belgeler olarak adlandırdığımız¹⁰ toplam 208 adet belgeden oluşmaktadır.

4.3. Defterde Yer Alan Belge Türleri

Üzerinde çalıştığımız 33 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili’nde yer alan belgeler birinci kısımda çoğunlukla hüccetler, ikinci bölümde ise ağırlıklı olarak tereke kayıtları, buyurulduklar ve fermanlardan oluşmaktadır. Ayrıca yukarıda da belirttiğimiz gibi farklı konularda yazılmış irili ufaklı birçok kayıt, defterde önemli bir yer tutmaktadır.

4.3.1. Hüccetler

Hüccet Arapça kökenli bir kelime olup sözlük anlamı senet, vesîka, delil demektir. Hukuk terimi olarak ise eskiden, şer‘at mahkemesinden verilen bir hak veya bir sahiplik gösteren resmi belgedir. (Devellioğlu, 1996: 388). Hüccetler, Osmanlı hukuk sisteminde mahkemeye başvuran taraflardan birinin konuyla ilgili ikrârını, diğerkinin de bu ikrârı kâdının huzurunda tasdik ettiğini gösteren yazılı kayıtlar olarak tutulan resmi belgelerdir. Şer‘î hüccetler genellikle bahsi geçen konuda taraflardan birinin aleyhine verilmiş bir karar gibi görünse de, aslında hüccetlerde, herhangi bir hüküm bulunmayıp, tarafların beyanlarının şahitler huzurunda ve kâdının onayı ile belgelendirilmesidir. (Akgündüz, 1988: 21-22). Bu yönü ile günümüz noter kayıtları ile benzerlik göstermektedir. (Kütükoğlu, 1994: 350). Kâdı huzurunda görülen dava neticesinde tutulan asıl hüccet kaydının başında kâdının ismi ve mührü bulunurdu. Tutulan bu asıl kayıt duruma göre ya birine yada her ikisine verilir, bir sureti ise deftere kaydedilirdi. Deftere kaydedilen suretde kâdının isim ve mührü bulunmazdı. Hüccetin aslı taraflara verilirken bir sureti de sicile kaydedilirdi. (Oğuz ve Akgündüz, 1998: 446).

¹⁰ Defterdeki çeşitli belgelerin kayıtlarını içeren belgeler, bkz. [169/a,b,c,d,e,f], [167/a,b,c,d,e,f,g,h,i,j], [168/a]

Hüccetler içerdikleri konular bakımından oldukça çeşitlidir. Evlenme-boşanma, köle azadı, nafaka, mehir, terbiye velâyeti, miras, rehin, borç, alım-satım, kira, vasi tayini, vekalet, vasiyet, emanet, sulh, iflas, gasp, cinayet, kefâlet, şehâdet, ferağ (başkasına devretme), hibe, rüşdün ispatı, nazır, keşif, irsaliye (makbuz, alındı), ikrâr, havale, kısas, diyet, şirket, ibrâ ve kethüdâ, sübaşî vb. görevlilerin tâynini gibi çok farklı konular içerebilmektedir. (Kütükoğlu, 1994: 350). İçerdikleri konulara göre hüccetlere çeşitli isimler verilmiştir.

33 Numaralı Tokat Şer'îye Sicilinde de çeşitli konularda yazılmış 77 adet hüccet kaydı bulunmaktadır. Defterdeki hüccetlerin, konuları, belge numaraları ve sayısal değerleri ise şu şekildedir.

Tablo 1. Defterde Yer Alan Hüccetler

Hüccet Çeşidi	Adedi	Belge Numarası
Bey'	3	[17/b], [21/b], [27/a]
Hibe	3	[18/a], [22/a], [34/a]
İbrâ ve istifâ-yı hakk	12	[5/a], [6/b], [8/c], [11/b], [13/a], [19/c], [25/a], [26/c], [28/a], [31/a], [34/b], [35/a]
Kayyum	2	[6/a], [16/b]
Keff-i yed	5	[9/b], [15/b], [16/c], [23/c], [30/c]
Keşf	2	[4/c], [10/b]
Masârif	1	[1/a]
Menzil	1	[19/b]
Mu'arazadan Men'	12	[10/a], [11/a], [14/c], [15/a], [19/a], [20/a], [20/b], [21/a], [22/b], [23/a], [26/b], [32/b]
Mu'talebeden Men'	1	[9/a],
Verâset	1	[4/a]
Sulh	4	[17/c], [23/b], [31/b], [33/c],
Nazır	4	[12/b], [14/b], [29/a], [33/b]
Takâs	1	[29/b]
Vasî ve Nafaka ve Kısve-Bahâ	24	[4/b], [6/c], [7/a] [7/b], [7/c], [8/a], [8/b], [12/a], [12/c], [14/a], [16/a], [17/a], [18/b], [24/a], [24/b], [24/c],

		[25/b], [26/a], [27/b], [28/b], [30/a], [30/b], [33/a], [34/c]
Zabt ve tasarruf	1	[32/a]
Toplam	77	

4.3.1.1. Hücetlerin Bölümleri

Bazı hücetlerin başında, genellikle kenarında, der-kenar denilen kısaca belgenin konusunu ve ilgili kişinin adının belirtildiği bir başlık bulunur. Başlık aynı zamanda hücetin türünü de anlamamıza yardımcı olur. Örneğin, “*Sâlih Ağa 'ya Mûte 'allik Nâzır Hücet-i Kaydı*” (TŞS 33, 7/c)

Hücetin giriş bölümüne konuya göre, mahkemeye başvuran veya hücete konu olan kişi yada kişilerin hüviyet ve adres bilgileri yazılarak başlanır. Adı, ünvanı, baba adı, varsa vekili, şehir, kaza, mahalle veya karyesi gibi bilgiler belirtilir.

“*Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan el-Hâcı Ömer Ağa bin Mustafa nâm müteveffânın sulbiye-i sagîre kızları Hâfize ve Abide 'ye...*” (TŞS 33, 7/c)

Bu veya benzer bir şekilde giriş yapıldıktan sonra gelişme bölümü olarak da adlandırabileceğimiz, hücetin asıl konusunun anlatıldığı bölüme geçilir. Hücete konu olan meselenin tamamı, tarafların beyanları, şahitler, deliller, ilgili kişiler, ilgili kararlar, ilgili olaylar... teferruatıyla burada anlatılır.

... *babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi 'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza bundan akdem bâ-hücet-i şer'îye vasî nasb ve ta'yîn olunan Sâlih Efendi ibn-i el-Hâcı Ömer Ağa nâm kimesne üzerine taraf-ı şer'den üzerine nâzır nasb ve ta'yîn olmak lâzım ve mühim olmağın sagîretân-ı mezbûretânın akrabalarından iş bu bâ'isetü'l-kitâb Sâlih bin Ahmed nâm kimesne nezâret-i mezbûreye ehl ve sagîretân-ı mezbûretân haklarında her*

vechle evlâ ve enfa‘ oldığını zeyl-i kitabda mektûbü’l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber virmeleriyle... (TŞS 33, 7/c)

Sonuç bölümünde ise dava veya konu hakkında kâdının görüşü veya eğer taraflar uzlaşmışlarsa varılan uzlaşımın şahitler huzurunda tasdik edildiği belirtilir.

... hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevkî‘i‘r-refî‘i‘l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme‘âb efendi hazretleri dahi vasî-i mezbûr üzerine iş bu mezbûr Sâlih Ağa nâm kimesneyi nâzır nasb ve ta‘yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer nezâret-i mezbûreyi kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vak‘a bi‘t-taleb ketb olundı. Hurrîre fi‘l-yevmi‘-s-sâbi‘ ve‘l-işrîn min şehri Rebî‘ü‘l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi‘eteyn ve elf... (TŞS 33, 7/c)

Sonuç bölümünün sonuna hüccetin tarihi yazı ile atılır. “*Hurrîre fi‘l-yevmi‘-s-sâbi‘ ve‘l-işrîn min şehri Rebî‘ü‘l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi‘eteyn ve elf*” (TŞS 33, 7/c)

En alt bölüme ise hüccete şahitlik eden kişilerin hüviyetleri “şuhûdü‘l-hâl” başlığı altında belirtilir ve yazım işlemi tamamlanırdı. Kimi zamanlarda hücceti yazan katip de şahitler arasına yazılabılırdı.

“Şuhûdü‘l-hâl

Na‘lbend İbrâhîm bin Mehmed ve Osman bin Ali ve Ali bin Osman ve Hacı İbrâhîm ibn-i Emîn

Ve gayrihum mine‘l-hâzır” (TŞS 33, 7/c)

4.3.1.2. Hüccet Türleri ve 33 Numaralı Defterden Bazı Hüccet Örnekleri

Defterdeki hüccetler arasında adet bakımından vasî ve nafaka¹¹ ve kisve-baha¹² hüccetleri 24 adet ile birinci sırayı almaktadır. Bu hüccetlerin bazıları sadece vasî tayini

¹¹ Geçinebilmek amacıyla gerekli olan yiyecek-içecek bedeli, geçimlik.

¹² Kılık-kıyafet, elbise bedeli

için yazılırken, bazıları ise hem vasî hem de nafaka ve kisve baha için yazılmışlardır. Kişinin ölümünden sonra, varsa vasiyetinin, yoksa mirasının mirasçılar arasında paylaşılması, varsa borçlarının ödenmesi, herhangi bir sebeple orada bulunmayan veya mirasa ehil olabilecek yaşta veya durumda olmayanların yerine vekil atanması ve vekaletin ona bırakılması, miras hakkı bulunan kişilerin talebi üzerine nafaka ödenmesi gibi durumların, mahkeme ve şahitler huzurunda kayıt altına alındığı hüccetlerdir. (Özdemir, 1987:112).

Bunu bir örnekle gösterecek olursak; Tokat'da Muslihüddîn mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Emîn Ağa ibn-i el-Hâc Ahmed Ağa'nın küçük kızı Habîbe ile henüz anne karnındaki çocuğuna babalarından kalan ve hisselerine düşen mirasın hem taksim edilmesi hem de idaresi için çocuklar henüz ehil olmadığından dolayı vasî atanması gerekmektedir. Bu durum mahkemeye bildirildiği zaman mahkeme tarafından hem mirasın kassâm tarafından taksim edimesine, hem de çocukların üzerine vâlideleri Emîne bint-i Hüseyin nâm hâtunun vesâyete ehil olduğunun tasdik edilmesi ile vasî olarak tayin edilmesine karar veriliyor. Anne Emine Hanım vasî olarak atandıktan sonra söz alarak, çocukların nafaka ve kisve-bahaya ihtiyaçları olduğunu belirtiyor. Şahitlerin de bu durumu onaylaması üzerine çocukların her biri için günlük beşer para tahsisine ve harcama yetkisinin de Emine Hatuna verilmesine karar veriliyor. (TŞS 33, 18/b)

Defterdeki hüccetler arasında 12 adet ile ibrâ ve istifâ-yı hakk hüccetleri de önemli bir yer tutmaktadır. Miras veya başka konularda alacak-verecek meselelerinin mahkemede ve şahitler huzurunda çözüme kavuşturulduğunun kayıt altına alındığı hüccetlerdir. İbrâ; beraat etme temize çıkarılma, aklanma, istifâ-yı hakk ise, haklarından

çekilme, vazgeçme anlamındadır. (Devellioğlu, 1996: 403-455). Hukuk dilinde ise taraflar arasında herhangi bir alacak verecek meselesinin kalmadığını belirtmek için kullanılan bir terimdir. Örnek verecek olursak;

Yaşmeydan mahallesi sâkinelerinden iken vefat eden Ümmü Gülsüm bint-i Süleymân nâm müteveffiyenin verâseti kocası es-Seyyid Hacı İbrâhîm bin es-Seyyid Halil ile amcaoğlu Seyyid Mehmed bin Derviş Mehmed'e kalıyor. Ümmü Gülsüm'ün kocası Halil, ölen karısının amcaoğlu Derviş Mehmed ile hissesine düşen mirasa karşılık üçyüz guruşa anlaşılıyorlar ve mahkemeye başvurarak, Derviş Mehmed üçyüz guruşu tamamen Halil'den teslim aldığını, buna karşılık amcakızının mirasından başka hiçbir alacağının kalmadığını mahkemenin ve şahitlerin huzurunda teyit ediyor ve kayıt altına alınıyor. (TŞS 33, 6/b).

Dönemin toplumsal sorunlarına ve çözüm yollarına, gayrimüslimlerin konumlarına ışık tutması bakımından hüccetler oldukça önemli bir yere sahiptir. Bunlardan bir tanesi Hesesoğluna ait yazılan su hüccetidir. (TŞS, 4/c). Şöyle ki;

Hesesoğlu Muvaffak Karabet isimli bir zımmi mahkemeye başvurarak, Tokad, Malkayası, İzbesti arâzisinde, Sohakoğlu Bedros zımminin bağı civârında bir çeşmenin olduğunu, bu çeşmenin ayağının eskiden beri civar bağlara cereyan ederek Haydarhâne toprağında Bulguroğlu zevcesi Deli Elmas'ın bağının yanındaki yoldan Keşîş Pınarı denilen bir hayır çeşmesine kadar aktığını fakat Ebubekir'in bu suyu keserek kendi bağına ve ağaçlarına akıttığını belirterek şikayet eder. Mahkemede Ebubekir'e bu durum sorulduğunda o, bu suyun kimsenin özel malı olmadığını, bağlara akıtılmanın gereksiz olduğunu iddia eder. Bölgedeki bağ sahiplerine ve tarafsız kişilere de sorulduğunda bu suyun cümlenin ortak malı olduğu anlaşılır. Bunun üzerine bu konu için görevlendirilen es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi, bizzat o bölgeye

giderek, suya kimsenin müdahale etmemesine, Ebû-Bekir ile Demürçioğlu Yetimi ve Boncukoğlu Ohannes ve Deli Elmas isimli kişilerin kendi bağlarına yaptıkları pınarların yıkılmasına, hem civar ahali hem de hayvanların iyiliği için bu suyun eskisi gibi aynı yoldan akıtılmasının sevap olduğuna karar verir. Hatta bu iş için Muvaffak Karabet adlı zimmîye nezaret verilir. Çukadâr İbrâhîm Ağa ve Voyvoda Ağa tarafından ta'yîn olunan el-Hâcî Alî Ağa ve Muhzırbaşı Alî Ağa isimli kişilerin de bu durumu yerinde keşif ve teyit etmesi üzerine bu karar hükme bağlanarak kaydedilir.

Gayrimüslimlerin Osmanlı toplumu ve Tokat'daki durumlarını göstermesi bakımından Venk Kinîsâsı¹³ için yazılan hüccet kaydı oldukça önemlidir. (TŞS, 10/b). Hücceti özetleyecek olursak;

Venk Kilisesi denilen Ermeni Kilisesi, bir depremde yıkılmıştır. Kilise heyeti kilisenin tamir edilmesi için ruhsat almak amacıyla başvururlar. Bunun için önce keşif yapılmasına karar verilir. Tokad Voyvodası, mimar, ulema gibi birçok bilirkişi ile Kilise rahibi Karabaş Kifork, Ermeni cemaatinin ileri gelenleri, muhtar ve naib efendi tarafından yapılan keşiften sonra, ruhsat verilmesine dair gelen emr-i ali gereğince Sivas vâlisî es-Seyyid Mehmed Paşa buyruldu tebliğ ederek Kilisenin ve misafirhanesinin aynı ölçülerde ve eskisi gibi tamir edilmesine, kilise heyetinin de görevlerine devam etmelerine izin verilmiştir. Daha sonra aynı heyet kilisede yeniden keşif yaparak, kilisenin ruhsata uygun bir şekilde tamir edildiği şahitler huzurunda belirtilerek deftere kaydedilmiştir.

Osmanlı hukuk sistemi, mahkemelerin işleyişi ve karar verme sürecini anlama açısından şu örneği de verecek olursak yararlı olacaktır.

¹³ Venk (Fenk) Kilisesi

Hoca İbrâhîm mahallesi ahâlîlerinden el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa hacc-ı şerîf esnasında vefat etmiştir. Mirası ise zevceleri Hatice bint-i Mehmed ve Aîşe bint-i Ali ile büyükoğlu Sâlih, küçükoğlu Ali, büyük kızları Hamîde ve Hanîfe, küçük kızları Şâkire, Âbide ve Hâfize'ye kalmıştır. Fakat küçük çocuklar Ali ve Şakire'nin vasisi olan analarının vekil tayin ettiği es-Seyyid Abdurrahmân ibn-i Hasan mahkemeye başvurarak “Sâlih'in, miras paylaşımında haksızlık yaptığını iddia ederek, defterde kayıtlı olmayan beş bin kuruş ve Fındıkoğlu Bekir Ağa'da bin kuruş ve Rum zimmîde beşyüz kuruş ve Bogos eliyle dört kimesneye virilen dört bin kuruş ve müteveffây-ı mezbûr hacca giderken gerek kendi eliyle bıraktığı ve gerek tahsîl olunan alacakları ve oniki bin beşyüz kuruş ve yüz elli kuruş kıymetli bir adet saat ve bin beşyüz kuruş kıymetlü bir adet altun kolbağı ve yüz kuruş kıymetlü bir adet küpe ve bir adet gerdanlık ve ondokuz adet yorgan ve onbeş adet döşek ve iki adet yasdık ve iki adet makad ve beş adet kilim ve oniki adet sîm zarf ve fincan ve hacca giderken yedine kalan onbeş adet gömlek ve müdînin götürdüğü yüzaltı değirmi mücessemîmenin ve otuz kuruş kıymetlü iki kat hamam havlusu gibi nakit ve eşyayı kendi zimmetine geçirerek müvekkillerime vermemiştir.” diyerek şikayetçi olur. Mahkemeye çağrılan Salih, bu iddiayı kabul etmeyerek, şahit veya delil gösterilmesini ister. İddiayı ispatlayacak herhangi bir şahit veya delil gösterilememiş, Salih'e yemin teklif edilmiş, Salih ise zimmetinde gizli hiçbir nakit veya eşya bulunmadığını yemin ederek söylemiştir. Bunun üzerine mahkeme, Salih hakkındaki iddianın doğru olmadığına ve şikayetin geçersiz kılınmasına karar verilmiştir. (TŞS 33, 7/c)

4.3.2. Mürâsele Kayıtları

Mürâsele; lügat anlamı, haberleşme, mektuplaşma, resmi kâdı mektubu demektir. (Devellioğlu 1996, 732). Hukuk dilinde ise mahkeme kararının kâdının ağzı

ile yazıldığı ve resmi kanallardan tebliğ edildiği mektubu ifade eder. Herhangi bir konuda doğrudan ilgili kişi ya da kişilere gönderildiği gibi, kararı yerine getirme yetkisi veya yükümlülüğü olan kişiye de gönderilebilirdi. Mürâselenin asıl kaydı ilgili yere gönderilirken bir örneği de deftere kaydedilmiştir. İncelediğimiz defterde toplam 13 adet mürâsele kaydı mevcuttur. Bunlardan 6 adedi defterin, “Sicill-i Mahfuz” dediğimiz yerel mahkeme kayıtlarını içeren birinci kısmında, 7 adet kayıt ise defterin “Sicill-i Mahfuz-ı Defterlü” dediğimiz ikinci kısmında bulunmaktadır.

Mürâselelerde ilk bölüm başlıktır. Metnin en başına mektubun konusu veya kim için gönderildiğini belirten der-kenar şeklinde bir başlık bulunur. Örneğin, “*Abacı Esnâfından Sava nâm Zimmînin Mürâsele Kaydı*” (TŞS 33, 2/a) Ancak başlık her zaman bulunmayabilir. İkinci bölüm metnin giriş bölümüdür. Bu bölümde mektubun kime hitaben yazıldığı belirtilir. “*Medîne-i Tokad voyvodası silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Abdüllatîf -zâde Hüseyin Ağa ba ‘de ‘t-tehiyyeti ‘l-vâfiye inhâ olunur ki...*” (TŞS 33, 2/b). Sonraki bölüm ise mektubun konusunun anlatıldığı gelişme ve sonuç bölümleridir. Bu bölümde, mektubun konusu, yazılma sebebi, ilgili kişiler, mahkemenin vardığı hüküm ayrıntıları ile anlatılır.

... *medîne-i mezbûre sükkânından iş bu bâisü ‘l-mürâsele Elmu ‘î-zâde fazîletlü es-Seyyid Sâlih Efendi ‘nin medîne-i mezbûre mahallâtından Cemâle ‘d-dîn mahallesi sâkinlerinden Âhî Paşa ve Âhî Evrân nâm vâkıfların mütevellisi olan Âhî Paşaoğlu Mustafa Ağa ve yiğeni Ali bey nâmun kimesneler zimmetlerinde cihet-i karz olarak bâ-temessük onsekiz bin beşyüz guruş dahi ve bir nısf-ı şerîf kıymeti dört yüz guruşun cem ‘an onsekiz bin dokuz yüz guruş alacak hakkı olduğunu bundan akdem lede ‘d-da ‘vâ ve ‘t-terâfu ‘ merkûmân Mustafa Ağa ve Ali Bey dahi müdde ‘î-yi merkûm Sâlih Efendi ‘ye cihet-i karzdan bâ-temessük deynlerini ikrâr etmekle ilâ mûcib-i ikrâr mebâliğ-i*

mezkûrun edâsına hükm-i şer'î lâ-hık olub mahkûmun-bih olan mebâliğ-i mezkûrî merkûmândan tahsîl müdde'î-yi mezbûr Sâlih Efendi'ye edâ ve teslîm eylemek için savb-ı şer'den bi'l-iltimâs iş bu mürâsele tahrîr ve irsâl olundı... (TŞS 33, 3/a)

Son bölümde ise mektubun ulaştığı anda, mahkemenin hükmü gereğince hitap edilen kişinin yapması gereken işler ve hükmün yerine getirilmesi “ve’s-selam” şeklinde kesin bir emir belirtilerek ve mektubun yazıldığı tarih sayı ile yazılarak mektup sonlandırılır.

... vusûlünde gerekdir ki, mahkûmun-bih olan meblağ-ı mezkûr onsekiz bin dokuz yüz guruş merkûmân Mustafa Ağa ve yiğeni Ali Beyden tahsîl ve müdde'î-yi mezbûr Sâlih Efendi'ye edâ ve teslîm eyleyüb mücib-i mürâsele ile âmil olasız vesselâm. Fî 23 C. Sene (12)44 (TŞS 33, 3/a)

4.3.2.1. 33 Numaralı Defterden Bazı Mürâsele Örnekleri

Tokat'daki esnaflık ve ticaret hayatını göstermesi bakımından [2/a] numaralı mürâsele kaydı incelemeye değer bir özelliكتedir. Mürâsele Tokat'daki Abacı¹⁴ Esnâfindan Sava adlı bir gayrimüslime hitaben yazılmıştır. 24 Rebi'ü'l-âhir 1244 tarihli kayıтта, abacı esnaflarının kumaş ve benzeri malları asker ve fukaraya satarken ölçülerde usule aykırı davranmamaları, ihtisâb-ı cedîd-i mîrîsinin cem' ve tahsîl ve cânib-i ihtisâba ödeme ve teslimlerinde azami dikkat ve gayret etmeleri gerektiği belirtilerek, Sava adlı zımmînin bunun sağlanabilmesi, uymayanların uyarılması ve cezalandırılması için bütün abacı esnaflarının üzerlerine ustabaşı tayin edildiği bildiriliyor. Bu müraseleden de anlaşıldığı üzere, gayrimüslimlerin esnaflar üzerine ustabaşı tayin edilebildikleri, onlara ticari hayatta geniş yetkiler verildiği anlaşılabilir. (TŞS 33, 2/a).

¹⁴ Aba: Yünden yapılmış kaba kumaş, bu kumaştan yapılmış bol, geniş, giyecek

Osmanlı Devletinde mahkeme kararlarının nasıl yerine getirildiğini ve Müslim gayrimüslim ilişkilerine ışık tutması bakımında da şu mürasele oldukça dikkat çekicidir. 27 Rebi'ü'l-evvel 1244 tarihli mürâsele Tokad voyvodası Abdülatîf-zâde Hüseyin Ağa'ya hitaben yazılıyor. Müraselede, Yaşmeydan mahallesi mütemekkinlerinden İbikoğlu Kokas veled-i Avidik adlı zımminin vefat etmiş bulunan Kavutcuoğlu Ali'den 1721 gurusu alacağına olduğu, Kokas'ın, Ali'nin varisleri olan küçük çocukları Ömer ve Amine'nin vasisi olan Şerîfe üzerine açtığı davanın görüşüldüğü, Arakcincioğlu Hasan bin Mehmed ve Molla Yusuf bin Abdülkerîm adlı kişilerin şahitlikleri ile Kokas'ın haklı olduğuna karar verildiği belirtilip, Abdülatîf-zâde Hüseyin Ağa'dan, 1721 gurusu Kavutcuoğlu Ali'nin varislerinden alınarak Kokas'a teslim etmesi isteniyor. Müraselede görüldüğü üzere, Müslimlerin gayrimüslimlere şahitlik yapabildiklerini ve mahkeme emirlerinin icra şeklini görebiliyoruz.

4.3.3. Fermanlar

33 Numaralı Defterde genellikle “emr-i âlî olarak karşımıza çıkan “ferman”, sefer açılması, asker sevki, vergi gibi doğrudan doğruya Divan-ı Hümayunda görüşülerek yazılan veya Beylerbeyi, Sancakbeyi, Kâdı gibi çeşitli devlet görevlilerinin yazdıkları mektup veya arz üzerine yazılıp ilgili yere gönderilen, üzerinde tuğra bulunan padişah emirlerinin genel adıdır. Ayrıca ihtilafli bir sorunla ilgili padişahın görüşünü içeren ya da halktan birinin divana yaptığı arza cevap olarak da fermanlar yazılabilmekteydi. Divana gelen meselelerden uygun bulunanlar yazılı veya sözlü olarak padişaha arz edilir, ferman da padişahın telhis üzerine yazdığı emirle kaleme alınır. (Kütükoğlu, 1995: 401–406).

4.3.3.1 Fermanların Yazım Kuralları ve Bölümleri

Fermanlar belli kurallara göre kaleme alınan metinlerdir. Fermana ilk olarak padişahın tuğrasının atılmasıyla başlanır ve padişaha yaraşır ifadelerle bir giriş yapılırdı. Şer‘iye sicillerinde kayıtlı olan fermanlar asıl nüshalar olmayıp aslının kopyası olduğu için, defterlerde bulunan kayıtlarda padişah tuğraları bulunmamaktadır.

Fermanları şekil bakımından inceleyecek olursak, ilk bölüm hitap bölümüdür. Fermanlarda öncelikle fermanın gönderildiği kişinin makamına ve konumuna uygun bir elkâb, arkasından da dua rüknü yazılırdı. Osmanlı diplomatiğinde, ister Osmanlı erkânından olsun ister yabancı bir hükümdar yada devlet adamı olsun, elkâblar ve dualar şahsın görevine, makamına ve bulunduğu konuma göre ayrı ayrı tespit edilmiştir.

Bunu örneklendirecek olursak;

Sadrazam elkâbı ve dua rüknü;

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbiri'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sünûf-ı avâtıfi'l-meliki'l-a'lâ Sivas vâlisi vezîrim [boşluk] Paşa edâma'llâhû ta'âlâ iclâlehû...
(TŞS 33, 98/a)

Naib elkâbı ve dua rüknü:

“Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Tokad kazâsında nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ [boşluk] zîde-ilmihu...” (TŞS 33, 147/a)

Kâdı elkâbı ve dua rüknü;

“Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâi'l ve'l-keâm...” (TŞS 33, 138/a)

Fermanlar birden fazla kişiye hitaben de yazılabilir.

“Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâi'l ve'l-keâm Üsküdar'dan Erzurum'a varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhûm ve mefâhirü'l emâsil ve'l-akrân â'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket zîde-kadrihum...” (TŞS 33, 142/a).

Yukarıda örneklendirilen giriş bölümü, *“tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki ...”* (TŞS 33, 138/a) şeklinde bir ifade ile bitirilir ve diğer bölüme geçilirdi.

Elkab ve duadan sonra fermanın “nakil” yada “iblağ” olarak adlandırılan giriş bölümü başlar. Bu bölümde ilk olarak fermanın yazılma nedeni üzerinde durulur. Nakil kısmı fermanında anlatılan konuya göre kısa veya uzun olabilir. Kimi zaman bir cümle olarak ifade edilebildiği gibi kimi zaman fermanın büyük kısmı nakil bölümüne ayrılabilir.

... Erzurum vâlisi ve şark cânibi ser-askeri düstûr-ı mükerrrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem sadr-ı sâbık vezîrim Gâlib Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetinde istihdâm olunmak üzere dergâh-ı mu'allâm tobcıları ocağından nisf tobcı ve nisf arabacı bölüklerinin ta'yîn ve me'mûr kılınması husûsuna irâde-i aliyem ta'alluk idüb ol vechle neferât-ı merkûme ta'yîn ve iğzâm ve irsâl kılınmış olmağla... (TŞS 33, 138/a)

Fermanın yazılma sebebi anlatıldıktan sonra *“imdî siz/sen ki...”* diye hitap sırasında sıralanan kişiler bir kez daha sıralanarak, yapılması gereken işlerin ayrıntılı bir şekilde anlatıldığı gelişme bölümü başlar.

...imdî siz ki, kuzzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân ve voyvodagân ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, neferât-ı merkûme bi-mennihi ta'âlâ Kartal'dan

Erzurum'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâ ve hükümetine dâhil ve vâsıl olur ise bir gicelik ta'yinâtları ihmâl ve iskâllerinin tahmîline lâzım gelen araba ve hayvanât ahâlî-yi kazânın tekâliflerine noksan tedârik ve i'tâ ve bir kazânın araba ve hayvanâtı âher kazâyâ tecâvüz itmeyerek bir kadem akdem mahal-i me'mûrlarına iğzâmları husûsuna bi'l-ittifâk müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın iş bu emr-i âlişânım isdâr ve irsâl olunmuştur, imdî keyfiyet irâde-i aliyyem mantûk-ı fermân-ı me'âlî ünvanından ma'lûmunuz oldukda fermûde-i hümâyunum üzere neferât-ı merkûme esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâ ve hükümetine dâhil ve vâsıl olurlar ise birer gicelik ta'yinâtlarıyla ihmâl ev iskâllerinin tahmîline lâzım gelen araba ve hayvanât ahâlî-yi kazânın tekâliflerine noksan tedârik ve i'tâ ve bir kazânın araba ve hayvanâtı âher kazâyâ tecâvüz itmeyerek bir kadem akdem mahal-i me'mûrelerine iğzâmları husûsuna bi'l-ittifâk mezîd i'tinâ ve dikkat ve hilâf-ı emr-i âlişânım te'hîr ve zâhî (?) misillü hâlâtdan tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. (TŞS 33, 138/a)

Fermanın yazılma sebebi, yapılması gerekenler yazılıp, gerekli uyarılar ve emirler yapıldıktan sonra fermanın yerine ulaştığı anda bahsedilen işlerin derhal yapılması için kesin emir belirten bir tehdit/tekid rüknü yazılır. Bu kısma sonuç bölümü de denilebilir.

...buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk]¹⁵ vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü's-şânımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız." (TŞS 33, 138/a). "...buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan

¹⁵ Bu kısma fermanı yerine ulaştıran ulağın adı yazılırdı. Ancak defterlerdeki kayıtlarda bu kısımlar genellikle boş bırakılmıştır.

fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eylesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. (TŞS 33, 137/a)

Tekid/Tehdit kısmından sonra fermanın yazıldığı tarih birkaç farklı şekilde yazı ile atılır, fermanın genellikle sol alt köşesine de “Kostantiniyye-i Mahrûse şeklinde “mahall-i tahrir” denilen fermanın yazıldığı yer belirtilirdi.

“Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer fî şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye-i Mahrûse” (TŞS, 68/a)

“Hurrîre el-yevmü's-sâbi' aşer şehri Zi'l-hicce li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye-i Mahrûse” (TŞS 33, 129/a)

“Tahrîren el-yevmü's-sâbi' işrîn şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye-i Mahrûse” (TŞS 33, 138/a)

“Tahrîren fî avâsıtı şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye-i Mahrûse” (TŞS 33, 142/a)

İncelediğimiz 33 Numaralı Defterde 30 adet emir-i âlî kaydı bulunmaktadır. Defterde kayıtlı bulunan fermanların konuları ve belge numaraları araştırmacılara kolaylık sağlaması bakımından aşağıdaki tabloya çıkarılmıştır. Tablodan da anlaşılacağı üzere fermanların büyük bir kısmı 1828-1829 Osmanlı-Rus Harbi olarak adlandırılan harbin başlaması üzerine asker ve malzeme talebi üzerine gönderilmiştir.

Halkın desteği ve katılımını artırma isteğinden olsa gerek fermanlarda özellikle dini duygulara hitap edilmektedir. “Dinimizin düşmanı olan Moskovlu” olarak adlandırılan Ruslar’ın dinimizi yok etmek için saldırdıkları, millet-i İslâma zulümler yaptığı belirtilerek, Müslümanım diyen, kelime-i şahadet getiren herkesin emirlere uyması, ahirette peygamber efendimizin sancağı şerifi altında toplanacakları, aksi

takdirde hem bu dünyada cezalandırılacakları gibi hem de ahrette cennet yüzü göremeyecekleri, cehennem azabı çekecekleri şeklindeki uyarılar dikkat çekmektedir.

Defterdeki bu fermanlar ayrıntılı olarak incelendiği ve tahlilleri yapıldığı takdirde harp esnasında Osmanlı Devletinin askeri ve ekonomik durumu, alınan tedbirler, harbin genel gidişatı, sancak ve kazalara yansımaları gibi birçok konuda değerli bilgilere ulaşıldığı görülecektir.

Tablo 2. Defterde Kayıtlı Bulunan Fermanlar

Sıra	Fermanın Konusu	Belge Numarası
1	Tokat'dan tasfiye olunan bakır yüklerinden vergi alınmamasına dair	155/a
2	Sefer için yola çıkan vezir ve askerlerin yolculukları sırasında uğradıkları mahallerde birer gecelik yem ve yiyecek ihtiyaçlarının karşılanması, ertesi gün tekrar yola devam edilmesine dair.	153/a
3	Mürettebât-ı Seferiye (sefer için asker) Virilmesined dair.	153/b
4	Bin adet güçlü kuvvetli ve yiğit askerin acilen ve hızlı bir şekilde Ser-asker Erzurum vâlisi Seyyid Mehmed Said Gâlib Paşa maiyetine gönderilmesi.	150/a
5	Kırküş senesi mahsûlünden satın alınarak Samsun İskelesine naklolunacak buğday ve arpa için emir kaydı.	150/b
6	Tokad kazâsı hissesine isâbet iden elli deve yuları ve otuz öküz arabasının serîan gönderilmesine dair.	148/c
7	Tokad kazâsının hissesine isâbet iden yirmi bin keyl arpa ve ikibin beş yüz adet koyunun Erzurum vâlisi ve şark cânibi ser-askeri es-Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa maiyetine sevk ve teslimi	147/a
8	Tokad kazâsında tertib olunana elli deve yuları otuz adet öküz arabasının serîan ve âcilen Erzurum vâlisi ve şark cânibi ser-askeri es-Seyyid Mehmed Said Gâlib Paşa maiyetine sevk ve irsâli	146/a
9	Daha önceden gönderilmiş olan emr-i şerif mûcibince Tokad kazâsından satın alınan yirmi bin keyl arpa ve iki bin beşyüz adet koyunun serîan ve âcilen tahsîl ve sevk olunması.	146/b
10	Şark ordusuna defterdâr olarak tayîn olunan Mehmed Arif'in güvenli bir şekilde Üsküdar'dan Erzurum'a varıncaya kadar birer gecelik yem ve yiyeceklerinin gönderilmesine dikkat edilmesine dair.	142/a
11	Erzurum vâlisi ve şark cânibi ser-askeri Gâlib Paşa maiyetinde istihdâm olunmak üzere tayîn ve me'mûr kılınan tobcu ve arabacı bölüklerinin Kartal'dan Erzurum'a varıncaya kadar yolculukları sırasında bir gecelik ihtiyaçlarının karşılanması, araba ve hayvan	138/a

	eksiklerinin tamamlanmasına dair.	
12	Tebşîr-i Sultânî İçün Gelen Emr-i Âlî	137/a
13	Moskov (Rus) askerlerinin Silistre, Varna ve Şumnu taraflarından üç kol halinde Tuna Nehrini geçerek işgal hareketlerine başlamaları, Müslümanlar üzerine suikasd ve ihânetlerini günden güne artırmaları üzerine kaza ve kasabalardan eli silah tutan bütün Müslümanların gaza ve cihad için orduya katılmalarının sağlanmasına dair.	136/a
14	Enfiye (tütün) İçün Gelen Emr-i Âlî	129/a
15	Rusların şark tarafından saldırıya geçerek işgallere başlaması ile daha fazla askere ihtiyaç duyulması üzerine Sivas sancağından eli silah tutan ehl-i islâmın toplanarak, gaza ve cihad için acele olarak Erzurum vâlisi maiyetine sevk ve irsâline dair.	127/a
16	Sivas ve Divriği sancaklarına tabi kazalardan Erzurum vâlisi ve şark ordusu seraskeri es-Seyyid Mehmed Said Gâlib Paşa maiyetine irsâl olunması gereken dört beş bin neferden bin beşyüz neferin tedarik ve irsâl olunamaması ve affedilmesinin istenmesi üzerine tedarik ve irsâl olunamayan bin beşyüz neferin her biri için ikişer yüz ellişer kuruluş ödendiği takdirde affolunacağına dair.	119/a
17	Şark Cânibine Giden Askerin İhrâcî İçün Gelen Emr-i Âlî Kaydı	116/b
18	Keleş Ağazâde Mustafa Ağa'ya Müte'allik Emir Kaydı	106/a
19	Niğde'den Menfî Gelen İki Neferin Emr-i Âlî Kaydı	104/a
20	Moskovlunun Kars ve Ahıska kalelerini istila etmesi ve Erzurum üzerine yönelmesi üzerine Sivas merkez, Tokat, Kazâbâd, Gelmuğad, Zile, Hân-ı Cedîd, Yıldızeli, Erbaa, Sonisa, Irak, Taşâbâd, Karayaka, Niksar, Hüseyinâbad, Karakuş, Şarkâbad, Turhal, Karahisar, Behramşah, Artukâbad, İnallu, Yüzdepâre ve İlbeyli kazâlarının eli silah tutan ehl-i islâmının serîan ve acilen şark ordusuna sevk ve irsâline dair.	102/a
21	İvaz Paşa Evkâfına Müte'allik Emr-i Âlî	99/a
22	Barut Saçma İçün Gelen Emr-i Âlî	98/a
23	Abbas BeyEfendi'nin Getirdiği Esliha İçün Emr-i Âlî	96/b
24	Asker için Sûret-i Emr-i Âlî	82/a
25	Kâbili Zâviyesinin Bağlarına Bekci atanması için Emr-i Alî	73/b
26	Asitâne-i Âliyeden Erzuruma Giden Topcu ve Bölük Arabacı Neferâtı İçün Emr-i Âlî	68/a
27	Asitâne-i Âliyeden Erzuruma Giden Tobcı ve Bölük Arabacı Neferâtı İçün Emr-i Âlî	[68/b]
28	Asker bedeliyesinin ödenmesi için gelen Sûret-i Emr-i Alî	[67/a]
29	Erzuruma Gidecek Topcular İçün Emr-i Alî Kaydı	[63/b]
30	Erzurum tarafına gönderilen Topcu ve Bölük Arabacı Neferâtının Emr-i Âlî Kaydı	[48/a]

4.3.4. Berâtlar

Lügat anlamı, rütbe, nişan ve imtiyaz verildiğini bildiren ferman. (Develioğlu, 1996: 85) Osmanlı diplomatiğinde ise bir memuriyet tayinini, bir kişiye veya kuruma vazife veya muafiyet verildiğini gösteren, üzerinde padişahın tuğrasının bulunduğu belge anlamında kullanılmaktadır. Beratların önemli bir özelliği üzerinde tuğrası bulunan padişahın hayatta olduğu veya tahtta kaldığı sürece geçerli olmasıdır. (Kütükoğlu, 1998: 472). Padişah değişikliklerinde mevcut nişan, rütbe veya imtiyazların geçerli olabilmesi için “tecdid” olarak adlandırılan yeni bir berat gönderilmesi gereklidir. Berat sahibi ölür veya görevinden vazgeçmek isterse boşalan kadro, göreve ehil olabilecek başka birine yeni bir beratla verilir. Beratın kaybedilmesi durumunda da yeni bir berat gönderilir ancak zayiden dolayı gönderildiği belirtilirdi.

Osmanlı diplomatiğinde önemli bir yer tutan bu belgelerden çıkarılabilecek en genel yargı, birçok görevin merkezden atama usulüyle yapıldığının anlaşılmasıdır. “...*Kostantiniyye-i Mahrûse*” (TŞS 33, 97/a). Bu usul ile merkezi otorite korunmaya çalışılmıştır.

Bir diğer sonuç da göreve genellikle yeterli ve ehil olan kişilerin getirilmeye çalışılmasıdır. Metnin içerisinde beratın ilgili kişiye neden ve nasıl verildiği açıklanır. Berat, imtihanla veya kâdı, naib gibi ileri gelenlerin teklifleri üzerine de verilebilmektedir.

...müderis olan Seyyid Ahmed veled-i Ömer bilâ veled fevt olub yeri hâlî ve müderislik-i mezkûr mahlûl olmağla mahlûlünden medfne-i mezbûre sâkinlerinden lede'l-ımtihân istihkâkı zâhir-ü-nümâyân olan iş bu râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî

Mehmed bin Mustafa zâde-ilmihuya tevcih ve yedine berât-ı âlişânım virilmek ricâsına Tokad nâ'ibi mevlânâ Ahmed Nazif zâde-ilmihu arz itmekle ... (TŞS 33, 97/a).

“...şeyhü'l-islâm kâdı zâde mevlânâ Mehmed Tâhir edemallâhu ta'âlâ fezâ'ilehu işâret itmekle işâreti mûcibince...” (TŞS 33, 157/a)

Beratlar veriliş sebeplerine göre vezâret beratı, beylerbeylik beratı, tımar beratı, müderrislik beratı, imâmet beratı, mukataat beratı, nezaret beratı gibi çeşitli türlere ayrılır. Yazım kuralları ve bölümleri ise aşağı yukarı fermanlarla benzerlik arz eder. İncelediğimiz 33 Numaralı defterde 2 adet berat kaydı bulunmaktadır. Birisi, “*Nazif Mehmed Efendi'nin Müderrislik Berât Kaydı*” (TŞS 33, 97/a), diğeri ise “*es-Seyyid Hâfız Sâlih Efendi'ye Taşhan mahallesinde vâki' Hamza Bey Zâviyesi Vakfının vazîfe-i mu'ayyene ile tevliyet ve nezâret Berât-ı Şerîf Kaydıdır*” (TŞS 33, 157/a)

4.3.5. Buyurulduklar, Mektub ve Tezkere Kayıtları

Buyuruldu, Türkçe bir isim olmakla birlikte, Osmanlı diplomatiğinde yüksek rütbeli görevlilerin kendilerinden aşağı rütbede bulunanlara gönderdikleri emir için kullanılan bir terimdir. Buyurulduklar, yazıldıkları yerler bakımından merkez ya da taşradan yazılanlar olarak ikiye ayrılmaktadırlar. Merkezden gönderilen buyurulduklar genellikle sadrazam, vezir, defterdar, kazasker gibi yüksek düzeyli görevlilere, taşrada yazılan buyurulduklar ise genellikle beylerbeylerine aittir. Merkezden veya eyalet merkezlerinden sancak ve kazalara gelen bütün buyurulduklar şer'îye sicillerine kaydedilmişlerdir. (Kütükoğlu, 1992: 478–480). Gerek merkezde gerekse taşrada yazılan bütün buyurulduklarda divanî yazı kullanılmıştır. Ancak bunlar şer'îye sicillerine rika yazısı ile kaydedilmişlerdir. Eyalet merkezinden sancak veya kazâlara yollanan beylerbeyi buyuruldukları çoğunlukla halkın güvenliği, suçluların yakalanması, vergilerin düzenli olarak toplanması ve padişahın yayınlamış olduğu kararlara uyulması

gibi sosyal, siyasi, ekonomik, askerî vb. birçok konuyu kapsar. Ayrıca buyuruldulara, eyalet divanının fonksiyonu ile beylerbeyinin görevleri hakkında önemli bilgiler yer almaktadır (Açıklık, 2001 : 23).

4.3.5.1. Buyurulduların Bölümleri

Buyurulduların yazımında genelde ferman ve beratlarla benzerlikler görülür. Ancak buyurulduların başında davet ve tuğra kısımları bulunmamaktadır.

Buyurulduların ilk bölümü elkab kısmıdır. Elkablar fermanlarda olduğu hitab edilen kişinin rütbesi, konumu, makamı gibi durumlara göre değişmektedir. Yani her görevli için farklı elkablar kullanılmıştır.

Şerî'at şî'âr Tokad ve Amasya kazây-ı Erba'a ve Niksar ve Turhal ve Şark-i Bâre ve Artukâbâd kazâlarının kuzzât ve nüvvâbı fazîletlü efendiler zîdet-fezâ'ilehum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân mütesellim ve voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa ve Mustafa zîde-mecdihumâ ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân-ı kazâ ve umûm iş erleri ve söz sâhibleri zîdet-mekâdiruhum inhâ olunur ki... (TŞS 33, 154/b)

“Şerî'at şî'âr Erzurum'dan Üsküdar'a varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı fazîletlü efendiler zîde-fazlıhum ve mefâhirü'l-emâcid voyvodagân ve sâ'ir zâbitân zîde-mecdihum inhâ olunur ki...” (TŞS 33, 152/a)

Medîne-i Tokat'da mesned-nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü efendi zîde fazlıhû ve me'zun bi'l-iftâ fekâhetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa zîde mecduhû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ve vücûh-ı memleket ve umûm iş erleri ve söz sâhibleri izzetlü ağalar zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki... (TŞS 33, 148/b)

Elkâbdan sonra buyuruldunun yazılma sebebi açıklanır. Bu bölüme nakil / iblağ denir. Nakil kısmında konu açık bir şekilde izah edilir. Bu bölüm konunun önemine göre uzun veya kısa olabilir.

... *Eyâlet-i Sivas'dan bâ-fermân-ı âlî şark cânibine müretteb olan bin nefer piyâdeden Tokad ve nevâhîsi hissesine isâbet iden piyâde askerden gayri-ez irsâl bâkî askeri ve bundan başka Der-sa'âdet'ee müretteb piyâdeyi şimdiye kadar tekmîlini göndermeniz lâzıme-i halden iken el-hâletühazihi tekmîli müyesser olamadığı ecilden Erzurum vâlîsi ve şark cânibi ser-askeri devletlü velî'ü'n -ni'am efendimiz hazretleri tarafından isti'câli hâvî peyder-pey âher nâme-i devletleri şeref-yafta-i sahîfe-i sudûr buyurulmadan nâşî te'hîri bir vecihle câ'iz olmadığı ma'lûm-i dirâyetlerümüz oldıkda gayri-ez irsâl bâkî kalan piyâde askeri derhal Der-sa'âdet'ee müretteb askeri çend-rûz tarafından tanzîm ve tekmîl ve şark ordusuna ve Der-sa'âdet'ee göndermek için sarî'an ve âcilen irsâli husûsuna... (TŞS 33, 143/a)*

Nakil bölümünden sonra buyuruldunun ulaştığı anda, bahsedilen konunun veya işlerin yapılması, yerine getirilmesi hususunda emir belirtilir. Bu bölüme emir ve te'kid bölümü de denilebilir. Buyurulduların sonuna ise rakam ile tarih atılarak bitirilir.

...*ziyâde ihtimâm ve dikkat birle tekmîl hidemât-ı seniyyeye mezîd i'tinâ ve gayret eylemeleriniz bâbında te'kîden ve isti'câlen tarafımızdan iş bu buyuruldu tahrîr ve kavâs ile irsâl olunmuşdur bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyurulumuzla âmil olasız. Fî 5 S. Sene (12)44 (TŞS 33, 143/a)*

...*husûsına ziyâde ihtimâm ve dikkat ve imrâd-ı dikkat ve tesâmüm gûnâ hâlât-ı vukû'unda mübâ'adet eylemeniz bâbında iş bu buyuruldu tahrîr ve [boşluk] ile ba'is ve tesyîr olunmuşdur. İnşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyurulumuzla âmil olasız. Fî 7 Râ. Sene (12)44 (TŞS 33, 127/a).*

Eyalet merkezinden sancak ve kazalara gönderilen buyurulduların en sonunda buyurulduyu kaleme alan kişinin adı ve ünvanı da bulunmaktadır. “*es-Seyyid İbrâhim ser- bevvâbîn-i kâim-i makâm-ı Eyâlet-i Sivas*” (TŞS 33, 134/b).

İncelediğimiz 33 numaralı defterde çok sayıda ferman bulunmasına paralel olarak yine çok sayıda ve çeşitli konularda yazılmış olan buyuruldu kayıtları mevcuttur. Defterdeki fermanlarda olduğu gibi buyurulduların da çoğunlukla asker, para veya mübayaa irsali konularında yazıldığı görülmektedir. Ayrıca defterde şekil ve içerik bakımından buyuruldulara benzeyen mektup ve tezkere kayıtlarında bulunmaktadır. Araştırmacılara kolaylık olması bakımından bu kayıtların belge numaraları ve konuları aşağıdaki tabloya çıkarılmıştır.

Tablo 3. Defterde Kayıtlı Olan Buyuruldu, Mektup ve Tezkereler

Sıra	Buyuruldunun Konusu	Belge Numarası
1	Hidmet-i mübâşriye toplanması hususu	154/b
2	Râşid Efendi Refâkatiyle Hacı Ali Bey'in Yol Buyuruldusu	152/a
3	Hınta (buğday) ve şa'îrin (arpa) acilen Samsun iskelesine nakledilmesi	148/b
4	Tokad ve nevâhîsi hissesine isâbet eden piyâde askerinin acilen şark ordusu ve der-saâdete gönderilmesi	143/a
5	İmdâd-ı Seferiye İçin Buyuruldu Kaydı	134/b
6	Tokad ve nevâhîsi hissesine isâbet iden bedeliyenin Erzurum vâlisine ve şark cânibi seraskeri es-Seyyid Mehmed Said Gâlib Paşa'ya teslim edilmek üzere götürecektir memura teslim edilmesi	127/a
7	Der-aliyye'ye gönderilmek üzere üçyüzelli nefer piyadenin tedarik edilmesi	118/a
8	Der-saâdete gönderilmek üzere bedeliyenin görevli memura teslim edilmesi hususu	118/b
9	Sivas Mütessesimi Said Ağa Tarafından gelen i'lân işâ'a buyuruldu kaydı	114/a
10	Voyvoda Ağa ile gidecek askerinin buyuruldu kaydı	113/b
11	Tokat ve tabi kazâlardan tedarik olunan erbâb-ı harb, güçlü ve kuvvetli, yiğit süvari ve piyadenin silahlarıyla birlikte üç gün zarfında hazır ve âmâde olarak Amasya'ya gönderilmesi hususu	109/b
12	Kırk üç senesinde kiraya verilen arazilerin gelirlerinin sefer-i hümayun için tahsil olunarak Der-sa'âdet'ee (İstanbul) gönderilmesi	108/b
13	Kırk üç senesine ait olan arpa, koyun, araba, deve ve	108/c

	binbeşyüz nefer asker bedelinin es-Seyyid Mehmed Sâlih Paşa tarafına gönderilmek peyder-pey gönderilmesine dikkat edilmesi	
14	Sivas sancağından talep edilen asker bedelinin ertelenemeyeceği, bu bedelin hemen ödenmesi husûsu	106/b
15	Sivas Eyâletinden talep edilen binbeşyüz neferin her biri için ikiyüz ellişer guruş asker bedelinin Sivas, Amasya, Çorum ve Divriği sancaklarına tabi kazâlardan tahsili hususu	105/a
16	Mîrî nühâsının (bakır) İznikmîd İskelesine nakli hususu için gelen buyuruldu kaydı	105/b
17	Sûret-i Emr-i Âlî Mûcibince Buyuruldu Kaydı	100/a
18	Sivas vâlisî Hakkı Paşa'nın asker hazırlanması hususunda gönderdiği buyuruldu kaydı	81/ a
19	Şark ordusu için satın alınacaklar hususunda gelen buyuruldu kaydı	81/b
20	Menzil Nizâmı İçün Gelen Buyuruldu Kaydı	81/c
21	Daha önceden bildirilen evâmîr-i celîle gereğince Sivas eyaletine tabi olan sancak ve kazâlardan eli silah tutan cümle ehl-i îmânın irsâl olunması hususu	79/c
22	Asitâne-i Aliyyeye Gidecek Bâkî Kalan Asâkir-i Mansûrenin Buyuruldu Kaydı	78/a
23	Davetiye Buyuruldusu Kaydı	76/a
24	Delîlbaşının Kazâlarda Misâfir Olmaları İçün Buyuruldu Kaydı	73/a
25	Şark Cânibi Seraskeri Sâlih Paşa Efendi'den menzilhâneler için gelen buyuruldu kaydı	72/a
26	Firâr eden Asâkir-i Muhammediye için gelen buyuruldu kaydı	69/a
27	Sûret-i Emr-i Alî Mûcibince Buyuruldu Kaydı	67/b
28	Sivas Eyaletinde vâki elviye ve kazâlardan toplanan ref'-i menzil bedeliyesinin taksît-i sânînin (ikinci taksit) gönderilmesi hususu	57/b
29	Şark Cânibi Defterdârı Efendi Hazretleri için buyuruldu kaydı	52/b
30	Şark ordusuna gidecek kale neferâtı için gelen buyuruldu kaydı	45/b
31	Menzil devriyesi için gelen buyuruldu kaydı	42/a
32	Îrâde-i seniyye gereğince Tokat ve nahiyelerinden güçlü ve bahadır, cenk ve harbe kâdir, silahlı, sekizyüz elli neferin isim ve şöhretleriyle tertîb ve tahrîr olunup, Şabân ayının yirminci günü ordu-yı nusret-i nebeviye gönderilmesi hususu	42/b
33	Asâkir-i Mansûre için buyuruldu kaydı	41/b
	Mektup Kayıtları	

1	Delîlbaşı İle Gelen Sadr-ıa‘zam Mektub Kaydı	143/c
2	Hüseyin BeyEfendi’nin Nekâbet Mektûb Kaydı	113/a
3	Mürûr ubûr İçün Mektub-ı Sâmî Kaydı	43/a
4	Tokad ve nevâhîsine isâbet iden dokuz bin ikiyüz kırk üç guruş dokuz paranın tahsil olunarak acilen gönderilmesi hususuna dair dîvan tezkeresi	79/b
Tezkere Kayıtları		
1	Kazâlarda gezen kapulu ve kapusuz gerek delil ve gerek tüfenkci avâ'id ve zevâ'id alınmaması için tezkere.	63/a
2	Şark ordusu için talep edilen askerin her an göreve çıkılacakmış gibi hazır bulundurulması hususuna dair tezkere.	57/c
3	Sefer münasebetiyle top arabaları için, Tokat ve nahiyeleri hissesine düşen dört beygir ve her bir beygir için beşeryüz kuruşdan ikibin kuruşun bir an önce gönderilmesi hususuna dair tezkere.	46/c
4	Tokat kazası ve köylerindeki top ustaları ve topçuların masrafları hazineden ödenmek üzere acilen gönderilmeleri hususuna dair tezkere.	45/a

4.3.6. İ‘lâmlar

İ‘lâm, lügat anlamı olarak bildirme, bildirilme, anlatma anlamlarına gelir. Hukuk terimi olarak ise, bir davanın, mahkemece nasıl bir hüküm ve karara bağlandığını gösteren resmi vesika manasında kullanılır. (Devellioğlu, 1996: 426). Osmanlı hukuk sisteminde, şer‘î bir hükmü ve altında kararı veren kâdının imza ve mührünü taşıyan yazılı belgeyi ifade eder. Ancak i‘lâm kayıtları şer‘iye sicillerine kaydedilirken i‘lâmın imza ve mühür kısmı deftere kaydedilmemiştir.

İ‘lâm belgelerinde, davacının iddiası, bu iddianın dayandığı deliller, davalının cevabı ve davanın def‘i söz konusu ise def‘in nedenleri, verilen kararın gerekçeleri ayrıntılı olarak belirtilmiştir. (Akgündüz, 1988: 29). İ‘lâmların muhatabı icra makamlarıdır. Mahkemede yargılama tamamlanıp, şer‘î hükümlere göre karar verildikten sonra, kâdı tarafından kararın gerekçelerinin anlatıldığı i‘lam hazırlanırdı. İ‘lâmın bir sureti davalıya, bir sureti davacıya bir sureti de kararı yerine getirmekle

yükümlü olan icra makamına gönderilirdi. Ayrıca i'lâmın bir sureti de deftere kaydedilirdi.

İ'lâmlarda hüccetler gibi belgenin sonunda şahitler listesinin yazılması zorunlu değildir. İ'lâmlar konularına göre, borç ikrarı ile ilgili i'lâmlar, alacağın isbatı veya ertelenmesine ilişkin i'lâmlar, kefalet, havale, istihkak, evlenme ve boşanma, vakıf, içki içme, zina vb. i'lâmlar gibi çeşitli adlar alırlardı. (Akgündüz, 1988: 32).

4.3.6.1. İ'lâmların Bölümleri

Hakimin imza ve mührü ilamın üstünde yer alır. İmza, hakimin kendi eliyle yazmış olduğu ismi ile künyesinden oluşur. Mühürde aynı imza gibi kendi ismini, babasının ismini ve bazen de kısa bir dua cümlesini ihtiva eder. Ancak daha öncede belirttiğimiz gibi i'lâmın imza ve mühür kısmı deftere kaydedilmemiştir. Her kâdının göreve başladığı gün deftere kaydettiği imza ve mühür bunun yerine sayılmıştır.

Daha sonra sırayla davacı ve davalının adları, babalarının adları ve ikamet adresleri yazılır. Eğer davacı veya davalı başka bir şehirden ise memleketi belirtilir ve davanın görüldüğü mahalle ne için geldiği ve halen nerde oturduğu belirtilir.

Adres ve kimlik tesbitinden sonra davacının iddiası ve davalının cevabı bulunur. Davalı davacının iddiasını kabul veya reddeder. Davalı iddianın bir kısmını kabul ve bir kısmını da reddetmiş, ya da davalının iddiasını aynen kabûl etmiş olabilir. Yahut bu iddiayı hükümsüz bırakacak şekilde karşı tarafa dava (def) açar. Bunların hepsi ilamlarda belirtilir.

Davalının iddiayı kabul etmemesi halinde hakim davacıdan davayı ispat etmesini ister. (Beyyine talebi). Bu durumda şahitler veya deliller mahkemeye sunulur. Bunlar i'lâmın bu bölümünde belirtilir. İlamda şahitler hakkında gizli veya açık olarak güvenlik

soruşturması yapılır ve belirtilir. Bütün bunlar değerlendirilerek şer‘î hükümlere göre karar verilir ve tarih atılarak i‘lâm bitirilir. (Akgündüz, 1988: 29).

İncelediğimiz 33 numaralı defterde iki adet i‘lâm kaydı bulunmaktadır. Ancak bu i‘lâmlar adli bir dava sonucu yazılan i‘lâmlar olmayıp birisi, Şark Ordusuna Gönderilen Bin Nefer Askerin Mahiyyelerine Müte‘allik Sivasa İ‘lâm Kaydı (TŞS 33, 47/a) ve diğeri, Nühâs İçün Sûret-i İ‘lâm Kaydıdır. (TŞS 33, 135/a)

4.3.7. Salyâne ve Masarifât Defterleri

Osmanlı Devleti’nin merkez ve taşra yönetimlerinin mali, idari, askeri yapısında 18. yy’dan itibaren ve özellikle Tanzimat Döneminde önemli değişiklikler ve reformlar yapılmıştır. Bu dönemde Osmanlı ekonomisindeki olumsuz gidiş ve masrafların artması vergi sistemi ve yükümlülüklerinde bir dizi değişikliklere gidilmesini zorunlu hale getirmiştir. Bu dönemde halkın ödediği olağan vergilerden başka, peşin vergiler konması, avarız vergilerinin sürekli hale getirilmesi, boşalan tımar topraklarının iltizama verilmesi, imdadiye ve vilâyet masrafı adıyla yeni vergiler konması gibi mali önemler alınmaya çalışılmıştır. Devleti, halkın vergi yükümlülüğünü artırma zorunda bırakan etkenler 16. yy. sonları ve 17yy’ın başlarından itibaren başlayıp süregelen gelişmelerdir. Avrupa’dan Osmanlı Devleti’ne gümüş girişinin artması, 1584’te akçenin değerinin düşürülmesi, artan enflasyon, savaş tekniklerinin değişmesine paralel olarak ordu masraflarının artması, Celâlî isyanlarının yaygınlaşması, tımar sisteminin bozulması, maaşlı kapıkulu askerinin sayısının giderek artması gibi birçok olumsuzluklar hazinenin devamlı açık vermesine yol açmış, bu açık yukarıda belirtilen bir dizi önlemlerle kapatılmaya çalışılmıştır. (Açıkkel ve Sağırılı, 2005: 95-96).

Hem merkez yönetiminde artan masraflar, hem de taşrada, iç güvenlik amaçlı, valilerin kalabalık kapı halkı oluşturmaya başlamaları vilayetlerde “vilâyet masrafı”

adıyla halka yeni bir yükümlülük getirmiştir. Artan maiyetlerini beslemek zorunda kalan valiler, beyler ve paşalar, masraflarını padişahın izni ile halka yeni vergiler koyarak karşılama yolunu tercih ettiler. (Açıkel ve Sağırlı, 2005: 95-96).

Salyâneler bu olumsuz ekonomik tabloda halka yüklenen yükümlülüklerden birisidir. Salyaneler, sancak ve kazaların yerel giderlerinin yanısıra, merkezden istenen nakdi yardımların karşılanması amacıyla yılda iki taksit olmak üzere (Rûz-ı Hızır ve Rûz-ı Kasım) halktan toplanan örfî vergilerdir. Ancak salyaneler merkez veya kazanın talebine göre, altı aylık dönemlerin haricinde ara dönemlerde de toplanabilmektedir. Salyâne olarak adlandırılan bu vergilerin kayıtlarının tutulduğu defterlere “masarifât”, “tevzî” ya da “ale’l-hisâb defteri” de denilmektedir. (Beşirli, 2005: 273).

Salyâne veya masârifât defterlerinin hazırlanması ve buna uygun olarak reayadan vergi tahsili belli bir usul dâhilinde gerçekleşirdi. Deftere ait olduğu dönem ve gider kalemlerinin kısa bir özeti çıkarılarak başlanır.

...iş bu bin ikiyüz kırk üç senesini Cemâziye’l-evvel guresinden sene-i mezbûre Zilhicce gâyetine değin rûz-ı hızır i’tibâriyle Medîne-i Tokat’da vukû’ bulan umûr-ı mühimme-i seferiye ve kazâ-yı mezbûrdan tertîb-i evvel olmak üzere şark ordusuna ta’yîn olunan süvârî ve piyâde asâkir-i mansûrenin masârifî başka ve mürûr ubûr iden me’murâta ve hademe-i devletin yem ve yiyecek ve umûr ve masârifleri... (TŞS 33, 93/b).

Salyâne defterlerinde yer alan masraf kalemlerini şu şekilde sıralayabiliriz: Askeri harcamalar, merkez görevlilerinin masrafları, imdadiyeler, nühas ve çeşitli malların nakliye giderleri, harçlar ve tahsildariye ücretleri, menzilci ücretleri, borç ve faiz giderleri, eyâlet ve kaza görevlileri ücretleri, hazine nakli yapanların masrafları, salyâne bakiyeleri (bakiye kalan kısım bir sonraki deftere eklenirdi), Emr-i âlî

getirenlerin masrafı, îâneler (salyâne vergisini ödeyemeyen reayaya yapılan yardımlar), elçi ve konsolos masrafları, âdet-i ağnam bedeli, altyapı masrafları, mekkâreci (orduda nakliye görevi yapanlar) ücretleri, çeşitli belde masrafları...

Defter, kâdı başkanlığında vali, mütesellim ve voyvoda gibi üst düzey idareciler, ayan, şehir kethüdası, esnaf kethüdarları ve ileri gelenlerden bazılarının hazır olduğu bir meclisde tutulurdu. “...medîne-i mezbûrede müftî ve ulemâ ve vücûh-ı ahâlî ve hâciyân ve ümenâ-yı belde ve şehir kethüdâsı ve re'âyâ mu'temedi ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le...” (TŞS 33, 93/b). Bu meclisde masârifât-ı belde belirlenir, kamu adına yapılan harcamalar kalem kalem sicile yazılırdı.

Genel toplamın belirlenmesinin ardından kâdı veya naibe “harc-ı defter ve imza” ile diğer personel için “ihzarîye”, “hüddâmiye” vb. adlarda ücretler eklenirdi. Önceki dönemlerden vergi borçları kalmışsa o da genel toplama dâhil edilerek reayaya paylaştırılırdı. Bu usule göre hazırlanan salyâne defterinin, bir sureti kontrol için merkeze yollanırdı. Merkezdeki kontrolle, usulsüzlüklerin ve halka haksız vergi yüklenmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktaydı. Merkeze giden suret ilgili dairede görevli memurca kontrol edildikten sonra tasdik edilip, mühürlenirdi. Uygun görülen defter padişah onayından sonra ait olduğu kazaya geri gönderilir ve böylece vergilerin toplanması için gerekli izin sağlanmış olurdu. (Açıkel ve Sağırılı, 2005: 100–103). Salyâne defterlerinde yer alan örfî vergilerin toplanmasında zamanla çeşitli yolsuzluklar ortaya çıkması üzerine fermanlarla bu durum düzeltilmeye çalışılmış, ancak, istenilen sonuç alınamayınca Tanzimat Fermanı ile herkesin gelirine göre vergi vermesi ilkesine göre salyâne defterleri ile toplanan örfî vergiler kaldırılmıştır. (Açıkel ve Sağırılı, 2005 : 128).

İncelediğimiz 33 numaralı defterde iki adet salyane kaydı bulunmaktadır. Birinci kayıt daha önceden Bâb-ı Âlî'ye takdim olunmuş olan, ikiyüz kırk üç senesi Cemâziye'l-evvel guresinden Zilhicce gâyetine kadar olan dönemi kapsayan ve yekun 270.337,5 guruş (TŞS 33, 93/b), ikinci kayıt ise, mübâya'a ve araba ve ağnâm ve şütûrân bedelleri ve kırk üç senesine mahsûben Samsun iskelesine nakil ve tenzîl olunacak mübâya'a bedeliyesi ve umûr-ı vilâyet ve masârif-i sâ'ire için bin ikiyüz kırk dört senesi Muharremi'l-harâmın guresinden rebî'ü'l-evvelin on beşinci gününe kadar olan dönemi kapsayan ve yekun 310.000 kuruş tutarındaki kayıttır. (TŞS 33, 90/a). Ortaya çıkan masârifât toplamı Tokat merkez mahalleleri hissesine 184.850 kuruş, Komanat Nahiyesi hissesine 24.024 kuruş, Kafirnî Nahiyesi hissesine 14.726 kuruş ve Tozanlı Nahiyesi hissesine 36.400 kuruş olarak pay edilmiştir. Tokat'da merkezde bulunan mahalleler ile nahiyeler ve köylere isabet eden paylar Müslim ve gayrimüslim ayırmadan yazılmış ve her mahalle ve köyün paylarına düşen meblağlar mahallerin ekonomik gücüne göre belirlenmiştir. (TŞS 33, 88/a)

4.3.8. Tereke Defterleri

Terekenin lügat anlamı ölen kimsenin bıraktığı şey demektir. (Devellioğlu, 1996: 1084). Hukuki olarak ise, ölenlerden geriye kalan menkul, gayrimenkul ve alacak gibi her türlü malların ve yine ölen kişiden geriye kalan, borç, vasiyet ve hibe gibi durumların teferruatlı bir dökümüdür. Tereke defterleri; ölen kişilerin hayatta iken tasarrufunda olan dükkân, bağ, çiftlik, hayvan, her türlü ev eşyası vb. mallarının miktarını içermekte; bütün malların tahmini veya müzayede ile satılması sonucu ortaya çıkan fiyatlarını ortaya koymaktadır. Defterlerdeki fiyatlar, birbirleriyle karşılaştırıldığında bunların değişken ve rayiç bedeller olduğu anlaşılmaktadır (Özyurt, 1991: 95).

Şer‘i miras hukukunda, ölen kişinin mirasının nasıl pay edileceği, mirasçılar ve hisseleri açık ve net bir şekilde belirlenmiştir.

Ölen kişinin mirasçılarının veya boçlularının talebi üzerine mirasa el koyarak mirasa konu olan malların tespit edilmesi, borçların ödenmesi veya ödeme şeklinin belirlenmesi, vasiyet ve hibelerin yerine getirilmesi, mirasın şer‘î kaidelere göre paylaşılması ve bu kayıtların tutulması kâdıların önemli görevlerindedir. Varis yoksa miras beytülmal (hazine) kalırdı. Beytülmal adına mirasa el koymak ve paylaşım sırasında orada bulunmayan veya küçük yaştaki mirasçının haklarının korunması da kâdının görevlerindedir. Bu konuda kâdının en büyük yardımcısı kassamlardır.

Tereke defterlerinin başına çoğunlukla defterin kime ait olduğuna dair bir başlık yazılırdı. Ancak her kayıta başlık yoktur. İlk olarak vefat eden kişinin kimlik ve adres bilgileri belirtilerek giriş yapılır. *Medîne-i Tokat'da Mahmûd Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan "Feyzullâh bin el-Hâcı Mehmed nâm müteveffânın verâseti..."* (TŞS 33, 158/b). Gayrimüslim defterlerinin giriş cümleleri de aşağı yukarı aynı olmakla beraber küçük farklılıklar arz eder. *"Medîne-i Tokat'da Cehgânlı mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kizir Arakil veled-i Markâr nâm hâlikin verâseti..."* (TŞS 33, 156/a).

Sonra varisler ve akrabalık dereceleri belirtilirdi.

...zevce-i metrûkesi Zeyneb bint-i Mehmed ile sulbiye-i kebîre kızları Arife ve Fâtımâ ve Ümmü Gülsüm Müslime ve li-ebeveyn er karındaşı oğulları Mehmed ve gâ'ib-i ani'd-diyâr İsmâ'îl ibnî Sâlih ve diğer li-ebeveyn er karındaşıoğlu gâ'ib-i ani'd-diyâr Mustafa bin Mustafa ve diğer li-ebeveyn er karındaşıoğlu Mehmed bin İsmâ'îl'e münhasıra oldığı... (TŞS 33, 157/b).

Varis, kayıp ise gâ'ib-i ani'd-diyâr, küçük erkek ise sagîr, küçük kız ise sagîre, büyük erkek ise kebîr, büyük kız ise kebîre, anne karnında ise haml-ı mevkûfe gibi sıfatlar kullanılmıştır. Mirasçı ile varisler arasındaki bağlantıya işaret etmek için miras, babadan kalıyorsa, erkek varis için sulbî, kadın varis için sulbiye, anneden kalıyorsa, erkek varis için sadrî, kadın varis için sadrîye tabirleri kullanılmıştır.

Sonrasında ise terekenin şer'î hükümlere göre tahrir ve pay edildiği belirtilerek tarih düşülür, tahrir edilen her türlü eşya, menkul, gayrimenkul adet ve fiyatları ile yazılarak resmen kayıt altına alınır.

...münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzi' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf. (TŞS 33, 152/b).

4.3.8.1. Terekeden Yapılan Masraflar ve Giderler

Tereke ile ilgili gerekli açıklamalar yapıldıktan ve mirasa konu olan malların dökümü yapıp mirasın yekunu hesaplandıktan sonra, "minhâl ihrâcât" başlığı altında giderler hesaplanır. Bu giderler terekenin durumuna ve ölen şahsın hayatta iken borç, alacak veya vasiyetlerine göre değişmekle birlikte şu şekilde sıralanabilir: İlk olarak techîz ve tekfîn masrafları (kefen ve defîn harcamaları) hesaplanır. Eğer vefat edenin borçları terekesinden fazla veya yekun çok az bir meblağ ise techîz ve tekfîn masrafları da çok cüzi bir rakamdan hesaplanırdı. Hiç terekesi olmadan ölen bir kişinin techîz ve tekfîn masrafları beytûlmaldan karşılanırdı. Diğer gider ve masraflar ise, resm-i kısmet (tereke taksiminde kâdıların aldığı % 25 oranındaki ücret), kâtibiye (yazıcı ücreti), ihzâriye (mahkemeye çağırma ücreti), kaydiye (kayıt karşılığı alınan ücret), kalemiye

(kayıt ve her türlü yazı ücreti), hüddâmiye (hademe ücreti), çukadâriye (hizmetçi ücreti).

Devletin tereke paylaşımı dolayısı ile koyduğu vergiler de tereke toplamına göre alınırdı. Terekenin satılarak paranın mirasçılar arasında taksimi yapılacaksa, satımda görev yapan dellallara dellaliye ücreti. Ölen kişinin alacaklıları var ise bunların müracatları ve alacaklarını şahitler ile ispatlamaları sonucu bu kişilere alacaklarının ödenmesi için yapılan kayıt masrafları da “ba‘de’s-sübût ashâb-ı dââyîn alacağından lâzım gelen masârif-i müteferrika” olarak alınırdı. Bu ücretler 133/b numaralı Kazgancı Taşçı Ohannes’in Defteri Kaydı adlı kayıta görülebilmektedir. Bütün masraflar ve giderler yekundan düşüldükten sonra kalan meblağ, “sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese” şeklinde belirtilir, bu meblağ vârisler ve varsa alacaklılar arasında pay edilirdi.

4.3.8.2. Terekenin Taksim Edilmesi

Tereke taksimi mahkeme tarafından tayin edilen “kassam” adı verilen memurlar tarafından yapılırdı. Terekeler ile ilgili bütün hukukî işlemler ve taksimat İslam hukukunun miras ile ilgili kaideleri esas alınarak yapılmıştır.

Tereke kayıtlarından anlaşılmaktadır ki, ilk olarak kişinin borçları dikkate alınmıştır. Ancak alacaklıların, alacaklarını şahitlerle veya senet ile mahkeme huzurunda ispat etmeleri gerekmektedir. Borçlar tereke tutarından ödendikten sonra varislere hisseleri verilmektedir. Eğer borçları terekesinden daha fazla ise terekeden sadece karısına mehir¹⁶ bedeli ödenip, terekenin geri kalanı alacaklılara taksim edilmiştir.

¹⁶ Mehir; evlenirken erkeğin kadına verdiği veya daha sonra ödemek üzere taahhüd ettiği para veya belli bir değeri olan mal. Mehir doğrudan kadının malıdır. Kur’an-ı Kerim’in anlatımına göre kocanın hanımına hediyesidir. İslam hukukunda kocanın karısı üzerindeki yetkileri aile birliğini devam ettirme esasına yöneliktir ve bununla sınırlıdır. Evlenme sırasında kadına mehir adıyla belirli bir para veya mal öder veya ödeme yükümlülüğü altına girerdi. Mehir evlenecek kadının ailesine değil bizzat kendisine verilirdi ve kadın diğer mallarında

Alacaklar ise tereke defterine gelir olarak kaydedilip toplam meblağa dahil edilerek taksimat yapılırdı. Vefat eden şahsın hukukî varisleri, müteveffanın tüm mal ve haklarına mirasçı olurlardı. Varislerden hiçbirisi mirasdan mahrum edilemezlerdi. (TŞS 33, 158/b)

Şer'î hukuka göre ölen kişinin mirası eşi ve çocuklarına kalırdı. Çocukların yaşları küçük ise, çocuklar büyüyüp miraslarına sahip çıkabilecek yaşa gelinceye kadar kalan mirası gözetmek için uygun birisi vasi olarak atanırdı. (Beşirli, 2005:313).

Mirastan en fazla pay erkek çocuğa verilirken kız çocuklara erkeklerin yarısı oranında hisse verilmiştir. “*Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese: 761, Hisse-i bint: 253 guruş 80 meblağ, Hisse-i ibn: 507 guruş 40 meblağ*” (TŞS 33, 133/a) Haml-ı mevkûfe denilen anne karnındaki çocuk için de erkek çocuk oranında hisse ayrılmıştır. (TŞS 33, 64/a). Terekeden pay alacak birinci dereceden akrabalar (ashâbu'l-ferâ'iz) oniki kişidir. Bunların iki tanesi “nesebî”, on tanesi “sebebî”dir. Sebebî olanlar, koca (zevc) ve karıdır (zevce). Koca vefat ettiği zaman, eğer hayatta iken karısının veya varsa daha önceden vefat eden diğer karılarının mehir bedelini ödemedi ise bu bedeller terekenin toplamına gider olarak kaydedilerek karısına verildiği, ölen kadın ise kocasından alacağı mehir bedelinin terekeye gelir olarak kaydedildiği görülmektedir. Nesebî olanların ise yedisi kadın, üçü erkektir. Bunlar, Baba (eb), ana (ümm), babanın babası (cedd-i sahîh), ananın anası veya babanın anası (cedde-i sahîha), ana baba bir kız ve erkek kardeş (li-ebeveyn), ana bir kardeş (ahi li-ümm), öz kız (bint), oğlunun kızı (bintü'l-ibn), baba bir kız kardeş (uht li-eb), ana bir kız kardeş (uht li-ümm).

olduğu gibi mehirde de dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahip olurdu. Mehir her ne kadar İslam'a özgü bir durum sayılsa da kısmen ve farklı olarak Yahudiler ve Hritiyanlarda da olan bir durumdu (Aydın,1989:196–200).

Vefât eden kimsenin mirasçısı yoksa veya kayıp ise mirasın tamamı, mirasçısı olup da geriye bir miktar kalmışsa, geriye kalan kısım mirasın sahipsiz kalarak zayi olmaması için miras, beytûlmala (hazine) teslim edilirdi. Ölen kadın ise (müteveffîye) ve mirasçı olarak sadece kocası kalmışsa terekeden ikide bir hissesini alır, geri kalan kısım beytûlmâl'a kalırdı. Eğer ölen koca (müteveffâ) ise mirasçı olarak da sadece karısı kalmışsa dörtte bir hissesini alır, kalan kısım yine beytûlmâla giderdi. Beytûlmala devr olunan tereke, masraflar, diğer giderler ve varsa müteveffanın borçları çıkarıldıktan sonra beytû'l-mâl defteri adıyla kaydedilirdi. (TŞS 33, 149/a, 135/b, 126/a, 118/c, 107/a, 69/b)

4.3.8.3. Müslim ve Gayrimüslim Terekelerinin Karılaştırılması

Müslim ve Gayrimüslim terekeleri şekil olarak aynıdır. Gayrimüslim terekeleri de Müslim terekeleri gibi aynı kurallar çerçevesinde değerlendirilmiştir. Ancak terekeler yazılırken kullanılan terimler farklılık göstermektedir. Ölen kişinin bulunduğu yer ifade edilirken Müslimler için "...sâkin / sâkine", zimmîler için "mütemekkin / mütemekkinne" terimleri kullanılmıştır. Ölen şahıslar için de kullanılan terimler farklıdır. Müslimler için, "müteveffa / müteveffîye / fevt olan", zimmîler için "hâlik /hâlike/zimmî " tabirlerine yer verilmiştir. Ölen kişi babasının adı ile belirtilirken Müslimlerde "oğlu / kızı" demek için "bin / bint" yazılırdı. Gayrimüslimlerde ise "veled" tabiri kullanılmıştır.

Medîne-i Tokat'da Çilehâne mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kuyumcu Bedros veled-i Mardiros nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Marike bint-i Mıgırdic ile sulbiye-i sagîre kızı Ahsaberte ve sulbî kebîr oğlu Agob'a münhasıra... (TŞS 33, 138/b)

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem duyûn-ı terekesinden ezyed olduğu halde fevt olan Haffât Arslanoğlu Hasan Baba ibn-i İsmâil nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Ahmed ile sulbiye-i sagîre kızı Emine ve sulbî sagîr oğulları İsmâil ve Mehmed ve Ahmed ve kebîre oğlu Mustafa'ya... (TŞS 33, 131/a)

Bir diğerk fark da techîz ve tekfîn masrafı kısmında görölmektedir. Müslim terekelerinde, “ Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf”, zimmî terekesinde ise: “lâşesine masraf” olarak belirtilmiştir.

4.3.8.4. 33 Numaralı Defterde Bulunan Terekeler ve Tereke Örnekleri

İncelediğimiz 33 Numaralı Defterde toplam 60 adet tereke kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların 40 adedi Müslim terekesi, 20 adedi Gayrimüslim terekesidir. Araştırmacılara kolaylık olması bakımından defterde bulunan tereke kayıtlarını Müslim ve Gayrimüslim başlıkları altında tereke sahiplerini ve belge numaralarını aşağıdaki tabloya çıkardık. Ayrıca terekeler ile ilgili bazı değerlendirmelere ve önemli noktalara dikkat çekilmeye çalışılmıştır.

Tablo 4. Defterde Kayıtlı Müslim ve Gayrimüslim Terekeleri

MÜSLİM TEREKELERİ		
Sıra	BELGE	TEREKE SAHİBİ
1	166/b	Sâbıkâ Medîne-i Tokad Nâ'ibi Fazîletlü Ahmed Necib Efendi'nin Tereke Defteri
2	158/b	Feyzullah'ın Defteri Kaydı Vefat eden kişinin alacaklarının senet ile isbat edilerek tereke defterinde toplam meblağa dahil edildiği görölmektedir.
3	157/b	Hasan'ın Defteri Kaydı
4	155/b	Nefise Hâtun'un Defteri Kaydı
5	152/b	Âbide Hâtun'un Defteri Kaydı
6	151/a	Nazîfe Hâtun'un Defteri Kaydı
7	135/b	Beytü'l-mâl Defteri Kaydı Musul ahalilerinden iken Tokat'da Paşa Hanında vefat eden

		Abdullah isimli bir müslümana ait terkedir. Tereke müzayedede satılarak parası beytülmalâ teslim edilmiştir.
8	131/a	Hasan Baba'nın Defteri Kaydı Alacaklıların müracaatları ve şahitler ile bunu ispatlamaları üzerine müteveffâ Hasan Babanın borçlarının terekesinden daha fazla olduğu belirtilerek sadece karısına mehir bedeli verilip gerisi alacaklılara taksim edilmiştir.
9	126/a	Beytü'l-mâl Defteri Kaydı Bağdad ahalilerinden Kasım Ağa adlı bir tüccarın terekesidir.
10	125/a	Âişe Hâtun'un Defteri Kaydı Soğukpınar-ı Müslîm mahallesi sâkinlerinden Âişe bint-i Hasan
11	125/b	Âişe Hâtun'un Defteri Kaydı Mihmâd-i Hâcib mahallesi sâkinelerinden Âişe bint-i Abdullah
12	124/a	İlibâloğlu Hacı Ömer Ağa'nın Defteri Kaydı Hacı Ömer Ağa Hac esnasında vefat etmiştir. Terekesine alacakları ve borçluların adresleride yazılmıştır. Ayrıca yaklaşık bir ay sonra Mekke'de vefat ettiği sırada üzerinde bulunan mal varlığı Mekke kâdisi tarafından vasîsine teslim edilerek Tokat'a gönderilmiş ve varislerine pay edildiğine dair tereke kaydının yanına yeni bir kayıt düşülmüştür.
13	118/c	Beytü'l-mâl Defteri Kaydı Bu tereke Mihmâdi Hâcib mahallesi sâkinelerinden Rukiye bint-i Abdullah isimli bir müslümana aittir. Kocasından başka varisi olmadığı için terekenin yarısı kocasına diğer yarısı da beytülmalâ kalmıştır.
14	117/a	el-Hâcî Ali Efendi'nin Defteri Kaydı Tokat'da Muslihü'd-dîn mahallesi ahâlîlerinden el-Hâcî Ali Efendi ibn-i Abbas haccı şerîfden gelirken harameyn-i şerîfeyn beyninde Bedir nâm mahalde vefat etmiş, terekesi varislerine taksim olunmuştur.
15	117/b	Abdüsselâm'ın Defteri Kaydı
16	112/a	Âbide Hâtun'un Defteri Kaydı
17	111/a	Âişe Hâtun'un Defteri Kaydı
18	109/a	Hâfize Hâtun'un Defteri Kaydı
19	107/a	Beytü'l-mâl Defteri Kaydı Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken vefat eden Fâtıma bint-i Abdullah nâm isimli Müslüman bir kadına ait terkedir.
20	104/b	Âbide Hâtun'un Defteri Kaydı
21	103/b	el-Hâcî Ali'nin Defteri Kaydı
22	94/b	İpsileli Mehmed Ağa'nın Defteri Kaydı

		Erzurumdan gelir iken vefat etmiş, terekesi varislerine taksim edilmiştir.
23	93/a	Ahmed'in Defteri Kaydı
24	83/a	Mesci Bilal'in Defteri Kaydı Şam'dan gelir iken vefat eden Mesci Bilal'in borçlarının terekesinden daha fazla olduğu belirtilerek, sadece karısına mehir bedeli verilmiş terekenin geri kalanı alacaklılara dağıtılmıştır.
25	80/c	Hallac Ali'nin Defteri Kaydı
26	74/a,b	Hocazâde Seyyid Mehmed Efendi Defteri Kaydı Bu terekede dikkat çeken bazı önemli özellikler göze çarpar. Terekenin önemli kitaplardan oluşmaktadır. 1 cilt Mushaf-ı Şerîf, 1 cilt Muhammediye, 1 cilt Va'âziye mecmu'âsı ve 5 cilt Kâfir Kitabı ve Kasîde ve Köhne Kitab adlı kitaplar bulunmaktadır. Diğer bir nokta ise Seyyid Mehmed Efendi'den hemen sonra aynı gün içinde anası Saliha Hatunda vefat etmiş, tereke kayıtları peş peşe tutulmuştur.
27	72/b	Ümmügülsüm Hâtun'un Defteri Kaydı Ümmügülsüm Hatun ile Kocası Abdüsselam bin Ali ve Mustafa adlı oğulları birlikte vefat etmiş, Ümmügülsüm ileoğlu Mustafa'nın tereke kayıtları birlikte yazılmış, kocası Abdüsselam'ın terekesi ayrı yazılmıştır.
28	71/a,b	Abdüsselam bin Ali 72/b numaralı belgenin devamı niteliğindedir. Müteveffânın karısı veoğlu üçü birlikte vefat etmiştir. Terekesi diğer iki karısına, kız kardeşine ve vefat eden edenoğlu Mustafa'nın kızına kalmıştır. Diğer bir önemli noktada şudur. Abdüsselamın vefatından yaklaşık sekiz ay sonra deftere kayıtlı eşyalarından hariç başka eşyalarında olduğu anlaşılmış, daha önceden tutulan kaydın yanına yeni bir tereke kaydı sıkıştırılmış, bu eşyalar varislere taksim edilmiştir.
29	69/b	Beytü'l-mâl Defteri Kaydı Aslen Bozok kazâsından olup Medîne-i Tokat'da Meydan nâm mahallede Sulu Handa misâfîren sâkin iken vefat eden İncirli Mustafa adlı bir müslümana ait terekedir. Zahirde varisi bulunamadığı için terekesi Beytülmalâ kalmıştır.
30	64/a	Emîn Ağa'nın Defteri Kaydı
31	64/b	Emine Hâtun'un Defteri Kaydı
32	56/c	Mâide Hâtun'un Defteri Kaydı
33	52/c	Çukadaroğlu Defteri Kaydı
34	51/a	Sümkiye Hâtun'un Defteri Kaydı
35	51/b	Zeyneb Hâtun'un Defteri Kaydı
36	50/b	Veliyyüddin Ağa'nın Defteri Kaydı

		Bu kaydın açıklama kısmı yoktur. Sadece eşyaların listesi vardır. Eşyalar arasında bazı kitaplar dikkat çekmektedir. Bunlar, 1 cilt En'âm-ı Şerîf, 1 cilt Dürr-i Mekkûn, 1 cilt Tevârih-i Selâtin-i Âli Osman, 1 cilt Kırk Suâl ve Tevârih-i İskender
37	48/b	Dayı Mustafa'nın Defteri Kaydı
38	46/b	Akif Ağa'nın Defteri Kaydı Tokat'da Mehmed Paşa mahallesi sakinlerinden iken Maraş'da bulunduğu sırada vefat eden Akif Ağa'ya ait tereke Tokat'da ki varislerine taksim edilmiştir
39	45/c	es-Seyyid Halil Ağa'nın Defteri Kaydı
40	44/a	Tekyenişin Ömer Ağa'nın Defteri Kaydı
GAYRİMÜSLİM TEREKELERİ		
Sıra	BELGE	TEREKE SAHİBİ
1	156/a	Kızır Arakil'in Defteri Kaydı
2	149/a	Beytü'l-mâl Defteri Kaydı Van ahalilerinden iken Tokat'da vefat eden Serkiz adlı bir gayrimüslimin terekesidir
3	143/b	Ebulkiye'nin Defteri Kaydı
4	142/c	Dülger Hâçik'in Defteri Kaydı
5	138/b	Kuyumcu'nın Defteri Kaydı Kuyumcu Bedros isimli bir zımmiye ait bu tereke de terekenin müzayedede satılarak borçlarının ödendiği örülmemektedir
6	133/b	Kazgancı Taşçı Ohannes'in Defteri Kaydı Alacaklıların müracaatları ve şahitler ile bunu ispatlamaları üzerine Kazgancı Taşçı Ohannes'in borçlarının terekesinden daha fazla olduğu belirtilerek tereke müzayedede satılarak alacaklılara taksim edilmiştir.
7	128/a	Dorike'nin Defteri Kaydı
8	121/a	Usluke'nin Defteri Kaydı
9	116/a	Ohan'ın Defteri Kaydı
10	114/b	Memâyike'nin Defteri Kaydı
11	103/a	Kazgancı Agob'un Defteri Kaydı
12	97/b	Irgadet Kor veled-i Toros
13	96/a	Maryem'in Defteri Kaydı
14	94/a	Ahsaberte'nin Defteri Kaydı
15	76/b	Nazlı Avret'in Defteri Kaydı
16	75/a	Kazgancı Artin'in Defteri Kaydı
17	75/b	Kirkor'un Defteri Kaydı
18	66/a	Kazgancı Ohannes'in Defteri Kaydı
19	49/a	Kalıbcıoğlu Defteri Kaydı
20	47/b	Katırcı Agob'un Defteri Kaydı

5. TOKAT KAZASININ İDARİ YAPISI

Tokat, Osmanlı Devleti zamanında farklı dönemlerde beylerbeylik merkezi (Amasya, Sivas ve Tokat sancaklarından oluşan Rumiyye-i Suğra eyaleti), sancak ve kaza statüsünde Osmanlı taşra teşkilatının idari birimlerinden biri olmuştur (Mercan ve Ulu, 2003:XXVI). Tokat'a atanan ilk Osmanlı yöneticisi Torumtay-zâde Kaya Paşa'dır (Beşirli, 2005:9). 1413 yılında Amasya, Tokat ve Sivas'ı kapsayan, üçüncü bir idari birim olarak kurulan Rum Beylerbeyliğine dâhil edilmiştir (Şimşirgil, 1989: 290–291). 1413–1520 tarihleri arasında bazı zamanlarda eyalet merkezi olmuştur.

1398-1455 tarihleri arasında, bölgedeki Osmanlı idaresi hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Tokat, 1455 tarihli ilk tahrir defterinde nahiye, 1485 tarihli tahrir defterinde vilayet, (Açikel, 1999: 40–41). 1520'de Rum Beylerbeyliği merkezinin Sivas'a taşınması üzerine, Tokat, 1520'den 1600'lere kadar, merkez nahiye (Tokat), Kazabad (Kazova), Venk (bugünkü Almus kazasına bağlı Fenk), Yıldız (Yıldızeli'ne bağlı bölge), Kâfirni (bugünkü Almus bölgesi), Cincife, Tozanlu, Gelmugad ve Komanat (Gümenek) olmak üzere dokuz nahiyeden oluşan bir kaza merkezi olarak teşkil edilmiştir. (Beşirli, 2005: 22).

Zaman içerisinde Tokat'ın idari taksimatında bazı değişiklikler yapıldığı görülmektedir. Örneğin, 1797-1799 tarihli 3 numaralı şer'îye siciline göre bu tarihte Tokat; Kafirni, Tozanlu, Döneksebad, Komanat ve Yıldız olmak üzere beş nahiye iken, 1812-1813 tarihlerini kapsayan 16 numaralı sicilde Tozanlu, Komanat ve Kafirni'den oluşan üç nahiyeden ibarettir. Bizim incelediğimiz 1828-1829 tarihli 33 numaralı sicilde ise Tokat; Nâhiye-i Komanat, Nâhiye-i Tozanlu, Nâhiye-i Dönekseabâd, Nâhiye-i Yıldız, Nâhiye-i Kâfirnî olarak beş nahiyeden müteşekkil olduğu görülmektedir.

1659 tarihinde Tokat, voyvodalık merkezi haline getirilmiş bu konum 1840 yılına kadar devam etmiştir. Voyvodalar, kendilerine verilen gelir bölgelerinin idarî yöneticileri olup, aynı zamanda hazine gelirlerini toplayarak vergi tahsildarlığı görevini yürüten görevlilerdir. (Beşirli, 2005: 22-24) Tanzimat’la beraber Tokat Voyvodalığı Muhassıllık haline getirildi ve Tokat’a özellikle mali işleri idare eden bir muhassıl atandı. Tanzimat reformlarının bir sonucu olarak Tokat muhasıllığına Artukabad, Kazabad, İpsile, Şarkipare kazaları bağlandı (Açıkel, 2003:256). İncelediğimiz 1828-1829 yıllarında, “Medîne-i Tokad voyvodasının silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Abdüllatîf-zâde Hüseyin Ağa” olduğu görülmektedir. (TŞS 33, 2/b)

1880 yılına kadar Sivas eyaletine bağlı bir kaza olan Tokat, nüfusunun ve gelirlerinin çok olmasından dolayı 12 Ocak 1880 tarihinde II. Abdülhamid döneminde padişah iradesiyle sancak (liva) statüsüne çıkarılmıştır (Aktaş, 2009: 2). Niksar, Erbaa, Zile kazaları da Tokat sancağına bağlanmıştır.¹⁷ Tokat’ın sancaklık statüsü 1920 yılına kadar devam etmiş, 31 Mayıs 1920 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Heyeti’nin aldığı bir kararla Sivas’tan ayrılarak müstakil bir vilayet haline getirilmiştir. (Açıkel, 2004: 334).

5.1. Tokat Merkez Kazada (Nefs-i Tokat) Bulunan Mahalleler, Çarşılar ve Mevkiler

Osmanlı Devleti’nde kentlerin temel idari birimini oluşturan mahalleler, içerisinde bir cami ya da mescidin yer aldığı birbirini tanıyan ya da akraba olanların oluşturduğu yerleşim birimleri olarak adlandırılmaktadır. Osmanlı Devleti’nde her türlü dinsel, sosyal ve eğitsel ihtiyaçlar mahallelerde bulunan sosyal kurumlar aracılığıyla

¹⁷Tokat’ın livâ statüsü kazanmasıyla ilgili detaylı bilgi için, bkz. Mehmet Mercan, “Tokat’ın Mutasarrıflık Oluşuna Dair Bir Belge”, *Tokat Kültür Araştırma Dergisi*, 17, Tokat 2002, s.5–13.

sağlanmaktaydı. Devletin vergi, asker yükümlülüğü ile sancak giderlerinin karşılanmasında mahalleler ve bu mahallelerdeki hane sayıları temel alınmaktaydı.

Farklı dil, din, ırk ve kültürleri içinde barındıran Tokat’da Müslüman Türklerden başka, Hıristiyan Ermeni ve Rum toplulukları ile Yahudiler mevcuttu. Tokat’da Müslüman ve Gayrimüslim Osmanlı vatandaşları beraber yaşamışlardır. Mahalleler Müslüman ve Gayrimüslim mahallesi olarak adlandırılrsa da bunun kesin bir kural gibi algılanmadığını ve Müslüman mahallelerinde Gayrimüslim vatandaşların yaşadığını görmekteyiz. (Rıfat Özdemir, 1987: 57)

33 numaralı şer‘iye sicilinde 1828–1829 yıllarında Tokat’da toplam 88 mahalle ismi kayıtlıdır. Defterde kayıtlı mahalle isimlerini aşağıda bir tablo halinde gösterdik. Tokat Belediyesi’nin bugünkü mahalle dağılımına bakıldığında bu mahalle isimlerinin çoğunun ya aynen ya da ufak değişikliklerle korunduğu görülmektedir¹⁸. Tabloyu Müslim ve Gayrimüslim mahalleler olarak ayırmadan bir arada verdik. Çünkü yukarıda belirttiğimiz gibi mahalle ismi Müslim veya zimmî olarak belirtilse bile halk birbirine karışmış durumdadır. Müslim mahallesinde çok sayıda Gayrimüslim, Gayrimüslim mahallesinde çok sayıda Müslim yaşadığı görülmektedir. Dolayısı ile bu mahalleleri Müslim ve zimmî mahalleleri olarak kesin çizgilerle birbirinden ayırmak neredeyse olanaksızdır.

Tablo 5. 33 Numaralı Defterde Adı Geçen Mahalleler

Acebşir	Dırâz-ı Gebrân
Akarsu	İvâz Paşa
Akdeğirman-ı Müslîm*	Gaybî Fakîh
Akdeğirman-ı Zimmî	Geyrâs*
Akpınar	Güzelaşçı

¹⁸Tokat’ın günümüzde mahalle sayısı 41 olup mahalle adları için “Tokat Belediyesi’nin <http://www.tokat.bel.tr/MahalleMuhtar.asp> ve Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü’nün <http://www.e-tkbm.gov.tr/publisher/tkdurumilce.asp?ilceid=850> linklerine bakılabilir.

Alaca Mescid	Hacı İbrahim
Aleksan Keşîş	Hâlid
Ankara	Hoca Ahmed*
Baba Osib	Hoca İbrahim
Bey	Horuş
Beybağı*	İçmesu
Cami' Kebîr*	İplik Pazarı
Cedîd	İsa Fakîh
Cemale'd-dîn*	Ka'be Mescidi
Cehganlu	Kaya
Cilfek	Keçeciler
Cincioğlu	Kirkor
Çaşnıgir	Taşçı Mahmûd
Çay-ı Müslim*	Taşhan
Çay-ı Zimmî	Taşnerdibân
Çilehâne	Tatar Hacı
Dabbâğhâne-i Atik	Tatarcık
Dabbâğhâne-i Cedîd	Terbiye-i Kebîr
Dere	Terbiye-i Sagîr
Dırâz-ı Müslim	Mahmud Paşa
Molla Bektaş	Mehmed Paşa
Muslihü'd-dîn	Melik Danişmend
Ovannes	Menîce
Rüstem Çelebi	Meydân-ı Müslîm
Sabunhâne	Meydân-ı Zimmî
Samyeli	Mihmâd Hâcib-i Müslim
Sarı Güllük	Mihmâd Hâcib-i Zimmî
Semâzen	Vartan
Semerkindî*	Veled Ayas
Seyfeddin	Veled Aynî
Seyyîd Necmeddin*	Veled Gaybî
Simavon	Vezir Gîrân
Siyahpuş	Yahudiyan
Soğukpınâr-ı Müslim*	Yar Ahmed*
Sovukpınâr-ı Zimmî	Yaşmeydan
Sofiyyûn	Yazıcık
Sûfler	Za'im
Suiçmez	Zilli Hacı
Şuca'eddin	Zincirlikuyu

(*işareti bulunan mahalleler 2009'da Tokat Belediyesi taksimatında adını koruyan eski mahallelerdir.)

Mahallelerde, belirli esnaf gruplarının kümelendiği günümüzdeki çarşılarla benzeyen sokaklar da bulunmaktadır. Sokak isimleri genellikle o sokakta yoğunlaşan esnaf gruplarına göre verilmiştir. İncelediğimiz 33 numaralı defterde bu dükkânların yoğunlaştığı bazı sokak kayıtları da bulunmaktadır.

Tablo 6. Tokat'da Bulunan Sokak/Sûk (çarşı) İsimleri

At Pazarı	Mahkeme
Dikiciyan	Meydân
Göncüyân	Meyvehâne
Haffâfân	Penbeciler
Hurdacılar	Sipahi Pazarı
Kazgâncılar	Sulu Sokak
Keçeciyan	Demirciler
Kazzâzân	Urgancılar

Tokat'da kent etrafında mahalleler dışında bir de mevzi olarak adlandırılan bağlık ve bahçelik alanların bulunduğu mevkiler vardır. Bunların bir kısmı şehrin içinde yer aldığı gibi bir kısmı da şehrin dışında kalmaktadır. 33 numaralı defterde bu şekilde 37 mevkinin adı geçmektedir.

Tablo 7. 33 Numaralı Tokat Şer'ıye Sicili'nde Adı Geçen Mevkiler

Ağbayır	Harkaltı
İzbesti	Haydarhane
Bakırcıyan	Hazine Deresi
Biskeni	Kabili Çay
Boyalık	Kayadibi
Cemal	Kemer Köprü
Cevzlidere	Keşiş Deresi
Cingan Deresi	Kışla
Çerkez Menzili	Kilimeci Deresi
Çağagölü	Köprübaşı
Çay	Kumluklar
Derbend	Leveke

Doğancı	Lüküb
Gedükardı	Malkayası
Geksi	Nehr-i Kebîr
Gözpınar	Omcalık
Gürpınar	Paşapınarı
Hamzapınarı	Uzunburun

5.2. Nahiye ve Köyler

33 numaralı sicil kayıtlarına göre 1828–1829 yıllarında Tokat’a bağlı 5 nahiye bulunmaktadır. Bu nahiyeler, nahiye hisselerine düşen salyane ve avarız ve masârifat bedellerine göre değerlendirildiğinde en büyüğünün Tozanlı Nahiyesi olduğu görülmektedir. Sonra sırasıyla, Komanat, Kafırni, Yıldız ve Dönekseâbâd Nâhiyeleri gelmektedir. (TŞS 33, 88/a, 162/a). Defterde, bu nahiyeler ve nahiyelere tabi köyler şu şekildedir.

Tablo 8. Tozanlı Nahiyesine Tabi Köyler

Nâhiye-i Tozanlı Tâbi-i Tokat			
Abdurrahmanlı	Çalıca	İbsile	Öyküri
Ademli	Çörmüş	İrmiş	Rumcuk
Alan	Darıgulu	Kahrın	Sarı Öyük
Alanyurdu	Diğeryeri	Karadiz	Sarsı
Arşancık	Eski	Kevekse	Şeyh
Boyalı	Eyüb	Kızkapan	Sımayil
Bozkuş	Gevlek	Kol	Tavza
Buhya	Gibis	Kozağacı	Tığnis
Divriğin	Gökçek	Kozlıca	Tomanut
Busat	Hisarcık	Müseyle	Zoran
Ceğcek	Hize	Ohtoron	

Tablo 9. Komanat Nahiyesine Tabi Köyler

Nâhiye-i Komanat Tâbi'-i Tokat			
Acıpınar	Çilkoru	Kâdı Vakfı	Mülk
Ahmed Alanı	Çördük	Kevahlık	Omala
Aluc	Difye	Kışla	Saltık
Armus	Dihoy	Kızıl	Sideni
Bayrâm	Eski	Kızıl Dere	Şeyh
Beş Virân	Firedökse	Kızılöz	Tût
Beylü	Geksi	Kirkoros	Venk
Bizeri	Gireni	Komanat-ı Müslim	Yelpe
Boyalı	Gevle	Komanat-ı Zimmî	Zazara
Bula	Gevrek	Mamu	Zodi
Cincife-i Kebîr	Hulvâr	Taylı Hacı	
Cincife-i Sagîr	İzbesti	Martos Oba	

Tablo 10. Kafirni Nahiyesine Tabi Köyler

Nâhiye-i Kafirni Tâbi'-i Tokat			
Alemdâr	Ekseri	Kızılcasu	Teknecik
Buldacı	Filtise	Leveke	Tiyeri
Ceğcek	Gezgi	Matos	Uyhan
Çakmak	Gölgeci	Megüllü	Tobalak
Çat	Hinzır	Muhat	Tomâra
Çeğedler	İbağlu	Münker	Yapalak
Çiftlik	İlbît	Ömerli	Yar Hasan
Daduhta	Karadere	Sideni	Yaycı
Dağarım	Kevekse	Şeyhler	Varzıllar
Eftalit	Kınık	Şeyk	Zuğra

Tablo 11. Yıldız Nahiyesine Tabi Köyler

Nâhiye-i Yıldız Tâbi'-i Tokat			
Aslan Doğmuş	Karkın	Yakûb	
Beduhtun	Killik	Ya'kûb Oğlan	
Çiftlik	Köpek	Yusuf Oğlan	
Geşdin Hacı	Sarıyar		
Hergele	Şeyh Çobanı		

Tablo 12. Dönekseâbâd Nahiyesine Tabi Köyler

Nâhiye-i Dönekseâbâd Tâbi'-i Tokat			
Esdğin	İze	Tazular	
Gireni	Kemkez	Üçgöl	
İğde	Ohtab	Yenice	

Yukarıdaki tablolardan anlaşılacağı üzere, incelediğimiz 33 Numaralı Tokat Şer'îye Sicil Defterinde, Tozanlu Nahiyesine tabi toplam 43, Komanat Nahiyesine tabi toplam 46, Kafirni Nahiyesine tabi 40, Yıldız Nahiyesine tabi 13, Dönekseâbâd Nahiyesine tabi 9 adet köy ismi geçmektedir. Defterde Tokat kazasına tabi toplamda 151 adet köy olduğu görülmektedir. Aynı adı taşıyan köyler kebîr (büyük), ve sagîr (küçük) şeklinde birbirinden ayrılmışlardır. Köyler Müslim ve Gayrimüslim olarak kesin bir şekilde ayrılmamakla birlikte bazıları Müslim bazıları da gayrimüslim köyleridir. Ağırlıklı nüfus oranına göre Müslim ve gayrimüslimlerin birlikte yaşadığı köyler, Müslim veya gayrimüslim olarak adlandırılmıştır.

6. SOSYAL VE KÜLTÜREL HAYAT

6.1. Aile ve Diğer Sosyal Gruplar

Aralarında akrabalık ilişkisi olan ve birbirlerine bağlanan fertlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan topluluğa aile denilmektedir. (Aydın,1989:196–200). Ailelerin yapısı aileyi oluşturan fertlerin durumuna, devirlere, bölgelere, sosyal ve ekonomik yapıya göre değişkenlik gösterebilmektedir. Geniş aile, bir aile reisinin otoritesi altında eş, çocuk, torun, gelin, damat, amca, dayı, hala ve teyzelerden oluşmaktadır. Karı, koca ile çocuklardan meydana gelen ailelere ise çekirdek aile denilmektedir. İncelediğimiz 33 numaralı defterde tereke ve hüccet kayıtlarına göre geniş ve çekirdek aile örneklerine rastlanmakla birlikte, çekirdek aile yapısının daha yaygın olduğu göze çarpmaktadır. Ekonomik veya sosyal nedenlerden dolayı bir arada yaşamak durumunda olan geniş ailelerde evden sokağa açılan kapı sayısı (sokak kapısı) çoğaltılarak ev paylaşılıyordu. Ayrıca yine terekelerde de büyük bir ev zamanla sokak kapıları çoğaltılarak çocuklara pay edilebilmektedir. (TŞS 33, 18/a)

Ailedeki hâkimiyetin baba veya annede oluşuna göre aileler ikiye ayrılmaktadır. Baba hâkimiyetine dayanan, onun çocuk ve yakınlarını içine alan aileye ataerkil (pederşahî-patriarkal), anne hâkimiyetine dayanan, onun çocuk ve yakınlarının teşkil ettiği aileye de anaerkil (maderşâhi-matriarkal) aile denmektedir.

İncelediğimiz dönemde Tokat'da pederşahî aile yapısı daha yaygın olmakla birlikte terekeler incelendiğinde kadınların kendilerine ait terekelerinin olduğu, mal-mülk sahibi olabildikleri ve rahatlıkla haklarını arayabildikleri anlaşılmaktadır. Defterde kadınlar adına kayıtlı çok sayıda tereke kaydı olmakla birlikte, 152/b, 112/a, 111/a, 56/c numaralı tereke kayıtları dikkat çekicidir. Bu kayıtlardan, kadınların da geniş bir terekeye sahip olabildikleri ayrıca ev, arsa, dükkan, ziynet eşyası gibi malları üzerinde

istedikleri gibi tasarrufta bulunabildikleri, başkalarına borç verip alabildikleri anlaşılmaktadır.

Aile, eşlerin sayısına göre tek eşliliğe (monogami) ve çok eşliliğe (poligami) dayanan aile olmak üzere de ikiye ayrılmaktadır. İncelediğimiz dönemde Tokat'da tek eşliliğin yaygın olduğu görülmekle birlikte iki eşle evlilik yapan erkeklere de rastlanmaktadır.

Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem hacc-ı şerîf niyetiyle Mekke-i Mükerrreme'de fevt olan el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Hatice bint-i Mehmed ve Aişe bint-i Ali ile... (TŞS 33, 9/a).

Evlilik çağına gelmiş genç kıza bîkr-i bâliğa denirdi. Evlilik öncesi genç kıza söz kesilmesine ya da nişan yapılmasına ise namzet olarak verilme denirdi. Genç kız ebeveyni tarafından birisine namzet olarak verilirse (nişanlama), zamanı gelince nikâh kıyılır ve evlilik gerçekleşirdi. Fakat nikahtan önce taraflar namzetliği bozmak isterse mahkemeye başvurularak namzetlikten vazgeçildiğine dair hüccet kaydı tutulurdu. Örneğin incelediğimiz defterde, Yazıcık mahallesi sâkinelerinden Emîne bint-i Ömer nâm bîkr-i bâliğa hâtun kardeşi Mustafa vekaletiyle mahkemeye başvurarak, on sene önce Halil bin Şa'bân ile aralarında söz kesildiğini, ancak şimdi kendi isteğiyle vazgeçtiğini ancak Halil'in engel çıkardığını belirtiyor. Mahkeme huzurunda söz sırasında kız tarafına verilmiş olan nakit ve eşyalar erkek tarafına geri verilmesi ile söz sonlandırılıp, Emine Hatun'un başkasıyla evlenebileceği kararı şahitler huzurunda kayıt altına alınıyor. (TŞS 33, 19/c)

Evlilik gerçekleşirken, İslam'ın tespit ettiği şartlara göre “mîhr-i mu'accel” ve “mîhr-i mü'eccel” denilen mehir bedeli kadına verilirdi. Mehir, nikah sırasında kadına

peşin verilmişse buna mihr-i mu'accel, daha sonra verileceği vaad edilmişse buna mihr-i mü'ccel denirdi. Mehir sonraya bırakılmışsa (mihr-i mü'ccel) erkek ölse bile terekesinden mihr-i mü'ccel adıyla kadına mutlaka ödeme yapılırdı. (TŞS 33, 157/b).

Söz sırasında kız tarafının cihaz (çehiz parası) adı altında erkek tarafından meblağ talep ettiği de görülmektedir. (TŞS 33, 35/a). Zamanla bu meblağların ödenememesi üzerine fazla para talep etmenin evlilikleri güçleştirdiği ve insanları rencide ettiği belirtilip, bunlardan vazgeçilmesi istenilmiştir. (Beşirli, 2005 : 308).

İslam hukukunda boşanma (talak) konusunda erkek kadına oranla daha geniş bir serbestlik içinde olduğu görülmektedir. Eğer bir erkek, şahitler huzurunda karısını boşar ve şahitler de ikrar ederse boşanma tamamlanmış sayılırdı. İki taraf kendi hür iradeleriyle boşanırlarsa, aralarındaki alacak verecek konusunu halledip anlaşırды. Bu muhâla'a (bedel karşılığı rıza ile) boşanmadır. (Beşirli, 2005: 309). Ancak boşanmanın getireceği bütün maddi yükümlülükler erkeğe aittir. Erkek, boşadığı kadına daha önceden vermeyi vaad ettiği mal veya para ile eğer hala vermediyse mehir bedelini ve kadına ait olan mal ve eşyaları ödemek durumundadır. (TŞS 33, 169/b). Bu durum, hem boşanan kadını mağdur etmemek, hem de boşanmanın kolay ve basit bir olay olmadığı düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Kadın erkeğe oranla boşanma konusunda daha sınırlı bir yetkiye sahiptir. Kadın ancak kocasıyla anlaşarak (muhâla'a) ya da mahkeme kararıyla (tefrik) boşanabilmektedir. (TŞS 33, 8/c).

Osmanlı Devleti'nde uygulanan hukuk, vasi tayini, nafaka, kisve baha, nazır ve kayyım tayini gibi sosyal güvenlik konularına da el atmıştır. Müslim veya gayrimüslim, ölen kişinin çocuklarından küçük olanların reşit olana kadar onlara babaları ya da annelerinden kalan malları kollayıp gözetmek için aileden ya da mahalleden uygun bir vasi tayin edilirdi. Vâsi olan kişi çocuğa kalan mirastan mahkemenin belirlediği bir

günlük meblağı ihtiyaç halinde kullanma ruhsatını elde ediyordu. Vâsi tayini dışında yetim ya da öksüz kalan çocukların mallarının korunup gözetilmesi için nazır da atanabilirdi. Bu nazırlar, vâsilere nezâret etmekle sorumlu kılınırlardı. (Beşirli, 2005: 315). Ayrıca tereke paylaşımı sırasında mirasçılardan bir ya da bir kaç orada bulunmuyorsa ya da nerede olduğu bilinmiyorsa (gâib-i ani'd-diyâr), sehmine sahip çıkabilecek durumda değil veya henüz anne karnında ise (haml-ı mevkûfe) mahkeme tarafından bir kayyım tayin edilirdi. (Özmel, 2002:107). Bu durumlar mahkeme tarafından hüccet kaydı olarak kayıt altına alınmışlardır. Bu hüccetlerin türlerini ve defterdeki yerlerini Hüccetler başlığı altında değerlendirdiğimiz kısımdaki tabloda görebilirsiniz.

6.2. Kullanılan İsim, Lakap ve Ünvanlar

Kimlik tesbitinde yardımcı olması ve herhangi bir karışıklığa yer olmaması düşüncesiyle olsa gerek, defterdeki kayıtlarda isimlerin yanında çoğu zaman lakap ve ünvanların da kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca kişinin sosyal, siyasal veya ekonomik durumuna göre de çok değişik ünvanlar veya ekler kullanılmıştır.

Müslim erkek isimlerinin başına genelde “el-Hâc” veya “es-Seyyid” sıfatları getirilmektedir. Bazende el-Hâc yerine Hacı sözcüğüde kullanılmıştır. es-Seyyid el-Hâc Hasan Ağa ibn-i Abdurrahman, el-Hâcî Ömer Ağa, es-Seyyid Ömer Efendi ibn-i Hâcî Abdullah Ağa, es-Seyyid Süleyman Efendi... gibi

İsimler belgelerde genellikle baba adlarıyla yer almaktadır. Hasan bin Mehmed, Zeyneb bint-i Mehmed, Mustafa bin Mustafa, Dülger Haçık veled-i Kirkos, Zümrüt bint-i Manuk... gibi. Ayrıca özellikle asker irsal kayıtlarında şahsın ismi kimlik karışıklığını önlemek için babasının adı ile birlikte belirtilmektedir. Hüseyinoğlu Halil, Behlioğlu Hüseyin, Hasanoğlu Osman... (TŞS 33, 141/a). Kayıtlarda en çok geçen

Müslim isimleri Ahmed, Mehmed, Mahmud, Mustafa, Ebu-Bekir, Ömer, Osman, Ali, Hasan, Hüseyin, Emîn, Abdullah, Abrurrahman, Salih, İsmail, İbrahim, Veliyüddin, Ayşe, Fatma, Emine, Şerife, Ümmügülsüm, Zeyneb, Abide gibi isimlerdir. Belgelerde en çok yer alan Gayrimüslim isimleri ise Artin, Agob, Karabet, Ohan, Ohannes, Mardiros, Bedros, Mıgırdic, Serkiz, Avidik, Haçık, Bogos, Anna, Nazlı, Ahsaberte, Elmas, Herosimo, Dorike gibi adlardır.

Birçok yerde şahıs isimleri lakapları ile birlikte verilmektedir. Bu lakapların verilmesinde genel olarak kişilerin meslekleri, memleketleri, babalarının zanaatları, ten rengi, ırk isimleri, din, huy, mizaç, bedensel engeller, davranış biçimleri etkili olmuştur. Dabbağ Hacı Hüseyin, Sığırcıoğlu Mehmed, Kellecioğlu Hamza, Danacı Osman, Öcülü Hüseyin, Cumbul Ahmed, Kuş Hasan, Sakallu Ali, Delü Sâlih, Parmaksız Ali, Kel Ömer, Kibâroğlu Mehmed, Kizir Arakil, Kazgancı Ohannes, Camkertenöğlu Artin, Mutemed Mıgırdic... gibi

Bazı durumlarda ise kişinin ailesi, sosyal veya siyasal mevkisi, ekonomik veya eğitim durumu lakap veya ünvanlarda etkili olmuştur. Müderrisîn-i Kirâmdan Elmu'îzâde es-Seyyid Sâlih Efendi, Ahî Paşa ve Ahî Evren nâm vâkıfların bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mütevellîsi Mustafa Ağa ve yeğeni Ali Bey, (TŞS 33, 29/b), Es-Seyyid Sadullah Beyefendi ibn-i Ali Bey nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Süleymân Behçet ve Mîr Ali ve Mîr Sâlih Latîf-zâde Saadetlü Osman Ağa, Kahraman Dayı, Mîr Alizâde Es-Seyyid Sâlih Ağa, Endiz Ağası Mustafa Ağa, Reisü'l-küttâb Es-Seyyid Hüseyin Efendi, Kâtibü'l-Hurûf Es-Seyyid Osman Efendi, El-Hâc Muvaffak Ağa, El-Hâc Receb-zâde Hacı Osman Ağa, Hacı Fakîh-zâde Hacı Abdullâh Ağa, Medîne-i Tokad voyvodası silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Abdüllatîf-zâde Hüseyin Ağa... gibi

6.3. Müslim-Gayrimüslim İlişkileri

Osmanlı Devleti'nde gayrimüslimler genel olarak zimmî olarak adlandırılmışlardır. Kendilerine din ve vicdan hürriyeti tanınmış, canları ve malları devlet güvencesi altına alınmıştır. Cemaat mahkemeleri vasıtasıyla kendi inanç ve kurallarına göre yargılanma hakkı verilmiştir. Aynı zamanda gayrimüslimlere şeriye mahkemelerine müracaat hakkı tanınmıştır.

Gayrimüslimler, başta miras davaları olmak üzere çok kere şerî mahkemeye başvurmuşlardır. İncelediğimiz defterde gayrimüslimlere ait çok sayıda tereke ve hüccet kayıtları bulunmaktadır. Şerî mahkemeye başvuran gayrimüslimlere şerî hukuk kuralları uygulanmıştır. Örneğin, “*Bedro'ya Müte'allik Vasî Hücceti Kaydı*” (TŞS 33, 7/b), “*Kizir Arakil'in Defteri Kaydı*” (TŞS 33, 156/a)

İncelediğimiz dönemde Tokat'da yaşayan Müslim ve Gayrimüslim Osmanlı vatandaşlarının arasında etnik veya dini nedenlerden kaynaklanan bir sorun olmadığı, barış içerisinde ve karşılıklı güven esasına dayanan bir yaşam sürdürdükleri anlaşılmaktadır. Defterde, etnik veya dini nedenlerden kaynaklanan bir soruna, kayda veya davaya rastlanmamıştır.

Müslim ve Gayrimüslimler mahalle ve araziler olarak birbirlerinden ayrı değillerdir. Tam tersi birçok yerde birbirlerine komşu oldukları anlaşılmaktadır. Bazı mahalleler Müslim veya gayrimüslim kökenli adlarla adlandırılırsalarda, bu aslında mahallede çoğunluğu oluşturan unsuru ifade etmektedir. Yani mahallelerde Müslim ve gayrimüslimler bir arada yaşamaktadırlar.

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkînelerinden iken bundan akdem hâlike olan Ebulkiye bint-i Kareki nâm hâlikenin verâseti...” (TŞS 33, 143/b, “*Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt*

olan Fâtıma bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin...” (TŞS 33, 107/a). “...müvekkilem mezbûre Efrûme'nin mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Küçük Osman ve bir taraftan Ali ve bir taraftan Kaçberoğlu Sâlih menzillerine ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî bir bâb menzilin... (TŞS 33, 23/a). Bu durum verilen örneklerden de anlaşılmaktadır. Defterde bu türden örnekler oldukça fazladır.

Bir diğer önemli bulgu da Müslim ve gayrimüslimlerin birbirlerine borç verip aldıkları, birbirlerine emanet bıraktıkları, birbirlerine şahitlik yaptıklarıdır. Örnek olarak 66/a numaralı Ohannes'in Defteri Kaydı başlıklı belge incelenebilir. Bu bir tereke kayıdır. Terekede Ohannes'in, borç verdiği ve borcunun olduğu çok sayıda Müslüman olduğu görülmektedir. Bundan başka bu duruma örnek olması bakımından 64/a, 56/c numaralı belgeler incelenebilir. Bunlardan başka da çok sayıda örneğe rastlamak mümkündür.

Defterdeki hüccet kayıtları incelendiğinde de Müslim ve gayrimüslimlerin mahkemede birbirlerine şahitlik yaptıklarına ve şahitliklerinin geçerli olduğuna dair çok sayıda örneğe rastlanacaktır. Örneğin 7/a ve 7/b numaralı belgeler incelenebilir. Ayrıca Müslim ve gayrimüslimler arasında vuku bulan davalarda gerçekten adil yargulamalar ve keşifler yapıldığı, Müslimlerin ve Gayrimüslimlerin birbirlerinin lehine şahitlik yaptıkları görülmektedir. Örneğin, 4/c numaralı belgede Hesesoğlu Muvaffak Karabet, Ebubekir isimli bir Müslimden şikayetçi olarak, Malkayası denilen arazide bulunan suyu kendi bağına akıtarak suya engel olduğunu ve haksızlık yaptığını belirtmesi üzerine başlayan davada birçok Müslimlerin Karabet lehinde şahitlik yaptıkları görülmektedir. Belirtilen bölgede yapılan keşif ve dava sonucunda mahkeme, Karabet'in haklı olduğuna hükmederek, Karabet lehine karar vermiştir. 3/b numaralı belgede bu duruma bir diğer örnektir.

6.4. Ev Eşyaları

İncelediğimiz defterde tekstil, Hırdavât ve mutfak eşyaları olarak çok sayıda örnekler mevcuttur. Eşyalar, bazen isimleri ile verilirken bazende eşyanın değerini tescil etme amacıyla cinsi, yapılışında kullanılan malzeme, eski (köhne), yeni veya yeni kullanılmış (müstamel), büyük (kebîr) veya küçük (sagîr) oluşu, varsa benzerlerinden ayıran bir özelliği de belirtilmiştir.

Müslim ve gayrimüslim eşyaları genellikle benzerlik arz etmektedir. Seccade, abdest leğeni ve tesbih gibi ürünler yalnız Müslim terekelerinde, kefare minderi, ırakî şişesi, ırakî kazganı ise yalnız Gayrimüslim terekelerinde vardır. Yorgan, yastık, minder, döşek ve kilim gibi temel ihtiyaç maddeleri her evde bulunmaktadır. Çuha, dimi, basma, ipek ve karışımları tekstil ürünlerinde en çok tercih edilen kumaşlardır. Bazı eşyalar da yapıldığı yerle adlandırılmıştır. Canik Kilimi, Mısır Çarşabı, Haleb Emtiası gibi.

Kitaplar da terekeye konu olan eşyalar arasındadır. Bazı Müslim terekelerinde, Mushaf-ı şerîf, Muhammediye, Va'âziye Mecmu'âsı gibi İslami kitaplar bulunmakla beraber, İncil ve Kâfir Kitabı olarak adlandırılan gayrimüslim kitaplarında bulunmaktadır. Sık olmamakla beraber bazı gayrimüslim evlerinde de İncil bulunmaktadır. Bazı terekelerde ise kalem, kalemtraş ve divit bulunmaktadır.

Terekelerde evlerdeki Hırdavât türü eşyalar, genellikle terekenin sonunda ber-vech-i tahmîn olarak ve kıyye hesabıyla toplu olarak gösterilmiştir.

Terekelerde, saat, duhân, duhân çubuğu, tarak, ayna, ustura gibi kişsel eşyalarda terekeye konulmuştur. Bazı hacimli terekelerde, İngiliz saati, İngiliz bardağı, İngiliz çakısı gibi eşyalar bulunmaktadır. Aydınlatma ise şamdan, mum ve fener gibi araçlarla sağlanmaktadır.

Tablo 13. Defterde Adı Geçen Ev ve Hırdavât Türü Eşyalar

Abdest havlusu	Çitari boğça	Kebir makad	Sagîr cebe
Abdest Leğeni	Çuha seccade	Keçe	Sagîr kefere minderi
Acemkâri yasdık yüzü	Çul	Kalem	Sagîr kilim
Alaca boğça	Divit	Kalemtraş	Sîm mühür
Altun veznesi	Duhân çıbığı	Kehribar	Sagîr makad
Atlas döşek	Duhân kesesi	Köhne işleme duhân ve akçe kesesi	Sagîr publa
Atlas publa	Duhân tablası	Keçe minder	Sagîr yan kaliçe
Akçe kesesi	Dimi döşek	Kefere minderi	Sagîr yasdık
Ambar	Dimi yasdık	Keşan boğça	Sagîr kantar
Atlas sofra bezi	Dolama peşkir	Ketân çıkırığı	Sagîr sandık
Atlas yasdık	Döşek	Ketân mendil	Sagîr servi sandık
Atlas yorgan	El makremesi	Ketân peşkir	Sagîr sîm kutu
Buhurdan	Enfiye kutusu	Kilim	Sagîr tahta sandık
Balta	Fener	Kıl çuval	Sarı tel
Beyaz madeni tel	Hamam takımı	Koltuk	Sarı teneke
Basma seccade	Hare beşik örtüsü	Köşe	Satır
Basma sofra	Harar	Köşe yasdığı	Seccade
Basma yasdık yüzü	Heybe	Kutnî boğça	Serbab ve basma çit yüzü yorgan
Basma yorgan yüzü	Hırdavât-ı sandık	Kutnî döşek	Sofra bezi
Beşik alâtı	Hurc	Kilim hurc	Sîm nargile
Beyaz örtü değirmi	Hasır	Kutu	Sîm saat
Bez boğça	İpekli dolama peşkir	Kutnî döşek yüzü	Sîm sürmedân
Bez çarşab	İşleme boğça	Kutnî publa yüzü	Sîm tılsım
Boyalı sandık	İşleme çarşab	Kutnî yasdık yüzü	Som ağızlık
Boyama tahta sandık	İşleme çuha seccade	Mâ'î makreme	Som imâme
Boğça	İşleme dolama peşkir	Mendil peşkir	Şal döşek
Bardak	İşleme havlu	Mısır hasır	Şali yasdık
Camaşur Kazganı	İşleme makreme	Mitil	Şamdan
Çul ve Çuval	İşleme akçe kesesi	Mitil döşek	Şilte yasdık
Camaşur Leğeni	İşleme örtü	Mitil yorgan	Tüylü kilim
Çiçekli publa	İşleme peşkir	Mor kutnî yorgan yüzü	Yan kaliçesi

Çiçekli sofa bezi	Kadife döşek	Mum	Yasdık
Çiçekli yorgan	Kadife yasdık	Örtü	Yorgan
Çiçekli yorgan yüzü	Kadife yasdık yüzü	Pencere perdesi	
Çiçekli yüzlü publa	Peşkir	Sade peşkir	
Çit boğça	Peştamal	Saf seccadesi	
Çit döşek	Publa	Sagîr basma makad	
Çit makad	Sade havlu	Sagîr bıyık tarağı	
Çit makad yüzü	Sade örtü	Sagîr kese	
Çit minder	Kaliçe	Sagîr sîm tılsım	
Çit publa	Kaliçe seccade	Sarı divit	
Çit yasdık	Kantar	Sagîr döşek	
Çit yorgan	Keser	Sagîr kaliçe	

6.5. Giyecekler

Defterde adı geçen dış ve iç giyim eşyaları ile başörtüsü veya başlık amacıyla kullanılan giyecekler aşağıdaki gibidir.

Tablo 14. İç ve Dış Giyim Ürünleri

Aba şalvar	Çuha cübbe	Kaput	İpekli don
Aba yağmurluk	Çuha çakşur	Kebîr aba yağmurluk	Serbâb entari
Alaca entari	Çuha entari	Kebîr entari	Siyah sahtiyân
Alaca şalvar	Çuha libâde	Kebîr kedi kürk	Siyah şalvar
Atlas entari	Çuha şalvar	Kurt kürk	Şâlî abdestlik
Atlas libâde	Çuha yüzlü kürk	Keşan şalvar	Şâlî biniş
Atlas şalvar	Çiçekli içlik	Ketan gömlek	Şâlî cübbe
Alaca don	Eğrüm iş gömleği	Kırmızı entari	Şâlî Halebî
Beldar entari	El yemenisi	Kurutma gömlek	Şalvar
Beyaz çiçekli entari	Entari	Kurutma don	Şalvar peştemâl
Beyaz çiçekli zerdevâ kürk	Filibe şalvarı	Kutnî entari	Şam alacası entari
Beyaz dimi şalvar	Futa	Kutnî şalvar	Şayak şalvar
Beyaz ihrâm	Gevcân kürk	Kutnî yüzlü libâde	Şeritli kutnî entari
Beyaz libâde	Gezi entari	Kuzu kürk	Şeritli mâ'î hare cübbe
Beyaz mendil entari	Giyim esvâbı	Kuzu yüzlü kürk	Şeritli penbe şâlî cübbe
Beyaz Şamkârî	Gömlek	Mâ'î cübbe	Ustûfa entari

entari			
Beyaz şayak şalvar	Gön damgahane entari	Mâ'î çarşab	Ustûfa hırka
Bez entari	Gön peten hırka	Mâ'î entari	Uşak eteği
Bez libâde	Gügül ipekli gömlek	Mâ'î yüzlü kürk	Yapağı aba
Bez mâ'î entari	Hare aba	Maraş gömleği	Yapağı şalvar
Biniş	Hare cübbe	Mendil Çarşab	Yelek
Biniş entari	Hare libâde	Meşlâh	Yünlü şâli cübbe
Canfes entari	Hare şalvar	Mısır futası	Zerdevâ kürk
Canfes yüzlü kürk	Hare şeritli cübbe	Neffî biniş	
Cübbe	Hariciye	Peştemâl	
Çakşur	Harir setre	Peten entari	
Çarşab	Hatayî entari	Peten hırka	
Çiçekli entari	Hatayî şalvar	Peten yüzlü kakım kürk	
Çiçekli kedi kürk	Hilâlî ipekli gömlek	Peten yüzlü zerdeva kürk	
Çiçekli libâde	Hilkâfa kürk	Poşu	
Çiçekli peten yüzlü kakım kürk	İhrâm	Samur kürk	
Çiçekli sansar kürk	İpekli çarşab	Sansar kürk	
Çiçekli şalvar	İpekli gömlek	Sarı canfes entari	
Çiçekli turuncu şalvar	İşleme futa	Şeritli sarıçiçekli entari	
Çiçekli yüzlü sincap kürk	İşleme yüzlü kakım kürk	Şeritli şâlî cübbe	
Çit basma kaftan	Kürk	Tamgahane entari	
Çitari entari	Libâde	Taraklı entari	
Çorum gömleği	Libâs	Taraklı şalvar	
Gezi şalvar	Mâ'î atlas entari	Tavşan kürk	
Çuha abdestlik	Mâ'î bez entari	Uskûfe entari	
Çuha biniş	Mâ'î biniş	Uskûfe hırka	

Tablo 15. Kullanılan Başörtüler, Başlıklar ve Ayak Giysileri

Ahmediye	Çit değirmi	İşleme uçkur	Sarık
Alaca kuşak	Çitari	Kalpak	Sîm kuşak
Atlas takye	Destâr	Kavuk	Şâl kuşak
	Dülbend örtüsü	Keten bürük	Terlik
Baş çarşabı	Fes	Kuşak	Uçkur

Baş çevresi	Göz puşu	Kırmızı fes	Yağlık
Baş yemenisi değirmi	Gügül bürük	Köprü sarığı	Yağlık yemeni
Başlık	İşleme	Mendil bürük	Yazma
Basma	İpekli bürük	Mücessem baş yemeni değirmi	
Başlık peçesi	İşleme poşu	Mücessem çit değirmi	
Beyaz dülbend değirmi	İslamboli yemenisi değirmi	Mücessem yemeni değirmi	
Beyaz işleme çevre Bürük	İşleme baş yemenisi	Sade çevre	
Çiçekli şâlî kuşak	İşleme bürük	Şeritli baş yemenisi	
Çizme	İşleme çevre	Şeritli çevre	
Çevre	İşleme mendil bürük	Pabuç	
Çorap	İşleme yağlık	Sagîr fes	

Başlıklar arasında en fazla kadın başlıkları dikkat çekmektedir. Kadınların özellikle el işlemesi veya değişik motiflerle süsledikleri yemeni ve yazma kültürü günümüzde Tokat'da hala önemini korumaktadır. Yağlık, el tezgahlarında çevre ve mendil ölçüsünden biraz daha büyük olarak dokunan, kenarları işlemeli ve süslü pamuklu bezlerdir. Boyun ve bel arasındaki göğüs açıklığını kapatacak biçimde de yerleştirilip kullanılmaktadır. (Çağlayan, 1990: 19–20).

Kullanılan erkek başlıklarında da çeşitlilik göze çarpar. Kavuk ve sarık gibi geleneksel başlıkların yanında o dönemde Osmanlı kültürüne yeni giren fes de kullanılmaktadır.

Değişik giyim aksesuarlarının da kullanıldığı görülmektedir. En çok tercih edilen aksesuar ise kuşak ve çeşitleridir. Bunun dışında çorap, çizme, pabuç gibi ayak giyimi unsurları da vardır.

6.6. Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyalar

İncelediğimiz defterde bugün züccaciyelerde bulacağımız türden eşyalara da rastlanmıştır. Bu eşyalar içerisinde çoğu mutfakta kullanılan pişirme ve servis araçları, aydınlatma araçları ve saatler öne çıkmaktadır.

Tablo 16. Mutfak ve Billuriye Eşyaları

Aşurma	Irakı kazganı	Kütahya tabak	Sarı tepsi
Ayna	İbrik	Leğen	Sarı zarf
Bardak	İğne	Leğençe	Sedefli ayna
Bıçak	İngiliz bardağı	Mangal	Sele
Billur	İngiliz kâse	Maşa	Sîm ayna
Billur irakı kabı	İngiliz tabak	Maşrapa	Sîm kıt'a saat
Billur bardak	Kahve ibriği	Mercanlı kaşık	Sîm zarf
Billur fincan	Kahve kaşığı	Nühâs fener	Sîmli ayna
Billur gülabdan	Kahve kutusu	Nühâs kazgan	Sîmli kaşık
Billur kandil	Kahve takımı	Nühâs kebîr sini	Su tası
Billur kâse	Kahve tepsisi	Nühâs mangal	Şamdan
Billur tabak	Kalay	Nühâs sini	Şamdan tablası
Cezbe	Kalay enfiye kabı	Nühâs tabla	Şerbet kaşığı
Cezve	Kalay kaşık	Nühâs tepsi	Şişe
Çamaşur kazganı	Kalay kumkuma	Nühâs zarf	Şişe arak kabı
Çamaşur leğeni	Kalay kutu	Ocak	Tabak
Çatal	Kalay şişe	Ocak teymürü	Tabla
Değirmân	Kalay tabak	Peştahta	Taklîd tonbak zarf
Dezgâh	Kâse	Rumili kalayı	Tas
El leğeni	Kaşık	Saat	Tencere ve kapak
Fağfur fincan	Kebîr aşurma	Sac	Tepsi
Fağfur kâse	Kebîr çini tabak	Sacayağı	Tonbak zarf
Fağfur tabak	Kebîr fener	Sagîr çini tabak	Toprak bardak
Fener	Kebîr kazgan ve kapak	Sagîr kahve dibek	Tuzluk

Fincan	Kebîr nühâs sini	Sagîr mangal	Yaldızlı su tası
Fincan kutusu	Kebîr şamdan	Sagîr nühâs mangal	
Güğüm	Kebir şişe	Sagîr şamdan	
Gülabdan	Kelle şeker kabı	Sagîr şişe	
Gülyağı şişe	Kem-ayar sîm zarf	Sagîr tabak	
Gümüş ayna	Kem-ayar sîmli kapak	Sagîr teneke ayna	
Havan	Kuzu kazgan	Sagîr tepsi	
Irakı bardağı	Kütahya fincan	Sahsonya kâse	
Irakı şişesi	Kütahya kâse	Sarı tas	

Bu eşyalara bakıldığında Tokat'da kahve içme kültürünün geliştiği, kahvenin pişirilmesi, çekilmesi, servisine önem verildiği görülmektedir. Aydınlatma aracı en çok tercih edilen şamdandır. Şamdan birçok evde bulunan bir aydınlanma aracıyken billur, kandil ve fener daha az sayıda kullanılmaktadır. Irakı (rakı) bardağı, kazanı, şişesi gibi kaplar yalnız Gayrimüslim terekelerinde görülmektedir.

6.7. Ziyet Eşyaları

İncelediğimiz defterdeki ziyet eşyalarının genelde altın ağırlıklı olduğu görülmektedir. Altın dışında incili, zümrüt ve gümüş eşyaların da varlığı dikkat çekicidir. Burma, kol bağı, küpe, yüzük, gibi eşyalar daha çok aksesuar olarak kullanılmaktadır. Hamail ise bugün hamaylı da denilen içine muska ve dua konan bir çeşit yapma kutudur. Değerli madenler ayrıca mühür yapımında da kullanılmaktadır. Altın takılar ise dirhem, miskal gibi ölçülere ölçülmektedir.

Tablo 17. Ziyet Eşyaları

Altun	İkişerli Macar	Mısır nısfıyesi	Taşlı altun küpe
Altun burma	İncülü altun küpe	Nısfıye	Taşlı gerdanlık
Altun gerdanlık	İncü	Pul	Tonbak kol bağı
Altun bağı tesbih	İslamboli altunu	Rub'ıye	Zümrüt küpe
Altun kameriye	İslamboli nısfıyesi	Sagîr incülü küpe	Yaldız altunu
Altun kolbağı	Kameriye	Sagîr küpe	Yaldızlı sîm

			kameriye
Altun kuşak	Kebir altun	Sagîr sîm kutu	Yüzük
Altun pul	Kem-ayar kolbağı	Sîm	
Altun yüzük	Kolbağı	Sîm bazubend	
Arpacık altun kol bağı	Küpe	Sîm kuşak	
Burma altun kol bağı	Mengül altun kol bağı	Sîm kol boncuğu	
Gerdanlık ma'â altun	Mısır altunu	Sîm yüzük	

6.8. Bez ve Kumaşlar

İncelediğimiz defterde çok farklı kumaş türleri bulunmaktadır. Defterde adı geçen kumaşlar ve hammaddeleri şunlardır.

Tablo 18. Bez ve Kumaş ve Kumaş Türleri

Aba	Gügül ipeği	Kebe	Siyah çit değirmi
Acem basması	Haleb alacası	Kırmızı bez	Şâlî
Acemkâri	Halebî	Kırmızı bez Halebî	Şam alacası
Ahmediye	Ham çit	Kutnî	Şamkârî
Alaca	Hare aba	Kurutma	Şeritli çit değirmi
Astar	Hatayî	Kurutma gömleklik	Şeritli penbe şâlî
Atlas	Hind bezi	Kuzu yünü	Taraklı
Basma	Hümâyûn bezi	Mavi atlas	Tekirli basma
Basma çit	İbrişim	Mavi çuha	Tekirli çit
Basma kırmızı çit	İpek şerid	Makreme	Tekirli dülbend değirmi
Beyaz yün	İpekli	Mendil	Tosya şâlisi
Bez Halebî	İpekli gömleklik	Musul bezi boyalı	Yapağı aba
Beyaz bez	İplik	Mücessem çit	Yemeni değirmi
Beyaz bez Halebî	İslamboli yemenisi	Nakış ipliği	Yenidünya basma çit
Çit	İşleme çit	Neffî	Yenidünya çit
Çit değirmi	Kadife		Yünlü şâlî
Çitari	Kaliçe	Penbe ipliği	Sicim
Çitari Halebî	Kaytan	Peten	Urgan
Çuha	Keçe	Sagîr keçe	
Darende bezi	Keferekârî	Sarı atlas	
Gömleklik harir	Keten	Serbâb	

17. ve 18. yüzyıllarda basma üretimi Tokat’da oldukça ileri durumdaydı ve şehirde çok çeşitli pamuklu dokumalar üretilmekteydi. Hatta şimdiki Almus’un bulunduğu Kafirni’de büyük bir boyahane de mevcuttu. Tokat’da üretilen dokumalar başta Rusya olmak üzere değişik Avrupa ülkelerine de ihraç edilmekteydi. Ne var ki İngiltere’de başlayan sanayi devrimi ve değişen rekabet koşulları 19. yüzyıla girerken Tokat’daki dokumacılık sektörünü olumsuz etkilemeye başlamıştı. (Abacı, 1994: 86).

6.9. Silah ve Silah Takımları

Aşağıdaki tabloda adları geçen silah ve silah takımları incelediğimiz defterin 95/a numaralı belgesinden alınmıştır. “Medîne-i Tokad Re’âyâ Eslihalarının Defteri Kaydı” başlıklı bu belgede Sivas Eyaletine bağlı kaza ve kuralardaki reyanın ellerinde bulunan silahların toplanarak İstanbul’a gönderilmesi için daha önceden gelmiş olan ferman gereğince Tokat ve nevahisindeki silahların toplandığı ve kayıtlarının tutulduğu belirtiliyor. Bu belgeden anlaşılacağı üzere, Tokat’da halkın elinde bulunan belli başlı silah ve silah takımları şunlardır.

Tablo 19. Silahlar ve Silah Takımları

Sagîr ve kebîr tüfenk	Sim kablama sagîr bıçak	Sade piştov çakmağı	Kurşun kesesi
Sagîr ve kebîr piştov	Hişt demüri	Silah çakmağı	Fişeklik
Siyah ve beyaz kemik desteli bıçak ve kama	Beyaz kemik kabzalı yarma hançer	Külük ve balta	Sim kablama sürânî
Sim kabzalı bıçak	Karabana ve ufak tüfenk	Harbî demüri	
Sâde bıçak demüri	Sade tüfenk demüri	Tokmak maş’a	
Kılıç ve kadâra	Sade piştov demüri	Balaska	
Sâde kılıç demüri	Kar-i kadîm sade şiş demüri	Silahlık	

6.10. Eğitim ve Kültür

İncelediğimiz defterde halkın eğitim durumuyla ilgili açık ve net bilgiler ve veriler bulunmamaktadır. Elimizdeki en önemli veri tereke kayıtlarında geçen kitaplar ve yazı gereci olarak kullanılan divitlerdir.

Kitaplarda terekelere konu olan unsurlar arasındadır. Hatta tereke kayıtları tutulurken en başa varsa kitaplar yazılmıştır. Bu da kitaba duyulan saygı ve önemden kaynaklanıyor olabilir diye düşünebiliriz. Fazla olmamakla birlikte içinde kitaplara rastladığımız tereke kayıtları ve mevcut kitaplar aşağıdaki tabloya çıkarılmıştır. Müslim ailelerin bazılarında Mushâf-ı Şerîf ve En'âm-ı Şerîf, Gayrimüslim ailelerde ise Kefere kitabı tabir edilen dinî kitaplar bulunmaktadır.

Ayrıca bazı terekelerde divit olduğu görülmektedir. Bu da kişinin okuma ve yazma bildiği konusunda bilgi verebilir. Ancak sadece bu eşyaların olduğu tereke sahipleri okuma yazma biliyordu yorumunu yapmak doğru değildir. Dönemin ekonomik durumu ve şartları göz önüne alınarak okuma yazma bilen birçok kişi bu eşyaları edinmemiş olabilir.

Tablo 20. Defterde Adı Geçen Kitaplar

Kitabı Adı
Mushaf-ı şerîf
Muhammediye
Va'âziye mecmu'ası
Kâfir kitabı ve kasîde ve köhne kitab
Dürr-i Meknûn
En'âm-ı Şerîf
Tevârih-i Selâtin-i Âli Osman
Kırk Suâl
Tevârih-i İskender
İncil-i Şerîf

6.11. Vakıflar

Arapça kökenli bir kelime olan vakıf, “alıkoymak”, “durdurma”, “durdurmak” anlamlarına gelmektedir. Kelimenin çoğulu “evkâf” dır. Terim anlamı ise bir malın ya da mülkün sevap kazanmak için doğrudan veya dolaylı olarak toplumun yararına tahsis edilmesidir. Bu tahsis dinî veya hayrî eserler yaptırarak, bunların ihtiyaçlarını karşılamak şeklinde olabileceği gibi daha farklı şekillerde de olabilmektedir. Menkul veya gayrimenkul mallarını toplum yararına tahsis edenlere vâkıf, vakfedilen şeye mevkûf denir. Vakıfların 19. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı Devletinin ekonomik ve sosyal hayatında çok önemli yeri olmuştur. (Yediyıldız, 1986: 153-154).

Hemen her vakfin vakfiye veya vakıfname adı verilen bir senedi (kuruluş belgesi) bulunmaktadır. Bu belgede vakfin kurucusunun adı, vakfin kim tarafından ve nasıl yönetileceği, vakfin amacı, vakfa bağlanan gelirler ve bu gelirlerin hizmetlere ve görev yapanlara dağılımı gibi hususlar bulunmaktadır. Senedin şahitler huzurunda mahkemece tasdik edilmesi ve kayda alınmasından itibaren vakıf resmen faaliyete başlardı. Vakıflar, ticari, ekonomik, sosyal, dinî, eğitim, kültür veya bayındırlık türü hizmetlerde bulunabilirlerdi. Her vakfin mütevellî, nâzır ve diğer hizmetlilerden oluşan bir görevliler kadrosu mevcuttur. Vakfi kuran kişi genellikle ölene değin vakfin mütevellisi olur, öldükten sonra senette belirtilen şahıs veya şahıslar görevi devam ettirirdi. (Açıkel ve Sağırılı, 2005: 1-6).

İncelediğimiz defterde 7 adet vakıf ismi bulunmaktadır. Bunlardan altısına ait muhasebe defter kaydı mevcuttur. Bir tanesinin ismi bir hüccet kaydında geçmektedir. Bu konuda aşağıdaki tabloda açıklayıcı bilgi bulunmaktadır. Muhasebe kayıtlarında vakfa ait gayrimenkuller ve yerleri, senelik gelirleri ve bu gelirlerin harcandığı yerler,

vakıf yönetiminde bulunan ve hizmet eden görevlilerin isimleri açık bir şekilde belirtilmiştir.

Tablo 21. 33 Numaralı Tokat Şer'ıye Sicili'nde Adı Geçen Vakıflar

Belge Numarası	Vakfın Adı	Açıklama
78/b	Ahî Evran Evkâfi	Vakfın senelik geliri Heriz, Göçenli, İsbolos, Kırlar, Kulaca, Bedirkala ve İzbesti köylerindeki arazilerin öşüründen elde edilen 79 kile hinta (buğday), ve şa'îdir (arpa). Masraflar çıkıldıktan sonra vakfın bu geliri, şart-ı vâkıf olarak kullanılmıştır.
77/a	Ahî Paşa Evkâfi	Vakfın senelik geliri Söngüt, Kuşcu, Avara, Kunduz, İğdir, Horon ve Altuntaş arazilerinin öşüründen elde edilen 124 kile 3 rubla hinta (buğday), ve şa'îdir (arpa).
122/a	Hamza Bey Zâviyesi	Vakfın senelik geliri Kat, Zağar, Kalacık ve Derbenciler'deki arazilerin öşüründen elde edilen 58 kile hinta (buğday), ve şa'îdir (arpa).
59/b	İvaz Paşa Evkâfi	İvaz Paşa Vakfı Kazâbad Kazasında bulunmaktadır. Vakfın senelik geliri Gürcü, Çiprek, Tavukcu, Beyobası, Yeni, Çay, Kürtler, Bayındır, Ayancı, Burga, Keçeci Baba, Hasan ve Cer Obası Karyelerindeki arazilerin öşür gelirinden elde edilen 60 kile 4 rubla hinta (buğday), ve şa'îdir (arpa).
58/a	Yıldızı Evkâfi	Vakfa Emir Mahmud Vakfı da denilmektedir. Senelik geliri, Heris, Yıldız, Karkın, Aslandoğmuş, Mezru'â-yı sâni, Yavi Hasan, Sâlî, Karaevli, Hasan, Nevbet, Kavak, Aslangâzi, Denizli, Zile, Gökdere, Mevrâ-i Fineze, Aydoğdı, Dinar, Mevrâ-i Çiftlik arazilerinin öşür gelirinden elde edilen 102 kile hinta (buğday), ve şa'îdir (arpa).
100/b	Vezir Ahmed Paşa Evkâfi	Vakfın geliri, Ahun, Böğet ve Dimeni karyelerindeki arazilerin öşür gelirinden elde edilen 45 kile hinta (buğday), ve şa'îdir (arpa).
27/a	Kâbili Evkâfi	Defterde Kabili Evkafına dair herhangi bir defter kaydı yoktur. Vakfın adı 27/a numaralı "Şerîfe Hâtun'a Müt'e'allik Hüccet Kaydı" başlıklı belgenin içinde geçmektedir. Bu belgeden anlaşıldığına göre vakfa ait, Kabili Çayı civarında bir arazinin senelik yedi para icare karşılığı Abdullah bin Saîd Mehmed adlı kişiye kiralandığı anlaşılmaktadır.

6.12. Uzunluk ve Ağırlık Ölçüleri

Arşun(Arşın): Bugünkü ölçülere göre 0,758 m.'ye denk gelen bir uzunluk ölçüsüdür.(İnalcık, 2000: 441–448).

Endâze: Daha çok kumaşlar için kullanılan bir uzunluk ölçüsü birimidir. Bugünkü ölçülerle karşılığı 0,650 m.'dir (İnalcık, 2000: 441–448).

Top: Kumaş ölçümlerinde kullanılan bir uzunluk birimidir. 20 arşuna denk gelmektedir. Bugünkü ölçülere göre bir top 13 m.'dir (İnalcık, 2000: 441–448).

Batman: Daha çok Türkler ve Türklerle ilgisi bulunan kavimler tarafından kullanılan bir ağırlık ölçüsüdür. Batmanın bugünkü karşılığı 7,69767 kg.dır. Günümüzdede hala Sivas, Kayseri, Tokat, Erzurum gibi yerlerde 8 kg.lık ağırlığa batman denmektedir (Kallek, 1992: 200).

Dirhem: Okkanın dört yüzde birine denk gelen bir ağırlık birimidir. Özellikle ziynet eşyalarının tartılmasında tercih edilmektedir. Tarih boyunca farklı uygulamalar olduysa da günümüzdeki yaklaşık 3,12 grama denk gelmektedir. (Sahillioğlu, 1994: 368–371).

Kantar: 180 okkaya denk gelen bir ağırlık ölçüsüdür. Bugünkü ölçülerde 230,922 kg.'a eşittir. (İnalcık, 2000:441–448).

Katır yükü: 60–80 kg. arasında değişmekteydi. Yük yerine haml şeklinde de ifade edilebilmektedir. (İnalcık, 2000: 441–448).

Kırat: Özellikle kuyumculuk sektöründe tercih edilen bu ağırlık ölçüsünün bugünkü karşılığı 0,2232 gr.'dır (İnalcık, 2000: 441–448).

Kıyye: Vukiyye ve okka da denmektedir. İncelediğimiz defterde özellikle Hırdavât ve metal eşyaların ölçülmesinde kullanılmıştır. 400 dirheme denk gelen bir ağırlık olup günümüzde 1,2822945 kg'ın karşılığıdır (İnalcık, 2000: 441–448).

Kile: İncelediğimiz defterde yer yer keyl olarak da kullanılan bir ağırlık birimidir. Özellikle hububat türü gıdaların ölçülmesinde kullanılmıştır. 25,659 kg.'a denk gelen bir ağırlık ölçüsüdür (İnalcık, 2000: 441–448).

Miskâl: Bilhassa altın ve sîm gibi ziynet eşyalarının ölçümünde kullanılan miskâlin bugünkü karşılığı 1,5 dirhemden olmak üzere 4,233 gr.'dır. (İnalcık, 2000: 441–448).

Mudd: Hububatların ağırlığının belirlenmesinde sıklıkla kullanılan mudd 20 kileye denk olup bugünkü 513,160 kg.'ın karşılığıdır. (İnalcık, 2000: 441–448).

Rub': Dörtte bir, bir şeyin dörtte bir oranını ifade eden ölçü birimi.

Rub'iyye: Altının dörtte biri, çeyrek altın

7. EKONOMİK HAYAT

7.1. Sanayi ve El Sanatları

Osmanlı Devleti'nde Tokat, 19. yüzyılın ortalarına kadar, sanayi üretimindeki çeşitlilik ve ticari faaliyetlerin canlılığı bakımından Anadolu kentleri arasında uluslararası üne sahip büyük merkezlerden birisiydi. Özellikle tekstil (dokuma) sanayi önemli bir yer tutmaktadır. 18. yüzyılın başlarında İran'dan Tokat'a gelen ham ipek şehirdeki kazzazlar tarafından işlenmekte, dikiş ipliği, düğme ve dokumada kullanılmakta hatta zaman zaman ihraç edilmekteydi. Bir diğer dokumacılık faaliyeti de pamuklu dokuma ve basma üretimidir. Bu üretim dalı çevre nahiye ve kazaları da kapsayan bir üretim sektörüdür. Özellikle Batı Anadolu ve Adana'dan gelen pamuk Tokat'da işlenip boyaması gerçekleştirildikten sonra iç ve dış piyasalara sürümü yapılmaktaydı. (Genç, 2000: 272–292).

İncelediğimiz defterde hem Müslim hem de Gayrimüslimlerin sanayi sektöründe faaliyet gösterdikleri görülmektedir. Örneğin Abacı Esnafı Sava nam zimmî (TŞS 33, 2/a), Basmacı Serkiz (TŞS 33, 3/c), İplikcioğlu Kazzaz Karabet (TŞS 33, 10/a), Dikimci Osman (TŞS 33, 59/a). İncelediğimiz dönemde Tokat'da bugünkü anlamda kapsamlı bir sanayi faaliyetinden söz edilemez. Ancak çok sayıda küçük ölçekli işletmeler ve el sanatları mevcuttur. Kayıtlarda, özellikle tereke kayıtlarında, dikimci veya dikmeci dükkanı olarak geçen dokumacılık faaliyetlerinin yapıldığı dükkanların çokluğu, Tokat'da dokuma faaliyetlerinin önemli olduğunun bir diğer göstergesidir.

Tablo 22. Tekstil Sektörü ile İlgili İş Kolları

Basmacı	İplikçi	Peştemâlcî
Boyacı	Kavukçu	Puşucu
Çullâh	Kazzâz	Takyeci

Elvâncı	Mizâncı	
Hallâc	Penbeci	

Tokat'da gelişme imkânı bulan diğer bir sanayi dalı da dericiliktir. Adını dericilikten alan Dabbâğhâne-i Atik ve Dâbbağhâne-i Cedîd olmak üzere Tokat'da iki mahallenin bulunması, Tokat'ın üretim hayatında dericiliğin önemli bir yeri olduğunu göstermektedir.

Tablo 23. Dericilikle İlgili İş Kolları

Dabbağ	Kalpakçı
Dikici	Kürkçü
Göncü	Saraç
Haffâf	

Hayvan derisi ve kürkü giyecek yapımında hammadde olarak kullanılmaktadır. Saraçlar ise deriden koşum takımları yapmaktadırlar. Ayakkabı imalatçıları ise Haffâfân olarak adlandırılmaktadır.

Geçmişten günümüze iklim ve toprak özelliklerinin elverişli olmasından dolayı meyve ve sebze üretimi, buna bağlı olarak gıda sektörü Tokat'ın ekonomik hayatında önemli bir yer tutmuştur. Defterdeki tereke kayıtlarında manav ve attâr dükkanlarının yaygın olduğu ve Sûk-ı Meyvehâne adıyla bir manavlar sokağı olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca gıda maddeleri imal eden ve satan etmekçi, kadayıfçı, şerbetçi gibi işyerleri de bulunmaktadır.

Tablo 24. Gıda Sektörü ile İlgili İş Kolları

Arpacı	Çörekçi	Kebapçı
Attâr	Etmekçi	Manav
Bakkal	Kadayıfçı ve şerbetçi	Setenci
Baklacı	Kasap	Şıracı

İncelediğimiz defterde, Tokat'da, demircilik, bakırcılık, kalaycılık, kazgancılık gibi çok çeşitli iş kollarının üretim ve pazarlama işlerini yürüten imalathaneler ve dükkanların faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 25. Çeşitli Esnaf ve İmalat Sektörü

Bakırcı	Kasap	Koltukcu
Berber	Kazgancı	Marangoz
Çıkrıkçı	Keçeci	Nalband
Çilingirci	Keresteci	Nalçacı
Çubukçu	Kılıççı	Palancı
Demirci	Kireççi	Semerci
Duhâncı	Kiremidci	Setenci
Eskici	Kirişçi	Tarakçı
Hurdacı	Kundakçı	Terzi
Kalaycı	Kuyumcu	Urgancı

7.2. Ticaret

Tokat 19. yy'ın ortalarına kadar sanayi üretimin çeşitliliği, kalitesi, hacmi ve ticari faaliyetleri ile Anadolu'da önemli merkezlerden biri olmuştur. 17. yy'dan itibaren, daha emniyetli olduğu için doğu-batı yönündeki ticaret kervanlarının tercih ettikleri Tokat, transit ticaret ve bölgeler arası mübadele ve dağıtım merkezi olarak önemli bir rol oynamış, 1708'de iç gümrük merkezlerinden biri haline gelmiştir. (Mehmet Genç 1987: 147).

İncelediğimiz defterde, özellikle tereke ve hüccet kayıtlarında, Bağdatlı ve Musullu tüccarlara (TŞS 33, 126/a, 135/b) ve Musul bezi, Acemkârî kumaşı, Haleb kutnisi gibi ismini başka bir yerden alan çok değişik eşyalara rastlanmaktadır. Çünkü Tokat, tarihte İrandan Bursa ve İstanbul'a kadar uzanan İpek Yolu ve Samsun'dan başlayıp, çeşitli kollar halinde Amasya, Sivas, Kayseri, Adana, Diyarbakır, Urfa ve Halep'e kadar uzanan önemli ticaret yollarının geçtiği bir kavşak konumunda olmuştur.

Bu durum Tokat'ın ekonomik önemini, çeşitliliğini ve değerini artırmıştır. (Abacı,1994: 67).

Özellikle bakır (nühâs) ve bakırcılık Tokat'ın ekonomik hayatında çok önemli bir yer tutmaktadır. Sûk-ı Bakırcıyân adıyla bir bakıcılar sokağı bulunmaktadır ve hammaddesi bakır olan mangal, şamdan, semaver gibi eşyaların üretildiği görülmektedir. Hemen her evde bakır veya bakır ürünleri bulunmaktadır.

18. yüzyılın ortalarında Ergani'de bakır madeninin çıkarılmaya başlanması Tokat için yeni bir dönüm noktası oluşturmuştur. Ergani'de ham olarak çıkarılan bakırın Tokat kalhanesinde işlenmesi kararının alınması bir anda şehri Osmanlı ekonomisi içerisinde önemli bir konuma taşımıştır. Bu durum, aynı zamanda bakır işlemeciliğinde Tokat'ı Osmanlı sınırları içerisindeki en büyük merkez haline getirmiştir. Tokat'da işlenip saflaştırılan ve külçe haline getirilen bakır öncelikle devlet ihtiyaçlarına ayrılıyor, kalan bakırın bir kısmı Tokat'daki bakır üreticilerine tahsis ediliyor, bir kısmı da diğer bölgelere gönderilmek üzere tüccarlara veriliyordu. (Genç, 2000: 288).

Ayrıca Tokat, İstanbul'a bakır naklinde önemli bir merkez konumunda bulunmaktadır. Özellikle Ergani ve Maden (Diyarbakır), Keban ve Gümüşhane madenlerinden getirilen bakırın Tokat üzerinden Samsun ve İznikmid iskelelerine nakledildiği defterde kayıtlı birçok ferman ve buyuruldulardan anlaşılmaktadır. Bundan başka Tokat'da, Tokat Kâlhânesi olarak adlandırılan bir bakır deposu ve işleme merkezi olduğu ve burada toplanan bakırın yine Samsun veya İznikmid iskelelerine güvenli bir şekilde nakledilmesi için çok sayıda ferman ve buyuruldu kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlar, fermanlar ve buyuruldular başlıklı değerlendirmelerimizde hazırladığımız tabloda gösterilmiştir. Ayrıca birkaç örnek aşağıda verilmiştir.

“Erganî ma‘den-i hümayûndan müretteb olan nühâs Tokad Kâlhânesinde tabh ve tasfiye olunugeldiğinden...” (TŞS 33, 155/a).

Binikiyüz kırkbir ve kırkiki senelerine mahsûben Erganî ma‘den-i hümayûnu hâsılâtından mekkârî hayvanâtlarıyla berren İznikmid İskelesine nakli matlûb-ı hazret-i cihândârî buyurulan yüzbin batman nühâs-ı matbûhdan Tokad Kâlhânesinde mevcûd olarak iskele-i mezbûre irsâl olunan nühâs-ı mîrînin... (TŞS 33, 168/b).

“Bu def‘â Medîne-i Tokad Kâlhânesinde isâğa olunan Asitâne-i Aliyyeye gidecek beş yük yirmi dört bin vukıyye nühâsdan...” (TŞS 33, 165/a).

“Ergani ma‘aden-i hümayûnu hâsılâtından Tokad kâlhânesinde tâb ve tasfiye olan nühâsın berren mekkârî hayvanları ve develer ile İznikmid iskelesine nakl ve irsâli husûsuna...” (TŞS 33, 135/a).

Tokat’ın ticari öneminin göstergelerinden birisi de şehirde yer alan hanlardır. Çünkü hanlar, Osmanlı Devleti’nde ticareti geliştirmek için de örgütlenen yapılardır. (Beşirli, 2005: 154). Bizim incelediğimiz 33 numaralı şerhiye sicilinde, Astarıcılar Hanı, Kazganasmaz Hanı, Koyuncuoğlu Hanı, Kuleli Han, Paşa Hanı, Sulu Han, Taş Han ve Voyvoda Hanı olmak üzere sekiz adet han ismi geçmektedir. 1772 tarihli verilere göre ise, Tokat’da, Paşa Hanı, Yağcızade Hanı, Voyvoda Ağa Hanı, Hüdai Efendi Hanı, Ballı-zâde Hanı, Sulu Han, Sünnetçi-zâde Hanı, Taşhan, Hacı Hasan Hanı, Maldar Hanı, Ebubekir Ağa-zâde Hanı, Seyyîd Abdurrahman Ağa Hanı ve Teymürcü-zâde Hanı olmak üzere toplam 13 adet han bulunmaktadır. (Cinlioğlu,1950: 83).

İncelediğimiz defterde Tokat’da bir de panayır kurulması için bir ferman yer almaktadır. Fermanda, senelik beşeryüz gurusu vergi vermek şartı ile daha önceden Zile Kazasında kurulan panayırın bir benzerinin her yıl Kasım ayında onbeş gün süreyle,

Tokat'da Meydan Caminin olduğu yerde kurulmasına müsaade edildiği belirtilmektedir. Bu fermanda Tokat ticaret hayatının canlılığını göstermesi bakımından önemlidir.

...Tokad mukâta'âsına senevî beşer yüz guruş virmek şartıyla Zile Kazâsında olduğu misillü Medîne-i mezbûr derûnunda kâ'in Meydân Câmi'i Pîşegâhında beher sene rûz-ı Kâsımdan onbeş gün mürûrunda onbeş gün mikdârı olmak üzere müceddeden panâyır ikâme olunarak... (TŞS 33, 163/b)

7.3. Vergiler

Osmanlı Devleti'nde vergiler Tanzimat Fermanı'nın ilanına kadar şer'î vergiler ve örfî vergiler olarak iki unsurdan oluşturmaktadır. Şer'î vergilerin kaynağı İslam hukukudur. Örfî vergiler ise tamamen devletin içinde bulunduğu ekonomik duruma göre uygulanan vergilerdir.

Zamanla örfî vergiler halk üzerinde büyük bir yük oluşturmaya başlamıştır. Çünkü, Özellikle 17.yy'dan itibaren artan ekonomik bunalım, savaş ve diğer giderler örfî vergilerin miktarının ve sayılarının artırılmasına yol açmıştır. Artan giderlerin masrafları ise genellikle halka yüklenmiş, halk zaten ödeyegeldikleri vergilerin yanında birtakım yeni vergiler ödemek zorunda kalmıştır. Bu vergilerin birçoğu halk tarafından benimsenmemiş, vergilerin halkın tahammül sınırlarını zorlaması üzerine zaman zaman ağır vergilere karşı bazı isyan hareketleri de başgöstermiştir.

Başlıca vergiler ise şunlardır;

Aşar: Müslüman çiftçilerden hasat zamanı tarım ürünleri üzerinden onda bir oranında alınan şer'î bir vergidir. Aşar, şer'î verginin çoğul halidir. Vergiyi tahsil edenlere ise müş'ir de denilir (A. Vefik, 1328: 18). İncelediğimiz defterde öşür kayıtlarına evkaf defterlerinde rastlanmaktadır. Bu defterlerde genellikle vakıf

arazilerinden elde edilen öşür mahsulatının kayıtları bulunmaktadır. Bu kayıtlar vakıflar başlıklı değerlendirme bölümünde bulunan tablodan görülebilir.

Cizye: 14-75 yaş arası gayrimüslim erkeklerden akli ve bedeni ehliyete sahip olanlardan, askerlik hizmetinin mukabili olarak tarh olunan şer'î bir vergidir (İnalçık, 1993: 45–48). Cizye oranı herkes için aynı değildir. Gayrimüslim ahalinin maddi durumu dikkate alınarak belirlenmiştir. Maddi durumu iyi olanlardan (Â'lâ) yaklaşık 48 dirhem, orta gelirlilerden (evsât) 24 dirhem ve düşük gelir gurubundan (ednâ) 12 dirhem sim olarak alınmıştır. (Beşirli, 2005:260). İncelediğimiz defterde cizye kayıtlarını gösteren bir adet belge mevcuttur. Bu belge, cizye kaydı tutulan evrakların toplandığı bir bohçanın kayıdır. Belgeye göre bohçada, 300 adet âlâ, 3500 adet evsat, 600 adet edna evrâkı olmak üzere toplam 4400 adet evrak bulunduğu anlaşılmaktadır. (TŞS 33, 168/a)

Salyâne: Masârifât defteri, tevzi' defteri ya da ale'l-hisâb defteri olarak da adlandırılmaktadırlar. Yılda iki taksit olarak toplanan örfî bir vergidir. Salyanenin içeriğini genel olarak merkezden talep edilen nakdî yardımlar ve yerel giderler için istenen örfî vergiler oluşturmaktadır. İncelediğimiz defterde sâlyane ve masarifât defteri olarak iki kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtlarda bütün gider kalemleri açık bir şekilde gösterilmiştir. (TŞS 16, 93/b, 90/a).

Adet-i Ağnam Vergisi: Küçükbaş hayvan üzerinden alınan şer'î bir vergidir. Ağnam resmi genellikle koyun yavruladıktan sonra nisan ve mayıs aylarında kasaba, köy, yaylak ve kışlaklarda bulunan hayvanlardan hane başına 150 koyun dışındaki her bir koyun için 1 akçe olarak alınırdı. Ağnam resmi mukata'ası 18. yy'da Osmanlı hazinesinin önemli bir kalemi haline gelmiş ve düzenli gelirler arasına girmiştir. (Emecen,1988: 478–479). İncelediğimiz defterde adet-i ağnam vergisi olarak ayrı bir

vergi kaydı bulunmamaktadır. Ancak incelediğimiz dönemde imdâd-ı seferiye dahilinde Tokat ve nevâhîsinden ağnam veya ağnam bedeli talep edildiği görülmektedir. (TŞS 33. 147/a, 146/b, 128/b, 127/a, 120/c, 108/a-c, 106/b, 90/a, 88/b, 85/a, 84/a).

İmdâd-ı hazeriyye: Muharebe olmadığı zamanlarda bütçe açığını kapatmak veya valilerin masraflarını karşılamak için halktan alınan örfî bir vergidir (Pakalın, 1983: 63). Eyalet ve sancak merkezi olan kentlerde idarecilere ödenen imdad-ı hazeriye, imdad-ı seferiye, bir görev gereği merkezden gönderilen mübaşir ve ulaklara yapılan harcamalar, isyanları bastırmak, güvenliği sağlamak gibi sebeplerle yapılan masraflar altı ayda bir hesaplanır, merkez ile bağlı kasaba ve köylere paylaştırılarak toplanırdı. (Beşirli, 2005: 277).

İmdâd-ı Seferiye: Muharebe zamanlarında bütçe açığını kapatmak veya valilerin sefer masraflarını karşılamak için halktan toplanan örfî bir vergidir. (Pakalın,1983: 63). İncelediğimiz dönem Osmanlı Devleti ile Rusya arasında patlak veren 1828–1829 savaşı münasebetiyle çok miktarda imdâd-ı seferiye talep edildiği görülmektedir. Defterde bulunan, bu hususta tutulmuş üç adet belge aşağıya alınmıştır.

... hâlâ Sivas vâlisi devletlü es-Seyyîd Mehmed Paşa Efendimizin şark cânibine me'mûr olduğundan seferber olmak hasebiyle mesârif-i seferiyesine avn ve imdâd zımında Sivas eyâletinde vâki' kazâlardan seferi vukû'unda eyâlet vâlisi için tertib olunan otuzüç bin guruş imdâd-ı seferiyenin iş bu bin ikiyüz kırk dört senesine mahsûben... (TŞS 33, 134/a)

“İmdâd-ı Seferiye İçün Buyuruldu Kaydı” (TŞS 33, 134/b)

“Bâ emr-i âlî Sivas vâlisi devletlü Mehmed Paşa Hazretlerine sefer vukû'unda virilegelen imdâd-ı seferiye: 3000 guruş” (TŞS 33, 90/a)

Rüsûm-ı Amediye: Osmanlı Devleti'nde iç gümrük uygulaması da vardı. Bir iskeleden diğerine, bir şehir ya da kasabadan diğerine nakil olan ticaret eşyalarına Osmanlı Devleti gümrük uygulamış ve vergi almıştır. Amediye gerek deniz yoluyla gerekse memleketin bir kasabasından diğerine ve bir iskeleden ötekine ya da Osmanlı ülkesinin herhangi noktasına getirilen malların mevrûdunda (gelişinde) alınan bir gümrük vergisidir. (A.Vefik, 1328: 54). İncelediğimiz defterde bu vergi ile ilgili bir kayda rastlanmamıştır.

Rüsûm-ı İhtisâb: Şehir ve kasabaların pazar ve panayır yerlerinde denetimi yapılan esnaf ve sanatkârlardan tahsil edilen bir vergidir. İhtisab ağasının ayda bir kez “kul oğlanları” denilen memurları ile sanatkâr ve esnafı teftiş etmesi üzerine, bu memurların ücretleri ve kendisinin bu görev için ödediği iltizam bedelini sağlamak amacıyla toplanırdı. İncelediğimiz defterde 2/a numaralı ve Abacı Esnâfından Sava nâm Zimmînin Mürâsele Kaydı başlıklı belgede abacı esnaflarının denetlenmesi ve ihtisâb-ı cedîd-i mîrîsinin toplanması görevinin Sava isimli gayrimüslim bir abacı esnafına verildiği anlaşılmaktadır. Bir diğer örnek de Tokat'da Meydan Cami pişegahında panayır kurulması için yapılan talep üzerine gelen ve bu talebin onaylandığını belirten bir ferman kayıdır. Bu fermanda senelik beşyüz guruş vergi karşılığında her yıl kasım ayında onbeş gün süreyle panayır kurulabileceği belirtilmektedir. (TŞS 33, 163/b).

Rüsûm-ı Kahve, Duhan, Simkeşhâne ve Mizân-ı Harîr-i Bursa: Tüccarların satmak için Sivas eyaletine eyalet dışından getirdikleri duhan (tütün) ve kahve gibi ürünlerden Tokat gümrüğünde “resm-i amediyye-i duhan” alınmaktaydı. Mizân-ı Harir-i Bursa ise devletin Bursa ipeği üzerinden iltizâm yoluyla topladığı bir vergidir. (Beşirli, 2005: 37).

Zahire temini: Osmanlı Devleti ihtiyaç durumunda eyalet, sancak ve kazalardan narh fiyatı üzerinden satın alma yoluyla zahire teminine başvurabiliyordu. Böyle bir işlem gerçekleştirileceği zaman merkezden ilgililere hitaben ferman yayınlanmaktaydı. (Beşirli, 2005: 293). İncelediğimiz 33 numaralı defterde zahire temini için kayıtlı ferman ve buyuruldu gibi kayıtlar bulunmaktadır.

“Kırküç senesi mahsûlünden Samsun İskelesine nakl olunacak mübâya‘â emri kaydı” (TŞS 33, 150/b).

“...Sivas sancağında vâki‘ Tokad kazâsında mübâya‘ası müretteb ve matlûb olan yirmi bin keyl şa‘îr ve iki bin beşyüz re’s ağnâmın alâ-îcâl yerlü yerinden tahsîl ve ordu-yı mezkûre sevk ve tesyîr ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me‘mûre teslîmi...” (TŞS 33, 146/b).

“Kırküç senesine mahsûben Samsun İskelesine nakl olunacak bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan fiy‘at ihrâc oldıktan sonra Medîne-i Tokad ve nevâhîsinden mübâya‘a bedeli: 47748 guruş.” (TŞS 33, 90/a).

“Şark ordusu matlûbâtından mübâya‘a bedeli için gelen buyuruldu kaydı” (TŞS 33, 81/b).

“Kırküç senesi mübâya‘ası mübâya‘acı Ahmed Ağa‘ya bedel olunub umûr-ı belde mebâliğini tahsîl ağa-yı mûmâ-ileyhe teslim için mürâsele kaydı” (TŞS 33, 50/a).

8. 33 NUMARALI TOKAT ŞER'İYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONLU METNİ

[s. 1]

[1/a]

Sâbıkâ Şehir Kethüdâsı es-Seyyid el-Hâc Hasan Efendi'ye Müte'allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat'da me'zûn bi'l-ifta fekâhetlü es-Seyyid el-Hâc Mehmed Efendi ibn-i İbrâhîm Efendi ve müftî-yi sabık fazîletlü es-Seyyid el-Hâc Ömer Efendi ibn-i Mehmed ve hâlâ voyvoda-yı Tokad silahşorân-ı hâssâdan Abdüllatîf-zâde Hüseyin Ağa bin Osman Ağa ve âhi'l-mezbûr Musa Ağa ve vücûh-ı belde kâ'im-i makâmı nakîbü'l-eşrâf es-Seyyid Hüseyin Beyefendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Beyefendi ve nakîb-i sâbık es-Seyyid Eş-Şeyh Abdürrezzâk Efendi ibn-i Abdülvahhâb ve Elmu'î-zâde es-Seyyid Sâlih Efendi ibn-i Mehmed Efendi ve Kuru Ali-zâde Halîl Efendi ibn-i el-Hâc Mehmed Ağa ve es-Seyyid Hâfiz Beyefendi ibn-i el-Hâc Ebu-Bekir Ağa ve Hacı Müftîzade es-Seyyid Sâlih Efendi ibn-i el-Hâc Mehmed Efendi ve Hacı Receb-zâde Mehmed Ağa ibn-i [boşluk] ve hâceyân-ı beldeden es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa ibn-i Hacı Osman ve Terekcioğlu Hacı Hasan Ağa ibn-i el-Hâc Ali Ağa ve Emir Sâlih Ağa bin Mahmud ve es-Seyyid Ömer Efendi ibn-i el-Hâc Abdullah Ağa ve sâ'ir Cerîde-i Şer'iyede mastûr ma'lumü'l-esamî esnâf ihtiyârları ve re'âyâ kocabaşları ve hâlâ kethüdâ-yı şehir es-Seyyid el-Hâc Abdurrahmân Ağa ibn-i Hasan Efendi dahi hazır oldukları halde bitav'ihim meclis-i şer'î hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isetü'l-kitâb sâbık şehir kethüdâsı es-Seyyid el-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin ve mu'temed Mıgırdıc Veled-i [boşluk] nâmun kimesneler mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb iş bu mezbûrânı cümle ma'rifeti ile medîne-i mezbûreye vürûd iden tekâlif-i örfîye-i şakkâ ve

masârif-i sâ'ireyi istikâmetle idâre ve rü'yet ve temşîyete iş bu ikiyüz kırk üç senesi mâh-ı Cemâziye'l-evvelin gurrende şehir kethüdâsı ve mu'temedi nasb ve ta'yîn eylediğimiz ve târih-i mezbûrdan iş bu târihe gelinceye değin onbeş mâh evvelinde cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tevzi' olan sâlyânelerden bâ-defter-i müfredât tahsîl olan mebâligi medîne-i mezbûreye vürûd eden tekâlif-i pâdişâhî ve masârif-i belde-i sâ'ireye sarf itdikleri bâ-defter-i müfredât masârifleri cümle muvâcehesinde yegân yegân hisâb-ı sahîh ile hisâb olundukda cânib-i vilâyetin mezbûrânı el-Hâc Hasan Efendi ve mu'temedi Mıgırdic'in zimmetlerinde bir akce ve bir habbe alacağı zuhûr itmediğı meclis-i şer' de makrûn ve ma'rûfûn olmalarıyla hıfzen li'l-makâl mâ hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî evâhiri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Re'isü'l-Küttâb es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed Ağa, Kâtibü'l-Hurûf es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi, Ser Muhzırân Ali bin Ali, el-Hâc Muvaffak Ağa ibn-i Abdülvahhâb, el-Hâc Receb-zâde Hacı Osman Ağa, Hacı Fakîh-zâde Hacı Abdullah Ağa,

Mustafa Ağa ibn-i el-Hâc Hâfız Osman Ağa

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[s. 2] [2/a]

Abacı Esnâfından Sava nâm Zımmînin Mürâsele Kaydı

Medîne-i Tokat mütemekkinlerinden Abacı esnâfi ustalarından Sava nâm zımmîye inhâ olunur ki, esnâf-ı mezkûre yedlerinde mevcut emti'â ve emvâl-i levâzimât fukarâ ve askerîden kesme ve endâzelerinde âdet-i usûle muhâlif ve mugâyir bulunmayarak ve ihtisâb-ı cedîd-i mîrîsinin cem' ve tahsîl ve cânib-i ihtisâba te'diye ve teslîme sa'y ve

gayret ve usûl-i erkâna muğâyir bulunanların ber mûcib-i emr-i âlî ma'rifet-i şer'le te'dib içün taraf-ı ihtisâba haber virmeğe cümle esnâf-ı mezkûr ihtiyârları seni üzerlerine ihtiyâr ve ustabaşı nasb ve ta'yîn olunması iltimâs itmelerine ber-minvâl-i muharrer esnâf-ı mezkûrun umûr ve husûsını rü'yet ve idâresini üzerlerine ustabaşı bilüb reyinden taşra amel ve hareket itmemeleri içün savb-ı şer'den iş bu mürâsele tahrîr ve yedine i'tâ olundu. Gerekdir ki, sen, esnâf-ı mezkûre ihtiyâr ve ustabaşı olub kesim ve endâzelerinde âdet ve usûle muhâlif ve muğâyir hareket itdirmeyüb ihtisâb-ı cedîd-i mîrîsini yerlü yerinde cem' ve tahsîl ve ihtisâba te'diye ve teslîme sa'y ve gayret idüb usûle muğâyir olunanları taraf-ı ihtisâba şer'le te'dib içün haber virüb mûcib-i mürâsele ile amel olasız. Fî 24 R. Sene (12)44

[2/b]

İbikoğluna Mûte'allik Mürâsele Kaydı

Medîne-i Tokad voyvodası silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Abdüllatîf -zâde Hüseyin Ağa ba'de't-tehiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, medîne-i mezbûre mahallâtından Yaşmeydan mahallesi mütemekkinlerinden iş bu bâisü'l mürâsele İbikoğlu Kokas veled-i Avidik nâm zımmînin medîne-i mezbûre sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kavutcuoğlu Alî'den bâ-temessük bin yediyüz yirmi bir guruş alacağını mersûm Kokas müteveffây-ı mezbûrun sagîroğlu Ömer ve sagîre kızı Âmineye lî-ecli'd da'va vasîye nasb olunan kız karındaşları Şerîfe muvâcehesinde Arakcincioğlu Hasan bin Mehmed ve Molla Yusuf bin Abdülkerîm nâm kimesneler şehâdetleriyle ba'de'l-isbât edâsına hükm-i şer'î lâ-hık olan bin yediyüz yirmi bir guruş müteveffây-ı mezbûrun vereselerinden tahsîl ve müdde'î-yi mersûm Kokas'a teslîm eylemek içün savb-ı şer'den iş bu mürâsele tahrîr ve irsâl olundu. Vusûlünde gerekdir ki, müteveffây-ı mezbûrun vereselerinden mebâliğ-i mezkûr bin yediyüz yirmi bir guruş tahsîl ve müdde'î-yi

mersûm Kokas'a edâ ve teslîm eyleyüb mûcib-i mürâsele ile âmil olasız vesselâm. Fî 27 R. Sene (12)44

[2/c]

Kahveci Mehmed Ağa'ya Mûte'allik Mürâsele Kaydı

Fi'l- asl-ı Bağdâd ahâlîsinden tâife-i tüccârdan olub bundan akdem Medîne-i Tokad'da Voyvoda Hânî'nda misâfîren sâkin iken fevt olan Kâsım Ağa nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla âid ve râci' olmağla hâlâ Tokad voyvodası silahşörân-ı hâssâdan Abdüllatîf-zâde atûfetlü Hüseyin Ağa tarafından beytü'l-mâl nasb ve ta'yîn olunan Subaşı Ahmed Ağa talebi ve ma'rifet-i şer'le müteveffa-yı merkûmun terekesi tahrîr ve defter-i kassâm emîn-i mûmâ-ileyh tarafına teslîm olunmuş ve müteveffây-ı merkûmun gayr-ı ez teslîm iş bu bâisü'l-mürâsele Kahveci Mehmed Ağa zimmetinde kahve sümünindn bâ-tahvîl beş bin dört yüz elli gurus müteveffây-ı merkûmun defterinde mastûr merkûm Mehmed Ağa'da alacağı olduğunu merkûme dahi mukir ve mu'teref olmakdan nâşî müteveffâyı techiz ve tekfîn masrafı ve resm-i kısmeti ve emîn-i beytü'l-mâl ittibâ'nın hidmeti ve defter-i kassâmda mastûr ve mezkûr resm-i beytü'l-mâlî mu'tâdenin nısf resmî ve masârif-i sâ'ir-i mu'tâdesi olan cem'an bin üçyüz doksan beş gurus emîn-i beytü'l-mâl ma'rifetiyl kıbel-i şer'den merkûm kahveciden duyûnuna mahsûben ahz ve kabz olunub tahvîl-i mezkûr ve müteveffây-ı merkûmun zimmât defteriyle defter-i kassâm emîn-i beytü'l-mâla teslîm olundığı ve ma'rifet-i şer'le ahz olunan meblağ-ı mezbûr bin üçyüz doksan beş gurus mahallerine ma'rifet-i şer'le mahallerine te'diye olunub alâ-tarîkü's-sened iş bu mürâsele-i şer'îye merkûm Kahveci Mehmed Ağa'ya i'tâ olundu. Fî 25 R. Sene (12)44

[s. 3] [3/a]

Elmu‘î-zâde Sâlih Efendi’ye Mûte’allik Mürâsele Kaydı

Hâlâ medîne-i Tokad voyvodası silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Abdüllatîf -zâde Hüseyin Ağa ba‘de’t-tehiyyeti’l-vâfiye inhâ olunur ki, medîne-i mezbûre sükkânından iş bu bâisü’l-mürâsele Elmu‘î-zâde fazîletlü es-Seyyid Sâlih Efendi’nin medîne-i mezbûre mahallâtından Cemâle’d-dîn mahallesi sâkinlerinden Âhî Paşa ve Âhî Evrân nâm vâkıfların mütevellîsi olan Âhî Paşaoğlu Mustafa Ağa ve yiğeni Ali bey nâmun kimesneler zimmetlerinde cihet-i karz olarak bâ-temessük onsekiz bin beşyüz guruş dahi ve bir nısf-ı şerîf kıymeti dört yüz guruşun cem‘an onsekiz bin dokuz yüz guruş alacak hakkı olduğunu bundan akdem lede’d-da‘vâ ve’t-terâfu‘ merkûmân Mustafa Ağa ve Ali Bey dahi müdde‘î-yi merkûm Sâlih Efendi’ye cihet-i karzdan bâ-temessük deynlerini ikrâr etmekle ilâ mûcib-i ikrâr mebâliği-i mezkûrun edâsına hükm-i şer‘î lâhık olub mahkûmun-bih olan mebâliği-i mezkûrî merkûmândan tahsîl müdde‘î-yi mezbûr Sâlih Efendi’ye edâ ve teslîm eylemek için savb-ı şer‘den bi’l-iltimâs iş bu mürâsele tahrîr ve irsâl olundu. Vusûlünde gerekdir ki, mahkûmun-bih olan meblağ-ı mezkûr onsekiz bin dokuz yüz guruş merkûmân Mustafa Ağa ve yiğeni Ali Bey’den tahsîl ve müdde‘î-yi mezbûr Sâlih Efendi’ye edâ ve teslîm eyleyüb mûcib-i mürâsele ile âmil olasız vesselâm. Fî 23 C. Sene (12)44

[3/b]

Su İçün Mürâsele Kaydı

Medîne-i Tokad mütemekkinlerinden iş bu bâisü’l-mürâsele İlibâroğlu Agob veled-i Ohan nâm zimmîye inhâ olunur ki, medîne-i mezbûr finâsında Malkayası dimekle ma‘rûf İzbesti arâzisinde kâ’in Sohakoğlu Bedros nâm zimmînin bağı civârında vâkî‘ çeşmenin ayağı Haydârhâne arâzîsinden Deli Elmas’ın bağı divârında Keşişpınarı

dimekle ma'rûf nâm sâhibü'l-hayrâtın binâ eylediği çeşmeye cereyân idüb ve çeşme-i mezkûrun ayağı dahi kadîmü'l-eyyâmdan berü yedekde olan arâzî-yi mezkûrda kâ'in Gökçeoğlu Bağı dimekle ma'rûf bir taraftan Ustabaşoğlu Körk ve bir taraftan Rum Bablos bir taraftan Rum Yavli bağlarına ve bir taraftan tarîk-i amme müntehâ bir kıt'â bağa cereyân eylediğini taraf-ı ehl-i vukûfun haber virdiklerine binâen sâlifü'z-zikr çeşme-i mezkûrun ayağını müceddeden düşürüb mülk-i mezbûrun olan bağla cereyan itdirmek için savb-ı şer'eden bi'l-iltimâs iş bu mürâsele tahrîr ve yedine i'tâ olundu. Gerekdir ki sen, varub arâzî-i mezkûrda kâ'in Keşişpınarı dimekle ma'rûf çeşmenin ayağını düşürüb yedine mülk-i mevrûsun olan bağına akıdub mûcib-i mürâsele ile âmil olasız. Fî 3 S. Sene (12)44

[3/c]

Sâbıkâ Mu'temed Basmacı Serkize Müte'allik Mürâsele Kaydı

Medîne-i Tokad mütemekkinlerinden sâbıkâ re'âyâ mu'temedi Basmacı Serkiz'e inhâ olunurki, medîne-i mezbûrda mu'temedlik evânında vukû' bulan tekâlif-i pâdişâhî ve masârif-i belde cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tevzî olunan sâlyânedan tahsîl olunamayub pes-mande kalan mebâliğden yedekde mevcûd defter-i müfredât mûcibince beş bin sekiz yüz guruşu bu def'â kırk dört senesini Rebî'ü'l-evvelin onbeşinde olan tevzî'de cümle muvâcehesinde taleb eyledikde yedekde olan defterdeki ma'lûmü'l-esamîlerden tahsîli mümkün olan mebâliği tahsîl ve tahsîl-i adîmü'l-imbân olan mebâliği sâlyâne-i âtiyeye idhâl olunmak üzere mukâvele olunduğuna binâen mebâliğ-i mezkûrdan tahsîl idebildiğini tahsîl-i adîmü'l-imbân olan mebâliği sâlyâne-i âtiyeye idhâl olunmak için savb-ı şer'eden bi'l-iltimâs iş bu mürâsele tahrîr ve yedine i'tâ olundu. Gerekdirki yedekde mevcûd defter-i müfredâtdan tahsîli mümkün olanı tahsîl ve

adîmü'l-îmkân mebâliği her kaç guruşa bâliğ olur ise sâlyâne-i âtîyeye idhâl eyleyüb mûcib-i mürâsele ile âmil olasız. Fî 25 Ra. Sene (12)44

[s. 4] [4/a]

Hamîde Hâtun'a Mûte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Dabbağhâne-i Atîk mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Tahtacı Hacı Mustafa Efendi ibn-i [boşluk] nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hamîde bint-i Hacı Ömer'den gayrı zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesinin rub'ı zevce-i mezbûr Hamîde Hâtun'a ve üç rub'ı cânib-i beytü'l-mâla âid ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûr voyvodası olub vâki' olan beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssâ-i kabzına me'mûr silahşörân-ı hâssâdan sa'âdetlü Abdüllaîf-zâde Hüseyin Ağa ibn-i Osman Ağa tarafından emîn-i beytü'l-mâl nasb ve ta'yîn olunan es-Seyyid Ahmed bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'îsetü'l-kitâb zevce-i mazbûre Hamîde bint-i Hacı Ömer nâm Hâtun tarafından vekîl-i müseccili câmi'-i kebîr hatîbi es-Seyyid Abdurrahmân Efendi ibn-i Hasan mahzarında bi-tav'îhi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb vekîl-i mezbûrun müvekkilesi Hamîde Hatun zevci müteveffâ Hacı Mustafa Efendi'nin terekesinden bâ-defter-i kassâm isâbet iden hisse-i irsiyesi olan bin dörtyüz doksan üç buçuk guruş ile mihr-i mü'celesi ikiyüz elli guruş ki, cem'an bin yediyüz kırk üç buçuk guruşa mukâbil müteveffa-yı mezbûrun mahalle-i mezbûrda vâki' bir taraftan İbrâhîm Efendi ve bir taraftan sagîr ve iki taraftan tarîk-i âmme müntehî bin iki yüz guruş kıymetli bir bâb menzil ile beş yüz kırk üç buçuk guruşluk eşyâ-ı mütenevvi'a ma'lûm ki, cem'an bin yediyüz kırk üç buçuk guruş vekîl-i mezbûrun müvekkilesi Hamîde Hatun'a bi'l-emâne def' ve teslîm zevce-i mezbûr dahi ba'de'l-kabûl ahz ve kabz eyleyüb fî-mâba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûr ile eşyâ-yı mezkûrda bizim aslâ ve kat'â alâka ve medhalimiz kalmayub iş bu mezbûr

Hamîde Hâtun'un mülk-i mevrûsudur, keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbû't-tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bit-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî işrîn min şehri Zilhiceti'ş-şerîfe li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf .

Şuhûdü'l-hâl

Câmi'-i Kebîr Hatîbi es-Seyyid Hâfız Abdurrahmân Efendi, İbrâhîm Efendi ibn-i Halîl, es-Seyyid Ahmed bin Yahyâ, Osman Efendi ibn-i el-Hâc Ahmed Efendi

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[4/b]

Ahmed bin Hâfız Hüseyin'e Müte'allik Vasî Hücjeti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ali bin Yusuf nâm müteveffânın sulbî sağır oğulları Ahmed ve Mehmed'e babaları müteveffa-yı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î isâbet ve intikâl iden envâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kîbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühîm olmağın sağırân-ı mezbûrânın akrabasından iş bu bâisü'l-kitâb Ahmed bin Hâfız Hüseyin nâm kimesne vesâyete ehl ve sağırân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığımı zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevki'i'r-refi'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sağırân-ı mezbûrân üzerlerine akrabâsından mezbûr Ahmed'i vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâyâ ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-yi mezbûr anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîleri olduğım sağırân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcları olmağla envâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur, didikde fi'l-hakîka sağırân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve

eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl ve vesîkâda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sağîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine onar para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb mebâliğ-i mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfina ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûr Ahmed'e izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Dikici İbâc Ağa, Terzi Emîn Ağa, Kolcu Hâfız İbrâhîm ibn-i el-Hâc Hüseyin,

Dikici Süleymân bin Ali, Baharoğlı İbrâhîm bin Mustafa

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[4/c]

Hesesoğluna Müte'allik Suyun Hücjeti Kaydı

Husûs-ı âtîü'z-zikr mahallinde ketb ve tahrîr-i iltimâs olunmağın savb-ı şer'den mevlânâ es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi me'zûnen ta'yîn ve irsâl olunub ol dahi medîne-i Tokad finâsında Malkayası dimekle ma'ruf İzbesti arâzisinde kâ'in Sohakoğlu Bedros zımminin bağı civârıda vaki' çeşmenin ayağı bağlara cereyan iderek Haydarhâne toprağında Bulguroğlu zevcesi Deli Elmas'ın bağı divarında tarîk-i caddeden Keşîş Pınarı dimekle ma'rûf nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği çeşmeye cereyân iden mahal-i nizâ olan suyun üzerine varılıb iş bu bâisü'r-rakîm Hesesoğlu Muvaffak Karabet ile zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî ashâb-ı bâğât huzurlarında akd-i meclis şer'-i nebevî eylediğinde câr-ı bâ'îdi Ebû-Bekir bin [boşluk] muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb kadîmü'l-eyyâmdan berü iş bu çeşmeden cereyan iden mâ-yı mezkûrun ayağı bağlarımızdan gel-geç olarak Keşîş Pınarına cereyan ider [s. 5] iken

mezbûr Ebu-Bekir muhaddes olarak mâ-yı mezkûrdan bağına bir küp vaz‘ eşcâr ve gürûmunu saka itmek mülâbesesiyle suyu bi’l-küllîye münkat‘ idüb bizlere ve çeşme-yi mezkûre iktimân‘la sûâl olunub mâ-ı mezkûrdan keff-i yedine tenbîh-i şer‘î olunmak matlûbumdur, didiklerinde gıbbü’s-sûâl mezbûr Ebû-Bekir cevabında iş bu müdde‘î-yi mersûm ile bâğât ahâlîlerinin iddi‘â eyledikleri mâ-ı mezkûr hâsseten Keşîş Pınarı dimekle ma‘rûf nâm sâhibü’l-hayrın binâ eylediği çeşme-i mezkûr benim ve bâğât ahâlîlerinin alâka ve müdahaleleri olmayub cümlemizin bağlarımıza mâ-ı mezbûrı akıtdırmamız, fuzûlidir deyü cevab ve ikrâr eylediğinde başka husûs-ı mezkûr mevsûkü’l-kefîm bi-garaz kimesnelere sûâl olundukda ânlar dahi minvâl-i muharrer üzere bâğât ahâlîlerinin mâ-ı mezkûrda alâka ve medhalleri olmayub müstâkillen çeşme-i mezkûrun olduğunu taraf-ı şer‘e inhâ ve ihbâr itmeleriyle mezbûr Ebû-Bekir ile Demürçioğlu Yetimi ve Boncukoğlu Ohannes, Deli Elmas nâmun bağlarında olan ...¹⁹ pınar ve küpleri bozulub birer ...²⁰ olunmasına tenbîh ve müdde‘î-yi mersûm Muvaffak Karabet dahi sâlifü’z-zıkr mersûm Sohakoğlu bağı civarında olan çeşmeden sâhibü’l-hayrın binâ eylediği Keşîş Pınarına kadar tarîkleri bozulan künklerini müceddeden döşedüb çeşme-i mezkûra gidecek su bir mahalde telef olmamasına ve dâ’iman çeşme-i mezkûrun suyu münkat‘ olmayub ibâdu’l-lâh ve hayvânât sakadâr olunması husûsuna mersûm Muvaffak Karabet zimmî nezaret itmek şartıyla gel-geç olmak üzere mersûmun bağından mâ-ı mezbûrun cereyânına kıbel-i şer‘den izin virilmek sevâb idüğünü mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrir ve ba‘dehu mahvel-i kazâyâ gelüb me‘â ba‘is olunan Çukadâr İbrâhîm Ağa ve Voyvoda Ağa tarafından ta’yîn olunan el-Hâcî Alî Ağa Muhzırbaşı Alî Ağa nâmun kimesnelere alâ-vuku‘ inha ve takrîr itmeğin huzûr-ı

¹⁹ Bir kelime okunamadı

²⁰ Bir kelime okunamadı

mezkûr tenfiz olunub mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-işrîn min şehri Muharremi’l-harâm li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

Silahşörân-ı Hâssâdan Sa‘âdetlü Abdüllatîfzade Hüseyin Ağa, Ahü’l-mezbur Atûfetlü Mûsâ Ağa, Mahdûm Mûkerremî Osman Ağa, Kâtib-i Nühâs es-Seyyid İbrâhîm Efendi, es-Seyyid Mahmûd bin Mahmûd, Bekârôĝlu Mustafa bin Hacı Süleymân, Terkîci Seyyid Ömer

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[5/a]

Keşişoĝullarına Mûte‘allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Sarıgüllük mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdüllatîf ibn-i el-Hâc Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevcety-ni metrûketeyn Rukîye bint-i Ahmed ve Atike bint-i el-Hâcî Ali ile gâ’ib-i ani’d-diyâr li-eb er karındaşoĝlu Muhî’d-dîn bin Mustafa’ya inhisârı ba‘de’t-tahakkuki’ş-şer‘î verese-i mezbûrundan hâzır bi’n-nefs Muhî’d-dîn bin nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t tevkîrde iş bu bâ’isü’r-rakîm Ohannes ve Kirkor ve Kargos evlâdı Keşiş Karabet muvâcehelerinde üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitabdan on dokuz mâh mukaddem müteveffây-ı mezbûrun kendi menzîline ve üç taraftan tarîk-i âmme mûntehî binâ ve arsası mülk Koyuncuoĝlu Hânı dimekle ma‘ruf bir bâb cânibini iş bu mersûmûn Ohannes ve Kirkor ve Karagos nâm zimmîler iki bin altı yüz guruşa iştirâ eyleyüb mebâliĝ-i mezkûrdan hisse-i irsiyemi taleb eylediĝimde mûmâne‘at ider, suâl olunub alıvirilmek bi’l-verâse matlûbumdur, didikde, ĝıbbü’s-sual müşterfîyûn-ı mersûmun cevâblarında iş bu müdde‘î-yi mezbûrun iddi‘â eylediĝi hisse-i irsiyesini bundan akdem ahz ve kabzına bâ-hücçet-i şer‘iye vekîl-i müsbitesi Antab ahâlîlerinden

Hüseyin bin Hüseyin nâm kimesneye târih-i mezbûrda meclis-i şer‘de tamamen def‘ ve teslim eyleyüb ve yedimde dahi bir kıt‘â hüccet-i şer‘iyyem vardır deyü def‘ esnâsında iken beynimizde muslihûn-ı müslimûn tavassut idüb kat‘an li’n-nizâ ve be-rızâ-i cânibeyn an nakd yüz guruş üzerine bizi inşâ-ı akd-i sulh-i şer‘î eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-i mezkûrı kabul ve bedel-i sulh olan mârû’z-zikr meblağ-ı mezkûr yüz guruş meclis-i sulhde iş bu müşterîyûn-ı mersûmûn Ohannes ve Kirkor ve Karagos zimmîler yedime tamâmen def‘ ve teslim ben dahi [s. 6] yedlerinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı mezkûra müte‘allik iş bu mersûmun yedlerinde bir akce ve bir habbe alacağım kalmayub âmme-i dâ‘vâ ve mutâlibât kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan iş bu mersûmûn Ohannes ve Kirkor ve Karagos nâm zimmîlerin zimmetlerini ibrâ-yı âmla ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledim didikde, gıbbü’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’t-tâsi‘ min şehri Saferi’l-hayr li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

es-Seyyid Ömer Efendi ibn-i Seyyid Ahmed, el-Hâcî Mehmed bin Ebû-Bekir Hallâc, el-Hâcî Muhterem Hallâc, Katırcı Cemîl Ali, Muhzır İbrâhîm bin Hasan

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[6/a]

Rukiye Hâtun’a Müte‘allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Nazîfe bint-i Hüseyin nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı Abdullah bin Ali Efendi ile anası Rukiye bint-i İbrâhîm ve li-ebeveyn kız karındaşı Hadice ve li-ebeveyn er karındaşı gâ’ib-i ani’d-diyâr Mehmed’e inhisârı ba‘de’t-tahakkuki’ş-şer‘î gâib-i mezbûr Mehmed’e kız karındaşı müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesinden bi’l-ırsi’ş-şer‘î

ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden hisse-i irsiyesini zabt ve hıfza kıbel-i şer‘den zabt ve hıfza kayyum nasb ve ta‘yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın mahalle-i mezbûre sâkinlerinden gâ‘ib-i mezbûrun vâlidesi iş bu bâ‘isetü’l-kitâb Rukiye bint-i İbrâhîm nâm Hâtun kayyumluk-ı mezkûra ehl ve gâ‘ib-i mezbûr hakkında her vechle evla ve enfa‘ olduğunu bi-ihbâri’s-sikât lede’ş-şer‘ zâhir ve nümâyan olmağın hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevkî‘i’r-refî‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme’âb efendi hazretleri dahi gâ‘ib-i mezbûr Mehmed’e merkûme Rukiye Hâtun’u kayyum nasb ve ta‘yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer kayyumluk-ı mezkûru kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta‘âhhüde olmağın mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundı. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâbi aşer min şehri Saferi’l-hayr li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

[boşluk]

[6/b]

Kahveci el-Hâcı İbrâhîme Müte‘allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Yaşmeydan mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Ümm ü Gülsüm bint-i Süleymân nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı es-Seyyid Hacı İbrâhîm bin es-Seyyid Halil ile âmmi-zâdesi Seyyid Mehmed bin Derviş Mehmed’e inhisârı ba‘de’t-tahakkuki’ş-şer‘î verese-i mezbûrândan Seyyid Mehmed bin mezbûr Derviş Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde iş bu bâisü’l kitâb zevc-i mezbûr Es Seyyid Hacı İbrâhîm mahzarında bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitabdan on beş gün mukaddem vefât iden mevrûsem müteveffiyenin terekesinden isâbet ve intikâl iden hisse-i irsiyesi iş bu mezbûr Hacı İbrâhîm ile üçyüz gurus üzerine sulh ve bedel-i sulh olan mârû’z-zikr meblağ-ı mezkûr

üçyüz guruşu meclis-i sulhde zevc-i mezbûr Hacı İbrâhîm yedime tamamen def‘ ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilen bi’l-verâse ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba‘ad mevrûsem müte‘allik âmme-i dâ‘vâ ve mutâlibât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan iş bu zevc-i mezbûr Es Seyyid El Hacı İbrâhîm’in zimmetini ibrâ-yı ve âmla ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledim, didikde, gıbbü’t-tasdîki’s-şer‘î mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî’l-yevmi’t-tasi‘ aşer min şehri Saferi’l-hayr li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi ibn-i el-Hâcî Ebubekir Ağa, Na’lbent Mustafa,
Çubukcu Mehmed bin Mustafa

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[6/c]

Sitti Nâm Zimmiye Müte‘allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Çilehâne mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kuyumcu Bedros veled-i Mardiros nâm hâlikin sulbiye-i sagîre kızı Ahsaberte’ye babası hâlik-i mersûmun terekesinden bi’l-irsi’s-şer‘î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl emvâl-i mevrûsenin zabt ve hıfza kıbel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîre-i mersûmenin hâli iş bu bâ’isü’r-rakîm Siti veled-i Mıgırdic nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîre-i mersûme hakkında her vechle evlâ ve enfa‘ olduğunu zeyl-i kitabda muharrerü’l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevkî‘i’r-refi‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme’âb efendi hazretleri dahi sagîre-i mersûme üzerine Siti’yi vasî nasb ve ta‘yîn idüb ol dahi [s. 7] ber-vech-i muharrer vesâyete-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-i mersûm anîfen meclis-i

şer‘de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğum sagîre-i mersûmenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri’l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâyeye matlûbumdur didikde fi’l-hakîka sagîre-i mersûmenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduğımı zeyl-i vesîkada mektûbü’l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vormeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîre-i mersûmenin emvâl-i mevrûsesinden râic fi’l-vakt beher yevm yedişer para nafaka ve kisve bahâ karz ve takdîr idüb mebâliğ-i mafrûz-ı mezkûrî târih-i kitabdan harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû‘a vasî-yi mersûm Sitti’ye izin birle mâ vaki‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi gurre-i Rebî‘ü’l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Kahveci Eyüb, Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Muhzır Osman bin Abdurrahmân, Muhzır Ömer bin Hüseyin

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[7/a]

Elmas’a Mûte‘allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Cedîd mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Agob veled-i Toros nâm hâlikin sulbiye-i sagîre kızı Dorike’ye babası hâlik-i mersûmun terekesinden bi’l-ırsi’ş-şer‘î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûsenin zabt ve hıfza kıbel-i şer‘den vasî nasb ve ta’yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîre-i mersûmenin cedde-i sahîhası bâ‘isü’r-rakîm Elmâs bint-i Bogos nâm nasrâniye vesâyete ehl ve sagîre-i mersûme hakkında her vechle evlâ ve enfâ‘ olduğımı zeyl-i kitabda muharrerü’l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vormeleriyle hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tekî’ir-refî‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme’âb efendi

hazretleri dahi sagîre-i mersûme üzerine ceddesi mersûme Elmas'ı vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya müte'ahhide oldıktan sonra vasîye-i mersûme anîfen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi oldığım sagîre-i mersûmenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olmak bi'l-vesâye matlûbumdur didikde, fi'l-hakîka sagîre-i mersûmenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc oldığımı zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîre-i mersûmenin emvâl-i mevrûsesinden râic fi'l-vakt beher yevm beşer para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrı târih-i kitabdan harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mersûm Elmas'a izin birle mâ vak'a bi'taleb ketb olundı. Hurre fi'l-yevmi's-sânî aşer min şehri Reb'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Bahâroğlu İbrâhîm Ağa ibn-i Mustafa, Dülgerler Şeyhi Mustafa bin Hamza, Kethüda Artin, Agob veled-i Mıgırdic, Kevork veled-i Toros

[7/b]

Bedro'ya Müte'allik Vasî Hücçeti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Ebulkiye bint-i Kürekci nâm hâlîkenin sadr-ı sagîroğlu Loka'ya vâlidesi hâlîke-i mersûmenin terekesinden ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfza kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mersûmun âmmisi bâ'isü'r-rakîm Bedro veled-i Sohak nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîr-i mersûm hakkında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitabda

muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer' e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i-r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîr ve mersûme üzerine âmmisi mersûm Bedro'yu vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'hhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-i mersûm anîfen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğum sagîr-i mersûmun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur didikde fi'l-hakîka sagîr-i mersûmun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduğımı zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer' e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mersûmun emvâl-i mevrûsesinden râic fi'l-vakt beher yevm beşer para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitabdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mersûm Bedro'ya izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sabi' aşer min şehri Rebî'ü-l evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Ser Muhzırân Ali bin Ali, Demürçi Mîrakoğlu

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[7/c]

Sâlih Ağa'ya Müte'allik Nâzır Hücjeti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan el-Hâcî Ömer Ağa bin Mustafa nâm müteveffânın sulbiye-i sagîre kızları Hâfize ve Âbide'ye babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza bundan akdem bâ-

hüccet-i şer'îye vasî nasb ve ta'yîn olunan Sâlih Efendi ibn-i el-Hâcî Ömer Ağa nâm kimesne üzerine taraf-ı şer'den üzerine nâzır nasb ve ta'yîn olmak lâzım ve mühim olmağın sagîretân-ı mezbûretânın akrabalarından iş bu bâ'isetü'l-kitâb Sâlih bin Ahmed nâm kimesne nezâret-i mezbûreye ehl ve sagîretân-ı [s. 8] mezbûretân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğımı zeyl-i kitabda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber virmeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi vasî-i mezbûr üzerine iş bu mezbûr Sâlih Ağa nâm kimesneyi nâzır nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer nezâret-i mezbûreyi kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Na'lbend İbrâhîm bin Mehmed ve Osman bin Ali ve Ali bin Osman ve Hacı İbrâhîm ibn-i Emîn

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[8/a]

İlibâloğlu Sâlih Efendi'ye Müte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi ahâlîlerinden olub hacc-ı şerîf esnâsında iken bundan akdem fevt olan İlibâl oğlı el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa nâm müteveffânın sulbiye-i sagîre kızları Hâfize ve Abide'ye babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîretân-ı mezbûretânın er karındaşları iş bu bâ'isetü'l-kitâb Sâlih Efendi ibnü'l-mezbûr el-Hâc Ömer Ağa nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîretân-ı

mezbûretân haklarında her vechle evlâ ve enfa‘ olduğunu zeyl-i kitabda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevkî‘i’r-refî‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme’âb efendi hazretleri sagîretân-ı mezbûretânın üzerlerine karındaşları mezbur Sâlih Efendiyi vasî nasb ve ta‘yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-i mezbûr anîfen meclis-i şer‘den takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîleri olduğım sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc olmağla emvâl-i mevrûsesinden mikdarü’l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olmak bi’l-vesâye matlûbumdur didikde fi’l-hakîka sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i vesîkada mektûbü’l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretânın emvâl-i mevrûsesinden râic fi’l-vakt beher yevm her birine onar para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitabdan harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû‘a vasî-i mezbûr Sâlih Efendi’ye izin birle mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-işrîn min şehri Rebî‘ü’l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Na‘lbend İbrâhîm bin Mehmed ve Osman bin Ali ve Ali bin Osman ve Hacı İbrâhîm bin Emîn

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[8/b]

Âişe Hâtun'a Müte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan el-Hâcî Ömer Ağa ibn-i Mustafa nâm müteveffânın sulbî sagîroğlu Ali ile Sulbiye-i sagîre kızı Şâkire'ye babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kibel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezburânın vâlideleri iş bu bâ'isetü'l-kitâb Âişe bint-i Ali nâm Hatun vesâyete ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğımı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refü'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezburânın üzerlerine vâlideleri mezbure Aişe'yi vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-yi mezbûre anîfen meclis-i şer'eden takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğım sagîretân-ı mezburânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâyeye matlûbumdur didikde, fi'l-hakîka sagîrân-ı mezburânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i ktabda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezburetânın üzerlerine emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine onar para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitabdan harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûre Âişe Hâtun'a izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb

olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Sa'âdetlü Osman Ağa, Terkîcioğlu el-Hâc Ali Ağa, Sâlih Ağa ibn-i Ahmed

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[8/c]

Şerîfe Hâtun'a Mûte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Meydan-ı Müslim mahallesi sakinelerinden zât-ı mu'arrefe iş bu bâ'isetü'l-kitâb Şerîfe bint-i Mustafa nâm Hâtun tarafından vekîl-i müseccili Kavâs Ömer bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i vâcibi't tevkîrde müvekkile-i mezbûrenin zevci muhâla'a Hüseyin bin Mustafa mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûrenin iş bu zevc-i muhâla'a Hüseyin ile beyinlerinde adem-i hüsn-i zindegânelerinden nâşî bi'l-ahere müfârek'at iktizâ itmekle nafaka-i iddet me'net-i süknâsıyla zimmetinde mütekarrer ve mâkûdü'n-aleyh mihr-i mü'eccile-i ma'kûlesinden fariğa olarak hâlâ tâlibe ve râgibe olduğundan ol dahi minvâl-i muharrer üzere müvekkilem mezbûre Şerîfe'yi muhâla'a-ı sahîh-i şer'iyeyi hal' eyledikde mezbûre dahi hal'-i mezbûrı kabûl ve husûs-ı zevciyetden iş bu târihe gelinceye değin beyinlerinde vâki' olan ahz ve i'tâ ve mu'âmelât-ı şer'îye şetmen ve hukûk-ı sâ'ireye mûte'allıka âmme-i de'âvî ve mutâlebât ve [s. 9] kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan ahadühümâ âherin zimmetini ibrây-ı âmla ibrâ ve iskât-ı hakk eyledik didiklerinde, gibbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî gurre-i min-şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Mehmed Ağa bin Halil Kal'â-yı Dizdâr, Mahmûd Ağa ibn-i Molla Ağa,
Mehmed Ağa, Hattabcıoğlu es-Seyyid Mehmed, Topal Süleymanoğlu Mehmed

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[9/a]

İlibâloğlu Sâlih'e Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem hacc-ı şerîf niyetiyle Mekke-i Mükerrreme'de fevt olan el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Hatice bint-i Mehmed ve Aişe bint-i Ali ile sulbî kebîr oğlu Sâlih ve sulbî sağır oğlu Ali ve subıye-i kebîre kızları Hamîde ve Hanîfe ve sağıre kızları Şâkire ve Abide ve Hafize'ye inhisârı ba'de't-tahakkuki's-şer'î verese-i mezbûrundan iş bu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Sâlih meclis-i şer'-i hatîr-i-vâcibi't-tevkîrde sağırûn-ı mezbûrûna li-ecli'd-da'vâ vasî nasb olunan Sâlih bin Ahmed ve Aişe tarafından vekîl-i müseccili Sâlih bin Mahmud Muhzırlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mevrûsum pederim müteveffâ el-Hâc Ömer Ağa tarih-i kitabdan on mâh mukaddem hacc-ı şerîfe gider iken yedinde mevcud-ı mülk olan mahalle-i mezbûrede vâkî' ma'lumü'l-hudûd Çerkez Menzili dimekle ma'rûf bir bâb menzil ile Sulu Sokak nâm mahalde ka'in bir kıt'â attâr dükkanı bir re's merkeb ve Kumluklar nâm mahalde dört kıt'â tarla ve Kazâbâd Kazasına tabi' Erkilet nâm karyesinde ma'lumü'l-hudûd bir kıt'â bağı izn-i sâhib-i arzla tefvîz-i ferağ ve Kellecioğlu zimmetinde olan emvâl-i mevâşiyesini mahzar-ı müsliminde bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile an-nakd bin guruşa bana bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile an nakd bin guruşa bana bey' ben dahi iştirâ idüb meblağ-ı mezkûr meclis-i bey'de yedine tamamen def' ve teslîm ol dahi yedimden tamamen ve kâmilen ahz ve kabz idüb zimmetimi dahi ibrâ-ı amle ibrâ itmişken şimdi verese-i mezbûrun tereke-i müteveffây-ı mezbûra idhâl itmek murâdeylerim, suâl olunub keff-i

yedlerine tenbîh-i şer‘ olunmak matlûbumdur, didikde, gibbû’s-suâl verese-i mezbûrûn cevâblarında iş bu müdde‘î-yi mezbûrun iddi‘â eylediği akar ve eşyâ ve mevâşîleri bey‘-i kat‘î ile ahz eylediği mâ‘lûmumuz değildir, deyü, inkâr idicek müdde‘î-yi mezbûrdan takrîr da‘vâsına mutâbık beyyine taleb olundıkda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Ali bin Osman ve İbrâhîm bin Mehmed ve Hacı İbrâhîm bin Emîn nâm kimesneler meclis-i şer‘e hâzırân olub istişhâd olundukda fi’l-hakîka iş bu müdde‘î-yi mezbûrun iddi‘â eylediği akâr ve eşya ve hayvân-ı mevâşî-i mezkûrları müteveffây-ı mezbûr el-Hâc Ömer Ağa hacc-ı şerîfe gider ikenoğlu mezbûr Sâlih’e bey‘-i kat‘î ile bin guruşa bey‘ eyleyüb sümünü olan meblağ-ı mezkûr dahi meclis-i bey‘de müteveffây-ı merkûm yedine tamamen def‘ ve teslîm ol dahi yedinden kâmilen ahz ve kabz eyleyüb zimmetini ibrâ-yı amle ibrâ eylediği bizim mâ‘lûmumuzdur, bu husûsa bu vech üzere şahidleriz, şehâdet dahi ideriz, deyü, her biri edâ-yı şehâdet-i şer‘îye eylediklerinde gibbû’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mûcibiyle menzil-i mezkûr ile dükkân ve bir re’s merkeb dört kıt‘â tarla ve bir kıt‘â bağ ve Kellecioğlu zimmetinde olan hayvân-ı mevâşîleri tereke-i müteveffây-ı mezbûrdan ihrâc ve mülk-i müşterâsı olmak üzere merkûm Sâlih’in zabt ve tasarrufuna tenbîh-i şer‘ birle mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundı. Hurrîre fi gurre-i Rebî‘ü’l-âhir li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Kastamonî Hafız Mehmed Efendi ibn-i İbrâhîm, es-Seyyid Ali Ağa ibn-i Abdü’l-gânî, el-Hâc Hüseyin bin el-Hâc Abdullah, Toraman Hüseyin Ağa bin İbrâhîm, Keçeci Osman Ağa ibn-i Ömer, Semerci Osman bin Abdurrahmân, Semerci Mehmed bin Veliyyü-dîn, Duhâncı Ahmed bin Osman, Mukayyîd Mehmed Efendi

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[9/b]

Na'lbend Ebû-Bekir'e Müte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Akdeğirman mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem hacc-ı şerîfden gelür iken esnâ-yı râhda fevt olan Na'lbend el-Hâc Emîn bin Ömer nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Mehmed ile sulbî sagîr oğlu Ahmed ve sagîre kızı Sâlihâ'ya inhisârı ba'de't-tahakkuki'ş-şer'î verese-i mezbûrundan sagîrân-ı mezbûrân li-ecli'd-da'vâ vasî nasb olunan iş bu bâ'isü'l-kitab Na'lbend Ebu-Bekir bin Ömer meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde Aişe bint-i Receb mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitabdan üç mâh mukaddem vefât iden sagîrân-ı mezbûrânın babaları mezbûr el-Hâc Emîn bir sene mukaddem diyâr-ı âhere gider oldıkda iş bu mezbûr Aişe'nin karındaşı Ebû-Bekir fevt olub müvekkilem mezbûr el-Hâc Emîn dahi âmmi-zâdesi olub terekesinden olarak Horuş mahallesinde kâ'in ma'lumü'l-hudûd bir kıt'a bağçesini rü'yete beni vekîl nasb eyleyüb ben dahi bağçe-i mezbûreyi el'an bi'l-vekâle zabt ve tasarruf üzere iken iş bu mezbûre Aişe müvekkilem mezbûr el-Hâc Emîn'den karındaşı müteveffây-ı mezbûr Ebû-Bekir'in terekesinden hisse-i irsiyesin mahzar-ı müslimînden taleb ve da'vâ eylediğinden tamamen ahz ve kabz idüb zimmetini dahi âmme-i da'vâdan ibrâ eylemişken şimdi bir hissesini almadım deyü, beni ta'cîzden hâli olmayub sûâl olunub bağçe-i mezkûrda keff-i yedine tenbîh-i şer' olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur, didikde, mezbûre Aişe'den husûs-ı mezkûr sûâl olundukda, karındaşı müteveffây-ı mezbûr Ebu-Bekir'in terekesinden sene-i mezkûrede müvekkilem mezbûr müteveffâ el-Hâc Emîn'den hisse-i irsiyesin tamamen ahz ve kabz ve ibrâ-yı zimmet eylediğini bi-tav'ihî inde'ş-şer' ifrâz eyledikde alâ mûcib-i ikrâiha mezbûre Aişe'nin bağçe-i mezkûrdan keff-i yedine tenbih ve sagîrân-ı mezbûrânın zabt

ve tasarruflarına hükm birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmîs min şehri Rebî'ü'l-âhir [s. 10] li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Na'lbend Hüseyin bin Hüseyin, Hasan bin Mehmed, İsmâ'îl bin Mehmed, Mustafa bin İsmâ'îl, Mustafa bin İbrâhîm

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[10/a]

İplikcioğluna Müte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da [boşluk] mahallesi mütemekkinlerinden Kazaz Karabet veled-i Abraham nâm zimmî tarafından da'vây-ı âtfü'z-zikre vekîl-i müseccili es-Seyyid Molla Hüseyin bin Derviş Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isü'r-rakîm İplikcioğlu Avadik veled-i [boşluk] mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitabdan yirmi sene mukaddem müvekkilem mesfûr Karabet iş bu mesfûr Avadik'den üçyüz guruş karz olarak ahz idüb meblağ-ı merkûm mukâbelesinde bir aded entârî ve bir aded hırka ve bir kıt'â sâ'at ve bir aded Diyarbekir kuşağı ve sırmalı iki aded mücessem çit ve yirmi olarak bir aded altun bukağısı rehîn olmak şartıyla mersûm Avadik'e teslîm idüb hâlâ zimmetinde olmağla şimdi eşyâ-ı mezkûrları bi'l-vekâle taleb eylediğimde mümânî'ât ider sûâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbü's-sûâl mesfûr Avadik cevâbında iş bu müdde'î-yi vekîl-i mezbûrun iddi'â eylediği eşya-ı mezkûrlardan bir aded hırka ve bir aded entârîden gayrı rehîn olarak zimmetimde olmayub bunları dahi târih-i mezkûrda mersûm Karabet kendi yediyle fûruht idüb meblâğını benden ahz eylediği zimmetine edâ idüb zimmetimde eşya-yı mezkûrlardan habbe-i vâhidesi yokdur deyü bir kıt'â fetvâ-yı şerîfesin ibrâz ve mazmûn-ı münîfnde onbeş sene bilâ öZR terk olunan da'vânın şer'an istimâ'ı câiz olur

mu? cevâb bâ sevâbında olmaz deyü buyrulmağın kütüb-i fikhiye-i mu'teberede lâ tesma'ed-da'vâ ba'de hams aşerete seneten bu sûretde müdde'î olan Zeyd da'vâsına ikâme-i beyyine ile beyyinesi makbûle olur mu? cevâb bâ sevâbında olmaz deyü buyrulmağın el-beyyinet-i beyyine alâ sıhhati'd-da'vâ ber mûcib-i fetvâ-yı mesfûr Avadik'den şer'an bir nesne lâzım gelmeyüb müdde'î-yi vekîl-i mezbûr Hüseyin'in müvekkili mesfûr Karabet'in iş bu mersûm Avadik ile bi-vech-i şer'î mu'ârazasını men' ve def' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l- hâmis min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Fazîletlü es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi, Ser Muhzırân Ali bin Ali

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[10/b]

Venk Kinîsâsı İçün Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokad kazasıyla kazâbâd beynlerinde Venk demekle ma'rûf Ermenî kenîsâsı bundan akdem vukû' bulan hareket-i arzda münhedim olmağla binâe'n-aleyh kinîsâ-yı mezbûrun hey'et-i kadîmesi vechle ta'mîr ve termîmine ruhsat-ı seniyyeye ta'alluk iderek sahîfe-i berây-ı sudûrândan bir kıt'â emr-i alî mûcibince Sivas vâlisî devletlü es-Seyyid Mehmed Paşa Hazretlerinin buyruldu tebliğlerine iş bu târih-i vesîkadan altı mâh mukaddem hâlâ Tokad Voyvodası ve vücûh-ı ahâlî ve ulemâsı ve mesâha ilmine vâkıf mi'mârân ile bi'l-mukayye kinîsâ-yı münhedîm-i mezbûre üzerine varılıb kinîsâ-yı mezbûrede mukîm ruhbâneti'l-milleti'l-mesîhîye Karabaş Kifork nâm râhib hıffet avâkıbehu bi'l-hayr ve sâ'ir Ermenî tâ'ifesinden ma'lûmü'l-esâmî re'âyâ nâm kimesneler hazır olduğı halde bi'l-cümle vücûh-ı ahâlî ve kazâbâd muhtarı ma'rifetleri ve kurâ-i merkûm nâibi efendi ma'iyetiyle ma'rifet-i şer'le keşf ve mu'âyene ve mesâha

oldıkda asıl ma‘bedhâne ittihad eyledikleri kinîsâ-yı mezkûrenin hey’et-i kadîmesinin tûlen uzunluğu yirmi üç arşun ve arşun parmağı ta‘bîriyle iki parmak ki, cem‘an iki taraf tûlen kırk altı arşun kezâlik arşun parmağı ta‘bîriyle dört parmak ve arzen eni on iki buçuk arşun ki, cem‘an iki taraf arzı yirmi beş arşun ve irtifâ‘en sakfi sekiz arşun ve arşun ta‘bîriyle iki parmak ve misâfirhânelerinin cevânib-i erba‘âsının tûlen uzunluğu altmış arşun ki, iki taraf tûlü yüz yirmi arşun olub ve kezâlik cevânib-i erba‘âsının arzen eni elli üç arşun ki, cem‘an iki taraf arzı yüz altı arşun olduğu tebeyyün itmîş ve kinîsâ-yı mezbûr ve misâfirhânesinin minvâl-i meşrûh üzere hey’et-i asliyesi tecâvüz olunmamak ve ziyâdesine ihdâs kılınmamak vecihle bilâ terfî‘ velâ tevsi‘ ta‘mîr ve termîmine mübâderet kılınması için ber mantûk-ı emr-i âlî ve buyruldu-ı samî ruhzat virilmiş ve mesâha olunan ipliklerin iki uçları cümle muvâcehesinde kibel-i şer‘den temhîr ve mazbût olunmuş idi, el-hâletü hazîhi kinîsa-yı mezbûrenin hey’et-i kadîmesi üzere ta‘mîr ve termîmi itmâma resîde olmuş olduğunu iş bu bâ‘isü’r-rakîm râhib-i mersûm taraf-ı şer‘e inhâ ve keşf-i sâni olmak üzere kinîsa-yı mezbûrun keşf ve mesâha ve Mu‘ayyene olunmasını iltimas ve istid‘â itmekle def‘a-yı sâniyede dahi sâlifü’l-beyân voyvoda ve vücûh-ı ahâlî ve ulemâ ve kazâbâd muhtarı ve mi‘mârân-ı mûmâ-ileyhim ile kinîsâ-yı mezbûr üzerine varılub cümle ma‘rifetleri ve mi‘mârân ma‘rifeti ve kazâ-yı mezbûr nâ‘ibi efendi ta‘biyetiyle ma‘rifet-i şer‘le bundan akdem keşf-i evvelde mesâha ve temhîr olunan ipler ile bir def‘a dahi sâniyen keşf ve mesâha olundukda keşf-i evvelin meylî ve aynî olarak mutâbık geldiği ve ber-mantûk-ı [s. 11] emr-i alî hey’et-i asliyesi üzere ta‘mîr olmuş olarak müşâhede olunmağla fî-mâ-ba‘ad kinîsa-yı mezbûre hükkâm ve zâbitân ve ehl-i örf taraflarından bi-vech-i şer‘î müdahale olunmamak için hıfzen li’l-makâl vesîkâ-i enîka râhib-i mersûm yedine i‘tâ birle mâ vak‘a bi’t-taleb ketb ve

imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbî min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Fazîletlü es-Seyyid el-Hâc Mehmed Efendi me'zun bi'l-iftâ hâlâ, Fazîletlü me'zun bi'l-iftâ Seyyid el-Hâc Ömer Efendi sâbıkâ, Silahşörân-ı Hâssâdan Voyvoda-i Tokad Hüseyin Ağa, Hâlâ Ka'im-i makâm-ı Nakîbü'l-eşrâf Hüseyin Beyefendi, Sa'âdetlü Musâ Ağa, Müderriseyn-i Kirâmdan Elmu'î-zâde es-Seyyid Sâlih Efendi, Müderriseyn-i Kirâmdan Kurâlî -zâde Halil Efendi, el-Hâc Müftîzade Seyyid Sâlih Efendi, es-Seyyid Osman Efendi -kâtib-i mahkeme, Başçavuş Halil Ağa bin Hacı Ahmed

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[11/a]

İlibâloğlu Sâlih'e Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi ahâlîlerinden olub hacc-ı şerîf münâsebetiyle Mekke-i Mükerrreme-i şerefallâhu ta'âlâ nâm mahalde misâfîren sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa nâm mütevefânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Hatice bint-i Mehmed ve Aişe bint-i Ali ile sulbî kebîr Sâlih ve sulbî sağır oğlu Ali ve sulbiye-i kebîre kızları Hamîde ve Hanîfe ve sağıre kızları Şâkire ve Âbide ve Hâfize'ye inhisârı ba'de't-tahakkuki's-şer'î verese-i mezbûrundan sağırân-ı mezbûrân Ali ve Şakire'ye bâ-hücet-i şer'îye vasiye nasb olunan anaları mezbûre Aişe bint-i Ali nâm Hâtun tarafından dâvâ-i âtfü'z-zikre vekîl-i müseccili es-Seyyid Abdurrahmân ibn-i Hasan nâm meclis-i şer'î-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Sâlih mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem vefât iden müvekkilem mezbûrenin vasîsi olduğu sağırân-ı mezbûrânın mevrûsu ve babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden hâric ez defter-i

kassâm olarak iş bu mezkûr Sâlih zimmetinde ...²¹ sermâyesini beş bin guruş ve Fındıkoğlu Bekir Ağa'da bin guruş ve Rum zimmîde beşyüz guruş ve Bogos yediyle dört kimesneye virilen dört bin guruş ve müteveffây-ı mezbûr hacca giderken gerek kendi yediyle bıraktığı ve gerek tahsîl olunan zimemât ve oniki bin beşyüz guruş ve yüz elli guruş kıymetli bir aded sa'at ve bin beşyüz guruş kıymetlü bir aded altun kolbağı ve yüz guruş kıymetlü bir aded kübe ve bir aded gerdanlık ve ondokuz aded yorgan ve onbeş aded döşek ve iki aded yasdık ve iki aded mak'ad ve beş aded kilim ve oniki aded sîm zarf ve fincan ve hacca giderken yedine kalan onbeş aded gömlek ve mûdînin götürdüğü yüzaltı değirmi mücessemîmenin ve otuz guruş kıymetlü iki kat hamam havlusu gerek nukûd ve gerek eşyâ-ı mütenevvi'a-ı ma'lûmeyi iş bu mezbûr Sâlih ketm ve ihfâ idüb eşyâ-ı mezkûrlardan sagîrân-ı mezbûrânın hisselerini talep eylediğimde edâdan imtinâ' ider sûâl olunub nukûd ve eşyâ-ı mezkûrlardan hisse-i irsiyeleri alvirilmek bi'l-vekâle matlûbumdur didikde, gıbbü's-sûâl mezbûr Sâlih cevâbında iş bu vekîl-i mezbûrun iddi'â eylediği hâric ez-defter-i kassâm olarak zimmetimde gerek nukûd ve gerek eşyâ-ı mütenevvi'a-i ma'lûme-i mezkûrlardan habbe-i vâhîde yokdur deyü inkâr idicek vekîl-i mezbûr es-Seyyid Abdurrahmân Efendi'den da'va-i meşrûhını mübeyyin beyyine talep olundukda îtyân-ı beyyine için istimhâl ve ba'de hulûlî'l-mehli's-şer'î îtyân-ı beyyineden kemâl-i izhâr acz eyleyüb iş bu müdde'îyu'n-aleyh mezbûr Sâlih'e yemîn teklîf olundukda ol dahi alâ vefki's-sûâl yemîn bi'l-lahi'l-âlemü'l-âlâ itmeğin mûcibince vekîl-i mezbûr es-Seyyid Abdurrahmân Efendi'nin da'vâsı iltifâta şâyân olmadığına binâen iş bu vekîl-i mezbûrun müdde'îu'n-aleyh merhûm Sâlih ile bi-vechi's-şer'î mu'ârazası men' ve def' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

²¹ Bir kelime okunamadı

Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Nalband İbrâhîm bin Mehmed, Osman bin Ali, Osman bin Abdurrahmân, Semerci Osman bin Abdurrahmân, Toramân Hüseyin Ağa bin İbrâhîm

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[11/b]

Saracbaşıoğluna Müte'allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mihmad Hâcib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mehmed bin Feyzullah nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Hatice bint-i Mehmed ve Fatıma bint-i diğer Mehmed ile sulbî sagîr oğlı Mehmed'e inhisârı ba'de't-tahakkuki's-şer'î sagîr-i mezbûr Mehmed'e bâ-hücjet-i şer'îye vasîye nasb olunan anası Hadîce nâm Hâtun meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isü'l-esnâf Saracbaşıoğlu es-Seyyid Molla Sâlih tarafından da'vâ-yı âtîü'z-zikre istimâ'a vekîl-i müseccili karındaşı el-Hâc Hasan Ağa ibn-i Abdurrahmân Ağa mahzarında kendine asâleten ve sadr-ı sagîr oğlı Mehmed'e vesâyeten üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on mâh mukaddem vefât iden mevrûsum müteveffâ Mehmed'in iş bu mezbûr es-Seyyid Sâlih ile müşterek Cağa Gölü nâm mahalde vâkî' bir kıt'a bağce derûnunda zirâ' olunan üç tahta boya derûn-ı defter-i kassâmda mastûr ve mukayyed olub mezkûr boyadan iki tahtasını iş bu vekîl-i mezbûrun müvekkile-i mezbûr Sâlih sökdürüb boya-ı mezbûreden benim ve vasîsi olduğım sagîr-i mezbûrun hissesini taleb eylediğimde bizim masârifimiz vardır deyü edâdan imtinâ' ider sûâl olunub masârif-i hisâb olundıkda ba'de'l-ihrâc bâkî boya-i mezkûrdan hisselerimiz alıvirilmek matlûbumdur didikde husûs-ı mezkûr mezbûr Hacı Hasan'dan sûâl

olundıkda müvekkile-i mezbûr Sâlih'in bâ-hüccet derûnunda iştirâken zirâ' eyledikleri boya-i mezkûrdan iki tahtasını sökdürdüğünü ikrâr lâkin altıyüz guruş masârifim vardır deyü cevâb idicek vekîl-i mezbûrun masârif-i mezkûr için beyyine taleb olundıkda şuhûd-ı [s. 12] udûl ile ba'de'l-isbât boya-i mezkûr ma'rifet-i şer'le medîne-i mezbûrda Taşhan'a getirilüb vezn olundıkda beş kantar on batmana bâliğ olub beyne't-tüccâr avâz olundıkda her kantarına ikiyüz otuz guruş takdîm birle iki kantar yirmi dört batman boya masârif-i mezkûr altıyüz kırk guruşa takâs ve mahsûb olunub bakî iki kantar onaltı batman boyadan ve vârisûn-ı mezbûrûn hisselerine isabet iden bir kantar sekiz batman boyayı verese-i mezbûre Hadîce kendine asâleten ve sadrî sagîroğlu Mehmed'e vesâyeten meclis-i şer'de iş bu müşterî-i mezbûr Hacı Hasan Ağa'ya ikiyüz seksen beş guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ve fûruht idüb ol dahi iştirâ idüb sümün-i mezkûr ikiyüz seksen beş guruşu meclis-i şer'de mezbûr Hacı Hasan Ağa iş bu mezbûre Hadîce yedine tamâmen def' ve teslîm ol dahi ahz ve kabz eyledikten sonra ahadühümâ âherin zimmetlerini ibrâ-yı âmla ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledik didiklerinde gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi'l- yevmi's-sâlis aşer şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Saraçbaşıoğlu Ömer Efendi, Âhi el-mezbûr es-Seyyid Ahmed Ağa, Muhzırbaşı Ali Ağa, Manav Ahmed, Kiziroğlu Manav Halil, Battal es-Seyyid Ebubekir, Duhancı Yusuf

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[12/a]

Hacı Yusuf Ağa'ya Müte'allik Vasî Hücçeti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Abide bint-i el-Hâc Abdurrahmân nâm müteveffiyenin sadr-ı sağır oğlu Osman ve sadriye-i sagîre kızı Aişe'ye anaları müteveffiyeye-i mezbûrenin terkesinden bi'l-irsi'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kibel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın cedleri iş bu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Yusuf Ağa ibn-i Abdullah nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refi'ü'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine cedleri mezbûr el-Hâc Yusuf Ağa'yı vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Osman Efendi bin es-Seyyid Abdullah Efendi, Hüseyin Efendi ibn-i Mustafa Ağa, Nalbend Mustafa, Ser-Muhzırân Ali ibn-i Ali, Berber Mustafa ibn-i el-Hâc Ebubekir

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[12/b]

Barutcu-zâde el-Hâc Ali Ağa'ya Müte'allik Nâzır Hücçeti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Abide bint-i el-Hâc Abdullah Ağa nâm müteveffiyenin sadr-ı sagîr oğlu Osman ve sadriye-i sagîre kızı Aişe'ye anaları müteveffiyeye-i mezbûrenin terkesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza bundan akdem bâ-hücçet-i şer'îye vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın halleri iş bu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Ali ibn-i el-Hâc Abdullah Ağa nâm kimesne nezâret-i mezkûre vesâyete ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğımı zeyl-i kitabda mektûbü'l-esamî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevki'i'r-refi'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi vasî-i mezbûr üzerine iş bu mezbûr Ali Ağa nâm kimesneyi nâzır nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber vech-i nezâret-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Osman Efendi ibn-i es-Seyyid Abdullah Efendi, Hüseyin Efendi ibn-i Mustafa, Nalbend Mustafa, Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Berber Mustafa ibn-i el-Hâc Ebubekir

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[12/c]

Hanîfe Hâtun'a Müte'allik Vasî Hüccti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Akdeğirmân-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Mustafa nâm müteveffiyenin li-ebeveyn er karındaşı oğulları sagîr Hüseyin ve Sâliha ammeleri müteveffiyeye-i mezbûrenin terkesinden bi'l-ırsi'ş-şer' ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri iş bu bâ'isü'l-kitâb Hanîfe bint-i İbrâhîm nâm hâtuna ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğımı zeyl-i vesîkada muharrer'ü-l esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnume'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine vâlideleri mezbûre Hanîfe Hâtun'ı vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya müte'ahhide oldıktan sonra vasîye-i mezbûreyi hanîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğım sagîrân-ı mezbûrânın [s. 13] nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcları olmağla emvâl-i mevrûsesinden mikdarü'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur didikde, fi'l-hakîka sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i kitabda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine onbeşer para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mevrûz-ı mezkûrî târih-i kitabdancı harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasîye-i mezbûre Hanîfe Hâtun'a izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb

olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Koçhisârî Koca Ağa ibn-i el-Hâc Mahmud Ağa, Han Ağası-zâde Ömer Ağa ibn-i Feyzullah Ağa, Bezzâz Mehmed Ağa, Mücellid Hüseyin Efendi

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[13/a]

İlibâloğlu Sâlih Ağa'ya Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi ahâlîlerinden olub hacc-ı şerîf niyetiyle Mekke-i Mükerrreme-i şerefallâhu ta'âlâ ilâ-yevmi'l-kıyâme nâm mahalde cebel-i Arafât'da misâfiren sâkin iken bundan akdem fevt olan İlibâl oğlu el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Hatice bint-i Mehmed ve Aişe bint-i Ali ile subıye-i kebîre kızları Hamîde ve Hanîfe ve sagîre kızları Şâkire ve Âbide ve Hâfize ve sulbî kebîr oğlu Sâlih Ağa ve sagîr oğlu Ali'ye inhisârı ba'de't-tahakkuki's-şer'î verese-i mezbûrundan zevce-i mezbûr Aişe kendine ihâle ve sagîre kızı Şâkire ve sagîre oğlu Ali'ye vesâyeten meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't tevkîrde iş bu bâisü'l-kitâb üvey oğlu merkûm Sâlih bin el-Hâc Ömer Ağa mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mevrûsumuz zevcim müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Ömer Ağa'nın terekesinden sicil-i mahfûzda mastûr ve mukayyed bâ-defter-i kassâm bana ve kızım Şakireye ve oğlum Ali'ye hisselerimiz için isâbet ve intikâl iden Hâlid mahallesinde vâki' ma'lumü'l-hudûd sekiz yüz guruş kıymetli bir bâb seten dükkanı ve kemer köbri nâm mevzi'-i ma'lumü'l-hudûd yediyüz guruş kıymetlü nısf bağçe ve Göncüyân Sokağında vâki' ma'lumü'l-hudûd yüz guruş kıymetlü nısf düğmeci dükkanı ve İncesu mahallesinde vâki' ma'lumü'l-hudûd iki yüz guruş kıymetlü bir bâb menzil

ve Hazîne Deresi nâm mahalde vâki' ma'lûmü'l-hudûd dört yüz guruş kıymetlü bir kıt'â bağ ve elli guruş kıymetlü bir sâ'at ve Bozatalanı karyesinde Kara Ahmed ile Abdullah yedlerinde balı balaklı yüz kırk guruş kıymetü iki aded Camış ineği ve yine karye-i mezbûrede elli guruş kıymetlü bir buçuk kara sığır ineği ve altmış guruş kıymetlü bir aded kısrak ve Biskincük karyesinde kâ'in yediyüz guruş kıymetlü yüzyirmi aded ufak davar ve kuzu ve oğlak ve yüz yirmi guruş kıymetlü üç kile hinta ve otuz üç guruş kıymetlü üç kile şa'îr ve yirmi guruş kıymetlü iki aded atlas yasdık ve onbeş guruş kıymetlü iki dimî yasdık ve onbeş guruş kıymetlü bir aded döşek ve onbeş guruş kıymetlü bir aded yorgan yirmi beş guruş kıymetlü iki aded kilim on guruş kıymetlü bir aded kebîr bıçak ve onbeş guruş kıymetlü iki aded şam'dân ve altmış guruş kıymetlü bir aded kebîr terboslu(?) ve on guruş kıymetlü bir aded el leğeni ve ibrik ve otuz guruş kıymetlü bir aded camaşur leğeni ve yirmi guruş kıymetlü iki aded orta ve sagîr sini ve elli sekiz guruş kıymetlü ondört buçuk vukıyye Evânî-i nühâsiye ve Emir Saîd karyesi sâkinlerinden Frak oğlu zimmetinde bâ-temessük üçyüz elli bir guruş ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Frak oğlu Mustafa bâ-temessük yüzyirmi dört guruş ve karye-i mezbûre sâkinlerinden Müdâre zimmetinde bâ-temessük yüz guruş ve karye-i mezbûre sâkinlerinden Kürt Hasan zimmetinde bâ-temessük beşyüz otuz beş guruş ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Fazlı Mustafa zimmetinde bâ-temessük yüz elli dört guruş ve Huru karyesi sâkinlerinden Güdük Kel Hüseyin zimmetinde bâ-temessük kırk guruş ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Osman Ağa zimmetinde bâ-temessük ikiyüz elli guruş ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Delü Bekiroğlu Memiş zimmetinde bâ-temessük yüz sekiz guruş ve Geldiyân karyesi sâkinlerinden Çil Alioğlu Hasan zimmetinde bâ-temessük yüz altmış iki guruş ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Meyrik Hasan zimmetinde bâ-temessük yüz on guruş ve Bireb karyesi

sâkinlerinden Hacıoğlu Osman zimmetinde bâ-temessük dört yüz kırk altı guruş ve yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Cum'a zimmetinde bâ-temessük elli guruş ve Üçgöl karyesi ahâlîleri zimmetlerinde bâ-temessük ikiyüz altmış guruş ve Yıldız karyesi ahâileri zimmetlerinde bâ-temessük üçyüz otuz iki guruş ve Kızılca karyesi sâkinlerinden Çopuroğlu Halil zimmetinde bâ-temessük dörtyüz yirmi guruş ve Bedirkal'â karyesi sâkinlerinden Abdülkerim zimmetinde bâ-temessük yüz elli guruş ve Mamu karyesi ahâlîleri zimmetlerinde bâ-temessük seksen guruş ve Sarı Bedî oğlu zimmetinde bâ-temessük yüzyirmi altı guruş ve mezbûr Sâlih Efendi'ye fûruht eylediği iki menzil kıymeti dört bin guruş ve Biskincik karyesi mütemekkinlerinden Osib zimmetinde bâ-temessük doksan beş guruş ve yine karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Kalos zimmetinde bâ-temessük beşyüz seksen dört guruş ve yine karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Ağyâ zimmetinde kırk sekiz guruş ve Kasab Bağdesâr zimmetinde bâ-temessük sekiz yüz yetmiş beş guruş ve Basmacı Kemerlioğlu zimmetinde bâ-temessük yüz yetmiş sekiz guruş ve Bağçeci Artin zimmetinde bâ-temessük iki yüz kırk guruş ve Keşîşoğlu Mıgırdic zimmetinde bâ-temessük üç yüz seksen iki guruş ve nukûdun dahi iki bin ikiyüz dört guruşunki cem'an on beş bin yüz kırk üç guruşluk emlâk ve eşyâ ve emvâl-i mevâşî ve nukûdı taraf-ı şer' den yedime virilen bir kıt'â defter-i müfredât mûcibince iş bu Molla Sâlih yedime tamamen def' ve teslîm ben dahi merkûm yedinden kâmilen bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ahz ve kabz eyledim, fî-mâ-ba'ad merkûm Molla Sâlih ile mevrûsumuz müteveffây-ı mezbûrun terekesine ve husus-ı mîrâse müte'allıka âmme-i da'vâ ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan merkûm Molla Sâlih vesa'ir vereselerin zimmetlerini ibrâ-yı âmla ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledim didikde, gibbû't-tasdîki ş-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu

Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Abdurrahmân Efendi ibn-i Hasan Hatîb-i Câmî'-i Kebîr, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Abdullah Keçeci, es-Seyyid İbrâhîm bin Mehmed Nalbend ve Mehmed bin Veliyyüddîn, es-Seyyid Ali bin Osman, es-Seyyid Osman bin Abdurrahmân, ve Sâlih bin Mahmud

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[s. 14] [14/a]

Şerîfe Hâtun'a Müte'allik Vasî Hücceti Kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi ahâlîlerinden ve sipâhiyândan olub Erzurum'dan gelür iken esnâ-yı râhda misâfîren sâkin iken bundan akdem fevt olan İbsileli Mehmed Ağa ibn-i Mehmed nâm müteveffânın sulbiye-i sagîre kızı Fâtıma ve sulbî sagîroğlu Ebu-Bekir'e babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kıbel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri iş bu bâ'iset'ü-l-kitâb Şerîfe bint-i Ahmed nâm Hâtun vesâyete ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber virmeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine vâlideleri mezbure Şerîfe Hâtun'u vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyete kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasîye-i mezbûre anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîleri olduğım sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret

ve eşed ihtiyâcları olmağla emvâl-i mevrûselerinden mikdarü'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbundur didikde, fi'l-hakîka sagîrân-ı mezburânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezburânın emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine beşer para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitabdan harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasîye-i mezbûre Şerîfe Hâtun'a izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

... Mehmed Efendi, Haffâf Hasan Ağa, es-Seyyid Dudı Mehmed Ağa

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[14/b]

es-Seyyid Sâlih Ağa'ya Mûte'allik Nâzır Hücjeti Kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi ahâlîlerinden olub Erzurum'dan gelür iken esnâ-yı râhda bundan akdem fevt olan İbsileli Mehmed Ağa ibn-i Mehmed nâm müteveffânın sulbiye-i sagîre kızı Fâtıma ve sulbî sagîroğlu Ebu-Bekir'e babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza bundan akdem vasî nasb ve tâ'yîn olunan anaları Şerîfe Hâtun üzerine bir nâzır nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın hâlâ iş bu bâ'isetü'l-kitâb es-Seyyid Sâlih bin Ahmed nâm kimesne nezâret-i mezkûre ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve

enfa‘ oldığını zeyl-i kitâbda mektûbü’l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevkî‘i’r-refî‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme’âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine vasî-i merkûm Sâlih’i nâzır nasb ve ta’yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer nezâret-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Hurrire fi’l-yevmi’s-sâlis aşer min şehri Cemâziye’l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

...²² Mehmed Efendi, Haffâf Hasan Ağa, es-Seyyid Dudı Mehmed Ağa

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[14/c]

Han Odabaşısı İsmâ‘îl Âmmiye Müte‘allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokad’da Horuş mahallesi sâkinlerinden Ali bin Mehmed ve Saîd bin Şerîf Mehmed ve anası Asiye bint-i [boşluk] nâm kimesneler meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde iş bu bâisü’l-kitâb İsmâ‘îl ibn-i Mehmed mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb medîne-i mezbûrede vâki‘ Astarçılar Hân dimekle bir bâb han ecdâdımızın vakfi olub iş bu mezbûr İsmâ‘îl hân-ı mezbûrda beş sene odabaşılık eyledikde bizlere mâh be-mâh yetmiş beşer guruş edâ ve teslîm bizler dahi yedinden ahzımız olub şimdi hân-ı mezbûrda mezbûr İsmâ‘îl ihrâc olundukda yerine âher odabaşı nasb itdiğimizde bize mâh be-mâh yüz guruş virmekle altmış beş guruşdan ziyâdesin taleb ve da‘vâ eylediğimizde edâdan imtinâ‘ ider sûâl olunub alıvirilmesi matlûbumuzdur didiklerinde, gibbü’s-sûâl mezbûr İsmâ‘îl cevâbında iş bu müdde‘îyûn-ı mezbûrunun vakif

²² Bir kelime okunamadı

hanlarında beş sene odabaşılık itdiğimiz ikrâr lâkin hân-ı mezkûrdan altmış beş veyahud yetmiş guruş her ne ki hâsıl olursa merkûmûna mâh be-mâh tamamen edâ ve teslîm eyledim ândan ziyâde olarak bir guruş ve bir habbe zimmetimde kalmadı deyü inkâr idicek müdde'îyûn-ı merkûmundan da'vâ-yı meşrûhalarını mübeyyin beyyine taleb olundukda îtyân-ı beyyine için istimâl ve ba'de hulûli'l-mehli's-şer'î îtyân-ı beyyineden kemâl-i izhâr acz eylediklerinde mûcibiyle mezbûr İsmâ'île yemin teklif olundukda ol dahi alâ vefki's-sû'âl yemîn-i bi'l-lâhi'l-aliyyi'l-âlâ itmeğin müdde'îyûn-ı mezbûrûnun merkûm İsmâ'îl ile bi-vechi's-şer'î mu'ârazaları men' ve def' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

[s. 15] [15/a]

Yaguta'ya Mûte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokad'da Terbiye-i Kebîr mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan ırgâd Tekfûr veled-i Toros nâm hâlikin vereseşi zevce-i metrûkesi Yâgute bint-i Agob ile sulbî sagîre kızı Anna ve li-ebeveyn er karındaşı gâ'ib-i ani'd-diyâr Ohannes'e inhisârı ba'de't-tahakkuki's-şer'î gâ'ib-i mersûm Ohannes'e li-ecli'd-da'vâ karyum nasb olunan karındaşı oğlu Serkiz nâm zımmî meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't tevkîrde verese-i mersûmûndan bâ'isü'r-rakîm zevce-i mersûmesi Yâgute muvâcehesinde üzerlerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitabdan beş gün mukaddem hâlik olan mersûm Tekfûr'ın terekesinden olarak mahalle-i mezbûrede ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzil ile medîne-i mezbûre finâsında etrâf-ı şehri arâzisinde Keşîş Deresi dimekle ma'rûf nâm mevzî'de kâ'in bir taraftan Altunoğlu ve bir taraftan

Ocakcioğlu ve bir taraftan Cebel ve bir taraftan tarık-i âmme müntehî bir kıt'a bağ ve beş aded yasdık ve bir aded kilim ve bir aded camaşur kazganı ve bir aded camaşur leğeni ve bir aded nühâs mangal ve altı vukıyye Evânî-i nühâsiye ve bir aded el leğeni ve ibrik ve bir aded süzgeç ve bir aded sini ve bir aded yemek kazganı ve bir aded sagîr şam'dân tereke-i mersûmeye idhâl murâd eylediğimde iş bu mersûme Yâgute benim kendi mülkümdür deyü mümâni'ât ider sûâl olunub keff-i yedine tenbîh ve tereke-i mezkûreye idhâl ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'îye tevzî' ve taksîm olunmak matlûbundur didikde, gibbü's-sûâl mersûme Yâgute cevâbında iş bu müdde'î-yi mersûmun iddi'â eylediği mahalle-i mezbûrede vâkî' ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzil ve bir kıt'a bağ ve eşyâ-ı mütenevvi'a-yı ma'lûmeyi kendi mâlımla nefsim için iştirâ eyledim, ol vechle kendi mâlum olmak üzere zabt iderim zevcem hâlik-i mesfûrun aslâ ve kat'â alâka ve medhali yokdır deyü def'a tasaddî idicek mersûme Yâgute'den def'-i meşrûhasını mübeyyin beyyine taleb olundukda beyinlerinde istikâmetle ma'rûf Ovakim veled-i Kalos ve Ohannes veled-i Artin nâm zımmîler şehâdetleriyle menzil-i mezkûr ile bağ-ı mezkûremi ve eşyâ-yı mütenevvi'ayı Serkiz veled-i Bogos ve Mığırdic veled-i Agob nâm zımmîler şehâdetleriyle ber-nehci's-şer'î ba'de'l-isbât müdde'î-yi mersûm Serkiz'in mersûme Yâgute ile bi-vechi's-şer'î mu'ârazası men' ve def' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmîs aşer min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Aşçıcı Avakim veled-i Beros, Kebabcıoğlu Melkon veled-i Ağya, Tâcir Avâkim, Duhâncı Karz, Boyacı Mığırdic veled-i Agob

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[15/b]

Hamîde'ye Mûte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokad'da Mehmed Paşa mahallesi sâkinelerinden iken zât-ı mu'arrefe iş bu bâ'isetü'l-kitâb Hamîde bint-i Mehmed nâm Hâtun tarafından da'vâ-yı âtîü'z-zikre vekîli müseccili es-Seyyid Molla Hüseyin bin Derviş Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde es-Seyyid el-Hâc Abdullah Efendi ibn-i Süleymân mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitabdan otuz sene mukaddem vefât iden müvekkilem mezbûrenin anası Şehzâde Hâtun'un terekesinden müntakil Medine-i mezbûre mahallesinden Mahmûd Paşa mahallesinde vâki' bir taraftan kendi menzili ve bir taraftan Gördesoğlu ve bir taraftan Çerkezoğlu menzillerine ve bir taraftan tarîk-i amme müntehî bir bâb menzilini müvekkilem mezbûre Hamide Hâtun zevci Topal Hasan bin [boşluk] bey'e icâzet virüb vekîl eyledikde mezbûr Topal Hasan'dan menzil-i mezkûrı yediyüz guruşa iştirâ eyledim diyerek fuzûlî zabt murâd ider sûâl olunub menzil-i mahdûd-ı mezkûrumdan keff-i yed ve bana teslîm olunması bi'l-vekâle matlûbumdur didikde, gıbbü's-sûâl mezbûr es-Seyyid el-Hâc Abdullah Efendi cevâbında iş bu müdde'î vekîl-i mezbûr Hüseyin Efendi'nin iddi'â eylediği menzil-i mahdûd-ı mezkûrı müvekkilesi mezbûre Hamide Hatun zevc-i mezbûr Topal Hasan'ı vekîl idüb ol dahi menzil-i mahdûd-ı mezkûrı an-nakd yediyüz guruşa bana bey' ve temlîk ve teslîm ben dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz eyledikten sonra sümünü olan meblağ-ı mezkûr yediyüz guruş meclis-i bey'de mezbûr Hasan'a tamamen def' ve teslîm ol dahi zevcesi müdde'î-yi mezbûre Hamide Hatun yedine teslîm idüb ol vechle zabt iderim deyü def'a tasaddî idicek merkûm Hacı Abdullah'dan müdde'îye-i mezbûre Hamide Hâtun zevci mezbûr Topal Hasan'ı vekîl idüb bi'l-vekâle bey' ve meblağ-ı mezkûrı dahi tamamen zevcesi Hamide'ye teslîm

eylediğini beyyine taleb olundukda îtyân-ı beyyine için istimhâl ve ba‘de hulûi’l-mehli’ş-şer‘î îtyân-ı beyyineden kemâl-i izhâr-ı acz eyledikten sonra sümünü olan meblağ-ı mezkûr yediyüz guruşu müvekkile-i mezbûre Hamide’ye edâ ve teslîme tenbih olundukda mezbûr el-Hâc Abdullah mukaddeman da‘vâ-yı âhere sülûk ile taraf-ı şer‘den yedine virilen hüccet ile menzil-i mezkûrun müftâhlarını huzur-ı şer‘de bitav‘ihi mezbûre Hamide’ye teslîm ve menzil-i mezkûrdan keff-i yed birle hüccet-i mezkûrın kaydı terkîn olunub müvekkile-i mezbûre Hamide Hatun’un zabt ve tasarrufuna tenbih birle mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi gurre-i Cemâziye’l-âhir li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Sâbıkâ Nakîbü’l-eşrâf Kâim-i makâm Abdü’r-rezzak bin Abdurrahmân, Hâfız Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Ebu-Bekir Ağa, Veliyyüddîn Efendi Maraşî, el-Hâc Mehmed Efendi Sivâsî, Emir Hüseyin bin Ali, Derviş Ahmed bin Abdullah, Evladoğlu es-Seyyid Mehmed bin [boşluk], Ebubekir bin el-Hâc Halil, Hanlıoğlu Hasan bin Ebu-Bekir, İmâretcioğlu Halil bin Mehmed, Duhâncı Yusuf bin Osman

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[s. 16] [16/a]

Akif Mehmed Ağa’ya Müte‘allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Rüstem Çelebi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Ali Efendi ile müte‘âkiben fevt olan anası Sâlihâ bint-i İsmâ‘îl nâm müteveffiyenin sulbî sagîroğlu Abdurrahmân’a babası müteffây-ı mezbûr ile babasının anası müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesinden bi’l-ırsi’ş-şer‘î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûse zabt ve hıfza kibel-i şer‘den vasî nasb ve ta’yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mezbûrun hâli iş bu bâisü’l-kitâb es-

Seyyid Akif Mehmed bin Abdurrahmân nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîr-i mezbûr hakkında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refi'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûr üzerine hâli-i merkûm Akif Mehmed'i vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-i mezbûr anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğum sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcı olmağla emvâl-i mevrûsesinden mikdârü'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur didikde fi'l-hakîka sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduğum zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesinden râic fi'l-vakt beher yevm onar para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitabdan harc ve sarfina ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûr Akif Mehmed'e izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi'l- yevm'i-s-sâbi' min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Hâfız Şerif Mehmed Efendi ibn-i Osman, Abdi Efendi ibn-i Mehmed Efendi, Bertişoğlu Hasan Usta

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[16/b]

Kertiş Ahmed'e Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Rüstem Çelebi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Ali Efendi nâm müteveffânın verâseti anası Sâliha bint-i İsmâ'îl ile sulb-i kebîroğlu gâ'ib-i ani'd-diyâr Ali ve sagîroğlu Abdurrahmâna münhasıra olub ba'dehu fevt olan anası mezbûre Sâliha bint-i İsmâ'îl nâm müteveffîyenin verasetioğlunun oğulları sagîr-i mezbûr Abdurrahmân ile gâ'ib-i mezbûr Ali'ye inhisârı ba'de't-tahakkuki'ş-şer'î gâ'ib-i mezbûr Ali'ye babası müteveffây-ı mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendi ile müte'âkiben fevt olan anası mezbûre Sâliha'nın terekelerinden bi'l-ırsi'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden hisse-i ırsiyesini zabt ve hıfza kibel-i şer'den kayyum nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim medîne-i mezbûre sâkinlerinden iş bu bâ'isü'l-kitâb kayınatası Ahmed bin [boşluk] nâm kimesne kayyumluk ehl ve gâ'ib-i mezbûr hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğu bi-ihiyârî's-sıkât lede'ş-şer' zâhir ve nümâyân olmağın hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstetâb tubalehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi gâ'ib-i mezbûr Ali'ye merkûm, Ahmed'i kayyum nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer kayyumluk mezkûrı kabul ve hidmet-i lâzimesin kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi'l-yevm'i-s sâbi' min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Bertişoğlu Hasan Usta, Kabasakal Hasan Ağa, Abdi Efendi ibn-i Mehmed Efendi

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[16/c]

es-Seyyid Mahmûd Efendi'ye Mûte'allik Hücçet Kaydı

Medine-i Tokat'da vâki' Kazâbâd kazâsına tâbi' Pazar nâm karye sakinlerinden ve talebe-i ulûmdan olub medîne-i mezbûrede Tekye Medresesi sâkinlerinden âmmi-zâdelik iddi'â iden iş bu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Mahmud Efendi ibn-i Mûsâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olub vâki' olan beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssâ kabzına me'mûr silahşörân-ı hâssâdan atufetlü Abd'ü-l-latîf zade Hüseyin Ağa mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb Medîne-i mahallâtдан Mehmed Paşa mahallesi sâkinlerinden olub Tarsus nâm mahalde menfî olarak misâfîren sâkin iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Halil Ağa ibn-i el-Hâc İbrâhîm Ağa nâm müteveffânın babası mezbûr el-Hâc İbrâhîm Ağa benim babam Musa ve Musa'nın babası Ali ile li-ebeveyn erkarındaşlar olub babaları ismi Mustafa ve cedleri ismi Mehmed ve maskat-ı re'esleri karye-i Komanat'dır, bu takdîrce ben müteveffây-ı mezbûrun âmmi-zâde usûbet-i nesebiye cihetinden vârisi olub terekesinin rub'ı zevceteyn-i metrûketeyn Raziye bint-i Bîrî Mehmed ve Ümmügülsüm bint-i Ömer nâm Hâtunlara isâbet idüb ve selâse-i erbâ'ı bana münhasıra iken iş bu emîn-i mûma-ileyh beytü'l-mâl zu'ûmuyla tereke-i mezbûreye vaz'-ı yed-murâd ider sûâl olunub tereke-i mezbûreden keff-i yed ve bana teslîm olunmak bi'l-verâse matlûbumdur didikde, gıbbü's-sûâl emîn-i mûma-ileyh cevâbında müteveffây-ı mezbûr es-Seyyid Halil Ağa'nın terekesine beytü'l-mâl olunmak üzere vaz'-ı yedini ikrâr lâkin iş bu müdde'î-yi mezbûr es-Seyyid Mahmud Efendi müteveffây-ı mezbûrun usûbet-i nesebiye cihetinden vârisi oldığı ma'lumum değildir deyü, inkâr idicek müdde'î-yi mezbûr es-Seyyid Mahmud Efendi'den takrîr-i meşrûhını mübeyyin beyyine talep olundıkda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Hacı Hüseyin bin Hüseyin ve Pazarlı es-

Seyyid Molla Osman bin Ebu-Bekir nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olub istişhâd olundukda fi'l-hakîka müteveffây-ı mezbûr es-Seyyid Halil Ağa ibn-i el-Hâc İbrâhîm Ağa iş bu müdde'î-yi mezbûr es-Seyyid Mahmud Efendi'nin babası Musa ve Musa'nın babası Ali ile li-ebeveyn er karındaşlar olub babaları ismi Mustafa ve cedleri ismi Mehmed ve maskat-ı re'esleri karye-i Komanat'dır, bu takdîrce merkûm es-Seyyid Mahmud Efendi müteveffây-ı mezbûr es-Seyyid Halil Ağa'nın âmmi-zâdesi ve usûbet-i nesebiye cihetinden vârisi olduğu ma'lumumuzdur, biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü, her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbû't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl oldukdan sonra mûcibiyle emîn-i beytü'l-mâl-ı mûma-ileyhin tereke-i mezbûreden keff-i yedine tenbîh ve müdde'î-yi mezbûr es-Seyyid Mahmud Efendi'nin verâsetine hüküm birle mâ vak'a bi't-taleb-i ketb olundı.

Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî a'şer min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

[s. 17] [17/a]

Mehmed'e Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Suiçmez mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Mustafa bin İsmâ'îl nâm müteveffânın sulbî sagîroğlu İsmâ'îl'e babası müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûsesini ve galle-i vâkıfdan hâsıl olan sehmini zabt ve hıfza kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mezbûrun vâlidesi mu'arrefe olub umûr-ı vesâyeti muktedîr olduğunu ve iş bu bâis'ü-l-kitâb sagîr-i mezbûrun âmmi-zâdesi Mehmed bin Mehmed vesâyete ehl ve sagîr-i mezbûr hakkında her vechle evlâ

ve enfa‘ oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer‘e haber
virmeleriyle hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevkî‘i’r-refî‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve
hüsnume‘âb efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûre üzerine âmmi-zâdesi merkûm
Mehmed’i vasî nasb ve ta‘yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi
kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ vak‘a
bi’t-taleb ketb olundu.

Hurrire fi’l- yevmi’t-tâsi‘ min şehri Cemâziye’l-âhir li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn
ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Sâbıkâ me’zûn bi’l-iftâ fazîletlü es-Seyyid el-Hâc Ömer Efendi, Receb-zâde es-Seyyid
Osman Ağa, Tirkîcioğlu Hacı Ali Ağa

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[17/b]

Şerif Mehmed Efendi’ye Müte‘allik Hücceet Kaydı

Medine-i Tokat’da Dabbağhâne-i Cedîd mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Ahmed bin
Hasan meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde iş bu bâisü’l-kitâb Es Seyyid Şerif
Mehmed Efendi ibn-i Mehmed mahzarında bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb
medîne-i mezbûre mahallâtında Mihmâd Hâcib-i Müslim mahallesinde vâki‘ mülk-i
mevrûsum olub bir taraftan merkûm Şerif Mehmed Efendi ve bir taraftan Seyyid
Abdullah ve ba‘zen Geveleli Osman menzillerine ve ba‘zen tarîk-i hâs ve bir taraftan
tarîk-i amme müntehî binâ ve arsası mülk fevkânî iki oda ve tahtânî bir oda ve bir
samanlık muhtevî bir bâb menzilimi cemî‘-i tevâbi‘ ve levâhık ve kâffe-i hukûk ve
murafakâtıyla tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî ve şurût-ı mefsede ve muvâza‘adan ârif
bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile iş bu müşterî-yi mezbûre an nakd sekizyüz elli guruşa bey‘

ve temlik ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz eyledikten sonra sümünü olan mârû'z-zikr meblağ-ı mezkûr sekizyüz elli guruş müşteri-yi merkûm Şerif Mehmed Efendi meclis-i şer'-i bey'de tamamen yedime def ve teslim ben dahi yedinden kâmilen ahz ve kabz ve istifâ-yı hakk eyledim, fi-mâ-ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'â alâka ve medhalim kalmayub iş bu müşteri-i mezbûr Şerif Mehmed Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbü't-tasdîki'ş-şer' mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Ser-küttâb es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed, es-Seyyid Ömer Efendi -kâtib-i mahkeme, es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah -kâtib-i mahkeme, Tâhir Hasan Ağa, Hallâc Mehmed Ağa, Nalbend Hâfız Ağa, Selim Ağa, Koca Ahmed Ağa, Dumanlıoğlu Ali, Hacı Emiroğlu Osman, Eskiciler Şeyhi Ali Ağa

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[17/c]

Hatice Hanım'a Müte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Câmi'-i Kebîr mahallesi sâkinlerinden iken es-Seyyid Veliyyü'd-din ibn-i Ebu-Bekir nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâisü'l-kitâb zevcesi Hatice Hanım bint-i [boşluk] mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem zevcem Hatice Hanım'a beşbin guruş deynim olub benden talep ve da'vâ sa'dedinde iken beynimize müslihûn-ı müslimûn tavassut idüb kat'an li'n-nizâ ve be-rızâi'l-câhibeyn bir mushaf-ı şerîf ve üç aded köhne tüylüce ihrâm ve beş aded köhne kalıce ve bir aded güz ihrâm ve bir aded döşek ve iki aded yasdık ve iki aded sagîr köşe

minderi ve iki aded çiçekli yüzli yorgan ve bir aded yeşil çiçekli şal ve bir kabza ağzı simli kılıç ve bir çift simlice piştov ve dokuz aded sim zarf ve iki aded kapaklı sahan ve bir aded abdest leğeni ve bir aded camaşur kazğanı ve bir aded sini ve bir aded nühâs mangal ve bir aded kehribar imâmeli geçmecik ve bir aded sim sâ'at üzerine bizi inşâ-i akd-i sulh-i şer' eylediklerinde tarafından her birimiz sulh-i mezkûrî kabûl ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr eşyâ-i mütenevvi'a-i mezbûreyi meclis-i sulhda zevcem mezbûre Hatice Hanım yedine tamâmen def' ve teslîm mezbûre dahi yedimden kâmilen ahz ve kabz ve istifâyı birle ahadühümâ âherin zimmelerini ibrâ-yı âmla ibrâ eyledik fi-mâba'ad benim eşyâ-ı mezkûrelerde asla ve kat'â alâka ve medhalim kalmayub iş bu zevcem mezbûre Hatice Hanım'ın mülk-i sarîhidir keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbû't-tasdîki'ş-şer'î merkûm Veliyyü'd-din mücerred-i takrîr-i kelâm idüb iş bu zevcem mezbûreye ber minval-i muharrer medfû'um olan eşyâ-ı mezkûrlerden mâ'adâ üzerimde lâbis olduğum libâsımdan gayrı ismi mâl itlâk olunur bir nesnem olmayub eğer va'dem yetişüb bi-emri'l-lâhi ta'âlâ vefât ider isem vereselerim zuhûrunda zevcem mezbûreden lâbis olduğum libâsımdan gayrı bir nesne talep itmesünler didikde hıfzen li'l-makâl mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrîre fi'l- yevm'i-s sâlis ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Müzlif Mehmed Efendi, es-Seyyid Ömer Efendi ibn-i Abdullah, el-Hâc Veliyyü'd-din Ağa ibn-i Mehmed, Çetinoğlu Hâfız Mehmed ibn-i el-Hâc Ebû-Bekir, Duhâncı Molla Ahmed bin Veliyyü'd-din, Âhi'l-mezbûr Hâfız Sâlih

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[s. 18]

[18/a]

Hüseyin'e Müte'allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Câmî'-i Kebîr mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Veliyyü'd-din Ağa ibn-i Ebu-Bekir nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâisü'l-kitâb es-Seyyid Hüseyin bin Ali mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mülk-i sahîhimde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan Çetinoğlu es-Seyyid Hacı Emin Ağa ve yiğeni Hâfız ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî iş bu hudûd ile mahdûd zevcem Hatice Hanım'la ...²³ iştirâken sâkin olduğımız bir bâb menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan nısf hisse-i şâyi'am olan sokak kapusunun bir kanadıyla fevkânî bir oda ve tahtani bir oda ve ittisâlında bir ahurumu iş bu mezbûr Hüseyin'e hibe-i sahîhe-i şer'îye ile hibe ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer ittihâb ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz eyledikten sonra merkûm Hüseyin dahi meclis-i hibede ivaz olmak üzere yedime bir kıt'a sîm sâ'at def' ve teslîm ben dahi yedinden ahz ve kabz eyledim fî-mâ-ba'ad nısf menzil-i mezkûrda asla ve kat'â alâka ve medhalim kalmayub iş bu yiğenim mezbûr es-Seyyid Hüseyin'in mülk-i mevrûsudur keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrif olsun didikde, gibbû't-tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Müzellif(?) Mehmed Efendi, es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Abdullah, el-Hâc Veliyyüddîn Ağa ibn-i Mehmed, Hüseyinoğlu Hafız Mehmed ibn-i el-Hâc Ebubekir, Duhâncı Molla Ahmed bin Veliyyüddîn, Ahi'l-mezbûr Hafız Sâlih

²³ Bir kelime okunamadı

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[18/b]

Emîne Hâtun'a Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Muslihü'd-dîn mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Emîn Ağa ibn-i el-Hâc Ahmed Ağa nâm müteveffânın sulbiye-i sagîre kızı Habîbe ve haml-i mevkûfe babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinde bi'l-ırsi'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kıbel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri iş bu bâisü'l-kitâb Emîne bint-i Hüseyin nâm hâtun vesâyete ehl ve sagîrân-ı mezbûretân haklarında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-ref'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûretân üzerlerine vâlideleri mezbûre Emine Hâtun'u vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyete mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-i mezbûre anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîleri olduğım sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcları olmağla emvâl-i mevrûselerinden mikdarü'l-kifâye nafaka ve kisve baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur didikde fi'l--hakîka sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretânın emvâl-i mevrûsesinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine beşer para nafaka ve kisve baha farz ve takdîr idüb mebâliğ-i mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitabdan harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasîye-i mezbûre Emine'ye izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundi.

Hurrire fi gurre-i Receb-i şerîf li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

Ser-küttâb es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed, Sâlih Efendi ibn-i Abdullah Efendi, Dabbağ Mehmed bin İsmâ‘îl, Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Muhzır Mehmed bin Mehmed

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[18/c]

Hallac Mehmed Ağa’ya Müte‘allik Hücet Kaydı²⁴

[s. 19] [19/a]

Kurâli-zâde Abduc Ağa’ya Müte‘allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Câmî‘-i Kebîr mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Fatıma bint-i el-Hâc Ömer nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı Abdullah bin Osman ile sadriye-i kebîre kızı Şerîfe ve li-ebeveyn er karındaşı es-Seyyid Ali ve kız karındaşı Ümmügülsüm ve anası Aîşe bint-i el-Hâc Ali’ye inhisârı ba‘de’t-tahakkuki’ş-şer‘î verese-i mezbûrundan Şerîfe nâm Hatun tarafından da‘vâ-yı âtîü’z-zikre vekîl-i müseccili Molla Hüseyin bin Derviş Ömer nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde babası mezbûr Abdullah tarafından vekîl-i müseccili câmî‘-i kebîr hatîbi es-Seyyid Hâfız Abdurrahman Efendi ibn-i Hasan mahzarında üzerine da‘va ve takrîr-i kelâm idüb tarih-i kitabdan otuz sene mukaddem vefât iden müvekkilem mezbûre Şerîfe’nin vâlidesi müteveffiyeye-i mezbûre Fatıma’nın terekesinden bâ-defter-i kassâm ikisinin üçyüz kırk altı guruş hisse-i irsiyesinden binikiyüz guruş kıymetli Çağa Gölü nâm mahalde kâ’in ma‘lûmü’l-hudûd bir kıta‘ bağçeden humus bağce ahz olub bin doksan altı guruş bi’l-vekâle taleb ve dâ‘va

²⁴ Bu belge iptal edilmiştir. Asıl kayıt: [31/b]

eylediğimde edâdan imtinâ' ider sûâl olunub alıvirilmesi matlûbumdur didikde, vekîl-i mezbûr es-Seyyid Hafız Abdurrahman Efendi cevâbında otuz sene terk olunan da'vânın istimâ'ı câ'iz olur mu? diyerek istiftâyâ havâle olundukda on beş sene bi'l-özr terk olunan da'vânın bi'l-emr-i sultânî istimâ'ı memnû'adır deyü buyrulmağın vekîl-i merkûm es-Seyyid Hafız Abdurrahman Efendi'nin müvekkili mezbûr Abdullah'dan şer'an bir nesne lâzım gelmeyüb müdde'î-yi mezbûr Molla Hüseyin'in müvekkilesi mezbûre Şerîfe'nin babası mezbûr Abdullah ile bi-vechi'ş-şer'î mu'ârazâsı men' ve def' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Hafız Abdurrahman Efendi bin Hasan, el-Hâc İbrâhîm Ağa ibn-i El Hac Mehmed Ağa, Sûfi-zâde Mehmed bin Süleymân, Mü'ezzin Molla Ahmed ibn-i Abdurrahmân, Hallâc Abdullah Ağa bin Osman

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[19/b]

es-Seyyid Ahmed'e Müte'allik Menzil Hüccti Kayd

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Fatıma bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olub vâki' olan beytü'l-mâl-ı âmme ve hassa kabzına me'mûr silahşörân-ı hâssâdan Abdülatîf -zâde atûfetlü Hüseyin Ağa ibn-i Osman Ağa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâisü'l-kitâb es-Seyyid Ahmed bin Abdullah mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müteveffîye-i mezbûrenin terekesinden beytü'l-mâl için ahz eylediğim cümle mahalle-i mezbûrede vâki' bir

tarafdan Topuz Ebu-Bekir Ağa ve bir taraftan Rukiye Hâtun ve bir taraftan Fosoğlu Abdullah Ağa menzillerine ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî bir bâb menzilimi cemî'-i tevâbi'-i levâhık ve kâffe-i hukûk ve murâfakatıyla tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî ve şurût-ı mefsede ve mu'ârazadan ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iş bu müşterî-i mezbûr es-Seyyid Ahmed'e an nakd bin yediyüz guruşa bey' ve temlik ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz eyledikten sonra mârûz-z-zikr sümün olan meblağ-ı mezkûr bin yediyüz gurusı müşterî-i mezbûr Ahmed meclis-i bey'de tamamen yedime def' ve teslim ben dahi yedinden kâmilen ahz ve kabz eyleyüb menzil-i mahdûd-ı mezkûra müte'allık âmme-i da'va ve mutâlabât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan mezbûr Ahmed'in zimmetini ibrâ-yı âmla ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledim fi-mâ-ba'ad menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'â alâka ve medhalim kalmayub iş bu müşterî Ahmed'in mülk-i müşterâsıdır keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde, gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

[boşluk]

[19/c]

Emîne Hâtun'a Müte'allık Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Yazıcık mahallesi sâkinelerinden iken zâtî ma'rifet-i şer'î ile mu'arrefe olan iş bu bâ'isetü'l-kitâb Emîne bint-i Ömer nâm bîkr-i bâliğa nâm hâtun tarafından vekîl-i müseccili er karındaşı Mustafa bin el-mezbûr meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde Medîne-i mezbûr sükkânından Halîl bin Şa'bân mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitabdan on sene mukaddem iş bu mezbûr Halîl'e

müvekkilem karındaşım mezbûre Emîne'yi mukaddeman vefât iden karındaşı Osman'ı nâmzâd itmek beyinlerinde akd-i nikâh-ı sebk eylemeyüb mücerred nâmzâd olmağla nefisini âhara tezvîc murâd eylediğinde merkûm Halil bi-vechi'ş-şer'-i mûmâneât ider sûâl olunsun didikde gıbbü's-sûâl merkûm Halil cevâbında hâlâ ber minval-i muharrer üzere olub vekîl-i mezbûr Mustafa'nın kız karındaşı mezbûre Emîne'yi karındaşı müteveffâ Osman târih-i mezbûrede kendine nâmzâd [s. 20] beyinlerimizde akd-i nikâh-ı sebk eylemediğini inde'ş-şer' ikrâr ve i'tirâf itmekle nâmzâd esnâsında iş bu târihe gelinceye değin medfû'ı olan nakden yüz guruş ve iki buçuk kıyye penbe kıymeti olan iki buçuk guruş ve beş batman yük kıymeti yirmibeş guruş ve def'an nakden on guruş ve dört aded mısır rub'yesi on guruş ve bir aded keşan boğça ve bir aded ipekli gömlek ve üç değirmi mücessem çitin reddi lâzım gelmekle vekîl-i mezbûr Mustafa mârû'z-zikr nukûd ve eşyâ-ı mezkûrları merkûm Halîl'e huzur-ı şer'de tamamen def' ve teslîm eyledikde ahadühümâ âharın zimmetlerini ibrâ-ı âmla ibrâ ve istifâ-yı hakk eylediklerinde mezbûr Emine bîkr-i bâliğa nâm hâtuna nefisini âhara tezvîce izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l- yevmi't-tâsi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

[boşluk]

[20/a]

el-Hâc Ali Efendi'nin Vereselerine Müte'allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Muslihü'd-dîn mahallesi ahâlîlerinden olub hacc-ı şerîfden gelür iken esnâ-yı râhda Haremeyni'ş-şerîfeyn beyninde Bedirhanîn nâm mahalde bundan akdem fevt olan el-Hâc Ali Efendi bin Abbas nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtîma bint-i Himmet ile sulbiye-i kebîre kızları Hatice ve Şerîfe'ye inhisârı

ba‘de’t-tahakkuki’ş-şer‘î Yıldızlı Kazâsında Yenihan karyesi sâkinlerinden Ahmed bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde verese-i mezbûrun taraflarından vekîl-i müseccilleri el-Hâc Osman bin [boşluk] mahzarında üzerine da‘va ve takrîr-i kelâm idüb benim babam Abdullah müteveffây-ı mezbûr el-Hâc Ali Efendi’nin babası mezbûr Abbas ile li-ebeveyn karındaşlar olub bu takdirde müteveffây-ı mezbûrun usriyet-i nesebiye cihetinden âmmi-zâdesi olub terekesinin yirmidört sehim i‘tibâriyle üç sehim zevce-i mezbûre Fâtımâ’ya ve sekiz sehim kızları mezbûretân Hatîce ve Şerîfe’ye ve beş sehim bana isâbet itmekle şimdi vekîl-i mezbûrdan hisse-i irsiyem olan mezkûremi taleb ve da‘vâ eylediğimde edâdan imtinâ‘ ider suâl olunub alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbü’s-sûâl vekîl-i mezbûr cevabında iş bu müdde‘-yi mezbûr Ahmed müvekkilelerim mezbûrânın mûriseleri el-Hâc Ali Efendi’nin âmmi-zâdesi olduğı ma‘lumum değildir deyü inkâr eylediğinden mâ‘adâ esbâb-ı neseb için ...²⁵ tahrîr olundıkda cedd-i utekâyı zikir ve beyân idemeyüb fetvâ-yı şerîfe havâle olundıkda taraf-ı şer‘-i mutahharadan vekîl-i mezbûr el-Hâc Osman’ın yedine virilen bir kıt‘â fetvâ-yı şerîfeye nazar olundıkda mazmûn-ı münîfnde Zeyd müteveffânın terekesini kızı Hind kabz itdikde Amr bin Zeyd’in âmmi-zâdesi benim deyü da‘va idüb cedd-i mültekâsı zikir ve beyân idememekle da‘vâsı vech-i şer‘ üzere olması mesmû‘a olur mı? cevâb-ı bâ sevâbında olmaz deyü buyrulmağın ve kütüb-i fikhiyye-i mu‘tebereden Zahiriye’de “ve a‘ğlemu inne yeşterita fî davâi benuti’l-amme en-nesebe ilâ inne yeka‘a el-istikae ile’l-ceddi’l-âlâ” deyü mastûr ve mukayyed olmağın mûcib-i fetvâ-yı şerîfe müdde‘î-yi mezbûr Ahmed müteveffây-ı mezbûrun âmmi-zâdesi olmayıb vekîl-i mezbûr el-Hâc Osman ile bi-vechi’ş-şer‘î

²⁵ Bir kelime okunamadı

mu'ârazası men' ve def' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Mehmed Efendi bin Ahmed, Molla Veliyyüddîn Kürkcü, Berber Saîd bin Mehmed, Mehmed bin Mustafa, Manav Şabân bin Hasan, es-Seyyid Molla Hasan Ahmed bin Hasan, Dabbağ Hüseyin bin Osman

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[20/b]

Topal Halil'e Müte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Taşcı Mahmud mahallesi sâkinlerinden zikr-i âtî âmmi-zâdelik iddi'â iden iş bu bâisü'l-kitâb es-Seyyid Halil bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i-vâcibi't-tevkîrde medîne-i mezbûre civârında Kazâbâd Kazasına tabi' Pazar nâm karyesi sâkinlerinden talebe-i ulûmdan es-Seyyid Mahmud Efendi ibn-i Musa mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem medîne-i Tokat'da Mehmed Paşa ahâlîlerinden olub Tarsus nâm mahalde sâkin iken vefât iden mevrûsum es-Seyyid Halil Ağa ibn-i el-Hâc İbrâhîm Ağa nâm müteveffânın babası Mustafa benim babam Hüseyinin babası İbrâhîm ile li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Mehmed ve maskat-ı re'sleri Komanat Nâhiyesinde Üçgöl karyesi olmağla bu takdîrce müteveffây-ı mezbûr es-Seyyid Halil Ağa'nın usûbet-i nesebiye cihetinden vârisi olub terekesinin rub'ı zevceteyn-i metrûketeyn Râziye bint-i Pir Mehmed ve Ümmügülsüm bint-i Ömer nâm hâtunlara ve selâse erbâ'ı bana münhasıra iken iş bu mezbûr Mahmud Efendi ben müteveffây-ı mezbûrun vârisiyim deyü beytü'l-mâl muvâcehesinden şâhidân ile isbât eyledim diyerek tereke-i mezbûre vaz'-ı yed itmek murâdımdır sûâl olunub keff-i yedine tenbîh-i şer'î olunmak matlûbumdur didikde gibbü's-sûâl ve akîbü'l-inkâr

müdde'î-yi mezbûr Halil'den da'vâ-yı meşrûhını mübeyyin beyyine taleb olundıkda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Mehmed bin Mehmed ve el-Hâc Hasan bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffây-ı mezbûr es-Seyyid Halil Ağa ibn-i el-Hâc İbrâhîm Ağa bin Mustafa iş bu müdde'î-yi mezbûr es-Seyyid Halil'in babası mezbûr Hüseyin ve Hüseyin'in babası İbrâhîm ile li-ebeveyn erkarındaşlar olub babaları ismi Mehmed ve maskat-ı re'esleri Komanat Nâhiyesine tâbi' Üçgöl karyesidir bu takdirce müdde'î-yi mezbûr es-Seyyid Halil müteveffây-ı mezbûr es-Seyyid Halil Ağa'nın âmmi-zâdesi usûbet-i nesebiye cihetinden vârisi olduğu ma'lumumuzdur, biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbû't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olub müdde'î-yi mezbûr es-Seyyid Halil [s. 21] iş bu mezbûr Mahmud Efendi ecânibinden olduğunu dahi tevâtüren isbât iderüm deyü da'vâ ve merkûm Mahmud Efendi dahi cevâbında ben müteveffây-ı merkûma vâris olmak talebiyle verâset da'vâsında oldum ise de kable'l-hüküm eylediğim da'va ve da'va-yı kâzibeden olduğına ilmü'l-hak olmağla müteveffây-ı merkûmun verâset da'vâsından keff-i yed eyledim deyü meclis-i şer'de bi-tav'îhi ikrâr ve i'tirâf itmekle mu'ârazası men' ve def' ve müdde'î-yi merkûm es-Seyyid Halil'in verâsetine hüküm birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Derviş Mehmed bin Sâlih, Mustafa bin İbrâhîm, Hallâcoğlu Mehmed bin Halil, es-Seyyid Ahmed bin Mehmed, es-Seyyid Abdurrahmân ibn-i Ömer, es-Seyyid Mustafa bin Hüseyin

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[21/a]

Beyoğlu es-Seyyid Mehmed Ağa'ya Müte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinlerinden Dârendeli el-Hâc Mehmed Ağa ibn-i [boşluk] nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't tevkîrde medîne-i mezbûre civârında vâki' Kazâbâd kazâsına tâbi' Beyobası karyesi sâkinlerinden iş bu bâisü'l- kitâb Beyoğlu es-Seyyid Mehmed Ağa [boşluk] nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan [boşluk] sene mukaddem iş bu mezbûr es-Seyyid Mehmed Ağa zimmetinde cihet-i karz olarak üçyüzelli guruş alacak hakkım olub bundan akdem meblağ-ı mezkûr üçyüzelli guruş merkûm Beyoğlu Mehmed Ağa'dan ahz ve bana redd ve teslîm medîne-i mezbûre sâkinlerinden dizdâr-ı sâbık Mehmed Ağa'yı vekîl eyledim ise de vekîl-i mezbûr Mehmed Ağa meblağ-ı mezkûr bana teslîm itmediğinden iş bu Beyoğlu es-Seyyid Mehmed Ağa'dan taleb ve da'vâ eylediğimde edâdan imtinâ' ider sûâl olunub meblağ-ı mezkûrum alıvirilmek matlûbumdur didikde gibbû's-sûâl müdde'îün-aleyh mezbûr es-Seyyid Mehmed Ağa cevâbında iş bu müdde'î-yi mezbûr el-Hâc Mehmed Ağa'ya cihet-i karzdan zimmetinde üçyüzelli guruş deynî olduğunu ikrâr lâkin târihden bir sene mukaddem mukır ve mu'terif olduğu vekîl-i mezbûr dizdâr-ı sâbık Mehmed Ağa'ya meblağ-ı mezkûr mukâbelesinde bir aded esb virüb yedinde dahi deyn-i temessükümü ahz birle zimmetimde habbe-i vâhidesi kalmadı deyü def idicek vekîl-i mezbûr Mehmed Ağa'dan sûâl olundukda husûs-ı mezkûr minval muharrer üzere olduğunu ikrâr ve bir aded esbi mezkûr merkûm el-Hâc Mehmed Ağa'ya redd ve teslîm eylediğimde ol dahi esb-i mezkûr bana umûrını rü'yet eylediğim için ücretim mukâbelesinde i'tâ eyledi diyecek müdde'î-yi mezbûr el-Hâc Mehmed'in da'vâsı tenâkuz olmağla en-nâkzu yemneü'd-da'vâ deyü buyurulmağın ber-mûcib-i fetvâ-yı şerîfe müdde'îün-aleyh merkûm Beyoğlu es-Seyyid Mehmed Ağa'dan şer'an

bir nesne lâzım gelmeyüb iş bu müdde'î-yi mezbûr el-Hâc Mehmed Ağa'nın müdde'î-yi aleyh merkûm Beyoğlu es-Seyyid Mehmed Ağa ile bi-vechi'ş-şer'î mu'ârızâsı men' ve def' birle mâ vaki' bi't-taleb-i ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Müderrişîn-i Kirâmdan es-Seyyid Hâfız Şerîf Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Ebû-Bekîr Ağa, Abacı Ali Ağa bin Ömer Ağa, es-Seyyid Mustafa ibn-i Ebû-Bekîr Efendi, Ser-Muhzırân Ali bin Ali, es-Seyyid Mehmed bin Osman

Ve gayrihum min'e-l hâzır

[21/b]

Takûke'ye Müte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Vezîr Gîran mahallesi mütemekkinelerinden Memâyike bint-i Kazar nâm Nasrâniye tarafından bey'-i âtû'z-zikrî ikrâra vekîl-i müseccili sâbık mu'temed Serkiz veled-i İstefân nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isü'r-rakîm hafîdesi Takûke bint-i Avakim ile zevci Karabet veled-i Ohannes muvâcehelerinde bi'l-vekâle bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mersûme Memâyike yedinde ve taht-ı tasarrufunda mülk-i sarîhi olan iki aded dimî döşek ve iki aded çit yorgan ve dört aded çit yasdık ve bir kilim ve üç aded çit minder ve iki aded sagîr şam'dân ve bir camaşur kazganı ve bir leğeni ve bir aded ırakı kazganı ve iki aded sagîr sini ve bir süzgeç ve bir kalice ve iki tava ve üç aded tencere ve bir hamam leğeni ve dört aded terbos ve bir savan ve bir çorba tası ve bir kefgir ve bir kiçe ve bir karavana ve bir îğne ve bir cezbe ve iki aded ırakı billurı ve altı aded fincan ve iki aded kâse ve altı aded sim zarf ve iki aded ırakı fincanı ve bir sacayağı ve bir nühâs

mangal ve bir kebab takımı ve bir balta ve bir somacık takımı ve bir İngiliz bardağı ve dört aded küb ve bir servî çekmece ve bir dolama beşkiri ve bir çit sofra bezi ve bir kazma ve üç aded sâde beşkiri iş bu mersûmân Takûke ve Karabet'e an-nakd altıyüzelli guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve temlîk ve teslîm ânlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ahz ve kabz eyledikten sonra mersûmân dahi meclis-i bey'de meblağ-ı mezkûr altıyüzelli guruş müvekkilem mersûme Memâyike yedine tamâmen def' ve teslîm ol-dahi yedlerinden kâmilen ahz ve kabz idüb meblağ-ı mezkûr altıyüzelli guruş dahi Kinîseye vakf eyledim, kendi malım olarak yedimde mevcûd bir dimî döşek ve bir çit yorgan ve bir yasdık ve bir kalice ve bir minder ve bir şam'dân ve bir taba ve bir tencere ve bir sahan ve bir su tası ve bir beşkirten gayrı ism-i mâl ıtlâk olunur bir nesnem yokdur. Bâlâda zikr olunan eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmeler cümlesi mersûmân Takûke ve Karabet'in mülk-i müşterâlarıdır keyfe-mâ yeşâ ve yehtârân mutasarrıflar olsunlar [s. 22] didikde gıbbü't-tasdiki'ş-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olındı. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Tâcir es-Seyyid el-Hâc Abdurrahmân bin Hasan Efendi, Bademcioğlu Ahmed bin Ömer Tâcir, Tâcir es-Seyyid Hasan Ağa, Kalaycı Bektâş, Karamanlıoğlu Ma'dîsi Kokas, Setenci Ma'dîsi Mardiros, Setenci Artîn, Hozikoğlu Ma'dîsi Avidik, Camgosoğlu Bogos

Ve gayrihum min'e-l hâzır

[22/a]

Medîne-i Tokat'da Vezir Gîrân mahallesi mütemekkînelerinden Memâyike bint-i Boğdos Kazar nâm Nasrâniye tarafından hibe-i âtîü'z-zikrî ikrâra vekîl-i müseccili

sâbıkâ mu‘temed Serkiz veled-i İstefân nâm zimmî meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde müvekkilesinin hafidesi Takûke bint-i Ovakim ile zevci Karabet veled-i Ohannes nâm zimmîler muvâcehelerinde bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mersûme Memâyike’nin silk-i mülkünde münselîh olan nakden ikibin gurusunu iş bu bâ‘isü’r-rakîm mersûmân Takûke zevci Karabet’e nisfiyet üzere hibe-i sahîhe-i şer‘iye ile hibe ve temlîk ve teslîm ânlar dahi ber minvâl-i muharrer üzere isbât ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz eylediklerinden sonra meclis-i bey‘de ivaz olmak üzere bir cild İncîl-i Şerîf müvekkilem mersûme yedine def‘ ve teslîm ol dahi yedlerinden ahz ve kabz eyledim. Fî-mâ-ba‘ad mebâliğ-i mezkûr ikibin gurusda benim aslâ ve kat‘â alâkam ve medhalim kalmayub iş bu mersûmân Takûke ve Karabet’in mülk-i mev’hûblarıdır, keyfe-mâ yeşâ ve yehtârân mutasarrıflar olsun didi ve didikde gibbû’t-tasdiki’ş-şer‘i mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olındı. Hurre fi’l-yevmi’s-sâlis Recebi’l-ferd li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

es-Seyyid el-Hâc Abdurrahmân bin [boşluk], Bademcioğlu Ahmed ibn-i Ömer Tâcir, Tâcir es-Seyyid Hasan Ağa, Kalaycı Bektâş, Fermanlıoğlu Makdîsi Kokas, Setenci Makdîsi Mardiros, Setenci Artîn, Huzîkoğlu Makdîsi Avidik, Camgosoğlu Bogos

Ve gayrihum mine’l hâzır

[22/b]

Hadîce Hanım’a Müte‘allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Câmi‘-i Kebîr mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Veliyyüddîn Ağa ibn-i Ebû-Bekir nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hadîce Hanım bint-i Ali ile sulbiye-i kebîre kızı Şerîfe ve gâ’ibûn-ı ani’d-diyâr kebîre kızları Râziye ve Hâfize ve âmmi-zâdesinin oğulları Ali ve Mustafa ibn-i Yûnus’a inhisârı

ba'de't-tahakkuki's-şer'î verese-i mezbûrundan zât-ı mu'arrefe iş bu bâ'isetü'l-kitâb mezbûre Hadîce Hanım tarafından da'vâ-yı âtîü'z-zikre vekîl-i müseccili Mehmed Efendi ibn-i Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i vâcibi't-tevkîrde mezbûre Şerîfe tarafından vekîli zevcî Hüseyin Ağa ibn-i [boşluk] mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb iş bu müvekkilem mezbûre Hadîce Hanım'ın zevcî ve mevrûsu müteveffây-ı mezbûr Veliyyüddîn Ağa hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl-ı sıhhatinde târîh-i kitâbdan yirmibeş gün mukaddem mahzar-ı müsliminde zevcesi mezbûre Hadîce Hanım'a beşbin guruş deynim olub yed ve taht-ı tasarrufunda ve hâlâ sâkin olduğum mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lumü'l-hudûd bir bâb menzilimin nısfı zevcem mezbûrenin mülk-i müşterâsı olub ve bundan akdem yedine virilen hüccet de mastûr ve mukayyed olan eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmemi deynim olan meblağ-ı mezkûr mukâbelesi zevcem mezbûreye def' ve teslîm eyledim, benim aslâ ve kat'â alâkam ve medhalim kalmadı deyü takrîr eylemişdi. İş bu vekîl-i mezbûr eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûme ile nısf-ı menzil-i mezkurı tereke-i mezbûreye idhâl murâd ider, sûâl olunub keff-i yedine tenbih olunmak matlûbumdur didikde gibbû's-sûâl ve akîbü'l-inkâr müdde'î-yi mezbûr Mehmed Efendi'den da'vâ-ı meşrûhını mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müsliminden Hâfız Sâlih bin Veliyyüddîn ve es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hazırân olub istişhâd olındıklarında fi'l-hakîka müteveffây-ı mezbûr Veliyyüddîn Ağa târîh-i mezbûrda mahzar-ı müsliminde iş bu vekîl-i mezbûr Mehmed Efendi'nin müvekkilesi zevcesi mezbûre Hadîce Hanım'a beşbin guruş deynim olub hâlâ sâkin olduğum mahalle-i mezbûrede vâki' bir bâb menzilin nısfı zevcem mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır, deynim mukâbelesinde dahi mukaddeman yedine virilen derûn-ı cihetde mastûr ve mukayyed olan eşyâ-yı mütenevvi'a-yı ma'lûmemi virdim, benim aslâ ve kat'â alâkam ve

medhalim kalmadı deyü takdîr eylediği bizim ma'lûmumuzdur. Biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbû't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mûcibiyle vekîl-i mezbûr Hüseyin Ağa'nın müvekkilesi zevcesi Şerîfe Hâtun'un nısf menzil-i mezkûr ile eşyâ-yı mütenevvi'adan keff-i yedine ba'de't-tenbîh nısf menzil ile eşyâ-yı mütenevvi'a-yı mezkûre defter-i kassâmdan ihrâc ve mezbûre Hadîce hanım'a teslîme hükm ve mu'ârazadan men' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olındı. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

[boşluk]

[s. 23] [23/a]

Efrûme Hâtun'a Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Dere mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Köşkeroğlu Mustafa bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Zeyneb bint-i Osman ve Zâhide bint-i [boşluk] ile sulbî sagîroğlu Mehmed ve anası Efrûme bint-i Mehmed'e inhisârı ba'de't-tahakkuki's-şer'î verese-i mezbûrundan iş bu bâ'isü'l-kitâb Efrûme nâm Hâtun tarafından da'vâ-yı âtû'z-zikre vekîl-i müseccili Ahmed bin Osman nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde sagîr-i mezbûr Mehmed'e bâ-hücet-i şer'îye vasiyesi olan anası Zâhide tarafından vekîl es-Seyyid Hüseyin bin Dervîş Ömer mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Efrûme'nin mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdandan Küçük Osman ve bir tarafdandan Ali ve bir tarafdandan Kaçberoğlu Sâlih menzillerine ve bir tarafdandan tarîk-i âmme müntehî bir bâb menzilin nısfı babası mezbûr Mehmed'den müntekal ve nısf-ı âherini dahi kız karındaşı Fâtımâ'dan iştirâ idüb ol vechle mülk-i sahîhi olan menzil-i mezkûr

iş bu vekîl-i mezbûr es-Seyyid Molla Hüseyin tereke-i mezbure idhâl murâd ider, sûâl olunub keff-i yedine tenbîh olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur didikde gıbbü's-sûâl ve akîbü'l-inkâr vekîl-i müdde'î mezbûr Ahmed'den da'vâ-yı meşrûhuna muvâfik ve mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Kozakcıoğlu Hâfız İbrâhîm bin Mustafa ve Eskici Mustafa bin Ebû-Bekir nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakîka iş bu müddeî-yi mezbûr Ahmed'in bi'l-vekâle iddi'â eylediği mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lumü'l-hudûd bir bâb menzilin nısfı babası mezbûr Mehmed'den müntekal ve nısf-ı âheri dahi kız karındaşı mezbûre Fâtımâ'dan iştirâ idüb ol-vechle müvekkilesini mezbûre Efrûme'nin mülk-i sahîhi olduğu ma'lûmumuzdur, biz bu husûsa ber vech üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ideriz, deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın vekîl-i mezbûr es-Seyyid Hüseyin'in müvekkilesi mezbûre Zâhide Hâtun'un bi-vech-i şer'î mu'ârazası men' ve def' ve mezbûre Efrûme Hâtun'un menzil-i mezkûrı mülkiyet üzere zabt ve tasarrufuna hükm birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olındı. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Kasab Mehmed Ağa, İmam Halîl Efendi, Küçük Osmanoğlu Ömer Efendi, Kıcıroğlu Ebû-Bekir, Cılızoğlu Hasan, Nibend Hüseyin, Kör Mehmedoğlu

Ve gayrihum mine'l hâzır

[23/b]

Kara Ali'ye Müte'allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Rukiye bint-i Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevc-i metrûkı Abdurrahmân bin Ali

ile sadrî kebîr oğulları Ali ve Emru'l-lâh ve Mehmed ve Mustafa ve sadriye-i kebîre kızları Şerîfe ve Hadîce ve Münîfe ve Nefîse'ye inhisârı ba'de't-tahakki's-şer'î verese-i mersûmundan nakîb tarafından ikrâr-ı âtû'z-zikre vekîl-i müseccili zevci Mahmûd bin Mehmed meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâisü'l-kitâb Ali bin mezbûr Abdurrahmân mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem zevcem mezbûre Nefîse'nin müte'âkiben fevt olan mevrûsları anası müteveffîye-i mezbûr Rukiye ile babası Abdurrahmân'ın terekelerinden bi'l-ırsi's-şer'î isâbet ve intikâl iden hisse-i irsiyesini taleb ve da'vâ sadedinde iken beynlerine muslihûn-ı müslimûn tavassut idüb kat'an li'n-nizâ ve ber-rizâi'l-cânibeyn an-nakd ikiyüz yirmi guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh-i şer'î eylediklerinde tarafeynden her birileri sulh-i mezkûrî kabûl ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr meblağ-ı mezkûr ikiyüzyirmi guruşu meclis-i sulhden tamâmen müvekkilem karındaşı mezbûre Nefîse yedine an-nakd meblağ-ı mezkûrî def' ve teslîm ol dahi yedinden kâmilen ahz ve kabz eylediklerinden sonra mevrûsları müteveffîyân-ı mezbûrânın terekelerine müte'allıka âmme-i da'vâ ve mütâlebât ve kâffe-i îmân ve muhassamâtdan merkûm Ali'nin zimmetini ibrâ ve iskât-i hak eyledi dedi, didikde, gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi-eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid el-Hâc Hâfız Ahmed bin Mehmed, es-Seyyid İbrâhîm bin Abdurrahmân, es-Seyyid Ebû-Bekir bin Hüseyin, es-Seyyid Mehmed bin diğêr Hüseyin, Mustafa bin Mehmed, es-Seyyid el-Hâc Mustafa bin Hacı Osman, Bakkal Toraman Hüseyin

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[23/c]

Medine-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ohan veled-i Arslan nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Hâtuneke bint-i Sirob ile anası Ahsaberte bint-i Ağyâ ve haml-i mevkûfe [boşluk] inhisârı ba'de't-tahakkuki'ş-şer'î verese-i mezbûrundan mersûme Ahsaberte meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevirde zevce-i mersûme Hâtuneke tarafından vekîl-i müseccili karındaşı Karabet veled-i Sirob dahi muvâcehesinden üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrda vâki' bir taraftan Abdü'l-azîz Efendi ve bir taraftan Etmekcioğlu ve bir taraftan Kôle Mehmed zevcesi menzillerine ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî bir bâb menzil benim mülk-i müşterâm iken iş bu vekîl-i mersûm Karabet'in müvekkilesi Hâtuneke mevrûsumuz hâlik-i mersûmun terekesine [s. 24] idhâl murâd ider, sûâl olunub menzil-i mezkûrdan keff-i yedine tenbih-i şer'î olunmak matlûbumdur didikde gıbbü's-sûâl ve akibü'l-inkâr müdde'î-yi mersûme Ahsaberte'den da'vâ-yı meşrûhasına muvâfık ve mutâbık beyyine taleb olundukda beyinlerinde istikâmetle ma'rûf Kevork veled-i Ohannes ve Karabet veled-i Haçek nâm zimmîler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hazerân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka iş bu müdde'î-yi mersûme Ahsaberte'nin mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzil kendinin mülk-i müşterâsı olduğu bizim ma'lûmumuzdur, biz bu husûsa ber-vech üzere şâhidleriz, şehâdet dahi ideriz deyü, her biri edâ-yı şehâdet eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mücibince mahalle-i mezbûrede vâki' bir bâb menzil mahdûd-ı mezbûrdan mersûme Hâtuneki'nin keff-i yedine tenbîh ve müdde'î-yi mersûme Ahsaberte'nin mülk-i müşterâsı olmak üzere zabt ve tasarrufuna hükm birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi-eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Osman bin Abdurrahmân, Mahzar Ömer bin Hüseyin,
Mahzar İbrâhîm bin Hasan

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[24/a]

Karabet'e Müte'allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hâlid mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Beştemâlcı Ohan nâm hâlikin sulbî sagîr oğulları Ohannes ve Agob ve Mıgırdic ve Artin'in babalarına hâlik-i mersûmun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-ı mersûmûnun kebîr er karındaşları iş bu bâ'isü'r-rakîm Karabet veled-i Ohan nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîrûn-ı mersûmûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber virmeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı mersûmûn üzerlerine karındaşları mersûm Karabet'i vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Osman bin Abdurrahmân Ömer bin Hüseyin, İbrâhîm bin Hasan, Mehmed bin Mehmed

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[24/b]

Sâlih Nâm Kimesneye Müte'allik Vasî Hücceti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdullah bin Hasan nâm müteveffânın sulbîye-i sagîre kızları Şerîfe ve Aişe'ye babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'sş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kıbel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîretân-ı mezbûretânın âmmileri iş bu bâ'isü'l-kitâb Sâlih bin Hasan nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîretân-ı mezbûretân haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstedâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretân üzerlerine âmmileri mezbûr Sâlih'i vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vâsî-yi mezbûre anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîleri olduğım sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz takdîr olunmak bi'l-vesâyeye matlûbumdur, didikde, fi'l-hakîka sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretânın emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine dörder para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb mebâliğ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûr Sâlih'e izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Ahmed bin Ali, Osman bin Abdurrahmân

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[24/c]

Kürkcü Mardiros'a Müte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Abacı Melkon veled-i Ohan nâm hâlikin sulbî sagîroğlu Osib'e babası hâlik-i mersûmun terekesinden bi'l-ırsi's-şer'î isâbet iden emvâl-i mevrûsesinin zabt ve hıfza kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mersûmun âmmisi iş bu bâ'isü'r-rakîm Kürkcü Mardiros veled-i Ohan nâm zimmî vesâyete ehl ve sagîr-i mersûm hakkında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tekvî'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîr-i mersûm üzerine âmmisi mersûm Mardiros zimmîyi vasî nasb [s. 25] ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vâsî-yi mersûm anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğum sagîr-i mersûmun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcı olmağla emvâl-i mevrûsesinin nemâsından bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur, didikde, fi'l-hakîka sagîr-i mersûmun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduğum zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mersûmun emvâl-i mevrûsesinin nemâsından râic fi'l-vakt beher yevm onar para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfına ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a

vasî-yi mersûm Mardiros'a izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve reba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Cingân Ahmed, Hâfız Halîl bin İbrâhîm, Çıkıkcı Mehmed Ağa, Boncukoğlu Mukdesâr, Boncukoğlu Ohan, Duhâncı Serkiz, Kebabcıoğlu Melkon

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[25/a]

Akâroğlu'na Müte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Abacı Melkon nâm hâlikin sulbî sagîroğlu Osib'e bâ-hücçet-i şer'îye vasî nasb ve ta'yîn olunan amûcası Kürkcü Mardiros nâm zımmî meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isü'r-rakîm Akâdoğlu Ohan muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğım sagîr-i mersûmun babası hâlik-i mersûmun terekesinden müntekâl mahalle-i mezbûrede bir taraftan Abdü's-selâm Efendi ve bir taraftan Akâdoğlu Ohan menzillerine ve bir taraftan Sâlih'in bağçesine ve bir taraftan tarîk-i âmme müntehî bir bâb menzil harâbe müşrif olub sagîr-i mersûmun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcı olub menzil-i mezkûrdan gayrı ism-i mâl ıtlâk olunur bir nesnesi olmayub menzil-i mezkûr âhere bey' ve sümünî istirbâh olunub nemâsından sagîr-i mersûmun nafaka ve kisvesine harc ve sarfa izin virilmek bi'l-vesâye matlûbumdur didikde fi'l-hakîka vasî-i mersûmun takrîrî vâkî'â mutâbık olub sagîr-i mersûmun menzil-i mezkûrdan gayrı ism-i mâl ıtlâk olunur bir nesnesi olmadığı beyinlerinde istikâmetle ma'rûf kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle sagîr-i mersûmun menzil-i mezkûrını âhere bey' ve sümünî istirbâh ve

nemâsından nafaka ve kisvesi rü'yete vasî-yi mersûm için menzil-i mezkûrın bey'î lâzım gelmeğın mersûm Mardiros yedine virilen hüccet-i şer'îye mantûkunca menzil-i mezkûr tullâba arz ve ba'de'l-müzâyede râgıbât-ı nâs inkitâ'sından sonra müşterî-yi mersûm Ohan zımmînin üzerinde üçbin guruşda karâr-dâde ve ziyâde ile taleb-i âherî olmadığı ecluden menzil-i mezkûrı üçbin altıyüz guruşa mersûm Ohan'a bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukûk ve'l-murâfik tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî ve şurût-ı müfside ve muvâzza'adan ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile an-nakd üçbin altıyüz guruşa bi'l-vesâye bey' ve temlik ve teslîm ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz idüb sümünü olan mârû'z-zıkr meblağ-ı mezkûr üçbin altıyüz guruşu meclis-i bey'de mersûm Ohan yedine tamâmen def' ve teslîm ben dahi yedinden kâmilen ahz ve kabz ve âmme-i da'vâ ve mutâlebâtdan mersûm Ohan'ın zimmetini ibrâ-yı âmla ibrâ ve istifây-ı hak eyledim, fî-mâ-ba'ad menzil-i mezkûrda sagîr-i mersûm Osib'in aslâ ve kat'â alâka ve medhali kalmayub iş bu müşterî-yi mersûm Ohan'ın mülk-i müşterâsıdır, keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde, gibbû't-tasdîki's-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurreire fi'l-yevmi'l-hâdî işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi, Kâtib Mehmed, Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Artin veled-i Haçator, Ohan veled-i Sohak, Altun veled-i Anderyas, es-Seyyid Cehgân Ahmed Ağa, Cehgân Hâfız Halîl, Çıkıkcı Mehmed Ağa, Duhâncı Serkiz, Kebabcıoğlu Melkon

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[25/b]

Bagos'a Müte'allik Vasî Hücceti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Menice mahallesi mütemekinelere Anna bint-i Ohan nâm nasrâne müddet-i vâfireden berü cünûn-ı mutâbika ile mecnûne olup hayr ve şeri fark ve bey' sâlib ve şerây-ı câlib olduğunu temyîze dahi kâdire olmamağla fi'l-hakîka mersûmân-ı cünûn-ı mutâbika ile mecnûne olup umûr ve husûsunu rü'yet ve idâre babası hâlik-i mersûm Ohan'dan isâbet iden hisse-i irsiyesini ahz ve kabzına kibel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın mecnûne-i mersûmenin li-ebeveyn er karındaşı iş bu bâ'isü'r-rakîm Bogos veledi'l-mersûm Ohan vesâyete ehl ve mecnûne-i mezbûre hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi mecnûne-i mersûmenin zikr olunan cünûniyetden ifâket buluncaya değin umûr-ı husûsını rü'yet ve itmâma mersûm Bogos'ı vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyete-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vâsî-yi mersûm anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğım kız karındaşı mecnûne-i mersûmenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur, didikde, fi'l-hakîka mecnûne-i mersûmenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduğum zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi mecnûne-i mersûme üzerine emvâl-i mevrûsesi nemâsından râic fi'l-vakt beher yevm dörder guruş nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mevrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfına ve hîn-i [s. 26]

zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mersûm Bagos zimmîye izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundı. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi -kâtib-i mahkeme, Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Artin veled-i Haçador, Ohannes veled-i Sohak, Altun veled-i Anderyas

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[26/a]

Ohan'a Müte'allik Vasî Hücceti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi mütemekinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kalaycıoğlu Agob veled-i Bedros nâm hâlikin sulbî sagîroğlu Bedros'a babası hâlik-i mersûmun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfza kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîr-i mersûmun âmmisi iş bu bâ'isü'r-rakîm Ohan veled-i Bedros nâm zimmî vesâyete ehl ve sagîr-i mersûm hakkında her vechle evlâ ve enfa' olduğımı zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber virmeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-ref'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîr-i mersûm üzerine âmmisi mersûm Ohan zimmîyi vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vâsî-yi mersûm anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğım sagîr-i mersûmun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur, didikde, fi'l-hakîka sagîr-i mersûmun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduğımı

zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mersûmun emvâl-i mevrûsesinin nemâsından râic fi'l-vakt beher yevm yirmişer para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mersûm Ohan'a izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve reba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Nühâs Kâtibi es-Seyyid İbrâhîm Efendi, Nühâs Emîni el-Hâc-İbrâhîm Efendi, Cehgân el-Hâc Ebû-Bekir Ağa, Hattat-zâde es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi, Ser-Muhzırân Ali bin Ali

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[26/b]

Voyvoda Hânında Altun'a Müte'allik Hücjet Kaydı

An-asl Kevan aşîretinden Sârban Karaçinoğlu Mûsâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibi't-tevkîrde Medîne-i Tokat'da vâki' voyvoda hânı mütemekkinlerinden iş bu bâ'isü'r-rakîm Altun veled-i Anderas nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan üç sene mukaddem iş bu mersûm Altun, Tarsus'a götürmek için bana dörtyüz seksen batman nühası beher kantarı altmışar guruşdan onaltı kantar nühâs kirâ ile virüb dokuzyüz altmış guruşdan beşyüz altmış guruş ahzım olub bâkî dörtyüz guruşu zimmetinde kalmağla şimdi taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider, sûâl olunub, alvirilmek matlûbumdur didikde, gibbü's-sûâl mersûm altun cevâbında iş bu müddeî-yi mezbûr Mûsâ ile yaz kirâsı olarak gerçi altmışar guruş mukâvele olunub beşyüz altmış guruşunu ber-vech peşin virdim ise de, lâkin mezbûr

Musâ nühâs-ı mezkûr yaz vaktinde mahal-i mezkûre götürmeyüb, güz vaktinde götürüb güz kirâsı ancak otuz guruş ider diyecek müdde'î-yi mezbûr Mûsâ ben kendimi sun'imle güz vaktine te'hîr itmedim ma'den-i mîrîsi vakti olub develerimi mîrî nühâsı nakline gönderdiler deyü da'vâ-yı âhere silûk birle mersûm Altun dahi mîrî vakti olmayub kendi sun'imle güz vaktine te'hîr eyledi deyü tasaddî idicek mersûm Altun'dan def'î-i meşrûhını mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden sâ'î başı Ömer bin Mehmed ve Veliyyüddîn bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakîkâ iş bu müdde'î-yi mezbûr Mûsâ mersûm Altun'un kirâ ile Tarsus'a götüreceği ma'lûm olunan nühâsı ma'den-i mîrîsi vakti olmayarak kendi sun'iyile güz vaktine kadar te'hîr eylediği ma'lûmumuzdur, biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz, şehâdet dahi ideriz deyü her biri ed'-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbû't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mücibiyle mersûm Altun'dan şer'an bir nesne lâzım gelmeyüb müdde'î-yi mezbûr Mûsâ'nın mersûm Altun ile bi-vech-i şer'î mu'ârazası men' ve def' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Osman bin Abdurrahman

[26/c]

Medîne-i Tokad Voyvodası Silahşörân-ı Hâssâdan Abdülatîf-zâde Hüseyin Ağa'ya Mûte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da me'zûn bi'l-iftâ fekâhetlü es-Seyyid el-Hâc Mehmed Efendi ibn-i İbrâhîm Efendi ve müftî-yi sâbık fazîletlü es-Seyyid el-Hâc Ömer Efendi ibn-i Mehmed ve Mevlevî Şeyhi es-Seyyid Hasan Efendi ibn-i Osman Efendi ve vücûh-ı belde kâ'im-i

makâm nakîbü'l-eşrâf es-Seyyid Hüseyin Beyefendi ibn-i es-Seyyid Mehmed Bey ve nakîb-i sâbık es-Seyyid eş-Şeyh Abdü'r-rezzâk Efendi ibn-i Abdülvahhâb ve Elmu'î-zâde es-Seyyid Sâlih Efendi ibn-i Mehmed Efendi ve Kuru Ali-zâde Hacı İbrâhîm Ağa ibn-i el-Hâc Mehmed Ağa ve birâderi Halîl Efendi ve es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Ebû-Bekir Ağa ve Hâcî Müftî-zâde es-Seyyid Sâlih Efendi ibn-i el-Hâc Mehmed Efendi ve Hâcî Receb-zâde Mehmed Ağa ibn-i [boşluk] ve hâceyân-ı beldeden es-Seyyid el-Hâc Mustafa Ağa ibn-i Hâcî Osman ve Tirkicioğlu Hâcî Hasan Ağa bin Hâcî Ali ve Emir Sâlih [s. 27] bin Mahmûd ve Ömer Efendi ibn-i el-Hâc Abdullah Ağa ve sâ'ir cerîde-i şer'iyede mastûr ma'lûmü'l-esâmî esnâf ihtiyârları ve re'âyâ ve berâyâ taraflarından umûr-ı vilâyeti istikâmetle rü'yet ve temşiyet itmeğe vekîlleri şehir kethüdâsı es-Seyyid el-Hâc Abdurrahmân ibn-i Hasan Efendi ve re'âyâ mu'temedi Mıgırdic veled-i [boşluk] hâzır oldukları halde bi-tav'ihim meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isü'l-vesîka hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası Siahşörân-ı Hâssâdan Abdüllatîf-zâde Atûfetlü Hüseyin Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb iş bu ağa-yı mûmâ-ileyhin gerek mukaddem ve gerek voyvodalığı evânında medîne-i mezbûreye ve irâde-i tekâlif-i örfiye ve şâkka ve umûr-ı sâ'ir ve lâzime-i rü'yet ve idâre zımında taraflarımızdan emîn ve vekîlimiz olan şehir kethüdâsı sâbık es-seyyid el-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin ve mu'temed Mıgırdic yedleriyle iktizâ itdikce ceste ceste virdiği mebâliğ cümle muvâcehesinde yegân yegân hisâb-ı sahîh ile hisâb olundukda ağa-yı mûmâ ileyhin cümle ma'rifetiyle sarf idüb cânib-i vilâyetde alacağı otuzdokuzbin guruşa bâliğ olub iş bu ikiyüz kırdört senesi mâh-ı Receb-i şerîf guresinden altmışbir gün va'de ile bir kabza kılıç kıymeti yediyüz seksen guruş dahi mebâliğ-i mezkûrın üzerine zamla cem'an otuzdokuz bin yediyüz seksen guruşa tarafımızdan hâlâ emîn ve vekîl nasb eylediğimiz şehir kethüdâmız es-Seyyid el-Hâc

Abdurrahman Ağa ve mu‘temed Mıgırdic nâm kimesneler ağa-yı mûmâ-ileyhe bir kıt‘â memhûrlı deyn temessükî i‘tâ birle târih-i vesîkaya gelinceye kadar derûn-ı temessükde mastûr ve mukayyed olan mebâliğ-i mezkûr otuzdokuzbin yediyüz seksen guruşdan gayrı sene-i mezbûre mahsûben ağa-yı mûmâ-ileyhin taraf-ı vilâyetde bir akce ve bir habbe alacak hakkı kalmayub kezâlik taraf-ı vilâyetin dahi ağa-yı mûmâ-ileyh zimmetinde bir akce ve bir habbe alacağı kalmadı deyü mukır ve mu‘terif olmalarıyla hıfzen li‘l-makâl mâ vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî‘l-yevmi‘t-tâsi‘ aşer min şehri Recebi‘l-ferd li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi‘eteyn ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl

Re‘isü‘l-Küttâb es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed Ağa, Kâtibü‘l-Hurûf es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi, Ser Muhzırân Ali Ağa bin Ali, el-Hâc Muvaffak Ağa ibn-i Abdülvahhâb, el-Hâc Receb-zâde Hacı Osman Ağa, Hacı Fakîh-zâde el-Hâc Abdullah Ağa ibn-i Hâcî Mehmed Ağa, Mustafa Ağa ibn-i Hâcî Hâfız Osman Ağa

Ve gayrihum mine‘l-hâzır

[27/a]

Şerîfe Hâtun‘a Mûte‘allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokat‘da Ka‘be Mescidi mahallesi sâkinlerinden bundan akdem fevt olan Abdullah bin Saîd Mehmed nâm mütevfânın verâseti zevce-i metrûkesi Rukiye bint-i diğer Abdullah ile sulbiye-i sagîre kızları Emîne ve Şerîfe ve babası mezbûr Saîd Mehmed‘e inhisârı ba‘de‘t-tahakkuki‘ş-şer‘î verese-i mezbûrdan sagîretân-ı mezbûretânın velî ve cedleri mezbûr Saîd Mehmed meclis-i şer‘-i hafîr-i vâcibi‘t tevkîrde iş bu bâ‘isetü‘l-kitâb Şerîfe bint-i Sâlih nâm hâtun mahzarında bi-tav‘ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb hafîdelerim sagîretân-ı mezbûretânın babaları

mevrûsumuzoğlum müteveffây-ı mezbûrun terekesinden olarak Medîne-i mezbûr fenâsında Kâbilî Çay dimekle ma'rûf nâm arâzide kâ'in bir taraftan Kûlahlı Hüseyin Ağa ve bir taraftan Şabşalcı Ömer ve bir taraftan Keşişoğlu bağlarına ve bir taraftan tarîk-i hâssâ müntehâ kûrûmı mülk arsasının senevî Kâbilî evkâfına yedi para icâre-i kadîmesi olan bir kıt'â bağdan gayrı ism-i mâl ıtlâk olunur eşyâ-yı menkûlâtıdan bir nesne olmayub müteveffây-ı mezbûrun deynî olub zarûret-i deyn için bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrî sümün-i misliyle âhere bey' olunub duyûn edâ olunmak bi'l-vilâye matlûbumdur, didikde, fi'l-hakîka müteveffây-ı mezbûrun terekesinden olarak bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrdan gayrı ismi mâl ıtlâk olunur bir nesnesi olmayub duyûnı olduğunu mevkûf-ı ilim kimesneler taraf-ı şer'e haber virmeleriyle bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrî bey'î lâzım gelüb sagîretân-ı mezbûretânın cedleri velî-yi mezbûr Saîd Mehmed'e bâğ-ı mezkûrî bey' ve müteveffây-ı mezbûrun duyûn edâ itmek için bey'e izin virilüb bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrî tüllâba arz olunub ragîbât-ı nâs inkıtâ'ından sonra iş bu müşteriye-i mezbûre Şerîfe Hâtun üzerinde dörtyüz elli guruşa karâr-dâre olunub ziyâde ile tâlib-i âheri dahi olmamağla bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrî eşcâr ve kûrûmıyla bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî ve şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile an-nakd dörtyüz elli guruşa iş bu müşteriye-i mezbûre Şerîfe Hâtun'a bey' ve temlîk ve teslîm ve ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz itdikden sonra sümünî olan mârû'z-zikr meblağ-ı mezkûr dörtyüz elli guruşu meclis-i bey'de mezbûr Şerîfe Hâtun tamâmen yedine def' ve teslîm ben dahi yedinden bi'l-verâse ve bi'l-velâye ahz ve kabz ve istifâ-yı hakk eyledim, fi-mâ-ba'd gerek benim ve gerek hafîdelerim sagîretân-ı mezbûretânın bâğ-ı mahdûd-ı mezkûrda aslâ ve kat'â alâka ve medhallerimiz kalmayub iş bu müşteriye-i mezbûre Şerîfe Hâtun'un mülk-i müşterâsıdır, keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde,

gıbbü't-tasdîki's-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Ebû-Bekir Ağa, es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi -kâtib-i mahkeme, İbrâhîm Ağa ibn-i Ahmed, Mü'ezzin Hâfız Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi, Duhâncı es-Seyyid Yûsuf bin Osman

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[27/b]

es-Seyyid Hüseyin'e Müte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Sâmyeli mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Ömer bin Sâlih nâm müteveffânın sulbiye-i sagîre kızı A'îşe ve sagîroğlu Mehmed'e babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer'î isâbet iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kîbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın âmmisi iş bu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Hüseyin bin mezbûr Sâlih nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refi'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine âmmileri mezbûr es-Seyyid Hüseyin'i vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vâsî-yi mezbûr anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîleri olduğım sagîr-i mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcları olmağla emvâl-i [s. 28] mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur, didikde, fi'l-hakîka sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye

zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine beşer para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûr es-Seyyid Hüseyin'e izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Osman bin es-Seyyid Ahmed, Baharoğlu İbrâhîm bin Mustafa, Terzi Mehmed bin Hasan,

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[28/a]

es-Seyyid Ebû-Bekir ve es-Seyyid Mehmed Nâm Kimesnelere Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinlerinden zâtî mu'arrefe Alîme bint-i Süleymân nâm Hâtun meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't tevkîrde hafîdleri iş bu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Ebû-Bekir ve es-Seyyid Mehmed ibn-i Ahmed nâman kimesneler mahzarlarında bitav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ yed ve taht-ı tasarrufumda mülk-i sarfihim olub medîne-i mezbûrda Kırklar Kinîsâsı altında vâki' bir taraftan Süleymân Beşeoğlu ve bir taraftan Akbara ve bir taraftan Çukâcî Hâcî Emîn Ağa zevcesi bağçelerine ve bir taraftan tarîk-i hâssâ iş bu hudûd ile mahdûd beşyüz guruş kıymetlü bir kıt'â bağçem ile Hazîne Deresi dimekle ma'rûf nâm mahalde vâki' bir taraftan İmâretci-zâde es-Seyyid el-Hâc Ömer Efendi ve bir taraftan Berber Ömer ve bir taraftan Kalaycıoğlu bağlarına ve bir taraftan tarîk-i hâssâ iş bu hudûd ile mahdûd yüz elli guruş kıymetlü bir kıt'â

bağımı cemî'-i tevâbi'-i ve'l-levâhık ve kâffe-i hukûk ve murâfıkıyla tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şurût-ı müfside ve muvâza'adan ârî ve elli guruş kıymetli onsekiz vukıyye hurda Evânî-i nühâsiyemi bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile hafidlerim iş bu müşteriyân-ı mezbûrân es-Seyyid Ebû-Bekir ve es-Seyyid Mehmed'e an-nakd cem'an yediyüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ânlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra sümün olan meblağ-ı mezkûr yediyüz guruşu müşteriyân-ı mezbûrân meclis-i bey'de yedime tamâmen def' ve teslîm ben dahi yedlerinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz ve istifâ-yı hakk eyledim, min-ba'ad sümün-i mezkûrdan müşteriyân-ı mezbûrânın zimmetlerinde bir akce ve bir habbe bâkî kalmayub bey'-i mezkûrın gabin ve takrîrine müte'allıka âmme-i de'âvî ve mutâlibât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan hafidlerim mezbûrânın zimmetlerini ibrây-ı âmla ibrâ ve iskât-ı hakk eyledim, fi-mâ-ba'ad bağçe ve bağ-ı mahdûd-ı mezkûrlar ile onsekiz vukıyye evân-i nühâsiyede benim aslâ alâka ve medhalim kalmayub iş bu müşteriyân hafidlerim es-Seyyid Ebû-Bekir ve Mehmed'in mülk-i müşterâlarıdır, keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsunlar didikde, gibbû't-tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundı. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis işrîn şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid el-Hâc Hasan Ağa ibn-i Abdurrahman, es-Seyyid Ömer Efendi ibn-i Hâcî Abdullah Ağa, es-Seyyid Süleymân Efendi, Küflioğlu Hâcî Ahmed Efendi ibn-i Hasan, Duhâncı Yûsuf bin Osman, Manav Halîl Ağa, Manav Ahmed Ağa

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[28/b]

Râziye Hâtun'a Mûte'allik Vasî Hücçeti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan el-Hâc Ahmed bin Abdullah Efendi nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Mûsâ ve Mustafa'ya babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kibel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın vâlideleri iş bu bâ'isü'l-kitâb Râziye bint-i Hasan nâm Hâtun vesâyete ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine vâlideleri mezbûre Râziye Hâtun'ı vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vâsiye-i mezbûre anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîyeleri oldığım sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâyeye matlûbumdur, didikde, fi'l-hakîka sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine sekizer para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mevrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vâsiye-i mezbûre Râziye [s. 29] Hâtun'a izin birle mâ vak'a bi't-taleb

ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Hâfız Abdurrahmân, İsmâ'îl Efendi bin Ali, Bakkal Toraman Ağa Hüseyin

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[29/a]

Fazîletlü es-Seyyid Hüseyin Efendi'ye Müte'allik Nâzır Hüccti Kaydı

Medîne-i Tokat'da Muslihü'd-dîn mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Emîn Ağa ibn-i el-Hâc Ahmed Ağa nâm müteveffânın sulbiye-i sagîre kızı Habîbe ve haml-i mevkûfe, babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza bundan akdem bâ-hücct-i şer'îye vasîye nasb ve ta'yîn olunan vâlideleri Emîne bint-i Hüseyin nâm Hâtun üzerine taraf-ı şer'eden nâzır nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın medîne-i mezbûre sâkinlerinden iş bu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed nâm kimesne nezâret-i mezbûre ehl ve sagîretân-ı mezbûretân haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevkî'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi vasiye-i mezbûre üzerine iş bu merkûm iş bu es-Seyyid Hüseyin Efendiyi nâzır nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer nezâret-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Ömer Efendi ibn-i es-Seyyid Ahmed, es-Seyyid Osman Efendi bin es-Seyyid Abdullah Efendi, Ser-Muhzırân Ali bin Ali

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[29/b]

Elmu'î-zâde es-Seyyid Sâlih Efendi'ye Müte'allik Hücceci Kaydı

Medîne-i Tokat'da Rüstem Çelebi mahallesi sâkinlerinden ve müderrisîn-i kirâmdan iş bu bâ'isü'l-kitâb Elmu'î-zâde es-Seyyid Sâlih Efendi meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde medîne-i mezbûre ahâlîlerinden Ahî Paşa ve Ahî Evren nâm vâkıfların bâ-berât-ı şerîf-i âlişân mütevellîsi Mustafa Ağa ve yeğeni Ali Bey nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem iş bu mezbûr Mustafa Ağa ve yeğeni Ali Bey birbirlerine kefil bi'l-mâl ve kefil bi'n-nefs olmak üzere cihet-i karzdan zimmetlerinde bâ-temessük on sekiz bin dokuz yüz guruş alacak hakkım olup taleb ve da'vâ eylediğimde edâdan imtinâ' iderler, sûâl olunub mebâliğ-i mezkûrım alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbü's-sûâl merkûmân cevâblarında bizler gerçi merkûm Sâlih Efendi'ye mebâliğ-i mezkûr için her ne kadar deyn temessükü virdik ise de hisâb ve kitâbımızda sehv ve galât olduğundan mâ'adâ kerhen olmuşidi deyü inde'ş-şer' deynlerini ikrâr itmekle merkûm Sâlih Efendi taraf-ı şer'-i mutahharadan yedine i'tâ olunan fetevây-ı şerîfelerin ibrâz ve mazmûn münîflerine nazar olundukda Zeyd ile Amr beyinlerinde bir müddet ahz ve i'tâ cârî olup ba'dehu hisâb gördüklerinde Amr'ın zimmetinde cihât-ı şer'iyeye-i mütenevvi'adan şu kadar akce alacağı olduğu zâhir olup Amr dahi cihât-ı mezkûrdan ol kadar akce deynim vardır deyü ikrâr-ı kat'î ile ikrâr idüb ikrâr-ı mezbûrını müsta'mel müstecil hât ve hatemini hâvî mu'anven ve mersûm deyn temessükî verse Zeyd ol ikrâr ve temessükî mûcibince meblağ-ı merkûmı Amr'dan almağa kâdir olur mı? cevâb bâ savâbında olur deyü

buyurulmağın kütüb-i fikhıyye-i mu'tebereden gâyede ...²⁶ deyü mastûr ve mukayyed olmağın bu sûretde Zeyd meblağ-ı merkûmı Amr'dan taleb itdikle Amr câ'iz ki hisâbda galat vâki' olmuşdur tekrâr hisâb görmedikce virmem dimeğe kâdir olur mı? cevâbında olmaz deyü buyurulmağın bu sûretde Amr ol ikrâr ve temessük senin ikrâr-ı mu'teberinle olmuşidi deyü Zeyd'den da'vâ eylese Zeyd tehdîdini ikâ'a kâdir olur makûleden olmayacak Amr'ın ol da'vâsına iltifât olunur mı? cevâbında olunmaz deyü buyurulmağın bu sûretde Amr ol ikrâr-ı meşrûhunda hatâ ve nisyan-ı da'vâ eylese mesmû'a olur mı cevâb bâ-savâbında olmaz deyü buyurulmağın ber-mûcib-i fetvâ-yı şerîfe mütevellî-yi mezbûrdan mebâliğ-i mezkûrın tahsiline hükm-i şer'î lâ-hık olmağla mezbûrân dahi merkûm Sâlih Efendi'ye onsekizbin dokuzyüz guruş deynlerini mukır ve mu'terif olub tahsîl için medîne-i mezbûre voyvodası silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Hüseyin Ağa'ya hitâben merkûm Sâlih Efendi yedine virilen bir kıt'â mürâsele-i şer'îye mûcibince mütevellî-yi merkûm ağa-yı mûmâ-ileyhin habsine gönderildikde beynlerine muslihûn-ı müslimûn tavassut idüb mütevellîsi olduğu evkâf-ı mezkûrların kırk dört senesinde zirâ'at ve kırk beş senesinde mevcûda gelen ve kırk beş senesinde zirâ'at ve ve kırk altı senesinde vücuda gelen ve kırk altı senesinde zirâ'at ve kırk yedi senesinde vücûda gelen oşür mahsûlât ve hubûbât-ı sâ'ireden ehl-i vezâifin vazîfeleri berâtları mûciblerince kendülere edâ ve senevî on iki kile hinta ve sekiz kile şa'îr bizlere virmek üzere üç senelik evkâf-ı mezkûrların kurâ ve mezâri'lerini keyl ve ta'şîr itmek için merkûm Sâlih Efendi'ye altı bin dokuz yüz guruşa maktû'an ilzâm ve bedelen iltizâm olan meblağ-ı mezkûrı alacağına takâs ve mahsûb olunub ve yedine zabt için bir kıt'â memhûrlı şartnâme i'tâ bâkî kalan oniki bin guruşa bin dört yüz bu kadar guruş bir tefsîr-i şerîf hediyesi zamlâ cem'an onüçbin dörtyüz guruşa bir kıt'â memhûrlı deyn

²⁶ Üç kelime okunamadı

temessük virdim deyü mütevellî-yi mezbûr inde'ş-şer' bi-tav'ihî ikrâr itmeğîn hıfzen li'l-makâl mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid el-Hâc Ömer Efendi ibn-i Mehmed me'zûn bi'l-iftâ sâbikan, es-Seyyid Hâfiz Şerîf Mehmed Efendi ibn-i Ebû-Bekir Ağa, Abacı Ali Ağa bin Ömer Ağa, Manavgöz Sâlih Ağa, Mücellid Hüseyin Efendi ibn-i Hüseyin

Ve gayrihum min'e-l hâzır

[s. 30] [30/a]

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid el-Hâc Ahmed ibn-i es-Seyyid Abdurrahman nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Mehmed ve Ahmed'e babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi'ş-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza bundan akdem vasî nasb ve ta'yîn olunan cedd-i sahîhaları bi-emri'l-lâhi ta'âlâ mezbûr es-Seyyid Abdurrahman fevt olub emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza mücedded bir vâsî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın âmmileri iş bu bâisü'l-kitâb es-Seyyid el-Hâc İbrâhîm bin mezbûr es-Seyyid Abdurrahman nâm kimesne vesâyete ehl ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığımı zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber virmeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevki'i'r-refî'i'l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine âmmileri mezbûr es-Seyyid el-Hâc İbrâhîm'i vasî nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasî-yi mezbûr anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi oldığım sagîrân-ı

mezbûrânın nafaka ve kisve bahâ zarûret ve eşed ihtiyâcları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur, didikde, fi'l-hakîka sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl ve kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vormeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine yirmi beşer para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasî-i mezbûr es-Seyyid el-Hâc İbrâhîm'e izin birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene selâse erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Osman Efendi bin Abdullah Efendi -kâtib-i mahkeme, es-Seyyid el-Hâc Ahmed Efendi ibn-i Hasan, es-Seyyid Ömer Efendi bin el-Hâc Abdullah Ağa

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[30/b]

Şerîfe'ye Mûte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinelerinden [iken] bundan akdem fevt olan hadîce bint-i Abdullah ile mûte'âkiben fevt olan zevci Korucuoğlu Ali bin Mustafa nâm müteveffânın sadriye-i sagîre kızları Emîne ve sadrî oğulları Ömer analarıyla babaları müteveffiyân-ı mezbûrânın terekelerinden bi'l-irsi's-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mezbûrânın li-ebeveyn kız karındaşları iş bu bâisü'l-kitâb Şerîfe bintü'l-mezbûr Ali nâm hâtun vesâyete ehl ve sagîrân-ı

mezbûrân haklarında her vechle evlâ ve enfa‘ olduğunu zeyl-i kitabda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevki‘i’r-refi‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme‘âb efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine li-ebeveyn kız karındaşları mezbûre Şerîfe nâm hâtunu vasiye nasb ve ta’yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta‘ahhüde ve iltizâm itmeğın mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l hâmis aşer min şehri Recebi’l-ferd li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Ebû-Bekir Ağa, Hatîb es-Seyyid Abdurrahman Efendi bin Hasan, Re’isü’l-küttâb es-Seyyid Hüseyin Eendi, es-Seyyid Hasan bin Emin, es-Seyyid Mehmed bin Osman

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[30/c]

Endiz Ağası Mustafa Ağa’ya Müte‘allik Hücjet Kaydı

Medîne-i Tokad ahâlîlerinden olub Kazâbâd kazâsında Endiz nâm karye sâkinlerinden iş bu bâisü’l-kitâb karye-i mezbûr ağası es-Seyyid Mustafa bin Ebû-Bekir nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde İlibâloğlu es-Seyyid Emîn mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on sene mukaddem vefât iden iş bu mezbûr Emîn’in anası [boşluk] nâm hâtunun karye-i mezbûre arâzisinde kâ’in tapu ile tasarrufunda olan Hac Bağlarında vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘â tarla ve Harkaltında vâki‘ iki kıt‘â tarla ve Ağyerde ve Paşa Pınarında ve Boyalıkda vâki‘ tarlalar ile saban girmeli iki kıt‘â bağçe vâlidesi müteveffîye-i mezbûrenin taht-ı tasarrufunda olub vefât itdikde hakk-ı tapuoğlu mezbûr Emîn’e intikâl idüb tarafımızdan tapu temessükü ahz

eyleye deyü teklîf eylediğimde iş bu mezbûr Emîn ibâ ve imtinâ idüb tapuya rağbet itmediği ecilden tarlay-ı mezkûrları âhere tapu temessükü virmemle şimdi mezbûr Emîn alâkası olmayarak tarlay-ı mezkûrlara mutasarrıf ashâblarından îcâr diyerek fuzûlî zabt-ı ahz itmekle sûâl olunub tarlay-ı mezkûrlardan keff-i yed ve ahz eylediği ma'lûmü'l-mikdâr hinta alıvirilmek matlûbumdur didikde, gıbbü's-sûâl mezbûr Emîn cevâbında iş bu müdde'î-yi mezbûr Mustafa Ağa'nın iddi'â eylediği arâz-i mezkûrda vâki' ma'lûmü'l-hudûd tarlaların vâlidem müteveffiye-i mezbûreden tapusu bana intikâl itmekle ol vechle îcâr olarak hinta-i mezkûrı ahz eyledim deyü cevâb idicek müdde'î-yi mezbûr Mustafa Ağa yedinde mevcûd iki kıt'â fetvâ-yı şerîfenin ibrâz ve mazmûn münîfnde Hint müteveffiyenin arz-ı mîrî tarlasını tapu misliyle tefvîz ile deyü sâhib-i arz Hind'inoğlu Zeyd'e teklîf itdikde Zeyd ibâ ve imtinâ itmekle sâhib-i arz [s. 31] âhere tefvîz eylese Zeyd mücerred hakk-ı tapu benim idi, deyü müdahale itmeğe kâdir olur mu? cevâb bâ-savâbında olmaz deyü buyurulmağın bu sûretde Zeyd ol tarlayı bilâ tapu on sene mikdârı zabt ve tasarruf ile mücerred vech-i muharrer üzere ol kadar sene zabt ve tasarrufunu sened itmekle tarlay-ı mezbûre fuzûlî müdahaleye kâdir olur mu? cevâb bâ-savâbında olmaz deyü buyurulmağın ber mûcib-i fetevây-ı şerîfe mezbûr Emîn'in tarlay-ı mezkûrlardan keff-i yed ve ahz eylediği ma'lûmü'l-mikdâr hinta-yı mezkûrı tarla-i mezkûr ashâblarına edâ ve teslîme tenbîh birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Ebû-Bekir Ağa, es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi -kâtib-i mahkeme, Abacı Ali Ağa ibn-i Ömer Ağa, es-Seyyid Mehmed bin Osman

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[31/a]

Alisarta'ya Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Taş Nerdibân mahallesi mütemekkinlerinden Bedros veled-i Marata nâm zimmî mecli-i şer'-i hatîr-i vâcibi't tevkîrde iş bu bâ'isetü'r-rakîm anası Alisarta bint-i [boşluk] mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem hâlik olan babam Marata nâm hâlikin terekesinden olarak gerek arûz ve gerek akârdan olarak isâbet iden hisse-i irsiyemi iş bu mezbûre anam Alisarta nâm nasrâniye tamâmen yedime def' ve teslîm ben dahi anam mersûme Alisarta yedinden kâmilan ahz ve kabz idüb zimmetini dahi ibrây-ı âmla ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledim, fi-mâba'ad mevrûsum babam hâlik-i mersûmun terekesine müte'allıka anam mersûme Elyesârte zimmetinde bir akce ve bir habbe alacak hakkım kalmayub âmme-i da'vâ ve mutâlebât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan ahadühüma âherin zimmetlerini ibrây-ı âmla ibrâ ve istifâ-yı hakk eyledik didiklerinde gibbü't-tasdîki's-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mü'ezzin Hâfız Mustafa bin Ahmed, Subaşı Ahmed bin Hasan, Ser-Muhzırân Ali bin Ali, Osman bin Abdurrahman

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[31/b]

Hallac Mehmed Ağa'ya Müte'allik Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hasan bin Ömer nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Kezbân bint-i

Hasan ile sulbî kebîroğlu Ömer ve sulbiye-i kebîre kızı Abide'ye münhasıra olub kable'l-kısme mezbûr Abide dahi fevt olub verâseti zevc-i metrûkî Sâlih bin Mehmed ile anası mezbûre Kezban ve li-ebeveyen er karındaşı mezbûr Ömer'e inhisârî ba'de't-tahakkuki'ş-şer'î verese-i mezbûrundan iş bu bâisü'l-kitâb zevc-i mezbûr Sâlih tarafından da'vâ-yı âtü'z-zikre vekîl-i müseccili babası Mehmed bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i vâcibi't-tevkîrde es-Seyyid Ömer bin Hasan mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan yedi mâh mukaddem müvekkilemoğlum Sâlih'in zevcesi gelinim müteveffîye-i mezbûre Abide'nin babası mezbûr Hasan'ın terekesinden bi'l-irsi'ş-şer'î isâbet iden hissesini bi'l-vekâle taleb ve da'vâ eylediğimde zimmetinde mevcûd olan tereke-i mu'ayyeneden hisse-i irsiyesini bi'l-vekâle taleb ve da'vâ sadedinde iken beynimize muslihûn-ı müslimûn tavassut idüb yüz elli guruş üzerine beni sulh ve ibrâ ve yedine bir kıt'â hüccet-i şer'îyye virildi ise de vakt-i sulhda mevcûd olmayarak Dârendeli Abdü'l-kâdir zimmetinde mevrûsumuz müteveffây-ı mezbûr Hasan'a bâ-temessük sekiz bin guruş alacağı olub mezbûr Abdü'l-kâdir dahi ol mikdâr müteveffây-ı mezbûr Hasan'a deyni olduğunu inde'ş-şer'î ikrâr itmekle ve bedel-i sulhde gabin-i fahiş olub sulh-i mezkûr bâtil olmuşıdi deyü yedinde mevcûd bir kıt'â fetvây-ı şerîfeyi ibrâz mazmûn münîfine nazar olundukda Zeyd'in Amr ile mîrâsa müte'allik Amr'ın zimmetinde mevcûd olan tereke-i mu'ayyeneden hisse-i irsiyesini ahz idüb bi't-terâzî birbirleriyle akd-i sulh ve ibrâ-yı âm oldıktan sonra Amr'ın yedinde vakt-i sulhda mevcûd olmayan bir mikdâr tereke zuhûr idüb Zeyd'in hissesinde gabin-i fâhiş olmağla akd-i sulh bâtil olub Zeyd ol terekeden dahi hisse-i irsiyesini almaya kâdir olur mu? cevâb bâ savâbında olur deyü buyurulmağın bu sûretde Amr mezbûr Zeyd'e sen terekeden sulh ve ibrâ-yı âm ile ibrâ olmuş idin hattâ sulh ve ibrân hükm-i kadı dahi olmuşdur deyü, Amr mezbûr Zeyd'i da'vâdan men'e kâdir olur

mu? olmaz deyü buyurulmağın ber mûcib-i fetevây-ı şerîfe sulh-i mezkûr fesh olub tereke-i mevcûd üzerine mebâliğ-i mezkûr sekiz bin guruş zamlâ mezbûr Sâlih'in hissesini edâya mezbûr Ömer'e tenbîh birle zabtna haber gönderildikde beynimize muslihûn-ı müslimûn tavassut idüb kat'an li'n-nizâ ve be-rızâi'l-cânibeyn sekiz yüz guruş üzerine bizi inşâ-yı akd-i sulh-i şer' eylediklerinde tarafeynden her birimiz sulh-i mezkûrî kabûl ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruşu meclis-i sulhda iş bu mezbûr es-Seyyid Ömer yedine tamâmen def' ve teslîm ben dahi yedinden kâmilen bi'l-vekâle ahz ve kabz ve istifây-ı hakk eyledim, fi-mâba'ad husûs-ı mîrâsa müte'allik âmme-i da'vâ ve mutâlebât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan ahadühümâ âherin zimmetini bi'l-vekâle ibrây-ı âmla ibrâ ve iskât-ı hakk eyledik didiklerinde gibbû't-tasdîki's-ser'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

İbrâhim Ağa ibn-i Mustafa, el-Hâc Muhterem bin Sâlih, Tecellioğlu Hüseyin bin Hasan, Manav Hasan Ağa ibn-i Mustafa, Katircioğlu Ahmed bin Ali, Çitâfî oğlu Hâfiz Veliyyüddîn bin İsmâ'îl, Hallac Ali Ağa ibn-i Mustafa

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[s. 32] [32/a]

Medîne-i Tokat'da Mehmed Paşa mahallesi ahâlîlerinden olub medîne-i Maraş nâm mahalde misâfîren sâkin iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Akif Ağa ibn-i es-Seyyid Halîl Ağa nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Sâlihâ bint-i el-Hâc Mehmed ile babası mezbûr es-Seyyid Halîl Ağa ibn-i el-Hâc İbrâhîm Ağa ve anası Râziye bint-i Beyrî Mehmed'e inhisârı ba'de't-tahakkuki's-ser'î verese-i mezbûrundan iş bu bâ'isetü'l-kitâb mezbûre Sâlihâ tarafından da'vâ-yı âtîü'z-zikre vekîl-i müseccili

es-Seyyid Hâfız Abdurrahmân Efendi ibn-i Hasan nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde bundan akdem vefât iden müteveffây-ı mezbûr Akif Ağa’nın babası mezbûr Halîl’in âmmi-zâdesi Topal es-Seyyid Halîl bin Hasan mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on üç sene mukaddem müteveffây-ı mezbûr Halîl müvekkilem mezbûre Sâlihâ’nın mûrisî zevci oğlu müteveffây Akif Ağa’ya hitân cemiyetinden Müslimîn mahzarında sünnetlik olarak yed ve taht-ı tasarrufunda mülk-i sahîhi olan Omcalık kurbında vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘â bağçesini hibe-i sahîha-i şer‘iye ile hibe ve temlik ve teslîm idüb ol dahi ber vech-i muharrer meclis-i hibede ittihâb ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz ve ilâ-hâze’l-ân bağçe-i mezkûrın icâresi dahi ahz ve kabz idegelmiş iken şimdi âmmi-zâde-i mezbûr Halîl bağçe-i mezkûrî mûrisi es-Seyyid Halîl Ağa’nın terekesine idhâl murâd ider sûâl olunub bağçe-i mezkûrdan keff-i yed ve Akif Ağa’nın terekesine idhâl olunmak matlûbumdur didikde, gibbû’s-sûâl ve’t-tahlîfü’l-inkâr vekîl-i mezbûr Abdurrahmân Efendi’den takrîr da‘vâsına mutâbık ve muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden es-Seyyid Hasan Ağa ibn-i Osman ve es-Seyyid Yûsuf bin Abdülkerim nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub istîşhâd olundukda fi’l-hakîka müteveffây-ı mezbûr es-Seyyid Halîl Ağaoğlu müteveffâ Akif Ağa’yı târih-i mezbûrda hitâmında mahzar-ı müslimînde yed ve taht-ı tasarrufunda mülk-i sahîhi olan Omcalık nâm kurbunda vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir kıt‘â bağçesini hibe-i sahîha-i şer‘iye ile oğlu mezbûr Akif Ağa’ya hibe ve temlik ve teslîm idüb ol dahi meclis-i hibede ittihâb ve ahz ve kabz idüb ilâ-hâze’l-ân bağçe-i mezkûrın icâresini dahi ahz ve kabz eylediği ma‘lûmumuzdur, biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz, şehâdet dahi ideriz, deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer‘iye ile eylediklerinden gibbû’t-ta‘dîl ve’t-tezkiye-i şehâdetleri makbûl olmağın mûcibince bağçe-i mahdûd-ı mezkûrdan âmmi-

zâde-i mezbûr Halil'in keff-i yed ve müteveffây-ı mezbûr Akif Ağa'nın terekesine idhâl vekîl-i mezbûr Abdurrahman Efendi'ye tenbîh olundukdan sonra Akif Ağa'nın defter-i kassâmında mastûr üç bin guruş kıymetli bir kıt'â bağçe-i mezkûr ile bir çift üçyüz guruş kıymetli piştov ve bir sırmalı puşide âmî-zâde-i mezbûr Halîl'in yedi yüz yirmi üçbuçuk guruş hissesi mezbûr Halîl'e ve üçyüz altmış bir guruş hisse Akif Ağa'nın anası mezbûre Râziye Hâtun'a virüb bağçesini gerek müvekkile-i mezbûre Sâlihâ'nın mihrine ve hissesine ve gerek iki kıt'â bâ-temessük deynine takâs ve mahsûb idüb bağçe-i mezkûrî mülkiyet üzere mezbûrenin zabt ve tasarrufuna tenbîh-i şer'î birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid Emîn Ağa bin el-Hâc Sâlih, Mustafa bin Hüseyin Efendi, es-Seyyid Abdullah bin el-Hâc Sâlih, Mehmed Ağa ibn-i Ahmed, Emîn Ağa ibn-i el-Hâc Mustafa, Hâfız Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed, Hüseyin Ağa ibn-i Hâfız Osman Ağa, Hattat-zâde es-Seyyid Osman Efendi bin Abdullah Efendi

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[32/b]

es-Seyyid el-Hâc Halîl Ağa'ya Müte'allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Yaşmeydan mahallesi mütemekkinlerinden Bastiloğlu Serkiz veled-i [boşluk] nâm zimmî meclis-i şer'-i hafîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid el-Hâc Halîl Ağa ibn-i Ali Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem hâlik olan müresem Simsâröğlu Makdîsi Kevork nâm zimmînin iş bu mezbûr el-Hâc Halîl Ağa ile ahz i'tâları olub zimmetinde on bin guruş alacağı kalmağla kable'l-ahz hâlik olub şimdi ben mebâliğ-i mezkûrî bi'l-verâse taleb ve da'vâ

eylediğimde edâdan imtinâ' ider sûâl olunub alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbü's-sûâl merkûm el-Hâc Halîl Ağa cevâbında gerçi iş bu müdde'î-yi mersûm Serkiz'in mûrisî Kevork ile ahz i'tâmız olub hâl-i hayâtında târih-i kitâbdan iki sene mukaddem kendi ile hisâb ve kitâbımız mahzar-ı müslimînde rü'yet olundukda birbirlerimiz zimmetinde bir akce ve bir habbe alacağımız kalmayub zimmetimi dahi mersûm Serkiz âmme-i da'vâdan ibrâ ve istifây-ı hakk eyledi deyü def'an tasaddî itmekle merkûm el-Hâc Halîl Ağa'dan def'-i meşrûhını mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden Hâcî Sâlihoğlu es-Seyyid Hüseyin bin Hüseyin Efendi nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakîka iş bu müdde'î-yi mersûm Serkiz'in mûrisi Simsâroğlu Kevork târih-i mezbûrda merkûm el-Hâc Halîl Ağa ile mahzar-ı müslimînde hisâb ve kitâbları rü'yet olundukda birbirleri zimmetlerinde bir akce ve bir habbe alacak hakları kalmayub iş bu merkûm el-Hâc Halîl Ağa'nın zimmetini dahi ibrâ-ı âmla ibrâ ve istifây-ı hakk eylediği ma'lûmumuzdur, biz bu husûsa ber vech şâhidleriz şehâdet dahi ideriz, deyü her biri edâ-ı şehâdet eylediklerinde gıbbü't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olmağın mûcibiyle merkûm el-Hâc Halîl Ağa'dan şer'an bir nesne lâzım gelmeyüb iş bu müdde'î-yi mersûm Serkiz'in merkûm el-Hâc Halîl Ağa ile [s. 33] bi-vechi'ş-şer'î mu'ârazası men' ve def' birle mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mîr Ali-zâde es-Seyyid Sâlih Ağa, Na'iband es-Seyyid Ebû-Bekir Ağa, Dikici Mustafa Ağa, Şişeci Ahmed Ağa ibn-i el-Hâc İbrâhîm, Muytab Halîl, Kahveci Ebû-Bekir, Kahraman Dayı

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[33/a]

Maide Hâtun'a Müte'allik Vasî Hücet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Sa'du'l-lâh Beyefendi ibn-i Ali Bey nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Süleymân Behçet ve Mîr Ali ve Mîr Sâlih nâmûn sagîrlere babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi'l-ırsi's-şer'î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühîm olmağın sagîrûn-ı mezbûrûnun vâlideleri iş bu bâisü'l-kitâb Maide bint-i Mehmed Ağa nâm hâtun vesâyete ehl ve sagîrûn-ı mezbûrûn haklarında her vechle evlâ ve enfa' oldığını zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî-i müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb tûbâlehü ve hüsnüme'âb efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı mezbûrûn üzerlerine vâlideleri mezbûre Maide Hâtun'u vasîye nasb ve ta'yîn idüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya müte'ahhide oldıktan sonra vasîye-i mezbûre anîfen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğım sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâcları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri'l-kifâye nafaka ve kisve bahâ farz takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur, didikde fi'l-hakîka sagîrûn-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduklarını zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı mezbûrûn üzerlerine emvâl-i mevrûselerinden râic fi'l-vakt beher yevm her birine onar para nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr idüb meblağ-ı mevrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû'a vasîye-i mezbûre Maide Hâtun'a izin birle

mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâlis aşer min şehri Rebî‘ü’l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl

es-Seyyid el-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin, el-Hâc Muvaffak Ağa ibn-i Abdu’l-vahhâb, el-Hâc Ali bin Mehmed, Hâcî Hâfız-zâde Mustafa Ağa ibn-i Osman Ağa

Ve gayrihum mine’l-hâzır

[33/b]

Latîf-zâde Sa‘âdetlü Osman Ağa’ya Müte‘allik Nâzır Hücçeti Kaydı

Medîne-i Tokat’da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Sa‘dul’l-lâh Beyefendi ibn-i Ali Bey nâm müteveffânın sulbî sagîr oğulları Süleymân Behçet ve Ali Bey ve Sâlih Beye babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bi’l-ırsi’s-şer‘î ve bâ-defter-i kassâm isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza bundan akdem vasîye nasb ve ta‘yîn olunan anaları Maide bint-i Mehmed Ağa nâm Hâtun üzerine nâzır ve ta‘yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrûn-ı mezbûrûnun akrabalarından iş bu bâ’isetü’l-kitâb Sa‘âdetlü Osman Ağa ibn-i Hüseyin Ağa nâm kimesne nezâret-i mezkûre ehl ve sagîrûn-ı mezbûrûn haklarında her vechle evlâ ve enfa‘ oldığını zeyl-i kitabda mektûbü’l-esâmî kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevkî‘i’r-refî‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme’âb efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı mezbûrûn üzerlerine iş bu mezbûr Osman Ağa’yı nâzır nasb ve ta‘yîn idüb ol dahi ber vech-i muharrer nezâret-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lâzimesini kemâyenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-işrîn min şehri Rebî‘ü’l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

es-Seyyid el-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin, el-Hâc Muvaffak Ağa ibn-i Abdülvahhâb, el-Hâc Ali bin Mehmed, Hâcî Hâfız-zâde Mustafa Ağa ibn-i Osman Ağa
Ve gayrihum mine'l-hâzır

[33/c]

Medîne-i Tokad'da Yaşmeydan mahallesi mütemekkinelerinden Dorike veled-i Bedros nâm zımmîye tarafından ikrâr-ı âtfü'z-zikre vekîl-i müseccilioğlu Kesmbar veled-i Mardiros nâm zımmî meclis-i şer'î-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâisetü'r-rakîmûn müvekkilem mersûmenin anası Anna veled-i [boşluk] tarafından vekîl-i müseccili Cerasûnoğlu Makdîsî Ohannes ve li-ebeveyn er karındaşı Mıgırdic'in oğulları Bedros Ohan ile mersûmânın hâl-i sagîrlerinde vasîleri Akkadoğlu Kōrik veled-i Kırkor nâmûn zımmîler mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan on sekiz sene mukaddem hâlik olan müvekkilem mersûme anam Dorike'nin babası Bedros'un terekesinden bi'l-irsi's-şer'î isâbet ve intikâl iden hisse-i irsiyesini târîh-i mezbûrda müvekkilem anam mersûme Dorike taleb ve bi't-terâzî on bin guruşa sulh ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr on bin guruşu târîh-i mezbûrda müvekkilem anam mersûme Dorike tereke-i hâlik-i mersûmdan ahz ve kabz itmiş ise de şimdi bana hâlik-i mersûmdan şübhe olmak hasebiyle gerek ez-defter ve gerek hâric-ez defter ma'lûmü'l-mikdâr akâr ve emlâk ve eşyâdan müceddeden hisse-i da'vâ sadedinde iken beyinlerine muslihûn-ı müslimûn tavassut idüb kat'an li'n-nizâ ve bi-rızâi'l-cânibeyn mukaddeman ahz eylediği mebâliğ-i mezkûrun üzerine an-nakd dört bin guruş dahi zammıyla on dört bin guruş üzerine alâ tarîkü't-tehâric müvekkilem mersûmeyi inşâ-ı akd-i sulh-i şer'î eylediklerinde bedel-i sulh olan mârû'z-zikrin mukaddem ve gerek şimdi ahz eylediği mebâliğ-i mezkûr on dört bin guruşu meclis-i sulhda iş bu mersûmûn-ı nâmûn zımmîler müvekkilem anam mersûme Dorike yedine tamâmen def' ve teslîm ol dahi yedlerinden

bi't-tamâm iltimâs ahz ve kabz ve istifây-ı hakk eyledikten sonra âmme-i da'vâ ve mutâlabât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan iş bu vekîl-i mersûm Makdîsi Ohannes'in müvekkilesi mersûm Anna ile mersûmân Ohan ve Bedros mersûmânın hâl-i sagîrlerinde vasîleri Akkâdoğlu Kōrik veled-i Kirkor nâmûn zimmîlerin zimmetlerini ibrây-ı âmla ibrâ ve iskât-ı hakk eylediğinde fi-mâba'ad müvekkilem mersûme anam Dorike'ye babası hâlik-i mersûm Bedros'un terekesine müte'allıka iş bu [s. 34] müvekkilem mersûme Anna ve Ohan ve Bedros ve Akkâdoğlu Kōrik zimmetlerinde hibe-i vâhide alacak hakkı yokdur didi didikde, gıbbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l hâmis ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid el-Hâc Abdurrahmân Ağa ibn-i Hasan Efendi, es-Seyyid el-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin, el-Hâc Muvaffak Ağa ibn-i Abdülvahhâb, Mandikoğlu Agob veled-i [boşluk], Todoroğlu diğer Agob veled-i [boşluk], İbikoğlu Mardiros veled-i Ohan, Camkertenoğlu Artin veled-i [boşluk], Mu'temed Mıgırdic veled-i [boşluk], Evioğlu Melkon veled-i [boşluk]

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[34/a]

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi mütemekkinelerinden Anna bint-i Karabet nâm nasrâniye tarafından ikrâr-ı âtfü'z-zikre vekîl-i müseccili Cerâsunoğlu Makdîsi Ohannes meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde iş bu bâ'isetü'r-rakîm müvekkilem mersûmenin kızı Dorike bint-i Bedros muvâcehesinde bi-tav'ihî bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mersûme Anna sadriye-i kebîre kızı mersûme Dorike'ye kendi bi-emri'l-lâhi ta'âlâ hâlike oldıktan sonra vereselerimden hisse-i irsiye

da'vâsı itmemek üzere bi't-terâzî mukâvele birle nakden bin guruş hibe-i sahîha-i şer'îye ile teslîm eylediğinde mersûme Dorike dahi meclis-i hibede ber vech-i muharrer ittihâb ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyleyüb fi-mâba'ad meblağ-ı mezkûr bin guruşda müvekkilem mersûme Anna'nın alâka ve medhali kalmayub iş bu mersûme Dorike'nin mâl-ı mevhûbudur, keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didi didikde gibbû't-tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bit-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf .

Şuhûdü'l-hâl

es-Seyyid el-Hâc Abdurrahmân Ağa ibn-i Hasan Efendi, es-Seyyid el-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin, el-Hâc Muvaffak Ağa ibn-i Abdülvahhâb, Mandikoğlu Agob veled-i [boşluk], Todoroglu diğeri Agob veled-i [boşluk], İbikoğlu Mardiros veled-i Ohan, Camkertenoglu Artin veled-i [boşluk], Mu'temed Mıgırdic veled-i [boşluk], Evioğlu Melkon veled-i [boşluk]

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[34/b]

Ciridoğlu Ebû-Bekir'e Müte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan el-Hâc İsmâ'îl Ağa el-Hâc Ali nâm müteveffânın verâseti sulbî kebîroğlu Ebû-Bekir ve sulbiye-i kebîre kızları Fâtımâ ve Abide ve sagîre kızı Münise'ye inhisârı ba'de't-tahakkuki'ş-şer'î verese-i mezbûrundan sagîre-i mezbûre Münise'ye bundan akdem bâ-hüccet-i şer'îye vasî nasb olunan mezbûre Abide'nin zevci Hâfız Hüseyin bin İbrâhîm nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde sagîre-i mezbûrenin er karındaşı iş bu bâ'isü'l-kitâb mezbûr Ebû-Bekir mahzarında bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ vasîsi olduğım sagîre-i mezbûre Münise ile zevcem mezbûre Abide ve

hisselerini iştirâ eylediğim mezbûre Fâtımâ'ya babaları müteveffây-ı mezbûrun terekesinden bâ-defter-i kassâm ve hâric ez defter isâbet ve intikâl iden emvâl-i mevrûselerinden gerek nukûd ve gerek gurus eşyâ-ı mütenevvi'a-yı mezbûreden menzil ve bir kıt'â bağçe ve iki bâb dükkandan gayri cümlesinden hisse-i irsiyelerini tamâmen ve kâmilen iş bu kaynım mezbûr Ebû-Bekir'den bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle ahz ve kabz ve istifây-ı hakk eyledim, fi-mâba'ad mezbûre Münise, Abide ve Fâtımâ'nın mûrisleri babaları müteveffây-ı mezbûr el-Hâc İsmâ'îl Ağa'nın terekesine müte'allika beynimizde müşterek olan menzil-i mezkûr ve bir kıt'â bağçe ve iki bâb dükkandan gayri bir akce ve bir habbe alacak hakkımız olmayub ahadühümâ âherin zimmetini dahi âmme-i da'vâ ve mutâlebât ve kâffe-i îmân-ı muhâsemâtdan ibrâ-yı âmla ibrâ ve iskât-ı hakk eyledik didiklerinde gibbü't-tasdîki'ş-şer'î mâ vak'a bit-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf .

Şuhûdü'l-hâl

Ser-küttâb Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed, el-Hâc Hasan Efendi ibn-i Hüseyin, Kal'â İmamı Hüseyin Efendi ibn-i Mustafa, Abdullah bin Süleymân, Mehmed bin İsmâ'îl, Hasan bin Abdullah, Süleymân bin Ahmed, Osman bin Ali, Ömer bin Ali, Mehmed bin Abdullah,

Ve gayrihum mine'l-hâzır

[34/c]

Emîne Hâtun'a Müte'allik Hüccet Kaydı

Medîne-i Tokat'da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden zâtî mu'arrefe iş bu bâ'isetü'l-kitâb Emîne bint-i Mustafa nâm Hâtun meclis-i şer'-i hatîr-i vâcibi't-tevkîrde takrîr-i kelâm ve bast-i ani'l-merâm merâm idüb zevcem gâ'ib-i ani'l-meclîs Mehmed

bin Osman beni bilâ nafaka ve kisve terk eyleyüb benim nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc ile muhtâc olduğımı ba‘de’l-istifzâr zevcim mezbûr üzerine kadr-i ma‘rûf nafaka ve kisve bahâ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur didikde, fi’l-hakîka mezbûre Emîne Hâtun’un nafaka ve kisveye zarûret ve eşed ihtiyâc olunmak matlûbumdur didikde fi’l-hakîka ihtiyâcı olduğunu sikât-ı müslimîn taraf-ı şer‘e haber virmeleriyle beher yevm onar para nafaka ve kisve bahâ zevc-i mezbûr Mehmed üzerine hâkim-i mevki‘-i sadr-ı kitâb bi-tevkî‘i’r-refî‘i’l-müstetâb tûbâlehü ve hüsnüme’âb efendi hazretleri dahi farz ve takdîr idüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûrî târih-i kitâbdan harc ve sarfa ve hîn-i zarûretde istidâneye ve vakt-i zaferde rücû‘a mezbûre Emîne Hâtun’a izin birle mâ vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâmis aşer min şehri Zilkâ‘ideti’ş-şerîfe li-sene selâse ve erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Şuhûdü’l-hâl

[boşluk]

[s. 35] [35/a]

Beylü Hâfızoğlu Mahdûmu Sagîr Abdullah’a Müte‘allik Hücçet Kaydı

Medîne-i Tokat’da Yaşmeydan mahallesi sâkinelerinden zât-ı mu‘arrefe Emîne bint-i Abdullah nâm bîkr-i bâliğa tarafından bey‘-i âtîü’z-zikri ikrâra vekîl eylediği zât-ı mezbûreyi bi-şahsihâ ma‘rifet-i şer‘le ârifân olan Bakkal es-Seyyid Abdurrahmân ve Hâcı Osman-zâde Mehmed nâm kimesnler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer‘î lâ-hık olan Bahâroğlu İbrâhîm bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibi’t-tevkîrde iş bu bâisü’l-kitâb li-ebeveyn er karındaşı sagîr Abdullah’ın vasî-i mansûbesi anası Fâtımâ bint-i Ali nâm Hâtun mahzarında bi-tav‘ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan ikibuçuk sene mukaddem vefât iden müvekkilem Emîne’nin babası müteveffâ Abdullah Ağa’nın terekesinden olarak bâ-defter-i kassâm

isâbet ve intikâl iden gerek menzilden ve gerek bağ ve eşyâ-ı mütenevvi‘a-yı ma‘lûmun defter-i kasâmda mastûr ve mukayyed olan hisse-i irsiyesini iş bu sagîr-i mezbûrun vasîsi anası anam Fâtımâ müvekkilem mezbûre Emîne‘yi tezvîc esnâsında altı yüz guruş bahâ takdîm olunan cihâz mukâbelesinde mahzar-ı müsliminde bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile bey‘ ve fûruht ve teslîm ve tefvîz eyleyüb ol dahi ber vech-i muharrer bi‘l-vesâye iştirâ ve temellük ve tesellüm ve ahz ve kabz eyledikten sonra mûrisi babası müteveffây-ı mezbûrun terekesinden gabin ve ta‘zîr da‘vâsına müte‘allik âmme-i da‘vâ ve mutâlabât ve kâffe-i îmân ve muhâsemâtdan zimmetini ibrây-ı âmla ibrâ ve iskât-ı hakk eyleyüb fî-mâ-ba‘ad mûrisim babam müteveffây-ı mezbûrun terekesine müte‘allik gerek menzil ve bağ ve eşyâlarda alâka ve medhalim kalmayub iş bu mezbûr Abdullah‘ın mülk-i müşterâsıdır, keyfe-mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun didi didikde, gibbû‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Hurre fi‘l-yevmi‘s-sâbi‘ ve‘l-îşrîn min şehri Recebi‘l-ferd li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi‘eteyn ve elf

Şuhûdü‘l-hâl

es-Seyyid Hâfız Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Ebû-Bekir Efendi, es-Seyyid Osman Efendi ibn-i Abdullah Efendi -kâtib-i mahkeme, Ali Ağa bin Ömer Ağa, İbrâhîm Ağa ibn-i Ahmed, es-Seyyid Hancı Yusuf

Ve gayrihum mine‘l-hâzır

Hatime bi‘l-hayr

Ahmed Latîf el-mevlâ hilâfeti‘l-medîneti‘l-Tokad nemekahu‘l-fakîru‘l-lâh gafere-lehu

[s. 36-37-38-39]²⁷

²⁷ Bu sayfalar boştur

[s. 169] [**169/a**]

Gaybî Fakîh mahallesinde Nalbendoğlu zevcesi Maryem meclisde kendine asâleten sagîroğlu Mihâil'e vesâyeten Nühâscioğlu Tomas ve zevcesi Anna'dan bâ-temessük yüzdokuz guruş alacağım var deyü da'vâ mersûm Tomas dahi ellidokuz guruşı bilâ devr ve akce güzeştesidir deyü def' idecek meblağ-ı mezkûrdan elli guruşı mersûm Tomas'dan tahsîl olunub bi'l-asâle ve bi'l-vesâye mersûm Maryem'e teslim olunduğı ve da'vâları fasl olubduğu kayd şud. Fî 15 C. Sene (1)244

[**169/b**]

Medîne-i Tokat'da Beybağı mahallesi sâkinlerinden Mustafa bin İsmâ'îl nâm kimesne zevcesi Dereköyli Fâtımâ bint-i Ömer'i nafaka ve mihr-i mü'eccelesinden ve bir entârî ve bir cebe ve bir konak virmek üzere hal eylediği kayd şud. Fî 17 C. Sene (1)244

[**169/c**]

İş bu bin ikiyüz kırkdört senesi mâh-ı Cemâziye'l-âhirin onbeşinci günü Kânûn-ı evvelin onbirinci günü kasabların zebh idüb fûruht eyledikleri lahme yirmi iki paraya müsâ'ade olunduğı kayd şud.

[**169/d**]

Kırküş senesi Ke'bân ma'deni hâsılâtından sekiz haml sim-i sâfî hazîne ağası Hacı Mehmed ve refiki Ali tatar yediyle Medîne-i Tokad'a sâlimen vürûd ve yanına cebelü terfikiyle Turhal'a gönderildiği kayd şud. Fî 16 C. Sene (1)244

[**169/e**]

Be def'â ma'âdin-i hümâyûndan sekiz yük sîm hazîneye ve bir yük Kahveci Ahmed Ağa yediyle me'an terfikleriyle Kasaba-ı Turhal'a vusûl ve bir gice beytûtet idüb ferdâsı mahal-i me'mûrîne azîmet olunduğı kayd şud. Fî 25 C. Sene (12)44

[169/f]

Orduy-ı Hümâyûndan me'zûnen vilâyetlerine gitmek üzere Der-sa'âdet'ee vürûd iden Ma'den'li Mehmed ve Pasinli diğêr Mehmed iki nefer mecrûh olduklarında yaralarına bakdırılıb cerrahları kadîmü'l-kıyâm olmuş olan merkûmân Medîne-i Tokad'a bâ-mektûb-ı sadâret penâhî Medîne-i Tokad'a vürûd bir gicelik me'kûlatları i'tâ ve birer bârgîre irkâb ile vilâyetlerine gönderildiği kayd şud. Fî 27 R. Sene (12)44

[s. 168] [168/a]

Boğça-i evrâk kazâ-i Tokad tâbi'-i Sivas Sene (12)44

	<u>Evrâk (aded)</u>
Âlâ	300 aded
Evsat	3500 aded
<u>Ednâ</u>	<u>600 aded</u>

4400 yalnız dörtbin dörtyüz aded evrâkdır

[168/b]

Binkiyüz kırkbir ve kırkiki senelerine mahsûben Erganî ma'den-i hümâyûnu hâsilâtından mekkârî hayvanâtlarıyla berren İznikmid İskelesine nakli matlûb-ı hazret-i cihândârî buyurılan yüzbîn batman nühâs-ı matbûhdan Tokad Kâlhânesinde mevcûd olarak iskele-i mezbûre irsâl olunan nühâs-ı mîrînin veznî ve kıt'âtı İznikmid'e kadar kirâları ve kirâlarından bu tarafda ber vech-i peşîn virilen ve İznikmid'e virilmesi havâle olunan kirâlarının defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Fî minhu Sene (12)44

Kıyye: 5 Nühâs-ı Batman: 86147 Kıt'â (aded):16644 Haml-ı Katır ve Şütûrân: 2388,5

İznikmid'e kadar asl-ı kirâ: 128766 katırı altmışar guruşdan

[s. 167]

[167/a]

Hâlâ Erzurum vâlisi ve şark ser-askeri devletlü Gâlib Paşa Hazretlerine çifte tâtâr ile beşyüz kise akce hazîne gönderilmiş ve hazîne-i mezbûr iş bu mâh-ı Muharremi'l-harâmın yirmi üçüncü günü sâlimen Tokad'a vusûl ve tescîl olunarak mahal-i me'mûresine mürûr itdiği iş bu mahalle kayd şud. Fî 23 M. Sene (12)44

[167/b]

Hâcıköy ma'deni hâsılâtından Erzurum Kal'âsı için üçyüz kantar kurşun sadr-ı â'zam çukadârlarından Mustafa Ağa yediyle Medîne-i Tokad'a emînen ve sâlimen duhûl ve vürûd ve lâzım olan arabaya tahmîlen mahal-i me'mûresine azîmet itdirildiği kayd şud. Fî 26 M. Sene (12)44

[167/c]

Bu def'â şark cânibi tarafına irsâl olunacak kurşundan ikiyüz ellialtı parça kurşun tarafımıza teslîm İskefsür nâm mahalle irsâl olunub yedimize dahi halâs olunduğu ifâdesi tarafınıza tahrîr olunmuşdur, ikiyüz ellialtı parça kurşundur kayd şud. Fî 3 S. Sene (12)44

[167/d]

Înâyetlü mürüvvetlü atûfetlü karındâş-ı velî'sş-şânım sultânım hazretleri,

Bu def'â Kebân ma'den-i hümâyûnundan önbir yük sîm hazînesi eminen ve sâlimen Kasaba-i Turhal'a dâhil olduğunu müş'îr şukkâ tahrîr olundu, vusûlünde ma'lûm oluna efendim. Fî 7 Râ. Sene (12)44

[167/e]

Bu def'â Der-aliyye'den hâlâ şark vâlisi defterdârı Mehmed Ârif Efendi tarafına çifte tâtâra teslîmen gönderilen beşyüz kise akce eminen ve sâlimen Medîne-i Tokad'a vürûd

ve yanına müsellâh cebelü neferâtı terfikiyle mahall-i me'mûresine gönderildiği kayd şud. Fî 7 Câ Sene (12)44

[167/f]

Bâ'isü'l-mürâsele oldur ki,

Bu def'â emr-i âlî şark ordusu deterdârı necâbetlü Mehmed Ârif Efendi tarafına irsâli-yi şâhâne buyurılan bir yük hazîne tâtâr-ı merkûm yediyle ve Tokad Menzilhânesi sürücileri Mehmed ve Ali yediyle eminen ve sâlimen Niksar menzilhânesince dâhil birle ferdâsı günü İskevür cânibine irsâl olundu, sürücü-yi mezbûrı yedlerine taraf-ı şer'den mürâsele virilmiştir. Fî 7 Câ. Sene (12)44

[167/g]

Men'-i mürûr mâddesi için kâim-i makâm sadrî penâhîden bir kıt'â mektûb-ı sâmi Medîne-i Tokad'a tâtâr yediyle kayd şud. Fî 14 Câ. Sene (12)44

[167/h]

Bu def'â bâ-emr-i âlî şark cânibi ordusuna râhî olan tobacı neferâtından altmış üçer kazâ-i Niksâr'a sekiz süvârî cebelü terfikiyle vâsıl olduğu ve ândan mahall-i maksûdesine irsâl olduğu hasebiyle iş bu tezkere savb-ı inâyetlerine irsâl olunmuştur. Fî 3 R. Sene (12)44

[167/i]

Bu def'â Tokad'dan bu tarafa irsâl olunan tobacı neferâtları cebelü bendeleriniz terfikiyle Niksâr'a vâsıl ve ândan mahall-i me'mûresine irsâl olduğu hasebiyle iş bu tezkere savb-ı sa'âdetlerine ba'is olundu. Fî 11 R. Sene (1)244

[167/j]

Bu def'â Samsun mübâya'acısı sa'âdetlü Ahmed Ağa'nın karındaşı [boşluk] hazîne-i hâsla Kasaba-i Turhal'a eminen ve sâlimen vürüd eylediği müş'îr tezkere kayd şud. Fî 29 R. Sene (12)44

[s. 166] [166/a]

Müteveffâ Şerif Paşa'nın halîlesi hanım bu def'â yedi nefer câriye ve hizmetinde Hasan Efendi ve İdris Baba ve Mehmed ve Hasan ve Hüseyin iki nefer seyis ve ayvâz ile Medîne-i Tokad'a vürüd ve bir gice beytütet Asitâne tarafına azîmet eyledikleri iş bu şerh virildiği kayd şud. Fî 15 R. Sene (12)44

[166/b]

Sâbıkâ Medîne-i Tokad Nâ'ibi Fazîletlü Ahmed Necib Efendi'nin Tereke Defteridir

Sâbıkâ Medîne-i Tokad nâ'ibi fazîletlü Ahmed Necib Efendi'nin medîne-i mezbûre mahkemesine vaz' eylediği eşyâ cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve bedestân dolabına vaz' ve temhîr olunan eşyâsının defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi' aşer min-şehri Zilka'ideti'ş-şerîfe li-sene isneyn ve erbâ'in ve mi'eteyn ve elf

Eşya	Mikdarı (Aded)
Ağzı kilitli meşinli tahta sandık	2
Çit yüzli yorgan	2
Minder ve publa	1, 1
Kırmızı çizme	2 çift
Duhân tabası	9
Dolama	1
Yaka beşkirleri	5
Sofra bezi ve eski beşkir	1, 1
Harar sohak(?) ve çarşab parçaları	
Köhne kemer ve tabanca ve fener	1, 3, 1

Nühâs mangal	1
Leğen ve ibrik	2, 3
Def'â tabla	1
Kebîr ve sagîr dobaç	1, 1
Abdest leğeni	1
Kapu perdesi	1
Kilim ve yan minderi şiltesi	1, 1
Şemsiye	1
Tenbelit hararı ve köhne harar	2, 1
Çubukluk derûnunda duhân çubuğu	8 kıyye
Taba	1

Seyyid Mehmed veled-i Ebû-Bekir der-mahalle-i Dabbağhâne (gitmedi)
Çavuş Ömer veled-i Ömer der-mahalle-i Yazıcık (Osman veled-i Mehmed yerine gitmiştir)
Ali veled-i Mustafa der-mahalle-i Cemâlû'd-dîn (kendisi gidiyor)
Mehmed veled-i Osman der-mahalle-i Seyyid Necme'd-dîn (yerine karındaşı Ahmed gidiyor)
Abdullah veled-i Mehmed der-mahalle-i Cehgânlu (kendi gidiyor)
Osman veled-i Ömer mahalle-i Çay-ı Müslim (kendi gidiyor)
Çavuş Osman veled-i Ahmed der-mahalle-i Muslihü'd-dîn (kendi gidiyor)
Bekir veled-i İbrâhîm der-mahalle-i Çay-ı Zimmî (gitmedi)
Mehmed veled-i İbrâhîm karye-i Muhat (kendi gidiyor)
Mehmed veled-i Hâcî Velî der-mahalle-i Horuş (gitmedi)
Receb veled-i Hüseyin der-mahalle-i Simavon Yaşmeydan mahallesine mahsûb (gitmedi)
İbîşoğlu Ahmed karye-i Boyalı nâhiye-i Tozanlu (Tozanlu'dan matlûb oluna)
Ahmed karye-i İbsile (Tozanlu'dan matlûb oluna)
Merhûm Bekir veled-i İbrâhîm yerine Ahmed veled-i Abdurrahmân mahalle-i Çay-ı Zimmî)
Receb yerine İbrâhîm veled-i Osman mahalle-i Yaşmeydan
Mehmed yerine Ahmed veled-i İbrâhîm mahalle-i Horuş
Mehmed veled-i Bekir yerine Hasan veled-i Ali mahalle-i Muslihü'd-dîn ve Samyeli
Muhat karyesinden İbrâhîmoğlu Mehmed'in yerine karyesinden Hüseyinoğlu Mustafa

[s. 165] [165/a]

Bu def'â Medîne-i Tokad Kâlhânesinde isâğa olunan Asitâne-i Aliyyeye gidecek beş yük yirmi dört bin vukıyye nühâsdan ne mikdâr var ise Sivas ve Amasya ve Kayseri ve

Tokad bulunan kirâcı hayvanâtları âher yük tutmayub yanlarına ademler katarak nühâsı tahmîlen İznikmid İskelesine irsâline dikkat olunmak bâbında sâdır olan sûret-i emr-i âlî kaydıdır. Fî 5 M. Sene (12)44

[165/b]

Medîne-i Tokad voyvodası silahşörân-ı hâssâdan Abdüllatîf -zâde Hüseyin Ağa ba'de't-tehiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, iş bu bin ikiyüz kırk dört senesi Muharremi'l-harâmı gurre-i olub gümrüğün dahi bir taraftan mültezimi zuhûr itmediğinden mâl gümrüğü sıyâneten usûl-i mîrî ve kâ'ide-i belde üzere ber vech-i emânet taraf-ı şer'den bir adem ta'yîn olunmuş ise de tarafınızdan dahi bir mu'temed adem nasb ve ta'yîn eylemek elzem ve usûl-i kadîmeden olmağla bir mu'temed adem dahi tarafınızdan nasb ve ta'yîn eyleyüb me'mûrîn-i tahsildâriyesi ba'de fûrû-nihâde olunub bâkî hâsılâtı tarafınızdan ahz ve kabz ve ashâb-ı zuhûrunda matlûb ve kangı mahalle tesellümünü müş'îr sened virir ise ol mahalle meblağ-ı mezkûrî tamâmen edâ ve teslîm eylemek için savb-ı şer'den iş bu mürâsele tahrîr ve yedine i'tâ olundu, gerekdir ki, mûcib-i mürâsele ile âmil olasız ve's-selâm. Fî Gurre-i M. Sene (1)244

[165/c]

Medîne-i Tokat'dan Der-aliyye'ye müretteb olan askerî defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Fî 25 M. Sene (12)44

Leveke karyesinden Onbaşı Hasan Beyoğlu Yûsuf
Çekdiğin karyesinden Kamberoğlu Dervîş
Almûs karyesinden Tahmâsoğlu Hüseyin
Fenk karyesinden Boyrazoğlu Ali
Gevrek karyesinden Çobanoğlu Hasan
İkseri karyesinden Cingözoğlu Bektaş
Firedökse karyesinden Araboğlu Hüseyin
Dönekse karyesinden Kadioğlu İsmâ'îl
Boyalı karyesinden Gabaloğlu İsmâ'îl
Omala karyesinden Aşçı Alioğlu Halîl

Çay-ı Müslim mahallesinden Onbaşı İmâmoğlu Abdullah
Bizerî karyesinden Lolokoğlu Hasan
Sideni karyesinden Tâtâroğlu Hüseyin
Ohtâb karyesinden Mollaoğlu Hüseyin
Fenk karyesinden Gök Alioğlu İbrâhîm
Almûs karyesinden İbrâhîmoğlu Emîn
Muslihü'd-dîn mahallesinden Hâcî Hekîmoğlu Mehmed
Seyyid Necme'd-dîn mahallesinden Keşikcioğlu Hüseyin
Mihmâd Hâcib mahallesinden Mahmûdoğlu Halîl
Mihmâd Hâcib Hâcî Hasan Bölüğünden Zîroğlu Himmet
Taşcı Mahmûd mahallesinden Onbaşı Bayaroğlu Mustafa
[s. 164]
Mihmâd Hâcib Hâcî Hasan Serçeoğlu Mustafa
Kaya mahallesinden Körbudakoğlu İbrâhîm
Dere mahallesinden Kadâyıfçı Ömer'in oğlu Yûsuf
Çay-ı Müslim mahallesinden Şâturoğlu Torunu Emîn
Taşcı Mahmûd mahallesinden İlibâloğlu Emîn
Baba Osib mahallesinden Mollaoğlu Osman
Acebşîr mahallesinden Onbaşı Tâtâroğlu Torunu Mehmed
Sofiyyûn mahallesinden Emîr Osman Torunu Mehmed
Mihmâd Hâcib-i Müslim Demürcü Feyzullâhoğlu İbrâhîm
Sofiyyûn mahallesinden Hâcî Sâlih İbrâhîm
Hoca Ahmed mahallesinden Aşıkcioğlu Süleymân
Mahalle-i Keçecilerden Mazlûmun Torunu Süleymân
Sofiyyûn mahallesinden Gurbetoğlu İbrâhîm
Taşcı Mahmûd mahallesinden Ömer'inoğlu Halîl
Çaşnigir mahallesinden Şekeroğlunun Oğulluğu Ömer
Akdeğirmân-ı Müslim mahallesinden Somuncuoğlu Osman
Hâcî İbrâhîm mahallesinden Tosbât Torunu İbrâhîm
Yekûn 38 Nefer Piyade

İş bu sene-i mübâreke de Asitâne-i aliyyeye gidecek fermûde-i seniyye buyurulduğu vech üzere Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'iyeye mûcibince Tokad ve nevâhîsine musîb doksan yedi nefer piyâdeden güzîde ve cengâver yiğitlerden olarak cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tanzîm ve mübâşîrî olan kavâsân-ı hazret-i sadr-ı penâhî Mehmed Ârif Ağa'ya teslîmân irsâl olunan otuz sekiz nefer asker-i mansûrenin defter-i

müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l yevmi'l-hâmis işrîn şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[s. 63] [163/a]

Bi-ismihu Sübhânehu ve Ta'âlâ

Fazîletlü [boşluk] Medîne-i Tokad'da nâ'ibimiz Efendi'ye râm-ı ...²⁸ tahiyyât-ı lâyika iblâğıyla nemûde kılınır ki, âhâlî-yi vilâyet ile hüsn ve ülfetiniz ve ibrây-ı şer'iyede kemâl taharrür ve dikkatiniz olduğına binâen iş bu sene-i erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf Rebî'ü'l-evveli guresinden kemâkân medîne-i mezbûrenin umûr-ı niyâbet-i şer'iyesi tarafımızdan size ibkâ olunmuşdur, bi-mennihi ta'âlâ gurre-i merkûmeden medîne-i mezbûreye rü'yet umûr-ı kısmet askeriyesiyle kemâff's-sâbık mutasarrıf olub beyne'l-ahâlî vâkı'â olan de'âvî-yi şer'îyeyi hakk ve adl üzere kazâ ve her umûrda cûy-ı cenâb-ı hüdâ olası ve's-selâm

El-fakîr es-Seyyid Abdullah Dürrî-zâde

[163/b]

Medîne-i Tokad'da Meydan Câmi'-i Şerîfi Pîşegâhında Panâyır İkâmesi İçün Emr-i Âlî Kaydı

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în mevlânâ Ahmed Nazîf zîde-ilmihu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, medîne-i Tokat ahâlîsi öteden berü ticâret ile ta'ayyüş itmekde iken birkaç seneden berü ol havâlîde killet-i zehâyir ve kesret-i vebâ sebebiyle za'af-ı hâl ve perîşânlık târî olarak kâffe-i mahsûsâtlarının rü'yetinde su'ûbet çekmekde olduklarından Tokad mukâta'âsına senevî beşer yüz gurusı virmek şartıyla Zile Kazâsında olduğu misillü medîne-i mezbûr derûnunda kâ'în Meydân Câmi'-i pîşegâhında beher sene rûz-ı Kâsımdan onbeş gün mürûrunda onbeş gün mikdârı olmak

²⁸ Bir kelime okunamadı

üzere müceddeden panâyır ikâme olunarak etrâfindan tüccârân ve misâfirân tecemmü‘ iderek ahz ve i‘tâ olunduğı hâlde ahâlî-yi merkûmeye hayr ve menfâ‘at ve gümrük hâsılâtına vüs‘at olacağı beyânıyla ol vechle vakt-i mezkûrda câmi‘-i mezkûr pîşegâhında panâyır ikâme olunması husûsuna müsâ‘ade-i aliyem erzân kılınarak bir kıt‘â emr-i âlişânım i‘tâ kılınması husûsuna sen ki, mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, i‘lâm ve ahâlîsi dahi mahzar ve i‘lâm ve mahzar musaddak hâlâ Sivas vâlisi düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü’l-âlem vezîrim Seyyid Mehmed Paşa edemallâhu ta‘âlâ iclâlehum bâ-tahrîrât inhâ ve iltimâs ve sâdır olan fermân-ı âlişânıma imtisâlen kuyûda lede’l-mürâca‘â Tokad voyvodalığı mukâta‘âsının beş sümün hissesi mukâta‘ât hazînesine zabt ve idâre olunmakda olub ancak medîne-i mezbûrede panâyır ikâmesine dâ’ir bir gûne kayd bulunmadığı ve bu makûle bir mahalle müceddeden panâyır ikâmesi istid‘â olundukda keyfiyeti rikâb-ı hümâyûn-ı mülûkâneme arz olunub ikâmesine ruhsat kılındığı halde panâyır kurulacak mahalle her kangı mukâta‘â dâhilinde ise tahammülü mikdâr-ı zam ile hâsıl olacak rüsûmı mukâta‘â tarafına virilmek üzere müceddeden defterhâne-i âmiremde olan kaydını mahallî bâ-hatt-ı tevkî‘ sebt ve kayd ile mâlikâne kalemine icmâl-i hâkânîsi virilmek için dîvân-ı hümâyûnumdan tashîhî emr-i şerîfim tasdîriyle tanzîm olunageldiğı kuyûdâtdan müstebân olduğundan emsâllerine kıyâsen tanzîmine irâde-i seniyyem ta‘alluk eylediğı halde ikiyüz kırküç senesi Mart ibtidâsından i‘tibâren Tokad voyvodalığı mukâta‘âsına tahammülü mikdâr mâl zam ile panâyırın hâsıl olacak rüsûmı voyvodalık-ı mezbûr tarafından ahz ve kabz olunmak üzere defterhâne-i âmiremde olan kaydı mahalline bâ-hatt-ı tevkî‘ sebt ve kayd birle mâlikâne kalemine icmâl-i hâkânîsi virilmek üzere tashîhî emr-i şerîfim tasdîriyle tanzîmi iktizâ ideceğı ba‘de’l-ihrâc iktizâsı mukâta‘ât nâzırı iftihârü’l-ümerâ ve’l-ekâbir Mehmed Esad dâme uluvvihudan isti‘lâm olundukda voyvodalık mezkûr mukâta‘âsının

mukâta'ât hazînesinden mazbût husûs-ı mezbûresi ikiyüz kırkûç senesine mahsûben yetmiş dörtbin üçyüz altmışiki guruş bedel iltizâm ile Sivas vâlîsi müşârün-ileyhe deruhde olmuş oldığı ve medîne-i mezbûrede ikâmesi inhâ olunan panâyır ve rüsûm mukâta'â-yı merkûmenin bedel-i iltizâm-ı mezkûresine dâhil olmadığından ber-mûcib-i inhâ medîne-i mezbûrede panâyır ikâmesine irâde-i seniyyem ta'alluk eylediği halde sene-i merkûmeden i'tibâren vâki' olacak hâsılât ve rüsûmâtı Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye masârifine tahsîsen senesi tekmîlinde başkaca defter ile mukâta'ât hazînesine irsâl olunmak üzere ber mantûk-ı kuyûdât dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i âlişânım ısdârıyla kaydı mahalline bâ-hatt-ı tevkî' sebt ve kayd olunarak bâ-hakk-ı muhâsebeye icmâl-i hâkânîsi virilerek keyfiyeti ma'lûm olmak için mukâta'ât hazînesi defterlerine ve sâ'ir lâzım gelen mahallere ilm u haberleri i'tâsıyla tanzîmi lâzım geleceğini nâzır-ı mûmâ-ileyh i'lâm ve ber mûcib-i i'lâm tanzîmi menût-ı irâde-i seniyyem idüğünü baş defterdârım iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir Mehmed Ârif dâme uluvvihi bâ-takrîr inhâ ve takrîri atabe-i aliyye-i mülûkâneme lede'l-arz inhâ ve i'lâm olundığı üzere iktizâ iden mahallere ilm u haberleri i'tâsıyla tanzîmine mübâderet oluna deyü şeref-yafte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı [s. 162] şevket makrûn-ı şâhâneme imtisâlen müceddeden ikâmesi istid'â olunan panâyırın iş bu kırk üç senesi Martından i'tibâren hâsıl olacak hâsılât ve rüsûmâtı Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye masârifine tahsîsan senesi tekmîlinde başkaca defter ile mukâta'ât hazînesine irsâl olunmak üzere defterhâne-i âmiremde olan kaydı mahalline bâ-hatt-ı tevkî' sebt ve kayd olunarak mukâta'ât hazînesi defterlerine ve ve sâ'ir lâzım gelen mahallere ilm u haberleri virilmek üzere baş muhâsebeye icmâl-i hâkânîsi virilmek için dîvân-ı hümâyûnumdan iktizâsına göre emr-i âlişânım ısdârını defterdâr-ı mûmâ-ileyh tekrar telhîz itmeğin mûcibiyle mârû'z-zikr medîne-i Tokad derûnunda Meydan Câmî'-i pîşegâhında beher

sene rûz-ı Kâsımında on beş gün mikdârı olmak üzere panâyır ikâme olunması için nefis-i Tokad el-mezbûr defterhâne-i âmiremde kaydı mahallî bâ-hatt-ı tevki' tashîh ve sebt-i defter olunmuş olmakdan nâşî ber minvâl-i meşrûh mahall-i merkûmede müceddeden panâyır ikâmesi emrim olmuştur, buyurdum ki, hatt-ı hümâyûn-ı inâyet makrûnumla sâdır olan fermân-ı celflü'l-kadrim mûcibiyle sen ki, mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ber minvâl-i muharrer mahall-i merkûmede panâyır ikâme itdiresin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min Şa'bâni'l-mu'azzam li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[162/a]

Medîne-i Tokad Hâne-i Avârızın Defter-i Kaydı

İş bu bin ikiyüz kırkdört senesine mahsûben bâ-tahsîl-i fermân buyurulan avârız ve bedel-i nüzul akcelerinin asıl mâl-ı mîrîsi ve ma'îşeti ve kabzına me'mûr Ağa'ya hizmet ve dört günlük ta'yinât masrafı ve harc-ı defter ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve yafte kalemiyesi ve kaydiyenin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Açıklama	Guruş
Mâl-ı avârız ve bedel-i nüzul ve ma'îşet	4733
Kabzına me'mûr Ağa'ya hizmet	450
Ağay-ı merkûmun hademelerine hizmet	23
Ağay-ı merkûmun dört günlük ta'yinât masrafı	70
Ber-mu'tâd harc-ı defter	450
Emîniye ve hüddâmiye	50
Tertîb-i defter ve yafte kalemiyesi	30
Kaydiye	3
Yekûn	5809

Bâlâda tahrîr olunan mebâliğ-i mezbûr beşbin sekizyüz dokuz guruşun Mecidözü Kasabasının senevî mâl-ı maktû'ı olan altıyüz elli guruşdan beşyüz elliye yedi guruş bin ikiyüz kırkdört senesine mahsûb olmak üzere havâle ve mahsûb ve ihrâc olundukda bâkî meblağ-ı mezkûr beşbin ikiyüz elli guruş nefis-i şehri Tokad ve nevâhîye tevzî' ve taksîm oluncakdır, mâl-ı maktû'ı mezbûrdan bâkî doksanüç guruş yine sene-i mezbûreye mahsûb kabzına me'mûr ağa yedinden ahz ve kabz olunduğı iş bu mahalle şerh virildi.

Nefs-i şehri Tokat: 53,5 Hâne Mâl-ı ma'îşet 2164 guruş 10 para <u>An masârif 0375 guruş 17 para</u> Yekûn 2539 guruş 27 para Beher hâneye isâbet iden 47 guruş 19 para	Nâhiye-i Komanat tâbi'-i Tokat: 80 Hâne 3 rub' Mâl-ı ma'îşet 1095,5 guruş <u>An masârif 0197,5 guruş</u> Yekûn 1293 guruş Beher hâneye isâbet iden 16 guruş 1,5 meblağ
Nâhiye-i Kâfirnî tâbi'-i Tokat: 50 Hâne 3rub' Mâl-ı ma'îşet 617 guruş 10 para <u>An masârif 111 guruş 04 para</u> Yekûn 728 guruş 14 para Beher hâneye isâbet iden 14 guruş 44 meblağ	Nâhiye-i Tozanlu tâbi'-i Tokat: 35,5 Hâne 1 rub' Mâl-ı ma'îşet 363,5 guruş 10 para <u>An masârif 063,5 guruş 00 para</u> Yekûn 427 guruş 10 para Beher hâneye isâbet iden 14 guruş 111 meblağ
Nâhiye-i Dönekseâbâd tâbi'-i Tokat: 6,5 Hâne 1rub' Mâl-ı ma'îşet 76,5 guruş 01 para <u>An masârif 17,5guruş 17 para</u> Yekûn 94 guruş 18 para Beher hâneye isâbet iden 13 guruş 13 meblağ	Nâhiye-i Yıldız tâbi'-i Tokat: 13,5 Hâne Mâl-ı ma'îşet 146,5 guruş 00 para <u>An masârif 025,5 guruş 05 para</u> Yekûn 172 guruş 05 para Beher hâneye isâbet iden 12 guruş 90 meblağ

[162/b]

Mahallât-ı der-nefs-i şehri Tokat			
Mahalle-i	Hâne	Mahalle-i	Hâne
Yazıcık	0,5	Melik Danişmend	1 rub
Vartan	1 sümün	Kirkor	1 rub'
Baba Osib	1 rub'	Ovannes	1 sümün

Şücâe'd-dîn	0,5	Çaşnigir	1 sümün
Smerkandî	0,5	Simavon	1 rub´
Meydan Müslim	0,5	Zincirlikuyu	0,5
Cehganlu	1 rub´	Mihmâd Hâcib-i Müslim	0,5
Mihmâd Hâcib-i Zimmîden Hacı Hasan Bölüğü ber mûcib-i hüccet	5 sümün	Mihmâd Hâcib-i Zimmî ber mûcib-i hüccet	1
Mihmâd Hâcib-i Zimmîden menzil iştirâ´ iden Müslim bölüğü	3 sümün	Samyeli	0,5
[s. 161]			
Muslihü'd-dîn	0,5	Mehmed Paşa	1
Çay-ı Müslim	1,5	Çay-ı Zimmî	2
Soğukpınar-ı Zimmî	1,5	Akdeğirmân-ı Müslim	3 rub´
Akdeğirmân-ı Zimmî	3 rub´	Beybağı	1
Baskâl	0,5	Aleksân	0,5
Dere	1,5	Hoca Ahmed	3
Suiçmez	0,5	İçmesu	2
Seyfe'd-dîn	0,5	Terbiye-i Kebîr	1
Terbiye-i Sagîr	1	Sabunhâne	1 rub´
Güzel Aşcı	3 rub´	Cemâle'd-dîn	1
Tatar Hacı	1 rub´	İvaz Paşa	1 rub´
Veled Aynî	1 rub´	Ankara	1 rub´
Keçiciler	0,5	Hacı İbrâhîm	0,5
Seyyid Necme'd-dîn	0,5	Gaybî	1,5
Sofiyon	1	Acebşîr	0,5
Taşcı Mahmûd	1	Sarı Güllük	0,5
İsâ Fakîh	0,5	Rüstem Çelebi	1
Alaca Mescid	1 rub´	Molla Bektâş	1 rub´
Kaya	1	İplik Pazarı	1 sümün
Cilfek	0,5	Câmi'-i Kebîr	0,5
Za'im	0,5	Hoca İbrâhîm	1 sümün
Taş Nerdibân	0,5	Hâlid	1 rub´
Yahudiyân	1 rub´	Ka'be Mescidi	1
Yaşmeydan	0,5	Dabbağhâne-i Atîk	3 rub´

Cedîd	0,5	Menice	1,5
Çilehâne	1, 1rub‘	Veled Ayas	1 sümün
Zilli Hacı	0,5	Dabbağhâne-i Cedîd	3 rub‘
Siyahpuş	1 sümün	Yar Ahmed	0,5
Dıraz-ı Gebrân	0,5	Dıraz-ı Müslim	1 rub‘
Soğukpınar-ı Müslim	2	Horuş	1 rub‘
Mahmût Paşa	0,5	Geyras	1
Yekûn		53,5 Hâne	

Bâlâda mastûr mahallât ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu bin ikiyüz kırkdört senesine mahsûben bâ-tahsîl-i fermân buyurılan avâriz ve bedel-i nüzul akcelerinin asıl mâl-ı mîrîsi ve ma‘îşeti ve kabzınâ me’mûr Ağa’ya hizmet ve dört günlük ta‘yinât masrafı ve harc-ı defter ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve hafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma‘rifet-i ve ma‘rifet-i şer‘le hisâb olundıkda girihtesi asıla zam ile beher mahallâtın şenlik ve tahammüllerine göre tahtlarında mevcûd olan elliüç buçuk hânesine ikibin beşyüz otuz dokuz guruş yirmi yedi para tarh ve taksîm olundıkda beher hâneye kırk yedişer guruş on dokuz para isâbet itmişdir. Meblağ-ı mezbûrî beyninizde cem‘ ve tahsîl ve kabzına me’mûra teslîm eylesiniz. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâdî aşer min şehri Muharremi’l-harâm li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

[161/a]

Nâhiye-i Komanat Tâbi‘-i Tokat			
Karye-i	Hâne	Karye-i	Hâne
Geksi	3	Taylı Hacı	0,5
Çördük	1	Bayrâm	3 rub‘
Beş Virân	0,5	Kızılöz	1,5
Beylü	1	Venk	2,5
Aluc	1,5	Martos Oba	2, 1 rub‘
Firedökse	5,5	Gireni	3 rub‘
[s. 160]			

Mamu me‘a Tût	2, 3 rub‘	Gevrek	1 rub‘
Kevahlık	3 rub‘	Kızıl Dere	1 rub‘
Mülk	1 rub‘	Acıpınar me‘a Kışla	1,5, 1 rub‘
Omala	6	Armus	1,5
Sideni	1	Çilkoru	3 rub‘
Cincife-i Kebîr	3	Cincife-i Sagîr	0,5
Kızıl	3	Hulvâr	1, 1 rub‘
Dihoy	1 rub‘	Bizeri	7
Zazara	1	Boyalı	2, 1 rub‘
Bula	1,5	Komanat-ı Müslim	3,5
Komanat-ı Zimmî	3,5	Yelpe	1,5
Difye	3, 1 rub‘	İzbesti	1,5
Eski	0,5	Saltık	1 rub‘
Zodi	1 rub‘	Ahmed Alanı	1,5 1 rub‘
Gevle	2,5, 1 rub‘	Şeyh	3
Kadı Vakfi	1,5	Kirkoros	1,5, 1 rub‘
Yekûn		80 Hâne, 3 rub‘	

Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu bin ikiyüz kırkdört senesine mahsûben bâ-tahsîl-i fermân buyurılan avâriz ve bedel-i nüzul akcelerinin asıl mâl-ı mîrîsi ve ma‘îşeti ve kabzınâ me‘mûr Ağa’ya hidmet ve dört günlük ta‘yinât masrafı ve harc-ı defter ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve hafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma‘rifet-i ve ma‘rifet-i şer‘le hisâb olundıkda girihtesi asıla zam ile bin ikiyüz doksan üç guruşa bâliğ olub meblağ-ı mezkûr nâhiye-i mezbûrenin seksen hâne üç rub‘a tevzî‘ ve taksîm olundıkda beher hâneye onaltışar guruş birbuçuk akce isâbet itmîşdir. Meblağ-ı mezbûrı beyninizde cem‘ ve tahsîl ve kabzına me‘mûra teslîm eyleyesiz. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâdî aşer min şehri Muharremi’l-harâm li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

[160/a]

Nâhiye-i Kâfirnî Tâbi'-i Tokat			
Karye-i	Hâne	Karye-i	Hâne
Alemdâr	1	Muhât	7,5, 1 rub
Zuğra	3, 1 rub'	Filtise	1,5
Gölgeci	0,5	Sideni	1
Eftalit	3 rub'	Teknecik	1,5
Megüllü	3,5, rub' 1	Gezgi	1, 1 rub'
Çakmak	0,5	Kızılcasu	1,5
Varzıllar	1	Çeğedler	1,5, 1 rub'
Şeyk	3 rub'	Daduhta	2
Çiftlik	1,5, 1 rub'	Tobalak	1
Matos	1	Yaycı	3 rub'
Uyhan	3 rub'	Karadere	0,5
Kınık	1	Tomâra	0,5
Doğarım	1	Yar Hasan	0,5
Münker	3 rub'	Buldacı	1, 1 rub'
İbağlu	3 rub'	Leveke	2, 1 rub'
Tiyeri	1, 1 rub'	Ceğcek	0,5
Yapalak	0,5	Kevekse	0,5
Ekseri	1 rub'	Ömerli	1
Şeyhler	1	Çat	1 rub'
Hınzır	1 rub'	İlbît	1, 1 rub'
Yekûn	50 hâne, 3 rub'		

[s. 159] Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu bin ikiyüz kırkdört senesine mahsûben bâ-tahsîlî fermân buyurılan avâriz ve bedel-i nüzul akcelerinin asıl mâl-ı mîrîsi ve ma'îşeti ve kabzınâ me'mûr Ağa'ya hizmet ve dört günlük ta'yinât masrafı ve harc-ı defter ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve yafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma'rifet-i ve ma'rifet-i şer'le hisâb olundıkda girihtesi asıla zam ile yediyüz yirmi sekiz gurusş ondört paraya bâliğ olub mebâliğ-i mezkûr nâhiye-i mezbûrenin elli hâne üç rub'ına tevzî' ve taksîm olundıkda beher hâneye ondörder gurusş kırkdörder akce isâbet itmîşdir. Meblağ-ı mezbûrî beyninizde cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûr-ı me'mûre teslîm eylesesiz. Hurre fi'l-

yevmi'l-hâdî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

[159/a]

Nâhiye-i Tozanlu Tâbi'-i Tokat			
Karye-i	Hâne	Karye-i	Hâne
Ceğcek	3 rub'	Rumcuk	0,5
Sarı Öyük	0,5	Sarsı	1,5
Eyüb	0,5	Abdurrahmanlu	1,5
Karadiz	1 rub'	Çörmüş	3 rub'
Şeyh	0,5	Darıgulu	1
Çalıca	1,5	Kozağacı	1
Busât	1 rub'	Buhya	0,5
Alanyurdu	0,5	Kozlıca	0,5
İrmiş	1, 1 rub'	Gökçek	0,5
Diğeryeri	1, 1 rub'	Eski	1 rub'
Boyalı	1 rub'	Alan me'a Karhın	0,5
Zoran	1	Tomanut	0,5
Simayıl	1 rub'	Tıgnıs	1
Bozkuş	1 sümün	Ademli	1 rub'
Kol	1	Ohtoron	1,5
Kızkapan	1 rub'	Hize	0,5
Öyküri	0,5	Müseyle	0,5
Tavza	0,5	Hisarcık	2, 1 rub'
İbsile	7	Gevlek	1 rub'
Divriğin	0,5	Arşancık	1 rub'
Gibis	0,5	Kevekse	1 rub'
Yekûn		35,5 hâne, 1 rub'	

Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu bin ikiyüz kırkdört senesine mahsûben bâ-tahsîl-i fermân buyurılan avâriz ve bedel-i nüzul akcelerinin asıl mâl-ı mîrîsi ve ma'îşeti ve kabzınâ me'mûr Ağa'ya hizmet ve dört günlük ta'yinât masrafı ve harc-ı defter ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve yafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma'rifet-i ve ma'rifet-i şer'le hisâb olundıkda girihtesi asıla zam ile dörtyüz yirmi altı guruş on paraya bâliğ olub meblağ-ı

mezbûr nâhiye-i mezbûrenin otuzbeş buçuk hâne bir rub‘ına tarh ve taksîm olundıkda beher hâneye ondörder guruş yûzonbir akce isâbet itmişdir. Meblağ-ı mezbûrı beyninizde cem‘ ve tahsîl ve kabzına me’mûra teslîm eyleyesiz. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâdî aşer min şehri Muharremi’l-harâm li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

[159/b]

Nâhiye-i Dönekseâbâd Tâbi’-i Tokat			
Karye-i	Hâne	Karye-i	Hâne
Ohtab	1, 1 rub‘	Üçgöl	1
Gireni	1 rub‘	Kemkez	1
İze	1	Esdiğın	1, 1 rub‘
Tazular	1 sümün	İğde	3 rub‘
Yenice	1 sümün		
Yekûn		6,5 hâne, 1 rub‘	

[s. 158] Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu bin ikiyüz kırkdört senesine mahsûben bâ-tahsîl-i fermân buyurılan avâriz ve bedel-i nüzul akcelerinin asıl mâl-ı mîrîsi ve ma‘îşeti ve kabzınâ me’mûr Ağa’ya hizmet ve dört günlük ta‘yinât masrafı ve harc-ı defter ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve hafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma‘rifet-i ve ma‘rifet-i şer‘le hisâb olundıkda girihtesi asıla zam ile doksandört guruş on sekiz paraya bâliğ olub meblağ-ı mezbûr nâhiye-i mezbûrenin şenlik ve tahammüllerine göre tahtlarında terkîm olundığı vech üzere altı buçuk hâne birer rub‘ına tarh ve taksîm olundıkda beher hâneye onüçer guruş onüçer akce isâbet itmişdir. Meblağ-ı mezbûrı beyninizde cem‘ ve tahsîl ve kabzına me’mûra teslîm eyleyesiz. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâdî aşer min şehri Muharremi’l-harâm li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

[158/a]

Nâhiye-i Yıldız Tâbi'-i Tokat			
Karye-i	Hâne	Karye-i	Hâne
Yakûb	0,5	Beduhtun	3
Şeyh Çobanı	1 rub'	Nefs-i Yıldız	1
Çiftlik me'a Karkın	1, 1 rub'	Yusuf Oğlan	2
Geşdin Hâcı	0,5	Sarıyar	1
Hergele	1	Ya'kûb Oğlan	1, 1 rub'
Aslan Doğmuş	1,5	Killik me'a Köpek	1 rub'
Yekûn		13,5 hâne	

Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu bin ikiyüz kırkdört senesine mahsûben bâ-tahsîlî fermân buyurılan avâriz ve bedel-i nüzul akcelerinin asıl mâl-ı mîrîsi ve ma'îşeti ve kabzınâ me'mûr Ağa'ya hizmet ve dört günlük ta'yinât masrafı ve harc-ı defter ve hafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma'rifet-i ve ma'rifet-i şer'le hisâb olundıkda girihtesi asıla zam ile yüz yetmiş iki guruş beş paraya bâliğ olub meblağ-ı mezkûr nâhiye-i mezbûrenin onüç buçuk hânesine tarh ve tevzî' olundıkda beher hâneye onikişer guruş doksan akce isâbet itmişdir. Meblağ-ı mezbûrî beyninizde cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra teslîm eylesiniz. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

[158/b]

Feyzullâh'ın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mahmûd Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Feyzullâh bin el-Hâcı Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Ümmü Gülsüm bint-i Osman ile sulbî sagîroğlu Abdülkerim'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber

vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî gurre-i Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Çit yüzli döşek	4	40
Çit yüzli yorgan	2	30
Yasdık	5	30
Sagîr yan minderi ve köşe	1, 1	20
Köhne kilim	1	8
Çit seccâde	1	3
Füruht olunan giyim esvabı		62
Orta şam'dân	1	6,5
Sagîr şam'dân	1	1
Sagîr camaşur kazganı	1	20
Camaşur leğeni	1	30
Sagîr nühas mangal	1	13
El leğeni ve ibrik	1, 1	13
Evânî-i nühâsiye	15 kıyye	65
Hırdavât-ı menzil		10
Der-zimmet-i Cumbuloğlu Ahmed bâ-temessük		62
Der-zimmet-i Manav Balıkcıoğlu es-Seyyid Hâfız Ömer bâ-temessük		108
Der-zimmet-i Köse Osmanoğlu Süleymân bâ-temessük		100
Der-zimmet-i Kuş Hasan an-kaye-i Fineze bâ-temessük		118
Der-zimmet-i Karakızıoğlu Delü Ahmed an-karye-i Fineze bâ-temessük		150
Der-zimmet-i Manav Nalbentoğlu Ahmed bâ-temessük		52
Der-zimmet-i Hîranlı İbrâhîm bâ-temessük		60
Der-zimmet-i Kır Beşe bâ-temessük		62
Der-zimmet-i Hüseyin an-karye-i Fineze bâ-temessük		30
Müteveffây-ı mezbûrın bâ-defter-i zimem-i nâsda olan alacağı		636,5
Yekûn		1730

[s. 157]

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techîz ve tekfinine masraf	98
Resm-i kısmet	44
Masârif-i müteferrika	14
Yekûn	156

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	1574
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	196	90
Hisse-i ibn	1377	30

[157/a]

es-Seyyid Hâfız Sâlih Efendi'ye Müte'allık Berât-ı Şerîf Kaydı

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi-mekân sultân-ı tuğrây-ı garrây-ı cihân-ı hâkânî hükmü oldur ki,

Erbâb-ı istihkâkdan iş bu râfi'ân tevkî'-i refi'ü'ş-şân-ı hâkânî Seyyid Hâfız Sâlih ve Seyyid Hâfız Abdul'l-lâh Halife zîde-kadrihümâ dîvân-ı hümâyunuma arzuhâl idüb nefsi Tokad'da Taşhan mahallesinde vâki' Hamza Bey Zâviyesi Vakfının vazîfe-i mu'ayyene ile tevliyet ve nezâret ecdâdlarına tevcîh olunugelüb ecânibden Hasan Halîfe ibn-i Ali hilâf-ı inhâ üzerine tevcîh ve berât itdirdüb lâkin mezbûr Hasan nâ-mevcûd ve câmi'-i şerîf harâb ve mâl-ı vakf perîşân olmağla tevliyet ve nezâret-i mezkûr mezbûr Hasan bin Ali'nin ref'inden ale'l-iştirâk kendülere tevcîh olmak bâbında istid'ây-ı inâyet ve merkûm Hasan bin Ali yirmi seneden berü gâ'ib olub vakf-ı mezbûrun iktizâ iden ta'mîr ve termîmi metrûk ve harâbiyeti ve mürtezikasının perîşâniyeti ve müddet-i mezbûreden berü bir kimesne idâre itmeyüb mu'attâl kaldığı ve mezbûrân Seyyid Hâfız Sâlih ve Seyyid Hâfız Abdullah zîde-kadrehümâ mütevellî-yi evvel es-Seyyid Osman bin Mehmed'in sulbî oğulları oldukları belde-i mezbûre ahâlîsinden Üsküdâr'da sâkin Mehmed bin Osman ve Seyyid Ali ibn-i Sâlih ve Osmâniye Medresesi sükkânından Ahmed ibn-i Mustafa alâ tarîki'l-işhâd haber virmeleriyle tevliyet ve nezâret-i mezkûre mezbûr Hasan bin Ali'nin ref'inden merkûmâna tevcîh ve yedlerine berât-ı âlişânım virilmek ricâsına Anadolu Kaz'askeri â'limü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn mevlânâ Mehmed

Sa'du'l-lâh edemallâhu ta'âlâ fezâ'ilehu i'lâm itmekle ber-vech-i i'lâm merkûmâna tevcîh olunmak üzere â'limü'l-ulemâi'l-mütebahirîn efdalü'l-fazli'l-müteverri'în bi'l-fi'îl şeyhü'l-islâm kadı-zâde mevlânâ Mehmed Tâhir edemallâhu ta'âlâ fezâ'ilehu işâret itmekle işâreti mûcibince tevcîh olunmak fermânım olmağın haklarında mezîd inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb bin ikiyüz kırk iki senesi Zî'l-ka'idesinin onaltıncı günü târihiyle müverrah virilen ru'us-ı hümâyunum mûcibince bu berât-ı hümâyunu virdim ve buyurdum ki, mezbûrân Seyyid Hâfız Sâlih ve Seyyid Hâfız Abdullah Halîfe zîde-kadrihümâ varıb merkûmun ref'inden tevliyet ve nezâret cihetlerine ale'l-iştirâk mutasarrıflar olub edây-ı hizmet eylediklerinden sonra bundan evvel ciheteyn-i mezkûreteyne mutasarrıf olanlar vazîfe-i mu'ayyenesine tevcihle mutasarrıf olagelmişler ise merkûmân dahi ol vechle vazîfe-i mu'ayyenelerin vakf-ı mezbûr mahsûlünden alub mutasarrıf olalar, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' işrîn şehri Zilka'ide li-sene isna ve erba'în ve mi'eteyn ve elf Kostantiniyyeti'l-Mahrûse

[157/b]

Hasan'ın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hasan bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Zeyneb bint-i Mehmed ile sulbiye-i kebîre kızları Arife ve Fâtımâ ve Ümmü Gülsüm Müslime ve li-ebeveyn er karındaşı oğulları Mehmed ve gâ'ib-i ani'd-diyâr İsmâ'îl ibnî Sâlih ve diğeri li-ebeveyn er karındaşıoğlu gâ'ib-i ani'd-diyâr Mustafa bin Mustafa ve diğeri li-ebeveyn er karındaşıoğlu Mehmed bin İsmâ'îl'e münhasıra oldığı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî

zıkr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzil der-mahalle-i mezbûre Mihmâd Hâcib	1 bâb	300
Döşek	1	10
Köhne yorgan	1	10
Mitil	1	5
Köhne yasdık	2	6
[s. 156]		
Müsta'mel kilim	1	10
Köhne kilim ve heybe	1, 1	2
Füruht olunan giyim esvabı		20
Camaşur leğeni	1	20
Evânî-i nühâsiye	12 kıyye	45
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		12
Yekûn		440

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techîz ve tekfinine masraf	32
Resm-i kısmet	11
Masârif-i müteferrika	4
Mihr-i mü'eccele li-zevceti'l-mezbûre bâ-karârî'l-verese	50
Müteveffây-ı mezbûr hâl-i hayâtında mukaddeman fevt olan zevce ve Aîşe Hâtun'un zimmetinde mihr-i mü'eccelesi olarak ikrâr eylediği deyni be-şehâdet-i Mehmed bin İsmâ'îl ve diğer Mehmed bin Sâlih	68
Deyn-i müsbit-i Mürsel Ağa be-şehâdet-i Muhzır İbrâhîm bin Hasan ve Mehmed bin İsmâ'îl gibbü't-tahlîf	
Yekûn	209

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	231
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	28	105
Hisse-i bint	38	60
Hisse-i bint	38	60
Hisse-i bint	38	60
Hisse-i bint	38	60
Hisse-i ibnü'l-âhi li-ebeveyn	12	3
Hisse-i ibnü'l-âhi li-ebeveyn	12	3

Hisse-i ibnû'l-âhi li-ebeveyn	12	3
Hisse-i ibnû'l-âhi li-ebeveyn	12	3
Meblağü'l-bâkî		3

[156/a]

Kizir Arakil'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cehgânlı mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kizir Arakil veled-i Markâr nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Maryem bint-i Kivork ile sulbî kebîr oğulları Karabet ve Agob ve Bağdasar ve sulbiye-i kebîre kızı Anna'ya münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âfî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Nısf menzil der-mahalle-i mezbûre		360
Bağ der-mevzi'-i Haydarhâne	1 kıt'â	200
Def'a bağ der-mevzi'-i mezbûr	1 kıt'â	120
Def'a bağ der-mevzi'-i İzbesti	1 kıt'â	180
Çit döşek	2	25
Yorgan ve mitil	1, 2	22
Yasdık	5	20
Kefere minderi	5	3
Müsta'mel kilim	4	36
Sagîr aba ve şalvar	1, 1	15
Köhne don ve gömlek	1, 1	5
Sagîr şam'dân	2	3
El leğeni ve ibrik	1	10
Hevan me'a al	1	4
Evânî-i nühâsiye ber-vech-i tahmîn	12 kıyye	40,5
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		17
Yekûn		1060,5

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	30
Resm-i kısmet	26,5
Masârif-i müteferrika	9
Yekûn	65,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	995
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	124	45
Hisse-i ibn	248	90
Hisse-i ibn	248	90
Hisse-i ibn	248	90
Hisse-i bint	124	45

[s. 155] [155/a]

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşer'în Tokad nâ'ibi mevlânâ [boşluk] zîde-ilmihu ve kıdetü'l-emâcid ve'l-ayân Tokad ihtisâbı me'mûrı [boşluk] voyvoda vekîli [boşluk] zîde-mecdihüma tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, mühimmât-ı cihâd için Erganî ma'den-i hümâyûndan müretteb olan nühâs Tokad Kâlhânesinde tabh ve tasfiye olunugeldiğinden nühâs-ı mezkûrın kâl ve tasfiyesi zımnında kâlhâne-i mezkûreye nakl olunan kömürün yüklerinden resm-i ihtisâb olunmak üzere Sivas vâlisi düstûr-ı mükerrer müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Mehmed Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehuya hitâben sadr-ı âzamım tarafından mektûb tastîr ve tesyîr kılınmış ise de vâlî-yi müşârün-ileyh şark cânibine me'mûr ve ta'yîn olunmuş olduğundan bahisle ber-vech-i muharrer kâlhâne-i mezkûreye gelecek kömürün resm-i ihtisâb mütâlebesiyle te'addî olunmak bâbında siz ki, nâ'ib ve ihtisâb me'mûrı voyvoda vekîli mûmâ-ileyhimsiz, size hitâben bâ-emr-i şerîfim ısdârı husûsını hâlâ ma'âden-i hümâyûnum emîni düstûr-ı mükerrer müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Sâlih Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehunun kapu kethüdâsı dergâh-ı mu'allâm kabucubaşlarından el-Hâcî Mustafa

dâme mecdühu bâ-takrîr inhâ itmekle keyfiyet kaydı ba‘de’l-ihrâc iktizâsı ricâl-i devlet-i aliyyemde hâlâ darphâne-i âmirem nâzırı ifthârü’l-emâcid ve’l-ekârım es-Seyyid Ali Rızâ dâme mecdühudan lede’l-isti‘lâm zikr olunan nühâs maddesi devlet-i aliyyemin umûr-ı mağnâsından olduğundan Tokad kâlhânesinde kâl ve tasfiye olunmakta olan nühâs-ı muktezî kömürün hamûlesinden resm-i ihtisâb alınmak bâbında vâlî-yi müşârün-ileyhe hitâben sadr-ı âzam müşârün-ileyh tarafından mektûb tastîr ve tesyîr olunmuş olmağla bu sûretde inhâ olunduğı vechle kâlhâne-i mezkûrede kâl ve tasfiye olunmakta olan nühâs-ı muktezî kömürün hamûlesinden resm-i ihtisâb mutâlebesiyle ta‘addî olunmak bâbında emr-i şerîfim ısdâr ve keyfiyet lede’l-hâce ma‘lûm olmak için baş muhâsebeye kayd ile darphâne-i âmirem ve mukâta‘ât hazînesi taraflarına ilm u haberleri i‘tâsıyla tesviyesi îcâb-ı maslahatdan idüğünü i‘lâm eylediğı bâ-takrîr lede’l-arz mûcibince emr-i şerîfim ısdâr ve ilm u haberleri i‘tâsıyla tanzîmi husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk idüb ol vechle ilm u haberleri i‘tâ olunmağla ber-minvâl-i meşrûh amel ve hareket mezîd ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın hâssesten iş bu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuştur, imdî, vusûlünde keyfiyet irâde-i aliyyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma‘lûmunuz oldıkda mûcib-i muktezâsı üzere amel ve hareket birle fermânım oldığı ve bâlâda beyân kılındığı vechle kâlhâne-i mezkûrede kâl ve tasfiye olunmakta olan nühâs-ı muktezî olan kömürün hamûlesinden resm-i ihtisâb mutâlebesiyle ta‘addî olunmaması husûsuna mezîd sa‘y ve gayret ve hilâfından begâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur, buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü’s-şânım vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzimü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfime i‘tîmâd kilasız. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî aşer min şehri Muharrem li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[155/b]

Nefise Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Nefise bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı Ebû-Bekir bin Ömer ile anası Rukiye bint-i Yûsuf ve sagîr oğulları Emîn ve Ahmed'e münhasıra olub kable'l-kısme sagîr-i mezbûr Emîn dahi fevt olub verâseti anasının anası mezbûr Rukiye ile babası mezbûr Ebû-Bekir'e münhasıra olduğı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyân-ı mezbûrânın terekelerinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtfi zıkr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Müteveffiyeye-i mezbûrenin bâ-defter-i kassâm babasından isâbet iden hissesi		204
Füruht olunan eşyâ kıymeti		250
Ayna	1	14,5
Servî sandık	1	45
Yasdık yüzi	2	10
Yaldızlı kameriye	1	40
Müsta'mel döşek kutnî	1	25
Müsta'mel yorgan	1	15
Müsta'mel yasdık ve publa	1, 1	10
Müsta'mel kilim	1	20
Basma çit halebî	6	14,5
Dolama beşkiri	1	10
Sofra bezi	1	2,5
Çevre	1	15,5
Simlice kaşık	2	5
İşlemeli döşek çarşabı		10
Mihr-i müeccele der-zimmet-i zevc-i mezbûr		

Yekûn	841
[Sayfa;154]	
Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	21
Masârif-i müteferrika	7
Yekûn	28

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	813
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i Ebû-Bekir bi'l-münâsahâti'ş-şer'yye	400	102
Hisse-i Rukiye bi'l-münâsahâti'ş-şer'yye	175	2
Hisse-i Ahmed bi'l-münâsahâti'ş-şer'yye	237	15
Meblağü'l-bâkî		1

[154/a]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber-Taksîm-i Hazeriye

Bakır nakline me'mûr Bilal Ağa'nın hizmetinden	1456 guruş 10 para
<u>Bin nefer piyâdenin isti'câline me'mûr Hüseyin Ağa</u>	<u>0887 guruş 20 para</u>
<u>ve tatârânun hizmetlerinden</u>	
	Yekûn 2343 guruş 30 para

Bu def'â Sivas ve Amasya ve Çorum ve Divriği sancaklarından bâ-emr-i âlî matlûb ve şark cânibine me'mûr kılınan bin nefer piyâdenin isti'câlini hâvî bâ-emr-i âlî vürûd iden kethüdây-ı sadr-ı âlî duhâncı arkadaşlarından sa'âdetlü Hüseyin Ağa'nın hizmet-i mübâşiriye ta'âmiye ve konak kirâsı ve asâkir-i merkûmenin ihrâcı için cânib-i merkûm ser-askeri devletlü Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa ve Sivas vâlisi devletlü Seyyid Mehmed Paşa Hazretleri câniblerinden vürûd iden tâtârânın hizmet-i mübâşiriyeleri için cümle ma'rifetiyle tertîb olunan altı bin beşyüz guruş ve Merzifon ve Tokad'dan İznikmid iskelesine nakline irâde-i aliyye ta'alluk iden nühâsın nakline bâ-emr-i âlî mübâşir ta'yîn buyurılan dergâh-ı âlî gediklülerinden sa'âdetlü Bilal Ağa'nın mübâşiriyesi için tertîb olunan beşbin beşyüz guruşun cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i

şer'le sicil-i mahfûzda mukayyed ber-taksîm-i hazeriye livâhây-ı merkûmûna mârû'z-zikr altıbin beşyüz guruş ve livâ-yı Sivas ise beşbin beşyüz guruş lede't-tevzî' bâlâda muharrer kazâ-yı merkûme iki tevzî'den isâbet iden ikibin üçyüz kırkç guruş otuz paradır. Fî 21 M. Sene (12)44

[154/b]

Şerî'at şî'âr Tokad ve Amasya kazây-ı Erba'a ve Niksar ve Turhal ve Şarkipâre ve Artukâbâd kazâlarının kuzzât ve nüvvâbı fazîletlü efendiler zîdet-fezâ'ilehum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân mütesellim ve voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa ve Mustafa zîde-mecdihümâ ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân-ı kazâ ve umûm iş erleri ve söz sâhibleri zîdet-mekâdiruhum inhâ olunur ki, ba'zı umûr-ı mühime-i müsta'cile husûsunda bâ-evâmir kürsî-i eyâlet olan Sivas tevârüd iden hademe-i devlet-i aliyyenin terâküm iden hidmet-i mübâşiriyeleri ma'rifet-i şer' ve cümlelerin re'y ve ma'rifetiyle hazeriye taksîmi üzere Eyâlet-i Sivas tevzî' ve taksîm olunmuş olmağın Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye mücibince livâ ve kazâlarınız hissesine isâbet iden hidmet-i mübâşiriye devlet-i aliyyemi bu def'â tarafımızdan kabzına me'mûresine teslîman bir kadem akdem ve bir sâ'at mukaddem tarafımıza irsâl ve îsâli husûsuna ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında iş bu buyuruldu tahrîr ve fahrü'l-akrân şâtırımız İsmâ'îl Ağa ile ba'is ve tisyâr olunmuşdur, bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere ber-mücib-i buyuruldu amel ve hareket eylesiniz. Fî 25 M. Sene (12)44

[154/c]

Medîne-i Tokat voyvodası silahşörân-ı hâssâdan Abdülatîf-zâde atûfetlü Hüseyin Ağa ba'de't-tehiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, iş bu ikiyüz kırdört senesi Muharremi'l-harâm gurre si olub gümrüğün dahi bir taraftan mültezîmi zuhûr itmediğinden mâl gümrüğü

siyâneten usûl-i mîrî ve kâ'ide-i belde üzere ber vech-i emânet taraf-ı şer' den bir adem ta'yîn olunmuş ise de tarafınızdan dahi bir mu'temed adem nasb ü ta'yîn eylemek elzem ve usûl-i kadîmden olmağla bir mu'temed adem dahi tarafınızdan nasb ü ta'yîn eyleyüb ber vech-i bâlâ me'mûrîn-i tahsildâriyesi ba'de fûrû-nihâde olunub bâkî hâsılâtı tarafınızdan ahz ve kabz ve ashâb-ı zuhûruna matlûb ve kangı mahalle teslîmini müş'îr sened virir ise ol vechle meblağ-ı mezkûrî tamâmen edâ ve teslîm eylemek için savb-ı şer' den iş bu mürâsele tahrîr ve yedine i'tâ olundu, gerekdir ki, ber vech-i bâlâ mûcib-i mürâsele ile âmîl olasız ve's-selâm. Fî Gurre-i M. Sene (1)244

[s. 153] [153/a]

Düstûrûn-ı mûkerremûn müş'îrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mûmehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfû bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sol kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vüzerây-ı îzâm edâmallâhu ta'âlâ iclâlehum ve â'zimü'l-ümerâ'il kirâm efâhimü'l-küberâi'l-fihâm ulû'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtassû bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mirân-ı kirâm dâme ikbâlehum ve akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'âdini'l-fazl ve'l-yakîn rafî'-i i'lâmi'sş-şer'iyeti ve'd-dîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtasu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Erzurum kadısı zîde fezâilehu ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fezâ'il ve'l-kelem kuzzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân ve vücûh-ı ahâlî ve bi'l-cümle iş erleri zîde-kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bir müddetden berü ba'zı vüzerâ ve mîr-i mirân kazâları cânibine azîmetlerinde voyvoda ve mübâşirîn dahi savb-ı me'mûrlarına âyâb ve zehâblarında esnây-ı râhda uğradıkları kazâlardan müft ve

mecânen yem ve yiyecek ahzıyla bilâ mûcib fukarâya bâr oldukları tahkîk kılındığına mebnî fî-mâ-ba‘ad mürûr ve ubûr iden vüzerâ ve mîr-i mîrân ve hademe ve mübâşîrân yem ve yiyeceğe dâ‘ir kendülerine lâzım olan şeyleri akcesiyle alub ahâlî ve fukarâdan bir sudan başka nesne mütâlebe olunmaması ve kazâlar taraflarından dahi i‘tâ kılınmaması mukaddemce Anadolu ve Rumili’nin üçer kollarına ısdâr ve tisyâr olunan evâmîr-i aliyyemle tenbîh ve te’kîd kılınmış olduğundan ile’l-ân mûcib ve muktezâsı icrâ olunmakta ise de, el-hâletü hazîhi sefer-i hümâyûn-ı nusret makrun-ı pâdişâhânem tahakkukuna mebnî Anadolu ve Rumili câniblerinden müceddeden îfây-ı farîze-i ...²⁹ ve cihâd için semt-i gazâ ve cihâda sûk ve ta‘yîn kılınan vüzerâ ve me’mûrîn ve asâkirin esnây-ı râhda yem ve yiyeceklerini kendü akceleriyle almalarıyla gayrı câ‘iz ve mukaddemce sunûh iden irâde-i seniyyem vakt-i hazerde fukarânın beyhûde masârifden vikâyeleri arzından ibâret olub bu misillü gazve muvahhidîne imdâd ve i‘âne herkese lâzım-ı zimmet idüğü emr-i bâriz olmakdan nâşî siz ki, vüzerây-ı müşâr ve mîr-i mîrân ve mevlânâ ve kuzzât ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhimsiz, vusûl-i emr-i şerîfimde keyfiyeti zîr-i hükümet ve irâdenize kâ‘in kazâ ve kasabât ahâlîsine ifâde ve tebyîn ile bundan böyle sefere me’mûr ve ta‘yîn kılınan vüzerâ ve mîr-i mîrân ve sâ‘ir me’mûrîn ve askerîden her kim olur ise olsun esnây-ı râhda kazâlarınıza lede’l-vürûd birer gicelik iktizâ iden yem ve yiyecekleri i‘tâ ve ferdâsı ilerikü kazâyâ sevk ve isrâ olunması husûsuna mezîd ikdâm ve mübâderet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ikdâmen mahsûsan iş bu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ve hâssâm hasekilerinden kıdvetü’l-emâcid ve’l-â‘yân Mehmed Tâhir zîde-mecdîhu ile tisyâr olunmuştur, imdî bâ-irâde beyân olundığı vechle bundan böyle sefere ta‘yîn kılınan vüzerâ ve mîr-i mîrân ve me’mûrîn ve askerîden her kim esnây-ı râhda taht-ı hükümet ve kazâlarınıza dâhil olur

²⁹ Bir kelime okunamadı

ise fakat birer gicelik lâzım gelen yem ve yiyecekeleri i'tâ ve ferdâsı idüğü kazâyâ sevk ve isrâ olunması ve bu vesîle ile sahîh-i sefere me'mûr olanlardan mâ'adâ şuna buna müft ve meccânen nesne ahz ile fukarâ ızrâr olunmaması husûsuna bi'l-ittifâk mezîd ikdâm ve dikkat eylemeniz kat'î matlûb-ı pâdişâhânem idüğü ma'lûmunuz oldıkda ber-minvâl-i muharrer amel ve hareket ve infâz-ı emr ve irâde-i mülûkânemle ifâ-yı muktezâ-yı fermânımızı ve sadâkat bi'l-ittihâd sa'y ve kudret ve hilâfindan tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdır. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla amel ve hareket ve hilâfindan begâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâmîr-i şehri Zi'l-hicce'ti's-şerîfe li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahrûse

[153/b]

Mürettebât-ı Seferiye Virilmesi İçün Fermân-ı Âlî Kaydı

Düstûrûn-ı mükerreremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfû bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sol kolı yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerây-ı îzâm edâmallâhu ta'âlâ iclâlehum ve â'zimü'l-ümerâ'il kirâm efâhimü'l-kübrâ'il fihâm ulü'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtassû bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mirân-ı kirâm dâme ikbâlehum ve akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'adini'l-fazl ve'l-yakîn raff'-i i'lâmi's-şer'iyyeti ve'd-dîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtasu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în

mevlânâ Erzurum kadısı zîde fezâilehu ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fezâ'il ve'l-keâm kuzzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân ve vücûh-ı ahâlî ve bi'l-cümle iş erleri zîde-kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bir müddetden berü ba'zı vulât ve hükkâm ve voyvoda ve â'yân kendülerine mahsûs olan âidât ve mukannâta adem-i kanâ'at birle zîr-i idârelerinde olan kazâlardan takâlif-i sahîha ve matlûbat-ı mîrîye ve mürettebât-ı seferiyeden mâ'adâ kendü hayr-ı nefisleri için fukarâdan bilâ mûcib akçe almak ve aralıkda şuna buna bi-asıl mezîd töhmet ve isnâd-ı kabahat ile fukarâyı ve ra'iyeti çift ve çubuk ve davarlarını satdırarak kendülerini tecrîm ve tağzîm itmek misillü hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve mugâyir-i rızâ harekete ictirâ eyledikleri tahkîk olunduğına binâen [s. 152] fî-mâ-ba'ad vullât ve hükkâm ve voyvoda ve â'yân kendülerine mahsûs olan â'idât-ı kadîmeye kanâ'at birle tekâlif-i sahîha ve mürettebât-ı sâ'ireden başka kendüleri için bir akce ve bir habbe almamak ve bir kimsenin cünhâ ve kabâhati vukû'unda darb ve ta'zîr ve hâd ve kısâs misillü lâzım gelen ahkâm-ı şer'îyesine ise icrâ olunub bir akce cerîme alınmamak tenbîhâtına dâ'ir bâlâları hatt-ı hümâyûn-ı ebhet-makrûn-ı pâdişâhânemle müveşşah Anadolu ve Rumili'nin üçer kollarına mufassal ve meşrûh ve ısdâr ve tisyâr kılınmış olan evâmir-i celîle-i mülûkânemin mâl-ı münîfî ba'zı müfessid ve muharrik makûleleri kendü merâm-ı mefsedet encâmına göre tağyîr ve tahrîf iderek fukarâ kâffe-i tekâlifden mu'âf kılınmışdır, deyü birtakım sâde dil kimesneleri tağlîz ve iğfâl ile matlûbat-ı mîrîye ve mürettebât-ı seferiyenin ta'dîline bâ'is ve bâdî oldukları bu def'â bi'l-ihbâr ve asl-ı sâbıkây-ı şehriyânem olub fukarâ ve zu'afâ zât-ı hilâfet simâtı mülûkâneme vedî'â-yı cenâb-ı hâlıkü'l-berâyâ olmak mülâsebesiyle kâffe-i mezâlim ve te'addiyâtdan himâyet ve sıyânetleri tezerrüd mekâr-ı ma'rifet-i pâdişâhânemde matlûb ve mültezim olduğu

misillü mürettebât-ı devlet-i aliyye ve mehhâm-ı saltanat-ı seniyyemin dahi te'hîr ve ta'tılden vikâyesi ehem ve elzem idüğü zâhir ve cem' zamânda ve husûsuyla devlet-i aliyyemin taraf taraf derbâr olan böyle bir meşgûlini bu hengâmda mürettebât-ı seferiyyenin ta'tiline cesâret gâyet uygunsuz bir keyfiyet olduğundan ba'de-zîn dahi bu misillü muhter'ât ile bir mahalde tekâlif-i mühimme ve mürettebât-ı devlet-i aliyyemin ta'til ve te'hîr kılındığı haber alunur ise bi't-teharrî cesâret idenlerin icrây-ı te'diyelerine ibtidâr olunacağı bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî siz ki, vüzerây-ı müşâr ve mîr-i mîrân ve mevlânâ ve kuzzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, vusûl-i emr-i şerîfimde keyfiyetî zîr-i hükümet ve idârenizde kâ'in kazâ ve kasabât ve kurâ ahâlîsine ifâde ve tebyîn ile kazâlarınızdan müretteb olan matlûbât-ı mîriye ve mehhâm-ı seferiye tekâlif-i sahîha her ne ise cümlesini yerlü yerinden ve îcâb ve iktizâ idenlerden tamâmen ve kâmilen tahsîl ve mahallerine i'tâ ve tesyîle mübâderet ve bundan böyle o misillü hilâf-ı rızây-ı kelâm ...³⁰ ibtidâr idenler olur ise icrây-ı te'dîbleri için isim ve şöretleriyle keyfiyetî Der-sa'âdet'ime tahrîr ve işâret eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsan iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve hâssâm hasekilerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Tâhir zîde-kadrehu ile tisyâr olunmuşdur, imdî vusûl-i emr-i şerîfimde keyfiyetî bi'l-cümle ahâlînin gûş-ı hûşlarına ilkâ ve tefhîm ile bâlâda mezkûr emr ve tenbîhât-ı mülûkânem muktezâsı üzere amel ve hareket bi'l-ittifâk mezîd ikdâm ve dikkat eylemeniz irâde-i aliyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldıkda ber-vech-i meşrûh amel ve harekete bi'l-ittihâd mezîd sa'y ve gayret ve bu vesîle ile tekâlif-i sahîha ve masârif-i seferiye ve mukannâtından mâ'adâ ahâlîy-i memleket ve fukarây-ı ra'iyetden ziyâdesine ahz ve tahsîlinden begâyet ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki,

³⁰ Bir kelime okunamadı

[boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî avâsıtı şehri Zi'l-hiceti's-şerîfe li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf. Kostantiniyye-i Mahrûse

[152/a]

Râşid Efendi Refâkatiyle Hacı Ali Bey'in Yol Buyurulması Kaydı

Şerî'at şî'âr Erzurum'dan Üsküdar'a varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı fazîletlü efendiler zîde-fazluhum ve mefâhirü'l-emâcid voyvodagân ve sâ'ir zâbitân zîde-mecdihum inhâ olunur ki, hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûndan Erzurum Kal'âsı binâ emîni sâbık izzetlü Hacı Ali Bey meşâyihden fazîletlü Râşid Efendi refâkati ve dört nefer ittibâ'ıyla bu def'â Asitâne-i Sa'âdete avdet itmiş olmağla imdî esnây-ı râhda her kangınızın kazâ ve kurâsına dâhil ve vâsıl olur ise münâsib konaklarda beytütet itdirilerek mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanına mikdâr-ı kifâye cebelü terfîk olunarak eminen ve sâlimen imrârına mübâderet eylemeniz bâbında dîvân-ı eyâlet-i Erzurum ve ser-asker ve şarkdan iş bu buyuruldı tahrîr ve ısdâr yedine i'tâ ile tisyâr kılınmışdır, bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde ber-mûcib-i buyuruldı amel ve hareket ve hilâfından mübâ'adet eyleyesiz deyü. Fî 15 M. Sene (12)44

[152/b]

Âbide Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Dabbağhâne-i Cedîd mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Âbide bint-i Hasan nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı Sâlih bin Mehmed ile anası Kezban bint-i diğêr Hasan ve li-ebeveyn er karındaşı es-Seyyid Ömer'e münhasıra oldığı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun

talebi ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne‘l-verese bi‘l-farîzeti’ş şer‘îye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi‘l-yevmi’s-sâlis şehri Saferî‘l-hayr li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi‘eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Atlas döşek 2 ve yorgan 2, sagîr 1 ve kebîr 2 yasdık ve kilim 1		150
Def‘a atlas döşek 2 ve yorgan 2 ve yasdık 2 ve kilim 2		150
Kandilli ve şeritli ve bayâğı şâlî cebe	1, 2	50
[s. 151]		
Beyaz içlik ve terlik	1, 1	13
İpekli keten bürük		30
İşlemeli çevre	1	30
Çitârî şalvar	2	15
İşlemeli çarşab	1	25
Def‘a beyaz çarşab	2	10
Keten gügül don	4	15
Köhne gömlek	2	6
Gömleğin hızması	4	40
Köhne libâde	1	5
Keten ve güf boğça	1, 1	3
Uçgur	5	10
İslamboli çiti ve al	4, 1	10
İşlemeli makreme	3	10
İşlemeli ve sâde beşkir	5	18
Hamam tası ve leğeni	1, 1	20
Hamam takımı	1	33
Tarak, dezgah ve cevri takımı		25
Şeytan bezi ta‘bîr olunur entâri		15
Duvaklık çiçeği		18
Ayna	1	15
Boyama tahta sandık	1	15
Simlice kaşık	2	5
Sim hilâl ve sürmedân ve kutu	1, 1, 1	16
Müsta‘mel entâri	1	100
Müsta‘mel buknî hırka	1	100
Müsta‘mel çiçekli entari	1	50

Sagîr sim telkâri kuşak	1 çift	12
Altun yüzük	3	30
Altun gerdanlık me'a zincir altun halka		280
Altun kolbağı	1 çift	220
İncüli küpe	1 çift	50
Sim yıldızlı kuşak me'a kolanı	1 çift	40
Mihir der-zimmet-i zevc-i mezbûr		350
Yekûn		2011

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrenin techîz ve tekfinine masraf	115
Resm-i kısmet	50
Masârif-i müteferrika	16
Yekûn	181

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	1830
---	------

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevc	915
Hisse-i ümm	610
Hisse-i âhi li-ebeveyn	305

[151/a]

Nazîfe Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Nazîfe bint-i Hüseyin nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkî Abdullah bin Ali ile anası Rukiye bint-i İbrâhîm ve li-ebeveyn kız karındaşı Hafîce ve er karındaşı gâ'ib-i ani'd-diyâr Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun iltimâsı ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis aşer şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Döşek	1	20
Yorgan	1	15
Yasdık ve publa	1	10
Def'a bir kat yatak		40
Atlas ve çitârî entârî ve cebe		40
Atlas libâde	1	15
Şeritli cebe	1	25
Hamam takımı		20
Cedîd bürük	1	30
Def'a köhne bürük	1	5
Beşkir	7	7
Uçkur	4	4
Çit değirmi	8	20
Hilâlî gömlek	5	60
Çizme ve babuç ve çarık		5
Ayna	1	6
Terboşlı sahan		3
İncüli küpe	1 çift	35
Sim yaldızlı kuşak	1 çift	15
Sim hilâl me'a mercân		5
Hırka ve entârî kıymeti		100
Mihir der-zimmet-i zevc-i mezbûr		150
Yekûn		625

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	15
Masârif-i müteferrika	5
Yekûn	20

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	605
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevc	302	60
Hisse-i ümm	100	110
Hisse-i âhi li-ebeveyn	134	46
Hisse-i uht li-ebeveyn	67	23
Meblağü'l-bâkî		1

[s. 150] [150/a]

Tıbka aslıhu'l-âlf nemekahu'l-fakîru'l-lâh azze şânehu es-Seyyid Ali en-nâibü be-medîne-i Sivas ufiye lehu

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâi'l ve'l-keîâm Sivas ve Amasya ve Çorum ve Divriği sancaklarında vâki' zikr-i âtî kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve âyân ve voyvodagân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, adüvvî dîn-i mübîn olan Moskov keferesi üzerine sefer-i hümâyûn-ı nusret-mâkrûn-ı pâdişâhânem tahkîkine mebnî Sivas ve Divriği sancaklarında vâki' ma'âden-i hümâyûnuma ve Gümüşhâne'ye merbût kazâlardan ve Amasya sancağında kâ'in Hacıköyi ve Çorum sancağında vâki' Gümüşhâne ma'denleri kazâları ve Harameyn-i Yörükân ve Alacahan ve Tokad ve Zile voyvodalıklarına merbût kazâlardan hâlâ Sivas vâlisi düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Seyyid Mehmed Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetiyle ber-mücib-i ta'ahhüd şark ordusuna müretteb olan bin yediyiz elli neferden mâ'adâ hâlâ Erzurum vâlisi ve bi'l-istiklâl şark cânibi ser-askeri sadr-ı sâbık düstûr-ı mükerrerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetinde hidemât-ı gazâ ve cihâda istihdâm olunmak üzere güzîde ve bahadır ve ceng ü harbe kâdir bin nefer asker tertîb ve muktedir sergerde ile ser-asker-i müşârün-ileyh ma'iyetine irsâl ve tisyâr eylemeniz husûsı sen ki, kuzzât ve nüvvâb ve mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemce sahîfe-i bîrâ-yı sudûr olan emr-i şerîfimle size tenbîh ve işa'ât reşmet-i dîn ...³¹ tekarrübünün millet-i islâmiye hakkında der-kâr olan su-i kasd ve ihâneti keyfiyeti etrâfıyla beyân ve tezgâr kılınmış olduğına binâen şimdiye kadar icrâ-yı

³¹ Bir kelime okunamadı

emirle fermân-ı şâhânem kıyâm itmiş olacağınız me'mûl ise de el-hâletü hazîhi kefere-i makhûre şark cânibinde vâki' Gümürü tarafından dahi hudûd-ı hâkâniyeme tahattî ve tecâvüz ile Kars'a doğru bi-eyy-i endâz-ı edbâr olmakda olduğında şark ordusuna me'mûr asâkirin bundan böyle bir an ve bir dakîka tevkîf ve ademleri bir vecihle câiz olmayarak hemân çâr-çabuk ser-asker-i müşârün-ileyh ma'iyetine varub icrâ-yı farîze-i gazâ ve cihâda çalışmaları lâzımeden idüğü der-kâr ve Moskovlu'nun hafazallâhu ta'âlâ beyzâ-yı mânâda islâmiyeyi kesr ve üftâd-ı gâm-ı bâtılyla kuvvet ve miknet-i hıyâneden memâlik-i islâmiyeye taraf taraf hücum ve iftihâmına nazaran gazâ ve cihâd kâffe-i ahâlî-yi islâma beş vakit namaz gibi farz-ı ayn olmuş ve farziyeti icrâ ve fermân-ı pâdişâhânemle te'kîd eylemiş olmak mülâsebesiyle bu emr-i dînde ağmâz ve betâ'at idenler dünyâda nice gazab-ı mülûkânemden tahlîz girîyân idemeyeceklerinden başka rûz-ı cezâda dahi azâb-ı elîm ve îkâb-ı azîme dûçâr olacaklarında şübhe olmadığı bedîhî ve bedîdâr olmakdan nâşî asâkir-i merkûme şimdiye kadar ihrâc ve i'zâm olunmamış olunur ise iş bu emrim tarafınıza vardığı gibi bir an ve bir sâ'at tevkîf ve ârâmî tecvîz itmeyerek asâkir-i merkûmeyi gâyet güzîde ve bahâdır ve başı bağı ve muntazam olarak derhal mahallerinden tahrîk ve ihrâc ve acâleten ve müsâra'aten ser-asker-i müşârün-ileyh ma'iyetine irişdirmeğe mezîd ikdâm ve gayret eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve ber-vech-i ta'cîl sadr-ı â'zam kethüdâsı duhâncısı arkadaşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin zîde-kadrihu ile itâre ve tisyâr olunmuşdur. İmdî bu sefer-i esfâr-ı sâbıkâya bir vecihle kıyâs olunmayub mücerred dîn kavgası olarak bu bâbda ikdâm ve gayret kâffe-i ahâlî-yi islâma lâzime-i zimmet-i diyânet ve vâcibe-i uhde-i hamiyet olmağla âna göre davranub zikr olunan bin nefer asker vusûl-i emr-i şerîfime kadar henüz ihrâc ve i'zâm olunmamış bulunur ise ba'de-zîn kat'an imrâr ve ifâte-i vakti tecvîz itmeyerek hemân

mahallerinden tahrîk ve ihrâc ve muktedir sergerde ile serî'an ve âcilen ma'iyet-i ser-asker-i müşârün-ileyhe irsâl ve isbâle mezîd sa'y ve gayret eylemeniz kat'î matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu bâbda ağmâz ve betâ'at olunmak veyâhud asker-i merkûme işe yaramaz rençber ve çoban makûlesinden olmak lâzım gelür ise sonra hakkınızda mûcib-i itâb ve mes'ûliyet ve müstevcib-i vehâmet ve nedâmet olacağı ma'lumunuz oldıkda ber-vech-i meşrûh amel ve hareketle infâz-ı emr ve irâde-i şâhâneme ihtimâm ve dikkat ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittiba' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla âmil olasız, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâ'ili şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Sûret-i emr-i âlî mûcibince Sivas mütesellimi tarafından dahi bir kıt'â buyuruldu kaydı hidmet-i mübâşiriyesi 75 Guruş

[150/b]

Kırküç Senesi Mahsûlünden Samsun İskelesine Nakl Olunacak Mübâya'â Emri Kaydı

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâi'l ve'l-keâm Sivas sancağında vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhûm ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân bu def'â Samsun iskelesi mübâya'acılığı uhdesine ibkâ kılınan hâssâm silahşörlerinden Ahmed zîde-mecdihu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erleri zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, iş bu sene-i mübâreke de memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i şâhânemde Anadolu havâlisinde vâki' bilâd-ı Erba'a ve ale'l-husûs Sivas sancağında vâki' kazâlarda bir fazl-ı sübhânehu ve ta'âlâ mahsûl-i cedîdde âsâr-ı feyz ve bereket meşhûr ve mütevâtir olduğına binaen

lede'l-hâce Der-sa'âdet'ime celb ve tesyîl olmak ve ba'zen dahi zehâyir mahsûlü kalîl olub hasbû'l-iktizâ zâhir istid'â olunan mahallere i'tâ ve imdâd kılınmak için livâ-yı mezbûr ve sâ'ir elviye-i ma'lûmeden merâsim-i harem ve ihtiyât-ı ra'ıyyetden Samsun anbarlarına iddihâr olunmak üzere râic-i mu'tedile ile ma'lûmü'l-mikdâr keyl zâhire mübâya'âsı tertîb olunmasına irâde-i seniyyem ta'alluk itmekden nâşî [s. 149] sen ki, mübâya'acı-ı mûmâ-ileyhsin derûn-ı emr-i şerîfime mevzû'â irsâl olunan memhûr ve mûmzâ sûret-i defter nâtık olduğu üzere mâ'rû'z-zikr Sivas sancağında vâki' kazâlardan iş bu ikiyüz kırk üç senesi mahsûlünden olmak üzere otuz bin keyl İstanbulîye râic hıntasıyla on bin keyl İstanbulî râic şa'îr mübâya'âsı tertib ve âher tahsîli uhdeye ibkâ kılınmağla imdî livâ-yı mezbûrdan müretteb olan mezkûrû'l-mikdâr keyl hinta ve şa'îri ibtidâ-ı âherde ma'rifet-i şer' ve ma'rifetin ve cümle ma'rifet ve ittifâkıyla livâ-yı mezbûr kazâlarına ta'dîl ve tesviye şurûtı üzere tarh ve tevzi' kılınmak için kürsi-i sancak olan Sivas mahkemesinden tanzîm olunan tevzî' defteri mûcibince herkesin hissesine isâbet iden zehâyiri tarh ve tevzi' ve tahassûl-i cedîd idârenize yerlû yerinden ve îcâb ve iktizâ idenlerden sâbıkı mûcibince hıntanın beher keyli ikişer ve şa'îrin birer guruşdan hîn-i nakli ve teslîminde tarafına i'tâ olunacak ale'l-hisâb akceden ashâb-ı zehâyire bilâ cevri ve ifâde i'tâ birle mübâya'a ve tahsîl ve iskele-i merkûmeye nakl ve tenzîl ve zahîre anbârlarına vaz' ve izhâra mübâderet eylemek fermânım olmağın hâssâ-i me'mûriyetini hâvî iş bu emr-i âli şânım ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur. İmdî vusûlünde bâlâda zikr ve beyân kılındığı vechle livâ-yı mezbûr kazâlarında ber-mûcib-i sûret-i defter mübâya'âsı tertîb ve fermânım olan mezkûrû'l-mikdâr hinta ve şa'îr mevsim-i harman güzerân itmeksizin hemân harman yerlerinden cem' ve tahsîl ve iskele-i mezkûr anbârlarına nakl ve teslîm birle anbâr-ı mezkûre vaz' ve izhâr olunması matlûb-ı kat'î-i hüsrevânem olmakdan nâşî zehâyir-i mezkûrenin bahâsı fukarâ-yı

ahâlîye rahm ve şefkat-i şâhânem derkâr olduğundan fiyât-ı mîrîye ile matlûb olmayub râ'ic-i mu'tedile ile virilmesine müsâ'ade-i seniyyem mebzûl kılınmağla iş bu tertîb olunan zehâyir mürettebât-ı sâ'ire misillü tekâlif nev'inden olmayub akcesiyle bey' ve şîrâ kabîlinden olduğu ecilden bu bâbdan mu'âf ve havâs ve evkâfa şâhinci ve derbendci ve ma'denci cümlesi siyân ve yeksân tutularak ashâb-ı zehâyirden celb olunmak üzere ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle mezkûrû'l-mikdâr hinta ve şa'îri evvel emrde livâyı mezbûr kazâlarına tarh ve tevzi' birle virilen memhûr ve mûmzâ tevzi' defteri mûcibince zehâyir-i mezkûrenin fiyat-ı mu'tedile ile tarafına virilecek ale'l-hisâb akceden hîn-i nakl ve teslimlerinde ashâbına virilerek müddet-i kalîle zarfindan yerlü yerinden ve îcâb ve iktizâ idenlerden ber-vech-i tekmîl mübâya'asına sa'y ve gayret ve kile başı ve ondalık ve tezkere ve kolcı akcesi nâm ve nâm-ı âheriyle ashâb-ı zehâyiri izrârdan tevakkî ve mübâ'adet ve hîn-i ahzında demürlü ve damgalu sahîhü'l-ayâr İstanbulî keyl ile devr-i keyl itdirilmesi emrine dahi sıdk-ı kudret ve bu husûslarda bir gûne tekâsül ve rehâvetden tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve siz ki, kuzzât ve nüvvâb ve â'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket mûmâ-ileyhimsiz, husûs-ı mezbûr irâde-i seniyyem ile karargîr olmuş mevâddan olmağla fermûde-i hümâyunum üzere tanzîm-i maslahat emrine min külli'l-vücûh bezl ve sa'y ve mukadderet ve mugâyir gûne hareketden begâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celflü's-şân vâcibü'l-ittiba' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren el yevmi't-tâsi' aşer şehri Zî li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahrûse

[149/a]

Beytü'l-mâl Defteri Kaydı

An-asl Van ahâlîlerinden olub medîne-i Tokat'da Meydan nâm mahallede Sulu Han dimekle ma'rûf handa misâfîren mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Serkiz nâm hâlikin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olub vâki' olan beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssâ kabzına me'mûr silahşörân-ı hâssâdan sa'âdetlü Abdü'l-latif -zâde Hüseyin Ağa tarafından emîn-i beytü'l-mâl nasb ve ta'yîn olunan Ahmed bin Hasan talebi ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve helâkı havfıyla sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede esmân-ı misilleriyle bey' olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber-vech-i âtî zikr olunır. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-işrîn min şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşya	Mikdarı (Aded)	Değeri (Guruş)
Füruht olunan köhne eşya kıymeti		15
Nakid der-kise		30
Yekûn		45

Min-hâ'l-ihrâcât		
Hancıya virilen ücret		10
Kâtibiye		3
Çukadâriye		3
Emîn-i beytü'l-mâla hizmet		3
İhzâriye ve kaydiye		1
Yekûn		20

Sahhü'l-bâkî: 25

Ber mu'tâd sülüs ihrâc 8 guruş 40 meblağ

Der- yedd-i emîn-i mûmâ-ileyh 16 guruş 80 meblağ

[148/a]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber-taksîm-i Hazeriye:

İslamboli Hınta: 7954 kile, 14 rubla'ı, İslamboli Şa'îr: 2651 kile, 10 rubla'ı

İş bu bin ikiyüz kırk üç senesi mahsûlünden olmak üzere Sivas sancağı kazâlarından bâ-emr-i âlî mübâya'ası müretteb ve Samsun iskelesine nakil ve tenzîline irâde-i aliyyem ta'alluk iden otuz bin kile İslamboli hıntanın beher kile İslambolisi ikişer ve on bin kile İslamboli şa'îrin beher kile İslambolisi birer guruşdan îcâb-ı bahâları ashâb-ı zehâyir-i mezkûrı iskele-i merkûmeye hîn-i teslimlerinde mübâya'acı tarafına devlet-i aliyyede i'tâ olunan ale'l-hisâb mebâliğden i'tâ olunmak üzere zehâyiri ber mantûk-ı emr-i âlî cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le sicil-i mahfûzda mukayyed ber-taksîm-i hazeriye livâ-yı merkûm hisselerine lede't-tevzî' hisse-i kazâ-yı merkûm ber-vech-i bâlâ yalnız yedi bin dokuz yüz elli dört kile İslamboli ve on dört rubla'ı hınta ve iki bin altı yüz elli bir kile İslamboli ve on rubla'ı şa'îrdir. Fî 25 M. (12)44

[148/b]

Medîne-i Tokat'da mesned-nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü efendi zîde fazlıhû ve me'zun bi'l-iftâ fekâhetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa zîde mecduhû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ve vücûh-ı memleket ve umûm iş erleri ve söz sâhibleri izzetlü ağalar zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki, iş bu ikiyüz kırk üç senesi mahsûlünden olmak üzere Sivas sancağı kazâlarından bâ-fermân-ı âlî mübâya'ası müretteb ve Samsun iskelesi anbârlarına nakil ve tenzîli husûsuna irâde-i kâtı'a-ı hazret-i mülûkâne ta'alluk iden ma'lumü'l-keyl İslamboli zehâyirden beher kile hıntaya ikişer guruş ve şa'îre birer guruşdan îcâb iden fiy'ât-ı mîrîyesi iskele-i mezkûreye hîn-i teslimlerinden taraf-ı devlet-i aliyyeden i'tâ olunacak ale'l-hisâb mebâliğden virilmek üzere zehâyir-i

mezkûrenin bir kadem akdem iskele-i mezkûreye nakil ve tenzîli bâbında hâlâ Samsun mübâya'acısı silahşörân-ı hâssâdan sa'âdetlü Ahmed Ağa zîde-mecdühu'ya ve cümleye hitâben bu def'â bir kıt'â ekîdü'l-mazmûn emr-i âlî şeref-yafte-i sahîfe-i sudûr buyurulmuş olduğu sizler ki, muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz, imdî keyfiyet ma'lûmunuz oldıkda Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye mûcibince kazânızın hissesine isâbet iden hınta ve şa'îri inzimâm-ı re'y ve ma'rifetiniz ve mübâya'acı-ı mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tertîb ve tanzîm ve iskele-i mezkûreye nakil ve tavsîl ve tebrîye-i zimmet husûsuna dikkat-i tâm ve mezîd sa'y ve ihtimâm ve gayret ve iş bu mübâya'a husûsı mevâd-ı sâ'ireye miyâs olmayub Gürcistan tarafından ik'âd olunan ordu-yı nusret-makrûnda tahaşşüd olan cünûd-ı muvahhidînin idâre-i ta'yinâtı için müretteb olmağla bu bâbda on derece ağmâz ve tekâsül ve imrâr-ı dikkat gayr-i câ'iz olmağla hemân serîan ve âcilen iskele-i mezkûreye nakil ve tesyîl-i esbâb istihsâlına teşmîr-i sâk ve dikkat olunmak bâbında iş bu buyuruldı tahrîr [boşluk] ile ba'is ve tisyâr olunmuşdur. Vusûlünde mûcib-i buyuruldumuzla âmil olasız. Fî 27 M. Sene (12)44

[148/c]

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm Mevlâna Tokad kadısı zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân Tokad voyvodası zide mecdihu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân ve zâbitân ve vücûh-ı ahâlî ve iş erleri ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan [boşluk] zîde-kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlâ Erzurum vâlisi ve şark cânibi ser-askeri düstûr-ı mûkerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem sadr-ı sâbık vezîrim es-Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetinde tecemmü' ve tahaşşür iden askerin zahîre ve mühimmâtı nakli hidmeti ve hidmet-i sâ'irede istihdâm olmak üzere şütürân ve araba tertîbi müşârün-ileyh tarafından bâ-tahrîrât iltimâs olundığına binâen şark

ordısı lâzimesi için ikiyüz otuz yedi senesinde Anadolu cânibinde vâki' ba'zı elviye ve kazâlardan tertîb olunmuş şütürân ve arabanın keyfiyeti bir kıt'â varakaya ba'de'l-ihrac bin ikiyüz kırk dört senesine mahsûben ba'zı elviye-i kazâlardan binyüz mehâr şütürân ve beşyüz kıt'â mekkârî kağı ökü arabaları ordu-yı müşârün-ileyhe mülhak oldukları günden hizmetde oldıkca mâhiye biner akceden lâzım gelen ücretleri müşârün-ileyh tarafına mukaddem ve mu'ahharan i'tâ olunan mebâliğden virilmek [s. 147] üzere tanzîmi husûsu bâ-takrîr lede'l-arz mûcibince sadr-ı defâtir ve evâmîr-i şerîfem ısdârı husûsına irâde-i aliyyem ta'alluk itmekle imdî siz ki, kadı ve voyvoda ve â'yân ve zâbitân ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, mevkûfâtıdan ihrâc ve derûn-ı emr-i şerîfime mevzû'an irsâl olunan memhûr ve mûmzâ sûret-i defter nâtik olduğu üzere Tokad kazâsı hissesine isâbet iden elli mehâr şütürân ve otuz kıt'â mekkârî öküz arabasının ma'rifet-i şer' ve ma'rifetiniz ve cümle ma'rifet ve ittifâkıyla herkesin hâl ve tahammüllerine göre tevzi' ve taksîm ve mükemmel takım ve hâvut ve sâr-bân başı ve arabacı başı ta'yîn ile serî'an müşârün-ileyh tarafına irsâl ve tesyîri husûsuna bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın hâsseten iş bu emr-i âlişânım ısdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur. İmdî vusûlünde keyfiyet irâde-i aliyyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lumunuz oldıkda bâlâda bast u beyân ve sûret-i defterden tasrîh ve â'yân olduğu üzere ser-asker-i müşârün-ileyh ordusunda zahîre ve mühimmât nakli hizmetinde ve hidemât-ı sâ'irede istihdâm olunmak üzere kazâ-yı mezbûrenin tertîb ve matlûb olunmuş olan elli mehâr şütürân ve otuz kıt'â mekkârî öküz arabasının hizmetinde olduklarıncâ iktizâ iden ücretleri müşârün-ileyh tarafından sâr-bân başı ve arabacı başı yedlerine virilmek üzere kimesnenin özr ve illetlerine havâle-i sem'-i i'tibâr olunmayarak ve bir gûne bahâne ve mu'âfiyet dâ'iyesiyle ifâte-i vakt kılınmayarak ma'rifet-i şer' ve ma'rifetiniz ve cümle ma'rifeti ve ittifâkıyla herkesin hâl ve

tahammüllerine göre tevzi‘ ve taksîm ve serî‘ân yerlü yerinden ihrâc ve müşârün-ileyh tarafına irsâl ve teslîmi husûsuna müsâra‘at ve te’hîrini tecvîz ile mazhar-ı mû‘âheze ve i‘kâb olmakdan begâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki, mübâşir-i merkûmsun sen dahi mûcib-i emr-i şerîfimle amel ve hareket birle me’mûr îsâli olduğın şütürân ve araba-yı mezbûrun muktezâsı me’mûriyetin üzere bi’l-istishâb bir an akdem götürüb ordu-yı mezkûre teslîmi husûsuna mezîd sa‘y ve gayret ve hilâfindan tevakkî ve mübâ‘adet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i alişânımın mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfime i‘timâd kılasin. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis işrîn şehri Zi’l-hicce’ti’s-şerîfe li-sene selâse ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahruse

[147/a]

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri‘în Tokad kazâsında nâ’ibü’s-şer‘ olan mevlânâ [boşluk] zîde-ilmihu ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-âyân Tokad voyvodası zide mecdihu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân â‘yân ve zâbitân ve zikr-i âtî husûsa mübâşir ta‘yîn olunan [boşluk] ve vücûh-ı memleket ve iş erleri zîde-kadrûhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki, hâlâ Erzurum vâlîsi ve şark cânibi ser-askeri sadr-ı sâbık düstûr-ı mûkerrem ve mu‘azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü’l-âlem vezîrim es-Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa edemallâhu ta‘âlâ iclâlehu ma‘iyetinde tecemmü‘ iden asâkirin ta‘yinâtları lâzimesi için zehâyir ve ağnâm tertîb olunmadığından bahisle mukaddem şark ordusu için olan tertîbât misillü münâsib mahallerden şa‘îr ve ağnâm tertîbi bâ-tahrîrât müşârün-ileyh tarafından iltimâs olunduğına binâen kuyûda lede’l-mürâca‘a bundan akdem ikiyüz otuz yedi senesinde şark ordısı için Anadolu cânibinde

vâki' ba'zı elviye ve kazâlardan tertîb olunan şa'îr ve ağnâmın keyfiyeti bir kıt'â varakaya ba'de'l-ihrac ikiyüz kırk dört senesine mahsûben dahi ba'zı elviye ve kazâlardan sâbıkı vecihle me'â nakliye ve çuval bahâ beher keyli yirmi beş paraya olarak ikiyüz kırk bin keyl şa'îr ve beher re's üçer guruşa olmak üzere otuz iki bin re's ağnâm tertîb olunuş olduğu kuyûddan müstebân olmağla tertîb olunduğı üzere şa'îr ve ağnâmın hîn-i teslîmlerinde fiy'ât-ı muharre-i mezkûre üzere îcâb iden bahâları müşârün-ileyh tarafına mukaddem ve mu'ahharan i'tâ olunan mebâliğden ashâbına virilmek üzere sûret defâtiriyle evâmir-i şerîfem ısdârı husûsı bâ-takrîr lede'l-arz mûcibince tanzîmi husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk itmekle siz ki, nâ'ib ve voyvoda ve â'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket mûmâ-ileyhimsiz, ...³² mevkûfâtdan ihrac ve derûn-ı emr-i şerîfime mevzû'a irsâl olunan bir kıt'â memhûr ve mûmzâ sûret-i defter nâtik olduğu üzere şa'îr ve ağnâm mürettebe-i mezkûrden Sivas sancağında vâki' Tokad kazâsının hissesine isâbet iden yirmi bin keyl şa'îr ve ikibin beş yüz re's ağnâmın kazâyı mezbûrun hâvî olduğu kasaba ve kurâsına ta'dîl ve tesviye vechle tarh ve tahmîl birle yerlü yerinden ve îcâb ve iktizâ idenlerden tamâmen ve kâmilen tahsîl ve bir sâ'at evvel mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle ordu-yı mezkûra sevk ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me'mûra teslîmi emrine bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın hâsseten iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur. İmdî vusûlünde bâ-irâde tafsîl ve beyân ve sûret-i defterden tasrîh ve â'yân kılındığı üzere kazâyı mezbûrun kasaba ve kurâsında tertîb olunan şa'îr ve ağnâm ta'yînât-ı askeriye için müretteb olduğundan bu bâbda mu'âf ve gayr-i mu'âf ve havâs evkâf ve derbendci ve köprücü ve çakırcı ve Haremeyn re'âyâsı ve yörükân ve sâyîr ve'l-hâsıl cümle ahâli ve re'âyâ sıyân ve yeksân olarak âna göre herkesin emlâkı ve

³² Bir kelime okunamadı

arâzî ve hâl ve tahammüllerine göre ta'dîl ve tesviye vechle tevzi' ile tahsîl ve ordu-yı mezkûre sevk ve tesyîr [s. 146] ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me'mûra teslîmi husûsuna bi'l-ittifâk müsâra'at ve kilebaşı ve ondalık ve tezkere akcesi nâmıyla fukarâ-yı iz'âcdan ve avk ve te'hîrini tecvîz ile mazhar-ı mû'âheze i'kâb olmakdan begâyet mücânebet eylesin ve sen ki, mübâşir-i merkûmsun, sen dahi, mûcib-i emr-i şerîfimle amel ve hareket birle icrâ-yı me'mûriyeme ikdâm ve dikkat ve beyhûde meks ve ikâmet ile imrâr-ı vakitden mübâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şerefyafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i alişânımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfime i'timâd kılarsız. Tahrîren el-yevmi's-sâmin aşer min şehri Zi'l-hiceti's-şerîfe li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahrûse

[146/a]

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Tokad nâ'ibi mevlânâ [boşluk] zîde-ilmihu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân Tokad voyvodası vekîli [boşluk] zide mecdihu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zâbitân ve vücûh-ı ahâlî ve iş erleri zîde-kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlâ Erzurum vâlîsi ve şark cânibi ser-askeri düstûr-ı mükerrrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem sadr-ı sâbık vezîrim Mehmed Saîd Gâlib Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetinde tecemmü' ve tehaşşür iden asâkir için zahîre ve mühimmât nakli hidmeti ve hidemât-ı sâ'ireden istihdâm olunmak üzere Sivas sancağında Tokad kazâsının ikiyüz kırk dört senesine mahsûben ihrâcı müretteb ve matlûb olan elli mehâr şütürân ve otuz kıt'â kâğlı öküz arabasının yerlü yerinden ihrâcı müşârün-ileyh tarafına irsâli bâbında bundan akdemce emr-i şerîfim ısdâr ve tisyâr olunmuş ise de şütürân ve araba-yı mezkurenin

henüz ihrâc ve irsâli husûsuna şurû‘ ve mübâşeret olunmadığı tahkîklerde-i şâhânem olmağla şütürân ve araba-yı mezkûre ordu-yı müşârün-ileyh zahîre ve mühimmât nakli hizmeti ve hidemât-ı sâ’ireden istihdâm olunmak üzere müretteb olduğundan bu âna kadar tamâmen te’hiye ve ihzâr olunmayarak giriftâr-ı avk ve te’hîr olması rızâ-yı şâhânemin bi’l-vücûhı hilâfî olmağla bundan böyle dahi bir an ve bir dakîka te’hîri tecvîz olunmayarak tamâmen ve serîan yerlü yerinden ve îcâb ve iktizâ idenlerden ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rifet ve ittifâkıyla ber-vech-i tekmîl serî‘an ve âciletan tedârik ve ihrâc ve müşârün-ileyh tarafına sevk ve irsâli husûsuna kemâl i‘tinâ ve dikkat ve i‘zâr beyhûde îrâdıyla ifâte-i vakitden tehâşî ve mücânebet olunmak fermânım olmağın te’kîd ve isti‘câli hâvî iş bu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdî vusûlünde siz ki, nâ’ib ve voyvoda ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhim ve sâ’ir iş erlerisiz, keyfiyet mantûk-ı emr-i şerîfimden ma‘lûmunuz oldıkda Tokad kazâsında müretteb olan sâlifü’z-zikr elli mehâr şütürân ve otuz kıt‘â kâğlı öküz arabalarını mukaddem ve bu def‘â sâdır olan emr-i şerîfim müciblerince serîan ve âcilen yerlü yerinden ihrâc ve müşârün-ileyh tarafına sevk ve irsâli esbâbının sür‘at istihsâline bi’l-ittifâk kemâl i‘tinâ ve dikkat ve te’hîrini tecvîz ile mes‘ûlü ve mu‘âtteb olmakdan tevakkî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü’ş-şân vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzimü’l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfî üzere âmil olasız, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfime i‘timâd kılasız. Tahrîren es-sâmin aşer şehri Muharremi’l-harâm li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahrûse

[146/b]

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşeri'în Tokad kazâsında nâ'ibi'ş-şer' olan mevlânâ [boşluk] zîde-ilmihu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân Tokad voyvodası vekîli [boşluk] zide mecdihu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erleri zîde-kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlâ Erzurum vâlîsi ve şark cânibi ser-askeri düstûr-ı mükerrerem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem sadr-ı sâbık vezîrim Mehmed Saîd Gâlib Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetinde tecemmü' iden asâkirin ta'yinâtları lâzimesi için ikiyüz kırk dört senesine mahsûben ağnâmın beher re'si üçer gurus ve şa'îrin beher keyli me'a nakliye yirmi beşer para fiy'ât ile Sivas sancağında vâki' Tokad kazâsında mübâya'ası müretteb ve matlûb olan yirmi bin keyl şa'îr ve iki bin beşyüz re's ağnâmın alâ-icâl yerlü yerinden tahsîl ve ordu-yı mezkûre sevk ve tesyîr ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me'mûre teslîmi bâbında bundan akdemce emr-i şerîfim ısdâr ve tisyâr olunmuş ise de şa'îr ve ağnâm-ı mezkûrenin henüz tahsîl ve tevsîli husûsuna şurû' ve mübâşeret olunmadığı tahkîklerde-i şâhânem olmakdan nâşî şa'îr ve ağnâm-ı merkûm ordu-yı mezkûrede mevcûd asâkirin ta'yinâtı rûz-ı merreleri için müretteb olub ma'âzallâhu ta'âlâ vakitli irişmediği sûretde asâkir-i müctem'â-yı mezkûrenin münferik ve perîşân olmalarını mûcib olacağına ve bu cihetle bir an ve bir dakîka te'hîr ve tevkîki tecvîz olunur mevâddan olmadığına mebnî mukaddem ve bu def'â sâdir olan evâmir-i şerîfem mûciblerince şa'îr ve ağnâm-ı mezkûrenin siz ki, nâ'ib ve voyvoda vekîli ve â'yân ve zâbitân ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, bir tânesi gerüye kalmayarak ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifet ve ittifâkıyla ber-vech-i tekmîl yerlü yerinden ve icâb ve iktizâ idenlerden serî'an ve âcilen tedârik ve tahsîl ve ordu-yı mezkûre sevk ve tesyîr ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me'mûra teslîmi husûsuna kemâl acele ve şitâb ve

te'hîri tecvîz ile mazhar muâheze ve itâb [s. 145] olmakdan begâyet tehâşî ve ictinâb eylemeniz fermânım olmağın te'kîd ve isti'câli hâvî iş bu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdî vusûlünde bâlâda tafsîl ve beyân olunduğı üzere keyfiyet mantûk-ı emr-i şerîfîmden ma'lûmunuz oldıkda şa'îr ve ağnâm mürettebe-i mezkûrenin ba'de-zîn bir an ve bir dakika te'hîri tecvîz olunmayarak ve ağzâr beyhûde irâdıyla imrâr-ı vakit kılınmayarak mukaddem ve bu def'â sâdır olan evâmir-i şerîfîm mûciblerince serîan ve âcilen yerlü yerinden tedârik ve tahsîl ve ordu-yı mezkûre sevk ve tesyîr ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me'mûra teslîmi husûsuna mezîd i'tinâ ve dikkat ve hilâf-ı rızâ harekete ictisâr ile mes'ûl ve mu'âtteb olmakdan begâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfîmle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü's-şânımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren el-yevmi's-sâmin aşer şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahrûse

[145/a]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî:

Hınta, İslamboli kile: $11195 - 1866 = 9329$

Şa'îr, İslamboli kile: $3732 - 622 = 3110$ Tozanlu nâhiyesinin ber-mûcib pusula-i şer'îye hissesi ifrâz ve ayruca tahsîli tarafımıza havâle

Yalnız dokuz bin üç yüz yirmi dokuz kile hınta ile üç bin yüz on kile İslamboli şa'îrdır.

Bâ'is-i Tastîr-i Hurûf Budur ki,

İş bu ikiyüz kırkiki senesine mahsûben me'mûr mübâya'ası olduğım Samsun İskelesi tertibâtından bâ-fermân-ı âlî Sivas sancağı kazâlarından matlûb hazret-i mülûkâne

buyurulan ma'lûmü'l-keyl hinta ve şa'îrden livâ-yı mezbûr mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye mûcibince ber-taksîm-i hazeriye Tokad me'a'n-nevâhî hissesine isâbet iden onbir bin yüz doksanbeş kile hinta ile üçbin yediyüz otuziki kile İslamboli şa'îrden gayri-ez hisse-i nâhiye-i Tozanlu fakat kazâ-i Tokad ve nâhiyeleri Komanat ve Kâfirnî hisselerine isâbet iden ber-vech-i bâlâ yalnız dokuzbin üçyüz yirmidokuz kile hinta ile üçbin yüz on kile İslamboli şa'îri ma'rifet-i şer' ve cümle rey ittifâkıyla Samsun iskelesine nakl ve tenzîli anbâr-ı âmireye te'diye ve teslîm eyleyüb ihsân-ı hümâyûn buyurulan beher kile hintaya ikişer guruş ve şa'îre birer guruşdan fiy'ât-ı mu'tedile-i mukarreresi olan yirmibir bin yediyüz altmışsekiz guruş icâb iden fiy'ât-ı mîrîyelerini ashâb-ı zehâyirin yedlerine tamâmen ve kâmilten te'diye ve teslîm olunduğunu müş'îr bir kıt'â i'lâm-ı şer'îye ahz olunub sâlifü'z-zikr zehâyir-i mezbûreyi kabzımızı mübeyyîn ahâlî-i kazâ yedlerine iş bu memhûr halâs-ı i'tâ olundu. Fî 7 S. Sene (1)244

Mustafa Ahmed Silahşörân-ı Hâssâ Mastûr Mübâya'âcı-yı Samsun

[145/b]

Bu defter lağv olmuştur. Bunun asıl defteri altıncı varaktadır.³³

[s. 143] [143/a]

Medîne-i Tokat'da mesned-nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü efendi zîde fazlıhû ve me'zun bi'l-iftâ fekâhetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa zîde mecduhû ve fâhrü'l-akrân vücûh-ı memleket izzetlü ağalar zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki, Eyâlet-i Sivas'dan bâ-fermân-ı âlî şark cânibine müretteb olan bin nefer piyâdeden Tokad ve nevâhîsi hissesine isâbet iden piyâde askerden gayri-ez irsâl bâkî askeri ve bundan başka Der-sa'âdet'e müretteb piyâdeyi şimdiye kadar tekmîlini göndermeniz lâzîme-i halden iken

³³ Bu belgenin asıl kaydı için: Belge:76/b, S. 133

el-hâletü hazîhi tekmîli müyesser olamadığı ecilden Erzurum vâlisî ve şark cânîbî ser-askeri devletlü velî'ü'n -ni'am efendimiz hazretleri tarafından isti'câli hâvî peyder-pey âher nâme-i devletleri şeref-yafte-i sahîfe-i sudûr buyurulmaktan nâşî te'hîri bir vecihle câ'iz olmadığı ma'lûm-i dirâyetlerümüz oldıkda gayri-ez irsâl bâkî kalan piyâde askeri derhal Der-sa'âdet'e müretteb askeri çend-rûz tarafından tanzîm ve tekmîl ve şark ordusuna ve Der-sa'âdet'e göndermek için sarî'an ve âcilen irsâli husûsuna ziyâde ihtimâm ve dikkat birle tekmîl hidemât-ı seniyyeye mezîd i'tinâ ve gayret eylemeleriniz bâbında te'kîden ve isti'câlen tarafımızdan iş bu buyurıldı tahrîr ve kavâs ile irsâl olunmuşdur. Bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyuruldumuzla âmil olasız. Fî 5 S. Sene (12)44

[143/b]

Ebulkiye'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkînelerinden iken bundan akdem hâlike olan Ebulkiye bint-i Kareki nâm hâlikenin verâseti zevc-i metrûkî Nikola veled-i Sohak ile sadr-ı sagîroğlu Marko'ya münhasıra olduğu zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlike-i mersûmenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Saferî'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Şeridli hâre cebe	1	80
Çiçekli entâri	1	30
İşlemeli çevre	1	25
Çiçekli ve çit sagîr libâde	1, 1	20
Camfes parçası halebî	2	15
Dülbend ve çit ve makreme, uçkur ve beşkir	1, 2, 4, 1, 2	15
Köhne keten boğça ve döseme	1, 2	6

Ayak donu	2	3
Def'a çiçekli entâri	1	15
Köhne kürk ve şâlî cebe	1,1	6
Köhne entâri ve içlik	2, 1	6
Köhne libâde	1	3
Müsta'mel bürük	1	12
Hamam takımı		12
Telkârî kuşak ve sırmalı kolan	1 çift	100
Altun küpe	1 çift	40
Sim boncuk ber vech-i tahmîn		10
Altun yüzük	1	10
İslamboli altun	12	208
Kebîr altun	1	110
Mukaddeman hâlik olan zevcinden hissesi		11
Yekûn		745

Min-hâ'l-ihrcât	Guruş
Hâlike-i mersûmenin lâşesine masraf	30
Resm-i kısmet	18,5
Masârif-i müteferrika	6,5
Yekûn	55

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	690
---	-----

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevc	172,5
Hisse i ibn	517,5

[143/c]

Delîlbaşı İle Gelen Sadr-ı Â'zam Mektub Kaydı

Şerây'-ı şî'âr Anadolu'nun sol kolunda vâki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı efendiler zîde-fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân ve zâbitân zîde-kadrihum ba'de's-selâm inhâ olunur ki, dâ'iremizde istihdâm olunmak üzere Anadolu'dan delîl neferâtı tahrîr idüb bu tarafa getürmek üzere bu def'â ser-çeşmemiz ma'iyetinde olan delîlbaşı Mustî Ağa tarafından Anadolu'nun sol koluna delîlden bölükbaşı Sâlih î'zâm ve irsâl

olunmuş olmağla bölükbaşı-yı merkûm her kangınızın kazânıza dâhil olur ise o makûle delîl neferâtı tahrîrinde merkûme lâzime-i ikâmenin icrâsına mübâderet eylemeniz için mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur. İnşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde ber-vech-i muharrer harekete mübâderet eyleyesiz ve's-selâm.

Mustafa Mehmed

[s. 142] [142/a]

Nüzûl Emîni Defterdâr Efendi İle Gelen Emr-i Âlî Kaydı

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâi'l ve'l-keâm Üsküdar'dan Erzurum'a varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhûm ve mefâhirü'l emâsil ve'l-akrân â'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket zîde-kadrihum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, mütehayyân ricâl-i devlet-i aliyyemden sâbikan şikk-ı evvelim defterdârı olub bu def'â şark ordusuna defterdâr nasb ve ta'yîn olunan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârım Mehmed Arif dâme-mecdihunun müreffehen savb-ı me'mûrîne îsâli lâzimededen olmakdan nâşî siz ki, kuzzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, mûmâ-ileyh Üsküdar'dan Erzurum'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı hükümet ve kazâsına dâhil olur ise birer gicelik yem ve yiyeceklerinin i'tâ ve hakkında lâzime-i mühimmâ nevâzil ve ri'âyetin icrâsıyla serî'an i'zâmı husûlüne ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdî mûmâ-ileyh ...³⁴ tarîkde dâhil oldığı kazâlardan birer gicelik yem ve yiyeceklerinin i'tâsıyla müreffehen ve mukarrerem savb-ı me'mûrîne îsâli irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldıkda ber vech-i meşrûh amel ve harekete dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere

³⁴ Bir kelime okunamadı

şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket ve hilâfindan hazer ve mücânebet eyleyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî avâsıtı şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahrûse

[142/b]³⁵

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkînelerinden iken bundan akdem hâlike olan Ebulkiye bint-i Kareki nâm hâlikenin verâseti zevc-i metrûkı Nikola veled-i Sohak ile sadr-ı sagîroğlu Marko'ya münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlike-i mersûmenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Şeridli hâre cebe	1	80
Çiçekli entâri	1	30
İşlemeli çevre	1	25
Çiçekli ve çit sagîr libâde	1, 1	20
Camfes parçası	2	15

[142/c]

Dülger Hâçik'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Za'îm mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Dülger Haçik veled-i Kirkos nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkı Zümrüt bint-i Manuk ile sulbiye-i kebîre kızları Hanım ve Ahsaberte'ye münhasıra olduğu şer'an zâhirü

³⁵ Bu belgenin daha önce yazıldığı anlaşılınca yarım bırakılmıştır. Bkz. [143/b]

nümâyân oldıktan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âfî zıkr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	350
Bağ der-mevzi'-i Derbend	1 kıt'â	600
Dîmî ve şilte döşek	1	20
Köhne yorgan	2	15
Köhne yasdık	3	10
Köhne kilim	2	6
Camaşur leğeni	1	25
Camaşur kazganı	1	30
Hamam leğeni	1	7
Evânî-i nühâsiye 9 parça	3 kıyye	12
Hırdavât-ı menzil		5
Yekûn		1080

	Guruş
Min-hâ'l-ıhrâcât	
Hâlike-i mersûmun lâşesine masraf	123
Resm-i kısmet	27
Masârif-i müteferrika	9
Mihr li-zevceti'l-mezbûre bâ-karârî'l-verese	33
Yekûn	192

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	888
---	-----

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevce	111
Hisse i bint	388,5
Hisse i bint	388,5

[s. 141] [141/a]

Defter oldur ki, def'â-i sânde bâ-irâde-i aliyye şark ordusu için matlûb-ı hümâyûn buyurulan bin nefer piyâdeden bâ-pusula-i Sivas medîne-i Tokad ve nevâhîsine musîb yüzyetmişbir nefer piyâde ber-mu'tâd yirmidokuz nefer Tozanlu hissesi ba'de'l-ifrâz bâkî medîne-i Tokat ve Komanat ve Kâfirnî nâhiyelerine musîb yüz kırkiki nefer piyâdeyi cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le cem' ve techîz olunub yüzbaşı nasb olunan Osman Ağa'ya terfikan Medîne-i mezbûrdan ihrâc ve mahal me'mûrlarına irsâl olunan piyâde asâkirin defter-i esâmîleridir ki, ber-vech-i âtî zikr olunur, Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' aşer şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Mahalle-i Karye-i	Açıklama	Mahalle-i Karye-i	Açıklama
Dabbağhâne-i Atîk	Yüzbaşı Osman Ağa	Rüstem Çelebi	Kilci Ahmed'inoğlu Ali
Mihmâd Hâcib-i Zimmî	Kara Mustafaoğlu Ali	Çay-ı Müslîm	Delü Mustafa
Rüstem Çelebi	Kilci Ahmed	Mihmâd Hâcib-i Zimmî	Kara Mustafaoğlu Osman
Karye-i Zazara	Koyunoğlu Ahmet	Hoca Ahmed	Bekir'inoğlu Mehmed
Mihmâd Hâcib Hacı Hasan	Soytarı Ahmetoğlu Hasan	Rüstem Çelebi	Bosdaloğlu Mahmûd
Çay-ı Zimmî (Onbaşı)	Çadırcıoğlu Mehmed	Çay-ı Müslim	Zeniroğlu Hasan
Çay-ı Müslim	Mûsâ Yeğeni Mustafa	Çay-ı Müslim	Eskici Mehmed'inoğlu İbrâhîm
Beybağı	Kadîroğlu Hasan	Çay-ı Müslim	Duhâncı Alioğlu Mustafa
Çay-ı Zimmî	Çolak Ömer'inoğlu Ebû-Bekîr	Dere	Eskici Alioğlu İbrâhîm
Veled Ayâs	Osmanoğlu Hüseyin	Yazıcık (Onbaşı)	Bağçivân Hasan
Meydân	Çolakoğlu Mehmed	Muslihü'd-dîn	Boduroğlu Osman
Çay-ı Zimmî	Halîl Efendi	Aleksân	Bayram Köylü Hacı İsmâ'il
Sofiyyûn	Kara Bekiroğlu Mehmed	Keçeciler	Herişlioğlu Halîl

Rüstem Çelebi	Emîroğlu Halîl	Karye-i Ohtâb	Keleşoğlu İsmâ'îl
Karye-i Firedökse	Delü Çobanoğlu Mehmed	Çay-ı Zımmî (Onbaşı)	Sırımıcıoğlu Mustafa
Suiçmez	Ahmed	Muslihü'd-dîn	Balı Ovalıoğlu Hacı Mehmed
Geyrâs	Delü Sâlih	Karye-i İze karyesinde	Çukadâroğlu Mehmed
Karye-i Esdiğîn	Eyüb'ün Çırağı Mustafa	Karye-i Serkiz	Burcıoğlu Ali
Karye-i Acı Pınâr	Mülklüoğlu Mahmûd	Karye-i Üçgöl	İmâmoğlu Ömer
Acebşîr	Hacı Hüseyin Kaynı Receb	Mihmâd Hâcib (Hacı Hasan Onbaşı)	Kocaoğlu İbrâhîm
Muslihü'd-dîn	Kel Ömer	Seyyid Necme'd-dîn	Mallıoğlu Ali
Cemâle'd-dîn	Çorbacıoğlu Berber Ali	Mihmâd Hâcib (Hacı Hasan)	Mehmed'inoğlu Sâlih
Mahmûd Paşa	Alioğlu Eskici İbrâhîm	Sofıyyûn	Parmaksız Ali
Gaybî	Duhâncı Köroğlu Hasan	Mihmâd Hâcib (Hacı Hasan)	Alioğlu Hıdır
Karye-i Difye (Onbaşı)	Behlioğlu Hüseyin	[s.140] Simavon	Ali Ustaoglu Kara Mehmed
Meydan-ı Müslim	Bîkâroğlu Mehmed	Karye-i Kemkez	Kibâroğlu Mehmed
Karye-i İzbesti	Eskidirlioğlu İbrâhîm	Soğukpınar-ı Zımmî	Cehgân Mehmedoğlu Ali
Karye-i Muhat	Hüseyinoğlu Halîl	Sarı Güllük	Daylakcıoğlu Hüseyin
Mihmâd Hâcib-i Zımmî	Kireç İsmâ'îloğlu Arap Ali	Mihmâd Hâcib-i Müslim (Onbaşı)	Etmekci Seydî
Taşcı Mahmûd	Çaylı Alioğlu Mehmed	Mihmâd Hâcib-i Müslim	... oğlu İbrâhîm
Çaşnigîr	Nalbent İbrâhîm'inoğlu Ahmed	Karye-i Karadere	Baklaoğlu Ali
Mihmâd Hâcib-i Zımmî	Pehlivânoğlu İsmâ'îl	Karye-i Derekişla	Cebecioğlu Mehmed
Mihmâd Hâcib-i Müslim	Hasanoğlu Osman	Yazıcık	Kalaycı Ahmed'inoğlu İsmâ'îl

Samyeli	Kurdoğlu İbrâhîm	Muslihü'd-dîn (Onbaşı)	Çıhrıkcıoğlu Sâlih
Cehgânlı	Zağarlıoğlu Hüseyin	Mihmâd Hâcib- i Müslim	Mustafa Usta'nınoğlu Osman
Geyrâs	Çaylıoğlu İbrâhîm	Mihmâd Hâcib- i Müslim	Davulcu Bayrâmoğlu Bayrâm
Mihmâd Hâcib-i Müslim	Öcülü Hüseyin	Mihmâd Hâcib- i Müslim	Nesîmî oğlu Hüseyin
Muslihü'd-dîn	Çukdâroğlu Halîl		
Yekûn			76 Nefer

Asâkir-i mezkûrdan bundan akdemce mahal-i me'mûrelerine gönderilen altmışaltı neferin esâmîleridir ki, ber-vech-i âtî zikr olunur.

Mahalle-i	Açıklama	Mahalle-i	Açıklama
Sarı Güllük (Onbaşı)	Meciblioğlu Ahmed	Sarı Güllük	Fazlıoğlu Ahmed
Taşcı Mahmûd	Sığırcıoğlu Mehmed	Taşcı Mahmûd	Kellecioğlu Hamza
Keçeciler	Şerbetcioğlu Abdullah	Rüstem Çelebi	Başcıoğlu Abdullah
İsâ Fakîh	Hallâc Kara Ömer	İsâ Fakîh	Onbaşı Sâlih Karındaşı Osman
Acebşîr	Yamakoğlu Ali	Cilfek	Sarı Süleymânoğlu Hasan
İsâ Fakîh (Onbaşı)	Hallâc Molla Sâlih	Hoca Ahmed	Beyli Osman
Sarı Güllük	Hallâc Dâ'î Ahmed	Cilfek	Kal'âlî Osmanoğlu Osman
Soğukpınar-1 Müslim	Tillî oğlu Mehmed	Câmi'-i Kebîr	Hallâc Emîn
Soğukpınar-1 Müslim	Abduc Alemdâr'ın Gaynı Boru Osman	Kaya	Etmekci Halîl Karındaşı İbrâhîm
Mehmed Paşa	Dabbağ Hacı Hüseyin	Acebşîr	Çaycıoğlu Ahmed
Çay-1 Müslim (Onbaşı)	Kazâbâdı Bekir'inoğlu Hâfiz	İsâ Fakîh	Bekci Ömer'inoğlu Hasan
Meydan-1 Müslim	Kurubâlî oğlu Bekir	Hacı İbrâhîm	Göncü Kadîroğlu Mustafa
Rüstem Çelebi	Sâlih Ağa'nınoğlu Mustafa	Çay-1 Müslim	Eskicioğlu'nunoğlu Receb
Mihmâd Hâcib-i Müslim	Hacı Mustafaoğlu İbrâhîm	Mihmâd Hâcib	Mezbûrun Karındaşı Halîl
[s. 139]			

Muslihü'd-dîn	Sened'in Mehmed	Muslihü'd-dîn	Gülciöglu Hüseyin
Rüstem Çelebi (Onbaşı)	Hacı Velî	Mehmed Paşa	Kelleciöglunun Yeğeni Ali
Mihmâd Hâcib-i Müslim	Danacı Osmanoğlu Mustafa	Mihmâd Hâcib	Demürcü İsmâ'îloğlu Mahmûd
Mihmâd Hâcib	Öcülünüoğlu Emîn	Câmi'-i Kebîr	Terzi Abduc
Mihmâd Hâcib	Seydî'nin Yeğeni Hasan	Mihmâd Hâcib	Dervişoğlu Mustafa
Rüstem Çelebi	Semerci Alioğlu Osman	Mahmûd Paşa (Onbaşı)	Mollaoğlu Hüseyin
Mihmâd Hâcib (Hacı Hasan)	İnek ... oğlu Mehmed	Veled Aynî	Terzi Bekir
Çay-ı Müslim	Kürt İbrâhîm	Dabbağhâne-i Atîk	Galaçikoğlu Ömer
Hoca Ahmed	Taracıoğlu Mehmed	Muslihü'd-dîn	Cehgânoğlu Molla Ali
Dabbağhâne-i Atîk	Umûrcioğlu Sâlih	Akdeğirmân	Sağır Abu'r-rahmân
Mihmâd Hâcib (Hacı Hasan)	Alioğlu Mehmed	Muslihü'd-dîn	Nallı Hazoz İbrâhîm
Karye-i Cilfek	Sarı İsmâ'îloğlu Hüseyin	Karye-i Semerci(Onbaşı)	Hacı Ali
Karye-i Tiyeri	Solakoğlu Mehmed	Karye-i Daduhta	Kel Ahmedoğlu Fazlı
Karye-i Moğadlı	Tazıoğlu Ali	Karye-i Tomârâ	Çavuşoğlu Halîl
Karye-i Gezgi	Ağcaoğlu Halîl	Karye-i Çeğet	Kilciöglu Ahmed
Karye-i Almus	Basukoğlu Delü Hüseyin	Karye-i Cilfek	Katircioğlu Hasan
Karye-i Gök	Kemâloğlu İbrâhîm	Karye-i Minger	Çırakoğlu Hüseyin
Karye-i Zuğrı	Çocuk Alioğlu Ali	Karye-i Kınık	Ali Çelebioğlu Hasan
Karye-i Zuğrı	İmamoğlu İsmâ'îl	Karye-i Yeni	Baharoğlu Velî
Yekûn			66 Nefer

Tozanlı Hissesi olan yirmidokuz nefer piyâdeden şimdilik gelen asâkirin irsâl olunan defteridir.

Mahalle-i	Açıklama	Mahalle-i	Açıklama
Cincioğlu	Hasan'ınoğlu	Karye-i Asarcık	Alioğlu Hasan

	Mehmed		
Karye-i Hevek	Abdurrahmânoğlu Sakallu Ali	Karye-i Ohtoron	Ağcaoğlu Süleymân
Karye-i Ohtoron	Belhî oğlu Hasan	Karye-i Yukarı Asarcık	Kendiroğlu Mehmed
Karye-i Kibeli	Kantaroğlu Osman	Karye-i Zora	Sarioğlu Ömer
Karye-i Hize	Mahmûdoğlu Hüseyin	Karye-i Müsâyle	Berbâdoğlu Hasan
Karye-i Müsâyle	Hızıroğlu Mustafa		
Yekûn			11 Nefer Piyâde

Derûn-ı defterde mastûrû'l-esâmî Tozanlu hissesinden şimdilik gelüb irsâl olunan onbir nefer asker-i mezkûr ihrâcından sonra zuhûr idüb verâsından gönderilen neferâtın esâmîlerinin defteridir ki, ber-vech-i âtî zikr olunur.

Mahalle-i / Karye-i	Açıklama
Mahalle-i Câmî'	Hüseyin bin Mustafa (Mahalle-i mezbûr ihtiyârı Asım kefâletiyle)
Karye-i Ermenis	Mehmed bin Mehmed (Karye ihtiyârı İbrâhîm kefâletiyle)
Karye-i Kınık	Ali bin Hasan (Muhtâr Hacı Mahmut Ağa kefâletiyle)
Mahalle-i Câmî'	Abdü'l-fettâh bin Ahmed (Hacı Hasan Efendi kefâletiyle)
[s. 138]	
Mahalle-i Ömeroğlu	Mehmed bin Mustafa (Gülşenoğlu Mehmed kefâletiyle)
Mahalle-i Sülukoğlu	Hüseyin bin Mustafa (Mahalle imamı Hacı Osman kefâletiyle)
Mahalle-i Cincioğlu	Mustafa bin Mehmed (Mahalle ihtiyârı Molla İbrâhîm Ağa kefâletiyle)
	Ficek Deresinden olan asker
Karye-i Günî Gölcükden	Osman bin Hüseyin (Karye-i mezbûr ihtiyârı Mehmed kefâletiyle)
Karye-i Ağzuman	Yûnis Mehmed (Hacı Hasan Efendi kefil)
Karye-i Kurbetli	Ömer bin Mustafa (Kadioğlu Mehmed kefil)
Karye-i Çaluca	Osman bin Ömer (karye-i mezbûr ihtiyârı Mehmed)
Karye-i Ortaköy	el-Hâcî Mustafa Hasan (Kara Hasanoglu Hüseyin)
Karye-i Târim	Mehmed bin Ali (Köse Velî oğlu Ali kefil)
Karye-i Kozlu	Bekir bin Ali (Karye-i mezbûr ihtiyârı Mehmed)
Karye-i Ohculu	İsmâ'îl bin Mustafa (Babası Mustafa kefil)
Karye-i Göle	Mehmed bin Mustafa (Karye-i mezbûr ihtiyârı kefil)
Karye-i Ohtoron	Velî bin Mustafa (Asarcık ihtiyârı Himmet kefil)
Yekûn Nefer	

[138/a]

Şark Cânibine Giden Tobcı ve Arabacı İle Gelen Emr-i Âlî Kaydı

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâi'l ve'l-keîâm Kartal'dan Erzurum'a varınca esnâ-yı râhda vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazlühüm ve mefâhirü'l emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve voyvodagân ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erleri zîde kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Erzurum vâlîsi ve şark cânibi ser-askeri düstûr-ı mükerrem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem sadr-ı sâbık vezîrim Gâlib Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetinde istihdâm olunmak üzere dergâh-ı mu'allâm tobcıları ocağından nısf tobcı ve nısf arabacı bölüklerinin ta'yîn ve me'mûr kılınması hususuna irâde-i aliyyem ta'alluk idüb ol vechle neferât-ı merkûme ta'yîn ve i'zâm ve irsâl kılınmış olmağla imdî siz ki, kuzzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân ve voyvodagân ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, neferât-ı merkûme bi-mennihi ta'âlâ Kartal'dan Erzurum'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâ ve hükümetine dâhil ve vâsil olur ise bir gicelik ta'yînâtı ihmâl ve iskâllerinin tahmîline lâzım gelen araba ve hayvanât ahâlî-yi kazânın tekâliflerine noksan tedârik ve i'tâ ve bir kazânın araba ve hayvanâtı âher kazâya tecâvüz itmeyerek bir kadem akdem mahall-i me'mûrelerine i'zâmları husûsuna bi'l-ittifâk müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın iş bu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur, imdî keyfiyet irâde-i aliyyem mantûk-ı fermân-ı me'âlî-ünvânımdan ma'lumunuz oldukda fermûde-i hümâyunum üzere neferât-ı merkûme esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâ ve hükümetine dâhil ve vâsil olurlar ise birer gicelik ta'yînâtlarıyla ihmâl ve iskâllerinin tahmîline lâzım gelen araba ve hayvanât ahâlî-yi kazânın tekâliflerine noksan tedârik ve i'tâ ve bir kazânın araba ve hayvanâtı âher kazâya tecâvüz itmeyerek bir kadem akdem mahal-i me'mûrelerine i'zâmları husûsuna

bi'l-ittifâk mezîd i'tinâ ve dikkat ve hilâfî emr-i âlişânım te'hîr ve zâhî (?) misillü hâlâtdan tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyrdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü's-şânımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren el-yevmü's-sâbi' işrîn şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[138/b]

Kuyumcu'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Çilehâne mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kuyumcu Bedros veled-i Mardiros nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Marike bint-i Mıgırdic ile sulbiye-i sagîre kızı Ahsaberte ve sulbî kebîr oğlu Agob'a münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bâb	3000
Bağ yeri ve eşcâr-ı müsmire ve ağaçlık der mevzi'-i Derbend	1 kıt'â	400
Dimî döşek	3	60
Çit yüzlü yorgan	9	140
Kefere minderi	5	30
Dimî yasdık	12	100
Yan minderi ve köşe	4, 2	65
Müsta'mel ve köşe yan kaliçesi ve parçası	2, 3, 1	70
Müsta'mel ve köhne kilim	3, 1	30
Kemer	1	2

Hamam takımı ve boğca	1	15
[s. 137]		
Çarşab ve bez parçaları	1	5
Döşek ve yasdık şilteleri	1, 12	20
Sofra bezi	2	10
Köhne çuka biniş	1	25
Köhne giyim esvabı		15
Beyaz mak'ad	2	15
Def'a döşek şiltesi	6	7
Döşek ve giysi ve yasdık yüzi	3, 1	24
Çit mak'ad	3	30
Köhne kürk	1	10
Dolama beşkiri ve Mısır çarşabı	3, 1	30
Minder yüzi	2	8
Çit ve boğca	2, 1	5
Fincan	8	4
Kutu derûnunda şişeler		2
Tabak	8	5
Billur nargile ve billur tas ve kâse		25
Kavanoz ve arakî şişeleri	12	20
Bolad tebsi	3	5
İngiliz bardağı	6	15
Sagîr servi sandık	1	8
Aru kovanı	4	40
Tüfenk	1	40
Silahlık		2
Balık ağı ber vech-i tahmîn	2	20
Kahve takımı ve duhan çubuğu	4	15
Kalay sahanı	8	12
Kebîr ve sagîr cam bânus	1, 2	15
Sagîr şam'dân	10	15
Kebîr şam'dân	4	40
Nühâs mangal	3	65
El leğeni ve ibrik	2, 1	45
Orta sini	1	50
... ³⁶	1	8
Camaşur kazganı	2	30
Camaşur leğeni		20
Korda arakî kazganı	1	25

³⁶ İki kelime okunamadı

Evânî-i nühâsiye	70 kıyye	350
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		110
Kuyumcı sandığı		17
Kuyumcı takımı		52
Sim Hırdavât der-dirhem		33
Yekûn		5200

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	500
Resm-i kısmet	130
Mesârif-i müteferrika	42
Yekûn	673

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	4527
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	565	105
Hisse-i bint	1320	45
Hisse-i ibn	2640	90

[137/a]

Tebşîr-i Sultânî İçün Gelen Emr-i Âlî Kaydı

Düstûrûn-ı mükerrremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfû bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sol kolı yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerây-ı îzâm edâmallâhu ta'âlâ iclâlehum ve â'zimü'l-ümerâ'il kirâm efâhimü'l-kübrâ'il fihâm ulü'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassû bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mirân-ı kirâm dâme ikbâlehum ve akzâ kuzzâti'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'âdini'l-fazl ve'l-yakîn rafî'-i i'lâmi's-şer'iyeti ve'd-dîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtasu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Erzurum kadısı zîde fezâilehu ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-

fezâ'il ve'l-keîâm kuzzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve sâ'ir zâbitân zîde-kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, cenâb-ı sâni'ü'l-mülk ve'l-melekût ve ...³⁷ ellezi yuhibbu limen yeşâu inâsen ve yuhibbu limen yeşâu'z-zükûr ta'âlâ şânehu an-vesâmetü'l-idrâk ve şuhûdun irâde-i aliyye-i ezeliye ve meşiyet-i semedâniye-i lemyezliyesiyle selâtîn-i îzâm-i adâlet-i ayyîn ve havâkîn-i kirâm-ı mu'âdelet kezâlik teselsül nesl-i nesilleri sebeb imdâd-ı salâh-ı cihân ve müstevcib bekây-ı nizâm-ı hâl-i âlemiyân olmakdan nâşî matla'-ı sulb-i tâcidârânemden mugâyir-i atiyeye-i sübhâniye sâtî' ve ahter mevhibe-i semedâniye tâlî'i olub iş bu bin ikiyüz kırk dört senesi Muharremi'l-harâmın yedinci Cum'âertesesi günü duhter-i Pâkize ahterim Fâtımâ sultân-ı aliyyeti'ş-şânetâ'u'l-lâh-ı ömreha medâl zebân zuyûr efâzây-ı mehdûcu ve hulûb-ı enâm-ı envâr bâş sürûr nâ'ma'dûd olarak bi'l-cümle fâtinîn makr-ı [s. 136] hükümetim mesrûr ve şâdimânî inşâ'allâhu'-rahmân nice şehzâdegânın karîben cülûh-ı şâzimende zuhûr olması temennâsıyla dest güşây-ı dergâh-ı hazret-i rabb-i müste'ân olmalarıyla bu inâyet-i ilâhiye ve mevhibe-i sübhâniyeye teşekküren mukır-ı hilâfet-i pâdişâhânem olan İstanbul ve cevânib ve eknâfında üç gün rüsûm-ı ıyd icrâ ve levâzım-ı meserret ve şâdimânî ifâ olduğına binâen bu mübâşeret-i hümâyûnunun memâlik-i mahrûseme neşr ve i'lânıyla cümlelerin hisseyâb-ı sürûr kılınması lâzime-i tahdîs-i ni'met-i cenâb-ı bârî olmağın neşr ve irâdet duhter Saîd ihtirâm zımında iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve hisâyis-i mahsûsa-ı pâdişâhânemde olan şefkat ve nasfet râğibter ...³⁸ ve merhâmet muktezâsı üzere mücerred isticlâb da'vât-ı hayriye irâdesiyle el-hâletü hazihi asker mevâd-ı sâ'ireden dolayı mübtelây-ı masârif olan fukarâ ve zu'afâ hizmet-i mübâşir masârifinden vikâyeten beher kazânın mahzâ yirmi beşer guruş virilmek üzere sadr-ı â'zâm tâtârları

³⁷ İki kelime okunamadı

³⁸ Bir kelime okunamadı

odabaşısı Şâkir tâtâr ile tisyâr olunmuşdur, imdî siz ki, vüzerây-ı müşâr ve mîr-i mîrân ve mevlânâ ve kuzzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, keyfiyet ma'lûmunuz oldukda meşâyih ve zühâd ve sâ'ir ibâd taraflarından mesâcid ve mehâfilde edây-ı du'â ve tertîl-i envâ'ı mehâmid ve senâ ile dârü's-saltanatü's-seniyyemde olduğu misillü üç gün üçer nevbet husûl ve kal'âdan top ve tüfenk atdırılıb şenlik ile şân ve meşkûh-ı saltanat-ı seniyyem icrâ kılınarak izhâr-ı meserred ve şâdimânîye mübâderet ve bu vesîle ile mikdâr-ı mu'ayyeneden ziyâde hizmet virilmekte ve tâmm-ı ahz ile ve nâm-ı âhâr ile hafî ve celî ebyân-ı kavliye bir akçe ve bir habbe tarh ve tevzi' olunarak te'addî renç-hış vukû'a gelmekden begâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur, buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla amel ve hareket eyleyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Tahrîren fi avâsıtı şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[136/a]

Düstûrûn-ı mûkerremûn müşîrûn-ı mufahhamûn nizâmü'l-alem müdebbirü umûri'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mûmehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufü bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sol kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vüzerâ-yı îzâm edâmallâhu ta'âlâ iclâlehum ve âzimü'l-ümerâ'il kirâm efâhimü'l-kübrâ'il fihâm ulü'l-kadr ve'l-ihtirâm eshâbü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîr-i mirân-ı kirâm dâme ikbâlehum ve akzâ kuzzâtı'l-müslimîn evlâ vulâti'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fazl ve'l-yakîn raff'-i i'lâmi's-şer'iatî ve'd-dîn

vâris-i ulûmi'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtasu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Erzurum kadısı zîdet fezâilehu ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm kuzzât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân ve vücûh-ı ahâlî ve iş erleri ve dîn-i Muhammedî gayretkeşleri zîde kadrihum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, dînimizin düşmanı olan Moskovlu'nun millet-i islâmiye hakkında derkâr olan sû-i kasd ve ihâneti ve her taraftan memâlik-i islâmiyeye hücum ve iftihâmî keyfîyatı mukaddem ve mü'ahhar sahîfe-i berây-ı sudûr olan evâmir-i aliyemde cümleye beyân ve iş'âr kılınmış idi. El-hâletü hazihî Moskovlu gurûr ve istikbâr ile Tuna'nın berü yakasına geçürmüş olduğu asker-i nuhûset peykerini üç kol iderek birer takımını Silistre ve Varna ve bir takımını dahi Şumnu taraflarına sevk iderek cend def'â vukû' bulan muharabelerde şeddü'l-hamd ve'l-minne Asâkir-i İslâm mansûr ve muzaffer ve ağdây-ı dûze-encâm makhûr ve müdemmir olmuş ve olmakda ise de günden güne sû'-i kasdını artırarak umûm millet-i islâmiye aleyhine çalışmakda olduğundan el-yevm memâlik-i mahrûsede bulunan kâffe-i ehl-i îmân dahi estağizu bi'l-lâh ve "câhedu fî sebîli'l-lâh bi- emvâliküm ve enfüseküm" nâss-ı şerîfi muktezâ-yı münîfi üzere üzerlerine beş vakit namaz gibi farz-ı ayn olan gazâ ve cihâdı icrâyâ ale'l-umûm kıyâm eylemek üzere mukaddemce her tarafa evâmir-i aliyem neşriyle tenbih kılınmış ise de henüz lâıykıyla asâkir-i nusret mü'essir-i islâmiye her taraftan tecemmü' ve tahaşşür itmemiş ve Moskovlu'nun bu derece şiddet üzere tehâcimi millet-i islâmiye hakkında olan gazez-i bâtılnı kuvveden fî'ile çıkarmak dâ'ıyesinden ibâret olduğu tebyyün ve tahakkuk itmiş olduğundan bundan sonra ehl-i îmâna durub oturacak ve mâl ve câna bakacak vakitler olmayub "an-fazli'l-lâhi'l-mücâhidîn ale'l-kâ'idîn icrâ-yı azîmen" nass-ı kerîmi ile "men igberret kademehu fî-sebîli'l-lâh vecebet lehû el-cennete" hadîs-i şerîfi mantûk-ı

münîfleri üzere ihrâz-ı me'sûbât cihâd ve gazâ ve i'lâ-yı kelîmetu'l-lâhi'l-aliyyâ niyet-i hâlisâsıyla dînimiz yolunda sıdk ve sebât ile çalışmak cümleye ale'l-infirâd farîze-i zimmet ve vâcibe-i uhde-i hamiyet olduğına binâen avn ve inâyet-i hazret-i hayrû'n-nâsırîne tevekkül ve i'timâd ve imdâd-ı rûhâniyet cenâb-ı seyyide'l-mürselîne tevessül ve istinâdıyla bi'l-fi'il sadr-ı â'zam sûtûdeşiyem ve serdâr-ı ekrem sadâkat-i allâm düstûr-ı ekrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem nâzım-ı münâzımü'l-ümem Mehmed Selîm Paşa edemallâhu ta'âlâ iclalehu vezâyif bi't-te'yîd iktidâra ve ikbâle Asitâne-i şevket-i âşiyânemden birkaç gün zarfında ikinci ordu-yı hümâyunum ile heman düşman üzerine müteveccihen ale'l-a'cele Edirne tarafına azîmet itmek üzere iş bu mâh-ı Muharremi'l-harâmın yirmidördüncü Salı günü tûğ-ı zafer fûrûğını zikr itmiş ve inşâ-a'l-lâhü'l-melîkü'l-müte'âl zât-ı hilâfet-simât-ı mülûkânem dahi livâ-yı sa'âdeti't-tevâdî hazret-i fahrû'l-kâ'inât-ı [s. 135] aleyh ve âlâ âlihî ale't-tahiyati'n-nasîhât ile müstemîden bi-inâyeti'l-lâhi'l-melîki'n-nâsır bizzat mukâbele-i ağdâ-yı dîn için hareket-i hümâyûn-ı nusret-makrûnımı tashîh iderek Râmî Çiftliği nâm mahale nasb-ı hıyâm-ı mehâbet ittisâm itmek üzere ittifâk-ı ârâ-yı hayr-hâhân-ı dîn ü devlet ile karar virilmiş olmakdan nâşî iş bu sefer-i nusret eser-i hümâyûnumda inşâ'allâhu ta'âlâ ağdâ-yı dînimiz üzerine her taraftan tahsîl-i aliyye ve fûtûhât-ı tathîriyyemiz eltâf-ı celîle-i hazret-i hayrû'n-nâsırından mes'ûl ve müsted'â olarak memâlik-i mahrûse-i şâhânemde kâ'in oniki yaşından yetmiş yaşına kadar âmme-i ehl-i İslâm ve kâffe-i ümmet-i Muhammed hemân silahlarını kabub gazâ ve cihâda sür'at ve şitâb ile fevc fevc ordu-yı hümâyunuma vürûd ve li-hâvk-ı cân u gönülden müsâra'at eylemeleri lâzım gelmiş ve ma'âzallâhu ta'âlâ bundan sonra dahi gazâ ve cihâda kudret-i bedeniyesi olubda izhâr gayret-i islâmiyede ağır davrananlar ve ben gitmem filan gitsin gibi söz söylemeye cesâret idenler olurlar ise o misillüler yârın huzûr-ı rabbü'l-âlemînde cevap

viremeyüb mazhar-ı azâb-ı elîm ve giriftâr-ı îkâb-ı azîm olacaklarında şekk ve şübhe olmadığı bu def'â her tarafa beyân ve i'lân kılınmış olmağla siz ki, vüzerâ-yı müşâr ve mîr-i mîrân ve mevlânâ ve kuzzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, siz dahi mazmûn-ı emr-i şerîfimi ve iş bu hareket-i umûma ancak dînimiz için olduğundan âna göre davranılmak lâzım geldiğini zîr-i hükümet ve idârenizde kâ'in bi'l-cümle kazâ ve kasabât ve kurâ-yı ahâlî-yi islâmına i'lân ve beyân ile eli silah tutan ve harb ve darba kâdir olan “lâ ilâhe illa'l-lâh muhammedü'r-resûlu'l-lâh” diyenleri heman bir uğûr-ı dîl gazâ ve cihâda tahrîz ve teşvîk iderek fevc fevc ordu-yı hümâyun-ı nusret-makrûnum tarafına sevk ve irsâle bi'l-ittifâk mezîd ihtimâm ve müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın i'lâmen ve ifhâmen ve tenbîhen ve ikdâmen mahsûsan iş bu emr-i celflü'l-kadrim ısdâr ve sadr-ı azam tâtârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Şâkir zîde kadrihu ile tisyâr olunmuşdur. İmdî vusûl-i emr-i şerîfimde ber minvâl-i muharrer zîr-i hükümet ve idârenizde olan mahallerin âmme-i ehl-i islâmını ayaklandırub fevc fevc ordu-yı hümâyunum tarafına sevk ve irsâle bi'l-ittifâk kemâl-i ikdâm ve gayret eylemeniz kat'î matlûb-ı şâhânem idüğü ve fî-mâ ba'âd bu emr-i ehemm dînde her kim ta'allül ve muhalefet ve imrâr-ı dikkat cesâret eyler ise o makûleler ber muktezâ-yı şer'î şerîfe ism(?) olarak rûz-ı cezâda mu'atleb ve mu'âkıb olacakları ma'lumunuz oldıkda âna göre amel ve hareket ve infâz-ı emr ve irâde-i mülûkânemi îfâ-yı muktezâ-yı fermânımızı ve sadâkate mezîd sa'y ve gayret ve hilâfindan tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyla amel ve hareket ve hilâfindan hazer ve mücânebet eyleyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâmiri şehri Muharremi'l-harâm li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahrûse

[135/a]

Nühâs İçün Sûret-i İ'lâm Kaydı

Der-devlet mekîne arz-ı dâî kemîneleridir ki, bin ikiyüz kırkbir ve kırkiki senelerine mahsûben Ergani ma'aden-i hümâyunu hâsılâtından Tokad kâlhânesinde tâbh ve tasfiye olan nühâsın berren mekkârî hayvanları ve develer ile İznikmid iskelesine nakl ve irsâli husûsuna irâde-i aliyye ta'alluk idüb bundan akdem sahîfe-i berây-ı sudûr olan emr-i âlişâna ittisâlen kâlhâne-i mezbûrede mevcûd olan bakırın nühâs emîni ve müdürü ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve husûs-ı mezkûre bâ-emr-i âlî mübâşir olan darbhâne-i âmire nâzırı emekdârlarından Mehmed Ağa ma'rifetiyle tâmmü'l-ayâr batmân-ı terâzü ile kıt'â kıt'â dizin olunarak mümzâ ve mahtûm defterde tafsîl ve beyân olunduğı üzere mukaddem ve mu'ahhar mekkârî hayvanları ve develer ile İznikmid'e irsâl olunan altmışüçbin yüz otuziki batman beş kıyye bakır idüğü ve Amasya'ya akdemce irsâl olunmuş olan yirmiüç bin onbeş batman bakırın cem'an seksenaltı bin yüz kırkyedi batman beş kıyye bakır defter-i mezkûrde tasrîh olunduğı üzere onaltı bin altıyüz kırk dört kıt'â olduğı ve yekûn kirâları bir yük yirmi sekiz bin yedi yüz altmış altı guruşa bâliğ olub iş bu mebâliğden yetmiş üç bin üçyüz on beş guruş otuz dört parası bu tarafda nühâs müdürü ma'rifetiyle katırcılara ve devecilere ber vech-i peşîn virilmiş bâkî elli beş bin dört yüz kırk dokuz guruş otuz parası dahi İznikmid'de virilmesi için havâle olunmuş olduğı ve bundan başka müdür-i merkûm yediyle sarf olunmuş olan mesârif-i sâ'iresi defter-i mezkûrde mastûr idüğü ifâdesi evvelki vâki'ü'l-hâldir bi'l-iltimâs gâye-i serîr-i âlâya arz ve i'lâm olundu. Fî Gurre-i Râ Sene (12)44

[135/b]

Beytü'l-Mâl Defteri Kaydı

An-asıl Musul ahâlîlerinden olup Medîne-i Tokat'da Paşa Hânında misâfîren sâkin iken bundan akdem fevt olan Abdullah Ağa ibn-i Abdullah nâm müteveffânın zâhirde ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terkesi beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olup vâki' olan beytü'l-mâl-ı âimme ve hassa kabzına me'mûr silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Hüseyin Ağa tarafından emîn-i beytü'l-mâl nasb ü ta'yîn olunan es-Seyyîd Ahmed bin Hasan'ın talebi ve ma'rîfet-i şer'le terkesi tahrîr ve helâkî havfıyla sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede esmân-ı misilleriyle bey' olunan müteveffây-ı mezbûrun terkesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[s. 134]

Eşya	Mikdarı (Aded)	Değeri (Guruş)
Müsta'mel kutnî entâri	1	20,5
Def'â müsta'mel kutnî entâri	1	39
Köhne entâri	1	13
Müsta'mel abaniye	1	25
Müsta'mel kürk	1	[silik]
Müsta'mel libâde	1	10
Müsta'mel şâlî cebe	1	7,5
Hamam takımı	4 parça	15,5
Köhne entâri ve içlik	1, 1	8
Köhne abdestlik		7,5
Müsta'mel çuka	1	58
Gömleklük		5 guruş 30 para
Havlu	1	2 guruş 24 para
Köhne şal ve don	1, 1	3
Köhne kuşak	1	3 guruş 10 para
Müsta'mel maşlah	1	17
Kemer kuşak	2	4 guruş 7 para
Fes ve sagîr bıçak	1	4

Köhne kılıç	1	8
Sarı divit	1	1 guruş 30 para
Esb gömleği	1	6
Yasdık	1	1 guruş 30 para
Müsta'mel hurc	1	11
Terkî heybesi	1	4 guruş 9 para
Çizme 1 çift ve mest 2 çift		7,5
Esb	2 re's	300
Hırdavât		1
Nakid der-kise		10
Adlî kalıb altun	2	12
Piştov	1	15
Yekûn		658

Min-hâ'l-ihracât	
Müteveffây-ı mezbûrun techîz ve tekfinine masraf	29
Kâtibiye	12
Cukadâriye	12
Emîniye ve hüddâmiye	12
Emîn-i beyte hidmet	12
İhzâriye ve kaydiye	4
Dellâliye, hamâliye, kirâ-yı dükkân	10
Yekûn	91

Sahhü'l-bâkî:	567
<u>Ber mu'tâd resm-i beytü'l-mâl ihrâc</u>	<u>56,5</u>
Der- yedd-i emîn-i mûmâ-ileyh	510,5

Müteveffây-ı mûmâ-ileyh devletlü Yahyâ Paşa Efendimizin emekdârlarından olduğu vezîr-i müşârûn-ileyh hazretlerinin tâtârları ile vürûd iden emirnâme-i seniyyelerine imtisâlen ber vech-i bâlâ yalnız beşyüz on buçuk guruş emîn-i mûmâ-ileyhden ahz ve kabzına me'mûr müşârûn-ileyh hazretlerinin tâtârı Ali Molla'ya teslîmen müşârûn-ileyh hazretleri taraf-ı devletlerine irsâl olındı, iş bu mahalle şerh virildi.

[134/a]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber-taksîm-i Hazeriye: 3000 Guruş

Hâlâ Sivas vâlisi devletlü es-Seyyîd Mehmed Paşa Efendimizin şark cânibine me'mûr olduğundan seferber olmak hasebiyle mesârif-i seferiyesine avn ve imdâd zımında

Sivas eyâletinde vâki' kazâlardan seferi vukû'unda eyâlet vâlisî için tertib olunan otuzüç bin guruş imdâd-ı seferiyenin iş bu bin ikiyüz kırk dört senesine mahsûben re's-i sene-i gurre-i Muharrem i'tibâr olunarak mebâliğ-i mezkûrî eyâlet-i merkûm kazâlarına şurût-ı seferiye mûcibince def'aten tahsîl ve müşârün-ileyh tarafından kabzına me'mûra edâ ve teslîm olunmak bâbında şeref-rîz sudûr buyurulan emr-i âlî-yi mantûk üzere meblağ-ı mezkûrî cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le sicil-i mahfûzda tasdîr taksîm-i hazeriye lede't-tevzî' kazâ-yı merkûma isâbet iden ber-vech-i bâlâ üç bin guruşdur. Fî 13 S. Sene (12)44

[134/b]

İmdâd-ı Seferiye İçün Buyuruldu Kaydı

Tokat'da mesned-nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü efendi zîde fazlıhû ve me'zun bi'l-iftâ fekâhetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân silahşorân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa zîde mecduhû ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir ağalar zîde kâdiruhum inhâ olunur ki, vâlî ve paşay-ı eyâlet-i Sivas vezîr bi-nâzır devletlü vâlîü'n-ni'am Seyyid Mehmed Paşa Efendimiz Hazretleri bâ-irâde-i seniyye şark cânibinde me'mûriyetde olduğundan seferber olmak hasebiyle mesârif-i seferiyesine i'âne ve imdâd zımnında Sivas eyâletinden vâki' kazâlardan seferler vukû'unda eyâlet-i merkûm vâlisî için tertîb ve tahsîs olunan otuz üç bin guruş imdâd-ı seferiyenin iş bu bin iki yüz kırk dört senesine mahsûben re's-i sene-i gurre-i Muharremi'l-harâm i'tibâriyle eyâlet-i merkûm kazâları ahâlîlerine şurût-ı seferiye mûcibince def'aten tahsîl ve müşârün-ileyh efendimiz hazretleri tarafına tavsîl olunmak bâbında tarafımıza ve cümleye hitâben bu def'â bir kıt'â emr-i âli şeref-efzâ-yı sahîfe-i sudûr buyurulmuş olduğu sizler ki, muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz, imdî keyfiyet ma'lûmunuz oldıkda Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye mûcibince kazânızın sehmîne isâbet iden mâl-ı

seferiye-i veliyü'n-ni'amî yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve müşârün-ileyh efendimiz hazretleri tarafına tesyîl kılınmak için kabzına me'mûresine teslîman tarafımıza tesyîli husûsuna dikkat-i tâm ve mezîd sa'y ve ihtimâm eylemeniz bâbında ber mantûk-ı emr-i âlî tarafımızdan iş bu buyurıldı tahrîr ve Enderûn ağalarından beşkir ağası Mehmed Ağa ile ba'is ve tisyâr olunmuştur. Bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyuruldumuzla âmil olasız. Fi 19 S. Sene (12)44

es-Seyyid İbrâhim ser- bevâbîn-i kâim-i makâm-ı Eyâlet-i Sivas

[s. 133] [133/a]

Kürt İbrâhîm'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Zincirlikuyu mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kürt İbrâhîm bin Ali nâm müteveffânın verâseti sulbiye-i kebîre kızı Hüsne ile sulbî kebîroğlu Süleymân'a münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrân talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi gurre-i Rebî'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bâb	110
Bağ der mevzi'-i Cingan Deresi	1 kıt'â	110
Geksi arâzisinde vâki' tarla kenârında eşcâr-ı müsmire kıymeti		10
Müsta'mel döşek	1	15
Müsta'mel yorgan	2	30
Yasdık	1	5
Çul		3
Köhne çuval	4 çift	15
Kara sığır öküzü	1 çift	70
Kara sığır ineği ve dana	2, 2	150

Hınta	3 kile	135
Şa'ır	1,5 kile	26
Saman ber vech-i tahmîn		30
Çift âlâtı		60
Evânî-i nühâsiye 10 parça		40
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		11
Yekûn		820

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techîz ve tekfnine masraf	30,5
Resm-i kısmet	21,5
Mesârif-i müteferrika	7,5
Yekûn	59

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	761
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i bint	253	80
Hisse-i ibn	507	40

[133/b]

Kazgancı Taşçı Ohannes'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkinlerinden iken duyûnı terekesinden ezyed olduğu halde bundan akdem hâlik olan Kazgancı Taşçı Ohannes veled-i Agob nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkâsı Anna bint-i Kevork ile sulbiye-i sagîre kızı Uslu ve kebîre kızı Ahsaberte ve li-ebeveyn kız karındaşı Herosime bintü'l-mersûm Agob'a münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mersûmun ve ashâb-ı duyûn ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve verese-i mersûmun ve ashâb-ı duyûn iltimaslarıyla sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede esmân-ı misilleriyle bey' ve beyne'l-guremâ tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bâb	60
Bağ der mevzi'-i Harkaltı	1 kit'â	500
Def'a bağ der-mevzi'-i Derbend	1 kit'â	400
Bârgîr	2 res	300
Döşek		30 guruş 10 para
Yorgan	2	24
Dimî ve çit yasdık	12	46 guruş 16 para
Müsta'mel köhne kilim	5	48 guruş 30 para
Minder	4	11,5
Yan minderi	1	12,5
Kurt kürkü	1	30
Maşlah	1	15
Elmas tıraş taraklı ve simli ser		23 guruş 10 para
Billur nargile ve cam bânos	1	11
Billur bardak	3	8,5
Sim sa'ât	1 kit'â	25
Çuka abdestlik	1	67
Sim zarf	1	22
Harar	2	4,5
Duhan çubuğu	7	5,5
Sagîr servî sandık	1	10 guruş 10 para
Terâzü	2	26
Kıyye ve dırâhim		2 guruş 10 para
İbrik ve matara	1, 1	25 guruş 15 para
Orta sini	1	48 guruş 30 para
Terboslu ve kabak	1, 2	23
Aşurma ve leğen	1	18,5
Sagîr sini	2	13 guruş 30 para
Nühâs	31 kıyye	46 guruş 12 para
Bakrac ve şam'dân	2, 2	7 guruş 27 para
Kebab tabası ve tas		14 guruş 30 para
Tas me'a kabak	1, 1	4
Tebsi	2	5,5
Sagîr kuzu kazganı	1	24
Yemek kazganı	2	20
Mitil	1	8 guruş 30 para
Demür âlâtı	34 batman	338
Sagîr dükkandaki güdük	2	90

[s. 132]		
Büyük dükkân derûnunda mevcûd demür âlâtı ve körük ve ... ³⁹ kıymeti		401
Kahve	20 kıyye	130
Bakım boyası	2 batman	24
Duhan	1 denk 46 kıyye	89
Der zimmet-i Kalemkâr Mehmed Ağa		42
Der zimmet-i Dülgeroğlu		100
Der zimmet-i Artin		56
Der zimmet-i Melkok		20
Der zimmet-i Bogos		73
Der zimmet-i Tavacı Nikola		112
Der zimmet-i Boromoğlu		145
Der zimmet-i Boros		24
Nakid der-kise		70
Alaca kıymeti	30 top	780
Yekûn		5023

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	125,5
Mesârif-i müteferrika	42
Dellâliye, hamâliye ve kirâ-yı dükkân	22,5
Ba'de's-sübût ashâb-ı dâ'yîn alacağından lâzım gelen masârif-i müteferrika	533
Yekûn	673

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-guremâ	4200
---	------

Açıklama	Guruş
Deyn-i müsbit-i Şişeci zevcesi Fâtımâ Hâtun, Boros kefâletiyle bâ-karâri'l-verese	1078 guruş An-guremâ 607 guruş, meblağ 100
Deyn-i müsbit-i Tâcir Ahmed Ağa bâ-karâri'l-verese	350 guruş An-guremâ 197 guruş, meblağ 42
Deyn-i müsbit-i Kalaycı Süleymân bâ-karâri'l-verese	200 guruş An-guremâ 112guruş, meblağ 92
Deyn-i müsbit-i Memiş Ağa bâ-temessük bâ-karâri'l-verese	200 guruş An-guremâ 112 guruş, meblağ 92

³⁹ İki kelime okunamadı

Deyn-i müsbit-i Tâcir Hacı Receb bâ-karâri'l-verese	280 guruş An-guremâ 157 guruş, meblağ 105
Deyn-i müsbit-i Bektâş Hacı Hasan Ağa zevcesi bâ-karâri'l-verese	600 guruş An-guremâ 338 guruş, meblağ 37
Deyn-i müsbit-i Kantarcı Hasan bâ-karâri'l-verese	1300 guruş An-guremâ 733 guruş, meblağ 2
Deyn-i Kayserili Katırcı Bozdağınolu bâ-karâri'l-verese	232 guruş An-guremâ 130 guruş, meblağ 97
Deyn-i müsbit-i Dervişoğlu bâ-karâri'l-verese	533 guruş An-guremâ 300 guruş, meblağ 64
Deyn-i müsbit-i Mekukcıoğlu Karabet bâ-karâri'l-verese	183 guruş An-guremâ 103 guruş, meblağ 22
Deyn-i müsbit-i Seferoğlu Ohan bâ-karâri'l-verese	284 guruş An-guremâ 160 guruş, meblağ 16
Deyn-i müsbit-i Çarıkcı Agob bâ-karâri'l-verese	113 guruş An-guremâ 63 guruş, meblağ 85
Deyn-i müsbit-i Mihâiloğlu Ohannes bâ-karâri'l-verese	23 guruş An-guremâ 12 guruş, meblağ 116
Deyn-i müsbit-i Tâcir Ovakim bâ-karâri'l-verese	123 guruş An-guremâ 69 guruş, meblağ 42
Deyn-i müsbit-i Meremmatçı Mardıros bâ-karâri'l-verese	170 guruş An-guremâ 95 guruş, meblağ 102
Deyn-i müsbit-i Taşcı Kirkor bâ-karâri'l-verese	86 guruş An-guremâ 48 guruş, meblağ 59
Deyn-i müsbit-i Tâcir Simon bâ-karâri'l-verese	37 guruş An-guremâ 20 guruş, meblağ 103
Deyn-i müsbit-i Tâcir Gabriyel bâ-karâri'l-verese	34 guruş An-guremâ 19 guruş, meblağ 20
Deyn-i müsbit-i Abkıroğlu Karabet bâ-karâri'l-verese	38 guruş An-guremâ 21 guruş, meblağ 51
Deyn-i müsbit-i Makdîsi Avadik bâ-karâri'l-verese	20 guruş An-guremâ 11 guruş, meblağ 33
Deyn-i müsbit-i Abkıroğlu Çarkcı Agob bâ-karâri'l-verese	28 guruş An-guremâ 15 guruş, meblağ 94
[s. 131]	
Deyn-i müsbit-i Nalbent Hüseyin bâ-karâri'l-verese	400 guruş An-guremâ 225 guruş, meblağ 65
Deyn-i müsbit-i Seferoğlu Karabet bâ-karâri'l-verese	664 guruş An-guremâ 374 guruş, meblağ 48
Deyn-i müsbit-i Maryem bâ-karâri'l-verese	50 guruş An-guremâ 28 guruş, meblağ 23

Deyn-i müsbit-i Kayserili bâ-karârî'l-verese	600 guruş An-guremâ 338 guruş, meblağ 37
Yekûn	Duyûn 7626 Guruş Meblağ 107 An-guremâ 4299 Guruş, Meblağü'l-bâkî 12

[131/a]

Hasan Baba'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem duyûnı terekesinden ezyed olduğu halde fevt olan Haffat Arslanoğlu Hasan Baba ibn-i İsmâil nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Ahmed ile sulbiye-i sagîre kızı Emine ve sulbî sagîr oğulları İsmâil ve Mehmed ve Ahmed ve kebîre oğlu Mustafa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun ve ashâb-ı duyûn ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve verese-i mezbûrun ve ashâb-ı duyûn iltimaslarıyla sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede esmân-ı misilleriyle bey' ve beyne'l-guremâ tevzi' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Zi'l-ka'idedi'l-şerîfe li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bâb	350
Bağ der mevzi'-i Cemâl	1 kıt'â	60
Merkeb	1 res	40
Çuka abdestlik	1	56
Döşek	2	37,5
Yorgan	1	8 guruş 10 para
Yasdık	4	20,5
Kilim	2	15 guruş 30 para
Aba ve şalvar	1, 1	39
Yan minderi ve mitil	1, 1	13 guruş 30 para

Tüfenk	1	12
Leğen ve ibrik	1, 1	17
Camaşur leğeni	1	30 guruş 10 para
Camaşur kazganı	3	21,5 guruş 27 para
Şam'dân	1	10 guruş 37 para
Def'a sagîr şam'dân ve fener	2, 2	3
Orta sini	1	18 guruş 15 para
Nühas mangal	1	13 guruş 10 para
İbrik ve cezve	1, 1	4,5
Yemek kazganı	2	14 guruş 30 para
Abdest leğeni	1	13 guruş 30 para
Yemek kazganı	3	16 guruş 28 para
Tebsi	1	4
Fincan ve zarf	3, 4	3
Bânus ve kalpak	1	25
Duhan çubuğu	1	1 guruş, 30 para
Tesbih	1	1
Nühâs parça	5 kıyye	12
Def'a nühas	9 parça	14
Def'a nühas	16 parça	11
Der zimmet-i Haffat Menzik		32
Der zimmet-i Haffat Mıgırdic bâ-defter		26
Sâbıkâ Tokad voyvodası müteveffâ Sâlih Ağa'nın guremâsından isâbet iden hissesi		48
Müteveffây-ı mezbûrun zimem-i nâsda olan alacağından alınan mebâliğ		67
Haffat dükkan derûnunda mevcûd ayakkabı ve dikimci takımı kıymeti		710
Yekûn		1749

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techîz ve tekfinine masraf	40
Resm-i kısmet	45
Mesârif-i müteferrika	15
Hamâliye ve Dellâliye, kirâ-yı dükkân	26
Ba'de's-sübût ashâb-ı dâ'yîn alacağından lâzım gelen masârif-i müteferrika	169
Kalemiye-i guremâ der-emîniye	14
Yekûn	309

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-guremâ	1440
[s. 130]	
Açıklama	Guruş
Deyn-i müsbit-i el-Hâcî Emîn Ağa Be-şehâdet-i Sâlih Ağa ibn-i el-Hâc Alî Ağa ve Kabucî Feyzu'-lâh bin Ahmed gıbbü't-tahlîf	589 guruş An-guremâ 269 guruş, meblağ 56
Deyn-i müsbit-i Dede Mehmed Ağa Be-şehâdet-i Sâlih bin Mehmed ve Seyyîd Ahmed bin İbrâhîm gıbbü't-tahlîf	480 guruş An-guremâ 219 guruş, meblağ 72
Deyn-i müsbit-i Sâlih Ağa Be-şehâdet-i Mustafa bin Ömer ve Hasan bin Mehmed gıbbü't-tahlîf	572 guruş An-guremâ 261 guruş, meblağ 83
Deyn-i müsbit-i Bereberoğlu Mustafa Be-şehâdet-i Hasan bin Mehmed ve Dede Mehmed bin Osman gıbbü't-tahlîf	102 guruş An-guremâ 47 guruş, meblağ 7
Deyn-i müsbit-i Babuçcî Hâfız Hüseyin Be-şehâdet-i Lütü'l-lâh bin Hasan ve Ömer bin Mehmed gıbbü't-tahlîf	21,5 guruş An-guremâ 9 guruş, meblağ 100
Deyn-i müsbit-i Babuçcî Hâfız Ahmed Be-şehâdet-i [boşluk]	68 guruş An-guremâ 21 guruş, meblağ 12
Deyn-i müsbit-i Lütü'l-lâh Ağa Be-şehâdet-i Hüseyin bin Osman ve Mehmed bin İsmâ'îl gıbbü't-tahlîf	90 guruş An-guremâ 41 guruş, meblağ 21
Deyn-i müsbit-i Çizmecî Mahmûd Be-şehâdet-i [boşluk]	21 guruş An-guremâ 9 guruş, meblağ 72
Deyn-i müsbit-i Kara Hasanoglu Mustafa Be-şehâdet-i Hasan bin Mehmed ve Koca Feyzullâh bin Ahmed gıbbü't-tahlîf	34 guruş An-guremâ 15 guruş, meblağ 66
Deyn-i müsbit-i Yılcıoğlu Hacı Hasan Be-şehâdet-i Mustafa bin Mustafa ve Çaylı Mehmed bin Ali gıbbü't-tahlîf	15 guruş An-guremâ 6 guruş, meblağ 123
Deyn-i müsbit-i Kara Hasanoglu Sâlih Be-şehâdet-i Koca Feyzullâh bin Ahmed ve Mustafa bin Ömer gıbbü't-tahlîf	20,5 guruş An-guremâ 9 guruş, meblağ 45
Deyn-i müsbit-i Arakcıoğlu Bekir Be-şehâdet-i Mustafa bin Ömer ve Mehmed bin Mustafa gıbbü't-tahlîf	15,5 guruş An-guremâ 7 guruş, meblağ 10
Deyn-i müsbit-i Kara Hasan Çırağı Ahmed Be-şehâdet-i Hasan bin Mehmed ve Mustafa bin Hüseyin gıbbü't-tahlîf	17 guruş An-guremâ 7 guruş, meblağ 93

Deyn-i müsbit-i Semerci Hâfizoğlu Sâlih Be-şehâdet-i Dede Mehmed bin Osman ve Mustafa bin Hüseyin gibbü't-tahlîf	48 guruş An-guremâ 21 guruş, meblağ 115
Deyn-i müsbit-i Babuçcı Hüseyin Be-şehâdet-i [boşluk]	27 guruş An-guremâ 12 guruş, meblağ 42
Deyn-i müsbit-i Kahveci Mehmed Be-şehâdet-i Mustafa bin Ömer ve Koca Feyzullâh bin Ahmed gibbü't-tahlîf	15,5 guruş An-guremâ 7 guruş, meblağ 10
Deyn-i müsbit-i Dikici Seyyid Osman Be-şehâdet-i Koca Feyzullâh bin Ahmed ve Hasan bin Ahmed gibbü't-tahlîf	16 guruş An-guremâ 7 guruş, meblağ 38
Deyn-i müsbit-i Dikici Seyyid Mehmed Be-şehâdet-i Lütü'l-lâh bin Hasan ve Hüseyin bin Osman gibbü't-tahlîf	55,5 guruş An-guremâ 25 guruş, meblağ 46
Deyn-i müsbit-i Çizmecî Seyyid Ahmed Be-şehâdet-i Dede Mehmed bin Osman ve Osman bin Ahmed gibbü't-tahlîf	20,5 guruş An-guremâ 9 guruş, meblağ 45
Deyn-i müsbit-i Arakcı Kalfası Mehmed Be-şehâdet-i [boşluk]	46 guruş An-guremâ 21 guruş, meblağ 5
Deyn-i müsbit-i Nalbendoğlu Emîn İbrâhîm Be-şehâdet-i Hacı bin Mehmed ve Hâfiz Mehmed bin Feyzullâh gibbü't-tahlîf	22 guruş An-guremâ 10 guruş, meblağ 7
Deyn-i müsbit-i Dikici Çaylı Mehmed Be-şehâdet-i Mustafa bin Mustafa ve Hüseyin bin Mehmed gibbü't-tahlîf	22,5 guruş An-guremâ 10 guruş, meblağ 35
Deyn-i müsbit-i Koca Feyzullâh Be-şehâdet-i Mustafa bin Ömer ve Hasan bin Mehmed gibbü't-tahlîf	23,5 guruş An-guremâ 10 guruş, meblağ 90
Deyn-i müsbit-i Yılcıoğlu Hüseyin Be-şehâdet-i Osman bin Mehmed ve Çaylı Mehmed gibbü't-tahlîf	78,5 guruş An-guremâ 35 guruş, meblağ 109
Deyn-i müsbit-i Babuçcı Mustafa Be-şehâdet-i Esîr Ahmed bin Osman ve Hüseyin bin Ahmed gibbü't-tahlîf	63 guruş An-guremâ 28 guruş, meblağ 98
Deyn-i müsbit-i Topal Ahmed Be-şehâdet-i Mustafa bin Mustafa ve Esîr Ahmed bin Osman gibbü't-tahlîf	21 guruş An-guremâ 9 guruş, meblağ 114
Deyn-i müsbit-i Odabaşoğlu Mustafa Be-şehâdet-i Esîr Ahmed bin Osman ve Mustafa bin Mustafa gibbü't-tahlîf	6 guruş An-guremâ 2 guruş, meblağ 89

Deyn-i müsbit-i Deveci Ömer Be-şehâdet-i Hüseyin ve Mehmed bin İsmâ'îl gıbbü't-tahlîf	10 guruş An-guremâ 4 guruş, meblağ 103
Deyn-i müsbit-i Babuçcı el-Hâcı Ahmed Ağa Be-şehâdet-i [boşluk]	11 guruş An-guremâ 5 guruş, meblağ 17
Deyn-i müsbit-i Çizmecı Hâfız Mehmed Be-şehâdet-i Hüseyin bin Ahmed ve Emîn bin Ahmed gıbbü't-tahlîf	36 guruş An-guremâ 16 guruş, meblağ 56
Deyn-i müsbit-i Hacı İbrâhîm Be-şehâdet-i Mustafa bin Mustafa ve Hasan bin Ahmed gıbbü't-tahlîf	4,5 guruş An-guremâ 2 guruş, meblağ 7
Deyn-i müsbit-i Aslanoğlu Mustafa	533 guruş An-guremâ 243 guruş, meblağ 102
Mihr-i misl li-zevceti'l-mezbûre	40 guruş An-guremâ 18 guruş, meblağ 36
Yekûn	Duyûn 3147 Guruş Meblağ 105 An-guremâ 1439 Guruş, Meblağü'l-bâkî 15

[s. 129] [129/a]

Enfiye İçün Gelen Emr-i Âlî Kaydı

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm Mevlâna Tokad kadısı zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân Tokad voyvodası zîde mecdihu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki. Dergâh-ı mu'allâm kabucıbaşlarından hâlâ İstanbul duhân gümrüğü emîni iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârım Mehmed Hidâyet dâme mecdihunun takdîm eylediği takrîri mefhûmunda bâ-hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûnum mukâta'ât hazînesi tarafından zabt ve idâre olunmakda olan mukâta'âtdan İstanbul duhân gümrüğüne zabt ile idâresi ber vech-i emânet uhdesine ihâle ve tefvîz kılınan vâridât cesîme-i hayriyeden memâlik-i mahrûsem enfiye mukâta'âtı mülhakâtından Tokad kalemî enfiyeciliği iş bu ikiyüz kırk üç senesine Ağustos ibtidâsından Temmuz gâyetine gelince bir sene-i kâmile zabt ve rabt eylemek üzere [boşluk] zîde kadrihu ber

vech-i emânet ihâle olunmağla şurûtı mûcibince zabt ve idâresi için bir kıt'a emr-i şerîfîm sudûrını tahrîr ve istid'â itmekle hazîne-i âmiremde mahfûz baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda zamân-ı zabtı Ağustos ibtidâsından olan memâlik-i mahrûsem enfiye mukâta'âsı mülhakâtından Der-aliyyem ve Mora ve Yanya'da vâki' mîrî enfiye kârhanelerini idâreye me'mûr-ı emîn olanların zikr olunan kârhânelerde enfiye i'mâl ve diledikleri mahallere serbest üzere bey' fûruhtı kendülere ve taraflarından ta'yîn olunan adamlarına mahsûs olub âherî enfiye i'mâl ve fûruht eylemek ve enfiye husûsuna vüzerây-ı îzâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve evkâf mütevellîleri ve kurâ zâbitları ve havâs-ı hümâyun voyvoda ve mütesellimleri ve subaşları ve zu'amâ ve erbâb-ı timâr ve müteferrika ve humbaracı ve tobcı ve arabacı ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından vechen mine'l-vücûh dahl ve ta'arrûz olunmamak ve mîrî kârhânelerinden mâ'adâ mukaddem ve mu'ahhar ihdâs olunan kârhâneler her ne mahalde bulunur ise sedd ve bend ve bulunan enfiyeleri emîn adamları ma'rifetiyle zecren-leh cânib-i mîrî için zabt ve girift olunub mugâyir-i şurût hareket idenleri olur ise o makûleler vâcibi't-te'dîb ehl-i islâmından ise zâbitım ma'rifetiyle ahz ve kal'â-bend ve ehl-i zimmet re'âyâdan ise Der-aliyye'ye ihzâr ve vaz'-ı kürek olunmak için Der-sa'âdet'ime arz ve i'lâm olunmak ve müste'men tâ'ifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri mîrî fiy'âtıyla cânib-i mîrî için zabt ve mübâya'â olub kendüleri elçileri ma'rifetiyle te'dîb olunmak ve enfiye i'mâl ve fûruht idenlerin kârhâneleri sedd ve bend olunmak iktizâ eyledikde hükkâm ve zâbitân taraflarından hilâf-ı nizâm-ı mahkeme hârcı ve avâ'idât mutâlebesi ve'sâir bahâne ile ta'tîl-i maslahat-ı hayriyeye bâ'is olunacak hâlâtdan mücânebet olunmak ve â'yân ve zâbitân taraflarından enfiye emînlerine iş bu mahall vâkıftır, veyâhud mukâta'âdır deyü muhalefet itdirilmemek ve hilâf-ı nizâm-ı enfiye i'mâl ve fûruht idenlerin enfiyeleri zabtında da'vâya tasaddî ideri olur ise

mahalde istimâ' olunmayub Der-sa'âdet'ime havâle olunmayub Der-sa'âdet'ime havâle olunmak ve sırren getürenleri esnâ-yı râhda derbend bekcileri ahz eylediklerinde mevcûd olan enfiyeleri cânib-i mîrîden zabt olunmak mukâta'â-yı mezbûrun düstûru'l-amel tutılan şurût-ı nizâm-ı ra'iyeden idüğü mukayyed olmağla mûcibince amel ve hareket olunmak fermânım olmağın merkûmın zabtını hâvî iş bu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdî vusûlünde siz ki, kadı ve voyvoda-ı mûmâ-ileyhümâsız bâ-irâde tahrîr ve beyân kılındığı üzere mukâta'â-yı mezbûrun mülhakâtından sâlifü'z-zikr kazâ-yı mezbûrun enfiyeciliği sene-i merkûmeye mahsûben ber-vech-i emânet-i merkûme ihâle olunmuş olduğu ma'lumunuz oldıkda ber-mûcib-i şurûta zabt ve idâresi husûsuna mu'âvenet ve hilâf-ı nizâm-ı taraf-ı âherden dahl ve ta'arrûz itdirilmemesine sa'y ve gayret eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i âlişânımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Hurrîre el-yevmü's-sâbi' aşer şehri Zi'l-hicce li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniye-i Mahrûse

[s. 128] [128/a]

Dorike'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Menice mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlîke olan Dorike veled-i Karabet nâm hâlîkenin verâseti zevc-i metrûkı Karabet veled-i Kırkor ile sulbiye-i sagîre kızı Maryem ve li-ebeveyn er karındaşı gâ'ib-i ani'd-diyâr Karabet'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlîke-i

mersûmenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebû'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Müsta'mel kadife şeritli dolama		100
Sagîr köhne kürk	1	25
Şeritli şâlî dolama	1	40
Asitâne şitâneği entâri	1	20
Sagîr libâde	1	10
Müsta'mel çiçekli entari	1	35
Müsta'mel şalvar	2	15
Beyaz çadır	1	12
İpekli beşkir	8	9
İpekli gömlek	2	15
Müsta'mel keten don	2	8
İşlemeli makreme	1	8
İslamboli çiti değirmî	7	21
Uçkur ve makreme ve dülbend	1, 1, 1	5
Hamam takımı		30
Beşik takımı		25
Sim kuşak ve köhne kolan	2çift, 2	50
Beş taşlı kübe	1 çift	50
Müsta'mel yüzük	1	10
Tahta sandık	1	12
İslamboli altunı ve kebîr altun	11, 1	280
Yekûn		780

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlike-i mersûmenin lâşesine masraf	50
Resm-i kısmet	19
Masârif-i müteferrika	6,5
Yekûn	76

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	704
---	-----

Açıklama	Guruş
Hisse-i Zevc	176
Hisse-i bint	352
Hisse-i âhi	176

[128/b]

Hisse-i Tokad Me‘a’n-nevâhî Ber-Taksîm-i Hazeriye: 110.717 Guruş

Hâlâ Erzurum vâlisi ve şark cânibi ser-askeri devletlü es-Seyyid Mehmed Sa‘id Gâlib Paşa Efendimiz Hazretlerinin ma‘iyetinde tecemmü‘ iden askerin ta‘yinât-ı lâzimesi için ikiyüz kırk dört senesine mahsûben bâ-emr-i âlî Sivas sancağından matlûb buyurılan elli sekiz bin kile İslamboli şa‘îr ve dört bin re’s ağnâm ve altmış beş kıt‘â öküz arabasının aynen naklinde usret olmağla bâ-i‘lâm ve mahzar-ı müşârün-ileyh hazretlerinden matlûbât-ı mezkûrenin bedele kat‘î istirhâm olundıkda rahîmen li‘l-fukarâ şa‘îrin beher kile İslambolisi altışar ve ağnâmın beher re’si onar ve arabanın beher kıt‘âsı üçer yüz guruşa bedele kat‘ olunub bedel-i mezkûrdan tecemmü‘ iden mebâliğ ve husûs-ı mezbûr için Der-sa‘âdet’e ve ser-asker-i müşârün-ileyh tarafına i‘zâm olunan ağvât ve efendilere virilen harcırah ve yine maslahat-ı mezkûr için cânib-i ser-askerîden bâ-emr-i âlî me‘mûr rahtuvân ağası Memiş Ağa’ya ve taraf-ı defterîden me‘mûr-ı mübâşirâna virilen hizmet ve yine livâ-yı mezbûrdan bâ-emr-i âlî matlûb buyurılan dört beş bin mikdârı askerin ihrâcına me‘mûr gediklü zü‘emâlarından Nûri Ağa’nın hizmet ve ta‘âmiyesi ve bu def‘â dahi kelime-i şehâdeti kâ’il olan kâffe-i ehl-i islâmın yine şark cânibine ihrâcı için emr-i âli getüren tâtâra hizmet akcelerinden ve bedel-i mezkûrdan tecemmü‘ iden mebâliğ cümle ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le sicil-i mahfûzda mukayyed ber taksîm-i hazeriye livâ-yı merkûm kazâlarına lede’t-tevzi‘ kazâ-

ı merkûma isâbet iden ber vech-i bâlâ yüz on bin yedi yüz on yedi guruşdur. Fî 3 Râ Sene (1)244

[128/c]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber-Taksîm-i Hazeriye: 25,5 Sütûrân

Hâlâ Erzurum vâlîsi ve şark ser-askeri devletlü es-Seyyid Mehmed Gâlib Paşa Hazretlerinin ma'iyetinde tecemmü' iden asâkirin zâhire ve mühimmâtı nakli ve hidemât-ı sâ'irede istihdâm eylemek üzere Sivas sancağı kazâlarından bâ-emr-i âlî müretteb ve matlûb hazret-i cihandârî buyurılan doksan beş mehâr şütûrân mükemmel takım ve hâvud ve sarbân [s. 127] başı ile ordu-yı müşârün-ileyhe mülhak olduğu günden hizmetde oldıkca mâhiyye-i peyker akcede lâzım gelen üçer tatarı devlet-i aliyyede müşârün-ileyh tarafına mukaddem ve mu'ahharan i'tâ olunan mebâliğden virilmek üzere sütûrân-ı mezkûr cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le sicil-i mahfûzdan mukayyed ber taksîm-i hazeriye livâ-yı merkûm kazâlarına lede't-tevzi' hisse-i kazâ-ı merkûm ber vech-i bâlâ yalnız yirmi beş buçuk sütûrândır. Fî 3 Râ Sene (1)244

[127/a]

Medîne-i Tokad'da mesned nişîn şer'at-ı garrâ fazîletlü efendi zîde fazluhû ve me'zun bi'l-iftâ fekhâetlü efendi zîde takvâhu ve fahrü'l-emâcid ve'l-akrân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa zîde mecdihu ve vücûh-ı memleket iş erleri ve söz sâhipleri izzetlü ağalar zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki, hâlâ Erzurum vâlîsi ve şark cânibi ser-askeri devletlü es-Seyyid Mehmed Sa'id Gâlib Paşa Efendimiz hazretlerinin ma'iyet-i devletlerinde tecemmü' iden asâkirin ta'yinâtı ve mühimmât nakli için ikiyüz kırk dört senesine mahsûben bâ-evâmir-i aliyye Sivas sancağından matlûb hazret-i cihândârî buyurılan elli sekiz bin kile İslamboli şa'îr ve dört bin re's ağnâm ve altmış beş kıt'â öküz arabasının aynen naklinde usret olmağla bundan

akdemce bâ-i'lâm ve mahzar-ı müşârün-ileyh hazretlerinden mürettebât-ı mezkûrelerin bedele rabtı husûsı istirhâm olundıkda rahîmen li'l-fukarâ şa'îrin beher kile İslamboli altışar guruşa ve ağnâmın beher re'si onar guruşa ve arabanın beher kıt'âsı üçer yüz guruşa bedele kıt'î olundığı ve şütûrânın dahi aynen tanzîm ve yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve müşârün-ileyh hazretleri tarafına ba'is ve tesyîr husûsuna dâ'ir bu def'â bir kıt'â emirnâme-i devletleri şeref-vürûd itmiş olduğından bedeliye-i mezkûr ve şütûrânı ber-taksîm-i hazeriye Sivas sancağına tevzi' ve taksîm olunmuş oldıkda ber mûcib-i pusula-i şer'îye Tokad me'a'n-nevâhîsi hissesine isâbet iden bedeliye-i mezkûreyi ve aynen şütûrânı ma'rifet-i şer' ve inzimâm-ı rey ve ma'rifetiniz ve mübâşiri ma'rifetiyle yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve cânib-i ordı-yı mezkûreye mütesebbîl kılınmak için kabzına me'mûresine teslîmen irsâli husûsına ziyâde ihtimâm ve dikkat ve imrâd-ı dikkat ve tesâmüm gûnâ hâlât-ı vukû'unda mübâ'adet eylemeniz bâbında iş bu buyuruldu tahrîr ve [boşluk] ile ba'is ve tesyîr olunmuştur. İnşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyurduğumuzla âmil olasız. Fî 7 Râ. Sene (12)44

[127/b]

Tıbka aslıhu's-satır nemekahu el-fakîru'l-lâh azze-şânehu es-Seyyid Ali nâib-i be-medîne-i Sivas ufiye-anhu

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdini'l-fezâi'l ve'l-keâm Sivas sancağında vaki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhûm ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân livâ-yı mezbûr mütesellimi [boşluk] zide mecdihu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodagân ve âyân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, cümlenin bildiği vechle Moskovlu'nun öteden berü millet-i islâmiye hakkında sû-i kâd ve ihâneti derkâr olmakdan nâşî bu def'â dahi

bilâ mûcib i'lân-ı harb ile her taraftan memâlik-i islâmiyeye vâki' olan hücûm ve iftihâmî keyfiyâtı mukaddem ve mu'ahhar sahîfe-i birây-ı sudûr olan evâmir-i aliyyemle beyân ve iş'âr kılınmışdı. El-hâletü hazîhi Tuna'nın berü yakasına geçen Moskov asker üç kol olub bir takımını Silistre ve Varna ve bir takımını dahi Şumnı taraflarına vürûd iderek birkaç def'â vukû' bulan muharebelerde li'l-lâhi'l-hamd ve'l-mennihi Asâkir-i İslâm mansûr muzaffer ve aġdây-ı duze encâm-ı makhûr ve müdebbîr olmuş olmakda ise de düşmanın şiddet tehâcümüne mebnî kâffe-i ehl-i îmân dahi üzerlerine beş vakit namaz gibi farz-ı ayn olan gazâ ve cihâdı icrâyâ ale'l-umûm kıyâm eylemek üzere mukaddemce her tarafa evâmir-i aliyyem neşriyle tenbih kılınmış ise de henüz lâyıkıyla asker-i nusret mü'essine-i islâmiye her tarafda tecemmü' ve tahassür idemeyüb Moskovlu ise gündün güne sû-i kasdını artırarak ve umûm millet-i islâmiye hakkında olan garez-i bâtilını kuvveden fi'le çıkarmağa çalışmakda olduğundan ve bundan sonra ehl-i îmâna durub oturacak ve mal ve cana bakacak vakitler olmayub icrâ-yı farîze-i cihâd ve gazâ ve i'lâ-yı kelîmetu'l-lâhi'l-aliyye niyet-i hâlisesiyle dînimiz yolunda sıdk ve sebât ile çalışmak cümleye ale'l-infirâd farîze-i zimmet ve vâcibe-i uhde-i hamiyet olduğına binâen havl ve kuvve-i hazret-i hayrû'n-nâsırîne tevekkül ve i'timad ve imdâd-ı rûhâniyet cenâb-ı seyyidi'l-mürselîn tevessül ve istinbâdı bi'l-fi'il sadr-ı a'zâm sûtûdesiyem ve vekîl-i mutlak kaviyyü'l-himmem düstûr-ı ekrem müşîr-i efhâm-ı nizâmü'l-âlem nizâm ü münzâmi'l-ümem Mehmed Selim Paşa edem-allâhu ta'âlâ iclâlehu vezâ'if bi't-te'yîd iktidâra ve ikbâle Asitâne-i şevket-i âşiyânemden birkaç gün zarfında ordu-yı hümâyunum ile düşman üzerine müteveccihen Edirne tarafına azîmet itmek üzere mâh-ı Muharremi'l-harâmın yirmi dördüncü Salı günü tuġ-ı zafer-i fûrûġını deniz itmiş ve inşâ-a'l-lâhü'l-mülki'l-müte'âl zât-ı şevket-simât-ı mülûkânem dahi uhde-i hilâfetime mütehattim zimmet-i himmet-i bâdişâhâneme müterettib olduğu üzere

müfred-i dîn-i muhammedîye nusret ve nâmus-ı şevket-mânûs-ı İslâmî vikâyet zımında i'zâm-ı şe'âyir-i islâmiyeden olan cihâd fî-sebîli'l-lâh ve tahsîl-i rızâ-yı hazret-i risâlet-penâh niyet-i hayriyesiyle livâ-yı sa'âdeti'n-nevâ hazret-i fahr-ı kâinât-ı aliyye ve alâ-âlihî ve ale't-tahiyyâtı bi'l-istishâb müstemîden bi-inâyeti'l-lâhi'l-melîki'n-nâsır bi'z-zât hareket-i hümâyun-ı nusret-makrûnımı tashih iderek Râmî Çiftliği nâm mahale nasb-i kıyâm muhâbbet-i ittisâm itmek üzere ittifâk-ı ârâ-yı hayr-hâha dîn ve devlet karâr virilmiş olmakdan nâşî iş bu safer nusret-i eser hümâyunumda inşâ-allâhu ta'âlâ ağdâ-yı dînimiz üzerine her taraftan tahsîl- aliye ve fütûhata mazhâriyetimiz eltâf-ı celîle-i hazret-i rabbü'l-âlemînden mes'ûl ve müsted'â olarak memâlik-i mahrûse-i şâhânemde oniki yaşından yetmiş yaşına kadar kelîme-i şehâdet getüren âmme-i ehl-i İslâm ve kâffe-i ümmet-i Muhammed hemân silahlarını kabub gazâ ve cihâda sür'at ve şitâb ile fevc fevc ordu-yı hümâyunıma [s. 126] vürûd ve leavk-ı cân ve gönülden müsâra'at eylemeleri lâzım geldiğine ve ma'âz-allâhu ta'âlâ bundan sonra dahi gazâ ve cihâda kudret-i bedeniyesi olubda izhâr gayret-i islâmiye ağır davrananlar ve ben gitmem filan gitsin gibi söz söylemeye cesâret idenler olurlar ise o misillüler yârın huzûr-ı hazret-i rabbü'l-âlemînde cevab viremeyüb mazhar-ı azâb-ı elîm ve giriftâr-ı îkâb-ı azîm olacaklarında şekk ve şübhe olmadığına binâen memâlik-i Anadolu ve Rumili'nde kâ'in bi'l-cümle kazâ ve kasabât ve kurâ-yı ehl-i islâmını heman ber uğurdan gazâ ve cihâda taharrîz ve teşvîk iderek fevc fevc ordu-yı hümâyun-ı nusret-makrûnum tarafına sevk ve irsâle mübâderet eylemeleri husûsı bu def'â Anadolu ve Rumili'nin üçer kollarında vâki' ve vüzerâ-yı mîr-i mîrân ve hükkâm ve sâ'ir lâzım gelenlere evâmîr-i aliyyem ısdâr ve tisyârıyla tavsiye ve tenbîh kılınmış ise de el-hâletü hazîhi düşman-ı dînin şark tarafına dahi şiddet-i hücûm ve iftihâmı cihetiyle hâlâ Erzurum vâlîsi ve şark cânibi ser-askeri sadr-ı sâbık düstûr-ı mükerrerem ve mu'azzam

müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem vezîrim Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa edem-allâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetinde külliyyetlü askerîni lüzûmı farîzeden idüğine Sivas sancağı şark cânibine semt ve münâsib oldığına binâen livâ-yı mezbûrede kâ'in gazâ ve cihâda yarar kâffe-i ehl-i islâmın Erzurum vâlisi müşârün-ileyh ma'iyetinde mevcut bulunmaları husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'alluk itmiş olmağla siz ki, kuzzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, vusûl-i emr-i şerîfimde bir an ve bir dakîka imrâr-ı vakt'i tecvîz itmeyerek livâ-yı mezbûr kazâlarında lâ-ilâhe-illa'l-lâh muhammedü'n-resûli'l-lâh diyenlerden eli tutan silah ve harb ve darba kâdir olan ehl-i îmânın cümlesi hemân bir uğurdan tahrîk ve ihrâc ve aceleten ve müsâre'aten Erzurum vâlisi müşârün-ileyh ma'iyetine sevk ve irsâle bi'l-ittifâk kemâl-i şitâb ve ikdâm eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ikdâmen mahsûsan iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve alet-ta'cîl sadr-ı a'zâm tâtârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Süleymân tâtâr zîde-kadrihu ile âtâde ve tisyâr olunmuşdur. İmdî iş bu emrim tarafınıza vardığı gibi bir dakîka imrâr-ı vakte dikkati tecvîz itmeyerek livâ-yı merkûmun ehl-i islâmını ayaklandırub Erzurum vâlisi müşârün-ileyh ma'iyetine sevk ve irsâle bi'l-ittihâd mezîd sa'y ve gayret eylemeniz kat'î matlûb-ı pâdişânem idüğü ve ba'de-zîn bu emr-i ehemmi-dinde her kim ta'allül ve muhâlefet ve imrâr-ı vakte cesâret ider olur ise o makûleler ber muktezây-ı şer'î şerîfe eşem olarak rûz-ı cezâda mu'atleb ve me'âkîb olacakları ma'lumunuz oldıkda âna göre davranub infâz-ı emr ve irâde-i şâhâniyle ifây-ı muktezây-ı fermânımızı ve sadâkate sîdk ve sa'y ve gayret ve kudret ve hilâfindan begâyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla amel ve

hareket ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet eyleyesiz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Sûret-i emr-i âlî mücibince Sivas mütesellimi ağa hazretlerinin tarafından dahi bir kıt'â buyuruldu vârid olmuştur. Fî 3 Râ Sene (1)244

[126/a]

Beytü'l-Mâl Defteri Kaydı

An-asl Bağdad ahâlîlerinden ve tâ'ife-i tüccârdan olup medîne-i Tokad'da voyvoda hânında misâfiren sâkin iken bundan akdem fevt olan Kâsım Ağa bin Abdullah nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olup vâki' olan beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssâ kabzına me'mûr silahşörân-ı hâssâdan sa'âdetlü Abdülatîf -zâde Hüseyin tarafından emîn-i beytü'l-mâl nasb ve ta'yîn olunan Ahmed bin Hasan'ın talebi ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve hân-ı mezkûrde odası derûnunda vaz' ve temhîr olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer şehri Rebû'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşya	Mikdarı (Aded)	Değeri (Guruş)
Köhne entâri	1	20
Köhne ahmediye ve kuşak	1,1	20
Köhne çuka cebe ve gömlek ve muşamba ve boğça ve çorap		30
Eğer me'a takım ve siyah yamcı		38
Ufak bara		1
Sim mühür	1	2
Oda derûnunda olan Hırdavât		50
Yemen kahvesi	122,5 batman, 12 denk	7220
Çiriş	15 batman, 2 denk	75

Der-zimmet-i Yünci es-Seyyîd Mehmed Ağa kahve kıymeti bâ-temessük		5450
Der-zimmet-i Mürsel Ağa bâ-defter		60
Def'a der-zimmet-i Mürsel Ağa bâ-defter		120
Der-zimmet-i Sarraf Koca Mardiros kahve kıymeti		114
Der-zimmet-i Odabaşı Varton bâ-defter		300
Der-zimmet-i Odabaşı Manuk çivit kıymeti bâ-defter		2200
Yekûn		15700

[s. 125]

Min-hâ'l-ihracât		
Techîz ve tekfinine masraf	85	
Resm-i kısım	392,5	
Kâtibiye, emîniye ve hüddâmiye ve çukdâriye ve ihzâriye ve kaydiye	170	
Beytü'l-mâl ademine hizmet	100	
Resm-i beytü'l-mâl	1495,5	
Yekûn	2241	

Sahhü'l-bâkî emîn-i mûmâ-ileyh yedine teslim olunan onüçbin dörtyüz ellidokuz guruşdur. 13459 Guruş

[126/b]

Selefimiz fazîletlü Ahmed Nazîf Efendi'nin defterinden hâric ketm ve ihfâ olunan müteveffây-ı mezbûr Kâsım Ağa ibn-i Gülçehre'nin sonradan Voyvoda Hânî'nda mağaza derûnunda zuhûr iden eşyâsını dahi müteveffây-ı mezbûrun Bağdâd sükkânından şerîkleri Hasan ve Hüseyin Bey tarafından bâ-hüccet-i şer'îye vekîlleri Bağdâd tâtârlarından Tâtâr Mehmed Ağa ibn-i Halîl ile dergâh-ı âlî kabucibaşlarından hâlâ kâim-i makâm-ı Sivas devletlü Saîd İbrâhîm Ağa'nın kavâsı talebi ve medîne-i Tokad voyvodası sa'âdetlü Mehmed Hakkı Ağa ma'rifet-i ve ma'rifet-i şer'le gerek mukaddem tahrîr olunan ve gerek bu def'a müceddeden vezn ve tahrîr olunub vekîl-i merkûm tâtâr Mehmed Ağa'ya aynen teslim olunan eşyâ ve nukûdun zimemâtin

defteridir ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Şevvali'l-mükerrem li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf

Eşya	Mikdarı (Aded)	Değeri (Guruş)
Kahve	2 kıyye, 220 batman, 20 denk	11000
Çivit	5 kıyye 25 batman 3 denk	12500
Müteveffây-ı mezbûrun Paşa Hânı'nda Tüccâr el-Hâc Ârif Ağa yanında kise derûnunda mühür ile bâ-pusula-i bi'l-emâne vaz' olunan ecnâs akce		5000
Yekûn		28500

Min-hâ'l-ihracât Resm-i kısmet guruşda birer paradan 713 guruş
[s. 125]

Bu def'â sahhü'l-bâkî tahrîr oluan yirmiyedi bin yediyüz seksenyedi guruşdur	27787 <u>13459</u>
Mukaddeman Ahmed Nazif Efendi defterinde sahhü'l-bâkî onüç bin dörtyüz ellidokuz guruşdur	41246
Müteveffây-ı mezbûrun iki def'âda tahrîr-i defter-i eşya ve nukûd-ı zimemâtının mecmu'ı kırkbir bin ikiyüz kırkaltı guruşdur	

[125/a]

Âişe Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslîm mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Âişe bint-i Hasan nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı Halil bin Mehmed ile sadriye-i kebîre kızı Fâtımâ ve sagîre kızı Şerîfe ve li-ebeveyn kız karındaşı Emine ve er karındaşları Hâfız Abdurrahmân ve Hüseyin bin Hasan'a münhasıra oldığı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defter-i

müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Rebû'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Nısf dükkan der-sûk-ı Keçeciyan		300
Dimî döşek ve yorgan	1,1	25
Yasdık	3	15
Müsta'mel kilim	1	10
Telkârî kuşak	1 çift	60
Sim Hırdavâtı		5
Kirmân	1	5
Köhne libâde	1	8
Köhne entâri	1	6
Hakîr hakîr entâri	1	25
Müsta'mel kutnî entâri	1	30
Köhne gömlek	1	5
Müsta'mel bürük	1	10
Def'a köhne bürük	1	6
Libâde ve içlik	1	20
Zenne şalvarı	1	5
Şeridli şâli cebe	1	30
Keten gömlek	2	10
Gügül gömlek	2	15
Ayak donı	2	6
Keten ve penbe ibliği		15
İbek	30 dirhem	5
Def'a ibek	117 dirhem	17
Çözme iplik	6 top	54
Boyama tahta sandık	1	10
Sini ve kanatlu tas	1	7
Camaşur kazganı ve güğüm	1,1	20
Nühas mangal	1	40
Evânî-i nühâsiye 16 barça ber vech-i tahmîn 10 kıyye		45
Mihr der-zimmet-i zevc-i mezbûr		50

Yekûn		860
--------------	--	------------

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrenin techîz ve tekfinine masraf	120
Resm-i kısmet	21,5
Masârif-i müteferrika	7,5
Duyûn-ı müteferrika	38
Yekûn	187

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	673
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i Zevc	168	30
Hisse-i bint	224	40
Hisse-i bint	224	40
Hisse-i uht li-ebeveyn	11	26
Hisse-i âhî li-ebeveyn	22	52
Hisse-i âhî li-ebeveyn	22	52

[125/b]

Âişe Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mihmâd-i Hâcib mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Âişe bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin hasırân vârisi kızının oğlu sagîr Mehmed bin Hüseyin'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âfî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Rebû'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[s. 124]

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	60
Bağce der-mevzi'-i Omcalık		1164
Çit yüzli yorgan	2	20

Yasdık	4	30
[s. 124]		
Dimî döşek	2	40
Köhne yasdık	2	12
Şâlî döşek	1	10
Bez barçası halebî	3	1,5
Carşab	1	3,5
Müsta‘mel bürük	1	8
Çit döşek yüzi		5
Köhne don entâri ve gömlek		6
Çit boğça	1	2
Penbe ibliği		3
Köhne minder	2	8
Köhne kilim	1	5
Çuval	4	6
Dakîkî hâs	1 çuval	3
Köhne şilte döşek	1	5
Çan ve yular ve makraz	1, 1, 1	3
Dezgah	1	5
Camaşur kazganı	1	20
Camaşur leğeni	1	21
Yemek kazganı	1	4
Çorba tası	2	3
Taba	2	3
Def‘a taba	2	3
Leğen ve ibrik	1,1	8
Şam‘dân ve maşraba ve kazgan		8
Tebisi	1	2
Evânî-i nühâsiye	7 parça	8
Hırdavât-ı menzil		20
Yekûn		1500

Min-hâ‘l-ihracât	Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrenin techîz ve tekfinine masraf	30
Resm-i kısmet	37,5
Masârif-i müteferrika	12,5

Yekûn	80
--------------	-----------

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	1420
---	------

[124/a]

İlibâloğlu Hacı Ömer Ağa'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca İbrâhîm mahallesi ahâlîlerinden olub hacc-ı şerîf esnâsında iken bundan akdem fevt olan el-Hâcî Ömer Ağa bin Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Hatîce bint-i Mehmed ve Âişe bint-i Ali ile sulbiye-i kebîre kızları Hamîde ve Hanîfe ve sulbiye-i sagîre kızları Şâkire ve Âbide ve Hâfize ve sulbî sagîr oğlı Ali ve kebîr oğlı Sâlih Efendi'ye münhasıra oldığı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzi' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Rebû'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Mahalle-i mezbûrede vâki' dâhiliye ve hâriciyeli menzil	1 bâb	4000
Def'a menzil der-mahalle-i Dabbağhâne-i Cedîd	1 bâb	1500
Def'a menzil der-mahalle-i mezbûre ve Dabbağhâne-i Cedîd	1 bâb	1500
Menzil der-mahalle-i İçmesu	1 bâb	200
Setenci dükkanı der-mahalle-i Hoca İbrâhîm	1 bâb	800
Kiçeci dükkanı der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	300
Def'a setenci dükkanı der-mahalle-i Hâlid	1 bâb	800
Tâcir dükkanı der-mevzi'-i Bakırcıyan	1 bâb	100
Nısf düğmeci dükkanı der-sûk-ı Göncüyân		100
Nısf manav dükkanı der-sûk-ı Meyvehâne		150
Etmekci dükkanı der-sûk-ı Atpazarı	1 bâb	600
Bağ der-mevzi'-i Leveke	1 kıt'â	100
Def'a bağ der-mevzi'-i Ağbayır	1 kıt'â	30

Def'a bağ der-mevzi'-i Hazîne Deresi	1 kıt'â	400
Nısf bağçe der-mevzi'-i Çağa Göli	1 kıt'â	700
Nısf bağçe der-mevzi'-i Kemer Köbrü		700
Ufak davar, kuzu ve oğlak der-karye-i Cincife	53, 30	450
Def'a Ufak davar, kuzu ve oğlak der-karye-i Bozatalan	61, 11	500
Def'a Ufak davar, kuzu ve oğlak der-karye-i Biskincik	90, 30	700
Def'a Ufak davar, kuzu ve oğlak der-yed-i Kürt	200, 50	1800
Camuş ineği me'â balak der-karye-i Bozatalan		70
Def'a camuş ineği me'â balak der-karye-i mezbûre		70
Kara sığır ineği der-karye-i mezbûre		50
Def'a camuş ineği me'â balak der-yed-i Oğlaktırıoğlu	3	200
Def'a Kara sığır inek der-yed-i mezbûre		60
Kısrak der-yed-i Kürt		70
Def'a kısrak	1 res	60
Tay	1 res	100
Kutnî yasdık	6	60
Dimî yasdık	7	50
Döşek	2	30
Def'a döşek ve yorgan	2, 8	150
Yan minderi	2	40
[s. 123]		
Müsta'mel kilim	3	45
Toyluca	2	15
Köhne kalice	2	20
Fındık rub'ıyesi ve adlî	13, 1	77
Hamit binişi	2	80
Tüfenk	1	40
Pıştov	1	25
Kebîr tabak	1	10
Hınta	11 kile	440
şa'ır	6 kile	100
Çuval	5	25
Kebîr sini	1	100
Orta ve sagîr sini	1, 1	20
Terâzu ve demür kıyye	2, 1, 2	20

Aşurma	1	10
Camaşur leğeni	2	60
Camaşur kazganı	2	40
Kebîr terboşlu şâlî	2	130
Abdest leğeni	1	15
El leğeni ve ibrik	2, 1	20
Şam'dân	5	30
Kuzu ve kazganı	1, 1	60
Evânî-i nühâsiye	40 kıyye	160
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		200
Sabun		10
Tesbih	10 deste	30
Der-zimmet-i Çopuroğlu an-karye-i Kızılca bâ-temessük		420
Der-zimmet-i Cum'â oğlu an-karye-i Bireb bâ-temessük		50
Der-zimmet-i Hasan Ağa an-karye-i İncesu bâ-temessük		48
Der-zimmet-i İngiliz İbrâhîm Ağa bâ-temessük		70
Der-zimmet-i Sarı Bedî oğlu bâ-temessük		126
Der-zimmet-i Bakkal Osman bâ-temessük		230
Der-zimmet-i Oğlalcıoğlu bâ-temessük		2726
Der-zimmet-i Kazakoğlu an-karye-i Emir Saîd bâ-temessük		351
Der-zimmet-i Hacıoğlu Osman an-karye-i Bireb bâ-temessük		446
Der-zimmet-i Tirit Ali bâ-temessük		202
Der-zimmet-i Kiremitçi Hasan bâ-temessük		120
Der-zimmet-i Cekücoğlu Ömer an-karye-i Dere bâ-temessük		124
Der-zimmet-i Kocaoğlu Abdullah an-karye-i Bozatalanı bâ-temessük		960
Der-zimmet-i Dalcıoğlu Mehmed an-karye-i Han bâ-temessük		148
Der-zimmet-i Kahile Mehmed an-karye-i mezbûre bâ-temessük		202
Der-zimmet-i Kübelioğlu Emîn an-karye-i Munamak bâ-temessük		100
Der-zimmet-i Delü Bekiroğlu Memiş an-karye-i Huru bâ-temessük		108
Der-zimmet-i Hacı Osmanoğlu Mehmed an-karye-i		81

mezbûre bâ-temessük		
Der-zimmet-i Mecele İbrâhîm an-karye-i Emir Saîd bâ-temessük		464
Der-zimmet-i Kazakoğlu Mustafa an-karye-i mezbûre bâ-temessük		124
Der-zimmet-i ahâlî an-karye-i Mamu bâ-temessük		80
Der-zimmet-i ahâlî an-karye-i Üçgöl bâ-temessük		260
Der-zimmet-i Kürt Hasan an-karye-i Emir Saîd bâ-temessük		535
Der-zimmet-i Çamsarı Mehmed an-karye-i Cincife bâ-temessük		336
Der-zimmet-i Fazlıoğlu Mustafa an-karye-i Emir Saîd bâ-temessük		154
Der-zimmet-i Hasanoğlu Osman an-karye-i Emir Saîd bâ-temessük		135
Der-zimmet-i Cum'â oğlu Bekir an-karye-i Bireb bâ-temessük		1003
Der-zimmet-i Osman Ağa an-karye-i Huru bâ-temessük		250
Der-zimmet-i Gedükoğlu Güllü Hüseyin an-karye-i mezbûre bâ-temessük		40
Der-zimmet-i Delü Mehmedoğlu Mustafa an-karye-i Ebeb bâ-temessük		200
Der-zimmet-i Kürt Bacu bâ-temessük		212
Der-zimmet-i İlibâloğlu Emîn bâ-temessük		240
Def'a Der-zimmet-i İlibâloğlu Emîn bâ-temessük		100
Der-zimmet-i Kavâs Bekir an-karye-i Han bâ-temessük		120
Der-zimmet-i Bekir an-karye-i Dimorta bâ-temessük		20
Der-zimmet-i Köselioğlu İbrâhîm an-karye-i Munamak bâ-temessük		90
Der-zimmet-i Kiloğlu İsmâ'îl an-karye-i Re'is bâ-temessük		30
Der-zimmet-i Tobacoğlu Ömer bâ-temessük		23
Der-zimmet-i Müdâre Mustafa an-karye-i Emir Saîd bâ-temessük		100
Der-zimmet-i Meyrik Hasan an-karye-i Geldigelen bâ-temessük		110
Der-zimmet-i Abdülkerîm an-karye-i Bedir Kal'â bâ-temessük		150
Der-zimmet-i Canalioğlu Ömer an-karye-i Munamak bâ-temessük		24
Der-zimmet-i Deli İbrâhîmoğlu Kâsım an-karye-i Re'is bâ-		20

temessük		
Der-zimmet-i ahâlî-yi Yıldız Beldesi bâ-temessük		332
Der-zimmet-i Keleşoğlu Abd'uc an-karye-i Emir Saîd bâ-temessük		40
Der-zimmet-i İbacoğlu Mehmed an-karye-i Huru bâ-temessük		80
Der-zimmet-i Keleşoğlu İbrâhîm an-karye-i Emir Saîd bâ-temessük		50
Der-zimmet-i Bekir an-karye-i Huru bâ-temessük		50
Der-zimmet-i Sallamabaş an-karye-i Re'is bâ-temessük		50
Der-zimmet-i Çiloğlu Hasan an-karye-i Geldigelen bâ-temessük		162
Der-zimmet-i Semerci Delü Mehmed bâ-temessük		108
Der-zimmet-i Osib an-karye-i Biskincik bâ-temessük		70
Der-zimmet-i Keşioğlu Mıgırdic bâ-temessük		382
Der-zimmet-i Basmacı Kemerlioğlu bâ-temessük		178
Der-zimmet-i Kasab Bağdesar bâ-temessük		875
Der-zimmet-i Abacı Serkiz bâ-temessük		1180
Der-zimmet-i Ağyâ oğlu an-karye-i Biskincik bâ-temessük		48
Der-zimmet-i Kalosoğlu an-karye-i mezbûre bâ-temessük		584
Der-zimmet-i Bağceci Artin bâ-temessük		240
Müteveyyâ-yı mezbûrun bâ-defter zimem-i nâsda olan alacağı		656
Der-zimmet-i Sa'âdetlü Osman Ağa		8281
Yekûn		42920

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kismet	1073
Masârif-i müteferrika	358
Mihr-i misl li-zevceti'l-mezbûre Hadîce gıbbü't-tahlîf	300
Mihr-i misl li-zevceti'l-mezbûre Âişe gıbbü't-tahlîf	300
Yekûn	1931

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	40989
---	-------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	2561	97
Hisse-i zevce	2561	97

Hisse-i bint	3985	5
Hisse-i bint	3985	5
Hisse-i bint	3985	5
Hisse-i bint	3985	5
Hisse-i bint	3985	5
Hisse-i ibn	7970	10
Hisse-i ibn	7970	10

Bu dahi müteveffây-ı mezbûrun Mekke-i Mükerrreme'de vefâtında üzerinde bulunub Mekke-i Mükerrreme Kadısı Efendi Hazretlerinin defter-i kassâmları mûcibince vasîsi el-Hâc Mehmed bin Abdullah ma'rifetiyle medîne-i Tokad'a gelen terekesinin defteridir. Hurrîre fi gurre-i Rebû'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Yekûn	7308,5 Guruş
--------------	---------------------

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	182,5
Masârif-i müteferrika	60,5
Yekûn	243

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	7065,5
---	--------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	456	93
Hisse-i zevce	456	93
Hisse-i bint	710	65
Hisse-i bint	710	65
Hisse-i bint	710	65
Hisse-i bint	710	65
Hisse-i bint	710	65
Hisse-i ibn	1421	11
Hisse-i ibn	1421	11
Meblağü'l-bâkî		7

[122/a]

Hamza Bey Zâviyesi'nin Defteri Kaydı

Tevliyeti medîne-i Tokad'da hâkimü'ş-şerî'at-ı garrâ fazîletlü efendiler hazerâtına meşrûta Hamza Bey evkâfî kurâ ve mezârî'inden nısf hâzirât ve nısf mahsûlâtı karye-i Birebler ber –mu'tâd ve nısf-ı âheri meşihat ve emânet için vazîfe ta'yîn olundıktan sonra etrâf-ı şehîr mezârî'ası öşür mahsûlât ve hâzirât ve icârât ve ıt'âm ve termîm-i zâviye için sarf olunmak üzere tahsîs olunub mâ'adâ vakf-ı mezbûrun kurâ ve mezârî'in öşür şeyhine ve kirâ-yı anbâr ve masârif-i şahne ba'de'l-ıhrâc bin ikiyüz kırk üç senesi vücûda gelen öşür mahsûlat cümle ma'rifetleri erbâb-ı vezâif ta'yîn ve tahsîs olunan mahsûlâtın defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min-şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kât me'â Zağar	Hinta 16 kile 4 rubla'ı, Şa'îr 21 kile 6 rubla'ı
Kal'acık	Hinta 5 kile 8 rubla'ı, Şa'îr 6 kile 14 rubla'ı
Erbenciler	Hinta 4 kile, Şa'îr 4 kile
Yekûn	58 kile

Min-hâ'l-ıhrâcât	Guruş
Şeyhine virilen	Hinta 3 kile, Şa'îr 1,5 kile
Aşboğaz ve kirâ-yı anbâr ve masârif-i şahne ve defter-i kalemiyesi	Hinta 4 kile 6 rubla'ı, Şa'îr 3 kile 9,5 rubla'ı
Yekûn	12 kile 7,5 rubla'ı

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-mürtezika	45 kile, 8,5 rubla'ı
--	----------------------

Açıklama	Mikdar			
	Müd	Rubla'ı	Rub'	Sümü n
Vazife-i Türbehân Abdu'l-ahad	1,5	23	1	
Vazife-i nısh Türbehân Abdu'l-ahad	1,5	23	1	
Vazife-i nısf bevvâb ve çerâğdâr Abdu'l-ahad	0,5	7,5	1	
Vazife-i türbedâr ve Kaymak Tâtâroğlu Abdullah	1	15,5		
Vazife-i Habbas Tâtâroğlu Ali ve Sâlih ve Abdullah	1	15,5		
Vazife-i Türbehân Ömer Tâhir	2	31		

Vazife-i nısfdan nısf hisse Türbehân Ömer Tâhir	3	11,5		1
Vazife-i rub´ hisse Türbehân Küflioğulları Ahmed ve Mehmed ve Mustafa		3,5	1	3
Vazife-i rub´ hisse Türbehân Sâlih ve Halîl ve Alî		3,5	1	3
[s. 121]				
Vazife-i nısf çerâğdâr Kübcioğlu İbrâhîm Efendi	0,5	7,5	1	
Vazife-i câbî es-Seyyîd Abdü'r-rezzâk Efendi	6	93		
Vazife-i Türbehân Ömer Tâhir	2	31		
Vazife-i câbî Kara Hâfız Halîl Efendi	1	15,5		
Vazife-i nısf kitâbet es-Seyyîd Hasan Efendi	1	15,5		
Vazife-i nısf hisse cibâyet	0,5	7,5	1	
Vazife-i Türbehân	1	15,5		
Vazife-i câbî Mehmed Efendi	3	46,5		
Vazîfe-i müremmim Mehmed Efendi		11,5	3	1
Vazîfe-i ... ⁴⁰ Mehmed Efendi	11	11,5	3	1
Vazîfe-i Türbehân Hoca-zâde Abdullah Efendi	11	11,5	3	1
Vazîfe-i nısfdan sülüs hisse Türbehân Abdü'l- ahad	1	15,5		
Vazîfe-i nısf-ı kitâbet el-Hâc Hasan Efendi	1	15,5		
Vazîfe-i türbedâr es-Seyyîd Mustafa Efendi	2	31		
Vazîfe-i rub´ hisse cibâyet	0,5	7,5	1	
Vazîfe-i vekîl-i harc Alî	2	3,5		
Vazîfe-i türbedâr mü'ezzin muvaffak Abdü'r-rezzâk Efendi	1	15,5		
Vazîfe-i rub´ ve nısf mü'ezzin Abdü'l- ahad	1,5	23	1	
Vazîfe-i mu'ayyene ile rub´ mü'ezzin Tâtâroğlu el-Hâc Alî	0,5	7,5	1	
Vazîfe-i nısfdan sūdüs hisse mü'ezzin ve nısfdan sülüs hisse Ömer Tâhir	0,5	7,5	1	
Vazîfe-i rub´dan sülüs mü'ezzin Ferrâş Ömer Tâhir	0,5	7,5	1	
Vazîfe-i nısfdan sūdüs hisse mü'ezzin rub´dan sūdüs hisse mü'ezzin Abdü'l- ahad	1,5	23	1	
Vazîfe-i nısf hisse Dabbağ Abdü'l-Ahmed	0,5	7,5	1	
Vazîfe-i nısf hisse Dabbağ Ömer Tâhir ve Abdü'l-Ahmed	0,5	7,5	1	
Vazîfe-i Türbehân ElHâcı Abdurrahmân	1	15,5		
Vazîfe-i Cehgân İbrâhîm Oğulları	1	15,5		
Vazîfe-i Türbehân Ârif ve Mustafa	1	15,5		
Vazîfe-i mü'ezzin Molla Mehmed bin İmam Ağa	1	15,5		
Vazîfe-i türbedâr ser-küttâb Hüseyin Efendi	1	15,5		

⁴⁰ İki kelime okunamadı

Vazîfe-i hitâbet	1	15,5		
Vazîfe-i mü'ezzin ve ferraş ve bevvâb muvaffak ve Abdü'r-rezzâk	1,5	23	1	
Vazîfe-i nısf hisse bevvâb ve nısf hisse Çerâğdâr Ömer Tâhir	0,5	7,5	1	
Yekûn	47 müd, 45 kile, 8,5 rubla'ı			

[121/a]

Usluke'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaşmeydan mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Usluke bint-i Ağya nâm hâlîkenin verâseti zevc-i metrûkı Avakim veled-i Andan ile sadriye-i mürâhika kızı Yaguta ve li-ebeveyn kız karındaşı Terziye ve li-ebeveyn er karındaşları Haçador ve Artin ve Karabet'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's-şer'ıye tevzî' ve taksîm olunan hâlîke-i mersûmenin terekesinin defter-i müfredâtıdır, ber vech-i âtı zıkr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebû'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[s. 120]

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Köhne hitâyî entâri	1	30
Şeridli şâlî cebe	1	12
Müsta'mel çitârî entâri	1	15
Gezi entâri	1	25
Köhne entâri	1	5
Kırmızı bez entâri		7
Zenne şalvarı	3	15
Gügül bürük	1	13
Gömlek	2	9
Ayak donı	1	3

Beşkir	1	2
Çit değirmi	5	8
Hamam takımı		13
Sim kuşak	1 çift	35
İslamboli altını ve adlî	11	188
Altun gerdanlık		200
Yekûn		580

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlîke-i mersûmenin lâşesine masraf	50,5
Resm-i kısmet	14,5
Masârif-i müteferrika	5
Yekûn	70

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	510
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevc	127	60
Hisse-i bint	255	
Hisse-i uht li-ebeveyn	18	25
Hisse-i âhi li-ebeveyn	36	51
Hisse-i âhi li-ebeveyn	36	51
Hisse-i âhi li-ebeveyn	36	51
Meblağü'l-bâkî		2

[120/a]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber-taksîm-i Hazeriye: 51239 Guruş

Hâlâ Erzurum vâlisi ve şark cânibi ser-askeri devletlü es-Seyyîd Mehmed Saîd Gâlib Paşa Efendimiz Hazretlerinin ma'iyetinde hidemât-ı gazâ ve cihâda istihdâm olunmak üzere dört beş bin dahi ziyâde asker tedârik ve tertîbine bundan akdem irâde-i aliyye ta'alluk itmekden nâşî asâkir-i mezbûrenin tedâriki hidâmekânda olmadığı beyânıyla bin beş yüz nefer piyâde tedârik ve kûsûrının akd olunması husûsî bâ-i'lâm ve mahzar-ı niyâz ve istirhâm olundukda müsâ'ede-i seniyye erzân birle kûsûrının akd ve ta'ahhüd

olunan bin beş yüz neferin dahi ordu-yı mezkûrda tahassür iden asâkirin masraflarına medâr olmak üzere beheri ikişer yüz ellişer guruşdan bedele kat' ve îcâb iden üç yük yetmiş beş bin guruş bedelleri livâ-yı merkûm kazâlarına tevzi' ve tahsîl olunması bâbında bu def'â şeref-rîz-i sudûr iden emr-i âlî mantûk-ı münîfi üzere bedel-i mezkûr cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le sicil-i mahfûzda takayyüd ber-taksîm-i hazeriye lede't tevzî' kazâ-yı merkûme isâbet iden ber-vech-i bâlâ ellibirbin ikiyüz otuzdokuz guruşdur Fî 15 Râ. Sene (12)44

[120/b]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber-taksîm-i Hazeriye: 94 Aded Piyâde Nefer

Bi-tevfiki'l-lâhi ta'âlâ Asitâne-i Sa'âdet-i âşiyânede tahrîr olunmakta olan asâkir-i mansûrenin bir taraftan tekessür ve tevkîri ta'lîm ve ta'allümlerinde fûnûn-ı harbiyeden kemâliyle kesb-i mahâret itmeleri irâde-i seniyyeden olub Der-aliyye'de olan Asâkir-i Mansûre'nin birezi sefer-i hümâyuna me'mûr kılınmış olduğundan Der-aliyye'de olan taburlara tenâkus gelmiş olduğu beyânıyla asker yatağı olan mahallerden lüzûmî mikdârı asker celbi lâzım gelüb bu def'â müceddeden aslı nesli ma'lûm genç ve tevânâ ve cenge liyâkatleri hüveyda yiğitlerden olarak elbise ve esliha ve harçlıkları Der-sa'âdet'de virilmek üzere asıl hey'et ve ne kıyâfetde bulunurlar ise öylece ihrâc ve Der-sa'âdet'e irişdirilmesi bâbında Sivas sancağında vâki' Taşâbâd ve Zile kazâlarıyla livâ-yı mezbûrun sâ'ir hâvî olduğu kazâlardan bâ-emr-i âlî müretteb ve matlûb hazret-i cihandârî buyurulan üçyüzelli nefer piyâde cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le sicil-i mahfûzda mukayyed ber-taksîm-i hazeriye livâ-yı merkûm kazâlarına lede't tevzî'-i hisse kazâ-yı merkûm ber-vech-i bâlâ doksan dört nefer piyâdedir. Fî 15 Râ. Sene (12)44

[120/c]

**Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber-taksîm-i Hazeriye: 5 guruş, Ağnâm 662 aded,
Bedel 3643 guruş 30 para**

Kem-ayâr ve akce noxsânından musîb 425,5 guruş

İş bu bin ikiyüz kırk dört senesine mahsûben Sivas sancağı kazâlarından bâ-emr-i âlî müretteb ve matlûb hazret-i cihândârî [s. 119] buyurulan ikibin beşyüz re's ağnâmın beher re'si beşer guruşdan îcâb iden ikibin beşyüz guruş ve beher re'sinden kadîmi vecihle üzerine ...⁴¹ ahz idgeldikleri yirmibeşer para mübâşiriyeleri zam ve ilâve ile cem'an onüçbin yediyüzelli guruş bedelleri ve kem-ayâr akce noxsânı ve masârifât-ı sâ'iresinden tecemmü' iden mebâliğ cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le sicil-i mahfûzda mukayyed ber-taksîm-i hazeriye livâ-yı merkûm kazâlarına lede't tevzî' hisse-i kazâ-yı merkûm ber-vech-i bâlâ üçbin altıyüzkırkûç guruş otuz para bedel-i ağnâm ve masârifât-ı sâ'iresinden musîb dörtyüz yirmibeş buçuk guruşdur. Fî 15 Râ. Sene (12)44

[119/a]

Tıbka aslıhu'l-me'âlî

es-Seyyid Mehmed Esad el-mevlâ hilâfetehu be-Medîne-i Sivas nemekahu el-fakîru'l-lâh azze-şânehu

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtasu bi-mezîdi inâyet el-melîkü'd-dâim Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşlarından Sivas kâim-i makâmı Seyyid İbrâhîm dâme mecduhû mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Sivas ve Amasya ve Çorum ve Divriği sancaklarında vâki' zikr-i âtî kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve vücûh-ı

⁴¹ Bir kelime okunamadı

memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn dâhil olacak ma'lûm ola ki, el hâletü hâzihi Moskovlu üzerine sefer-i hümâyun-ı nusret makrûnum derkâr olduğına mebnî mukaddeman ittihâz olunan usûl-i ittifâk ve ittihâd üzere sen ki, kâim-i makâm kabucıbaşı mûmâ-ileyhsin muktezây-ı ta'ahhüdün vechle Sivas ve Divriği sancaklarında vâki' ma'âden-i hümâyûnuma merbût kazâlardan Amasya sancağında kâ'in Hacıköyi ve Çorum sancağında vâki' Gümüşhâne ma'denleri kazâları ve harameyn-i Yörükân ve Alacahan ve Tokad ve Zile voyvodalıklarına merbût kazâlardan matlûb olan asâkir ve mürettebât-ı sâ'ireden mâ'adâ hâlâ Erzurum vâlîsi ve bi'l-istiklâl şark ordısı ser'askeri sadr-ı sâbık düstûr-ı mükerrerem ve mu'azzam müşîr-i mufahham ve muhterem nizâmü'l-âlem vezîrim es-Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetinde hidemât-ı gazâ ve cihâd ve istihdâm olunmak üzere dört beş bin ve dahi ziyâde asker tedârik ve tertîb ve ser-asker-i müşârün-ileyh ma'iyetine irsâl ve tesevvüb olunmak bâbında bundan akdem ısdâr ve tisyâr olunan emr-i şerîfim mûcibince asâkir-i mezkûrenin tedârik ve tanzîmine ikdâm olunmuş olmakda ise de Sivas eyâletinin ekser ahâlîsi erbâb-ı tumâr ve kal'a mustahfızları olarak muktezây-ı me'mûriyetleri üzere semt-i gazâyâ gitmiş ve kûsûrî dahi mahall-i sâ'ireye sevk olunmuş olduğundan sâlifü'l-beyân dört beş bin nefer asâkirin tedâriki hüda-mekânda olmadığı beyânıyla zikr olunan askerden bin beş yüz nefer piyâde tedâriki ve irsâl olunmak üzere kûsûrının afvı husûsı ahâlî taraflarından istid'â ve niyâz olduğu bu def'a tarafından dübâr-ı şevket-karârıma tahrîr ve inhâ ve ol bâbda virilen i'lâm muhızır dahi ba'is ve isrâ kılınmış olub düşmanın tavır ve hareketine nazaran şark ordısında külliyyetlü asâkirin vücûdı farîzaden olduğundan tertîb-i mezkûrdan bir neferin afvı mecâz değil ise de ordı-yı mezkûrda tahaşşür iden asâkirin masraflarına medâr olmak üzere ta'ahhüd olunan bin beş yüz neferin beheri ikişer yüz ellişer guruşdan îcâb iden

bedelleri virilmek şartıyla küsûrının afvı husûsuna müsâ‘ade-i seniyyem erzânî kılınmış olmakdan nâşî vusûl-i fermân-ı celîlü’l-ünvânında ta‘ahhüd olunan sâlifü’z-zikr bin beş yüz neferin beheri ikişer yüz ellişer guruşdan îcâb iden üç yük yetmiş beş bin guruş bedelleri mârû’z-zikr Sivas ve Amasya ve Çorum ve Divriği sancaklarında vâki‘ kazâlara ma‘rifet-i şer‘-i şerîf ve cümle ma‘rifetiyle te‘dîl ve tesviye şurûtına ri‘âyete tevzi‘ ve taksîm ve bir kadem akdem yerlü yerinden cem‘ ve tahsîl ve serî‘an ser-asker-i müşârün-ileyh tarafına irsâl ve tesyîl kılınması husûsına mezîd ihtimâm ve sa‘y ve mâlâ kelâm eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ikdâmen rikâb-ı müstetâbımdan mahsûsen iş bu celîlü’l-kadrim ısdâr ve [boşluk] ile tisyâr olunmuştur, imdî bedeliye-i mezkûre bâlâda beyân olundığı vechle ma‘rifet-i şer‘-i şerîf ve cümle ma‘rifetiyle zikr olunan kazâlar ahâlîsine ta‘dîl ve tesviye şurûtına ri‘âyet olunarak serî‘an tevzi‘ ve taksîm ve bir kadem akdem yerlü yerinden cem‘ ve tahsîl ile ser-asker-i müşârün-ileyh tarafına irsâl ve tavsîl olunması esbâbını istihsâle kemâl ihtimâm ve sarf-ı rü‘yet eylemeniz irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ve bu bâbda düstûr ve rehâvet ve te‘ennî ve betâat olunmak ve mikdâr-ı ma‘iyettden ziyâde nesne talebiyle fukarâ-yı ra‘iyete cevır ve ezâ vukû‘ bulmak lâzım gelür ise bi’t-tahkîk cesâret idenler ve ruhsat virenler haklarında vahim olacağı ma‘lumun oldıkda âna göre amel ve hareket ve infâz-ı emr ve irâde-i şâhâneyle îfây-ı muktezây kâr-güzârı ve sadâkate bezl ve sa‘y ve kudret ve hilâfindan tevakkî ve mübâ‘adet eylesin ve siz ki, kuzzât ve nüvvâb ve sâ‘ir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i şerîfım sizin dahi meczûmunuz olarak mûcib ve muktezâsı üzere amel ve harekete bi’l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve imrâr âfeten ve katî tecvîz ile mes’ul ve mu‘âtteb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ‘ ve lâzimü’l-

imtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûnıyla amel ve hareket eyleyesiz, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timad kılasız. Tahrîren fi‘l-evâhiri şehri Saferi‘l-hayr li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi‘eteyn ve elf

Sûret-i emr-i âlî mûcibince Sivas mütesellimi tarafından bir kıt‘a buyuruldu dahi vârid olmuştur.

[s. 118] [**118/a**]

Medîne-i Tokat‘da mesned-nişîn şer‘iat-ı garra faziletli efendi zîde fazlıhu ve me‘zûn bi‘l-iftâ fekkâhetli efendi zîde takvâhu ve kıdvetü‘l-emâcid ve‘l-âyân voyvoda silahşörân-ı hâssâdan sa‘âdetli Hüseyin Ağa zîde mecdühu ve fahrü‘l-akrân ve vücûh-ı memleket ve ashâb-ı suhhan ve iş erleri izzetli ağalar zîdet-mekâdiruhum inhâ olunur ki, bi-tevfiki‘l-lâ-i ta‘âlâ Asitâne-i sa‘âdet-i âşiyânde tahrîr olunmakda olan asâkir-i mansûrenin bir taraftan teksîri ve ta‘allümlerinde fûnûn-ı harbiyeyi kemâliyle kesb-i mahâret itmişler olub lâkin Der-sa‘âdet‘de olan taburlara tenâkus gelmiş olduğundan asâkir yatağı olan mahallerden lüzûmı mikdârı asker celbi lâzım gelüb du def‘a müceddeden aslı nesli ma‘lûm ve genç ve tevânâ ve cenge liyâkatleri zâhir ve cüveydâ yiğitlerden olarak elbise ve eslihâ ve harçlıkları Der-sa‘âdet‘de virilmek üzere ne hey‘et ve kıyâfette bulunurlar ise heman kıyâfet-i asliyesiyle ihrâc ve Der-sa‘âdet‘e evvelâ teşrîr olması husûsına irâde-i seniyyem ta‘alluk iderek Sivas sancağında vâki‘ Taşabât ve Zile kazâlarıyla livâ-yı mezkûrenin sâ‘ir hâvî olduğu kazâlardan üçyüz elli nefer piyâde tanzîm ve tedârik ve bir sâ‘at evvel Der-sa‘âdet‘e sevk ve tesyîr kılınması bâbında tarafımıza ve cümleye hitâben bir kıt‘a fermân-ı celîlü‘ş-şân mehâbet-rîz vürûd itmekle ber mantûk-ı emr-i âlî asâkir-i mezkûrenin serîan tanzîm ve tedâriki cümlemize farîze-i zimmet ve muktezâ-yı diyânet olmağla ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rifetiyle sâlifü‘z-zikr piyâde asker livâ-yı mezkûr kazâlarına tevzi‘ ve taksîm olındıkda ber

mûcib-i pusula-i şer'îye kazânızın hissesine isâbet iden piyâdeyi himmet-i ittifâk ve ittihâd kılub öyle heman birkaç gün zarfında tanzîm ve tedârik ve Der-aliyye'ye göndermek için tarafımıza irsâli husûsuna mezîd i'tinâ ve dikkat ve imrâr-ı vakitden tevakkî ve mübâ'adet olunmak bâbında ber mantûk-ı emr-i âlî tarafımızdan iş bu buyuruldu tahrîr ve fahrü'l-akrân izzetlü Osman Ağa ile ba'is ve tisyâr olunmuştur, inşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyuruldımızla âmil olasız. Fî 2 Râ. Sene (12)44

[118/b]

Tokat'da mesned-nişîn şer'iat-ı garra faziletlü efendi zîde fazlıhu ve me'zûn bi'l-iftâ fekâhetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa zîde mecdühu ve fahrü'l-akrân ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erleri ve bi'l-umûm söz sâhipleri zîdet-mekâdiruhum inhâ olunur ki, Der-sa'âdet'e için iş bu kırk dört senesine mahsûben Sivas sancağı kazâlarından bâ-fermân-ı âlî müretteb ve matlûb hazret-i cihandârî buyurulan ikibin beşyüz res ağnamın beşer guruş bedeliye ve kadîmi vechle ahz olunagelüb yirmi beşer para hidmet beşer buçuk guruşdan îcâb iden bedeliyesinin tahsîl ve der-saâdete gönderilmesine irâde-i seniyye ta'alluk iderek bu def'a bir kıt'a emr-i âlî şerefrîz sahîfe-i sudûr itmekle bu def'a sicil-i mahfûzdan mahrec pusula-i şer'îye mûcibince bedeliye-i mezkûreyi kabzına me'mûresine teslîmen tarafımıza irsâli husûsuna ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında tarafımızdan iş bu buyuruldu tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân izzetlü Osman Ağa ile ba'is ve tisyâr olunmuştur, bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyuruldımızla âmil olasız. Fî 15 Râ. Sene (12)44

[118/c]

Beytü'l-Mâl Defteri Kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Rukiye bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin zâhirde zevc-i metrûkı Halil bin Mehmed'den gayrı vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terkesinin nısfı zevc-i mezbûre ve nısf-ı âheri cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olub amme ve hâssâ kabzına me'mûr silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Hüseyin Ağa tarafından emîn-i beytü'l-mâl vâki' olan beytü'l-mâl nasb ve ta'yîn olunan Ahmed'in hüsn-i talebi ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve helâkî havfiyla sûk-ı sultânide ba'de'l-müzâyede esmân-ı misilleriyle ve bey' olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber-vech-i âtî zikr olunır. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Rebü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşya	Mikdarı (Aded)	Değeri (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bâb	200
Şilte Döşek	1	15
Çit yüzlü yorgan	1	22
Mitil Yorgan	1	12
Köhne yasdık	2	1 guruş 28 para
Köhne minder	1	5 guruş 30 para
Minder ve Yasdık	1, 1	2 guruş 30 para
Müsta'mel bürük	1	7
Entâri ve şâlî cebe		12 guruş 27 para
Müstamel libâde	1	5,5
Köhne gömlek	4	7
Ayak donı	4	9,5
Yasdık yüzi	1	1 guruş 16 para
Beşkir	6	3,5
Döşek ve ninder yüzi	3	7,5
Entâri ve döşeme ve astar parçası	1, 1	6 guruş 30 para
Libâde ve bez parçası	1, 1	5 guruş 29 para
Çit	2	2

Yemek kazganı	2	7 guruş 12 para
Keten ve penbe ipliği		6 guruş 38 para
Nühas sini ve bakraç	1	10
Evânî-i nühâsiya	8 parça	8
Cizme ve sagır şam'ân	1 çift	3
Sandık	1	2,5
Köhne kilim	2	4
[s. 117]		
Hırdavât-ı menzil		20
Mihr der zimmet-i zevc-i mezbûr		20
Der zimmet-i Abuş oğlu Ohannes an karye-i Kirkoros bâ-temessük		100
Yekûn		509,5

Min-hâ'l-ihracât	
Müteveffîye-i mezbûrenin techîz ve tekfinine masraf	25
Resm-i kısmet	12,5
Kâtibiye	10
Çukdâriye	10
Emîn-i beytü'l-mâla hizmet	10
İhzâriye ve kaydiye	4
Dellâliye ve hamâliye ve kirâ-yı dükkan	8
Yekûn	79,5

Sahhü'l-bâkî: 430

Hisse-i zevc: 215 guruş

Hisse-i beytü' mâl: Ber mu'tâd sülüs ihrâc 71 guruş 80 meblağ

Der-yedd-i emîn-i mûmâ-ileyh 143 guruş

[117/a]

el-Hâcî Ali Efendi'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Muslihü'd-dîn mahallesi ahâlîlerinden haccı şerîfden gelür iken esnâ-yı râhda hameyn-i şerîfeyn beyninde Bedir nâm mahalde bundan akdem fevt olan el-Hâc Ali Efendi ibn-i Abbas nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma bint-i Himmet ve sulbiye-i kebîre kızları Hadîce ve Şerîfe münhasıra olduğu oldıktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's

şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre el-yevm fî gurre-i Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzîl der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	1000
Müsta'mel dimî döşek	3	60
Köhne çit yüzli yorgan	3	40
Dimî yasdık	10 aded	60
Köhne minder	3	5
Köhne kilim	2	15
Def'a köhne kilim	2	5
Müsta'mel kilim	1	15
Yan minderi	1	15
Tesbih	5 deste	25
Ud ağacı		10
Kefen bezi	1	50
Sarık	5	40
Tebisi ve fincan ve zarf		3
Zem zem güğümü	1	3
Nühas mangal	1	15
Aşurma	1	10
Cemşur leğeni	2	30
Güğüm	1	10
Bakrac	1	5
Sagîr sini	1	5
El leğeni ve ibrik	1, 1	15
Evânî-i nühâsiye	18 kıyye	90
Hırdavât-ı menzil		20
Müteveffây-ı mezbûrın bâ-defter-i kassâm bu tarafın râiciyle haccı şerîfden gelen nukûdı		1923
Der zimmet-i Kemâl oğlu Seyyid Bektaş ve İsmâil an karye-i Re'is bâ-temessük		130
Yekûn		3604

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	90
Masârif-i müteferrika	30
Mihr li-zevceti'l-mezbûre bâ-karârî'l-verese	250

Yekûn	370
--------------	------------

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	3234
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	404	30
Hisse-i bint	1414	105
Hisse-i bint	1414	105

[117/b]

Abdü's-Selâmın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdü's-Selâm bin Hasan nâm müteveffânın verâseti sulbiye-i sagîre kızı Fâtımâ ve kebîre kızları Yazgülü ve Âbide ve sulbî kebîr oğulları Veliyyüddîn ve Ali'ye münhasıra oldığı şer'an zâhir-ü-nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekisinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzîl der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	300
Bağ der mevzi' Gedükardı	1 bâb	100
Def'a Bağ der mevzi'-i mezbûr	1 kıt'â	30
Dimî döşek	2	30
[s. 116]		
Yorgan	3	30
Yasdık	2	10
Kilim	2	25
Çuval	2	6
Saman hararı	2 çift	8
Hınta	4 kile	120
Bulgur	12 rubla'ğ	30
Katır	1 res	100
Kara sığır ineği	2 res	50

Tosun	2	20
Kara öküz	2 çift	80
Çift alâtı		15
Camaşur kazganı	2	40
Cemşur leğeni	1	30
Evânî-i nühâsiye ber vech-i tahmîn	18 kıyye	40
Hırdavât-ı menzil		6
Yekûn		1070

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	27
Masârif-i müteferrika	9
Yekûn	36

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	1034
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i bint	147	85
Hisse-i bint	147	85
Hisse-i bint	147	85
Hisse-i ibn	295	51
Hisse-i ibn	295	51

[116/a]

Ohan'ın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ohan veled-i Aslan nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Hâtuneki bint-i Sirob ile anası Ahsabirte bint-i Ağya ve haml-ı mevkûfe münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fî gurre-i Rebi'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Bağ der mevzi' Kayadibi	1 kıt'â	150

Dimî döşek	1	15
Çit döşek	1	15
Yorgan	2	20
Yasdık	4	20
Kilim	2	35
Şalvar ve köhne çuka	1, 1	25
Köhne çuka abdestlik	1	25
Aba	1	10
Köhne sagîr entâri	2	5
İbrik	1	7
Aşurma	1	8
Şamdân	1	2
Kalbak	1	8
Evânî-i nühâsiye 20 parça ber vech-i tahmîn	8 kıyye	32
Şire ve Hırdavât		63
Yekûn		450

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	50,5
Resm-i kısmet	16
Masârif-i müteferrika	5,5
Yekûn	72

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	378
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	47	30
Hisse-i ümm	63	
Hisse i haml-i mevkûf	267	90

[116/b]

Şark Cânibine Giden Askerin İhrâcî İçün Gelen Emr-i Âlî Kaydı

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşer'în Tokad kazâsı nâ'ibi Mevlâna [boşluk] zîde ilmihu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân Sivas mütesellimi ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Tokad voyvodası ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı ahâlî ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lum ola ki, cümleye beyândan müstağnî olduğu vecihle

düşman-ı tabî‘ ehl-i îmân ve mûmîn-i kavî dîn-i İslâm olan Moskovlu bilâ mûcib nakz-ı ahd ve i‘lân-ı harb ile taraf taraf memâlik-i islâmiyeye tecâvüz ve tahattî itmiş ve evvelâ hatt-ı şarkiyenin kilidi mesâbesinde olan Kars Kal‘âsı ve geçenlerde dahi Ahışa Kal‘âsı bir takrîble eyyâdî istilâsına geçmiş olduğundan kefare-i ...⁴² bu tutumu hafaz-allâhu ta‘âlâ beyzâ-i münevvere-i islâmiyenin kesr ve imhâsı gazez-i fâsidinden ibâret olub [s. 115] hamde’l-li’l-lâhi şimdiye kadar Rumili tarafında vâki‘ olan muharebelerde avn ve inâyet-i hazret-i bârî ve imdâd-ı rûhâniyet-i cenâb-ı risâletbenâhî ile asker-i İslâm bi’d-defâ‘at leşker-i menhûse-i küffâr-ı ...⁴³ gâlib olmuş olmakda ise de şark ordısı tarafından küffâr-ı tebeh-kâr ile henüz alâ ...⁴⁴ cenk ve savaşa duruşulmayub bir nev‘i gevşeklik emâresi müşâhede olunmuş ve olunmakda olub lâkin düşman-ı dîn şimdi gözünü Erzurum’a dikmiş olduğundan hüdâ göstermesün önünü boş bulub Erzurum’a tecâvüze fersiye? beyl olması lâzım gelür ise te’sîr-i şer ve mazarratı berülere doğru şîrâre-feşân ve bu cihetle kasaba ve kurâda mütevattın bunca nisvân ve sıbyân kefare-i fecere ayakları altında kalarak nâlân ve perîşân olacakları sûret-i halden nümâyân olmakdan nâşî bunun çâresi sûretini istihsâl nestağuzi bi’l-lâh ve câhedu fi sebîli’l-lâh bâ emvâliküm ve enfüseküm nas-ı celîliyle âmil olarak hazret-i fahrü’l-kâinât-ı aliyye efzalü’s-salavât ve ekmelü’t-tehiyyât efendimizin zamân-ı sa‘âdet-i efsây-ı hümâyunlarında bunca ashâb-ı kirâm rıdvânu’l-lâhi ta‘âlâ aleyhim ecma‘în hazerâtının emr-i gazâ ve cihâdda vukû‘a gelen himmet ve gayretleri gibice bu sefer-i nusret esrede kâffe-i ümmet-i Muhammed dahi müttefikü’l-himme olarak fi sebîli’l-lâh ve taliben li-marzati’l-lâhi ta‘âlâ farîze-i gazâ ve cihâdı icrâ-yı niyet-i hâlisesiyle semt-i savaşa azîmet-i sa‘y behemahal eylemelerine vâbeste ve menûd ve el-hâletü hazihi

⁴² Bir kelime okunamadı

⁴³ Bir kelime okunamadı

⁴⁴ Bir kelime okunamadı

düşman-ı dîn ...⁴⁵ hudûd-ı şarkiyede olan leşker-i nuhûset peyker-i inâyetine nazaran şark ordısında mevcûd asker-i İslâm derece-i kifâyeden dün idüğü ... olduğına ve zât-ı ebehâsimât-ı mülûkânem dahi bi-tevfiki'l-lâhi ta'âlâ livâ-yı sa'âdetü'n-nevâ-i hazret-i seyyide'l-mürselîn bi'l-istishâb semt-i gazâ ve cihâda müteveccihen Rebî'ü'l-evvelin beşinci mübârek isneyn günü bi'z-zât Râmi Çiftliği nâm mahale hareket ve nusret-i hümâyunumla kabz-ı hıyâm-ı nusret ittisâm iderek mücâhedât-ı seferiyeyi nefis-i nefis-i şâhâneme ihtiyâr buyurmuş olduğumdan bugünkü günde dîn ve islâmını bilenlere ve saltanat-ı seniyyem gayreti çekenlere durup oturmak ve rahat ve huzûr aramak harâm menzilesine varmış idüğünü mebnî artık bundan sonra herkes netîce-i maslahatı diriş iderek cihâd hakkında münezzel olan husûs-ı adîd-i furkâniyeye temessük ve istinâd ve vikâye-i nâmûs-ı dîn ve millet ve muhâfaza ve muhârese ile ve memlekete sa'y ve ictihâd birle dîn-i mübîn yolunda ve vatan ve me'vâd-ı iyyâlleri uğrunda cân ve bâş fedâsıyla çalışub bi-nasri'l-lâhi'l-mülkü'l-gayyûr â'dây-ı dînden ahz-târ ve intikâm ve zikr olunan Ahîsha ve Kars Kal'alarını ibâdî nuhûset-i mübâdîlerinden nez' ve istihlâsasî mâlâ kelâm eylemeleri kâffe-i ümmet-i Muhammed'e bi'l-husûs kurb ve civârda bulunanlara farz-ı ayn olduğu ve vâreste-i kayd-ı sutûr olub ancak mukaddemce Sivas sancağından Erzurum'a gönderilen askerın ekserî çiftci ve silahsız makûleden ve içlerinde ve eslihâsî tammının az bulunub çoğu heman birinin tabancadan ibâret olarak gazâ ve cihâd şöyle dursun me'mûriyetlerinde bile sebât itmeyüb çarçabuk vilâyetlerine firâr itmiş ve bu cihetle bu makûle asker bir işe yaramayub halbu ki, bu günki günde gazâ ve cihâdın kâffe-i ehl-i îmâna farziyeti husûs-ı furkâniye ile müsbit ve mansûs düşman askeriyle mukâbele-i bi'l-misl usûlüne nazaran asker-i islâmın her biri tammü'l-esliha olmak şart-ı a'zminden olduğu cümleye ma'lûm olmağla binâen-aleyh bu

⁴⁵ Bir kelime okunamadı

kere iş bu asker maslahatı evvel ki gibi tutulmayub Erzurum'a semt ve münâsibi olan kâffe-i eyâlet ve elviyede kâ'in kazâların umûman voyvoda ve âyânları gerek mevcûd ma'iyetleri ve gerek kazâlarının bi'l-cümle erbâb-ı harb ve darbını yâni mukaddemki gibi çiftci ve rençber ve kudretsiz ve derbeder makûlesi olmamak ve memleketce asker tevzi' sûretiyle tevânâ ve işe yarar olanlar gerü kalubda akce ile şunı bunı sefere sevk idelim dimemek ve heman sînesinde dîn ve i'mânı olanlar şu gün ki günde hazret-i allâhın emrini tutub ve dünyâda ve ahrette göreceği hüsrân ve çekeceği gazâbı düşünüb fi-sebîli'l-lâh silahını kaparak sefere gitmek üzere süvâri ve piyâde her bir mahallin umûm ehl-i islâmını bi'l-istishâb ve bi'n-nefs derhal hareket ve seyr-i serî' ile şark ordısına irişmeğe şitâb ve gayret eylemeleri husûsuna irâde-i mekârım ifâde-i mülûkânem ta'allukuyla ol-bâbda hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûn-ı şâhânem sahîfe-i berây-ı sudûr olmuş ve Sivas eyâleti düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-a'lem vezîrim Mehmed Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehuunun uhdesinde sarf ve tahvîl ile dergâh-ı mu'allâm kabucıbaşılardan Canik muhassılı vekîli olub bu def'a vâlây-ı vüzerâtla kadr ve i'tibârı terfi' ve i'lân kılınan Süleymân Paşa-zâde düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-a'lem vezîrim Osman Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehuya muhassıllık-ı mezkûr vekâleti kemâkân üzerinde olarak tevcih ve Çorum sancağının emr-i idâresi dahi uhdesine ihâle ve tefvîz birle Sivas eyâletinde vâki' mecmû'kazâların voyvoda ve â'yânları kazâlarının bi'l-cümle harb ve darb erbâbını bi'n-nefs kendüleri istihsâb iderek serîan ve âcilen ma'iyetine erişmek üzere müşârün-ileyh Osman Paşa hâlâ Erzurum ve Diyarbekir ve Rakka vâlîsi ve Bozok sancağı mutasarrıfı ve ma'âden-i hümâyunum emîni ve bi'l-istiklâl şark ordısı ser-askeri düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-a'lem vezîrim Sâlih Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehu ma'iyetine me'mûr ve ta'yîn kılınarak ol bâbda me'mûriyetini hâvî sâdır olan fermân-ı âlişânımla

lâzım gelen tenbîhât-ı seniyye-i mülûkânem kendüye iş‘âr kılınmış olmağla sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin vusûl-i fermân-ı celîlî’l-ünvânımda mecbûl olduğın gayret ve sadâkat muktezâsı üzere bi’n-nefs cümleye i‘lân ve işâ‘at iderek ta‘rîf ve tavsîf olduğu vechle Tokad kazâsında mevcûd olan ve eli silah tutan cümle asâkir-i islâmı sÛvârî ve piyâde olarak ve bi’l-istishâb heman iki gün zarfında bi’n-nefs hareket ve bir kadem akdem Sivas vâlîsi müşârün-ileyh Osman ma‘iyetine irişüb herhalde emr ve rÛ’yete mutâba‘at ve hatven [s. 114] kışa ve yağmur ve yaşa bakmayub sebat ve metâ‘at ve ta‘yîn ve istihdâm ideceği hidemât-ı gazâ ve cihâda sâdikân-ı sipârâne sa‘y ve gayret iderek icrây-ı emr ve irâde-i şâhânemle tahsîl-i rızâ-yı cânib-i bârîye bezl ve sa‘y ve kudret eylemek fermânım olmağın tenbîhen ve ikdâmen ve me‘mûriyetini ifhâmen rikâb-ı müstetâbımdan iş bu emr-i celîlÛ’l-kadrim ısdâr ve alâ cenâhi’l- ta‘cîl [boşluk] ile idâre ve tesyîr kılınmışdır, imdî bu seferî esfâr-ı sâbıkâ ve bu vakt-i evkât-i sâ‘ire gibi bilmeyüb tamâm-ı dîn-i mübîne hizmet idecek ve ...⁴⁶ tâm-ı tahsîliyle iktisâb-ı sa‘âdet-i dünyâ ve ukbâ eyleyecek günler olmağla göreyim seni, iş bu emrim tarafına vâsıl olduğu gibi bir dakika ve lahzâ tevakkuf ve ârâmî nefesine harâm bilüb bâlâda beyân olundığı üzere kazâ-yı mezbûrun umûm ehl-i islâmını sÛvârî ve piyâde olarak bi’l-istishâb bi’n-nefes hareket ve seyr-i seri‘ ile ma‘iyet-i müşârün-ileyhe varub rişte sebât ve metâ‘at ve her halde emr ve irâdesine mutâba‘t ve ta‘yîn ve istihdâm ideceği hidemât-ı cihâdiyede ezdil ü cân sa‘y ve gayret ile ibrâz-ı âsâr-ı merdî ve sadâkat ve fevr-i ikdâm ve bezl-i kudret eylemeni senden kat‘î matlûb-ı şâhânem idüğü ve bu ümerâ hem dînde ağmâz ve rehâvet ve imrâr-ı vakte cÛr‘et iki cihanda müstelzem hüsrân ve nedâmet olacağı ma‘lûmun oldukda ber minvâl-i muharrer amel ve harekete ibrâz-ı levâzım-ı hizmet-güzârı ve diyânet mezîd i‘tinâ ve sarf-ı rÛ’yet ve hilâfî vaz‘-ı

⁴⁶ Bir kelime okunamadı

tecvîzden ittikâ ve mübâ'adet eylesin ve siz ki, nâ'ibî ve mütesellim ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr ve irâde-i şâhânem sizin dahi meczûmunuz olarak voyvoda-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiniz ve cümle ittifâkıyla kazâ-yı mezburun süvârî ve piyâde umûmen ehl-i islâmıyla heman tahrîk ve ihrâc ve bir an akdem ve bir dakîka mukaddem ma'iyet-i müşârün-ileyhe iriştirmek siz dahi bi'l-ittihâd ve fevr-i akdem ve müsâra'at ile ibrâz hüsn-i hizmet ve sadâkat ve ne mikdâr asker ile ihrâc olduğunu serîan der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme i'lâm ve tahrîre mübâderet ve imrâr ve ifâte-i vakti tecvîzden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'ât-makrûnıyla amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylesiniz, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız. Tahrîren fî'l-âhir-i şehri Rebî'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniye-i Mahrûse

[114/a]

Sivas Eyâleti Süleymân Paşa-zâde Devletlü Osman Paşa Hazretlerinin Uhdesinde İhâle Olundukda Sivas Mütesellimi Sa'id Ağa Tarafından Gelen İ'lân İşâ'a Buyuruldu Kaydı

Tokat'da mesned-nişîn şer'iat-ı garra faziletlü efendi zîde fazlıhu ve me'zûn bi'l-iftâ diyânetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası atûfetlü Hüseyin Ağa zîde mecdühu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân-ı vilâyet ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erleri zîde-kâdirihum inhâ olunur ki, avâtif-ı şâmiletü'l-avârif-ı hazret-i ...⁴⁷ Canik muhassallığı kemâfi'l-evvel uhde-i müşîr-

⁴⁷ Bir kelime okunamadı

ânelerinde ibkâ buyurularak rütbe-i vâlâ-yı vezâretle eyâlet-i Sivas devletlü veliyyü'n-ni'am Osman Paşa Efendimiz hazretlerinin uhde-i hidivânelerine tevcih ve ihsân-ı hümâyûn buyurulmakdan nâşî umûr-ı mühime ve mesâlih-i ibâdın bir vefk irâde-i seniyye hüsn-i idâre ve temşiyeti zımnında taraf-ı devletlerinden bir muktedir ve mutasarrıf mütesellimin nasb ve ta'yini lâzım gelmekle eyâlet-i mezkûrenin umûr-ı mütesellimliğini bi'l-istiklâl idâre ve rü'yet ve zabt ve rabtı memleket ve himâyet ve sıyânet-i fukarâ ve ra'iyet zımnında müşârün-ileyh efendimiz hazretleri taraflarından bâ-buyuruldı umûr-ı mütesellimlik uhde-i hayr-hâh-ı hâlisânemize ihâle ve tefvîz buyurulmağla müşârün-ileyh efendimiz haklarında bu vechle zuhûra gelen hüsn-i tevcihat bâhirü'r-rekât hazret-i şehinşâhînin edâ-yı levâzım tesekkürüyle iş bu besâret uzmânın eyâlet-i merkûmun hâvî olduğu elviye ve kazâlara i'lân ve işâ'ati de'b-i kadîmden olduğu siz ki, muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz, imdî keyfiyet ma'lûmı dirâyetlerünüz oldıkda iş bu sürûr ve şâdânın livânızın hâvî olduğu kazâlara i'lân ve işâ'at birle cümleye farîze-i zimmet ve vâcibe-i diyânet olduğu üzere imtidâd-ı eyyâm ömür ve devlet saltanat-ı seniyye ve dû'ây-ı Hayriye-i hazret-i veliyyü'n-ni'amîye müdâvemet ve muvâzemet ve tesviyesi lâ-büdd ve elzem olan umûr-ı mehhâm-ı seniyye ve mesâlih-i i'bâdın hüsn-i idâre ve rü'yeti husûsuna ikdâm ve dikkat eylemenizi hâvî ve i'lân ve işâ'ati muhtevî iş bu buyuruldı tahrîr ve [boşluk] ile ba'is ve tesyîr kılınmıştır. İnşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere ber-mûcib-i buyuruldımızla amel ve hareket eyleyesiz. Fî 7 R. Sene (12)44

es-Seyyid İbrâhîm ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âlî mütesellim Eyâlet-i Sivas

[114/b]

Memâyike'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlike olan Memâyike bint-i Artin nâm hâlikenin verâseti sadrı kebîr oğulları Mıgırdic veled-i Ohannes ve Karabet veled-i Haçek'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mersûmânın talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlike-i mersûmenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fî'l yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

[Sayfa 113]

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı [Guruş]
Köhne döşek	2	15
Yorgan	2	25
Yasdık	4	25
Kefere minderi	4	6
Müsta'mel kilim	2	15
Mısır altunu	1	14
İslamboli altunu	9	144
Yaldız altunu	7	175
Altun kolbağı	1 çift	500
Altun yüzük	2	15
Sim kutı	1	7
Sim kuşak	1 çift	20
Müsta'mel çiçekli kürk	1	30
Müsta'mel çiçekli entâri	1	30
Köhne kürk	1	10
Def'a köhne kürk	1	2
Köhne entâri	1	1
Def'a köhne entâri	2	5
Köhne libâde	1	2
Kıvırtma gömlek	2	10
İpekli gömlek	1	8
Köhne gömlek	2	3

Gömlük	1	5
Ayak donu	4	13
Kutnî şalvar	1	8
Bürük	1	8
İpekli gömlek	1	6
Sâde beşkir	5	8
Ayak donluğu	2	5
Çit değirmi	2	5
Köhne çit değirmi	3	3
Makreme	1	1
İplik ber vech-i tahmîn		3
Bez parçaları	1	2
Penbe ipliği ber vech-i tahmîn		8
Sabun		3
Hamam takımı		13
Def'a bez parça		5
Beyaz tahta sandık	1	5
Evânî-i nühâsiye	6 kıyye	24
Yekûn		1180

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlike-i mersûmenin lâşesine masraf	50,5
Resm-i kısmet	29,5
Masârif-i müteferrika	10
Yekûn	90

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	1090
---	------

Açıklama	Guruş
Hisse-i ibn	545
Hisse-i ibn	545

[113/a]

Hüseyin BeyEfendi'nin Nekâbet Mektûb Kaydı

Kıdvetü's-sâdâtî'l-kirâm Tokad ve Dönekse ve Konak ve Çerpâre ve Kâfirânî kazâlarında kâim-i makâmımız es-Seyyid Hüseyin Bey dâme şeref-siyâdete ba'de't-tehiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, kazâyâ-yı merkûme kâim-i makâmlığı iş bu bin ikiyüz

kırk dört senesi Muharremi'l-harâmı guresinden kemâkân cenâbınıza ihâle ve tefvîz olunmuştur. Gerekdir ki sâdât-ı kirâmı tevkîr ve ihtirâm idüb kuzzât ve kâim-i makâm senedleriyle tesyîr ve izhâr-ı alâmet hazerâ idenleri men' ve def' siz dahi kimesneye alâmet-i hazerâ vaz'ından haşiyet ve izgâ-yı neseb-i siyâdet idenleri tarafımıza havâleye mübâderet ile iş bu emânet-i kübrâda iffet ve istikâmet eyleyüb sâdât-ı kirâmdan tevcihiye ve arûsiye ve muhaddesât-ı sâireyi nâ-marziyye nâmıyla bir akcelerin almayub ve aldırmayub sıyânet-i ırz ve mallarında sa'y-ı mevfûr zımında şevketlü mehâbetlü kudretlü kerâmetlü pâdişâh-ı âlem-penâh efendimiz hazretlerine isticlâb da'vât-ı hayriyeye ihtimâm ve her bir âherde şer'-i şerîfe imtisâl-i tâm eyleyerek mazhar-ı şefâ'at hazret-i seyyidü'l-enâm-ı aleyh ve alâ âlihî efdâli't-tehiyyeti ve's-selâm olasız.

El-Muhlis Ahmed es-Seyyid El-Hüseynî En-nakîbu ale'l-eşrâf

[113/b]

Voyvoda Ağa İle Gidecek Askerin Buyuruldu Kaydı

Medîne-i Tokat'da mesned-nişîn şer'iat-ı garra faziletlü efendi zîde fazlıhu ve me'zûn bi'l-iftâ diyânetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa zîde mecdühu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân-ı vilâyet ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erleri zîde kâdirihum inhâ olunur ki, kâffe-i müslimîn ve ümmet-i Muhammed iddiâsında olanların üzerlerine farz-ı ayn olduğu üzere voyvodanız ağa-yı mûmâ-ileyh ma'iyetiyle derûn-ı kazânızda ve nefis-i şehirde harb ve darba iktidârları olanların Erzurum cânibine me'mûriyetleri bâbında akdemce kıt'â emr-i âlî ve emir nâme-i [s. 112] sâmi-yi hazret-i kâim-i makâmı şerefrîz vürûd itmiş ve taraflarınıza gönderilmiş ise de bu husûs mevâd-ı sâ'ireye kıyâs olmayub imrâr-ı vakt olunması ve bugüne yârına bırakılmaması cümlelerin hakkında mûcib-i

rehâmet ve bâ'is-i ukûbat oldıkda başka gûne müslümanım ve ehl-i îmânım dâ'iyesinde gezenlere bir vecihle yakuşur mevâd olmadığı sizler ki, muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz, imdî, sûret-i keyfiyet ma'lûm-ı dirâyetlerünüz oldıkda ahâlî-yi mezbûrî bi'l-umûm huzûr-ı şer'-i şerîfe celbi ve kâffe-i müslimînin üzerine farz-ı ayn olduğı lede'l-inhâ harb ve darba kâdir olanlarının birisi gerüye bırakılmayarak cümlenin esb ve eslihâları hazır ve âmâde ve kendülerinin müheyyâ olmaları husûsına ikdâm ve ziyâde ihtimâm ve dikkât ve sen ki, voyvoda-ı mûmâ-ileyhsin, sen dahi muktezâ-yı me'mûriyetin üzere bu günü yârına bırakmayub cend-i rûza kadar esbâb-ı seferiyenizi rû'yet ve kazânızın derûn-ı bîrûnunda olan ehl-i islâmın eli ve ayağı tutanlarını harb ve darba kâdir olanlarını ma'iyetine celb ve başına cem' iderek bir an akdem ve bir sâ'at mukaddem cânib-i me'mûriyetinize azîmete ikdâm ve dikkat ve ma'âz-allâhu ta'âlâ sen dahi ağmâz ve rehâvet gûnâ hareketden fevkü'l-gâye ihtirâz ve mübâ'adet eylemeniz bâbında te'kîden ve isti'câlen ve tenbîhen ber mantûk-ı emr-i âlî iş bu buyuruldu tahrîr ve [boşluk] ile irsâl olunmuştır. Bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere mûcib-i buyuruldımızla amel ve hareket eyleyesiz. Fî 13 R. Sene (12)44

es-Seyyîd İbrâhîm ser-livâ-yı dergâh-ı âlî ve mütesellim-i Sivas

[112/a]

Âbide Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi sakinelerinden iken bundan akdem fevt olan Âbide bint-i el-Hâc Abdullah Ağa nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı Hüseyin Efendi ibn-i Mustafa ile sadr-ı sagîroğlu Osman ve sagîre kızı Âişe bint-i es-Seyyîd Mehmed Efendi'ye münhasıra olduğı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyeye-i

mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmîs aşer min şehri Rebû'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Bağ der mevzi' Malkayası	1 kıt'a	200
Nısf dikici dükkanı		50
Müsta'mel atlas yüzli döşek	4	100
Şerbâb ve çit yüzli yorgan	6	120
Kadife yasdık	9	100
Köhne Publa	2	10
Yan minderi ve köşe ve ihram yatak	2,1,2	100
Müsta'mel ve köhne kilim	1,2	70
Müsta'mel kakûm kürk	1	100
Müsta'mel batn yüzli zerdeva kürk	1	130
Def'a çiçekli yüzli sansar kürk	1	40
Müsta'mel mâî tampahâne entari	1	50
Def'a işlemeli entari	1	40
Şeritli sarı atlas entari	1	60
Def'a müsta'mel entari	1	30
Müsta'mel gezi entari		25
Fındıklı şâli cebe	1	80
Def'a şâli cebe	2	30
İşlemeli çevre	5	70
Def'a İşlemeli çevre	1	50
İşlemeli makreme	5	50
İşlemeli uçkur	3	50
İşlemeli havlı	1	15
İslamboli çiti	2	6
İngiliz şâli kuşak	1	20
İşlemeli kese	1	10
İşlemeli çarşab	3	80
İşlemeli dolama beşkiri	2	60
Beşik çarşabı	2	40
Müsta'mel ipekli gömlek	2	15

İşlemeli yaka beşkiri	10	30
İşlemeli beşkir	3	20
Uçkurluk iplik		20
Haleb kutnîsi	Yarım top	20
Çiçekli yorgan yüzi	1	12
Cedîd futa ve kırmızı beştemal	2, 1	30
Hırdavât alaca parçaları	13	30
Elvan nakş ipliği	100 dirhem	20
Penbe ibliği	2,5 kıyye	22
Harîr	1,5 nedre	40
Çit yasdık yüzü		8
Mâ-i çarşab ve sofrâ bezi		20
Hamam takımı		20
Çuka salta	1 marka	20
Köhne atlas entari	1	20
Selvi sandık	1	40
Altun burma	19 miskal, fi 30	590
Altun bula	46 miskal, fi 20	920
Turancu	6 miskal, fi 50	
Birbuçuk fındık zincirli Mısır İslamboli altını	200, 2, 7	236
İncüli askulu zümrüd taşlı küpe	1 çift	550
Altun gerdanlık		190
Tansuh me‘a altun	3	92
İncüli küpe	2 çift	150
İncüli sagîr kübe	2 çift	50
Hurda sim ve incü		5
[s. 111]		
Tarak simi		6
Sîmlice kaşık	2	4
Altun yüzük	8	100
Altun kuşak 1 çift me‘a sırfalı kolan	9 miskal, fi 30	300
Çifte merkavit tâbir olunur sa‘ât	1 kıt‘a	170
Cedîd rub‘ ve ufak para		16,5
Sîm tatlı kapı, me‘a kaşık		27
Bütün İslamboli altını	45	720

Nısfıyesi	9	72
Mısır altunı	18	252,5
Nısfıyesi	10	70
Mahmûdiye altunı	1	32
Rub'ye	5	25
Yazılı altun	1	30
Sîm ayna	1	100
Altun kolbağı kıymeti yirmilik	49	980
Sîm yıldızlı kuşak me'a kolan	1 çift	30
Yıldızlı mitil ber vech-i tahmîn		15
Kilâbdan, ber vech-i tahmîn		25
Müsta'mel şerid parçaları, ber vech-i tahmîn		15
Abdest ve el leğeni ve ibrik	1,1,1	25
Evânî-i nühâsiye	13 kıyye	65
Der zimmet-i Halil Efendi ma'rifetiyle Tuzcu Selim bâ-temessük		200
Def'a der zimmet-i Halil Efendi		100
Der zimmet-i Hacı Ali Ağa bâ-temessük		500
Def'a der zimmet-i Hacı Ali Ağa		101,5
Der zimmet-i Kayınpederi Hacı Yusuf Ağa bâ-defter		1332,5
Mihir der zimmet-i müteveffî zevci es-Seyyid Mehmed Efendi		500
Def'a mihir der zimmet-i zevc-i mezbûr Hüseyin Efendi		250
Der zimmet-i Attar İstefan bâ-temessük		318
Yekûn		11.648

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffıye-i mezbûrenin techîz ve tekfînine masraf	200
Resm-i kısmet	292
Masârif-i müteferrika	97
Yekûn	589

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	11.059
---	--------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i Zevc	2764	90

Hisse-i ibn	5529	60
Hisse-i bint	2794	90

[111/a]

Âişe Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Akdeğirman-ı Müslîm mahallesi sakinelerinden iken bundan akdem fevt olan Âişe bint-i Mustafa nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkî Hacı İbrâhîm Ağa bin el-Hâc Mehmed ile li-ebeveyn er karındaşı oğulları kebîr Süleymân ve sagîr Hüseyin ve Sâlih'e münhasıra olduğı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ŝ şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyeni mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min şehri Rebû'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Mahalle-i mezbûrede vâki' dâhiliyeli ve hâriciyeli menzil	1 bâb	6000
Bağ der mevzi'-i Leveke	1 kıt'a	3000
Kadife yüzli yasdık	13	260
Yan minderi ve köşe ve sagîr minder	2, 2, 1	150
Çit mak'ad	4	40
Müsta'mel atlas yüzli minder	3	25
Dimî yasdık	4	40
Sagîr yasdık ve publa	3, 1	18
Beyaz yüzli döşek	3	50
Def'a atlas ve çit yüzli döşek	1	40
Def'a çiçekli ve şerbâb publa	1, 1	15
Çit yüzli yorgan		15
Def'a çit ve çiçekli yüzli yorgan	7	300
Def'a müsta'mel çit yüzli yorgan	3	50
Müsta'mel ma'î kutnî döşek ve yorgan	1, 1	40
Tüylüce kebe ve kilim	1	20

şallık ve cedîd kilim	1, 2	150
Hamam takımı		60
Çitârî entârî ve şalvar	1, 1	15
[s. 110]		
Beşkir ve gömlek	4, 2	25
Beyaz döşek çarşabı	2	30
Def'a çarşab	2	20
Mest ve babuc ve Hırdavât		8
Ayna	1	150
Kütahya tabağı	6	10
Billur ve kâse ber vech-i tahmîn		25
Sim zarf ve fincan ve tebsi ve ibrik	7, 7, 2, 3	80
Şeker, ber vech-i tahmîn		15
Köhne çit yüzli minder	1	5
Tarak ve kabu ve simlice kaşık	1, 1, 1	10
Kehribarlı siyah kaşık	2 deste	12
Müsta'mel çiçekli hırka	1	60
Şeridli hakîr entârî	1	90
Mâ'î atlas entari	1	40
Sarı atlas entari	1	70
Müsta'mel çiçekli entari	1	60
Haleb taraklısı entari	1	85
Beyaz çiçekli entari	1	100
Def'a çiçekli entari	1	90
Beyaz çiçekli lahoregi şal		300
Kırmızı ve beyaz bez	2 top	25
İşlemeli makreme	8	50
İşlemeli uçgur	12	50
İşlemeli [silik] ve yasdık	1, 1	100
İşlemeli beşkir	1	40
İşlemeli ve sâde beşkir		25
[silik]	2	40
Boyalı sandık	1	15
Hilâlî ipekli gömlek	16	250
Kıvırtma don	2	10

Sarı atlas halebî	3	24
Müsta'mel ipekli bürük		15
Yaka beşkiri	12	200
Beyaz şallık beştemalı	2	18
Diyarbakir çitârisi	1 top	25
Bükme paçalı çitârî entârî	1	30
İslamboli çiti ve el ...	13, 5	60
Keten ibliği		3
Ak sabun	3 kıyye	12
Şerbetlik şeker ve devây-ı sek		5
Simlice kaşık	2	5
Şerbet, ber vech-i tahmîn		25
Kıvırtma gömlek ve don	2,1	20
Bükme şerit halebî	7	10
Simlice çedik ve babuç ve çorap	2 çift, 6 çift	18
Selvi sandık	1	37
Beyaz köylü örtüsü	2	20
Şerbâb şalvar	2	20
Keten don	5	25
İşlemeli çarşab	1	25
Def'a yaka beşkiri	5	15
Sagîr libâde ve iplik	2	60
Çiçek yüzlü sansar kürk	1	130
Def'a zerdevâ kürk	1	300
Sim tatlı kabı ve kaşık ve gülâbdan ve buhurdan	1, 1, 1, 1	200
Boyama tahta sandık	1	15
Def'a şeker		8
Astar	3 top	30
Altun yüzük ve sim kutu	7	90
İslamboli ve Mısır altunı	100, 39	2200
Altun kolbağı	29 miskal, fi 29	1334
Taşlı gerdanlık	1	300
Altun bağlı asku	1	510
Altun bağlı tesbih	2	150
Sagîr incüli asku	1	70

Def'a altun incüli asku	1	120
Altun bağılı incüli tor	1	1100
Altun kol		80
Camaşur kazganı	1	40
Camaşur leğeni	1	70
Abdest leğeni	1	15
Nühas mangal ve sagır leğen	1, 1	20
Sagır ve kebîr şam'dân	1, 2	15
Evânî-i nühâiye	94 Kıyye	500
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		200
Mihr-i mü'eccele li-zevceti'l-mezbûr		250
Der zimmet-i Fâtımâ Hâtun bâ-temessük		45,5
Şerîfe Hâtun bâ-temessük		109
Der zimmet-i Saîd Ağa bâ-temessük		109
Der zimmet-i Paşa Hamamcısı Emine Hâtun bâ-temessük		109
Der zimmet-i Etmekci Halîl bâ-temessük		118
Der zimmet-i Geyraslı Bekir Saka bâ-temessük		236
Def'a der zimmet-i Karahisârî Âişe Hâtun bâ-temessük		109
Der zimmet-i Kamanlı Osman bâ-temessük		190
Der zimmet-i Paşa Tavşanoğlu Hüseyin bâ-temessük		118
Der zimmet-i Beyli Bekiroğlu Veli Hüseyin bâ-temessük		236
Der zimmet-i Karagözoğlu Alacacı Bedros		163,5
Batn yüzli kâkım kürk		200
Yekûn		22300

[s. 109]

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffîye-i mezbûrenin techîz ve tekînine masraf	150
Resm-i kısmet	555
Masârif-i müteferrika	185
Yekûn	890

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	21310
---	-------

Açıklama	Guruş	Meblağ
-----------------	--------------	---------------

Hisse-i Zevc	10655	
Hisse-i ibnü'l-âhi	3551	80
Hisse-i ibnü'l-âhi	3551	80
Hisse-i ibnü'l-âhi	3551	80

[109/a]

Hâfize Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cemâleddîn mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Hâfize bint-i Ömer nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkî Hasan bin Mehmed ile anası Hatîce bint-i Osman ve li-ümm er karındaşı Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffıye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır, ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrıre fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min şehri Rebû'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Nısf menzil der-mahalle-i Rüstem Çlebi		250
Altun gerdanlık		150
Kutnî döşek	1	25
Basma çit yüzli yorgan	1	17
Kadife yasdık	2	40
Publa		4
Def'a bir kat yatak		80
Kübe	1 çift	60
Köhne batn yüzli kakım kürk		40
Sakızkâri çiçekli entâri	1	50
Çiçekli şalvar	1	15
Şeridli şâlî cebe	1	20
Güf boğça	1	15
Çevre	1	30
İbikli bürük	1	25

İşlemeli beşkir	1	5
İşlemeli makreme	1	6
Sim sagır kuşak		10
Fincan ve zarf	4,4	8
Tebisi	1	2
Simli kaşık	1	10
Penbe ve iblik ber vech-i tahmîn		10
Boyama tahta sandık	1	15
Müsta'mel çizme	1 çift	2,5
Der zimmet-i zevc-i mezbûr		250
Çit değirmi	2	3
Baş yemenisi		3
Şâlî cebe	1	12
Alaca entâri	1	25
Ayna		14
Keşan boğça		8
Hamam takımı		20
İşlemeli havlu	1	15
Yekûn		1239,5

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiye-i mezbûrenin techîz ve tekfinine masraf	120
Resm-i kısmet	31
Masârif-i müteferrika	10,5
Yekûn	161,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	1078
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i Zevc	539	
Hisse-i ümm	359	40
Hisse-i âhi li-üm	179	80

[109/b]

Şerî'at şî'âr Tokad kadısı fazîletlü efendi zîde fazlıhû ve me'zûn bi'l-iftâ fekâhetlü zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası izzetlü ağa zîde kadrihu ve sâ'ir

vücûh-ı ahâlî ve bi'l-umûm iş erleri zîde kadrûhum inhâ olunur ki, iş bu akrân-ı yemîn iktirân-ı şâhânedede bâ-hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûn Sivas eyâleti uhde-i liyâkatimize tevcih ve ihsân-ı hümâyun buyurulub ve şark cânibine me'mûriyetimizin iktizâsını şimdiye kadar ma'lûmunuz olmuştur. Tokad kazâsının umûm erbâb-ı harb ve darbı ma'iyetimizle cânib-i mezbûre sür'at-i azîmetleri akdemce vürûd iden evâmir-i aliyyeden müstebân olub iş bu husûs sâ'ir-i me'mûriyete kıyâs olunmadığı derkâr olmakdan nâşî bu havâlîlerin asâkirleri techîz birle yevm-i isneyen karargâhımız olan Amasya'dan kıyâm ve hareket ve bi-inâyeti'l-lâhi ta'âlâ savb-ı maksûde azîmet olunacağı siz ki, muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz, buyuruldımız vusûlünde Tokad [s. 108] ve hâvî olduğu kazâların umûm erbâb-ı harb ve darbını gâyet güzîde ve tevânâ ve tâmmü'l-eslihâ olmak üzere süvârî ve piyâde ma'rifet-i şer' ve inzimâm-ı rey ve ma'rifetiniz ve ta'yîn kılınan mübâşir ma'rifetiyle heman iki üç gün zarfında hazır ve âmâde ve hîn-i vusûlümüzde ma'iyetimizle cânib-i mezbûreye azîmetleri husûsuna bi'l-vücûh mezîd i'tinâ ve dikkat eylesesiz ve sen ki voyvoda-ı mûmâ-ileyhsin sen dahi îfâ-yı me'mûriyet ve sadâkat-i gayret eyleyerek minvâl-i muharrer üzere asâkir-i merkûmların techîzine ikdâm ve mevcûd dâ'irenizle bi'l-istishâb âmâde olmalarına fevr-i sa'y ve mukadderet ve bu husûsda rehâvet ve betâ'at bir vecîhle câ'iz olmayub cesâret idenler haklarında mûcib-i nedâmet olacağını fehm-i derk iderek âna göre amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında dîvân-ı eyâlet-i Sivas ve karargâhımız Amasyadan iş bu buyurıldı tahrîr ve dergâh-ı âlî kabucubaşlarından hazînedârımız izzetlü Yakûb Ağa ile tisyâr olunmuştur, inşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki ber mûcib-i buyurıldı ve hareket ve hilâfindan hazer ve mücânebet eylesesiz deyü. Fî 17 R Sene (12)44

[108/a]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber Taksîm-i Hazeriye: 409 Guruş 5 Para

Bundan akdem şark cânibi ordısı içün tertîb-i zehâyir ve asker ve araba ve aġnâm bedeline me'mûr haftalı (?) hazret-i ser-askerî sa'âdetlü Hacı Rüstem Aġa'nın hidmet-i mübâşiriye ve masârifât-ı sâ'ire içün Sivas sancaġından cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tertîb olunan bin beşyüz otuzyedi buçuk guruş livâ-yı merkûmun hâvî olduġı kazâlara sicil-i mahfûzda mukayyed ber taksîm lede't-tevzî' kazâ-yı merkûme isâbet ber-vech-i bâlâda dörtyüz dokuz guruş beş paradır. Fî 19 R. Sene (12)44

[108/b]

Şerî'ât şî'âr Tokad kadısı fazîletlü efendi zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân voyvodası izzetlü aġa zîde mecdühu inhâ olunur ki, geçen sene müzâyaka-i mîriye cihetiyle asâkir-i mansûre masârifine tahsîsen bir seneye mahsûs olmak üzere kâffe-i eshâm ve mukâta'âtdan cebelü tertîb olunarak tahsiline bakılmakda ise de el-hâletü hazîhi sefer-i hümâyun-ı nusret-makrûn cihetiyle devlet-i aliyye bu kadar masârifât dûçâr olmuş ve olamkda olduġına ve bu cihetle kâffe-i ehl-i îmânın mâlen ve bedenen dîn ve devlet-i aliyye yolunda çalışmaları farz olmuş idüġüne binâen beytü'l-mâl-ı müslimîne i'âne olmak üzere esfâr-ı sâbıkada olduġı misillü zükûr ve inas mutasarrıfları uhdelerinde olub üç seneyi tecâvüz etmemiş cebelüye müstehak olmamak üzere eshâm ve zâyifânlarının nisfî alınmak ve mukâta'âtdan dahi târîh-i tevcîhleri sekiz seneyi geçmiş olanlar tevcîhât-ı atîk i'tibâriyle bin guruşdan iki cebelüye yüz guruş ve sekiz seneden nâks olanlardan bir buçuk cebelüye yetmiş beş guruş tahsîl olunmak ve sâ'ir memâlik-i misillü Tokad voyvodalıġına tâbi' ma'lumü'l-esâmî mukâta'ât cebelülerinin defteri nâtik olduġı üzere yerlü yerinden tahsîl ve cânib-i Der-sa'âdet'e irsâl olunmak husûsuna irâde-i aliyye ta'allık idüb ol bâbada tarafınıza hitâben şeref-vürûd iden iki

kıt'â emr-i âlî tisyâr kılınmış idüğü siz ki muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet irâde-i seniyye mantûk-ı evâmir-i aliyyem ve sûret defterlerinden ma'lûmunuz oldıkda kırk üç senesine mahsûben mukâta'ât-ı mezkûre cebelûleri olan mebâliğ-i ma'lûmeleri defter nâtik olduğu ma'ifet-i şer' ve ma'ifetiniz ve ta'yîn kılınan mübâşir ma'rifetiyle yerlü yerinden îcâb ve iktizâ idenlerden cem' ve tahsîl ve tamâmen cânib-i Der-sa'âdet'ee irsâl ve tesyîli hussuna bi'l-vücûh mezîd i'tinâ ve dikkat ve infâz-ı emr-i irâde-i seniyyenin icrâsına ve fevr-i sa'y ve mukadderet eylemeniz bâbında ber mantûk-ı emr-i âlî dîvân-ı eyâlet-i Sivas ve karagâhımız Amasya'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve dergâh-ı âlî kabucubaşlıklarından hazînedârımız izzetlü Yakûb Ağa ile irsâl olunmuşdır bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, ber mûcib-i buyuruldu amel ve hareket eyleyesiz deyü. Fî 17 R. Sene (12)44

[108/c]

Medîne-i Tokat'da mesned-nişîn şer'iat-ı garra faziletlü efendi zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa zîde mecdühu ve mefâhiü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân-ı vilâyet ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erleri zîde-kadrühum inhâ olunur ki, şark ordusunda tecemmü' ve tahaşşür iden asker mevcûdunun rûzda idâre olunacak ta'yinât ve malzeme-i sâ'ireler için kırk üç senesine mahsûben emr-i âlî Sivas sancağından müretteb ve matlûb hazret-i cihandârî buyurılan şa'îr ve ağnâm ve araba bedellerinden ve aynen matlûb byurılan ma'lumü'l-mehhâr şütûrândan ve Of ve Rize taraflarından tedârik olunmuş olan askerın ulûfelerine virilmek üzere akdemce Sivas eyâletinden müretteb bin beş yüz nefer asker bedelinden ber mûcib-i pusula-i şer'îye kazânız hissesine isâbet iden bedeliye-i mezkûrı tahsîl ve hâlâ Erzurum vâlisi ve şark cânibi ser-askeri devletlü veliyyü'n-ni'am es-Seyyid [s. 107] Mehmed Sâlih Paşa Efendimiz Hazretleri tarafına ba'is ve tesyîre dâ'ir bir kıt'a

emirnâme-i hazret-i müşârün-ileyhe şeref-vürûd itmiş olmağla imdf siz ki muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz, bu makûle mürettebât seferiyenin te'hîri câ'iz olmadığına binâen bedeliyât-ı mezkûrı bir kadem akdem yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve cânib-i hazret-i müşârün-ileyhe göndermek üzere peyder-pey tarafımıza irsâl ve îsâle ikdâm ve dikkat ve ba'de-zîn dahi inhâ tekâsül ve betâ'at olunmak lâzım gelür ise cümlelerin hakkında mûcib-i vehâmet olacağı fehm ve cezm olunarak âna göre hareket-i mübâderet ve her halde tahsîl-i rızâ-yı hazret-i cihândâriye sarf ve mâ hasl-ı liyâkat olunmak için iş bu buyuruldu tahrîr ve kahvecibaşımız izzetlü Ali Ağa zîde-kadrihu ile irsâl olunmuşdur bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde ber mûcib-i buyuruldu ve hareket eylesiz deyü. Fî 15 R. Sene 44

es-Seyyid İbrâhîm ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âlî ve kâim-i makâm-ı Sivas

[107/a]

Beytü'l-Mâl Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Ka'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Fâtıma bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terkesi cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olub vâki' olan beytü'l-mâl-ı âmme ve hassa kabzına me'mûr atûfetlü Hüseyin Ağa tarafından emîn-i beytü'l-mâl nasb ve ta'yîn olunan Ahmed bin Hasan'ın talebi ve ma'rifet-i şer'le terkesi tahrîr ve helâkî havfıyla sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede esmân-ı misilleriyle bey' olunan müteveffiyeye-i mezbûrın terkesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Rebû'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşya	Mikdarı (Aded)	Değeri (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre		1460

Döşek	1	12
Def'a döşek	1	18
Yorgan	1	22
Def'â yorgan	1	18
Def'â yorgan	1	11
Yasdık	1	6 guruş 4 para
Def'a yasdık	2	9
Def'a yasdık	2	6,5
Müstamel kilim	1	14
Def'a köhne kilim	1	4
Köhne yan minderi	1	3
Def'a Köhne minder	2	1 guruş 24 para
Köhne kalice	2	4 guruş 25 para
Köhne kilim parçaları		1 guruş 25 para
Köhne bez parçaları	7	2,5
Gömlek	3	11 guruş 38 para
Def'a gömlek	2	5,5
Çarşab	2	6
Döşeme çit	2	5
Şalî cebe ve beşkir		14
Def'a beşkir	4	3 guruş 38 para
Ayak donı	3	9 guruş 35 para
Boğça	2	9
Çit mak'ad	2	5,5
Hamam takımı	4 parça	5 guruş 11 para
Gömleklık	1	9 guruş 30 para
Bürük ve şilte		9
Penbe ibliği ve şam'dan		2 guruş 15 para
Camaşur leğeni	1	36
Nühas parça	6	10 guruş 10 para
Nühas sini	1	7,5
Nühas mangal	1	9
Def'a nühas	4 parça	15
Hamam leğeni	1	6 guruş 15 para
Def'a nühas	5 parça	15
Def'a nühas	10 parça	8 guruş 30 para
Gügüm ve el leğeni	1, 1	9
Sandık	1	1
Hırdavât-ı menzil		8
Der zimmet-i Kavâs İbrâhîm Ağa bâ-temessük		162
Der zimmet-i Soğanyemez İbrâhîm bâ-temessük		50

Der zimmet-i Katırcı Ahî oğlu Benayut bâ-temessük		45
Yekûn		2064

Min-hâ'l-ihracât	
Müteveffîye-i mezbûrenin techîz ve tekfinine masraf	35
Kâtibiye	20
Çukadâriye ve hüddâmiye	20
Emîn-i beytü'l-mâla hizmet	20
Dellâliye ve hamâliye ve kirâ-yı dükkan	10
İhzâriye ve kaydiye	9
Yekûn	114

Sahhü'l-bâkî:	1950
<u>Ber mu'tâd sülüs ihrâc</u>	<u>650</u>
Der- yedd-i emîn-i mûmâ-ileyh	1300

[s. 8] [106/a]

Keleş Ağa-zâde Mustafa Ağa'ya Müte'allik Emir Kaydı

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fazl ve'l-keâm mevlânâ Tokad kadısı zîde fazlıhû ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân Tokad voyvodası vekîli [boşluk] zîde-mecdühu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki. Geçen sene müzâyeka-i mîriye cihetiyle Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye masârifâta tahsîsen bir seneye mahsûs olmak üzere kâffe-i eshâm ve mukâta'âtdan cebelü tertîb olunmuş isede el-hâletü hazihi sefer-i hümâyun-ı nusret-makrûnum cihetiyle devlet-i aliyyem bu kadar masârifât dûçâr olunmuş ve olmakda olduğına ve bu vechle kâffe-i ehl-i îmânın mâlen ve bedenen dîn ve devletleri yolunda çalışmaları farz olmuş olduğına binâen mücerred beytü'l-mâl-ı müslimîne i'âne olmak üzere kâffe-i mukâta'ât ve eshâmdan zamân zabt-ı mânde olanlardan ikiyüz kırk üç ve muharremî olanlardan ikiyüz kırk dört senesine mahsûben esfâr-ı sâbıkâda olduğu misillü ber mûcib-i şurûta cebelü tertîb olunarak tahsîl ve hazîne-i âmireme teslîmi husûsuna irâde-i seniyye-i şâhânem ta'allukuyla ol bâbda hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrunı şâhânem şerefrîz-i sahîfe-i sudûr olmakdan nâşî mûcibince

Der-sa'âdet'im sikkesinden eshâm ve mukâta'ât mutasarrıf olanların cebelülerinin zimmet pusulaları tahrîriyle tahsîline mübâşeret olunmuş ve sâ'ir memâlik-i mahrûsem misillü Sivas eyâletinde vâki' Tokad sâkinlerinden Keleş-zâde Seyyid Mustafa ibn-i Mehmed Emîn nâm kimesnenin uhdesinde olan haremeyn-i muhteremeyn mukâta'âtından eyyâtî ve tevâbî' mukâta'âsının nısf hissesi cebelüsünün mikdâr ve keyfiyetini mübeyyin bir kıt'a sûret defteri ihrâc ve derûn-ı emr-i şerîfime mevzûan irsâl olunmuş olmağla sen ki, voyvoda vekîli mûmâ-ileyhsin mukâta'â-i merkûmenin ber mûcib-i sûret-i defter cebelüsü olan ikiyüz otuz yedi buçuk guruşun merkûmdan ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le tamâmen ve serî'an tahsîl ve Der-sa'âdet'ime irsâl ve hazîne-i âmireme teslîmi husûsuna mübâdret eylemek fermânım olmağın mahsûsen iş bu emr-i âlişânım ısdâr irsâl olunmuştur. İmdî vusûlünde keyfiyet-i irâde-i seniyye-i şâhânem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lumun oldıkda bâlâda bast u beyân ve sûret-i defter-i mezkûrde tahrîr ve âyân kılındığı vechle mukâta'a-yı merkûmenin ber mûcib-i sûret-i defter cebelüsü olan sâlifü'z-zıkr ikiyüz otuz yedi buçuk guruşun merkûmdan ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le tamâmen ve serî'an tahsîl ve hazîne-i âmireme teslîm olmak üzere Der-sa'âdet'eime tevsîli husûsuna mezîd say' ve gayret eylesin ve sen ki kadı-yı mûmâ-ileyhsin sen dahi mûcib-i emr-i şerîfimle amel ve hareket ve hilâfindan tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i celîlü'ş-şân vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeme i'timad kılasız.

Kostantiniyye-i Mahrûse 2

[106/b]

Tıbka aslıhu'l-me'âlî

es-Seyyid Mehmed Sa'id el-mevlâ hilâfethu be-medîne-i Sivas nemekahu el-fakîru'l-lâh azze-şânehu

Şerî'at-meâb Sivas nâ'ibi fazîletlü efendi zîde-fazlıhu ve ser-bevvâbîn dergâh-ı âlîden mütesellîmi iftihârü'l-emâcid izzetlü ağa zîde mecdühu inhâ olunur ki, şarkîde cem' ve ihtîşâdı müretteb Asâkir-i Muhammedî'nin rûz-ı merre idâre-i ta'yinât ve malzeme-i sâ'ireler için kırk dört senesine mahsûben bâ-fermân-ı celîlü'ş-şân-ı cihân-mûtâ kazâlardan tertîbi irâde ve fermân ve ba'ad isti'câl buyurulmuş olduğu üzere Sivas sancağından başka ve Tokad kazâsından başka matlûb buyurulmuş olan ağnâm ve şa'îr ve şütûrân ve arabanın idâresine ta'ahhüdle vârid olan i'lâm ve mahzarda Tokad kazâsı Sivas sancağından olduğu ve matlûbât-ı mezkûrenin aynen naklinde su'ûbet olacağı ve bu sene ağnâm ziyâde telef olmuş ve şütûrân kazâ-yı âharden mübâya'a ile gönderilmek iktizâ itmiş idüğü beyânıyla hâl-i fukarâya rahîmen münâsib bedellere rabt fukarâya suhûlet ve Tokad kazâsından başkaca matlûb afv ile Sivas'dan hisse ifrâz ve tarh olunmak istid'â olunmuş ve bu mazmûnda ahâli-yi Tokad dahi bâ-i'lâm ve mahzar ifâde-i hâl ve istirhâm itmiş ve şark cânibi defterdârı sa'âdetlü efendi hazretlerinin mürûrunda dahi bu cihetle niyâzda olduklarını müşârün-ileyh ifâde itmiş olduğundan fukarâ ve ahâlînin taraf-ı eşref-i saltanat-ı seniyye da'vâtına müdâvemmet eylemeleri için hâllerine merhamet ve istid'ânıza müsâ'ade birle Der-sa'âdet'e inhâ ve tanzîm olunmak üzere Tokad ve Sivas'dan müretteb ve matlûb olunan şa'îr ve araba ve ağnâm ve şütûrân cem' birle şa'îrin yekûndan oniki bin kile ve ağnâmdan bin beşyüz re's ve şütûrândan yirmi mehâr ve arabadan onbeş adedi tenzîl ile bâkî elli sekiz bin kile İslamboli şa'îrin altışar guruşdan üç yük kırk sekiz bin ve dört bin ağnâm onar guruşdan

kırk bin ve altmış aded araba üçer yüz guruşdan onsekiz bin guruş ki, cem'an üç yük doksan sekiz bin guruşa bâliğ olub meblağ-ı mezbûrî imrâr-ı vakitden mücânebet olunarak çend-rûz zarfında te'diye eylemek şartıyla ricânıza müsâ'ade olunmuş ve doksan beş mehâr şütûrânın aynen ordı-yı şarkiyeye îsâl ve istihdâm olunmak üzere karar virilmiş ve vârid olan müsted'îler akdemce i'âde olunmuş olarak şimdiye dek teslîm olunduğı nümâyân olub ma'a hâzâ gerek Tokad ve gerek nefsi-i Sivas taraflarından tevzi' ve tahsîle mübâderet olunmuş olduğı tahkîk olunmak hasebiyle bedelât-ı mezkûrenin tahsîl ve der-dest olanları her neye bâliğ olmuş ise alâ-cenâhi't-ta'cîl hazîne bend ve irsâl ve ordı-yı şarkiyede hazîne-i mîriyeye teslîm ve dikkat ve gayretle kusûrının dahi bu def'â me'mûr mübâşiri vardıkda evvel be-evvel tahsîl ve bir akcesi gerü kalmayarak îsâline hamiyet ve ordı-yı şarkiyede tecemmü' iden asâkir-i müsîmînin akvât-ı yevmiyeleri ve esblerinin alıkları bu makûle mürettebâtın husûl ve vusûlüne mütevakıf olduğından ve bu vakit ve ittihât-ı sâ'ire ve esfâr-ı sâbıkâya kıyas terâhî ve te'ennî ednâ mürettebe rehâvet ve ihmâl câ'iz olmadığından ideri olur ise rehâmet encâmını mülâhaza eylemek üzere gûş-ü-hûşlarına ilgâ olunarak şütûrânın aynen irsâl [s. 105] ve îsâliyle bedelât-ı mezkûrenin dahi isbâl ve te'diyesi husûsuna dikkat eylemeleriniz bâbında selefimiz vezir-i eflâtun-ı tedbîr hazretleri tarafından buyurıldılar gönderilmiş ve şimdiye kadar bir habbe zuhûr ve vürûd itmemiş olduğı ... berât-ı şerîf ve müstevcib-i ta'accüb olub sizlerden me'mûl ve melhûz olan kâr-ı işti'mâli ve usûl-i dikkat ve hâl-i şitâsı mâddesine mübeyyin ve münâfî olmağla imdî ba'de'l-yevm dakîka te'hîr ve terâhîye mesâğ virilmeyüb mukaddem râbîta virildiğı bâlâda bast u beyân ve tafsîl olunmuş olduğı üzere bu bedelâtı ehem madde-i akdem bilerek ordı-yı şarkiyede derkâr olan fütûrân nukûdun suhûletine sebep mebâliğ-i ma'lûmenin ber-vech-i sür'at isbâline dâmen-i dermiyân gayret eylemeniz bâbında dîvân-ı eyâlet-i Erzurum ve ma'âden-i

hümâyûn ve Gümüşhâne ve Diyarbekir ve Malatya ve cânib-i sipahsâlârîden iş bu buyuruldu ısdâr ve Hâftâncı Hacı Rüstem Ağa ile irsâl ve tisyâr olunmuşdur bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki ber-minvâl-i muharrer ve meşrûh bir an ve bir dakika tevakkuf ve ihmâl ve terâhîye ruhsat ve cevaz gösterilmeyüb heman hazîne-bend ve îsâl ve te'diyeye kemâl ihtimâm ve gayretle ber-mûcib-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâf-ı vaz'ından tevakkî ve mübâ'adet eyleyesiz deyü. Fî 26 Râ. Sene 44

[105/a]

Tıbka aslıhu'l-me'âli

es-Seyyid el-Hâc Mehmed el-mevlâ hilâfethu be-medîne-i Sivas nemekahu el-fakîru'l-lâh azze-şânehu

İftihârü'l-emâcid dergâh-ı âli kabucubaşlarından Sivas eyâleti mütesellimi sa'âdetlü İbrâhîm Saîd Ağa dâme-mecdühu ve şerî'at-me'ab nâ'ibi fazîletlü efendi zîde-fazluhum inhâ olunur ki, Sivas ve Divriği sancaklarında vâki' ma'âden-i hümâyûn merbût kazâlardan Amasya sancağında kâ'in Hacıköy ve Çorum sancağında vâki' Gümüşhâne ma'denleri kazâları ve Harmemeyn-i Yozgat ve Alacahan ve Tokad ve Zile voyvodalıklarına merbût kazâlardan matlûb olunan asâkir ve mürettebât-ı sa'ireden mâ'adâ dört beş bin ve dahi ziyâde asâkir tedârik ve tertîb ve bu tarafa irsâl ve tesrîb olunması bâbında mukaddemce tarafınıza hitâben bâ-emr-i âli sunûh itmiş ise de ve Sivas eyâletinin ekser ahâlîsi erbâb-ı timâr ve kalâ' müstahfızları olarak muktezâ-yı me'mûriyetleri üzere semt-i garrâya gelmiş ve kusûrı dahi mahâll-i sâ'ireye sevk olunmuş olduğundan sâlifü'z-zikr dört beş bin nefer askerinin tedâriki hadd-i imkânda olmadığı beyânıyla zikr olunan asâkirden bin beşyüz nefer piyâde tedârik ve irsâl olunmuş taraflarından Der-sa'âdet'e inhâ veistirhâm olunmuş olduğuna binâen iltimasınız vechle kusûrunun afvı ve hidemat-ı gazâ ve cihâda istihdâm olunmak üzere

Of ve Rize tarflarından tedârik olumuş olan aylıklı askere sarf olunmak üzere müte'ahhüd olduğunuz bin beşyüz neferin beheri ikiyüz elli guruşdan icâb iden bedellerinin zikr olunan Sivas ve Amasya ve Çorum ve Divriği sancaklarında vâki' kazâlardan tahsîliyle tarafımıza irsâl ve tesyîli husûsuna irâde-i aliyye ta'alluk itmiş ve keyfiyet bâ-emr-i âlî sizlere tenbih ve te'kîd kılınmış olmağla imdî bu makûle mürettebât seferiyenin tehiri gayr-ı câiz ve sebep olanlara fehm olacağı emr-i bâzîr olduğına binâen bedel-i mezkûreyi der-akâb zikr olunan elviye kazâlarına ber-vech-i te'dîl ve tevzî ve taksîm ve bir guruşu gerüye kalmayarak yerlü yerinde serîan tahsîliyle bu tarafa irsâli ve tavsîline mübâderet ve imrâr-ı vakt vukû'undan mücânebet eylemeniz bâbında dîvân-ı ma'âden-i hümâyun ve Gümüşhâne ve Eyâlet-i Erzurum ve Diyarbekir ve Rakkâ ve Elviye-i Bozok ve Malatya ve makâm-ı ser-askerîden iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve Hâftâncımız Hacı Rüstem Ağa ile ba'is ve tisyâr kılınmıştır. İnşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki ber-mûcib-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet eyleyesiz deyü.

[105/b]

Mîrî Nühâsın İznikmîd İskelesine Nakli İçün Buyuruldu Kaydı

Şerî'at-şi'âr kadısı fazîletlü efendi zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâcid voyvodası izzetlü [boşluk] ağa zîde-mecdühu inhâ olunur ki, bundan mukaddem bâ-fermân-ı âlî matlûb buyurulan nühâs İznikmîd iskalesine nakli husûsına Gedikliyân-ı dergâh-ı âlîden Bilâl Ağa mübâşeretiyile Sivas ve Amasya ve Tokad ve kazâlardan bulunan katırcı hayvanâtlarına tahammül birle nısf kirâları nühâs sarrafı tarafından ve nısf-ı âheri dahi İznikmîd'e vusûllerinde edâ olunmak üzere ve mahal-i sâire bir hayvân tahammül itmeyüb ruhsat virilmemesine irâde-i aliyye ta'alluk itmiş idüğü cümlelizsin ma'lûmu ise de bir mikdâr irsâl olunub hâla Amasya'da mevcûd yirmi bin batman kadar nühâs irsâl

olunmayarak pes-mande kaldığı Tokad va Amasya'da olan nühâs cümle ber-me'ân gitmek icâb ider iken Tokad'da nühâs kalmadı deyü bulunan katırcı ve deveçilere ruhsat ve müsâ'adeniz me'mûrları tarafından ve sâ'ir erbâb-ı vukûfdan tahkîk olunmağla imdî bu makûle imdâd-ı mîrî-yi müsta'cilenin te'hîrine bâdî olanların hakkında mûcib-i nedâmet olacağı ma'lûmunuz oldıkda bir sâ'at evvel Tokad'da bulunan şütûrân ve gerek katırcı hayvânatını ma'rifet-i şer' ve ma'rifetiniz ve ta'yîn kılınan mübâşirimiz ma'rifetiyle ma'iyetlerine adem terfîkân Amasya'ya irsâl ve tesyîlleri husûsuna mezîd ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında dîvân-ı eyâlet-i Sivas ve karargâhımız Amasya'dan iş bu buyurıldı tahrîr ve kabucıbaşlarından hazînedârımız izzetlü Yakûb Ağa ile ba'îs ve tesyîr olunmuşdır. İnşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki ber-mûcib-i buyurıldı amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden tevakkî ve mücânebet eyleyesiz deyü. Fî 17 R. Sene 44

[s. 104] [104/a]

Niğde'den Menfî Gelen İki Neferin Emr-i Âlî Kaydı

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşer'în Niğde ve Tokad nâ'ibleri zîde-ilmihum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki, Niğde kazâsında Melendiz nâhiyesine tâbi' Çiftlik karyesi sükkânından Çirkinoğlu Ahmed ve Solakoğlu Ahmed nâm şahıslar kendü hallerinde olmayub birbirleriyle yekdîl ve yek cihet olarak nâhiye-i mezbûrede vâki' onbeş aded kurâyı zabt-ı dâ'iyesiyle icrâ-yı fesâda ibtidâr üzere oldukları icsâs olunarak ba'de-zîn kendü hallerinde olmaları husûsı bundan akdem merkûmun herçend ma'rifet-i şer'le tenbih olunmuş ise de mütenebbih ve münassih olmayarak kazâ-yı mezbûrdan müretteb asâkir-i mansûre neferâtının te'hîrine ve sâ'ir matlûbât-ı devlet-i aliyye ve mehhâm-ı saltanat-ı aliyyemin ta'tîl ve tefvîzine hâvî ve ol vechle hilâvet-i şerî'at-ı garrâ ve mugâyîr-i emr ve rızâ ve vaz'a mütecâsir ve mutasaddi olmakda olduklarından

merkûmunun icrâ-yı te'dîbleriyle terhîbi lâzimededen idüğü livâ-yı mezbûr mütesellimi hâssâm silahşörlerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-âyân Mehmed Emîn zîde-mecdühu tarafından bu def'a der-bâr-ı atıfet karâr-ı mülûkânem tahrîr ve inhâ ve ol bâbda virilen i'lâm ve Muhzırlar dahi ba'is ve senâ olunmuş olmağla inhâ olındığı üzere merkûmların li-ecli'd-te'dîb kavâs mübâşeretiyle Tokad'a nefy ve iclâları fermânım olmağın imdî sen ki, Niğde nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmları ma'rifetinle ahz ve mübâşir ta'yîn olunan Hacı Mahmûd kavâsa tefrîkan Tokad'a nefy ve irsâleri husûsuna mübâderet eylesin ve sen ki, Tokad nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmları ol tarafda menfiyyen meks ve ikâme itdirüb bilâ fermân itlâklarında mücânebet ve bir hatve mahal-i âhere hareketlerine ruhsat virilmek lâzım gelür ise mes'ûl ve muatteb olacağını bilüb âna göre amel ve hareket-i dikkat ve vusûllerini kavâs-ı merkûm ile Der-sa'âdet'ime tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldıkdâ bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyla amel ve hareket ve hilâfindan hazer ve mücânebet eylesiniz, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız. Tahrîren fî evâhiri şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[104/b]

Âbide Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Âbide bint-i Koca Mehmed nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı Hâfiz Mehmed bin Feyzullâh Efendi ile anası Fâtımâ bint-i Ali ve babası mezbûr Koca Mehmed bin İbrâhîm ve sadrı sagîroğlu Mustafa'ya münhasıra oldığı şer'an zâhirü

nümâyân oldıktan sonra bâ-ma‘rifet-i şer‘ tahrîr ve beyne‘l-verese bi‘l-farîzeti’ş şer‘îye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âfî zıkr olunur. Hurrîre fi‘l- yevmi’t tâsî‘ aşer min şehri Rebî‘ü‘l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi‘eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Altun kameriye		120
Tansuh	2	50
Gerdanlık		210
Altun yüzük	4	30
Sagır sim kuşak	1 çift	20
Simli kaşık	1	5
Atlas entâri	1	80
Diyarbakir kârî taraklı entâri	1	30
Müsta‘mel çiçekli entâri	1	30
Köhne çitâri entâri	1	5
Dolama beşkiri	1	15
Kutnî şalvar	1	10
Ayak donı	5	30
Boğca	1	5
İşlemeli döşek carşabı	1	15
İşlemeli beşgir	5	15
Sâde beşgir	2	3
İşlemeli makreme	2	10
İşlemeli uçgur	3	10
Dülbend	4	10
Def‘a sâde beşgir	2	3
Ala çit	3	5
İslamboli çiti değirmi	5	15
Def‘a makreme	2	4
Hilâlî gömlek	2	20
Köhne gömlek ve uçgur	1,1	2
Kutnî döşek	2	50
Yorgan	3	45
Kutnî kadife yasdık	2	40
Kilim	2	40
Publa	2	5
Ayna	1	5

Güf ve Keşan boğca	1,1	15
İşlemeli havlu	1	15
Hamam takımı	5	5
Libâde	1	5
Şâlî cebe	1	20
Def'a şâlî cebe	1	10
Libâde	1	5
İpek		35
Dezgah	1	10
Müsta'mel şâlî kuşak	1	8
Döşeme	1	5
Köhne bürük	1	5
Keten iblik	1 kıyye	9
Kâse ve şam'dân	1,1	7
Def'a yasdık	2	20
[s. 103]		
Def'a kilim	1	20
Def'a döşek	1	15
Def'a yorgan	1	15
Yaldızlı kuşak	1 çift	40
Boyama tahta sandık	1	14
Der zimmet-i anası Fâtımâ		150
Der zimmet-i Abduc Ağa bâ-temesük		100
Mihir der zimmet-i zevc-i mezbûr		450
Yekûn		1910

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrenin techîz ve tekfînine masraf	90
Resm-i kısmet	48
Masârif-i müteferrika	16
Yekûn	154

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	1756
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevc	439	
Hisse-i ümm	292	80
Hisse-i eb	292	80
Hisse-i ibn	731	80

[103/a]

Kazgancı Agob'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kazgancı Agob veled-i Avidin nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Herob bint-i Ohan ile sulbiye-i kebîr oğulları Avidin ve Artin ve Manuk'a münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'l hâmis ve'l-işrîn min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Nısf-ı menzîl der-mahalle-i mezbûre		600
Döşek	2	20
Yorgan	2	20
Müsta'mel yasdık	6	25
Köhne kilim	3	15
Kefere minderi	4	5
Billur kâse	1	3
Fincan	4	5
Def'a fincan	7	5
Tabak	2	1
Kalay ve el leğeni	1,1	10
Şam'dân	2	6
Giyim esvabı		10
Kebîr sini	1	30
Camaşur kazganı	1	40
Sagîr ırakı kazganı	1	40
Kalay	2	10
Güğü	2	15
Nühâs mangal	1	20
İngiliz bardağı	2	8
Evânî-i nühâsiye	28 kıyye	112
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20

Yekûn		1020
--------------	--	-------------

Min-hâ'l-ihracât	Guruş	
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	87	
Resm-i kısmet	25,5	
Masârif-i müteferrika	8,5	
Deyn-i mersûm Manuk bâ-karâri'l-verese	550	
Yekûn	671	

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	349	
---	-----	--

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	43	75
Hisse-i ibn	101	90
Hisse-i ibn	101	90
Hisse-i ibn	101	90

[103/b]

el-Hâc Ali'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Zımmî mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem Erzurum'da misâfiren sâkin iken fevt olan el-Hâc Ali bin el-Hâc İbrâhîm nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Mustafa ile li-ebeveyn er karındaşı Fatıma ve Emîne bint-i mezbûr el-Hâc İbrâhîm'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi't tâsi' min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[s. 102]

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Nısf-ı menzîl der-mahalle-i mezbûre		500
Müsta'mel kilim	1	20

Müsta‘mel sagîr ve kebîr kaliçe	1,1	10
Kahve takımı		15
Sagîr yeşil hırka	1	5
Köhne dimî yüzlü döşek	1	15
Kahve değirmeni	1	10
Kara sabun	2 kıyye	5
Tahta anbar	2	20
Orta ve sagîr şam‘dân	1,1	8
Evânî-i nühâsiye 21 parça	15 kıyye	70
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		15
Nakid der-kise		30
Gama	1	5
Yekûn		733

Min-hâ‘l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	18
Masârif-i müteferrika	6
Yekûn	24

Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese	709
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	177	30
Hisse-i âhi li-ebeveyn	265	105
Hisse-i uht li-ebeveyn	132	112
Hisse-i uht li-ebeveyn	132	112
Meblağü‘l-bâkî	1	

[102/a]

Tıbka aslıhu‘l-me‘âlî

es-Seyyid el-Hâc Mehmed el-mevlâ hilâfethu be-medîne-i Sivas nemekahu el-fakîru‘l-lâh azze-şânehu

İftihârü‘l-emâcid ve‘l-ekârim câmi‘ü‘l-mehâmid ve‘l-mekârim el-muhtasu bi-mezîdi inâyeti‘l-melîki‘d-dâim müstetâbımdan bi‘l-fi‘il mîrahor-ı sâni olub zikr-i âti askeri savb-ı me‘mûriyet avk ve îsâl eylemek üzere taraf-ı devlet-i aliyyemden bu def‘a

mahsûs sürücü ta'yîn ve tesyîr kılınan Abbas Bey dâme mecduhû mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fezâ'il Sivas sancağında vâki' nefsi Sivas ve Tokad ve Kazâbâd ve Gelmuğad ve Zile ve Hân-ı Cedîd ve me'a Yıldızeli ve Kazâ-i Erba'a ta'bîr olunur Sonisa ve Irak ve Taşâbâd ve Karayaka ile Niksar ve Hüseyinâbad ve Karakuş ve Şarkâbad ve Turhal ve Karahisar-ı Behramşah ve Artıkâbad ve İnallu ve Yüzdepâre ve İlbeyli kazâlarının kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l a'yân Sivas mütesellîmi zîde mecduhû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân ve sâ'ir zâbitân ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, mukaddem ve mu'ahhar cümleye beyân olunduğı vechle düşman-ı tabî'-i ehl-i îmân ve mü'mîn-i kavî ve dîn-i İslâm olana Moskovlu bilâ mûcib nakz-ı ahd ve i'lân-ı harb ile taraf taraf memâlik-i islâmiyeye tecâvüz ve tahattî itmiş ve ol hatt-ı şarkiyenin kilidi mesâbesinde olan Kars kal'ası ve geçenlerde dahi Ahîsha kal'asını bir takrîb ile eyyâdî istilâsına geçmiş olduğundan küffâr-ı beter şimdi gözünü Erzurum'a diküb hüdâ göstermesün önünü boş bularak Erzurum tarafına bi-eyyi endâz-ı dübâr olması lâzım gelir ise ...⁴⁸ ve mazarratı ...⁴⁹ doğru ...⁵⁰ ve bu cihetle ma'âzallâhu ta'âlâ kasabât ve kurâlara mütevattın bunca ehl-i İslâm ve nisvân ve sibyan keferi fecere ayakları altında kalarak nâlân ve perîşân olacakları sûret-i halden nümâyân olub bunun çâresi sûreti istihsâl iki cihân fahrî sürûr-ı enbiyâ ve resûl-i kibriyâ hazret-i ebi'l-Kâsım Muhammed Mustafa sallallâhu ta'âlâ aleyhi âlâ't-tahiyyât efendimizin zamân-ı sa'âdet-i iktirân-ı hümâyunlarında bunca ashâb-ı kirâm rıdvânü'l-lâhı ta'âlâ aleyhim ecma'în hazerâtının emri gazâ ve cihâddır. vukû'a gelen himmet ve gayret-i seniyyeleri ...⁵¹ bu seferü'n-nusret-eserde kâffe-i ümmet-i Muhammed dahi müttefikü'l-himme olarak fi

⁴⁸ Bir kelime okunamadı

⁴⁹ Bir kelime okunamadı

⁵⁰ Bir kelime okunamadı

⁵¹ Bir kelime okunamadı

sebîli'l-lâhi ta'âlâ gazâ ve cihâdî icrâ niyyet-i hâlisâsıyla semt-i Sivas'a azîmet sa'y behemal olmalarına mütevaffik ve böylece yine sıdk ve ittihâz kılub öyle tutulduğu halde havl ve kuvvet-i hazret-i hüdü ile kefare-i makhûre üzerine galebet hâsıl olacağı şekk ve şübheden ârî olarak el-hâletü hazîhi düşman-ı dîn hızla ...⁵² hudûd-ı şarkiyede olan leşker-i nuhûset peykerînin galebâtına nazaran şark ordusunda mevcûd asker-i islâmiye derece-i kifâyeden dûn olduğına ve zât-ı istishât mülûkânem dahi bi-tevfiki'l-lâhi ta'âlâ livâ-yı sa'âdeti'n-nüvâ hazret-i mahzü'l-mürselîn bi'l-istishâb Râmi Çiftliği nâm mahalde bi'r-rey-i hareket ve nusret-i hümâyunumda nefis-i nefis-i şâhânemle mücâhedât-ı seferiye bâ ihtiyâr buyurmuş olduğumdan artık bundan sonra Müslüman olanlara ve saltanat-ı seniyyem gayreti çekenlere durup oturmak harâm menzilesine varmış idüğüne mebnî tiz elden Erzurum'a semt ve münâsib olan eyâlât ve elviyenin voyvoda ve â'yânları ve mukaddemki gibi çiftçi ve rençber ve kudretsiz ve derbeder makûlesi olmamak ve memleketce asker tevzî'i sûretiyle tevânâ ve işe yarar olanlar gerü kalubda akce ile şunu bunu sefere sevk idelim dinmemek ve heman sînesinde dîni ve îmânı olanlar şu günki günde hazret-i Allâhın emrini tutub ve ağmâz-ı ayn idenler ma'âzallâhu ta'âlâ dünyâda çekeceği hüsrân-ı azîm ve ukbâda giriftâr olacağı azâb-ı elfîmi ile fî-sebîli'l-lâh silahını kaparak gitmek üzere süvârî ve piyâde her bir mahalde umûm ehl-i islâmını [s. 101] bi'l-istishâb bi'n-nefes derhal hareket ve seyr-i serî ile şark ordusuna müsâra'at eylemeleri husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukıyla ol bâbda şark-ı efzây sahîfe-i sudûr olan hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûn-ı şâhânem mücibince Sivas sancağında vâki' sâlifü'z-zikr kazâların her birlerine çend-rûz mukaddemce mufassal ve meşrûh evâmîr-i şerîfem ısdâr ve alâ-cenâhi'l-isti'câl tatarlar neşriyle tenbih ve iş'âr kılınmış ise de â'dâ-yı dînin tavîr ve hareketine nazaran bu

⁵² Bir kelime okunamadı

husûs gevşek tutulmak ya'ni çıkarılacak asker kış bahânesiyle gayretsizlik idübde ağır davranmaları lâzım gelür ise düşmân-ı dînin tamâm ihtilâs-ı fırsat ile garez-i fâsîdinin revâcını mûcib olarak hafazallâhu ta'âlâ bunca memâlik-i islâmiyeye yâzdehuyûl-i hasârâtdan oldığı takdirce sebep olmuş olanlar dünyâda görecekları mücâzâtdan başka rûz-ı cezâda dahi hazret-i Allah-ı azîmü's-şânın gazâb-ı ilâhiyesine giriftâr ve Habîb-i Ekrem'in şefâ'atinden dûyr ve mahrûm olacaklarını düşünüb emîrû'l-mü'minîn ve hâmî-i havza dîn-i mübîn olan zât ve zât-ı rahîm-simât-ı mülûkânem tarafından büyük ve küçük herkese i'lân ve beyân olundığı vechle cümlenin ırz ve nâmus ve il ve memleketlerini vikâyet ve himâyet ve düşman-ı dinden ahz-i sâr ve intikâm-ı niyet hâlisitesiyle ve tahsîl-i selâmet dâreyn-i emniye-i hayriyesiyle zikr olunan kazâların eli silah tutan kâffe-i ehl-i islâmını mukaddemce tasdîr ve tesyîr kılınan evâmir-i şerîfemde tavsiye ve tenbih olundığı üzere voyvoda ve â'yânları ma'rifetleriyle bir kadem akdem ihrâc ve hâlâ Sivas vâlisî ve Canik muhassılı vekîli olub Çorum sancağının emr-i idâresi dahi uhdesine muhavvel olan Süleymân Paşa-zâde düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l âlem vezîrim Osman Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehû ma'iyetiyle şark ordusuna sevk ve irsâl eylemek üzere hademe-i saltanat-ı seniyyemden âkıl ve kâr-güzâr ve gayret ve sadâkatle şöhret-şi'âr birinin sürücü ta'yîn ve irsâl kılınması lâzım gelüb sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin sen evsâf-ı mezkûre ile mevsûf olduğın nerd-i hümayûn-ı mülûkânemde ma'lûm olarak miyâne-i imtisâl ve akrânından bi'l-ittihâb bu husûsa me'mûr ve ta'yîn kılınmış olmakla mecbûl olduğın gayret ve sadâkat muktezâsı ve me'mûreynin iktizâsı üzere bu taraftan serî'an hareket ve Sivas'a varub zikr olunan kazâların voyvoda ve â'yânlarını bi'l-cümle harb ve darb erbâbıyla acâleten yerlü yerinden bi'n-nefes tahrîk ve ihrâc ve müşârün-ileyh Osman Paşa ma'iyetiyle hâlâ Erzurum ve Diyarbekir ve Rakka vâlisî ve Bozok sancağı mutasarrıfı ve ma'âden-i

hümâyunum emîni ve bi'l-istiklâl şark ordısı ser-askeri düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l âlem vezîrim Sâlih Paşa edemalâh-u ta'âlâ iclâlehû ma'iyetine sevk ve irsâle ziyâde ikdâm ve ihtimâm asker-i mezkûrın ardını almadıkca Sivas'dan bir hatve hareket itmeyüb bi-mennihi ta'âlâ cümlesini tekmîlen ihrâc itdikden sonra verâlarından sen dahi şark ordusuna azîmetle tamamen müşârün-ileyh ma'iyetine irişdirüb teslîm eylediğini müş'îr ser-asker vâlî-i müşârün-ileyhümâdan tahrîrât ahz iderek îfây-ı lâzîme-i me'mûriyetle Der-sa'âdet'eime îrât eylemek fermânım olmağın me'mûriyetini hâvî rikâb-ı müstetâbımdan iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur. İmdî bu bâbda husûsât-ı sâ'ireye bir vecihle mukâyese olmayub dîn-i devlet-i aliyemin ziyâde akdem ve dikkat olunacak umûr-ı mu'tenâ behâsından olduğına binâen seni akrân ve emsâller beyninde bi'l-ittihâb bu husûsa ta'yininden maksûd-ı mücerred voyvodagân ve a'yân-ı mûmâ-ileyh zikr olunan kazâların eli silah tutan kâffe-i ehl-i islâmıyla heman bir uçdan yerlü yerinden tahrîk ve ihrâc ve müşârün-ileyh Osman Paşa ma'iyetine ser-asker-i müşârün-ileyh ma'iyetine acâleten ve müsâra'ten sevk ve irsâle gereğiyle ikdâm ve bezl mechûl eylemek kaziyesine mebnî olmağla âna göre amel ve hareket ve fevr-i ihtimâm ve sarf-ı rü'yet eylemek senden kat'î matlûb-ı şâhânem idüğü ve bu bâbda ağmâz ve rehâvet ve betâat hakkında mûcib-i mes'ûliyet olacağı ma'lumun oldıkda ber-vech-i muharrer amel ve hareket ve infâz-ı emr ve irâde-i şâhânemle icrâ-yı lâzîme-i kâr-güzârı ve sadâkat ve ibkây-ı muktezây-ı gayret şî'ârı ve rü'yet-i dâmen dermiyân gayret ve asâkir-i mezkûrenin ardını almadıkca Sivas'dan hareket itmeyüb bi-tevfiki ta'âlâ asker-i mezkûrı tamâmen ve serî'an ba'de'l- ihrâc sen dahi verâlarından şark odusuna varub tamâmen teslîmini mübeyyîn ser-asker vâlî-yi müşârün-ileyhümâdan tahrîrât ahz iderek ihtimâm-ı me'mûriyetle Der-sa'âdet'eime avdet ve hilâfî vaz'-ı tecvîzden ziyâde ittikâ ve mübâ'adet eyleyesin ve siz

ki voyvodagân ve â'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemce ve bu def'â sâdır olan evâmîr-i şerîfe-i mülûkânem mezâmini sizin dahi meczûmunuz olarak me'mûr kılındığınız vechle dakîka-i vâhîde tevakkîf ve ârâmî nefsinize harâm bilüb heman kazânızın eli silah tutan bi'l-cümle harb-ü-darb erbâbını bi'n-nefes istishâb birle hareket ve müşârün-ileyh Osman Paşa ma'iyetine Erzurum'a irişmeğe ikdâm ve müsâra'at ve hilafı vaz'-ı tecvîz ile mübtelâ-yı nedâmet ve vehâmet olmakdan tehâşî ve mücânebet ve siz ki, kuzzât ve nüvvâb ve mütesellim ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz siz, dahi sûret-i emr ve irâde-i şâhânemi gereği gibi mütâla'a iderek kâffe-i ehl-i îmânı gazâ ve cihâda tahrîz ve teşvîk birle fermân-ı hümâyunumda infâz ve icrâsına bi'l-ittihâd ikdâm ve gayret ve hilâfını vaz'-ı tecvîzden gâyetü'l-gâye tevakkî ve mübâ'et eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'ât-makrûnıyla amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız. Tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniye-i Mahrûse

[s. 100] [100/a]

Sûret-i Emr-i Âlî Mûcibince Buyuruldu Kaydı

Şerî'at-şî'âr Tokad mülhakâtı kâdılarını fazîletlü efendiler zîde fazluhûm ve me'zun bi'l-iftâ fekâhetlü zîde takvâhu ve kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası izzetlü Ağa zîde kadrihu ve sâ'ir ashâb-ı suhân ve iş erleri zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki, mukaddem ve mu'ahhar cümleye beyân olunduğı vechle düşman-ı tabî'-i ehl-i îmân ve mü'mîn-i kavî ve dîn-i İslâm olana Moskovlu bilâ mûcib nakz-ı ahd ve i'lân-ı harb ile taraf taraf memâlik-i islâmiyeye tecâvüz ve tahattî itmiş ve

ol hatt-ı şarkiyenin kilidi mesâbesinde olan Kars kal'asını ve geçenlerde Ahışa kal'asını bir takrîb eyyâdî istilâsına geçürmüş olduğundan şimdi gözünü Erzurum'a dikmiş olduğu ve ma'âzallâhu ta'âlâ Erzurum'a dahi şirâre-feşân mazarrat olduğu sûrette bunca kasabât ve kazâ ve kurâlara mütevattın ehl-i İslâm ve nisvân ve sıbyân kefere-i fecere ayakları altında kalarak nâlân ve perîşân olacakları vâbeste kayd ve beyân olub hâliyâ bunun çâresi istihsâl-i lâzime-i zimmet cümle ehl-i îmân ve İslâm olduğu takrîbce aleyhi's-salât ve's-selâm efendimiz hazretlerinin zamân-ı sa'âdet-i hümâyunlarında bunca ashâb-ı kirâm efendilerimiz hazretlerinin emr-i gazâ ve cihâdda vukû'a gelen gayret ve himmet-i seniyyeleri gibice bu sefer ü nusret eserden kâffe-i ümmet-i Muhammed dahi müttefikü'l-himme olarak fî sebîli'l-lâhi ta'âlâ farîze-i gazâ ve cihâdî icrâ niyyet-i hâlisâsıyla semt-i Sivas'da azîmetine olmalarıyla olmağın imdî sen ki, voyvoda-ı mûmâ-ileyhsin, zîr-i idârenizde kâ'in ve dâ'irenizde mevcud olanlardan eli silah tutan süvârî ve piyâde harb ve darba muktedir olarak ma'iyetine celb ve bi'l-istishâb ma'iyetimizde olmalarınızı nâtık şeref efzây-ı sahîfe-i sudûr buyurulan emr-i celflü's-şân bu def'â sürücü nasb ve ta'yîn buyurulan mirâhor-ı sâni hazret-i şehri yârî atûfetlü Abbas Beyefendi mübâşeretiyle vürûd itmiş olduğundan mâ'adâ akdemleri dahi bu husûs için zîb-i efzây-ı sahîfe vürûd iden emr-i âlînin mazmûn-ı münifini nâtık bir kıt'â buyuruldımız ile husûs ve mezkûre iş'âr ve tenbîhât-ı hâvî dergâh-ı âlî kabucubaşlarından hazînedârımız İzzetlü Yakûb Ağa me'mûr ve ta'yîn kılınmış ise de fehm olunan el-yevm ağmâz ve tekâsülden olduklarınız ve bi-tevfiki'l-lâhi ta'âlâ bu günlerde olduğumuz Amasya'dan ...⁵³ câber-cây hareket üzere olduklarımız m'lûmlarınız oldıkda bâlâda beyân olındığı üzere kazâ ve dâ'irenizde mevcûd eli silah tutan erbâb-ı harb ve darbı ma'iyetinize celb ve bi'l-istishâb ma'iyetimize mâhûfe-hılfet ve gayret ve

⁵³ Bir kelime okunamadı

ma'âzallâhu ta'âlâ kelevvel akca ve bağçe ve rüşvet ahzıyla bir takım işe yaramaz acze makûlesini tahrîr ve ba'zısı afv ve terk eylemeleriniz hâletleri vukû'a gelür ise eşedd-i ukûbât ile mu'atleb ve mazhâr-ı eşedd-i ikâb olacaklarınız yakînen fehm ve derk ile bu misillü evzâ' ve kâr-dârdan gâyetü'l-gâye mücânebet eylemeleriniz bâbında dîvân-ı eyâlet-i Rûm ve karargâhımız Amasya'dan iş bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve mîr-i müşârün-ileyhim bi'l-vekâle silahşörân-ı hâssâdan sa'âdetlü İbrâhîm Ağa ile irsâl ve tisyâr kılınmıştır. İnşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden begâyet hazer ve mübâ'adet eyleyesiz deyi. Fî 23 R. Sene (12)44

[100/b]

Vezîr Ahmed Paşa Evkâfı'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da vâki' ashâb-ı hayrâtdan Vezîr Ahmed Paşa nâm vâkıfın kurâ ve mezâri'inden hâsıl olan oşür mahsûlâtın bâ-şart-ı vâkıf beyne'l-evlâd ve'l-mürtezika bin ikiyüz kırk iki senesinde zirâ'at ve kırk üç senesinde vücûda gelen â'şâr-ı şer'îye bâ-ma'rifet-i şer' ve bâ mütevellî ve'l-mürtezikâ tevzî' ve taksîm olan oşür mahsûlâtın defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Rebû'l-âhîr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Karye-i	Mikdar (kile)
Âhun	25
Böğet	11
Dimeni	9
Yekûn	45

Min hâ'l-ıhrâcât	
Hisse-i evlâdiyet	9 kile
Berâ-yı muhasebe	10 kile
Yekûn	19 kile

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-mürtezika	26 kile
--	---------

Açıklama	Mikdar
	Rubla'ı
Vazife-i nısf-ı şeyh ve imam	56
Vazife-i nısf-ı meşihat ve imânet	56
Vazife-i Câbî Mustafa Efendi	20
[s. 99]	
Vazîfe-i Faraş Sâlih Efendi	20
Vazîfe-i Nâzır İbrâhîm ve Ahmed ve Sâlih	20
Vazîfe-i Mü'ezzin İbrâhîm ve İbrâhîm ve Sâlih	20
Vazîfe-i Huffâz İbrâhîm ve Ahmed ve Sâlih	20
Vazîfe-i Müremmîm Halil	20
Vazîfe-i Sûfî Hacı Ömer Efendi	20
Vazîfe-i Dabbağ Hacı Ömer Efendi	20
Vazîfe-i Sûfî Mehmed ve Abdullah	20
Vazîfe-i Hâfız Mehmed	20
Vazîfe-i Diğer Hafız Mehmed	20
Vazîfe-i Sûfî Abdullah ve İbrâhîm ve Abdurrahmân	20
Vazîfe-i Kâtib Mehmed ve Abdullah	20
Vazîfe-i Türbehân Mehmed ve Abdullah	20
Vazîfe-i Huffâz İbrâhîm ve Abdullah	20
Yekûn	25 kile 12 rubla'ı
Meblağü'l-bâkî	4 rubla'ı

[99/a]

İvaz Paşa Evkâfı'na Müte'allik Emr-i Âlî Kaydı

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Tokat kazâsında nâ'ibü's şer' olan [boşluk] mevlânâ zîde ilmuhû tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki medîne-i Tokat'da vâki' İvaz Paşa evkâfının mürtezikalarından cüz'hanlık cihetine mutasarrıf olan es-Seyyid Ahmed bin Hasan bundan akdem vakf-ı mezbûr mütevellîsi Mehmed bin Ahmed ve sâ'ir ehl-i vezâifeden bâ-berât-ı âlişân hissesi beş kileyi beher sene ahz ve kabz iderim deyü bâ arzuhal ber'at-ı şerîfim mûcibince bir kıt'a emr-i âlişân sudûrını istid'â ve istid'âsına müsâ'ade-i aliyem birle bir kıt'a emr-i âlişân i'tâ olunmuş ise de hâsılat-ı

vakf-ı mezbûr sinîn-i vâfireden berü ve erbâb-ı vezâif ber'atları üzere idâre olunamadığından fetvâ-yı şerîfe mûcibince sâ'ir erbâb-ı vezâif bi't-terâzî ber-vech-i rakabe vakf-ı mezbûr guremâ vechle taksim olunagelür iken merkûm Seyyid Ahmed hisse-i mezkûreyi yedine virilen emr-i âlişân mûcibince tamâmen mütevellî-yi merkûmdan mütâlebe eylediğinde esbak Tokad nâ'ibi Celal-zâde İsmâ'îl huzûrunda tarafeyn terâfi'-i şer' olundıklarında fi'l-hakîka vakf-ı mezbûrun tamam vezâifi adem-i idâresi iş'âr olarak ber mûcib-i fetevây-ı şerîf rakabe-i vakf-ı mezbûr ile ber-vech-i guremâ taksîmlerine tenbîh-i şer'î olduğu nâtik nâ'ib-i mûmâ-ileyhin mühriyle mahtûm bir kıt'a hüccet-i şer'îye ibrâz ve kemâfi's-sâbık tekrar tenbîh-i şer'î olunmuş ise de merkûm Seyyid Ahmed mütevellî-yi merkûme aslâ müdahaleden hâlî olmamağla merkûmun yedinde olan emr-i âlişânımın kaydı terkîn ve ber mûcib-i hüccet-i şer'îye müdahalesinin men'î bâbında emr-i âlişânım sudûrını sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin arz eylediğin ecilden Tokad kazâsında vâki' merhûm Hacı İvaz Paşa vaz'-ı vakf eylediği eczâ-yı şerîfeden yevmi-nîm akce vazîfe ve senede 5 keyl hinta ve bir cüz-i şerîf sâlisi ciheti Seyyid Ahmed bin Hasan'ın üzerinde olduğu askerî ruznâmçesinden bin ikiyüz otuz dört senesi Zi'l-hiccesinin yirmi birinci günü Sivas vâlisine ve Tokad nâ'ibine hitâben mezkûr Seyyid Ahmed'in yedine virilen emr-i âlişânımın kaydı Anadolu muhâsesinden başka başka der-kenâr olmağın medîne-i Tokad'da vâki' merhûm İvaz Paşa evkâfi mürtezikalarından cüz'hanlık cihetine mutasarrıf olan Seyyid Ahmed bin Hasan'ın berâtı mûcibince yevmi-nîm akce vazîfe ve senevî beş keyl hinta mahsul-ı vakıfdan mahallinde ma'rifet-i şer'le mütevellîsi yedinden tahsil ve te'diye kılınmak bâbında emr-i âlişânım sudûr olunmuş ise hasılât-ı vakf vezâ'if-i ...⁵⁴ idâre itmediğinden sâ'ir erbâb-ı vezâif bi't-terâzî vazîfelerini ber vech-i rekabe olmakda iken

⁵⁴ Bir kelime okunamadı

merkûm Seyyid Ahmed tamâmen mütâlebe ve bundan akdemce mahallinde lede'l-mürâfa'a ber mûcib-i fetvâ-yı şerîf ber vech-i rekabe taksîme tenbîh olunub hüccet virilmiş olduğu beyânıyla merkûm Seyyid Ahmed'in yedinde olan emr-i şerîfimin kaydı terkîne ve ber mûcib-i hüccet müdahalesinin men'î bâbında emr-i âlişânım niyaz eyledikleri i'lâm-ı mezkûrdan müstebân ve vech-i meşrûh üzere Anadolu muhasebesinden emr-i âlişânım virildiği der-kenârlardan nümâyân olmağın bu sûretde muktezâ-yı şer'îsi olunmak için kütüb-i şer'îyeye mürâca'at olundukda bir vakf za'af-târî olub galesi vezâyife vefâ itmemekle mütevellî mürtezikanın vezâifini ale'l-hisâb rekabe üzere virmeğe kâdir olur bu sûretde mütevellî birkaç sene mürtezikanın vezâifini rukkâ üzere virdiğinden sonra vakfin müstegallâtından bir menzil mahlûl [s. 98] olub mütevellî-i evvel menzili icâre-i mu'accele ve mu'accele ile Amr'ın icâr ve teslîm ve mu'accele-yi kabz idüb ba'dehu mâh be-mâh mu'accele-i merkûmeden menzili mezbûrun ecr-i misline isâbet iden hakdan mürtezikaya vazîfelerini virir iken kanâ'at eylemeyüb sinîn-i sâbıkada rekabe tarîkiyle olduğumuz vazîfelerimizi mu'cccele-i merkûmdan tekâmîl ile deyü mütevellîye cebre kâdir olmaz bir vakfı za'af-târî olub galesi vezâyife vefâ itmemekle mütevellî mürtezikanın vezâifini ale'l-hisâb rekabe üzere virür iken ol vakfin müstekallâtından bir menzil mahlûl oldıkda mütevellîsi şu kadar akce icâre-i mu'cccele ve mu'accele-i ma'lûm ile Amr'a icâr ve teslîm ve mu'cccele-i merkûmeyi aldıkda mürtezika ba'de'l-yevm mu'accele-i merkûme tamam oldıkca müstehak oldukları vazîfeleri icâre-i mu'acceden tekâmîl itdirmek istediklerinde mütevellî mu'accele değildir, ben mu'accele ile vakf için akâr iştirâ iderim deyü virmemeğe kâdir olmaz deyü netîcetü'l-fetevâda mastûr ve musarrah olmağla ibârât-ı fetvâ-yı şerîfede olan kuyûd-ı ihrâziye nazara vakf za'af-târî oldıkda rekabe meşrû' ise de vus'at gelince yine tamam virilmek lâzım gelmeğın bu takdîrce verilen emr-i şerîfim

mahsûl-i vakıfıdan virilmek bâbında sudûr itdiğine binâen mahsûl-i vakf var ise virsün dimek olub mahsul yoğ iken mütevellî kendi malından virsün dimek olmayacağı bedfihâtdan olmağla emr-i mezkûrın kayd-ı terkîne hâcet olmayub lâkin vakf-ı müşârün-ileyhe za'af târî oldığı vâki' ise cümle mürtezika vakf ma'rifetiyl huzûr-ı şer' de derc olunan fetvâ-yı şerîfe mantûkunca rekabe olunub vüs'at geldikde emr-i âlişânım mûcibince yine tamâmen virilmek lâzım geldiğine mebnî ifâde hâl-i siyâkında bir kıt'â emr-i âlişânım ısdâr ve emr-i mezkûrun kaydı bâlâsına dahi tafsîlen şerh virilmek muktezây-ı maslahatdan idüğünü Anadolu kaz'askeri â'lemü'l-u'lemâ'î'l-mütebahhirîn mevlânâ es-Seyyid Ali Rızâ Bey edemallâhu ta'âlâ fezâ'ilehu i'lâm itmekle imdî i'lâmı mûcibince kaydı bâlâsına şer' virmekle vech-i meşrûh üzere amel ve hareket olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştır buyurdumki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi kaz'asker-i müşârün-ileyhin i'lâmı mûcibince şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i celîli's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimu'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere amel ve hareket ve hilâfından hâzer ü mücânebet eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız. Tahrîren el-yevmü's-sâbi' işrîn şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[98/a]

Barut Saçma İçün Gelen Emr-i Âlî Kaydı

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbiri'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sünûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Sivas vâlisi vezîrim [boşluk] Paşa edâma'llâhû ta'âlâ iclâlehû ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşeri'în Tokad nâ'ibi mevlânâ zîde-ilmihu tevkî'-i refî'-i

hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Üsküdar kadısı esbak mevlânâ Râif zîdet-fezâ'ilenin takdîm eylediği bir kıt'â takrîri mefhûmunda fakat İzmir'den mâ'ada mâlikâne uhdesinde olan saçma mukâta'ası mülhakâtından Tokad kazâsının saçmacılığını ikiyüz kırk dört senesi Muharremi guresinden sene-i mezbûre Zi'l-hiccesi gâyetine değin yalnız bir sene zabt itmek üzere ihâle ve iltizâm itmiş olduğu mültezimi tarafından zabt ve idare olması için sen ki vezîrim müşârün-ileyhsin sana hitâben bir kıt'â emr-i şerîfim sudûrını tahrîr ve istid'â itmekle kuyûd-ı lâzimesi ba'de'l-ihrac iktizâsı ricâl-i devlet-i aliyemde cebhâne-i âmirem nâzırı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârım sâ'ib-i dâme mecdühudan isti'lâm oldıkda fakat İzmir'den mâ'adâ saçma mu'âta'ası ma'lûmü'l-mikdâr mâl ve mu'accele ile mûmâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olduğu ve Üsküdar'da kâ'in saçmahâne karhânesinde saçma ve fişenk ve kundakçılık ve küllîce kurşun i'mâl ve isâğa olunub İstanbul ve İzmir'den ma'âda Rumili ve Anadolu'da vâki' cem'î memâlik-i mahrûsemde saçmahâne ihdâs olunmayub ve idenleri olur ise men' ve def' olunmak ve müste'men tâ'ifesenin getürdiklerini icnâs-ı kurşun râici üzere kârhâne-i mezbûre mutasarrıfına virilüb âhere virilmemek mukâta'a-i mezbûrenin şurût-ı kadîmesinden olub ikiyüz kırk iki senesine mahsûben ber mûcib-i şurût evâmir-i şerîfem virilmiş ve kırk üç senesinde evâmir-i şerîfem virildiğine dâ'ir bir gûne bulunmamış ve mu'ahharan saçma mukâta'ası cebhâne-i âmirem nâzırı bulunanlar taraflarından idâre olunmak üzere İstanbul'da Mahmud Paşa başında tahsîs olunan mahalden mâ'adâ İstanbul ve mutasarrıfânı kazâlarında barut ve fişek ve kurşun fûruhtı bâ-hatt-ı hümâyunum men' olunmuş idüğü kuyûddan müstebân olmağla bu sûretde kazâ-yı mezbûr saçmacılığının dahi ikiyüz kırk dört senesine mahsûben iltizâmât nizâmı mûcibince tarafından rağbet olunmuş ise şartıyla fakat saçma fûruhtı husûsunda mûmâniât olunmamak bâbında sana hitâben bâ-emr-i şerîfim ısdârı husûsını

i'lâm itmeğle kâffe-i iltizâmının eyâlet ve elviye mutasarrıflarına deruhde olunması iltizâmât nizâmından olub ancak mukâta'a-yı merkûme mukâta'ât-ı sâ'ire misillü a'şâr-ı şer'îye ve rüsûm-ı örfiye dâ'ir olmayub izâfe-i iltizâm ve bedel-i iltizâmı dahi kurâ ve kuzzâtda sâkin fişekci esnafından tahsîl olunagelmek takrîbiyle şurût-ı mûcibince eyâlet ve elviye mutasarrıfları taraflarından rağbet olunmaz ise şartıyla sâliği üzere evâmîr-i şerîfem ısdârı bâ-irâde-i aliyyem virilen nizâmından idüğü mugîle oldığına binâen i'lâmı ve nizâmı mûcibince emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem ta'ahhüd itmekle vech-i meşrûh üzere amel ve hareket bezl cehl-i himmet eylemek fermânım olmağın iş bu emr-i şerîf-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdî vusûlünde keyfiyet irâde-i aliyyem mantûk-ı emr-i şerîfîmden ma'lûmun oldıkda ber vech-i muharrer kurşun ve fişek ve barut fûruhtı bâ-hatt-ı hümâyunum memnû' olub fakat kazâ-yı mezbûrun sene-i merkûme mahsûben şurûtı mûcibince saçmacılığı iltizâmına [s. 97] iltizâmı tarafından rağbet olunmaz ise şartıyla ihâle olunan mültezim-i merkûm tarafından zabt ve idâre itdirilmesi husûsuna sarf-ı küllî miknet eyleyesiz ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin sen dahi mûcib-i emr-i şerîfimle amel ve hareket eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîf-i âlişânım vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfî birle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kilasız. Hurrîre el-yevmi's-sâlis aşer fî şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene selâse ve erbâîn ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[97/a]

Nazif Mehmed Efendi'nin Müderrislik Berât Kaydı

Tokad'da merhûm Sultan Murad Han câmi'-i kebîri ittisâlında vâki' dergâh-ı âlî kabucubaşlarından Dârendevî Abdullah Ağa ders-hânesi vakfindan Karataş iskelesinde menâzil ve dekâkîn ve hân ve hadîka mahsûlünden almak üzere şehriye beş guruş vazîfe ile müderris olan Seyyid Ahmed veled-i Ömer bilâ veled fevt olub yeri hâlî ve müderrislik-i mezkûr mahlûl olmağla mahlûlünden medîne-i mezbûre sâkinlerinden lede'l-ımtihân istihkâkı zâhir-ü-nümâyân olan iş bu râfi'-i tevkî'-i refi'ü's-şân-ı hâkânî Mehmed bin Mustafa zîde-ilmihuya tevcih ve yedine berât-ı âlişânım virilmek ricâsına Tokad nâ'ibi mevlânâ Ahmed Nazif zîde-ilmihu arz itmekle ber-mûcib-i arz tevcih olunmak üzere â'lemü'l-ulemai'l-mütebahhirîn efdâlü'l-fezâ'ili'l-mütevehhir'în bi'l-fi'il şeyhü'l-islâm Sünnetci-zâde es-Seyyid Abdülvahhâb edemallâhu ta'âlâ fezâ'ilihu işâret itmekle işâreti mûcibince tevcih olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüb bin ikiyüz kırk dört senesi Rebî'ü'l-âhirinin onuncı günü târihiyle müverrah virilen ru'us-ı hümâyûnum mûcibince bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki, mezbûr Mehmed ibn-i Mustafa zîde ilmihu varıb müteveffây-ı merkûm mahlûlünde müderrislik-i mezkûr mutasarrıf olub edây-ı hizmet eyledikten sonra ta'yîn olunan şehriye beş guruş vazîfesine vakf-ı mezbûr mahsûlünden mütevellîsi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola, şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timad kılalar tahrîren el-yevmü's-sâbi' aşer şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' erba'în ve mi'eteyn ve elf Kostantiniyye-i Mahrûse

[97/b]

Medîne-i Tokat'da Terbiye-i Kebîr mahallesinde [mütemekkin] iken bundan [akdem] hâlik olan Irgadet Kor veled-i Toros nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Dellal

Yaguta bint-i Agob ile sulbiye-i sagîre kızı Anna ve gâ'ib'ü-ani'd-diyâr li-ebeveyn er karındaşı Ohannes veled-i el-mersûm Toros'a münhasıra oldığı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi'l hâdî aşer min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Döşek	1	12
Yorgan	1	15
Yasdık	1	4
Kefere minderi	7	10
Köhne kilim	1	10
Giyim esvabı		15
Evânî-i nühâsiye	2 kıyye	8
Hırdavât-ı menzil		11
Yekûn		85

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	25
Resm-i kısmet	2
Masârif-i müteferrika	1
Yekûn	28

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	57
---	----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	7	15
Hisse i bint	28	60
Hisse i âhi li-ebeveyn	21	45

[s. 96] [96/a]

Maryem'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslîm mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlike olan Maryem bint-i Kazar nâm hâlikenin verâseti zevc-i metrûkı Evidik veled-i Agob ile sadriye-i sagîre kızı [silik] ve anası Elmas bint-i Ohannes ve li-ebeveyn er karındaşı İstefan veled-i el-mersûm Kazar'a münhasıra olduğu zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlike-i mersûmenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi's sâlis aşer min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Moskov dimîsi ve döşek	1	15
Yorgan	1	15
Yasdık	3	15
Minder	1	2
Köhne kilim	3	15
Billur	2	12
Cam fânus	1	3
Kütahya tabağı	5	3
Fincan	5	4
Tenüke tebsi ve billur	1,1	3
İngiliz bardağı	1	3
Köhne ... ⁵⁵ yüzli sansar kürk	1	40
Müsta'mel entâri	1	70
Kesbâre şalvar	1	10
Gömlek	1	3
Şalı cebe	1	10
Şitangi entâri	1	15
Çit entâri ve ayak donı		10
Çit değirmi	5	15
İşlemeli makreme	4	6

⁵⁵ Bir kelime okunamadı

Uçkur	1	2
Dülbend	1	1
Börk	1	10
Savânî	1	10
Sim boncık		8
Sim kutu ve buhurdan	1	10
Sim birûn		2
Altun kübe	1 çift	40
Çaku	1	2
Hamam takımı ve boğça	1	5
Çaput Hırdavâtı		5
Boyama tahta sanduk	1	13
Sagîr sini	2	10
Hamam tası	2	5
Hamam leğeni		7
İbrik	1	5
Duhan çubuğu ve Hırdavât-ı menzil		20
Yekûn		420

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlike-i mersûmenin lâşesine masraf	100
Resm-i kısmet	10,5
Masârif-i müteferrika	3,5
Yekûn	114

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	306
---	-----

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevc	76,5
Hisse i bint	153,5
Hisse-i ümm	51
Hisse-i âhi lehümâ	25,5

[96/b]

Atûfetlü Abbas Bey Efendi'nin Getürdüğü Esliha İçün Emr-i Âlî Kaydı

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâ'id ve'l-mekârim el-muhtasu bi-mezîdi inâyet el-melîkü'd-dâim Rikâb-ı hümâyunumda mîrahor-ı sâni olub bu def'â Sivas

eyâletinden müretteb asker sürücülüğüne me'mûr olarak zikr-i âtî husûs dahi ilâveten me'mûriyeti kılınan Abbas Bey dâme mecduhû mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Sivas eyâletinde vâki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Sivas mütesellimi [boşluk] zîde-mecduhû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodagân ve â'yân ve sâ'ir zâbitân vücûh-ı ahâlî ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Sivas eyâletinde vâki' kazâ ve nevâhî ve kurâda mütemekkin re'âyâ yedlerinde hayli esliha bulunduğu bi'l-ihbâr tahkîkinizde şehri yârânem olub cemî' zamânında re'âyâ yedlerinde olan harbiyeye dair nesne bulunmak bulunmak gayr-ı câ'iz ve bi'l-vücûh-ı memleket ra'iyete menâfî ve mugâyir idüğü emri bâriz olduğına binâen zikr olunan Sivas eyâletinde vâki' kazâ ve nevâhî ve kurâda mütemekkin re'âyâ yedlerinde bulunan esliha ve edevât-ı harbiye-i sâ'irenin ahz ve âhâr mahale vaz' ve hıfz ile defterinin Der-sa'âdet'ime irsâl ve takdîmi husûsına irâde-i seniyye-i şâhânem ta'alluk itmiş olub sen ki, sürücü-i mûmâ-ileyhsin senin ol tarafa me'mûriyetin cihetiyle husûs-ı mezbûr me'mûriyet-i mezkûrına ilâve olunmağla eyâlet-i merkûme dâhilinde kâ'in kazâ ve nevâhî ve kurâda mütemekkin re'âyâ hânelerini ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'-i şerîf ve cümle ittifâkıyla yegân yegân tahrîr ve tescîl iderek yedlerinde bulunan esliha ve edevât-ı harbiye-i sâ'irenin cümlesini ahz ve me'men mahalle hıfz ile defterinin Der-aliyye'me takdîm ve irsâl esbâbının istihsâlına iğtinâ ve sarf-ı rü'yet eylemek fermânım olmağın tenbihen ve ikdâmen rikâb-ı müstetâbdan iş bu emr-işerîfîm isdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur. İmdî eyâlet-i merkûmede kâ'in kazâ ve kurâda mütemekkin re'âyâhânelerini ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'-i şerîf ve cümle ittifâkıyla bi't-taharrî yedlerinde bulunan mecbû' esliha ve edevât-ı harbiye-i sâ'ireyi ahz ve me'men mahalle vaz' ve hıfz iderek defterinin Der-sa'âdet'ime isbâl ve takdîmi husûsuna münâderet

eylemek irâde-i [s. 95] seniyyem muktezâsından idüğü ve bu bâbda ağmâz ve tesâmûh olunmak ve bu vesîle re‘âyâ fukarâsına âhar gûne zulüm te‘addî vukû‘una irâ‘et-i ruhsat kılınmak câ‘iz olmadığı ma‘lumun oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve hareketle infâz-ı emr ve irâde-i cihândâreme ihtimâm ve dikkat ve hilâfindan mübâ‘adet eyleyesin ve siz ki kuzzât ve nüvvâb ve mütesellim ve sâ‘ir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i şerîfîm sizin dahi meczûmunuz olarak mûcib ve muktezâsını icrâya bi‘l-ittifâk bezl ve sa‘y ve mukderet ve hilâfindan tevakkî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki, [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü‘l-ittibâ‘ ve lâzimü‘l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ‘at-makrûniyla âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fî evâ‘ili şehri Rebî‘ü‘l-âhir li-sene erba‘ ve erbâîn ve mi‘eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[95/ a]

Medîne-i Tokad Re‘âyâ Eslihalarının Defteri Kaydı

Sivas eyâletinde vâki‘ kazâ ve nevâhî ve kurâda mütemekkin re‘âyâ yedlerinde bulunan esliha ve edevât-ı harbiyenin ahz ve me‘men mahalle vaz‘ ve hıfz ile defterinin Der- sa‘âdet‘ee irsâl ve takdîmi husûsuna irâde-i seniyye-i şâhâne ta‘alluk iderek hâlâ rikâb-ı kamer-tâb-ı hümâyunda zîb-i efzây-ı kethüdây-ı bevvâbân-ı hazret-i şehri yârî atûfetlü Abbas Beyefendi hazretlerine ve sâ‘ire hitâben sahîfe-i berây-ı sudûr olan fermân-ı âlişân imtisâlen medîne-i Tokad‘da mütemekkin re‘âyâ hâneleri mîr-i mûmâ-ileyh hazretleri ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘ ve Tokad voyvodası ağa kulları ma‘rifetiyl yegân yegân tahrîr ve tecesüs olunarak re‘âyâ-yı mersûmun yedlerinde bulunan mecmû‘ esliha ve edevât-ı harbiyeyi ahz ve mîr-i mûmâ-ileyh hazretleri ma‘rifetleri ve vücûh-ı ahâlî ma‘rifetleriyle belde-i mezbûrede mahall-i me‘men olan Voyvoda hânında fevkânî

kârgîr odaya vaz‘ ve temhîr olunan eslihanın defteridir ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fî’l- yevmi’l-hâmis aşer min şehri Cemâziye’l-evvel li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Açıklama	Mikdar (Aded)
Sagîr ve kebîr tüfenk	98
Sagîr ve kebîr piştov	154
Siyah ve beyaz kemik desteli bıçak ve kama	213
Sim kabzalı bıçak	18
Sâde bıçak demüri	92
Kılıç ve kadâra	22
Sâde kılıç demüri	2
Sim kablama sürânî	1
Sim kablama sagîr bıçak	1
Hişt demüri	4
Beyaz kemik kabzalı yarma hançer	1
Karabana ve ufak tüfenk	7
Sade tüfenk demüri	4
Sade piştov demüri	38
Kar-i kadîm sade şiş demüri	35
Sade piştov çakmağı	17
Silah çakmağı	5
Külük ve balta	9
Harbî demüri	36
Tokmak maş‘a	99
Balaska	165
Silahlık	48
Fişeklik	15
Kurşun kesesi	65
Barut kabağı	63
Sade piştov kubûrı	16
Esb kubûrı	2
Yağdan	21
Venne	74
Kantar kile	36
Tob resminde oyuncak	39

[s. 94] [94/a]

Ahsaberte'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokad mütemekkinlerinden Dere mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlike olan Ahsaberte bint-i Ohan nâm hâlikenin verâseti zevc-i metrûkı Haçador veled-i Ağya ile li-ebeveyn kız karındaşı Maryem bint-i Ohan'a münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra mersûmânın talebi ve ma'ifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlike-i mersûmenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ber vech-i âfî zıkr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi's-sâbi' aşer min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Köhne kürk	1	9
Köhne içlik	1	3
Şeridli şâlî cebe	1	17
Gezi entari	1	20
Müsta'mel bürük	1	11
Hâre cebe	1	37
Köhne şalvar	1	3
Mücessem çit	5	8
Hamam takımı		6
Def'a köhne bürük	1	2
Köhne kuşak	1	1
Sim kolluk	1	10
İslamboli altunı	10	160
Sanduk	1	5
Sim kuşak	1 çift	20
Dezgah	1	8
Yekûn		320

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	8
Masârif-i müteferrika	2,5
Yekûn	10

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	309,5
---	-------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevc	154	90
Hisse i uht li-ebeveyn	154	90

[94/ b]

İpsileli Mehmed Ağa'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi ahâlîlerinden ve sibâhiyândan olub Erzurum'dan gelür iken esnâ-yı râhda misâfiren sâkin iken bundan akdem fevt olan İpsileli Mehmed Ağa ibn-i Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Ahmed ile sulbiye-i kebîre kızları Emetu'l-lâh ve Nazife ve sagîre kızı Fâtımâ ve sulbî sagîroğlu Ebubekir ve anası Hüsne bint-i Aliye münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi's sâlis min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Dâhiliyeli ve Hâriciyeli menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	4000
Döşek	2	20
Def'a döşek	3	35
Köhne yorgan	4	25
Def'a yorgan ve publa	2	20
Yasdık ve sagîr yasdık	14, 2	90
Def'a yasdık	9	30
Yan minderi ve köşe	2, 2	40
Mak'ad ve köşe	2, 2	10
Yan minderi ve kilimi	2, 2	25
Köhne mısır hasırı	1	2
Cedîd kilim	2	70

Müsta‘mel kilim	1	10
Müsta‘mel çuka biniş ve abdestlik		100
Kalice seccâde	2	40
Sâ‘at	1 Kıt‘a	60
Kılıc	1 kabza	120
Piştov	1 çift	30
Sim zarf	4	16
Kahve takımı		10
Bârgîr	2 re’s	200
Hınta	1 kile	40
Şa‘îr	1 kile	16
Fener	2	5
Şire leğeni	1	72
Camaşur leğeni	2	60
Abdest leğeni	1	15
Orta sini	1	25
Camaşur kazganı	2	70
Güğüm	1	12
Kaz kazganı	1	20
El leğeni ve ibrik	1	15
Kebîr şam‘dan	1	15
Sagîr şam‘dan	4	10
Def‘a kebîr şam‘dan	2	25
Def‘a sagîr şam‘dan	1	5
Nühas mangal	1	30
Evânî-i nühâsiye	44 kıyye	176
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		100
Nakid der-kise		225
Def‘a nakid der-kise		60
Yekûn		5949

Min-hâ‘l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techiz ve tekfnine masraf	60
Resm-i kısmet	148,5
Masârif-i müteferrika	49,5
Mihr-i mü‘eccel li-zevceti‘l-mezbûre be-şehâdet-i Dudı Mehmed bin el-Hâc Hasan Ağa ve Sâlih bin el-Hâc Ahmed gibbü‘t-tahlif	200
Yekûn	458

Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese	5491
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	686	45
Hisse-i bint	777	107
Hisse-i bint	777	107
Hisse-i bint	777	107
Hisse-i ibn	1555	94
Hisse-i ümm	915	20

[93/ a]

Ahmed'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Câmî'-i Kebîr mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ahmed bin Osman nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Rukiye bint-i Ahmed ile sulbiye-i sagîre kızı Ümmügülsüm ve sulbiye-i kebîr oğulları Osman ve Mehmed'e münhasıra oldığı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurreire fi'l- yevmi's sâbi' aşer min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	1500
Döşek	1	10
Köhne yorgan	2	20
Köhne yasdık	5	16
Publa	1	3
Köhne kilim	2	8
Yan minderi ve köşe	1,1	20
Sagîr entâri	1	5
Şal kuşak	1	6
Köhne mintan	1	3
Köhne sagîr fes	2	3
Tüfenk	1	21
Cezve ve fincan	2,2	5
Camaşur leğeni	1	4

Sagîr sini	1	12
El leğeni ve ibrik	1,2	10
Kuzu kazganı	1	40
Güğüm	1	7
Sim zarf	4	16
Evânî-i nühâsiye ber vech-i tahmîn	11 kıyye	44
Hırdavât-ı menzil		4
Köhne aba şalvar	1	3
Yekûn		1780

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techiz ve tekfinine masraf	60,5
Resm-i kısmet	44,5
Masârif-i müteferrika	15
Mihr-i mü'eccel li-zevceti'l-mezbûre be-şehâdet-i Molla Mehmed bin Ali ve el-Hâc Receb bin Sâlih gibbü't-tahlif	50
Yekûn	170

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	1610
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	201	30
Hisse-i bint	281	90
Hisse-i ibn	563	60
Hisse-i ibn	563	60

[93/ b]

Sâlyâne

Memâlik-i mahrûse-i şâhânede olan tekâlif ve tevzi'âtın hakîkati anlaşmak için her kazânın tevzi' defterlerini Der-sa'âdet'e gönderilmesi husûsuna irâde-i aliyye ta'alluk idüb bâ-hatt-ı hümâyun-ı mihmât-makrûn sahîfe-i birâyı sudûr iden fermân-ı âlişân imtisâlen iş bu bin ikiyüz kırk üç senesini Cemâziye'l-evvel guresinden sene-i mezbûre Zilhicce gâyetine değın rûz-ı hızır i'tibâriyle medîne-i Tokat'da vukû' bulan umûr-ı mühimme-i seferiye ve kazâ-yı mezbûrdan tertîb-i evvel olmak üzere şark ordusuna ta'yîn olunan süvârî ve piyâde Asâkir-i Mansûre'nin masârif-i başka ve mürûr ubûr iden

me'murâta ve hademe-i devletin yem ve yiyecek ve umûr ve konak masârifleri iş bu sene-i mezbûre Recebi'l-ferdin yirminci günü haseki-i hâssâdan Osman Ağa ile şeref-efzây-ı vürûd iden emr-i âlî ile men' olunmuş ise de târîh-i mezbûra gelince umûr-ı mühime-i seferiye ve umûr-ı vilâyet zımında vürûd iden me'murân ve mübâşirân için konak ve yevmiye masârifi ve umûr-ı vilâyet için olan masârifât-ı sahîha ve konak yevmiyeleri masrafı başkaca üzere medîne-i mezbûrede müftî ve ulemâ ve vücûh-ı ahâlî ve hâciyân ve ümenâ-yı belde ve şehir kethüdâsı ve re'âyâ mu'temedi ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le yegân yegân sarf olunan umûr-ı seferiye-i mühimme ve umûr-ı vilâyetin defter-i sahîhası ol vech-i sunûh iden irâde-i aliyyeye imtisâlen bâb-ı âliye takdîm olunması için hâlâ Sivas vâlisi devletlü Mehmed Paşa hazretlerine ba'is ve tisyâr olunan defterin aynîdir ki, ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi evâhiri şehri Zilhiceti's-şerîfe li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[s. 92]

Açıklama	(Guruş)
Bundan akdem Şâm-ı şerîfe giden asker-i Muhammediye'nin ahmâl ev eskâlleri için Sivas'a kadar virilen on üç bârgîr re's	175
Şâm-ı şerîfe giden askerden mütebâkî kalan otuz altı neferin ihrâcına kadar asker-i mezkûrun medîne-i mezbûrede ikâmetlerinde on dört günlük yevmiye masârif-i sâ'ireleri	269,5
Asitâne'ye giden asker-i Muhammediye'yi Sivas'a getüren kavâslara hizmet-i hamal ve eskâllerine virilen bârgîr kirâları	300
Der-aliyye tertîb olan askerden yirmi nefere çuka batur ve aba ve entârî ve yemeği ve harçlık ve yevmiye masârifleri ve Zile'ye kadar bârgîr kirâları	2730,5
Yekûn	3475
Bâ emr-i âli Sivas eyâletinden şark ordusuna tertîb-i evvel olan bin yediyüz elli nefer süvârî ve piyâde askerden Tokad ve nevâhîsine bâpusula-i şer'îye isâbet iden yüz altmış bir nefer süvârî ve yüz yirmi nefer piyâde askerden süvârînin be her neferi 760 guruş ve piyâdenin be her neferi 426 guruşdan olub asker-i mezkûrenin esb ve esliha ve kiralari ve vekîl-i harc ma'rifetiyl altı aylık mâhiyyeleri ve masârif-i sâ'ireleri Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye	173.480
Mûhitince süvârînin yekûnı 122.360 guruş ve piyâdenin yekûnı	664

51.120 guruh ki cem'an asker-i mezkûrın yüzbaşlarına hil'at ve birer esb bahâ	
Asker-i mezkûr için iki aded yüzbaşların sancak masârifleri	52,5
Yekûn	177.671,5
Tertib-i evvel şark ordusuna giden askere bâ-buyuruldu ve bâ-pusula gelen kapucular kethüdâsı Mehmed Ali Ağa'ya virilen hizmet	2000
Ağa-yı mûmâ-ileyhin mâhiyyelerine virilen	250
Ağa-yı mûmâ-ileyhe dokuz atlu ile otuz gün medîne-i Tokat'da meks ve ikâmetlerinde konak masârifi	810
Asker-i mezkûrun isti'câline gelen bâ-buyuruldu Şakir Ağa'ya hizmet	1250
Yekûn	181.981,5
Def'a asker-i mezkûrun isti'câline mûte'âkiben gelen iki aded tatar virilen hizmet	150
Şark ordusuna me'mûr olan asker ihrâc olunub Sivas'a vâsıl olmaksızın te'kîd ve isti'câli hâvî bâ-buyuruldu gelen cebehâ necibâşi Ağa'ya virilen hizmet	500
Asker-i mezkûrden hisse-i gayr-ı ez Tozanlu ikiyüz otuz dört neferin medîne-i mezkûrda ikâmetleri ikâmetlerinde iki def'âda mâhiyye misilli virilen ve asker-i mezkûr giderken nefer ve on başlarına virilen bahşîşat	4680
Buraya kadar iş bu bir yük seksen yedi bin üçyüz on bir buçuk guruh umûr-ı mühimme seferiye-i askeriden olub iş bu yekundan aşâğısı masârif-i vilâyet oldığı ve iş bu mahalle şerh virildi. Bundan akdem Sivas eyâletinden bâ-emr-i âlî şâm-ı Şerîfe tertîb olunan askerden bâ-pusula Tokad ve nevâhîsi hissesine isâbet iden asker ihrâcına bâ-buyuruldu gelen mübâşire hizmet	1250
Şam-ı Şerîfe tertîb olan askerden mütebakî kalan Asitâne'ye tebdîl oldıkda bâ-tahrîrât İlçi Paşalı tâtâra virilen hizmet	250
Bâlâda mezkûr Şam-ı Şerîf askerinin ihrâcına gelen mübâşir-i mûmâ-ileyh asker ihrâcına kadar beş atlu ile medîne-i mezbûr elli sekiz gün meks ve ikâmetlerinde konak masârifi	725
Şam-ı Şerîf askerini Der-aliyye'ye göndermek için Zile'ye kadar Osman Ağa'ya ve adamına virilen	92
Yekûn	189.628,5
Asker-i mezkûr isti'cali için bâ-buyuruldu gelen mübâşire virilen hizmet	650
Şam-ı Şerîf askerinden iki nefer firârı tefîşine gelen on başı Ömer'e ve arkadaşına virilen	10
Der-aliyye'ye sevk olunan Asker-i Muhammediye'nin isti'câline gelen tüfenkciye virilen	76
Asitâne'den gelüb Erzurum'a giden binbaşî neferlerinin konak	40,5

masârifi	
Yekûn	190.405
Def'a Şam-ı Şerîf askerinden bâlâda mütebakî kalan askeri Sivas'a götürülen kavâslara ve tüfenkçilere virilen hizmet	300
Der-aliyye'den gelüb Erzurum'a giden hazîne beklemesiyle cebelüsüne virilen	60
Asker bedeli matlûbâtına gelen İlçi Paşalı tatarı virilen hizmet	100
Sâlyâne-i atîk defteri matlûbuyla bundan akdem bâ-buyuruldı gelen tatarı hizmet	75
Yekûn	190.940
Defter-i mezkûrın Sivas'a götürülmesine cânib-i vilâyetden gönderilen adem ve tefrika olunan tatarın bârgîr kirâları ve masârifleri	121,5
Serserî gezen eşkiyâ def'î için bâ-buyuruldı gelen Delibaşı odabaşısına virilen hizmet	50
Sırmalı esbâbının men'î bâbında fermân-ı âlî getüren tatarı hizmet	85
Umûr-ı vilâyet için Bekir Ağa'dan istikrâz olunan dört bin gurus virilen kereste	240
Sivas tarafına virilen mâl-ı hazeriye	750
Yekûn	192.186,5
Hazeriye-i mezkûrenin mübâşirine virilen hizmet	600
Ma'âdenden gelüb Asitâne'ye giden hazîne cebelüsüyle beklemesine virilen	36
Bağdad vâlisinden Der-aliyye'ye giden askerin cebelüleriyle yedekçilerine ve masârif-i sâ'iresine	38
Şark tarafına giden süvarî neferlerinin Sivas'a kadar iki gicelik konak masârifleriyle mihmândârlarının masârifi	315
Yekûn	193.175,5
Medîne-i mezbûreden Sivas'a kadar piyâde neferlerinin üç gicelik masârifleriyle ahmâl ve eskâlleri için bârgîrlerin yem ve yiyecek masârifleri	226
Piyâde-i mezkûrı Sivas'a teslim için beraber gönderilen mihmândârların ücret ve mesâfifleri	372
Piyâde-i mezkûrın ahmâl ve eskâlleri için giden mezkûr bârgîrlerin kirâları	126
Asker-i mezkûrden gerüye kalan dokuz nefer piyâdenin Sivas'a götürüb ve ondan müşârün-ileyh efendimizin verâsından Erzurum'a kadar götürülen iki tüfenkcinin ücretleri ve masârifleri ve bir aded bârgîr kirâları	213,5
Yekûn	194.113
Sâbık voyvodamıza ber mu'tad-ı belde tarafından virülegelen Tozanlı	1250

nâhiyesi tahsildâriyesi	
Men'-i mürûr hakkında emr-i âlî getüren sadr-ı â'zâm çukadârı Ağa'ya hizmet ve Niksar'a kadar cebelü ve bârgîr kirâları	90
Matlûbât isti'câli için tatara virilen hizmet	162
Tozanlu maslahatı için bâ-buyuruldu gelen tatara virilen hizmet	115
Yekûn	195.730
Bundan akdem Tokat'da mevcut olan bakırın berren İznikmid'e sevk ve ihrâcına bâ-buyuruldu gelen Ma'den vâlisî devletlü Sâlih Paşa Efendimiz hazretlerinin silahdârı medîne-i mezbûrede yirmi gün meks ve ikâmetlerinde konak masârifi	649
Mübâya'cı Ahmed Ağa bâ-emr-i âlî medîne-i Tokad'a gelüb kırk altı gün meks ve ikâmetlerinde konak masârifi	1626
Alaybaşî çavuşı Sivas'dan Amasya'ya vürûdunda konak masârifi	4,5
Şam-ı şerîf askerine me'mûr olan Za'îm Arif Ağa Sivas'dan avdetinde konak masârifi	54
Yekûn	198.063,5
Erzurum'dan gelüb Asitâne'ye giden devletlü Gâlib Paşa Efendimizin dîvân efendisi vürûdunda konak masârifi	141
Asitâne'den gelüb Erzurum'a giden Nalcı Mustafa Ağa'nın konak masârifi	12
Diyarbakir'den gelüb Asitâne'ye giden Haseki Ağa'nın konak masârifi	27
Erzurum'dan gelüb Asitâne'ye Kabucı Osman Ağa'nın konak masârifi	28
Yekûn	198.271,5
[s. 91]	
Nakl-i yekûn	198.271,5
Erzurum ve Şiran â'yanları Der-aliyye'ye giderken vürûdlarında Turhal'a kadar virilen bârgîr kirâları	51
Ma'den-i hümâyundan gelüb Asitâne'ye giden hazîne cebelüsüyle beklemesine virilen	60,5
Akdağma'deni'nden maslahat ile gelen iç ağasının konak masârifi	27
Asker bedeli poliçesi için bâ-buyuruldu gelen Moralı Hasan Ağa'ya virilen hizmet	169
Yekûn	198.579
Amasya'dan sarık toplayub Sivas'a götürülen iç ağasının konak masârifi	30
Sivasdan gelen Gümüş ma'denine giden Boşnak Halil Ağa'nın konak masârifi	9
Niksar'ın asker mezkûresi ile gelen silahdar arkadaşı ve Kaftan ağası uşağı Sivas'a vürûdlarında konak masârifi	108

Der-aliyye'ye asker götürüb avdetinde vürüd iden mühürdâr Efendi'nin yiğeni ve Hacı Kavâsın konak masârifleri	48
Yekûn	198.774
Bâ emr-i âli asker bedeli matlûbı ve matlûbât-ı sâ'ireye bâ-buyuruldu gelen iç çukadârı Ağa'ya virilen hizmet	2000
Ağa-yı merkûmun medîne-i mezbûrede meks ve ikâmetlerinde altmış sekiz günlük konak masârifi	1874
Ağa-yı merkûmun etba'ilerine virilen	250
Bâ-buyuruldu mekkâre nizâmına gelen tatar odabaşısına hizmet ve konak masârifi	170
Yekûn	203.068
Poliçe için Sivas tarafından bâ-buyuruldu gelen tatar virilen hizmet	100
Ba'zen umûr-ı vilâyet için Sivas tarafına giden on bir bârgîr kirâları	148
Sivas'a tâlimci ile giden bârgîr kirâları	81
Bi'l-maslahâ Ma'den vâlisi devletlü Sâlih Paşa Efendimizin kethüdâsı Der-aliyye'ye gitdikde Turhal'a kadar virilen bârgîr kirâları	102
Yekûn	203.499
Kırk üç senesi mart ibtidâsında voyvodalık buyuruldı getüren mübâşir Ağa'ya virilen hizmet	1000
Ramazân-ı şerîfde iftarda ve imsakda iki ıydde ber-mu'tâd endaht olan barut-ı siyâh kıymeti	412
Bin ikiyüz kırk üç senesi rûz-ı hızır i'tibâriyle taksît-i evvel virilen ref'-i menzil	6391
Bakır nakli için Darphâne-i Amire tarafından gelen Çukadâr Ağa'nın iş bu târihe kadar konak mesarifi	303
Yekûn	211.605
Bu def'â tevzi' defterinden muharrer şark cânibine irsâl olunan asker-i sâ'ire masârif-i belde için cümle ahâlîleri ihtiyârlarından istikrâz olunan mebâliğin şimdiye kadar işlenmiş ve bundan sâlyânemizin tevzi' ve tahsiline irâde-i aliyye sunûh idüb yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve ashâb-ı dâyine edâ oluncaya kadar işlenecek kereste	18.104
Asitâne'den gelüb Erzurum'a giden tobcılara bâ-emr-i âli Niksar'a kadar elli dokuz bârgîr kiralari	354
Hayvan-ı mezkûre Niksar'da olan mesârif ve götürülen ademe ücret	23,5
Yekûn	230.086,5
Tobcıların iki gicelik beytûtetlerinde üç hana virilen kirâ ve masârifleri	119
Mezkûr tobcıların mühimmâtlarını Niksar'a kadar kırk sekiz araba kirâsı	3370
Mübâya'a husûsı için cânib-i vilâyetden Samsun'a mübâya'acı Ağa'ya giden ademe ücret ve bârgîr kirâsı	40

Bundan akdem tevzî'-i atıklarından ba'zı mahallâtda bâ-defter-i müfredât tahsîl-i adîmü'l-îmkân mümteni'ü'l-husûl bakaya kalub bu def'a cümle ahâlî ve re'âyâ ma'lûmuyla tevzî'a idhâli lâzım gelen	5687
Kezâlik Komanat ve Kâfirnî nahiyeleri kurâlarından ba'zı kurâlarda tevzî'-i atıklarından tahsîl-i adîmü'l-îmkân olan bakâyâdan bu def'a cümle ahâlî ve re'âyâ ma'rifetiyl tevzî'a idhâli lâzım gelen	3763
Yekûn	240.032,5
Bâ-emr-i âlî Erzurum'a giden hamûlecülerin bir gice beytûtet eyledikleri hanlara virilen kirâ	31
Hamûlecilerin ve lağımçıların Niksar'a kadar götürülen altmış dokuz aded bârgîr kirâsı	414
Lağımçılara Niksar'a kadar virilen otuz bârgîr kirâsı	186
Mezkûr lağımçıların esnâ-ı râhda telef eyledikleri bârgîr kıymeti 4 bârgîr	535
Yekûn	241.188,5
Mezkûr hamûlecilere ve lağımçılara virilen lahm ve nân-ı azîz ve pirinç ve fevfen saman ve hatab ve mum kıymeti	177
Devletlü Haleb vâlisi Raûf Paşa Efendimiz tarafından Der-aliyye'ye giden mîr-i hazînesi cebelüsiyle gelmesine ücret	67
Sivas mütesellîmi tarafından i'lan-ı işâ'a buyuruldı getüren Ağa'ya hizmet ve yevmiyesi	475
Mekkâre nizâmı için bâ-buyuruldı gelen tatar ağasına hizmet 750 gurus ve ittîbâ'ına 150 gurus virilen ve yevmiyesi	900
Yekûn	242.807,5
Sivas vâlisi devletlü paşa hazretlerinin ibkalarında i'lan-ı işâ'a buyuruldı getüren Hüseyin Beye virilen hizmet	1250
Mekkâreyi cânib-i vilayetden rü'yet olunub irâdından fazla cânib-i vilayetden olan masârif	5206
Def'-i menzil matlûbatdan gelen mektubcî İbrâhîm Efendi'ye virilen hizmet ve konak masârifi	1250
Mübâya'cının bâkî kalan matlûbatı için gelen Mehmed Efendi'nin ve Osman Çukadârın konak masârifi ve hizmet	95
Müşârün-ileyh hazretleri şark tarafına azîmetlerinde kemâfi 's-sâbık voyvodalık ibkası olunmasına buyuruldı getüren Ağa'ya hizmet ve konak masârifi	1000
Yekûn	251.608,5
Asker-i Mansûre için Erzurum'a yağmurluk ve aba götürülen Mustafa Efendi'ye Niksar'a kadar otuz beş bârgîr kirâsı ve sürücülere virilen	210
Efendi-i mûmâ-ileyhin iki gicelik konak masârifi	12
Bağdad'dan gelen haseki Mustafa Ağa'nın ma'iyetiyle gelen cebelülerin konak masârifi	40

Ağa-yı merkûmı Turhal'a kadar götüren cebelülerin ücreti	24
Yekûn	251.894,5
Amasya askerine me'mûr Behram Paşa hazînedârı Ağa'nın konak masârifi	31
Nevâhîde serserî gezen eşkiyâ def'i için yüzbaşı nasb olunan ademe virilen hil'at bahâ	100
Yüzbaşı mezkûrın Eylül ibtidâsından dört aylık mâhiyyesi	800
Yekûn	252.825,5
Asitânededen gelüb Erzurum'a giden Haseki Ali Ağa men'-i mürûr emriyle asker hâzır-ı müheyyâ olsun deyü emir getürdükde virilen hizmet	500
Ağa-yı merkûmın ittibâ'larına virilen	100
Kırk üç senesine mahsûben ber-mu'tâd mukâta'a tarafına virülegelen tekne bahâ	2500
Gicen sene Rumili tarafına tertîb olan asker bedeliyesine istikrâz olan mebâligden mütebakî kalub bu def'a cümle ahâlî ma'rifetiyl tevzi'a idhâli lâzım gelen	4850
Yekûn	260.775,5
Fazîletlü hâkim Efendi'ye umûr-ı seferiyeden mâ'ada guruşda birer paradan virilen harc-ı defter	1832
Kezâlik sa'âdetlü voyvoda Ağa'ya virilen tahsildâriye	1836
Harc-ı i'lâmât	2500
Emîniye ve hüddâmiye	500
Yekûn	267.447,5
Kâtibiye ve ihzâriye ve kaydiye	290
Şehr kethüdâsına ücret	900
Re'âyâ mu'temedine ücret	900
Dört nefer kolcılara ücret	800
Yekûn	270.337,5

[90/ a]

İş bu bin ikiyüz kırk dört senesi Muharremi'l-harâmın guresinden sene-i mezbûre rebî'ü'l-evvelin on beşinci gününe gelinceye değin şark cânibi ordusu için bâ-emr-i âlî müretteb ve matlûb buyurılan mübâya'a ve araba ve ağnâm ve şütûrân bedelleri ve kırk üç senesine mahsûben Samsun iskelesine nakil ve tenzîli olunacak mübâya'a bedeliyesi ve umûr-ı vilâyet ve masârif-i sâ'ire cümle vücûh-ı ahâlî ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le

olan tevzi' defteridir ki, ber vech-i âti zikr olunur. Hurrîre fi avâsıtı şehri Rebû'l-evvel li-sene erba' ve erba'ın ve mi'eteyn ve elf

Açıklama	Guruş
Bâlâda mastûr defter-i mûmzâ nakl-i yekûn	270.337,5
Bâ-buyuruldu İslamboli askerine gelen hazînedar İbrâhîm Ağa'ya virilen hizmet 300 guruş ve uşağına virilen 50 guruş	350
Ağa-yı mûmâ-ileyhin yevmiye masârifi piyâde 3, fi 12, Ahmed Ağa rü'yet itmişdir	72
Der-aliyye'den Erzurum'a devletlü Tâlib Paşa Efendimize giden hazîne ile Niksar'a kadar giden cebelülere virilen hizmet	48
Bâ-pusula-i Sivas ve İslamboli askerine gelen Ağa'ya virilen hizmet 390 guruş ve gerü getiren sürücüyeye hizmet 9 guruş	369
Eyâletin asker isti'câline gelen Ağa'nın hizmetine ve nühâs nakli için gelen Bilal Ağa'nın hizmet-i mübâşiriyelerine bâ pula-i Sivas isâbet iden hizmetlerine bâ-buyuruldu gelen Şâtır Ağa'ya virilen hizmet	75
Yekûn	271.251,5
Muharrem içinde Erzurum'a gidecek askerin isti'câline bâ-buyuruldu gelen Hurşid Ağa'ya virilen hizmet	205
Sâlyâne defterlerini Sivas'a götüren ademe hizmet ve bârgîr kirâsı ve der aliyyeye tertîb olunan defteri getüren mektubcıya ücret	42
İslamboli ve şark ordusuna gidecek askerin isti'câline ferman sûretiyle bâ-buyuruldu gelen tatara hizmet 200 guruş ve yevmiyesi 6 guruş	206
Sivas'dan gelüb Der-aliyye'ye giden 86 nefer asker-i mansûre ve kazâbâddan gelen 11 nefer ve yüzbaşısı ve üzerinde olan kavâsın handa rü'yet olana kadar yevmiyeleri	249
Mezkûr askerin üzerinde me'mûr Ağacık Mehmed Ağa 8 süvarî 3 esb konak masârifi ağa-yı mûmâ-ileyhe virilen hediye parça 2 adet, kahve 9, duhan 12 kıyye uşaklarına virilen 100 guruş ve sadr-ı â'zâm kavâsına virilen 1 parça	400
Yekun	272.353,5
Mezkûr askerin defterini verâsından Pazar'a götüren adama ücret ve Turhal'a kadar bârgîr kirâsı	25
Kazâ yüzbaşısına muharrem mâhiyyesi için virilen	150
Ma'âden-i hümâyundan gelüb Asitâne-i Aliyye'ye hazîne ile gelen cebelülerin yevmiyesi	25
Hazîne-i mezkûrı Turhal'a kadar götüren cebelülere ücret ve beklemesine virilen	40
Şark ordusuna tertîb olan asker ve mübâşir gelen Uzun Hacıoğlu	850

Mahmûd Ağa'ya virilen hizmet	
Yekun	273.443,5
Ağa-yı mûmâ-ileyhin konak masârifî süvârî 6, esb 47	705
Bundan akdem Erzurum'a ve Asitâne'ye giden neferâtdan geri kalan dokuz neferin Sivas'da olan masârifatları ve bundan akdem deftere kayd olan paradan ziyâdesi sonradan Sivas'dan matlûb eylediklerinde virilen	36
Bu def'a şark tarafına ve Asitâne'ye matlûb olan askerin iki aded sancaklarına olan masârifât	44
Umûr-ı seferiye olanlara konak virilsün deyü iki kıt'a fermân getüren Haseki Arif Mehmed Ağa'ya virilen hizmet	600
Ağa-yı mûma-ileyhin yevmiyesiyle Irak'a kadar virilen 5 bârgîr kirâsı 67,5	
Yekun	274.896
Amasyalı Emîn Efendi Sivas'dan geldikde adamlarının konak masârifî süvârî 5, esb 1	12,5
Erzurum'dan devletlü Gâlib Paşa Efendimizin kethüdâsı Hâcegân Efendi geldikde konak masârifî süvârî 4, esb 3	74
Nühas nakli için gelen darphâne çukadârı Ağa'ya virilen hizmet	750
Ağa-yı merkûmun akdimce deftere idhâl olandan mâ'dâ yevmiyesi	102
İştirâ husûsu için devletlü Gâlib Paşa Efendimiz tarafından bâ-buyuruldu gelen rahtuvân ağası Memiş Ağa'ya virilen hizmet	1500
Yekun	277.294,5
Ağa-yı mûmâ-ileyhin yevmiyesi süvârî 6, esb 2	30
Ağa-yı mûmâ-ileyh ile Sivas'dan bâ-buyuruldu gelen Mürtezâ Ağa'ya virilen hizmet	200
Ağa-yı merkûmun yevmiyesi süvârî 3, esb 3	32,5
Sivas vâlisi Mehmed Paşa Efendimizin esb çukadârı Amasya'dan vürûdunda konak masârifî süvârî 12, esb 2	60
Der-aliyye'ye bâ-mektub-ı sâmi delîlân tâ'ifesini götürmeye gelen bölükbaşı Sâlih Ağa'ya hizmet ve yevmiyesi	30
Yekun	277.647
Mübâya'acı Ahmed Ağa Samsun'dan gelüb Sivas'a gitdiğinde süvârî 11, esb 2 ve kendi gitdikden sonra kalan adamları süvârî 2, esb 6 konak masârifleri	92
Merzifon'dan Erzurum'a giden asker vürûdunda 75 nefer üzerinde olan kavâs ve hayvanlarına şa'ir ve saman ve han kirâları ve Bolos'a kadar virilen mekkârî	148,5
Nühas nakli için Sivas tarafından katır tutub getüren kavâslar süvârî 3, esb 1 konak masârifî	7,5
Def'a İznikmid'e berren nühas nakli için katır tutub götürülen kavâslar	7

süvâri 3, esb 6	
Sivas'dan gelüb Amasya'ya giden iç ağası süvâri 3, esb 2 konak masârifi	17,5
Yekun	277.919,5
Bâ-emr-i âlî Gümüşhacı köyünden Erzurum'a kurşun götüren Sadr-ı a'zâm çukadârı Pehlivân Ağa'nın konak masârifi	3
Mezkûr kurşunu Niksar'a kadar götüren altmış üç arabaya virilen kirâ bedeli ve hıfz için üç nefer bekleyen ademe virilen ücret ve Niksar'da kurşun zay' oldı deyü haber geldikde verâsında gönderilen ademe ücret ve bârgîr kirası	467
Nühas nakli için Sivas'dan gelüb Amasya'ya giden Bilal Ağa'nın konak masârifi piyâde 5, esb 3 ve Turhal'a kadar bârgîr kirâsı	48,5
Sivas'dan asker isti'câli için gelen kavasa hizmet 200 guruş ve berâber gelen kavasa 50 guruş konak masârifleri süvari 2, esb 12, guruş 30	280
Yekun	278.718
Mübâya'cı Ahmed Ağa Sivas'dan avdetlerinde süvâri 10, esb 12, guruş 300 ve akdemce bu tarafda kalan ademleri süvari 2,5 esb 8, guruş 50, ağa-yı mûmâ-ileyhin uşaklarına akdemce ve sonra virilen hizmet 250 guruş 70 guruş	670
Ağacık Mehmed Ağa avdetinde konak masârifi	20
Ağa-yı mûmâ-ileyh ile berâber gelen sadr-ı a'zâm kavâsın yevmiyesi	10
İran'dan gelüb Sivas'a giden Hamamcıoğlu Osman Ağa'nın masârifi süvâri 6, esb 3	45
Tebşîr-i Sultân-ı Aleyh emriyle sefere gidilmesi için emir getüren ocak tatarı Arif Ağa'ya hizmet ve yevmiye masârifi	153
Yekun	279.616
Behrâm Paşa hazînedârı Süleymân Ağa Sivas'dan gelüb Amasya'ya asker için gitdiğinde konak masârifi süvâri 10, esb 1 ve tatarın yevmiyesi	35
Bilâl Ağa Amasya'dan avdetinde konak masârifi piyade 5, esb 2	12,5
Ma'denden gelüb Asitâne'ye giden kabucılar kethüdâsı Sâlih Paşa Efendimizin konak masârifi	19
Asitâne'den gelüb bâ-emr-i âli Buhârâ'ya giden Mehmed Fâzıl'ın konak masârifi süvari 5, esb 2	300
Yahyâ Paşa hazînedârı Ünye'ye mütesellimliğe gitdiğinde ademlerine konak masârifi süvari 13	32,5
Yekun	279.745
[s. 89]	
Nakl-i yekûn	279.745
Devletlü Gâlib Paşa Efendimizin rahtuvân ağası Amasya'dan	17,5

avdetinde konak masârifî süvârî 7, esb 1	
Bâ-emr-i Alî Erzurum'a giden tobcı ve arabacıların ahmâl ev eskâllerine virilen bârgîr 120 aded 820 guruş ve bir gicelik ta'yinâtları ve han kirâsı 108 guruş esnâ-yı râhda telef olan bârgîr kıymeti 100 guruş	928
Devletlü Yahya Paşa Efendimizin teşrîflerinde dâ'ire-i devletlerine bir gicelik ta'yinât ve iki re's esb ve tobcı paşaya ve konakçıya ve zahîreciye ve çavuşlara ve kavâslara virilen	1595
Müşârün-ileyh hazretlerinin tobcı paşası ve konakcısı zahîrecisi geldikde konak masârifî süvârî 9, esb 1	45,5
Tûğ ile ve hazîne dâ'iresi ile ve müşârün-ileyh ile giden kılavuza virilen	45,5
Müşârün-ileyhin kavâsbaşısına neferâtıyla konak masârifî süvârî 13, esb 1	32,5
Yekûn	282.363,5
Müşârün-ileyhin hükkâmbaşı ve hazînebaşı sakâbaşı ve on sekiz res hayvanlarıyla meydanda Kuleli Hânında rü'yet olundıkda bir gicelik masârifleri	48,5
Kethüdâ bey kavâsları meydanda Suluhan'da rü'yet olundıkda bir gicelik masârifleri süvârî 8	20
Tuğ ile gelen kavâs ve tüfenkilerin konak masârifî süvârî 5, esb 2	27,5
Müşârün-ileyhin mühimmatdârı Devletlü Gâlib Paşa Efendimizin ... ⁵⁶ alemdârının konak masârifî süvârî 4, esb 2	20
Şark ordusuna giden devletlü defterdâr Efendi'ye virilen esb 1, 500 guruş ve sarrâfiye virilen 500 guruş ve kâtib efendilerine virilen 625 guruş ve iki kıt'a iştirâ emri getüren Hacı Veli Ağa'ya virilen 750 guruş ve tatarına virilen 30 guruş	2405
Yekûn	284.884,5
İmdâd-ı seferiye için buyuruldu getiren iç ağası Mehmed Ağa'ya virilen hizmet 150 guruş konak masârifî süvârî 2, esb 2, 10 guruş	160
Ma'den-i hümâyundan gelüb Der-aliyye'ye giden hazîne ile gelen cebelülerin konak masârifî süvârî 8, esb 2, 60 guruş mezkûr hazînenin beklemesiyle Turhal'a kadar götürülen cebelülere virilen ücret 36 guruş	76
Nühas nakli için gelen Bilal Ağa'ya ve asker için gelen Hüseyin Ağa'ya pusula-i Sivas virilen hizmet	2346
İştirâ husûsı için Erzurum'a i'lam ve mahzar götürülen efendilere harcırâh ve bârgîr kirâları	2346
Yekûn	289.812,5
Bu def'â bâ-emr-i âlî Sivas eyâletinden şark ordusuna tertîb olan bin	60.492

⁵⁶ Bir kelime okunamadı

nefer piyâde askerden Tokad ve nevâhîsine bâ-pusula-i şer'îye isâbet iden 171 nefer piyâdeden ez gayr-i nâhiye Tozanlu yüz kırk iki nefer piyâde isâbet idüb piyâde-i mezkûrun be her neferi dörtyüz yirmi altışar guruşdan olub eslihâ ve elbise ve vekîl-i harc ma'rifetiyl altı aylık mâhiyyeleri Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye mücibince	
Asker-i mezkûrdan kazâdan gelen neferlere yevmiye ve asker çıkıncaya kadar yevmiyeleri	107
Asker çıkarken iki def'ada kolcılara ve tüfenkilere ve nakîb çavuşlarına ve askerın noksanını tamam itmeye uşak tutmaya virilen tahsîsât ve asker ile Sivas'a berâber giden tüfenkilere ve asker defteriyle para götüren adama virilen	275
Bâ emr-i âli Der-aliyye'ye matlûb buyurılan bâ-pusula-i Sivas doksan yedi nefer asker-i mansûreden ale'l-hisâb Der-aliyye'ye irsâl olunan otuz sekiz neferin be her neferi yüz yirmi guruşdur	4560
Yekûn	355.246,5
Mezkûr askerlere elden virilen tahsîsât ve onbaşlarına	42,5
Tebşîr-i Sultân-ı Aliyye için ve Yahyâ Paşa Efendimiz teşriflerinde endahat olan barut-ı siyâh kıymeti 20,5 kıyye	164
Bâlâda mastûr şark cânibine giden askerın yüzbaşısı Osman Ağa'ya virilen hil'at bahâ 100 guruş ve bir res esb kıymeti, 150 guruş ve bir batmân kahve 72 guruş ve sancakdârına virilen bahşîş 36 guruş ve iki def'a Sivas'a kadar mekkâre ve 11 bârgîr 148,5 guruş	506,5
Der-aliyye'den gelüb Erzurum'a giden hazîne ile Niksar'a kadar giden cebelülere virilen	34
Umûr-ı vilâyet maslahâtıyla Sivas ve Amasya ve Niksar'a def'âtiyle giden sürücülere virilen hizmet	43
Yekûn	356.036,5
Defterdâr Efendi'nin kethüdâsıyla mühürdârına Niksar'a kadar onbir bârgîr kirâsı	66
Sivasa para götüren sürücüye virilen ücret	13
Asker gitmezden akdem asker çıkması için Sivas'dan haber getürmeye gönderilen sürücüye virilen ücret	13
Yekûn	356.128,5
Yahyâ Paşa Efendimizin Kazâbâd'da kalan bir re's kısırağını getirmeye giden sürücüye virilen ücret	6
Bişr-i Haccâc için el-Hâc müjdecî efendi'ye hil'at bahâ	100
Bâ-emr-i âli çiçek turşu için gelen mübâşir Ağa'ya virilen hizmet	200
Bâ-emr-i âli Sivas vâlisi devletlü Mehmed Paşa Hazretlerine sefer vukû'unda virilegelen imdâd-ı seferiye	3000
Seferiye-i mezkûr için emr-i âli getüren mübâşir Ağa'ya virilen	500

hidmet	
Yekûn	359.934,5
Yirmi sekiz bin guruş akce gûzeştesinden bâkî virilecek	561
Defterdâr Efendi'nin Erzurum tarafına mürûrlarında esnâ-yı râhda telef olan bir bârgîr kıymeti	200
Muharrem'in onbeşinci gününde mekkârecibaşıya virilecek altı aylık ücret	5000
Safer-i guresinden Rebi'ü'l-âhir gâyetine değin yüzbaşıya virilen üç aylık ücret	450
Yekûn	366.145,5
Şark ordusuna matlûb buyurulan şa'ir ve ağnâm ve araba ve şütûrân ve sefere gidilmesi için emr-i âlî sûreti ve buyuruldu getüren Kayalıoğlu Ömer Efendi'ye virilen hidmet 600 guruş uşağına 100 guruş	700
Der-aliyye matlûb olan askere ve ağnâm bedeliyesi bâ-buyuruldu gelen Hamamcıoğlu Osman Ağa'ya virilen hidmet	500
Ağa-yı mûmâ-ileyhin meks ve ikâmetlerinde konak masârifi sùvârî 5, esb 12	200
İmdâd-ı seferiye için Türkmânoğlu Amasya'dan avdetlerinde konak masârifi sùvârî 2,5, esb 1, guruş 6,5 ve kendine virilen hidmet 25 guruş	31
Yekûn	367.579
Kırkûç senesine mahsûben Samsun iskelesine nakl olunacak bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan fiy'at ihrâc oldıktan sonra Medîne-i Tokad ve nevâhîsinden mübâya'a bedeli	47.748
Bâ emr-i âlî şark ordusuna matlûb buyurulan sefer ve ağnâm ve araba bedelleri	110.717
Bâ emr-i âlî şark ordusuna ba pusula-i Sivas matlûb buyurulan aynen virilecek şütûrân bedeli	16.576
Yekûn	542.617
Fazîletlü hâkim Efendi'ye ber-mu'tâd virilen guruşda birer paradan harc-ı defter	5.950
Sa'âdetlü voyvoda Ağa'ya virilen tahsildâriye	5.950
Emîniye ve hüddâmiye	500
Katibiye, ihzâriye, ve kaydiye	290
Yekûn	555.307
[s. 88]	
Nakl-i yekûn	555.307
Müte'addid i'lam harcları	1500
Şerâfetlü nakîb Efendi'ye virilecek tahsildâriye	750
Sermaye için vaz' olunan	6.949

Yekûn	564.006 254.006 Kalan 310.000
-------	--

[88/ a]

Bâ emr-i âlî şark ordusuna tertîb-i evvel matlûb buyurulan süvâri ve piyâde askerden bâpusula Sivas, Tokad ve nevâhîsine musîb iki yüz seksen bir nefer asker için bâ-defter-i mümzâ ahz olunan 173.492 guruş def'aten sâniyede Sivas Tokad ve nevâhîsine matlûb buyurulan yüz yetmiş bir nefer askerden ez gayr-ı Tozanlu bâ-defter-i mümzâ ahz olunan 60.492 guruş ve asker-i mezkûrın sekiz neferine yüz ellîşer guruş noksan virildikde fazla kalan 1200 guruş Der-aliyye'ye matlûb buyurulan doksan yedi nefer asâkir-i mansûreden ez gayr-ı Tozanlu ale'l-hisâb irsâl olunan otuz sekiz nefere virilen 4560 guruş ile bâkî sâ'ir takâs ve mahsûb olan 5207 guruş ki, cem'an bâ-defter merzî ahz olunan 9767 guruş ve hazeriye husûsu için on bir bin guruşdan ez gayr-ı Tozanlu ahz olunan 9067 guruşuna cem'an ikiyüz elli dört bin altı guruş yekun defterden fûrû-nihâde olundıkda ve bu def'â tevzi' olan yalnız üç yüz on bir bin guruşdır.

Hisse-i mahallât derun-ı şehir	<u>Guruş</u> 234.850 Mukaddem virilen ale'l-hisâb fûrû-nihâde 050.000 Yekûn 184.850
--------------------------------	---

Hisse-i nâhiye-i Komanat	24.024
--------------------------	--------

Hisse-i nâhiye-i Kâfirnî	14726
--------------------------	-------

Hisse-i nâhiye-i Tozanlu	<u>Guruş</u> Ber mûcib-i sened tekâlif-i padişâhîden 33.467 Vüzerây-ı Azâm mürûrında ber mûcib-i sened 01.000
--------------------------	---

	Hazeriye husûsı için on bir bin guruşdan 01.933 Yekûn 36.400
--	--

[88/ b]

Mahallât der-Nefs-i Şehri Tokat			
Mahalle-i	Guruş	Mahalle-i	Guruş
Rüstem Çelebi	2985 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0600</u> 2385	İsâ Fakîh	1797 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0330</u> 1467
Sarı Güllük	1175 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0280</u> 0890	Taşcı Mahmud	1464 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0300</u> 1164
Keçeciler	1377 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0280</u> 1097	Sofıyyûn	1198 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0240</u> 958
Ankara	336 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>080</u> 256	Alaca Mescid	922 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>240</u> 682
Güzel Aşçı	2746 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0380</u> 2366	Gaybî	2396 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0600</u> 1796
Seyyid Necmeddin	2194 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u>	Hacı İbrâhîm	4188 <u>Bundan akdem virilen</u>

	<u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0360</u> 1834		<u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0800</u> 3388
Şucâ'addîn	1713 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0300</u> 1413	Semerkandî	3288 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0600</u> 2688
Yazıcıık	1302 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0330</u> 972	[s. 87] Tatarcık	1991 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0330</u> 1661
İvaz Paşa	769 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>120</u> 649	Veled Gaybî	354 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>120</u> 234
Acebşîr	1000 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde 120</u> 880	Molla Bektaş	433 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde 120</u> 353
Cilfek	448 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde 150</u> 298	İplik Pazarı	92 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde 20</u> 72
Kaya	1838 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0250</u> 1588	Câmi'-i Kebîr	3502 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0700</u> 2802
Za'îm	3017 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u>	Ka'be Mescidi	11490 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u>

	<u>0700</u> 2317		<u>3020</u> 8470
Melik Danişmend	769 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>180</u> 589	Simavon	648 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>120</u> 528
Baba Osib	92 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>30</u> 62	Çaşnigîr	1759 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0350</u> 1409
Meydan Müslim	4435 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0500</u> 3935	Meydan Zimmî	648 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>100</u> 548
Zincirlikuyu	1106 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0240</u> 866	Cehganlu	1244 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>280</u> 964
Mihmâd Hâcib-i Müslim	2100 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0600</u> 1500	Mihmâd Hâcib-i Zimmî	1106 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0300</u> 806
Mihmâd Hâcib-i Zimmîden manzil istirâ iden Müslim bölüğü	1059 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0270</u> 789	Mihmâd Hâcib-i Zimmîden Hacı Hasan Bölüğü	2112 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>600</u> 1512
Samyeli	1200 <u>Bundan akdem virilen ale'l-</u> <u>hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u>	Muslihiddîn	1596 <u>Bundan akdem virilen</u> <u>ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u>

	<u>230</u> 0970		<u>0300</u> 1296
Taş Nerdibân	794 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>200</u> 594	Yahudiyân	856 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>250</u> 606
Yar Ahmed	10549 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>2650</u> 7899	Yaşmeydan	15296 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>3100</u> 12196
Soğukpınar-ı Müslim	13425 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>3100</u> 10325	[s. 86] Horuş	3803 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0790</u> 3013
Soğukpınar-ı zımmî	1705 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0330</u> 1375	Mahmud Paşa	2285 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0500</u> 1758
Geyras	1291 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0240</u> 1051	Beybağı	3432 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>800</u> 2632
Akdeğirman-ı Müslîm	1889 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0320</u> 1569	Akdeğirman-ı zımmî	1106 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0200</u> 906
Dabbağhâne-i Atîk	3416 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u>	Çay-ı Müslim	3736 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u>

	<u>0600</u> 2816		<u>1000</u> 2736
Çay-ı Zimmî	2765 <u>Bundan akdem virilen ale'l- hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0700</u> 2065	Mehmed Paşa	855 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>150</u> 705
Hâlid	600 <u>Bundan akdem virilen ale'l- hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>350</u> 250	Hoca İbrâhîm	2561 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0500</u> 2061
Dabbağhâne-i cedîd	2096 <u>Bundan akdem virilen ale'l- hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0500</u> 1596	Zilli Hacı	3627 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0500</u> 3127
Veled-i Ayas	3849 <u>Bundan akdem virilen ale'l- hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0700</u> 3149	Çilehâne	4000 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0840</u> 3160
Sabunhâne	847 <u>Bundan akdem virilen ale'l- hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>250</u> 597	Cemâle'd- dîn	2350 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0420</u> 1930
Dirâz-ı müslim	1002 <u>Bundan akdem virilen ale'l- hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0300</u> 702	Dirâz-ı Gebrân	648 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>200</u> 448
Terbiye-i sagîr	2704 <u>Bundan akdem virilen ale'l- hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u>	Terbiye-i kebîr	7960 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u>

	<u>0600</u> 2104		<u>1500</u> 6460
Seyfeddîn	2687 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0450</u> 2237	Su içmez	1408 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>0250</u> 1158
İçmesu	5548 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>1100</u> 4448	Dere	6573 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>1550</u> 5023
Aleksân	645 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>160</u> 485	Siyah puş	6239 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>1750</u> 4489
Menîce	9174 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>1900</u> 7274	[s. 85] Cedîd	5735 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>1020</u> 4715
Hoca Ahmed	23532 <u>Bundan akdem virilen ale'l-hisâb</u> <u>fürû-nihâde</u> <u>4800</u> 18732		
Yekûn: Bu def'a tevzî'den isâbet iden ikiyüz otuzdörtbin sekizyüzelli guruşdan mukaddeman virdikleri ale'l-hisâb ellibin guruş bedelü'l-ihrac bâkî kalan yalnız yüz seksendörtbin sekizyüzelli guruşdur			234.850 50.000 184.850

Bâlâda mastûr mahallât ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu ikiyüz kırküş senesine mahsûben bâ-emr-i âlî Samsun iskelesine nakil olunacak mübâya'a bedeliyesiyle şark cânibi ordusu için matlûb-ı hümâyun buyurulan şa'îr ve

ağnâm ve araba ve şutûrân bedelleri ve kırkdört senesi Muharrem'in on beşinden mekkârecibaşıya virilecek altı aylık ücret ve Muharrem guresinden Rebû'l-evvelin onbeşine kadar bâ-deter-i müfredât masârifât-ı belde ve harc-ı imzâ ve tahsildâriye ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve hafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le alâ-vechi's-sıhha hisâb ve cümle muvâcehesinde feth ve kırâ'at olundıkda üçyüz onbin guruşa bâliğ olub mebâliğ-i mezkûrdan ber-mu'tâd nevâhî hissesi ba'de'l-ifrâz bâkî kalan ikiyüz otuzdörtbin sekizyüzelli guruş derûn-ı şehrin her bir mahallesinin şenlik ve tahammüllerine göre tahtlarında terkîm olunduğı vech üzere isâbet itmişdir meblağ-ı mezbûrî beyninizde cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûre teslim eylesiniz. Hurre fi'l-yevmi'l hâmis aşer min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene erbâ' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[85/ a]

Nâhiye-i Komanat Tâbi'-i Tokat							
Karye-i	Guruş	Karye-i	Guruş	Karye-i	Guruş	Karye-i	Guruş
Geksi	168	İzbesti	224	Difye	448	Yelbe	168
Gevle	252	Aluc	224	Ahmed Alanı	252	Yeni	112
Fineze	84	Çöreği Büyük	84	Bula	112	Kızıl	336
Zazara	224	Cincife	168	Hulvar	196	Omala	1148
Bizeri	1372	Boyalı	448	Sideni	672	Tekye Bazular	140
Musalı	196	Köseli	392	Serkiz	224	İze	1064
Eskiğin	784	Kemkez	336	Ohtab	1680	Dönekse	672
[s. 84] Armus	1232	Acıpınar me'a Kışla	560	Mülk	84	Üçgöl	616
Kadıvakfi	448	Mamu me'a Tut	224	Kevahlık	252	Gevrek	840
Kızıldere	84	Firedökse	1792	Fenk	2184	Mardosoba	896
İncesu	84	Beşviran me'a Saltık	784	Bayram	84	Dekseci	168
Kirkoros	1344	Kızılöz	170				

Yekûn	24024
--------------	--------------

Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu ikiyüz kırküş senesine mahsûben bâ-emr-i âlî Samsun iskelesine nakil olunacak mübâya'a bedeliyesiyle şark cânibi ordusu için matlûb-ı hümâyun buyurılan şa'îr ve ağnâm ve araba ve şutûrân bedelleri ve kırkdört senesi Muharrem'in on beşinden mekkârecibaşıya virilecek altı aylık ücret ve Muharrem guresinden Rebû'l-evvelin onbeşine kadar bâ deter-i müfredât masârifât-ı belde ve harc-ı imzâ ve tahsildâriye ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve yafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le alâ-vechi's-sihha hisâb ve cümle muvâcehesinde feth ve kırâ'at olundıkda üçyüz onbin guruşa bâliğ olub mebâliğ-i mezkûrdan ber-mu'tâd nevâhî hissesi ba'de'l-ifrâz hisse-i mezkûrden nâhiye-i mezbûrenin şenlik ve tahammüllerine göre her bir karyenin tahtlarında terkîm olundığı vech üzere yirmidört bin yirmi dört guruş isâbet itmişdir meblağ-ı mezkûrı beyninizde cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûre teslim eylesiniz. Hurrîre fi'l-yevmi'l hâmis aşer min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene erbâ' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[84/ a]

Nâhiye-i Kâfirnî Tâbi'-i Tokat							
Karye-i	Guruş	Karye-i	Guruş	Karye-i	Guruş	Karye-i	Guruş
Almus	2153	Gezgi	294	Doduhta	586	Kurisekü	74
Zuğrı	1476	İlgit	147	Meyillü	1078	Tiyeri	661
Minger ve Filtise	735	Gök me'a Ceğcek	1298	Çat	98	Yapıcı	74
Çiftlik	343	Alan	269	Ceğitler	931	Tomâra	269
Eftalit	245	Yapalak	220	Leveke	294	Ekseri	392
Varzıllar	442	Karadere me'a Sideni	759	Fenk	392	Mohat	1176
Teknecik	220						
Yekûn						14726	

Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

İş bu ikiyüz kırkûç senesine mahsûben bâ-emr-i âlî Samsun iskelesine nakil olunacak mübâya'a bedeliyesiyle şark cânibi ordusu için matlûb-ı hümâyun buyurılan şa'îr ve ağnâm ve araba ve şutûrân bedelleri [s. 83] ve kırkdört senesi Muharrem guresinden mekkârecibaşıya virilecek altı aylık ücret ve Muharrem guresinden Rebû'l-evvelin onbeşine kadar bâ deter-i müfredât masârifât-ı belde ve harc-ı imzâ ve tahsildâriye ve emîniye ve hüddâmiye ve tertîb-i defter ve yafta kalemiyesi ve kaydiye cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le alâ-vechi's-sihha hisâb ve cümle muvâcehesinde feth ve kırâ'at olundıkda üçyüz onbin guruşa bâliğ olub mebâliğ-i mezkûrdan ber-mu'tâd nevâhî hissesi ba'de'l-ifrâz hisse-i mezkûrdan nâhiye-i mezbûrenin şenlik ve tahammüllerine göre her bir karyenin tahtlarında terkîm olundığı vech üzere ondört bin yediyüz yirmi altı guruş isâbet itmişdir meblağ-ı mezkûrî beyninizde cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûre teslim eylesiniz. Hurrîre fi'l-yevmi'l hâmis aşer min şehri Rebi'ü'l-evvel li-sene erbâ' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[83/ a]

Mesci Bilal'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cilfek mahallesi ahâlîlerinden olub Şâm-ı şerîfden misâfîren sâkin iken duyûnı terekesinden ezyed olduğu halde bundan akdem fevt olan Mesci Bilal ibn-i Abdullah nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Emine bint-i Hasan ile sulbiye-i sagîre kızları Vâhide ve Zâhide ve Âbide ve Fâtımâ'ya münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra sagîrân-ı mezbûrân li-ecli'd-da'vâ ve hisse nasb olunan vâlideleri vârise-i mezbûre talebi ve ashâb-ı duyûn ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve verese-i mezbûre ve ashâb-ı duyûn iltimaslarıyla sûk-ı sultânide ba'de'l-müzâyede esmân-ı misilleriyle bey' ve beyne'l-guremâ tevzî' ve taksîm olunan

müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ber vech-i âtî zikr olunur.
Hurrîre fi'l- yevmi'l hâmis min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'in ve
mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bâb	200
Şilte Döşek	1	4
Yorgan	1	12
Yasdık	6	7guruş 18 para
Yan minderi	1	15guruş 15 para
Def'a yasdık ve minder	1, 4	4guruş 26para
Güğüm	1	12
Camaşur leğeni	1	38,5
Camaşur kazganı	1	38
Evânî-i nühâsiye	Parça 4	8
Kilim	1	3
Def'a kilim	1	10guruş 11para
Def'a nühas	Parça 7	22guruş 30para
Def'a nühas	Parça 4	22,5
Bakrac	1	10
Şam'dan ve fener	2, 1	5,5
Nakid der kise		22
Dikici âlâtı		20
Göbek miski		20
Der-zimmet-i na'lçacı Ebû-Bekir		25
Hırdavât-ı menzil		10
Yekûn		511

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	12
Masârif-i müteferrika	4
Hamâliye ve dellâliye ve kirâ-yı dükkan ve masârif-i sâ'ire	14
Ba'de's-sübût ashâb-ı deyn alacağından lâzım gelen resm	48
Yekûn	78

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-guremâ	433
---	-----

Açıklama	Guruş
----------	-------

Deyn-i müsbit-i Kantaroğlu Hüseyin be-şehâdet-i Şerif bin Hüseyin ve Mehmed bin İsmâ'îl gıbbü't-tahlîf	300guruş An-guremâ 165guruş, meblağ32
Deyn-i müsbit-i Ahmed Usta be-şehâdet-i Yusuf bin Abdülkerim ve Hâfiz Mehmed bin Abdullah gıbbü't-tahlîf	52guruş An-guremâ 28guruş, meblağ77
Deyn-i müsbit-i Mü'ezzinoğlu Molla Mehmed be-şehâdet-i Sâlih bin Ali ve Emîn bin Dav'ud gıbbü't-tahlîf	34guruş An-guremâ 18guruş, meblağ89
Deyn-i müsbit-i Hâfiz Ahmed be-şehâdet-i Hacı Mehmed bin el-Hâc Ali Efendi ve Sâlih bin Ali gıbbü't-tahlîf	50guruş An-guremâ 27guruş, meblağ65
Deyn-i müsbit-i Hüseyin Pehlivan be-şehâdet-i Molla Mustafa bin Hamza ve Mahmud bin Mahmud gıbbü't-tahlîf	100guruş An-guremâ 55guruş, meblağ10
Deyn-i müsbit-i el-Hâc İbrâhîm Ağa be-şehâdet-i Hâfiz Ahmed bin el-Hâc Mehmed ve Mehmed bin İsmâ'îl gıbbü't-tahlîf	100guruş An-guremâ 55guruş, meblağ10
Mihr-i misl li-zevceti'l-mezbûre	150guruş An-guremâ 82guruş, meblağ76
Yekûn	Duyûn 786 An-guremâ 432 guruş, Meblağ 119 Meblağü'l-bâkî 1

[s. 82] [82/ a]

Asker için Sûret-i Emr-i Âlî Kaydı

Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebbirü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sünûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ sâbıkân Çıldır vâlisi olup ref'-i vezâretle Amasya ikâmete me'mûr iken bu def'â ibkâ-yı vüzeratıyla Sivas eyâleti uhde-i ehliyetden ihsan ve tevcih ve Çorum sancağının emr-i idâresi dahi kendüye ihâle ve tefvîz kılınan vezîrim İsmâil Hakkı Paşa edâma'llâhû ta'âlâ iclâlehû tevkî'-i ref'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki,

dînimizin düşmanı olan Moskovlu'nun şark tarafında derkâr olan hücum ve iftihâmına mebnî hatt-ı şarkiyenin kilidi mesâbesinde olan Kars ve Ahışa kal'aları birer takrîb ile eyyâdî istilâsına geçmiş ve bu cihetle kefare-i makhûre fırsat bularak ma'âzallâhu ta'âlâ gün be-gün berülere tahattî ve tacâvüze teşebbüs itmiş ve el-hâletü hâzihî şark ordusunda mevcut asker-i İslâm mukâbele düşmana gayr ve âtî olmak mülâsebesiyle tekrâr semt ve münâsib olan eyâlet ve elviyeden Erzurum'a serîan ve icâleten asâkir-i vefîre sevk ve irsâliyle esbâb-ı takviye ve istihkâmâtın istihsâli farîzeden görünmüş olmakdan nâşî bundan akdem Sivas ve Amasya ve Çorum sancaklarıyla sâ'ir ol havâliye münâsib olan eyâlet ve elviyede kâ'in bi'l-cümle kazâların voyvoda ve â'yânları kazâlarının eli silah tutan kâffe-i ehl-i islâmını süvârî ve piyâde olarak bi'n-nefs istihsâbı ile hâlâ Erzurum ve Diyarbekir ve Rakka vâlîsi ve Bozok sancağı mutasarrıfı ve mâ'den-i hümâyûn emîni bi'l-istiklâl şark ordusu ser-askeri düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Sâlih Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehû ma'iyetlerine irişmeleri zımnında mukaddemce her birilerine başka başka evâmir-i aliyyem ısdâr ve me'mûr-ı mûmâ-ileyhi serî'an tahrîk ve Erzurum'a sevk eylemek üzere mu'ahharan hademe-i devlet-i aliyyemden sürücüler ta'yin ve tisyâr olunmuş ve zikr olunan Sivas ve Amasya ve Çorum sancaklarında kâ'in kazâların voyvoda ve â'yânları bu def'a Trabzon eyâleti uhdesine tevcih olunan Selefin Süleymân Paşa-zâde düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Osman Paşa edemallâhu ta'âlâ iclâlehû ma'iyetine tecemmü' eylemek ve müşârün-ileyh dahi sâlifü'z-zikr sancaklar halkını bi'l-istishâb şark ordusuna irişmek üzere me'mûr kılınmış ve zikr olunan Sivas ve Amasya ve Çorum ve Divriği sancaklarında kâ'in kazâların ehl-i islâmını dahi Sivas vâlîsi ma'iyetine sevk eylemek üzere rikâb-ı müstetâbımdan bi'l-fî'îl mirâhor-ı sâni olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekarim Abbas Bey dâme mecdühu

mahsûs sürücü olarak gönderilmiş ise de bu def'a zikr olunan Sivas eyaleti müşârün-ileyhin uhdesinde sarf ve tahvîl kendüye Trabzon eyâleti ve Faş Kal'ası muhafazası şartıyla Konya sancağı ve Anapa ve Soğuncuk Kal'aları ve Gelincik Limanı ve Muhafızlığı ve Karahisar-ı şarkî voyvodalığının emr-i idâresiyle bi'l-cümle kabâ'il ve ikdâm nezâreti ve sâ'ir ol havâlînin bi'l-istiklâl askerliği ihâle ve tefvîz olunmuş olduğundan müşârün-ileyhin yerine â'mâl ve idâre-i askerîyeyi lâyıkiyle bilür ve def-i sâ'il îmârını ez her cihet dilîrâne ve merdâne çalışur ve vüzerâ-yı azâmımdan âkıl ve niyetkâr ve cesur ve sadâkat şî'âr birinin ta'yini lâzım gelmiş olub sen ki vezîr-i gayretsemîr-i müşârün-ileyhsin senin evsâf-ı mezkûre ile ittisâfın ter-i hümâyûn-ı mülûkânemde ma'lûm ve senden din ve devlet-i aliyem uğrunda ezdîl ü cân hüsn-i hizmet ve tarafına zuhûrî me'mûl ve meczûm olduğına hakkında âfitâb-ı kîni tâcihandârânem lâmi' ve tâbân ve ...⁵⁷ âtifesini mülûkânem sâtı' ve dırâşân olarak avâtıf-ı aliyye-i şâhâne avârif-i celîle-i mülûkânemden gâyet efzây sahîfe-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı muhabbet makrûn-ı pâdişâhânem mûcibince vüzâranın ibkâsıyla zikr olunan Sivas eyâleti ya'ni bi'n-nefs-i Sivas sancağının emr-i idâresi dahi uhdene ihale ve tefvîz olunmuş olmağla vusûl-i ferman-ı meâlî ünvânımdan dâ'ir ve etbâğını şân-ı vezârına lâyıık ve şâyân olduğu vechle ta'zîm ve tetmîm ve mansıbın olan Sivas ve Amasya ve Çorum sancaklarında ne kadar kazâ var ise bi'n-nefs voyvoda ve â'yanları başbuğlıklarıyla ma'iyetinde tecemmü' fermanım olan kâffe-i ehl-i islâmın sür'at-i hareket ve ihrâcları husûsı tarafından dahi buyrulduklar tahrîr ve mübâşirler tesyîriyle isti'câl iderek hazır olanlarını hemân istishâb ve mâ'adâsı dahi verândan bî terbî ma'iyetine irişmek üzere tenbih ve te'kîd birle bir sâ'at evvel ser-asker-i müşârün-ileyh ma'iyetine irişüb herhalde merâsim-i iltifat ve yek cihetiyle ri'âyet ve her vechle rey ve

⁵⁷ Bir kelime okunamadı

idâresini muvâfakat iderek avn ve inâyet-i hazret-i bârî ve imdâd-ı rûhâniyet-i cenâb-ı risâlet-penâhî ile küffâr duz hâk-râzdan ahsâr ve intikâm ile şu Kars ve Ahışa kal'âlarının eyâdî nuhûset miyâdilerinden istihsâsına bezl ve say' ve kudret ve berülere tecâvüz ve tahattî dâ'iyesinde olan adây-ı dînin kahr ve termîrleri esbâbının istihsâline sarf-ı dikkat ve'l-hâsıl bu günler tamamen dîn-i mübîn ve devlet-i aliyye-i abd-i rahîme cân ve bâş ile hizmet ve ibrâz-ı sadâkat-i levâzımâtı idecek vakitler olduğına mebnî göreyim bu maddede hâb ve rahatı harâm ve bi-avn-i ta'âlâ maslahat-ı mezkûre muvaffak olmağlığı kendüne leyl-i nehâr akdem-i merâm iderek bir an ve bir sâ'at mukaddem işe yarar asâkir-i külliyyet ile Erzurum'a irişüb senden me'mûl-i şâhânem olan hüsn-i hizmet ve sadâkat-i levâzımını vücûda getürmeğe kemâliyle ihtimâm ve gayret ve sâlifü'z-zikr Sivas ve Amasya ve Çorum sancaklarını dahi tarafından mu'tedil re'âyâ perver mütesellimler ile zabt ve rabta dikkat ve Çorum sancağının hâsılat ve ta'yinât bedeli olarak tasarrufuna âid olan ma'lumü'l-mikdâr mâhiyyeyi mahalline te'diye ve teslîm itdirerek hüsn-i idâreleri esbâbını istikmâle ve her halde şerîat-ı mutahhara ve hazret-i peygamberîye temessük ve tevessül ve sıyânet-i fukarâ zu'afâ ehemmine sarf-ı rü'yet eylemek fermânım olmağın me'mûriyetini hâvî rikkâb-ı müstetâb iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh hükm-i münîfime mâtûya ile irsâl ve tisyâr kılınmışdır imdî keyfiyet-i me'mûrînin ma'lumun oldıkda ber minvâl-i muharrer amel ve hareket ve setden me'mûl ve muntazır-ı şâhânem olan kâr-şinâsi ve rü'yet ve ...⁵⁸ ve sadâkat-i levâzımını ibrâz ve izhâr ile hakkında tezâyüd tevcihât-ı mehâsin âyât-ı mülûkânemi müstelzim olur hidemât-ı memdûha ve harekât-ı mergûbe vücûda getürmeğe bezl madâ-yı liyâkat ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâl ve âsârı ...⁵⁹ der-bâr-ı şevket-karârım tahrîr ve işâret eylemek bâbında fermânım âlişânım sâdir olmuşdır

⁵⁸ Bir kelime okunamadı

⁵⁹ Bir kelime okunamadı

buyurdum ki [boşluk] vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerfyafte-i sudûr olan fermânım vâcibü'l-ittibâ' ve'l-azmü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle amel ve hareket ve hilâfından be-gâyet hazer ve mücânebet eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timad kılasın. Tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniye-i Mahrûse

[s. 81] [81/ a]

Devletlü Sivas Vâlisi Hakkı Paşa Efendimizin İ'lân-ı İşâ'asıyla Asker Asker Hâzır Müheyyâsı İçün Gelen Buyuruldu Kaydı

Şerî'at-şî'âr Tokad kâdîsı fazîletlü efendi zîde fazluhû ve me'zun bi'l-iftâ fekkâhetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası izzetlü Hüseyin Ağa zîde kadrihu ve fâhrü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı memleket ve erkân-ı vilâyet ve ashâb-ı suhân ve iş erleri zîdet mekkâdiruhum inhâ olunur ki, iş bu ikiyüz kırk dört senesi şehri Rebî'-i sâninin on ikinci günü avâtîf-ı aliyye-i mülûkânem ve avârif-i behiyye-i hüsrevânedan ibkâ-yı vezâretimizle Sivas eyâleti uhde-i hâlisânemize tevcih ve inâyet ve ihsân-ı hümâyun buyurularak cümleye beyândan müstağnî olduğu üzere dîn ve devletimizin düşmanı olan Moskov gavurlarının bi-fitne-i memâlik-i islâmiyeye her taraftan cümle islâmyenin kilidi mesâbesinde olan Kars ve Ahışha kal'âlarını birer takrîb-i eyâdî istilâsına geçürmüş ve nice nisvân ve sıbyân ayaklar altında kalmış olduğundan ehl-i îmân olanlara bu günler oturub ve durmak harâm ve gazâ ve cihâd emrinde nasb nefs-i ihtimâm farz-ı ayn olduğundan eyâlet-i mezbûrun kâffe-i elviye ve kazâların mütesellim ve voyvoda ve â'yânları başbuğluklarıyla dâ'irelerinde ve kazâlarında eli silah tutar ve harbe muktedir olan piyâde ve süvârî-yi ehl-i islâmını istishâb iderek ma'iyetimiz ile şark ordısı ser-askeri zafer-peykeri

ma'iyet-i devletlerine me'mûriyetimize dâ'ir şerefbâş-ı sahîfe-i sudûr buyurılan evâmir-i aliyye mûcibince ârâmgâh-ı sâbıkamız olan Amasya'dan kıyâm ve hareket ve iş bu Cemâziye'l-evvelin dokuzuncu günü mukır-ı hükmetimiz olan Medîne-i Sivas'a vusûlümüz mukarrer kerde cenab-ı rabbi'l-izzet kâide-i diriye-i müstedîme üzere tertîb-i dîvân ve tertîl-i fermân-ı celîlü'l-ünvân ile edâ-yı lâzime resm-i erkân kılındığının havza-yı hükümetimiz olan elviye ve kazâ işâ'et ve i'lân olunmak iktizâ-yı hükümet ve emr-i me'mûriyetimizden idüğü imdî siz ki muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet-i emr ve irâde-i me'mûriyet sûret-i mantûk emr-i âlî ve buyuruldımızdan ma'lûmunuz oldıkda kazânızdan ve dâ'irenizden eli silah tutan harb ve darba mukadder ve işe yarar piyâde ve süvârî olarak tertîben ve müheyyen ve hîn-i matlûbumuzdan bi'l-istishâb tarafımıza vusûle sür'at ve bu vesîle ile fukarâ ve zu'afâyâ zulm ve te'diyât-ı mübâ'adet ve her halde icrây-ı şerî'at garrâ-yı Muhammedîye'ye dikkat ve zabt ve rabt-ı erâzil ve eşkiyâ ve taltîf kılub fukarâ ve zu'afâ esbâb-ı istihsâbını istikmâ ihtimâm ve gayret ve cümleden cânib-i seniyyü'l-münâkıb hazret-i padişâhî ve taraf-ı hâlisânımız için da'vât-ı hayriye-i isticlâmız muhâberet eylemeniz bâbında i'lân ve inşâ'ını hâvî ber mantûk-ı emr-i âlî dîvân-ı eyâlet-i Rûm'dan iş bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve akrâr-ı miftâh ağası Râşid Ağa ile irsâl olunmuşdır inşâ-allâhu teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ber mûcib-i buyurıldı amel ve hareket ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyü. Fî 15 Câ Sene (12)44

[81/ b]

Şark Ordusu Matlûbâtından Mübâya'a Bedeli İçün Gelen Buyurıldı Kaydı

Mesned nişîn şerî'at-ı garrâ Tokad kâdîsı fazîletlü efendi zîde fazlühû ve me'zun bi'l-iftâ fekâhetlü zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası izzetlü Hüseyin Ağa zîde kadrihu ve mefâhirü'l- akrân vücûh-ı belde ve sâ'ir

ashâb-ı suhân ve iş erleri zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki, şark cânibi ordısı mürtebâtından olarak Sivas mahkemesinden mahrec ve mümzâ ber mûcib-i pusula-i şer'îye kazâlarınız hisselerine musîb mübâya'a bedeliyesinden hâliyâ habbe-i vâhîde zuhûr itmeyüb ukde-i ta'vîk ve te'hîrden oldığı ve mürettebât-ı deyneden olub akdem bâ-akdem sür'at-i husûlünde her yerleriniz kemâl mertebe sa'y ve ihtimâm hâlâ kelâmlarınız lâzım halde iken el-hâletü hazihî betâbet gün hareketleriniz tamâm-ı rehâvetlerinizden muktezî idüğünden encâmında ve hidmetini her birleriniz çekecekleriniz ma'lûmlarınız oldıkda imdî sizler ki muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz vusûl-i buyuruldımızda bu emr-i dînin bir kadem akdem sür'at-i husûlünde her birleriniz hâb-ı rahâtı terk ile kazâlarınız hissesine nasb ber mûcib-i pusula-i şer'îye mübâya'a-ı bedeliye yerlü yerinden vâcib ve iktizâ iden mahallerden cem' ve tahsîl ve der-dest-i tahsîl olan kabzına me'mûre teslîm ve tarafımıza irsâl ve mâ-bâkîsinin kısmını dahi icâleten tahsîl ve peyderpey irsâl ve tarafımıza teslîm ve teberiye-i zimmet husûsuna her birleriniz dikkat ve bezl hâsıl-ı mukadderet ve gayret eylemeleriniz bâbında te'kîd ve isti'câli hâvî dîvân-ı eyâlet-i Sivas'dan iş bu buyuruldı tahrîr ve ısdâr ve ile tisyâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân dîvândârımız Hurşid Ağa [boşluk] olunmuşdır inşâ-allâh-u teâlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden gâyetü'l-gâye mübâ'adet eyleyesiz deyü. Fî 15 Câ Sene (12)44

[81/ c]

Menzil Nizâmı İçün Gelen Buyuruldı Kaydı

Umûr-ı mehâm saltanat-ı seniyyenin sür'at-i husûli kirâcılarının i'mâl ve hüsn-i râbitâyâ idhâliyle tevânâ ve işe yarar hayvanât ve bârgîrlerin rabt ve âmâde ve müheyyâ olunması lâzime-i halden olmadığına binâen bu def'â menzilhânelerde mevcûd olan kirâcibaşlıkların bârgîrleri lâger ve kudretsiz olmayarak işe yarar kuvvetli ve tevânâ

bârgîrler rabt ve âmâde ve hademe ve ulak tâ'ifeleri vürûdlarından avk-ı te'hîr itmeksizin erkâb ve cânib me'mûrlarına îsâl itdirilmesi tenbîhini nâlık şerefsudûr iden bir kıt'a buyuruldu-ı sâmi emr-i üslûbları Tokad mahkemesine vürûd eylediği kayd-şod Fî 21 Câ Sene (12)44

[s. 80] [80/ a]

Asâkir'in İhrâcı İçün Gelen

İş bu sefer-i hümayun-ı esfâr-ı sâbıkâya mugîs ve mûmâil olmadığına mebnî yaz ve kış denmeyerek bundan böyle dahi kâffe-i me'mûriyetin bir taraftan sür'at-i hareket ve azîmetleriyle bir kadem akdem gerek Rumilinde hazret-i sadâret-penâhî ordusuna ve gerek şark cânibi ordusuna me'mûr olmaları yerlü yerinden ihrâc ve isâle ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında cümleye hitâben bâ-sâdır olan emr-i âlişân-ı kâim-i makâm hazret-i sadâret-penâhî tatar odabaşısı İbrâhîm Edhem Ağa kulları mübâşeretiyile Medîne-i Tokat'da vürûd eylediği kayd-şod. Fî 15 Câ Sene (12)44

[80/ b]

Zirâ'at İçün Gelen Emr Kaydı

Fermân-ı adâlet iktirân-ı şâhâne ve kâffe-i ibâdu'l-lâh'ın refâh hâlleri ve memâlik-i mahrûsenin âbâdân ve ümrân-ı matlûb ve müstelzim-i pâdişâhâne olmağla Anadolu'nun sol kol yemîn ü yesâriyle nihâyetine varınca vâki' bi'l-cümle kazâ ve kasabât ve kurâ ahâlîsinden hiçbirini başıboş ...⁶⁰ gezdirmeyüb hâli olan yerleri o misillülere ekdirüb biçdirmeğe ve erbâb-ı zirâ'atden olub da kudreti olmayanlara dahi voyvoda ve a'yân vekiller taraflarından ve sâ'ir ashâb-ı ...⁶¹ câniblerinden tohum ve hayvân i'tâsıyla i'âne

⁶⁰ Bir kelime silik

⁶¹ İki kelime silik

olunarak mecmû‘ tarlaların zirâ‘at olunması ve ...⁶² istikmâline sa‘y ve gayret olunmak bâbında cümleye hitâben sâdır olan emr-i âlî kâim-i makâm hazret-i sadâret-penâhî tatar odabaşısı İbrâhîm Edhem Ağa kulları mübâşeretiyile medîne-i Tokad’a vürûd eylediği kayd-şod. Fî 15 Câ Sene (12)44

[80/ c]

Hallâc Ali’nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat’da Yazıcık mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hallâc Ali bin Emîn nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Ümmügülsüm bint-i Osman ile sulbiye-i sagîre kızı Şerîfe’ye münhasıra olduğu şer‘an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma‘rifet-i şer‘ tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farîzeti’ş şer‘îye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurre fi gurre-i Cemâziye’l-âhir li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi’eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bâb	120
Köhne Döşek	1	10
Yorgan	2	25
Köhne yasdık	4	20
Köhne kilim	1	8
Köhne kalice seccâde	1	2
Minder	2	2
Köhne kavuk ve sarık	1,1	4
Köhne şalvar	1	10
Köhne aba	1	6
Müsta‘mel entâri	1	8
Köhne cukâ abdestlik	1	10
Köhne şal ve kuşak	1	2
Duhan çubuğu	1 çift	1
Çuval	1 kile	4
Hinta	1 kile	4

⁶² Bir kelime silik

Şa'îr	5 rubla'ı	6
Camaşur leğeni	1	25
Camaşur kazganı	1	20
El leğeni ve ibrik	1, 1	10
Sagîr şam'dan	2	3
Karavan sagîr sini	1	4
Evânî-i nühâsiye	20 kıyye	80
Hırdavât-ı menzil		16
Müteveffây-ı mezbûrun bâ-defter zimem-i nâsda olan alacağı		44
Yekûn		480

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techiz ve tekfinine masraf	150
Resm-i kısmet	12
Masârif-i müteferrika	4
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li-zevceti'l-mezbûre be-şehâdet-i Ahmed bin Feyzu'llâh ve Topal Halil bin Hüseyin gıbbü't-tahlif	250
Yekûn	416

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	64
---	----

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevce	8
Hisse-i bint	56

[s. 79] [79/a]

Hisse-i Tokad Me'a'n-nevâhî Ber-Taksîm-i Hazeriye (9243 Guruş 30 Para)

Sivas ve Amasya ve Çorum ve Divriği sancaklarının harb-i şer'îye mukayyed eli silah tutar ehl-i islâmın Sivas vâlisi devletlü Hakkı Paşa Efendimiz hazretlerinin ma'iyet-i müşîrâneleriyle şark ordusuna sevk ve irsâl olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı celflü'l-ünvân ile sürücü mirâhor-ı sâni devletlü Abbas BeyEfendi'ye müşârün-ileyh hazretlerinin inzâm-ı re'yi âfleri ve cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tertib olunan hidmet-i mübâşiriyye altmış bin guruş ve otuz günlük masârifâtı altı bin guruş ve harc-ı imzâ cem'an altmış yedi bin altıyüz elli guruş sicil-i mahfûzda mukayyed ber-taksim-i

hazeriye livâ-yı Erba'a'ya lede'd-tevzi' kazâ-yı merkûme isâbet iden ber-vech-i bâlâ dokuz bin iki yüz kırk üç guruş otuz paradır.

Fî 29 Câ. Sene (12)44

[79/b]

Tokat'da mesned-nişîn şer'iat-ı garra faziletlü efendi zîde fazlıhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası izzetlü ağa zîde kadrihu ve vücûh-ı memleket ve ashâb-ı suhân ve iş erleri zîde't-mekâdiruhum inhâ olunur ki, Sivas eyâletinde kâ'in kâffe-i elviye ve kazâların eli silah tutan ehl-i islâmı şark ordusuna sevk ve irsâli bâbında şerefrîz sahîfe-i sudûr buyurılan fermân-ı vâcibü'l-ittiba'ile sürücü me'mur kılınan kethüdâ-yı bevvâbîn-i hazret-i şehriyari atufetlü Abbas Beyefendi hazretlerinin hizmet-i mübaşiriyyelerine altmış bin guruş ve yevmiye ikişer yüz guruşdan otuz günlük altı bin guruş ve bin altı yüz elli guruş harc-ı imzâdan ber-taksim-i hazeriye ve ber mûcib-i pusula-i şer'îye Tokad ve nevâhîsine isâbet iden dokuz bin ikiyüz kırk üç guruş dokuz para vusûl tezkeremizde îcâb ve iktizâ idenlerden cem' ve tahsil olunsun diyerek lâzım gelenlerden istidâna ve istikrâza ve kabzına me'mura teslim ve bir kadem akdem serî'an ve âcilen tarafımıza irsâl ve îsal eylemeleriniz havî ve bu husûs mevad-ı âhere kıyas olunmayarak sür'at vusûlünde hâb-ı râhatı terk ve ...⁶³ gayreti miyân-ı hamiyete bedel eylemelerinizi hâvî iş bu dîvan tezkeresi tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mîr-âhurumuz Mehmed Ağa ile ba'is ve tesyîr olunmuşdur bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdirki ber-vech-i muharrer hareket-i ibtidâr ile hilâfını tecvizden mübâ'adet eylemeleriniz matlûb ve mu'âtırdır.

Fî Gurre-i C. Sene 44

es-Seyyid İsmâ'îl Hakkı vâlî-i eyâlet-i Sivas

⁶³ Bir kelime okunamadı

[79/c]

Şerî'at-şi'âr Tokad kadısı fazîletlü efendi zide fazlıhu ve me'zun bi'l-iftâ fekâhetlü efendi zide-takvâhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası silahşörân-ı hassadan izzetlü Hüseyin Ağa zîde-kadrihu ve mefâhirü'l-akrân ve vücûh-ı belde ve sâ'ir ashâb-ı suhân ve iş erleri zîde't-mekâdiruhum inhâ olunur ki, hezm ve ihtiyat-ı ri'âyetle hasbü'l-iktizâ mevâd-ı şarkiyenin takvît ve istihkâmı lâzım gelerek Erzurum'a semt ve münâsebeti ve iktizâsı Sivas eyâletinde kâ'in elviye ve kazâların voyvoda ve â'yânları bi'n-nefs-i ma'iyet hâlisânımızla şark ordusuna me'mur kılınarak gerek dâ'irelerinde gerek kazâlarında eli silah tutan cümle ehl-i îmânın ordu-yı zafer-numûne tahrik ve tahrizleri husûsuna bâ-fermân-ı âlî sürücü me'mûr kılınan kethüdâ-yı bevâbîn-i hazret-i şehriyâri atûfetlü Abbas Beyefendi ve ma'iyetine ta'yin ve terfik kılınan silahşörân ve gedikli ağaların mübaşeretleriyle bundan akdemce vürûdlarında sâdır olan evâmîr-i celîle mantûkunca eyalet-i Sivas'ın hâvî olduğu sancak ve kazâlarına başka başka buyuruldumuzla mübâşirler tesvîk ve zikr olunan asâkir-i mürettebe ma'iyetine defter olunarak hâzır ve müheyyâ olmuş ise de Erzurum vâlisi ve şark seraskeri devletlü Sâlih Paşa Hazretlerinin bu def'a vârid olan bir kıt'a tahrîrat-ı âlîlerin me'alinde Erzurum şitânın mahalli olub hengâm-ı şitâda külliyyetlü asâkirin tecemmü' ve tahaşşürü zehâirin killetine bâdî olacağından gayri hengâm-ı şitâda mekslerinden perîşânü'l-hal olacakları âşikâr olduğu ve herkes olduğu hânelerde mesâbit ve rehâveti nefesine haram bilüb ve hâlini bi'l-mütâla'a bugün yarın gideceğiz fikrî ihzârıyla ...⁶⁴ kadar mekse tevkîf olunması bi-avn-i sübhânehu ve ta'âlâ evvel baharda ma'iyet-i hâlisânemizle ma'iyet-i müşîretleriyle vusûl ve iltihâka sür'at eylemeniz tahrîr ve iş'ar olunmuş olduğu imdî siz ki bâlâda muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet-i hâl ma'lûmunuz oldıkda tertîb ve

⁶⁴ Bir kelime okunamadı

tahrîr olunmuş olan asâkiri dağılmamış gibi heman yekun me'muriyete gideceğiz fikriyle oldukları hânelerinde hazır ve müheyyâ olarak meks ve tevkif ve hîn-i matlûbumuzda tarafımıza ulaşmak üzere buyuruldımıza muntazır ve müterakkıb olmaları ve me'muriyete gidilmek bahara ta'alluk olmuş diyerek asâkir-i mürettebenin gaflet ve hüsn-i cihetiyle ma'âz Allâhu ta'âlâ hîn-i matlûbumuzda asakirin cem' olunması bahânesiyle ağırca davranılmak ve tiz ulaşmamak lâzım gelür ise hüdâ-yı lem-yezl hakkı için sebep olanların hânümânleri harab ve çay haneleri lâne-gurâb ve sedd-i maktû'aları siyâsetgâh-ı saltanat-ı seniyyeden galatîden hakk-ı gayret kılınacağı tefekkür ve mülâhaza ve lâzım gelenlerin şevk ve heveslerine ilkâ iderek zikr olunduğı üzere [s. 78] hemen bu dakika me'muriyete gidilecek gibi oldukları hânelerinde meks ile buyuruldımıza ...⁶⁵ olmalarınızı hâvi vürûd iden tahrîrât hazret-i ser'asker zafer-peykeri mûcibince i'lânen ve ifhâmen dîvân-ı eyalet-i Rûm'dan iş bu buyuruldı tahrîr ve ısdâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ Beyefendi'nin hazînedârı Hasan Ağa ile ba'is ve tisyâr olunmuşdur inşâ-allâh-u ta'âlâ gerekdir ki, vusûlünde ber-vech-i meşrûh amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden gâyetü'l gâye hazer-u-tevakkî ve mübâ'det eyleyesiz deyü.

Fî 29 Câ Sene (12)44

[78/a]

Asitâne-i Aliyye'ye Gidecek Bâkî Kalan Asâkir-i Mansûrenin Buyuruldı Kaydı

Medîne-i Tokat'da mesned nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü efendi zîde fazlıhû ve me'zûn bi'l-iftâ fekkâhetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân silahşörân-ı hassadan voyvodası izzetlü Hüseyin Ağa zîde kadrihu ve sâ'ir vücûh-ı memleket ve ashâb-ı suhân ve iş erleri zîde kadrûhum inhâ olunır ki, tabur-ı cedîd-i hümâyun için bâ-fermân-ı âlî Sivas eyâletinden müretteb ve matlûb hazret-i cihandârî buyurılan

⁶⁵ Bir kelime okunamadı

Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye'den Tokad sancağı hissesine nasb kırk dokuz nefer asâkirin sür'at-i tertîb ve irsâli lâzimededen iken el-hâletü hâzihî ukde-i te'hire dûçar ile ta'vîki bi'l-vücûh mugâyir-i rızâ-yı âlî olduğundan peyder pey isti'câl olunmakta olduğu imdî siz ki bâlâda muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz bu husûsda ağmaz ve imhâl ma'âzallâhu ta'âlâ vehâmet ve nedâmeti mûcib olacağı âşikârından şimdiye kadar asâkir-i mürettebe-i mezbûre tertib ve tahrîr olunmamış ise vusûl-i buyurulduğumuzda alâ eyyi hâl tertib ve tahrîr ve müheyyâ idüb Der-âliye'ye gönderilmek için tarafımıza irsâle mübaderet ve bu neferât-ı mürettebe âhere kıyas tutulur mevâddan olmadığından işe yarar ve güzîdeleri intihab olunarak tertîb-i lâzimededen olduğu mülâsebesiyle dikkat ve ihtimam-ı dikkat ve ihtimâm ve heman arası uzamayarak cend-i rûza kadar muheyyâ ve hazır olunarak bir kadem akdem ve bir sâ'at mukaddemce defteriyle Der-aliyye'ye irsâl olunmak üzere îsâle müşâberet eylemeleriniz bâbında te'kîd ve isticâli hâvî dîvân-ı eyâlet-i Rum'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve kıdvetü'l akrân kethüdâyî Efendi'nin uşağı Teymur Ağa ile bâ'is ve tisyar olunmuşdur bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ber-mûcib-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâfindan tevakkî ve mübâ'adet eyleyesiz deyü.

Fî 27 Câ Sene (12)44

[78/b]

Âhî Evran Evkâfı'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da medfûn ashâb-ı hayrâtdan Ahî Evran nâm vâkıfın evkâfı kurâ ve mezâri'inden bin iki yüz kırk üç senesinde zirâ'at ve kırk dört senesinde vücûda gelen öşür mahsûlâtın bâ-ma'rifet-i şer' ve mürtezikâ-yı vakf-ı mezbûr masraflarıyla evlad-ı vâkıfdan mütevellîsinin hisâbı ba'de'l rü'yet ve masârifat ba'de'l ihrac ber-mûcib-i şart-ı vâkıf beyne'l evlâd ve'l-mürtezika tevzî' ve taksîm olunan öşür mahsûlâtın defter-i

müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf

Karye-i	Açıklama	Mikdar (kile)
Heriz	Hınta ve şa'ır	25,5
Göcenli	Hınta ve şa'ır	15,5
İsbolos	Hınta ve şa'ır	14
Kırlar tâbi'-i Kulaca	Hınta ve şa'ır	13,5
Bedir Kal'a	Hınta ve şa'ır	6
İzbesti	Hınta ve şa'ır	4,5
Yekûn		79

Min hâ'l-ihracât

Vakf-ı mezbûrun mahsûli mütevellî ma'rifetiyl ta'şir için sarf olunan kahve ve duhan ve kira-yı nakliye ve masârif-i sâ'irenin mecmu'ı dört yüz doksan beş guruşa balığ olub mebâliğ-i mezkûr için beher keyli otuzar guruşdan on kile hınta ve onbeşer guruşdan dokuz kile şa'ır cem'an yirmi bir kile yekûn defterden ihrac olunduğı iş bu mahale şerh virildi	Mikdar (kile)
Masârifat	21
Hisse-i sūdüs evlâdiyet ber-mûcib-i şart-ı vâkîf	9 kile 11 rubla'ı
Berâ-yı muhasebe	10
Yekûn	40 kile 11 rubla'ı

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-mürtezika
38 kile 5 rubla'ı

Açıklama	Mikdar	
	Müd	Rubla'ı
Vazife-i İmam es-Seyyid Mustafa ve karındaşı Mehmed	2	22
Vazife-i Huffâz el-Hâc Muvaffâk ve Abdürrezzak	5	5
Vazife-i Nezâret es-Seyyid Molla Ahmed	1	11
[s. 77]		
Vazîfe-i Devirhân Hâfız Hüseyin Efendi	4	44
Vazîfe-i Huffâz Yahyâ Efendi	2,5	27,5
Vazîfe-i Huffâz Cabbar-zâde Abbas ve Ali Ağa	2,5	27,5
Vazîfe-i Hıfâz Seyfeddin	2,5	27,5

Vazîfe-i Huffâz İsmâ'îl Efendi	2,5	27,5
Vazîfe-i Huffâz Şerif Mehmed Efendi	1	11
Vazîfe-i Huffâz Molla Ağa-zâde Abdurrahmân	2,5	27,5
Vazîfe-i Huffâz Hüseyin Efendi	2,5	27,5
Vazîfe-i Huffâz Elmu'î-zâde Arif Mehmed ve Ahmed Efendi	2,5	27,5
Vazîfe-i Devirhân Mehmed Emîn	2	22
Vazîfe-i Huffâz Molla Osman	2,5	27,5
Vazîfe-i Meşîhat-ı Zâviye Mustafa ve Mehmed	2	22
Vazîfe-i Kâtib Hoca-zâde es-Seyyid Ahmed Efendi	2	22
Vazîfe-i Nakîb-i nân el-Hâc Muvaffâk ve Abdürrezzak	3	33
Vazîfe-i Müremmim Molla Ağa-zâde Abdurrahmân ve Mehmed	1	11
Vazîfe-i Câmî Molla Ağa Abdurrahmân ve Hurşid	1	11
Vazîfe-i Nısf-ı Mü'ezzin Seyfeddin ve Mehmed Emîn	1	11
Vazîfe-i Nısf-ı Mü'ezzin İsmâ'îl Efendi	1	11
Vazîfe-i Dabbağ Hasan ve Mehmed Efendi	2	22
Vazîfe-i Farâş Sâlih ve Seyyid	1	11
Vazîfe-i Nısf Meşîhat Ömer Tâhir	1	11
Vazîfe-i Câbî es-Seyyid Mehmed ve Süleymân ve İbrâhîm	3	33
Vazîfe-i Nezâret Haydar-zâde Ahmed ve Ali Ağa	1	11
Vazîfe-i Nısf-ı İmâmet ve meşîhat ve rub'-ı mü'ezzin ve Faraş Mustafa ve Hüseyin	1,5	16,5
Yekûn 38 kile 55,5 mûd, meblağü'l-bâkî 2,5 rubla'ı		

[77/a]

Âhî Paşa Evkâfı'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da medfûn ashâb-ı hayrâtdan Âhî Paşa nâm sâhibü'l-hayrâtın evkâfı kurâ ve mezâri'inden iş bu bin iki yüz kırk üç senesinde zirâ'at olunub ve kırk dört senesinde vücûda gelen oşür mahsûlâtın bâ-ma'rifet-i şer' ve mürtezikâ-yı vakf-ı mezbûr ma'rifetleriyle evlad-ı vâkıfdan mütevellîsinin hisâbı ba'de'l rü'yet ve masârifât ba'de'l-ihrac ber-mûcib-i şart-ı vâkıf beyne'l evlâdü'l-mürtezika tevzî' ve taksîm olunan oşür mahsûlâtın defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf

Karye-i	Açıklama	Mikdar (kile)
Söngüt	Hınta ve şa'îr	12
Kuşcı	Hınta ve şa'îr	16
Avara	Hınta ve şa'îr	43
Kunduz	Hınta ve şa'îr	15
İğdir	Hınta ve şa'îr	30
Horon ve Altuntaş	Hınta ve şa'îr	8 kile 3 rubla'ı
Yekûn		124 kile 3 rubla'ı

Min hâ'l-ıhrâcât	
Vakf-ı mezburun mahsûli mütevellî ma'rifetiyl ta'sir için sarf olunan kahve ve duhan ve kira-yı nakliye ve masârif-i sâ'irenin mecmu'ı yedi yüz yirmi guruşa baliğ olub mebâliğ-i mezkûr için beher kile otuzar guruşdan on sekiz kile hınta ve onbeşer guruşdan on iki kile şa'îr yekûn defterden ihrac	Mikdar (kile)
Masârifat	30
Hisse-i nisf-ı evlâdiyet ber-mûcib-i şart-ı vâkıf	47
Berâ-yı muhasebe	10
Yekûn	87

[s. 76]

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-mürtezika 37 kile 3 rubla'ı

Açıklama	Mikdar	
	Müd	Rubla'ı
Vazife-i İmam Molla Ağa	6	102
Vazife-i Mü'ezzin Molla Süleymân	4	68
Vazife-i Nezâret Mehmed Elmu'î Efendi-zâde	5	85
Vazîfe-i Farâş Hilmi-zâde	1	17
Vazîfe-i Müremmim el-Hâc Ahmed Ağa	3	51
Vazîfe-i Türbehân Mustafa	1	17
Vazîfe-i Türbehân Abdülvehhab Ağa	2	34
Vazîfe-i Türbehân İsmâ'îl Efendi	1	17
Vazîfe-i Hamâl-ı gûş Abdullah	1	17
Vazîfe-i Dabbağ Abdurrahmân Efendi	4	28
Vazîfe-i Câbî Abdullah	2	34
Vazîfe-i Nakîb-i nân Molla Ağa	1	17
Vazîfe-i Kâtib Sünnetî Ali Efendi	2	34
Vazîfe-i Aşrhân es-Seyyid Yusuf Mutasarrıf Elmu'î Efenzi-zâde	2	34
Yekûn	37 kile 35 müd 3 rubla'ı	

[76/a]

Da‘vetiye Buyurulması Kaydı

Mesned-i ârâyi şerî‘at-i garâ tokad hâkimi fazîletlü efendi zîde fazlıhu ve me’zun bi’l-iftâ fekâhetlü efendi zîde takvâhu ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân silahşörân-ı hassadan voyvodası izzetlü Hüseyin Ağa zîde kadrihu ve mefâhirü’l-akran vücûh-ı belde ve sâ’ir ashâb-ı suhân ve iş zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki, Eyâlet-i Sivasın uhde-i hâlisânemize tevcih ve ihsân-ı hümayun buyurulduğının beyânıyla kâ‘ide-i kadîm üzere icrây-ı resm-i dîvan ve tevkîr-şân-ı şevket-nişân cenâb-ı cihanbânî ibkâ olundığını şâmil i‘lâmı hâvî akdemce bir kıt‘a buyuruldumuz tasdîr olunmuş ise de zemân-ı adâlet-i iktirân hazret-i şâhânedede vedî‘-yı cenâb-ı halkü’l berâyâ olan fukarâ ve zu‘afânın âsûde rahat-ı hal ve gunûde-bişter emniyet ârâmi’ş-bâlleri esbâbı istihsâl ve umûr-ı mehhâm saltanat-ı seniyyenin lâyıkıyla temşiyet ve tesviyesiyle her bir emr ve irâde-i aliyyenin tenfîz ve icrâsına dikkat farîza-yı zimmet ve akdem me’mûriyetimizden olduğundan nâşî husûsât-ı bâ-emri’l-mezmûmât-ı lâzimenin müzâkeresi zımnında zâib-i diriye-i müstedîme üzere hâkimü’ş-şer‘ ve voyvoda ve kâbil-i hitâb ve mu‘tî-yi cevab olanlardan cend neferi bi’l-istishâb tarafımıza vusûl-i müsâra‘at olunmak muktezây-ı şime-i hükümetimizden idüğü imdî siz ki bâlâda mezkûr muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz sâlifü’z-zikr lâzimu’l-huzur olanlardan cend neferi istishâb ile tarafımıza lihavka mübâderet eylemelerinizi hâvî ve da‘veti muhtevî dîvân-ı eyâlet-i rumdan iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve İbrâhîm Ağa ile ba‘is ve tisyâr olunmuşdur. İnşâ‘allâhu ta‘âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve hilâfindan mübâ‘det eyleyesiz deyi.

Fî 17 Câ. Sene (1)244

[76/b]

Nazlı Avret'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da İçmesu mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Nazlı bint-i Artin nâm hâlîkenin verâseti sadriye-i kebîre kızı Margride veoğlununoğlu sagîr Matuke münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlîke-i mersûmenin defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1	200
Döşek ve yorgan	1	20
Yasdık	3	20
Köhne kilim	1	5
İslamboli çiti	1	5
Basma çit		5
Makreme		3
Bürük	1	3
Beşgir	3	4
Boğce	1	4
Hınta	8 rubla'ı	10
Tahta sanduk	1	3
Camaşur leğeni	1	30
Camaşur kazganı	1	30
Sagîr nühas sini	1	10
Evânî-i nühâsiye	12 kıyye	60
Hırdavât-ı menzil		8,5
Yekûn		400,5

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	10
Masârif-i müteferrika	3,5
[s. 75]	
Yekûn	13,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	387
---	-----

Açıklama	Guruş
Hisse-i bint	193,5
Hisse-i ibnü'l ibn	193,5

[75/a]

Kazgancı Artin'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Seyfeddin mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kazgancı Artin veled-i Mihail nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Elmas bint-i Bogos ile anası Dorike bint-i Ohannes ile sulbiye-i kebîre kızı Maryem ve sulbî sagîroğlu Karabete münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's sâbi' aşer min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	500
Bağ der-mevzi'-i Keşîş Deresi	1 kıt'a	200
Yorgan ve döşek ve yasdık	1, 1, 1	34
Köhne kilim	1	5
Minder	2	3
Giyim esvabı		13
Hırdavât-ı menzil		5
Yekûn		760

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	30
Resm-i kısmet	19,5
Masârif-i müteferrika	6,5
Yekûn	56

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	704
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	88	
Hisse-i ümm	117	40
Hisse i bint	166	26
Hisse-i ibn	332	53

[75/b]

Kirkor'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Dere mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kirkor veled-i Mihail nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Maryem bint-i Agob ile sulbiye-i kebîre kızı Maryem ve sulb-i kebîroğlu Artin'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mersûmun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âfî zıkr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi's sâbi' aşer min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	150
Dimî ve şilte döşek	2	23
Yorgan ve mitil	2	25
Yasdık	6	30
Kefere minderi	5	7
Müsta'mel yan kalicesi	1	13
Müsta'mel yan kilimi	2	10
Köhne kilim	2	10
Kebir ve sagîr tabak	3, 3	4
Kâse ve fincan	2, 1	5
Billur bardak	2	2
Şişe	2	2
İngiliz bardağı	2	5
Giyim esvabı ve keçe		8
Kök boya	5 kıyye	15

Mazı	9 kıyye	25
Fener	1	5
Sagır nühas sini	1	10
Şam‘dan ve cezve	1, 1	4
Camaşur leğeni	1	20
Camaşur kazganı	1	60
Aşurma	1	7
El leğeni	1	10
Evânî-i nühasiye	15 kıyye	60
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmin		30
Yekûn		540

Min-hâ‘l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	80
Resm-i kısmet	13,5
Masârif-i müteferrika	4,5
Yekûn	98

Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese	442
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	55	
Hisse i bint	128	100
Hisse-i ibn	257	100

[s. 74] [74/a]

Hoca-zâde Seyyid Mehmed Efendi Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat‘da Rüstem Çelebi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Ali Efendi nâm müteveffânın verâseti anası Sâliha bint-i İsmâ‘îl ile sulb-i kebîroğlu gâ‘ib‘ani‘d-diyâr Ali ve sagır oğlu Abdurrahmân‘a münhasıra olduğu şer‘an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma‘rifet-i şer‘ tahrîr ve beyne‘l-verese bi‘l-farîzeti‘ş şer‘îye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffânın terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fi‘l- yevmi‘-s-sâlis min şehri Cemâziye‘l-âhir li-sene erba‘ ve erba‘în ve mi‘eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Mushaf-ı şerîf	1 cild	80
Muhammediye	1 cild	60
Va'âziye mecmu'âsı	1 cild	25
Kâfir kitabı ve kasîde ve köhne kitab	5 cild	18
Mukaddemen fevt olan zevcesi Rukiye'nin terekesinden isâbet iden hisse-i irsiyesi		300
Yekûn		483

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	12
Masârif-i müteferrika	3
Yekûn	15

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	442
---	-----

Açıklama	Guruş
Hisse-i ümm	78
Hisse i ibn	195
Hisse-i ibn	195

[74/b]

Ba'ad eşhâs-ı mezbûr Sâliha dahi fevt olub verâseti oğlununoğlu gâ'ib-i mezbûr Ali ile mezbûr Abdurrahman'a münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Hurrîre fi târih-i mezbûr

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Müteveffîye-i mezburenin mukaddemen fevt olanoğlu Mehmed Efendi'den bâ-defter-i kassâm isâbet iden hisse-i irsiyesi		78
Mahalle-i mezbûrede menzil	1 bâb	800
Bağ der-mevzi' Gözpınar	1 kıt'a	1500

Nısf bağ der-mevzi' kışla		100
Dimî ve beyaz yüzlü döşek	1,1	30
Def'a beyaz sağır döşek ve çit yasdık	1	20
Kırmızı yüzlü şilte	1	12
Müsta'mel çit yüzlü yorgan	4	80
Müsta'mel kutnî yüzlü yasdık	7	60
Sağır yan minderi ve çit mak'ad	2,2	30
Sağır yasdık ve publa	2,2	12
Def'a çit yüzlü yorgan	1	15
Def'a kırmızı çarşafly yorgan	2	30
Def'a çit yüzlü yorgan	1	15
Def'a yasdık ve publa	1,1	6
Def'a yasdık	3	15
Minder	4	12
Def'a çit döşek ve kutnî yorgan ve yasdık ve kilim	1,1	60
Kilim seccâde	1	15
Müsta'mel kilim	1	15
Köhne kilim ve kalice	2,1	8
Yan kilimi köhne kalice	1	7
Köhne libâde	1	5
Citârî şalvar	1	10
Köhne bürük ve dolama beşgiri ve suluk	1,1,1,1	8
Şeridli şâlî cebe	1	15
İşlemeli çarşaf	2	12
Müsta'mel tarakly entâri	1	12
Beyaz çarşab ve terlik	1,1	8
Sâde ve işlemeli beşgir	3	20
Sâde ve işlemeli uçgur	3	8
Dülbent ve çit ve yemeni		12
Çorab ve kutnî batıska parçaları	1 kıyye	6
Keten mendil parça	3 parça	18
... ⁶⁶ gömlek ve don	1,1	45
Kıvırtma gömleklik	6	36
Kıvırtma penbe ipliği	3,5 kıyye	20
Mısır çarşabı	1	10
Gugul ipeği parça tahmîn		10
Penbe ipliği	2 kıyye	25
Astar ber vech-i tahmîn		6
Havlu	2	3

⁶⁶ Bir kelime okunamadı

Beyaz çarşab	2	10
Def'a don	1	3
Kebîr çit libâde	2	30
Mâ'i yüzlü köhne kürk	1	30
Köhne mak'ad yüzü ve bez parçaları		12
Tarak	1	3
Nakış ipliği ber vech-i tahmîn		12
Def'a köhne çit entâri	1	5
Köhne kürk	1	8
Köhne hamam takımı		10
Sagîr içlik ve ahmediye	1,1	8
Def'a penbe ipliği	4,5 kıyye	30
Mest ve babuç		5
Köhne gömlek ve don ve şalvar ve beşgir ve Hırdavât	3,1	20
Kara sabun	5 kıyye	15
Eski ma'den tabak		12
Fincan ve billur	2,1	10
Sagîr incilü altın küpe ve yüzük	1,3	60
Leğen ve ibrik		15
Sagîr güğüm	1	5
Aşurma	1	10
Sagîr sini	3	30
Helvahân tencere	1	15
Sagîr camaşur leğeni	3	70
Sagîr camaşur kazganı	1	20
Sagîr şam'dan	4	10
Evânî-i nühâsiye	42 kıyye	160
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmin		64
Nakd der kise		60
[s. 73]		
Yekûn		3991

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiye-i mezbûrenin techîz ve tekfinine masraf	205
Resm-i kısmet	100
Masârif-i müteferrika	33
Yekûn	338

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	3653
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
-----------------	--------------	---------------

Hisse i ibnü'l ibn	1826	60
Hisse i ibnü'l ibn	1826	60

[73/a]

Delîlbaşı'nın Kazâlarda Misâfir Olmaları İçün Buyuruldu Kaydı

Şerây'-ı şî'âr Tokad ve Niksar ve Amasya ve kazâ-yı Erba'a kadıları fazîletlü efendiler zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân â'yân ve voyvodagân ve mütesellimleri izzetlü ağa zîde kadrühum ve ashâb-ı suhân ve kurâ ihtiyarları zîdet mekadrühum inhâ olunur ki, mevcûd-ı ma'iyetimiz olan asâkirden delîlbaşımız izzetlü Hacı Ahmed Ağa ve haytabaşımız Mahmud Ağa'nın yüzelli nefer süvârileriyle sâlifü'z-zikr kazâlarımızda alâ tarîki'l-misâfîret geşt-ü-güzârı îcâb eylediğinden avâ'id ve zevâ'id ve çavuş ve alemdar ve soytarı ve seyis akceleri nâmıyla bir akce ve bir habbe almamaları kendülerine tenbih ve te'kîd olunmuş olduğu imdî siz ki, bâlâda muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz asâkir-i mezkûrenin zikr olunduğu üzere kazâlarınız kurâlarında iktizâsına göre beytütet ve misâfîretlerinde hakk-ı mihmânvâziye riâ'yet olunması ve avâ'id mutâlebesi ve nâm-ı âherle fukarâ ve zu'afâyâ te'addî ve rencide itdirilmemesi husûsuna ihtimam ve dikkat ve mütecâsir olanları olur ise der-âkab tarafımıza ifâde ve iş'âra mübâderet eylesiniz ve siz ki delîlbaşı ve haytâbaşı mûmâ-ileyhümâsîz siz dahi tenbih ve iş'ârım vechle fukarâyâ bilâ mûcib avâ'id ve zevâ'id ve nâm-ı âherle te'addî hasârı mûcib mugâyir-i rızâ olur hareket-ı nâ-hemvâreden mübâ'dele heman misâfîret tarîkiyle fukarânın yatan öküzünü kaldırmayub hoşnûdiyetiyle geştü güzâra say' ve gayret ve hilâfını tecvîzden mücânebet eylemeniz bâbında dîvân-ı eyâlet-i rûmdan iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve mihmandar tarîkiyle makremeci arkadaşı Ali Ağa terfik olunarak irsâl olunmuşdur inşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere

ber mûcib-i buyuruldı amel ve hareket ve hilâfindan tehâşî ve mûcânebet ve tevakkî ve mübâ'adet eylesiz deyü. Fî 5 C. Sene (12)44

[73/b]

Kâbili Zâviyesi'nin Bağlarına Bekci Nasbı İçün Emr-i Alî Kaydı

Kıdvetü'n-nüvvâb el-müteşerri'ın Kazâbâd nâ'ibi mevlânâ [boşluk] zîde-ilmihu tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsıl olıcak ma'lum ola ki, Sivas sancağında Kazâbâd nâhiyesine tâbi' neferât ve zemîn ile karye-i Çayrub'-ı mâlikâne vakfı Hacı İvaz Paşa be cihet-i medrese ve zâviye ...⁶⁷ sülüs ve rub' vakf-ı zâviye-i veled-i Kâbili bi-tarîki'l-istishâb ve hâsıl-ı dîvânî me'a niyâbet-i yekûn me'a gayrehu on bin akce yazu ile defter-i mufassalda muharrer kalemi ile tahrîr ve defter-i icmâlde dîvânî me'a niyâbete tamam yazu-yı mezkûre me'a gayriha biriktirilüb yirmisekiz bin üçyüz akce ze'âmet ber icmâl ve icmâl-i mezbûrun beşyüz otuz iki akcesi Niksar nâhiyesinde Meydûn nâm karye ve gayrîden onbin üçyüz elli iki akce tımara mutasarrıf Humbaracı Seyyid Ebûbekir bâkîsi müştereki kaydıyla idüğü defter-i hâkânîde mukayyed olmağla zikr olunan Çay karyesi ahâlîsinden ma'lûmü'l-esâmî bağat ashâbı tasarruflarında olan bağlarının üzümü irişüb kemâlin bulub öşürlerin edâ idünceye değın haram-zâde makûlesinden hıfz için bi'l-ittifâk ma'rifet-i şer' ve karye-i mezbûrenin dîvânî tımar mutasarrıfları Humbaracı merkûm Seyyid Ebûbekir ve müşterekleri ma'rifetleriyle diledikleri kimesneyi bekci nasbi ile bağlarını hıfz itdirmeleri mu'tâd-ı kadîm olub ve karye-i mezbûrenin mâlikânesi nefsi Tokat'da vâki' Kâbili zâviyesi vakfı ise de bu makûle bağat ashâbının bekci nasbi husûsuna mâlikâne tarafının medhali yoğ iken zâviye-i vakf mütevellîlerinden el-Hâc Ömer nâm kimesne mütevellîsi oldığı zâviye-i mezbûre mâlikânesi tarafından üzüm kat'ı mevsiminde bekci nasb ve merkûm dahi bekcilik nâmı

⁶⁷ Bir kelime okunamadı

ile bi-gayri hakk akce taleb ve cebren ahz ile bağları mahsûlünün itlâfıyla hilâf-ı kânûn te‘addî ve tazrîrden hali olmadığını bâ-i‘lâm inhâ ve hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i mu‘tâd-ı kadîm vâki‘ olan te‘addîsi men‘ ve def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûri istid‘â olunmuş olmakdan nâşî defterhâne-i âmiremde mahfûz rûz-namçe-i hümâyûn ve [s. 72] defter-i icmâl ve mufassala mürâca‘at olundıkda vech-i meşrûh üzere olduğu mastûr ve mukayyed olunmağını dîvân-ı hümâyûnumdan muktezâsı sûâl olundukda karye-i mezbûre tobrağında kâ’in bağat ashâbı mutasarrıflarında olan bağlarının üzümü irişüb kemâlin bulub öşürlerin edâ idinceye değin harâm-zâde makûlesinden hıfz için bi‘l-ittifâk diledikleri kimesneyi karye-i mezbûre dîvânîsi mutasarrıfı sâhib-i arz ma‘rifetiyl bekci nasb ile bağları hıfz itdirmek ve zâviye-i vakf mâlikânesi mütevellîsi tarafından bekci nasb ile hilâf-ı kânûn ve mu‘tâd-ı kadîm bi-gayri hakk akce talebi ve bağları mahsûlinin itlâfıyla vâki‘ olan te‘addîlerinin men‘ ve def‘i için emr-i şerîfim i‘tâsı iktizâ eylediği tahrîr olunmağla kânûn üzere amel olunmak emrim olmuştur. Buyurdımki hükmi-i şerîfim vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi husûs-ı mezbûre takayyüd-i tâm idüb göresin karye-i Çayü’l-mezbûre tobrağından bağat ashâbı mutasarrıflarında olan bağlarının üzümü irişüb kemâlin bulub öşürlerin edâ idinceye değin harâm-zâde makûlesinden hıfz için ma‘rifet-i şer‘ ve karye-i mezbûre dîvânîsi mutasarrıfı ma‘rifetiyl diledikleri kimesneyi bekci nasb ile bağlarını haram-zâdeden hıfz itdirmeleri kanûn ve mu‘tâd-ı kadîm iken karye-i mezbûrenin zâviye-i vakf mâlikânesi mütevellîsi tarafından bekci nasb ve bekcilik nâmıyla bi-gayri hakk akce talebiyle te‘addî olduğu vâki‘ ise ol vechle vâki‘ olan te‘addîlerin men‘ ve def‘ eylesin min-ba‘d kânûna ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyüb husûs-ı mezbûr için bir dahi emrim varmalu eylemeyesin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe

i'timad kılasın. Tahrîren ff evâhiri şehri Şevvali'l-mükerrem li-sene isna ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniye-i Mahrûse

[72/a]

Şark Cânibi Seraskeri Devletlü el-Hâc Sâlih Paşa Efendimiz'den Menzilhâneler İçün Gelen Buyuruldu Kaydı

Şerî'at me'âb Tercan ve Kelkid ve Şîran ve Karahisar ve Koyulhisar ve İskefsür ve Niksar ve Tokad nâibleri sa'âdetlü fazîletlü efendiler zîde zîde fazluhum ve mefâhirü'-l emâcid ve'l-âyân mütesellim ve voyvodaları ve sâ'ir iş erleri zîde mecdühum ve kirâcı başılar inhâ olunur ki, sa'idhâl ra'iyet zımnında kâffe-i memâlik-i islâmiyede menzil bârgîrleri kiraya rabt ve tahvil olunarak her menzilhânede müstevfî kira bârgîrleri bulunmak ve amedşüd iden ulak ve sâ'ir hademe-i devlet-i aliyyenin bir an ve bir dakika tevakkûf itdirilmeyüb muktezî olan kira bârgîrleri ücretleriyle i'tâ iderek savb-ı maksudlarına i'zâm ve îsâl bâbında emr-i âlî sâdır olmuş ve bu husûs bâde-i temşiyet umûr-ı devlet-i âliye olduğından menzilhânelerde müstevfî kira bârgîrleri bulunması lazım gelmiş iken Tercan ve Kelkid ve Şîran ve Karahisar ve Koyulhisar ve İskefsür ve Niksar ve Tokad menzilhânelerinde kira bârgîrleri bulunmayarak umûr-ı mühimme-i mu'azzama-i müsta'cile ile tarafımızdan Der-sa'âdet'e ve sâ'ir tarafa gönderilen tâtârânımız ve gerek Der-aliyye'den tarafımıza irsâl olunan ocağ-ı âmire tâtârân ve sâ'ir hademe-i devlet-i aliyye kazâlarınıza vürûdlarında kira bârgîrleri tedârik ve i'tâ olunmayarak meks ve tevkîf ile maslahatı vaktiyle erişmediğinden hidemât-ı lâzimelere sekte ârîz olmakdan nâşî bundan böyle dahi kazâlarımız menzilhâneler için birkaç koldan kirâ bârgîrleri tedârik itdirüb bu tarafdandır gönderilen ve Der-sa'âdet'den gelen tâtârânı ve sâ'ir hademenin zinhâr avk ve te'hir itdirilmeyüb bir nefes akdem tevânâ kira

bârgîrlerini ücretleriyle i'tâ itdirerek savb-ı me'murlarına i'zâm ve imrârları husûsuna ihtimam ve dikkat ve fî-mâ' bâ'd menzilhanelerde kirâ bârgîrleri hazır ve âmâde bulunmayarak amedşüt bir sâ'at te'hir ve ta'viki haz olunur ise bu husûs sâ'ir mevâdda mukayyed olmayub cümleliz mes'ul ve mu'âheze olunacağınızi yakînen bilüb âna göre müstevfî kirâ bârgîrleri tedârikine mübâderet eylemeniz bâbında dîvân-ı ma'âden-i hümâyun ve Gümüşhane ve Eyâlet-i Erzurum ve Diyarbekir ve Rakka ve Elviye-i Bozok ve Malatya makâm-ı seraskerîden iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve [boşluk] ile tisyâr olunmuşdur bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ber mûcib-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâfından begâyet tehâşî eylesiz deyü. Fî 21 Câ Sene (12)44

[72/b]

Ümmü Gülsüm Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mahmud Paşa mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Ümmügülsüm bint-i Ömer nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûkı Abdüsselam bin Ali ile sadr-ı kebîroğlu Mustafa'ya münhasıra olub kable'l-kısme mezbûr Mustafa dahi fevt olub verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe Dudı bint-i Veliyyüddin ile sulbiye-i sagîre Şâkire ve babası mezbûr Abdüsselama münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyân-ı mezbûrânın terekelerinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fî'l- yevmi't tâsî' min şehri Saferî'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Bağ der- mevzi'	1 kıt'a	500
Döşek	1	15
Yasdık	2	10

Yorgan	1	10
Köhne kilim	1	3
Merkeb	1 re's	20
[s. 71]		
Evânî-i nühâsiye barça 17 kıyye 15 ber vech-i tahmîn		35
Yekûn		593

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	15
Masârif-i müteferrika	5
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li-zevceti'l-mezbûre Dudı be-şehâdet-i-i el-Hâc Ebubekir Efendi bin Abdurrahmân ve Kırkor Ali Ağa bin Abdullah gıbbü't-tergîb	100
Yekûn	120

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	473
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce Şerîfe Dudı bi'l-münâsefet-i şer'îye	78	41
Hisse-i bint Şâkire bi'l-münâsefet-i şer'îye	177	45
Hisse-i ibn Abdüsselam bi'l-münâsefet-i şer'îye	251	33

Meblağü'l Bâkî 1

[71/a]

Ba'dehu mezbûr Abdüsselam bin Ali dahi fevt olub verâseti zevceteyn-i metrûketeyn Rukiye bint-i Mustafa ve Rabia bint-i Ömer ile oğlunun kızı sagîre-i mezbûre Şakire ve li-ebeveyn er karındaşı oğlı Ali bin Hasan'a münhasıra oldığı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekisinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi târihü'l mezbûr

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)	Meblağ
Müteveffây-ı mezbûr mukaddeman fevt olan zevcesi Ümmügülsüm ile müte'âkiben fevt olanoğlunun terekelerinden bi'l-münâsefet-i şer'îye isâbet iden hisse-i irsiyesi		251	33

Döşek	1	15	
Minder	1	7	
Yasdık	2	10	
Köhne mitil	2	8	
Yan minderi	1	12	
Köhne kalice ve kilim	1,1	10	
Köhne giyim esvabı		5	
Camaşur leğeni		25	
Camaşur kazganı	1	24	
Evânî-i nühâsiye ber-vech-i tahmîn	6 kıyye	24	
Dükkan takımı kıymeti		20guruş, 29 para	29
Yekûn		412	

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techiz ve tekfinine masraf	26,5
Resm-i kısmet	4
Masârif-i müteferrika	1,5
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li-zevceti'l-mezbûre Rukiye be-şehâdet-i Ali bin Hasan ve Mustafa Efendi ibn-i el-Hâc Abdullah gıbbü't-tahlîf	40
Mihr-i misl-i mü'eccel li-zevceti'l-mezbûr Rabia bâ-karâri'l verese	40
Yekûn	112

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	300
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	18	90
Hisse-i zevce	18	90
Hisse i bintü'l ibn	150	
Hisse-i ibnü'l-âhi li-ebeveyn	112	60

[71/b]

Müteveffây-ı mezbûrun defter-i kassâm hâric ez defter zuhûrundan eşyâ-yı mütenevvi'ası verese-i mezbûrdan bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzî' ve taksîm olunan eşyânın defteridir ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi's sâlis aşer min şehri Şevvali'l-mükerrem

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Yorgan	1	21,5
Dimî döşek	1	25
Çit yasdık	2	16,5
Köhne kilim ve kaliçe	1,1	7
... ⁶⁸	5	25
Fener	1	4
Yekûn		99

Min-hâ'l-ihrcât	Guruş	Meblağ
Kalemiye ve kaydiye	3 guruş 30 para	30
... ⁶⁹ zımında virilen resm	11	
Dellâliye	3 guruş 10 para	10
Yekûn	17	

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	82
---	----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	5	15
Hisse-i zevce	5	15
Hisse i bintü'l ibn	41	
Hisse-i ibnü'l-âhi li-ebeveyn	30	90

[71/c]

Kâbili Zâviyesi'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da vâki' Kâbili Mehmed Paşa ve İbrâhîm Paşa nâm vâkıfların kurâ ve mezârî'ilerinden olan hâsılâtın nısfı me'a't-tevliye batn-ı evvelde mevcûd olan evlâdına ve nısf-ı âherin oşr-i hameynü's şerîfeyn i'tâsına fazlasından mürtezika zâviyesine ta'yin eylemeleriyle iş bu bin ikiyüz kırk iki senesinde zirâ'at olunub kırk üç senesinde vücûda gelen âşar-ı şer'îye icârât-ı zemîn ber mûcib-i şart-ı vâkıf bâ-ma'rifet-i şer' tevzi' ve taksîm olunan mahsûlât ve icârât-ı zemîn defter-i müfredâtıdır ki, ber vech-i

⁶⁸ Bir kelime okunamadı

⁶⁹ Bir kelime okunamadı

âtî zikr olunur. Hurrîre fil yevmi't-tâsi' min şehri Cemaziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf

Karye-i	Açıklama	Kile
Karye-i Meşedâbâd ve me'a't-tevâbî	Hınta ve Şa'îr	68
Turhal ve Burka	Hınta ve Şa'îr	17
Dinar ve Fineze	Hınta ve Şa'îr	89
Yatmış	Hınta ve Şa'îr	25
Kızılöz ve Fenk ve Odoğa ve Mardosoba	Hınta ve Şa'îr	37
Gidegaz	Hınta ve Şa'îr	19
Sarsı	Hınta ve Şa'îr	19
Ağmus ve İtaki ve Ahmed Danişmend	Hınta ve Şa'îr	40
[s. 70]		
Dodurga	Hınta ve Şa'îr	29
Sarıyar	Hınta ve Şa'îr	15
Beşvîran ve Saltık ve Eski ve Behram ve İncesu	Hınta ve Şa'îr	29
Kirkoros	Hınta ve Şa'îr	15
Çay ve Menderaz	Hınta ve Şa'îr	16
Bükdüz	Hınta ve Şa'îr	5
Difye ve Yelbe	Hınta ve Şa'îr	15
Yekûn		438

Min-hâ'l-ihracât	Kile
Nısf-ı evlâd ber mûcib-i şart-ı vâkıf	219
Nısf-ı âherin öşr-i harameynü'ş şerîfeyn	22
Berâ-yı muhasebe	20
Nakliye	27
Yekûn	288

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l mürtezika	150 kile
--	----------

Açıklama	Mikdar	
	Müd	Rubla'ı
Vazife-i Huffâz Şerif Mehmed	4	60
Vazife-i Veyisoğlu Abdurrahmân	10	150
Vazife-i Huffâz Munzal Efendi ve karındaşı Mustafa Efendi	5	75
Vazife-i Huffâz Munzal Efendi	10	150
Vazife-i Sülüs hisse Türbehân Ali Efendi	1	15
Vazife-i Çerağdar Ali Efendi	3	45

Vazîfe-i Türbedar Ali Efendi	2	30
Vazîfe-i Sülüşhân hisse Türbedâr Ali Efendi	2	30
Vazîfe-i Rub' hisse Huffâz Abdullah ve Sunullah	5	75
Vazîfe-i Türbehân Hasan Ağa	1	15
Vazîfe-i Kitâbet ve Meşihat ve Çerağdar es-Seyyid Mehmed Emîn	18	270
Vazîfe-i Nısfda sülüs hisse Türbehân Mehmed Emîn	1	15
Vazîfe-i Huffâz Ömer Tahir	3	45
Vazîfe-i Türbehân Abdullah ve karındaşı Sâlih	2	30
Vazîfe-i Sülüşhânhisse Türbehân Mustafa ve Hüseyin	2	30
Vazîfe-i Türbedar Sâlih	2	30
Vazîfe-i Mehmed Ali	3	45
Vazîfe-i Sülüşhân hisse Türbehân Hafız Ali	1	15
Vazîfe-i Türbehân Muvaffak ve karındaşı Abdürrezzak	3	45
Vazîfe-i Çerağdar es-Seyyid Ali	3	45
Vazîfe-i Türbehân İbrâhîm Efendi	3	45
Vazîfe-i Müremmim Hâfız Ali	3	45
Vazîfe-i i Türbehân Musa Ağa	2	45
Vazîfe-i Cibâyet Niksarlı Ali Efendi ve Kavaklı Ali Efendi ve Mustafa ve Hüseyin	5	75
Vazîfe-i Türbehân Musa Ağa	2	30
Vazîfe-i Nısf hisse Huffâz Musa Ağa	3	45
Vazîfe-i Nâzır Hasan ve Mustafa ve Mehmed	6	90
Vazîfe-i Nısf Türbehân Hasan ve Mustafa ve Mehmed	1	15
Vazîfe-i Hatib Hüseyin	1	15
Vazîfe-i Türbehân Abdülvahhâb	2	30
Vazîfe-i Dabbağ Mustafa	2	30
Vazîfe-i Çerağdar ve mütevellî Hacı Ömer Ağa	12	180
Vazîfe-i Mu'ayyene ile Türbehân Abdurrahmân ve Ali Efendi ve Kavas Ali	3	45
[s. 69]		
Vazîfe-i İlbaşıoğlu Osman Efendi	8	120
Vazîfe-i Kasm Ağa-zâdeler	2	30
Vazîfe-i Faraş Molla Ali'nin oğlu	1	15
Vazîfe-i Türbehân Dizdar-zâde Halil Ağa	3	45
Vazîfe-i Mu'ayyene ile Mü'ezzin ve Türbehân Mustafa ve Ali	6	90
Vazîfe-i Mu'ayyene ile Türbehân Abdullah	3	45
Vazîfe-i Mu'ayyene ile Türbehân el-Hâc Muvaffak ve Abdürrezzak	3	45
Vazîfe-i Mu'ayyene ile Türbehân Ali Efendi	3	45
Vazîfe-i Mu'ayyene ile Türbehân es-Seyyid Mehmed Efendi	3	45

Vazîfe-i Türbehân es-Seyyid Hâfız Mehmed	1	15
Yekûn	150	160

[69/a]

Firâr İden Asâkir-i Muhammediye İçün Gelen Buyuruldu Kaydı

Şerâyi' şî'âr Tokad ve Niksar ve Karaguş ve kazâ-yı Erba'a kadıları fazîletlü efendiler zîde fazluhum ve kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân voyvoda ve â'yânları izzetlü ağa zîdet kadrihum ve mefâhirü'l akrân vücûh-ı memleket ve ashâb-ı suhân ve iş erleri zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki, Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye-i şâhânedan olub bundan akdem şark ordusundan ve mahal-i sâ'ireden esvab ve eslihalarıyla ma'lumü'l-esâmî kesânı birer takrîb hafiyeten firâr ve evtân-ı me'lûfelerinde ve sâ'ir mahallerde temekkün ve karar eyledikleri mugâyir-i âdâb-ı rüsûm asâkir-i şehri yârî olduğu takrîbinden mâ'dâ bunlar bu misillü harekât-ı firâriye ile tavk-ı asâkirîden ihrâc olmaları ve bir kimesnenin tesâhüb ve iltimasıyla kurtulmaları mümkün ve maksûr olmadığı ve ma'âzallahu ta'âlâ tesâhüb ve ketm ve ihtifâ idenlerin hânemânları harab ve hâneleri ây-ı gurâb olacağından istibâh olmayub siz ki bâlâda muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz kazâlarınızdan ber mûcib-i defter firârî asâkir-i mansûre-i alâ eyyi hâl oldukları mahallerinden ahzu girift ve kavî küfelâya rabt ile esvâb ve eslihâsını zây' ve telef itdirmeyerek ta'yîn olunan mübâşir ma'iyetine terfîk ve tarafımıza irsâl eylemeleriniz bâbında dîvân-ı eyalet-i Rum'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân kâtib-i kethüday-ı sâni Halil Efendi ile ba'is ve tisyâr olunmuşdur inşa'allâhu ta'âlâ vusûlunde gerekdir ki sağ ve sâlim olanları taharrî ve tecessüs ve fevt olanların yerlerine tevânâ ve güzîde olarak adem tedârik ve kavî küfelâya rabt ve mübâşiri ma'iyetiyle irsâl eyleyüb ber-mûcib-i buyuruldu amel ve hareket ve hilafından hilâfindan hazer ve mübâ'et eyleyesiz deyü Fî 15 C Sene 1244

[69/b]

Beytü'l-Mâl Defteri Kaydı

An-asıl Bozok kazâsından olub medîne-i Tokat'da Meydan nâm mahallede Sulu Han'da misâfîren sâkin iken bundan akdem fevt olan İncirli Mustafa nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi terkesi cânib-i beytü'l-mâla â'id ve râci' olmağın hâlâ medîne-i mezbûre voyvodası olub vâki' olan beytü'l-mâl-ı âimme ve hâssâ kabzına me'mûr sa'âdetlü Abdü'l-latif -zâde Hüseyin Ağa tarafından emîn-i beytü'l-mâl nasb ü ta'yîn olunan Hacı Ali bin [boşluk] talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve halâkı havfiyla sûk-ı sultânîde ba'de'l-mzâyede esmân-ı misilleriyle ve bey' olunan müteveffây-ı mezbûrun terkesinin defter-i müfredâtıdır ber-vech-i âtî zikr olunır. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşya	Mikdarı (Aded)	Değeri (Guruş)
Füruht olunan eşya kıymeti		13,5
Adliye altını	6	72
Fındık rub'iyyesi	3	13
Ufak para		3
Yekûn		103,5

Min-hâ'l-ihracât		
Müteveffây-ı mezbûrun techîz ve tekFînine masraf		18
Kâtibiye		3
Çukadâriye		3
İhzâriye ve kaydiye		1
Emîn-i beytü'l-mâla hizmet		3
Yekûn		28,5

Sahhü'l-bâkî: 75
 Ber mu'tâd sülüs ihrâc 25
 Der- yedd-i emîn-i mûmâ-ileyh 50

[s. 68] [68/a]

Asitâne-i Âliyeden Erzuruma Giden Tobcı ve Bölük Arabacı Neferâtı İçün Emr-i Âlî Kaydı

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâi'l ve'l-keâm Kartal'dan Erzurum'a varınca yol üzerinde vaki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazlühüm ve mefâhirü'l emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki def'aten Erzurum cânibine me'mûr olunan bir bölük tobcı ve nisf bölük arabacı neferâtı yüz doksan nefere bâliğ olacağından zât-ı merkûmenin def'aten irsâli hayvanat tedâriki usretini mücib olduğu ecilden neferât-ı merkûm üç takım tefrîk ile beher takımı altmış üçer nefer olarak erkab ve ihmâl ve eşkâllerinin tahmîline vâfi mekkârî bârgîri tedârikiyle bir gicelik ta'yînâtları fukarâ tarafından virilmek üzere emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk idüb ol vechle neferât-ı merkûmeden bir takım olmak üzere altmış üç neferin siz ki kuzzât ve nüvvâb ve â'yân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâ ve hükmetine dâhil ve vâsıl olur ise erkâb ve ihmâl ve eskâllerinin tahmîline vâfi mekkârî bârgîri tedârikiyle bir gicelik ta'yînâtları fukarâ tarafından virilerek emînen mahall-i me'mûrlarına irsâlleri husûsuna bi'l-ittifak meziyed say' ve gayret eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen iş bu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuştur imdî keyfiyet irâde-i aliyyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmunuz oldukda fermânım olduğu vechle neferât-ı merkûme esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâ ve hükmetine dâhil ve vâsıl olur ise erkâb ve ihmâl ve eskâllerinin tahmîline vâfi mekkârî bârgîri tedârikiyle birer gicelik ta'yînâtları fukarâ tarafından virilerek emînen mahall-i me'mûrlarına irsâlleri husûsuna bi'l-ittifak mezîd sa'y ve gayret ve avk ve te'hîr misillü hâlât vukû'undan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermânım âlişânım sâdir olmuştur

buyurdum ki, hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şerefyafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîfim celîlü's-şân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis aşer fi şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'ın ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniye-i Mahrûse

[68/b]

Asitâne-i Âliye'den Erzurum'a Giden Tobcı ve Bölük Arabacı Neferâtı İçün Emr-i Âlî Kaydı

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fezâi'l ve'l-keâm Kartal'dan Erzurum'a varınca yol üzerinde vaki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve sâ'ir ve zâbitân ve bi'l-cümle ve iş erleri zîde kadrihum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bu def'a muktezâ-yı irâde-i seniyyem üzere Erzurum'a ta'yin olunan bir bölük tobcı ve nısf tertîb arabacı neferâtı mevsim-i şitâ olmak cihetiyle mâliye cânibinden sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcibince mekkârî hayvanâtıyla gönderilecek ise de esnâ-yı râhda firardan muhâfazaları zımnında altmış üçer nefer olarak üç takım tertîb ve beher takım ikişer nefer zâbit ta'yin olunmuş ve Üsküdar'dan Kartal'a kadar göndermek üzere yanlarına tobhâne-i âmireden mikdâr-ı vâfî zâbitân terfîk kılınmış olduğundan bahisle neferât-ı merkûmenin Kartal'dan Erzurum'a varıncaya değin hilâl-i tarîkde vâki' kazâlar taraflarından dahi yanlarına birer bölükbaşı ma'iyetiyle yirmişer nefer müsellâh süvârî cebelü neferâtı terfîk olunarak kazâ be-kazâ imrâr ve bir neferi noksan olmayarak tamamen savb-ı me'murlarına irsâl ve isâl olmaları bâbında siz ki kuzzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben bâ-emr-i şerîfim sudûrını dergâh-ı mu'allâm kabucu başlarından hâlâ tobhâne-i âmirem

nâzırı iftihârü'l-emacid ve'l-ekârım Ali Bey dâme mecduhu bâ-takrîr ifâde ve inhâ itmekle vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ihtimâm ve mübâderet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ikdâmen rikâb-ı müstetâbımdan mahsûsen iş bu emr-i celîlü'l-kadrim ısdâr ve tisyâr olunmuştur imdî neferât-ı merkûmeden takım-ı evvel olan altmış üç neferi zâbitleriyle ma'a Kartal'dan Erzurum'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı hükümet ve kazâsına dâhil olur ise münâsib ve mahfuz mahallere kondırılarak esbâb-ı muhâfız ve muhâreselerinin istihsâline dikkat ve gider olduklarında dahi yanlarına birer bölükbaşı ma'iyetiyle yirmişer nefer müsellâh süvârî cebelü neferâtı terfikiyle firârdan muhâfaza olunarak bi'l-enn vesselâm birbirinize irsâl ve tamâmen ve kâmilen Erzurum'a îsâlleri vesâilini istikmâle bi'l-ittifâk ihtimâm ve sây-ı mâla kelâm eylemeniz irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ve bu bâbda ağmâz ve rehâvetle takım-ı mezbûr neferâtından biri firarıyla noksan olmak veyâhud bir mahalde cebelü neferâtı terfik olunmamak lâzım gelür ise bit-tahkîk cesâret idenlerin icrâ-yı te'dîblerinde dakîka fevt olunmayacağı ma'lûmunuz oldıkda âna göre amel ve hareketle infâz-ı emr ve fermân-ı şâhâneme bi'l-ittihad kemâliyle ikdâm ve dikkat ve hilâfı [s. 67] vaz'ı tecvîz ile sûâl ve me'âtib olmakdan tevakkî ve mübâ'det eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdumki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimu'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'ât-makrûnıyla amel ve hareket ve hilâfindan hâzer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren Fî evâil-i şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniye-i Mahrûse

[67/a]

Asker Bedeliyesi'nin Def'i İçün Gelen Sûret-i Emr-i Alî Kaydı

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-alem müdebbirü umûri'l-cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdeti ve'l-iclâl el-mahfufu bi-sunûfi avâtıfı'l-mülki'l-a'lâ hâlâ Sivas valisi vezirim Hakkı İsmâ'il Paşa edâma'llahu ta'âlâ iclâlehü ve mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'adeni'l-fezâil ve'l-ikelâm Sivas ve Amasya ve Çorum ve Divriği sancaklarında vâki' zikr-i âtî kazâların kuzzât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş-erleri zîde-kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Sivas ve Divriği sancaklarında vâki' ma'âden-i hümâyunuma merbut kazâlardan ve Amasya sancağında Gümüşhacıköy ve Çorum sancağında vâki' Gümüşhane ma'denleri kazalarıyla Haremeyn-i Yörükân ve Alacahan ve Tokad ve Zile voyvodalıklarına merbût kazalardan mürettebât-ı sâ'ireden mâ'adâ şark ordusu tarafına gönderilmek üzere mukaddeman matlûb olan dört beş bin nefer askerin bedeliyelerine beheri ikişer yüz ellişer guruşdan bin beşyüz nefer piyâde asker bedeli tahsîl ve şark ordusu ser-askeri tarafına irsâl ve tesyîl olunmak bâbında mukaddemce emr-i şerîfim tasdîr ve tesyîr kılınmış ise de eyâlet-i mezbûrenin bi'l-cümle erbâb-ı harb ve darbı voyvoda ve â'yânları başbuğlarıyla zikr olunan şark ordusuna sevk ve irsâl olunmak üzere mu'ahharan her bir kazaya başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından sâbıka mirâhor-ı sâni' olup bi'l-fi'îl kapucular kethüdâsı iftihârü'l emâcid ve'l-ekârim Abbas Bey dâme mecdühu dahi sürücü olarak mahsûs ta'yîn ve irsâl kılınmış olduğına mebnî muktezâ-yı emr-i fermân-ı şâhânem üzere eyâlet-i merkûme kazâlarından şark ordusu için bi-mennihi-ta'âlâ külliyyetlü asker ihrâc olacağı me'mûl ve matlûb-ı mülûkânem iken mukaddem istîzân mârû'z-zikr bin beş yüz

nefer asker bedeliyesinin ahz ve tahsîli fukaraya ağır düşeceği derkâr ve bu cihetle ...⁷⁰
 olmağla sâ'ir mürettebât bedeliyesine halel gelmemek şartıyla fakat zikr olunan bin beş
 yüz nefer tertîb-i sâni asker bedeliyesinin merhâmen-li'l-fukara afvı husûsuna irâde-i
 merâhim ifâde-i bâd-ı şâhânem müte'allık olmağın i'lâmen ve ifhâmen rikâb-ı
 müstetâbımdan mahsûsen iş bu emr-i celîlü'l kadrîm ısdâr [boşluk] ile ba'is ve tisyâr
 olunmuştur imdî minvâl-i muharrer üzere bedeliye-i mezkûre mücerred fukarâya
 merhameten afv kılındığı siz ki vezîr-i müşâr ve kuzzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-
 ileyhimsiz ma'lumunuz oldukda mukaddeman sâdır olan emr-i şerîfime mebnî zikr
 olunan bin beş yüz nefer asker bedeliyesi teklîfiyle fukarâ-yı ra'iyetden bir nesne
 alınmayarak taraf-ı eşref bâd-ı şâhânem için herkesden isticlâb-ı da'vât-ı hayriyeye bi'l-
 ittifâk ikdâm ve mübâderet ve heman ol cihât tertîbi olan asâkirin diğér sâdır olan
 evâmîr-i aliyem müciblerince dikkat ve zamanıyla ihrac tanzîmine mübâderet
 eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki, [boşluk] vusûl
 buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yâfte-i sūdûr olan iş bu fermân-ı vâcibü'l-
 ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı ita'ât-makrûnıyla amel ve hareket ve
 hilâfindan be-gâyetü'l gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe
 itimâd kılâsız tahrîren fî evâhiri şehri Cemâziye'l-evvelî li-sene erba' ve erba'în ve
 mi'eteyn ve elf

Kostantiniye-i Mahrûse

[67/b]

Sûret-i Emr-i Alî Mûcibince Buyuruldu Kaydı

Şerî'at-şî'âr Tokad kadısı fazîletlü Efendi zîde fazluhum ve me'zûn bi'l-iftâ fekkâhatlü
 Efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân silahşörân-ı hassadan Voyvodası

⁷⁰ Bir kelime okunamadı

İzzetlü Ağa zîde kadrühüm ve mefâhirü'l-akrân vücûh-ı memleket ve ashâb-ı suhân ve iş erleri zîde mukadderehum inhâ olunır ki, Sivas ve Divriği sancaklarında vâki' ma'âden-i hümâyûna merbût kazâlardan ve Amasya sancağında vâki' Hacıköy ve Çorum sancağında kâ'in Gümüşhane ma'denleri kazalarıyla Hameyn-i Yörükân ve Alacahan ve Tokad ve Zile voyvodalıkları kazalarından mürettebât-ı sâ'ireden mâ'adâ şark ordusuna gönderilmek üzere mukaddem matlûb olan dört beş bin nefer askerini yerlerine beheri ikişer yüz ellişer guruşdan bin beş yüz nefer piyâde asker bedeli tahsîl ve şark ordusu seraskeri tarafına irsâl ve tesyîl olunmak bâbında mukaddemce emr-i şerîfim tasdîr olunmuş ise de mu'ahharan sâdir olan evâmîr-i celîle mantukunca Eyâlet-i Sivasın hâvî olduğu sancak ve kazâların bi'l-nefs-i âyân ve voyvodaları ma'iyetiyle eli silah tutan cümle ahâli-yi islâmın şark ordusuna me'mûriyetlerinden zikr olunan bin beş yüz nefer asker bedeliyesinin fukarâdan tahsîli yâr gîrân olacağı derciyle rahîmen li'l-fukara afvı hususî der-bâr-ı ma' adâlet tarafımızdan istirham ve niyaz olundığından niyaz ve istirhâmımıza müsâ'ade-i mülûkâne-i [s. 66] şâhâne buyurularak bedeliye-i mârû'z-zikrin afvı bâbında şerefrîz-i sahîfe-i sudûr buyurulan fermân-ı vâcibü'l-iz'ân zuhûr itmekle siz ki muhâtabun-ı mûmâ ileyhimsiz husûs-ı mezkûr ma'lumlarınız oldıkda iktizâ idenlere i'lân ile cânib-i merâhim-i cevânib-i hazret-i zillî'l-lâhî ve tarafımız için ve mansûriyet-i ecnâd-ı zafer i'tiyâdı cenâb-ı şehriyârî ve makhûriyet-i küffâr-ı rûz-ı fukarâ-yı hâze'l-iş'ârî husûsî için da'vât-ı hayriyeye müşâberet birle bu bahâne ile fukarâ ve zu'afâdan habbe-i vâhide matlûbunda olmayub âsâyiş hallerine vücûhıyla dikkat ve ihtimam ve evvel bahâr için ma'iyetimizde müretteb askerini müheyyâ ve âmâdesiyle hânelerinde ikâmet ve hîn-i matlûbumuzda tarafımıza ulaştırılmasını sa'y-ı mâlâ kelâm eylemelerinizi hâvî ber-mantuk-ı emr-i âlî tarafımızdan iş bu buyuruldı tahrîr ve ısdâr ve silahdârımız izzetlü İbrâhîm Ağa ile ba'is

ve tisyâr olunmuştur inşâ'allâhu ta'âlâ gerekdir ki vusûlünde vech-i meşrûh üzere ber mûcib-i buyurıldı amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden hazer ve mübâ'adet eyleyesiz deyü

Fî 15 C. Sene (12)44

[66/a]

Kazgancı Ohannes'in Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Kâ'be Mescidi mahallesi mütemekkinlerinden iken duyûnı terekesinden ezyed olduğu halde bundan akdem hâlik olan Kazgancı Makdîsi Ohannes veled-i Agob nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Anna binti Kevork ile sulbiye-i sagîre kızı Uslu ve kebîre kızı Ahzaberte ve li-ebeveyn kız karındaşı Herosime bintü'l-mersûm Agob'a münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mersûmun ve ashâb-ı duyûn ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le terekesine tahrîr ve verese-i merkûmun ve ashâb-ı duyûn iltimaslarıyla sukk-i sultânîde ba'de'l-müzâyede esmânâ misilleriyle ve beyne'l-guremâ tevzi' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ber-vech-i âfî zikr olunur hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min şehri Saferi'l-hayr li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1	600
İğ der mevzi'-i Harkaltı	1 kıt'a	500
Def'a bağ der mevzi'-i Derbent	1 kıt'a	400
Bârgîr re's	200	300
Döşek		30 guruş 10 para
Yorgan	2	24
Dimî ve çit yasdık	12	46 guruş 16 para
Müsta'mel ve köhne kilim	5	62guruş 30 para
Minder	4	11,5
Yan minderi	1	12,5
Kurt kevâki(?)	1	22

Maşlah	1	15
Elmas tıraş nargile ve simli ser	-	23guruş 10 para
Billur nargile ve cam banos	1,1	11
Billur bardak	3	8,5
Sim sa'at	1 kıt'a	20
Çuka abdestlik	1	52
Harar	2	4,5
Sim zarf	7	22
Duhan çubuğu	7	5,5
Sagîr servi sandık		15
Terazi	2	20
Kıyye ve dirhem		2 guruş 10 para
İbrik ve matara	1,1	25guruş 10para
Orta sini	1	27guruş 30para
Terboslu ve kabak	2,1	21
Aşurma ve leğen	1,1	14,5
Sagîr sini	2	13guruş 30para
Nühas	31	46guruş 12para
Bağrac ve şam'dan	2,2	7guruş 27para
Kebab tabası ve tas	2,1	10guruş 30para
Tebşi	2	5,5
Tas, ma'a kabak	1,1	4
Sagîr kuzu kazganı	1	24
Yemek kazganı	2	20
Testil	1	8guruş 30para
Demür âlâtı batman	34	328
Sagîr dükkandaki kürk	2	90
Kahve 20 kıyye		120
Büyük dükkân derûnunda mevcut demür âlâtı ve körük ve örs ve gedik kıymeti		401
Bakım boyası	2 batman	24
Duhan ve tekne 46 kıyye	1	89
Der zimmet-i Kalemkâr Mehmed Ağa		42
Der zimmet-i Dülgeroğlu		100
Der zimmet-i Artin		56
Der zimmet-i Melkon		20
Der zimmet-i Bogos		73
Der zimmet-i Tavici Nikola		112
Der zimmet-i Borimoğlu		145
Der zimmet-i Boros		24
Alaca kıymeti tob	20	780

Yekûn		4853
--------------	--	-------------

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kismet	125,5
Masârif-i müteferrika	42
Dellâliye, Hamâliye ve kira-yı dükkan	22,5
Ba'de's-sübût ashâb-ı dâ'yîn alacağından lâzım gelen resm ve sâ'ir masârif	552
Yekûn	742

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-guremâ	4111
---	------

[s. 65]

Açıklama	Guruş	An-guremâ	Meblağ
Deyn-i müsbit-i Şemsiyeci zevcesi Fâtımâ Hatun Boros kefâletiyle (bâ-karâri'l-verese)	1078	554	69
Deyn-i müsbit-i Tâcir Ahmed Ağa (bâ-karâri'l-verese)	350	180	7
Deyn-i müsbit-i Kalaycı Süleymân (bâ-karâri'l-verese)	200	102	106
Deyn-i müsbit-i Memiş Ağa bâ tamessük (bâ-karâri'l-verese)	200	102	106
Deyn-i müsbit-i Tâcir Hacı Receb (bâ-karâri'l-verese)	280	144	5
Deyn-i müsbit-i Binbaşı Hacı Hasan Ağa'nın zevcesi (bâ-karâri'l-verese)	600	308	80
Deyn-i müsbit-i Kantarcı Hasan Ağa (bâ-karâri'l-verese)	1300	668	94
Deyn-i müsbit-i Kayserili Katırcı Bozdanoğlu (bâ-karâri'l-verese)	232	119	42
Deyn-i müsbit-i Nalbant Hüseyin Beşe (bâ-karâri'l-verese)	400	205	93
Deyn-i müsbit-i Dervişoğlu (bâ-karâri'l-verese)	533	274	24
Deyn-i müsbit-i Mekukcioğlu Karabet (bâ-karâri'l-verese)	183	94	17
Deyn-i müsbit-i Seferoğlu Ohan (bâ-karâri'l-verese)	284	146	12
Deyn-i müsbit-i Çarıkcı Agob (bâ-karâri'l-verese)	113	58	15
Deyn-i müsbit-i Menasoğlu Ohannes (bâ-karâri'l-verese)	23	11	99

Deyn-i müsbit-i Tâcir Avâkim (bâ-karâri'l-verese)	123	63	33
Deyn-i müsbit-i melemetci Mardros (bâ-karâri'l-verese)	170	87	54
Deyn-i müsbit-i Taşcı Kirkor (bâ-karâri'l-verese)	86	44	29
Deyn-i müsbit-i Tâcir Simon (bâ-karâri'l-verese)	37	19	4
Deyn-i müsbit-i Tâcir Kıbril (bâ-karâri'l-verese)	24	17	58
Deyn-i müsbit-i Abkaroğlu Karabet (bâ-karâri'l-verese)	38	19	65
Deyn-i müsbit-i Makdîsi Karabet (bâ-karâri'l-verese)	20	10	34
Deyn-i müsbit-i Abkaroğlu Çarıkcı (bâ-karâri'l-verese)	28	14	48
Deyn-i müsbit-i Seferoğlu Karabet (bâ-karâri'l-verese)	664	341	71
Deyn-i müsbit-i Marim (bâ-karâri'l-verese)	50	25	-
Deyn-i müsbit-i Kayserili Agob (bâ-karâri'l-verese)	800	411	67
Deyn-i müsbit-i Odabaşı Vartan (bâ-karâri'l-verese)	65	33	52
Deyn-i müsbit-i Aslanoğlu Bogos (bâ-karâri'l-verese)	100	51	53
Yekûn			

Yekûn:7991 Meblağ: 103 An-guremâ: 4110 Meblağü'l-bâkî 17

[s. 64] [64/a]

Emîn Ağa'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Muslihü'd-dîn mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan Emîn Ağa ibn-i el-Hâc Ahmed Ağa nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Emine bint-i Hüseyin ile sulbiye-i sagîre kızı Habîbe ve haml-i mevkûfe münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis işrîn min şehri Zilhicceti'l-şerîfe li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1aded	2000
Hilâl-i sâ'at	Kıyye 1	150
Mercan tesbih	1aded	50
Altun kolbağı	Miskal 34	680
Sim kolbağı ve sagîr kuşak	Kıyye 2	55
Sim buhurdan	Dirhem 120	120
Sim rişme	Dirhem85	70
Sim kalat ayağı	1 kıyye	160
Sim sagîr sūrâhi	1 kıyye	60
Simli Venedik piştov	1	85
Sim barut haznesi		20
Trabzon mekkârî sim kabreli gayret kuşağı, ve kabak ve palaska ve kurşun kesesi	1, 1, 3, 1 aded	80
Simlice başlık sent-bent	1, 1 aded	70
Telkâri sim kuşak	1 kıyye 158 dirhem	158
Zümrüd küpe	Kıyye1	400
Sim bilezikli kara tüfenk	1aded	66
Karabaka tüfenk	1aded	60
Kablama simli kılıc kabzası	1aded	100
Müsta'mel şal kuşak	1aded	80
Kırmızı kabut şemceli	1aded	150
Fağfur fincan ve sim zarf kâse	3, 1 aded	12
Şilte döşek	1aded	10
Müsta'mel yasdık	16	100
Yan minderi ve köşe ve mak'ad	4, 1, 2 aded	50
Kalice seccâde	1aded	10
Camaşur kazganı ve leğeni	1, 1aded	100
Orta ve sagîr sini	1, 2 aded	60
Şam'dan ve tabaları	2,2 aded	45
Gügüm	3	30
Sagîr nehas mankal	1 aded	12
El leğeni ve ibrik	1, 1 aded	15
Evânî-i nühâsiye 20 kıyye	36 aded	70

Der zimmet-i Catuk Mehmed an karye-i Çiftlik bâ-temessük	100
Der zimmet-i Mehmed Karakılıkcı an karye-i mezbûre bâ-temessük	235
Der zimmet-i Osman kethüdâ Ormancı Mustafa an karye-i Varaz bâ-temessük	100
Der zimmet-i Süleymânoğlu Ahmed an karye-i Çiftlik bâ-temessük	40
Der zimmet-i Ömer Efendioğlu Ali Efendi an karye-i mezbûre bâ-temessük	39
Der zimmet-i Kulahisârî Ömer bâ-temessük	50
Der zimmet-i Tanburoğlu Ali bâ-temessük	50
Der zimmet-i Sarac İbrâhîm bâ-temessük	100
Der zimmet-i Kahveci Ali bâ-temessük	30
Der zimmet-i Keçeci Mehmed bâ-temessük	150
Der zimmet-i Mü'ezzin Ebu-Bekir Efendi bâ-temessük	88
Der zimmet-i Tülekoğlu İbrâhîm an karye-i Almus bâ-temessük	50
Der zimmet-i Kalıbcı İstefan zımmî bâ-temessük	280
Yekûn	6440

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techîz ve tekfîn ve termîm-i kabr ve kefareti yemîn ber mücib-i vasiyet-i masârif	600
Resm-i kismet	161
Masârif-i müteferrika	53
Mihr-i misl-i mü'eccel li-zevce'ti'l-mezbûre	250
Yekûn	1064

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	53701
---	-------

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevce	672
Hisse-i bint	1068
Hisse-i haml-i mevkûf	3136

[64/b]

Emine Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Semâzen mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Emine bint-i Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevc-i metrûkı Sâlih bin Mehmed ile li-ebeveyn er karındaşları sagîrân Alim'e ve kebîre Aişe ve li-ebeveyn er karındaşları sagîrân Ebû-Bekir ve Şerif Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[s. 63]

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Döşek	2aded	25
Yorgan	2aded	30
Yasdık	2aded	20
Publa	1aded	3
Kilim	1aded	15
Hırka	1aded	10
Seray entari	1aded	80
Sim kutu	1aded	10
Altun yüzük	2aded	-
Tarak	1aded	5
İpekli bürük	1aded	25
Ahmediye	1aded	5
Müsta'mel bürük	1aded	7
Dolama peşkiri	1aded	5
Ayak donı	2aded	6
Müsta'mel alaca entari	1aded	7
Köhne cebe	1aded	1

Def'a ayak	2aded	3
Gömlek	2aded	8
Çevre	1aded	3
Çit değirmi	1aded	2
Çorap	Kıyye 1	1
Köhne ibâde	1aded	1
Uçkur	1aded	1
Hamam takımı boğça	2aded	10
Mest ve babuç ve çarık	Kıyye 1	25
İncili küpe	1, 2 aded	60
Kaşık deste		2
Boyama tahta sandık	1aded	11
Mihr-i der-zimmet-i zevc-i mezbûr		250
Yekûn		660

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrenin techîz ve tekFînine masraf	30
Resm-i kısmet	16,5
Masârif-i müteferrika	5,5
Yekûn	52

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	608
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevc	304	
Hisse-i uht li-ebeveyn	50	80
Hisse-i uht li-ebeveyn	50	80
Hisse-i âhi li-ebeveyn	101	40
Hisse-i âhi li-ebeveyn	101	40

[63/a]

Kazâlarda Gezen Kapulu ve Kapsuz Gerek Delîl ve Gerek Tüfenkci Avâ'id ve Zevâ'id Alınmaması İçün

Tokad kadısı fazîletlü efendi ve voyvodası sa'âdetlü ağa ve umûm ashâb-ı suhân inhâ olunur ki, zamân-ı adâlet ihtirân-ı hazret-i şâhâne vedî'a-yı cenâb-ı bârî olan fukarâ

ve zu‘afânın kâffe-i mezâlim ve ta‘âdiyâtdan emin ve rahat ve sıyânet ve vekâyetleri makâsıd-ı aksâmız idüğü mülâsebesiyle sınıf-ı askerîden kapulu ve kapusuz gerek delîl ve tüfenkci ve gerek hayta ve sâ‘iri kazâ ve kurâlarınıza vürûdlarında avâ‘id ve zevâ‘id ve çavuş parası ve nâm-ı âherle habbe-i vâhide virmeyüb eğerçe mutâbele iden olur ise bi‘l-ittifâk kat‘î cevab virdirmeleriniz emr-i hazret-i veliyyün-ni‘amî olduğu ifâdesi iş bu dîvân tezkeresi tahrîr ve duhâncımız Hidâyet’e virilerek Ali Efendi’nin ademleriyle tesyîr olunmuşdur inşâ‘allâhu ta‘âlâ gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ber-mûcib-i tezkere amel ve hareket eylemeleriniz emr-i hazret-i veliyyün-ni‘amîdir. Fî 27 C. Sene 44

İbrâhîm Edhem Kethüdâ-yı vâlî-i Sivas

[63/b]

Erzurum’a Gidecek Tobcılar İçün Emr-i Alî Kaydı

Mefâhirü‘l-kuzzât ve‘l-hükkâm ma‘deni‘l-fezâi‘l ve‘l-keâm Kartal’dan Erzurum’a varınca yol üzerinde vaki‘ kazâların kuzzât ve nüv‘vabı zîde fazluhûm ve mefâhirü‘l-emâsil ve‘l-akrân âyân ve sâ‘ir zâbitân ve bi‘l-cümle iş erleri zîde kadrûhum tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki bu def‘a muktezâ-yı irâde-i seniyyem üzere Erzurum’a ta‘yîn olunan bir bölük tobcı ve nısf tertîb arabacı neferâtı mevsim-i şitâ olmak cihetiyle mâliye cânibinden sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcibiyle mekkâfî hayvanâtıyla gönderilecek ise de esnâ-yı râhda firardan muhâfazaları zımnında altmış üçer nefer olarak üç takım tertîb ve beher takım ikişer nefer zâbit ta‘yîn olunmuş ve Üsküdar’dan Kartal’a kadar göndermek üzere yanlarına tobhâne-i âmireden mikdârî‘l-vafî terfîk kılınmış olduğundan bahisle neferât-ı merkûmenin Kartal’dan Erzurum’a varıncaya değin ...⁷¹ tarîkde vâki‘ kazâlar taraflarından dahi yanlarına bir bölükbaşı

⁷¹ Bir kelime okunamadı

ma'iyetiyle yirmiſer nefer müsellâh süvârî-yi cebelü neferâtı terfîk olunarak kazâ be kazâ imrâr ve bir neferi noksan olmayarak tamamen savb-ı me'mûrlarına irsâl ve îsâl [s. 62] bâbında siz ki kuzzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz size hitâben bâ-emr-i ſerîfim sudûrını dergâh-ı mu'allâm kabucu başlılarından hâlâ tobhâne-i âmirem nâzırı iftihârü'l emacid ve'l-ekârım Ali Bey dâme mecdühu bâ-takrîr ifâde ve inhâ itmekle vech-i meſrûh üzere amel ve hareket-i ihtimâm ve mübâderet eylemeniz fermânım olmağın husûs-ı rikâb-ı müstetâbımdan iş bu emr-i ſerîfem ısdâr ve irsâl ve tisâyâr olunmuſdur imdî neferât-ı merkûmeden takım-ı sâni olan altmış üç neferi zâbitleriyle Kartal'dan Erzurum'a varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı hükmet ve kazâsına dâhil olur ise mübâſir ve mahfuz mahallere kondırılarak muhâfiz ve muhâreselerinin istihsâline dikkat ve gider olduklarında dahi yanlarına birer bölükbaşı ma'iyetiyle yirmiſer nefer müsellâh süvârî cebelü neferâtı terfîkiyle firârdan muhâfaza olunarak bi'l-em ve'l-islâm birbirinize irsâl ve tamâmen ve kâmilen Erzurum'a îsâlleri ve sâ'irin istikmâle bi'l-ittifâk ve ihtimâm ve sâ'y-ı mâlâ kelâm eylemeniz irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ve bu bâbda ağmâz ve rehâvetle takım-ı mezbûr neferâtdan biri firarıyla noksan olmak veyâhud bir mahalde cebelü neferâtı terfîk olunmamak lâzım gelir ise bit-tahkîk cesâret idenlerin icrâ-yı te'dîblerinde dakîka fevt olunmayacağı ma'lûmunuz oldıkda âna göre amel ve hareketle infâz-ı emr ve fermân-ı ſâhânem kemâliyle ikdâm ve dikkat ve hilâfını vaz'-ı tecvîz ile mes'ûl ve me'âteb olmakdan begâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âliſânım sâdir olmuſdur buyurdumki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meſrûh üzere ſeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'ât-makrûniyla amil olasız ſöyle bilesiz alâmet-i ſerîfe itimâd kılasız tahrîren fî evâ'ili ſehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Kostantiniyye-i Mahrûse

[62/a]

Medîne-i Tokat'da Şâm-ı Şerîfe Tertîb Olan Asker-i Mansûriye'den Bu Def'a İrsâl Olunan Askerin Defter-i Müfredâtıdır ki Ber-vech-i Âtî Zikr Olunur

Açıklama	Nefer
Hoca Ahmed mahallesinden İsmâ'îloğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)	1
Beybağı mahallesinden Abdullah Efendiloğlu Ali (mahallesine mahsûb)	1
Rüstem Çelebi mahallesinden Bekir'in oğlu Ali (mahallesine mahsûb)	1
Seyyid Necmeddin mahallesinden Deli İbrâhîmoğlu Hasan Dabbağhane-i cedîd ve Hâlid (mahallesine mahsûb)	1
Hoca Ahmed mahallesinden Berber Hüseyinoğlu Ahmed (mahallesine mahsûb)	1
Yar Ahmed mahallesinden Vereboğlu Ömer Kaya (mahallesine mahsûb)	1
Hacı İbrâhîm mahallesinden Katırcı Ahmed'in oğlu Mehmed Kaya M1 mahallesine Mahsûb	1
Cemaleddin mahallesinden Hacıoğlu Mehmed Emîn Keçiciler (mahallesine mahsûb)	1
Şarkipârede Deliden Caferoğlu Ali (karyesine mahsûb)	1
Şuca'addin mahallesinden İbrâhîm'in oğlu Ömer (mahallesine mahsûb)	1
Dere mahallesinden geri gelen yerine Ali'nin oğlu İbrâhîm (mahallesine mahsûb)	1
Soğukpınar-ı zımmî mahallesinden Hacı Hasanoğlu (mahallesine mahsûb)	1
Mihmâd Hâcib mahallesinden Mecelleoğlu Hasan Güzel Aşçı (mahallesine mahsûb)	1
Beybağından Mehmed'in oğlu Mahmud Aleksân (mahallesine mahsûb)	1
Muslihü'd-dîn mahallesinden Hasan'ın oğlu Osman Ka'be mescidi ve Za'îm (mahallesine mahsûb)	1
Taşçı Mahmud mahallesinden geri gelen yerine Hüseyinoğlu Ali (mahallesine mahsûb)	1
Soffyyûn mahallesinden Ömer'in oğlu Hüseyin Keçiciler (mahallesine mahsûb)	1
Samyeli mahallesinden ve Muslihü'd-dîn mahallesinden Mehder'in oğlu Şerif Mehmed (mahallesine mahsûb)	1
Yaşmeydan mahallesinden Ömer'in oğlu Halil (mahallesine mahsûb)	1
Çaylı karyesinden Hüseyinoğlu Hüseyin (karyesine mahsûb)	1
Çaylı karyesinden Ali'nin oğlu Mehmed (karyesine mahsûb)	1
Cıkrık karyesinden Hüseyinoğlu Mehmed (karyesine mahsûb)	1
Otuk karyesinden Yusufoğlu Ali ibn-i Ahmet (karyesine mahsûb)	1

Soğukpınar-ı zımmî mahallesinden Hasan oğlu İlyas (mahallesine mahsûb)	1
Soğukpınar mahallesinden Mustafa'nın oğlu Ali (mahallesine mahsûb)	1
Cilfek ve Molla Bektaş ve İblik Bazarı mahallesinden Yamakoğlu Bekir (mahallesine mahsûb)	1
Beybağı mahallesinden Mustafaoğlu Abdullah Akdeğirman Müslim ve Zımmî (mahallesine mahsûb)	1
Çay Müslim mahallesinden Semerci Ali'nin oğlu Hasan (mahallesine mahsûb)	1
Sofiyyûn mahallesinden Hüseyinoğlu Ahmed (mahallesine mahsûb)	1
Taşçı mahallesinden Osman oğlu Hasan (mahallesine mahsûb) (Şam-ı şerîfden firâr iden yerine)	1
Hoca Ahmed mahallesinden İsmâ'îloğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)	1
[s. 61]	
Güzel Aşçı mahallesinden Limonoğlu Hasan (mahallesine mahsûb)	1
Ka'be Mescidi mahallesinden Mustafa'nın oğlu Mustafa Mahalle-i mezbûre Mahsûb (Şam-ı şerîfden firâr iden yerine)	1
Soğukpınar-ı Müslim mahallesinden Mehmed'in oğlu Mahmud Geyras (mahallesine mahsûb)	1
Kızıl karyesinden Kabakcıoğlu Mustafa'nın oğlu Mehmed Fikali Karyelerine Mahsûb	1
Serkiz karyesi ve Musulı ve Refikleri Karyelere Mahsûb Mehmed'in oğlu kurban Mehmed	1
Ka'be Mescidi ve Za'im (mahallesine mahsûb) Mehmed'in oğlu Ahmed	1
Yekûn	36

[61/a]

Bu Def'a Şâm-ı Şerîfe Gidecek Askerin Defter-i Müfredâtıdır Ber-vech-i Âtî Zikr

Olunur

Açıklama
Mihmâdi Hâcib-i Zımmîden Müslim Bölüğü Ahmed'in oğlu Ömer (mahallesine mahsûb)
Mihmâdi Hâcib-i Müslim mahallesinden Osman oğlu İbrâhîm (mahallesine mahsûb)
Dere mahallesinden Çıkrıkçı Sâlihoğlu Ali (mahallesine mahsûb)
Hoca Ahmed mahallesinden Kiremitçi Bekiroğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)
Çay Zımmî mahallesinden Köşkeroğlu Halil (mahallesine mahsûb)
Dere mahallesinden Eskiçi Ali'nin oğlu İbrâhîm (mahallesine mahsûb)
Göle Karye-i Ahmed Alanı Nebî ve Refiki Aluc Musaoğlu Halil'in oğlu Mehmed Karyelerine Mahsûb

Fenk karyesinden Kel Bekiroğlu Ebû-Bekir (karyesine mahsûb)
Horuş mahallesinden Abdullahoğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)
Mihmâdi Hâcib-i Zimmî mahallesinden Ziyancıoğlu Halid'in oğlu Mustafa (mahallesine mahsûb)
Meydan Müslim mahallesinden Bağceci Abdullahoğlu Ahmed (mahallesine mahsûb)
Zilli Hacı ve Çilehâne mahallesinden Behlülünöğlu Mustafa'nın oğlu Mustafa (mahallesine mahsûb)
Cehganlı ve Zincirlikuyu mahallesinden Mehmed'in oğlu İsmâ'îl Abdullah (mahallesine mahsûb)
Mehmed Paşa mahallesinden Hasanoğlu İsmâ'îl (mahallesine mahsûb)
Melik Danişmend mahallesinden Osmanoğlu Ahmed (mahallesine mahsûb)
Cend ve Yabalık Karyelerinden Ekrem Mehmedoğlu Mustafa Karyelerine Mahsûb
Horuş mahallesinden İsmâ'îloğlu İbrâhîm (mahallesine mahsûb)
Ka'be Mescidi ve Zaim mahallesinden İbrâhîmoğlu Mustafa (mahallesine mahsûb)
Çay Zimmî İbrâhîm'in oğlu Bekir (mahallesine mahsûb)
Tatar Hacı mahallesinden Çoban İbrâhîmoğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)
Baba Oseb (mahallesine mahsûb) Yazıcıkdan Ömeroğlu
Sofiyyon mahallesinden Mehmedoğlu Abdurrahmân (mahallesine mahsûb)
Gaybî mahallesinden Hacı İsmâ'îloğlu Sâlih (mahallesine mahsûb)
Sofiyün mahallesinden Hüseyinoğlu Receb Yaşmeydan (mahallesine mahsûb)
Soğukpınar Müslim mahallesinden Sâlihoğlu Mustafa (mahallesine mahsûb)
Taşçı Mahmud mahallesinden Mehmedoğlu Ali (mahallesine mahsûb) (Geriye Geldi)
Geyras mahallesinden Emir Musaoğlu Hafız (mahallesine mahsûb)
Seyyid Necmeddin mahallesinden Osmanoğlu Mahmud (mahallesine mahsûb)
Hoca Ahmed mahallesinden Cennetoğlu Osman Suiçmez (mahallesine mahsûb)
Gaybî mahallesinden Kiraz İsmâ'îloğlu Osman (mahallesine mahsûb)
Beybağı mahallesinden Kütükoğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)
Gaybî mahallesinden Satioğlununöğlu Osman Cami' Kebîr (mahallesine mahsûb)
Gaybî mahallesinden Nu'manoğlununöğlu Receb Seyfeddin ve Cami' Kebîr (mahallesine mahsûb)
Gaybî mahallesinden Yağmuroğlununöğlu İsmâ'îl Akdeğirman Zimmî (mahallesine mahsûb)
Sarı Güllük mahallesinden Canik Osmanoğlu Mustafa
Cemâle'd-dîn mahallesinden Katırcı Mustafaoğlu Osman Molla Geyras ve Cilfek ve İblikpazarı (mahallesine mahsûb)
Beybağı mahallesinden Semerci Hasanoğlu İbrâhîm Akdeğirman Müslim ve Zimmî (mahallesine mahsûb)
Mohat karyesinden Derslioğlu İbrâhîminoğlu Mehmed (karyesine mahsûb)
[s. 60]
Alaca Mescid ve Ankara mahallesinden Mustafaoğlu Abdurrahmân (mahallesine mahsûb)

Def' -i Sâinide Gönderilen Askerden Mahsûb Olan

Yekûn: 40 – 3 = 37 Nefer (Gerüye Gelen) 37 – 2 = 35 Nefer (Kazâbâd'a Mahsûb)

[60/a]

Açıklama	Nefer
Mihmâd Hâcib-i Zimmîden Müslim Blg Hasanoğlu Ahmed (mahallesine mahsûb)	1
Soğukpınar Müslim (mahallesine mahsûb) Muslihiddin mahallesinden Hacıoğlu Sâlih	1
Soğukpınar Müslim (mahallesine mahsûb) Acebşir mahallesinden Danabaş Mehmed	1
ay Müslim mahallesinden Hacı'nın oğlu Mustafa (mahallesine mahsûb)	1
Şuca'addin mahallesinden Mustafaoğlu Osman (mahallesine mahsûb)	1
Acebşir mahallesinden Nalbant Mustafaoğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)	1
Beybağı mahallesinden Eyüboğlu Şerif Mehmed (mahallesine mahsûb)	1
Mihmâd Hâcib mahallesinden rekci Mehmedoğlu Sâlih (mahallesine mahsûb)	1
Câmi' Kebir mahallesinden olakoğlu mer (mahallesine mahsûb)	1
Cedid (mahallesine mahsûb) Yazıcık mahallesinden Mustafa'nın oğlu	1
Mihmâd Hâcib-i Müslim mahallesinden Demürcü Emir Ahmedoğlu Osman (mahallesine mahsûb)	1
Dere (mahallesine mahsûb) ay Müslim mahallesinden Mustafa'nın oğlu Mustafa	1
Beybağı mahallesinden Eskici Haliloğlu Süleymân (mahallesine mahsûb)	1
Hoca Ahmed mahallesinden Bektaşoğlu Osman (mahallesine mahsûb)	1
Kaya mahallesinden Katırcı meroğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)	1
İze ve Refikleri Karyelerinden Köşe İsmâ'iloğlu Mustafa Karyelerine Mahsûb	1
Estiğin ve Refikleri Karyelerinden Bektaş İsmâ'iloğlu Mehmed Karyelerine Mahsûb	1
at karyesinden Alioğlu Bektaş (karyesine mahsûb)	1
İzbesti ve Refikleri Karyelerinden Kr Abdullahoğlu Hüseyin Onbeş senedir Tokat'da Sâkin Olub Mukaddem Kazâbâdlı İbiş Karye-i Mezbûreye Mahsûb	1
Mehmed Paşa mahallesinden Süleymânoğlu Ali (mahallesine mahsûb)	1
Mahmud Paşa mahallesinden Hacı İbrâhîm (mahallesine mahsûb) Hüseyinoğlu Abdullah Kazâbaddan Olub Onbeş Senedir Tokat'da Sâkin	1
Meydan Müslim mahallesinden Katırcı Yamakoğlu Abdurrahmân (mahallesine mahsûb)	1
Yazıcık mahallesinden Hüseyinoğlu İbrâhîm karyesine (mahallesine mahsûb)	1

Çay Müslim mahallesinden Demürcü Kara Mustafa (mahallesine mahsûb)	1
Meydan Müslim mahallesinden Kuru Alioğlu Bekir (mahallesine mahsûb)	1
Mihmâd Hâcib-i Zimmî mahallesinden Mirlioğlu Ömer (mahallesine mahsûb)	1
Çay-ı Müslim mahallesinden Muharremoğlu Hüseyin (mahallesine mahsûb)	1
Geyras mahallesinden Ali'nin oğlu Ali (mahallesine mahsûb)	1
Def'a Geyras mahallesinden Hüseyinoğlu Hasan (mahallesine mahsûb)	1
İsâ Fakîh mahallesinden Molla Sâlihoğlu Hallâc Osman (mahallesine mahsûb)	1

Mukaddem Gönderilen Asker-i Mansûre'den Mahsûb Olan 31 Aded Nefer

[s. 59] [59/a]

Asitâne'ye Giden Yirmi Neferin Defteridir ki Ber Vech-i Âtî Zikr Olunur

Hacı İbrâhîm mahallesinden Sakık'ın oğlu Bekir (mahallesine mahsûb) 1 Nefer
Çay Zimmî mahallesinden Dikimci Osmanoğlu Halil
Seyyid Necmeddin mahallesinden Ceddin Ömer'in oğlu Süleymân
Mihmâdi Hâcib-i Zimmîden Ekmekci Hasanoğlu Halil
Mahmud Paşa mahallesinden İmamoğlu Hüseyin
Mihmâdi Hâcib-i Zimmî Bölüğünden Seyyid Ali Osman'ın oğlu Ahmed
Mihmâd Hâcib-i Müslim mahallesinden Mehmedoğlu Hasan
Cemaleddin mahallesinden Korkoroğlununoğlu Hasan
Soğukpınar-ı Müslim mahallesinden Kiremitçi Ahmedin Torunu Ahmed
Çay müslim mahallesinden Mumcioğlununoğlu Mehmed
Gaybî mahallesinden Mustafa'nın oğlu Mehmed
Cemaleddin mahallesinden Süleymân ve Alinin Hüseyin
Güzel Aşçı mahallesinden Kahveci Ali'nin oğlu Mehmed
Dabbağhâne-i Atîk mahallesinden Ahmed Efendi'ninoğlu Mehmed
Mihmad Hacib mahallesinden İbrâhîm'in oğlu Ali
Mihmad Hacib mahallesinden Türâboğlu Osman
Gaybî mahallesinden Tâcir ahmedin Torunu Mehmed
Beybağı mahallesinden Emre'nin oğlu Mehmed
Beybağı mahallesinden Hacı Efendi'ninoğlu Abdülhamid
Muslihiddin mahallesinden Dikimci Osmanoğlu Halil

[59/b]

İvaz Paşa Evkâfı'nın Defteri Kaydı

Nezâret-i Medîne-i Tokat'da hâkimi'ş-şerî'at-ı garrâ fazîletlü efendiler hazeratına meşrût olan Kazâbâd kazâsında vâki' İvaz Paşa evkâfı kurâlarda iş bu bin ikiyüz kırkiki senesi zirâ'at olunub kırk üç senesinde vücûda gelen öşr-i mahsûlat ve gerek zirâ'at-ı sâ'irde ba-meşrût vâkîf ve ber mûcib-i vakfiye-i ma'mûlün bihâ ba'de'l-ihrac masârif-i zâviye ve evlad-ı mürtezikaya tevzi' ve taksîm olunan öşür mahsûlünün defter-i müfredâtıdır ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fil yevmi't-tâsi' min şehri recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Karye-i	Açıklama	Kile
Gürci	Hınta ve Şa'îr	7,5
Cirik	Hınta ve Şa'îr	1,5
Tavukcu	Hınta ve Şa'îr	2,5
Bey Obası	Hınta ve Şa'îr	20
Yeni ve Çay ve Kürtler	Hınta ve Şa'îr	6 kile 2 rubla'ı
Bayındır ve Ayancı	Hınta ve Şa'îr	10
Burga	Hınta ve Şa'îr	hâlî
Keçeci Baba	Hınta ve Şa'îr	10 kile 2 rubla'ı
Hasan	Hınta ve Şa'îr	2
Cer Obası	Hınta ve Şa'îr	Yarım
Yekûn		60 kile 4 rubla'ı

Min-hâ'l-ihracât Fazîletlü Hâkim Efendi'ye Virilen Beray-ı Muhasebe 10 kile Yekûn:10

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-evlâd ve'l-mürtezika	50 kile 4 rubla'ı
---	-------------------

Açıklama	Müd	Kile	Rubla'ı
Hisse-i rub' li'l-mütevellî bâ-şart-ı vâkîf		12	9
Hisse-i ub' li'l-velî bâ-şart-ı vâkîf		12	9
Hisse-i nisf li'l-mürtezika bâ-şart-ı vâkîf		25	2
Vazîfe-i Tedrîs	15	5	10
Vazîfe-i ma'â es-Seyyid Mehmed Efendi ve es-Seyyid Abdurrahmân Efendi	7	2	10
Vazîfe-i İmam-ı kurâ-i es-Seyyid Mehmed Efendi	6	2	4
[s. 58]			

Vazîfe-i Talebe-i ulûm	14	5	4
Vazîfe-i İmam-ı şehri es-Seyyid Mehmed Efendi	3	1	2
Vazîfe-i Hatib es-Seyyid Mehmed Efendi	2		12
Vazîfe-i Sülisân hisse-i kitâbet es-Seyyid Mehmed Efendi	2		12
Vazîfe-i Birû bir sülüs-i hisse-i Sâit Mehmed Efendi	1		6
Vazîfe-i Sülüs-i Kitâbet ve sülüs-i cibâyet İbrâhîm	1,5		9
Vazife-i Türbehân Hâfız Mehmed Efendi	3		18
Vazife-i Dabbağ Hafız Ağa	1,5		9
Vazife-i Sürre-i mülk Hafız Ağa	1,5		9
Vazife-i Cüzhân Niksârî Ali Efendi	1 rub ^ç		1,5
Vazife-i Cüzhân Mücellîd Ahmed Efendi	1 rub ^ç		1,5
Vazife-i Mü'ezzîn Mustafa	2		12
Vazife-i Nakibân Hüseyin ve Hasan ve Mahmud ve Mehmed	30		18
Vazife-i Dabbağ Cüzhân Hâfız Ağa	3		18
Vazife-i Devirhân Hâfız Mustafa	1		6
Yekûn	67	50	4

[58/a]

Yıldız Evkâfı Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da vâki' Emir Mahmud ve Yıldızı dimekle ma'rûf vakfın kurâ ve müzârî'den iş bu bin ikiyüz kırk iki senesinde zirâ'at kırk üç senesinde vücûda gelen öşür mahsûlünden masârifât ba'de'l-ihrac bâkî-i mahsûlât beyne'l-evlâd ve'l-mürtezika tevzi' ve taksîm olunan mahsûlâtın defter-i müfredâtıdır ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fîl yevmi't-tâsi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Karye-i	Açıklama	Kile
Heris	Hınta ve Şa'îr	12
Yıldız ma'â Karkın ve Aslandoğmuş	Hınta ve Şa'îr	30
Mezru'â-yı sâni	Hınta ve Şa'îr	1
Yavı Hasan	Hınta ve Şa'îr	8,5
Sâlî	Hınta ve Şa'îr	22,5
Karaevli ve Hasan, Nevbet ve Kavak	Hınta ve Şa'îr	10
Aslangâzi ve Denizli tâbi' Zile	Hınta ve Şa'îr	8

Gökdere	Hınta ve Şa'ır	hâlî
Fineze	Hınta ve Şa'ır	5
Aydoğdı tâbi' Dinar	Hınta ve Şa'ır	3,5
Çiftlik tâbi'-i Çiftlik	Hınta ve Şa'ır	1,5
Yekûn		102

Min-hâ'l-ihracât	Müd / Kile
Tevliyet ve nezâret	14,5 müd
Berây-ı muhasebe	5 kile
Masârif-i ... ⁷²	4,5 müd
Masârif-i şihne ve kurâ-yı anbar ve masârif-i sâ'ire	28,5 kile
Yekûn	49,5 kile

Sahhü'l-bâkî	49,5 kile
--------------	-----------

Açıklama	Müd	Kile	Rubla'ı
Hisse-i nisf evlad-ı şart-ı vâkıf		24	12
Hisse-i nisf mürtezika		24	12
Vazîfe-i Şeyh Sıbgatullah Efendi	6	5	10
Vazîfe-i türbehân Abdullah Efendi	2	1	14
Vazîfe-i türbehân Zenbilci Hasan Efendi	3	2	13
Vazîfe-i İmam-ı şehri Çelebi Efendi	3	2	13
[s. 57]			
Vazîfe-i İmam kara Siyâmi-zâde	2	1	14
Vazîfe-i türbehân be-kitâbet batn-ı kebîr Molla Mehmedin Oğulları	4	3	12
Vazîfe-i türbehân kelleci dimekle ma'rûf Kayyûm Molla Ahmed	3	2	13
Vazîfe-i türbehân el-Hâc Hasan Efendi	3	2	13
Yekûn (Meblağü'l Bâkî)	26	24	6

[57/a]

Hisse-i Tokad Ma'a'n-nevâhî Taksît-i Sâni Ref'-i Menzil 6391 Guruş 1 Para

Bi'l-cümle eyâlet-i elviyede bundan akdem tertîb olan ma'lümü'l mikdâr ref'-i menzil bedelinin nisfi taksît-i evvel olmak üzere Rûz-ı Hızır'dan nihâyet iki mâh mürûrında ve nisf diğeri dahi taksît-i sâni olarak Rûz-ı Kâsım'dan kezâlik iki mâh mürûrında tahsîl ve

⁷² Bir kelime okunamadı

hazîne-i âmireye teslîm olunmak bâ-hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûn-ı şâhâne karârgâr nizâmından olduğına ve iş bu kırk dört senesinde vâki' olan kırk üç senesi Rûz-ı Kâsım'ı duhûl iderek ol vechle sene-i merkûme taksît-i sânîsinin vakt-i tahsîli hulûl itmiş idüğüne binâen Sivas sancağında vâki' kazâlardan müretteb olan yirmi bir bin beşyüz guruş taksît-i sânî akcesinin yerlü yerinde tahsîl ve hazîne-i âmireye teslim olunması bâbında şeref-rîz-i sudûr olan emr-i celîlü'ş-şân mantûk-ı şerîfi üzere mebâliğ-i mezkûr livâ-yı merkûmun hâvî olduğu kazâlarına cümle ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le sicil-i mahfûzda mukayyed ber taksîm-i hazeriye lede't-tevzi' kazâ-i merkûme nasb ber-vech-i bâlâ altı bin üç yüz doksan bir guruş bir paradır.

Fî Gurre-i R. Sene (1)244

[57/b]

Şerî'at-şî'âr Tokad kadısı fazîletlü Efendi zîde fazluhum ve me'zûn bi'l-iftâ fekâhatlü Efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân silahşörân-ı hassadan Voyvodası İzzetlü Hüseyin Ağa zîde kadrûhum ve vücûh-ı ahâlî ve ashâb-ı suhân ve iş erleri zîdet mekâdiruhum inhâ olınır ki, Sivas Eyaletinde vâki' kâffe-i elviye ve kazâlarda müretteb olan ref'-i menzil bedeliyesinin Rûz-ı Hızır ve Rûz-ı Kâsım'dan iki mâh mürûr ile iki taksit üzere tahsîl ve hazîne-i âmireye teslîmi karâr-gâr olan nizâm-ı müstahsene usûlünde olmak mülâsebesi iş bu ikiyüz kırk dört senesinde vâki' kırk üç senesi Rûz-ı Kâsım'ı mürur ile sene-i merkûmun malı taksît-i sânîsinin vakt-i tahsili hulul eylediği hasebiyle zikr olunan taksît-i sânî mal yirmi bir bin beşyüz guruş ber-taksîm-i hazeriye tevzi' ve taksîm olundukda cümle ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le Tokad ve nevâhîsi hissesine bâ-pusula-i şer'îye isâbet iden altı bin üç yüz doksan bir guruş bir parayı yerlü yerinden bir kadem evvel cem' ve tahsîl ve kabzına me'mûra teslîmen hazîne-i âmire gönderilmek üzere bu tarafa irsâle mezîd sa'y ve gayret ve bu bâbda sadır olan emr-i

âlînin infâz ve icrâsına dikkat eylemeniz bâbında dîvân-ı eyalet-i Rûm'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve Enderun ağalarından rahtuvân arkadaşı Hüseyin Ağa ile irsâl olunmuşdur inşâ'allâhu teâlâ vusûlunde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere ber mûcib-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyi

Fî 5 R. Sene 244

[57/c]

Medîne-i Tokat'da mesned-nişîn şer'-i yemîn faziletli semâhatli efendi hazretleri me'zûn bi'l-iftâ diyânetli efendi ve silahşöran-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetli Hüseyin Ağa ve vücûh-ı sâ'ire ve iş erleri inhâ olunur ki, şark ordusuna matlûb ile cihâda kadar meks ve tevkîfine irade-i mülûkâne ve müsâ'de-i şâhâne erzânî buyurulmuş olan asâkir-i ma'lûmenin her ne kadar mekslerine cevaz gösterilmiş ise de iş bu bahar dahi gelmekte ve vaktinin dahi müsâ'de var iken şimdiden mukaddem tahrîr olunmuş olan asâkirin ihtiyâr ve alîl ve nâtüvânaları tedbîr ve yerlerine virilir ise tevânâ ve bahadırlar tahrîr ve ve kâffe-i asâkir dahi vakit var diyerek [s. 56] esb-i eslihâlarını zay' itdirmeyüb ve noksan olanlarını dahi tedârik ve âmâde itdirderek yârın cânib-i me'mûre çıkacağız gibi hazır ve müheyyâ olmaları husûsuna ikdâm ve dikkat ve ma'âzallâh-u ta'âlâ hîn-i iktizâda hazır olunmamak veyâhud asâkirin derûnunda alîl ve nâtüvâna bulunmak ve esb-i eslihalarında noksan olunmak lâzım gelir ise bu hususı bütün bütün başta olanlara tahmîl olunarak dûçâr-ı ukûbât-ı bâri ve giriftâr-ı gazâb-ı tâcidârî olacakları bi'l-istibâh olduğu ma'lûmlarınız oldıkda âna göre hareket ve tenbîhât-ı hazret-i veliyyü'n-ni'amî üzere ikdâm ve ihtimâma mübâderet eylemeleri için bâ-cem'-i veliyyü'n-ni'amî iş bu tezkere-i dîvân tahrîr ve irsâl olunmuşdur bi-mennihi ta'âlâ vusûlunde mûcib-i tezkeremizle amel ve hareket olunmak emr-i hazret-i veliyyü'n-ni'amîdir.

Fî 7 R. Sene 244

es-Seyyîd İbrâhîm Edhem Silahşörân-ı Hâssâ ve Kethüdâ-yı Vâlî-yi Sivas

[56/c]

Maide Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Hoca Ahmed mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem fevt olan Maide bint-i Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevc-i metrûkî Sâlih bin İbrâhîm ile li-ebeveyn er karındaşı Hamza bin El-Mezbûr Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra vârisân-ı mezbûranın talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzi' ve taksîm olunan müteveffiye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (Aded)	Fiyatı (Guruş)
Menzil der- mahalle-i mezbûre	1	400
Kumluk der-mevzi'-i nehr-i kebîr	1 kıt'a	800
Bağ der-mevzi'-i Cevizlidere	1 kıt'a	50
Yasdık	2	30
Yan minderi ve köşe	2, 2	30
Kalice seccâde	1	23
Çini tabak	3	2
Sagîr cam Batos	1	2
Gerrdanlık		280
Çitârî	1 top	16
Köhne seccâde		5
Şal kuşak	1	10
Çiçekli entâri		35
Şâlî cebe	1	50
İblikli don	4	20
Bez	2	22
Def'a ayak donı	1	5
İpekli kaput gömlek	4	20
Beşkir	2	3

Boğça ve minder parçası		5
Bürük ve havlu	1, 2	13
Kahve takımı		10
Köhne bez parçaları		6
Döşek	2	25
Yorgan	2	25
Köhne kilim	1	3
Publa	2	5
Def'a yasdık	2	10
Piştov	1	20
Tapgan bıçağı		10
Nühas mankal	1	20
Bağrac	1	5
El leğeni ve ibrik	1, 2	10
Helvahân	1	10
Camaşur kazganı	1	16
Orta sini	1	15
Def'a el leğeni	1	8
Hamam leğeni	1	12
Evani nühâsiye parça 24 ber-vech-i tahmîn		36
Hırdavât-ı menzil		24
Sim zincir		22
Nakid der-kise		242
Def'a nakid		35
Def'a nakid		100
Ufak para		18,5
Sevi sandık	1	20
Mihr-i der-zimmet zevc-i mezbûr		50
Altun yüzük	7	60
Der-zimmet-i Kürt Ali'nin gelini Şerîfe Hâtun'a bâ-temessük		124
Der-zimmet-i Râbia Hâtun'a bâ-temessük		56
Der-zimmet-i Tobcıoğlu Hâfız Hacı Ömer Efendi bâ-temessük		36
Der-zimmet-i Surucoğlu Kazgancı Agob bâ-temessük		560
Def'a der-zimmet-i mersûm bâ-temessük		36

Der-zimmet-i Abkaroğlu Kazgancı Karabet bâ-temessük	331
Der-zimmet-i Nakışcı Ohannes bâ-temessük	112
Der-zimmet-i Marin Takûke bâ-temessük	168,5
Der-zimmet-i Ahsaberte bâ-temessük	112
Der-zimmet-i Kazgancı Anastas bâ-temessük	56
Der-zimmet-i Haçik zimmî bâ-temessük	56
Der-zimmet-i Herosik zimmî bâ-temessük	62
Der-zimmet-i Kolot Ağaçlı Mehmed Ağa'nın Torunu Osman bâ-temessük	224
Der-zimmet-i Nakışcı Manuk bâ-temessük	168
Yekûn	4644

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffiyeye-i mezbûrenin techîz ve tekFînine masraf	300,5
Resm-i kısmet	116
Masârif-i müteferrika	38,5
Deyn-i müsbit-i Mehmed bâ-karâri'l verese	100
Deyn-i müsbit-i Halil ve Mehmed bâ-karâri'l verese-i mezbûr	60
Yekûn	610

[s. 55]

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	4029
---	------

Açıklama	Guruş
Hisse-i Zevc	2014,5
Hisse-i âhi li-ebeveyn	2014,5

[55/a]

Medîne-i Tokad Voyvodası Silahdar Ağa Gününden Şâm-ı Şerîfe Müretteb Olan Tokad Kazâsından Tahrîr Olunan Asâkir-i Mansûrenin Defter-i Müfredâtudur ki Ber-Vech-i Atî Zikr Olunur

Açıklama	Nefer
Taşcı Mahmud mahallesinden Ya'kuboğlu Mustafa mahallesine tahrîr olunmuştur (mahallesine mahsûb)	1
Dabbağhâne-i Atîk mahallesinden Köleninoğlu Hasan ve Nasuhoğlu Süleymân mahallesine tahrîr	2
Akpınar mahallesinden Yusufoğlu Şerif Mehmed İvaz paşa'ya mahsûb	1

Mihmâd Hâcib mahallesinden Hacelioğlu Osman ve Turhallı Ahmed'in oğlu Ahmed (mahallesine mahsûb)	2
Çaşnigir mahallesinden Hasan'ın oğlu Mahmud (mahallesine mahsûb)	1
Sofiyyûn mahallesinden Abdurrahmân'ın oğlu Mehmed	1
Mahmud Paşa mahallesinden İsmâ'îloğlu Hüseyin ve İbrâhîmoğlu Hüseyin (mahallesine mahsûb)	2
Zincirlikuyu mahallesinden Demürcü Osman'ın oğlu Hasan (mahallesine mahsûb)	1
Yar Ahmed mahallesinden Kalaycı'nın oğlu Mehmed ve Dabbağhâne-i Atık mahallesinden Nu'mânoğlu (mahallesine mahsûb)	2
Veled Ayas mahallesinden Halil'in oğlu Mustafa (mahallesine mahsûb)	1
Beybağı mahallesinden Göksuoğlu Ali (mahallesine mahsûb)	1
Yazıcık mahallesinden Üsküdarlıoğlu Ahmed ve Semerkand mahallesinden Osmanoğlu Osman (mahallesine mahsûb)	2
Sarıgüllük mahallesinden Hacı Halil'in oğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)	1
Akdeğirmen-i Müslim mahallesinden Hasan'ın oğlu Molla Mehmed (mahallesine mahsûb) (gerü gelmiş)	1
Hacı İbrâhîm mahallesinden Osman'ın oğlu Emîn (mahallesine mahsûb)	1
Çay mahallesinden Eskici Halilin Torunu Halil Cedit (mahallesine mahsûb)	1
Hoca Ahmed mahallesinden [boşluk] oğlu Ahmed ve Mustafa'nın oğlu İsmâ'îl ve Abdurrahim'in oğlu Mahmud (mahallesine mahsûb)	3
Eğin Kazâsından Şinâsi'nin karyesinden Süleymânoğlu Eyüb Zilli Hacı ve Çilehanesine mahsûb	1
Cemâle'd-dîn mahallesinden İbrâhîm'in oğlu Mehmed ve Sofiyyûn mahallesinden Selvioğlu Hüseyin Cemaleddin (mahallesine mahsûb)	2
Gaybî mahallesinden İbrâhîm'in oğlu Mehmed ve Ali'nin oğlu Osman (mahallesine mahsûb)	2
Taşcı Mahmud mahallesinden Hasan'ın oğlu Mehmed Sofiyyûn (mahallesine mahsûb)	1
Çay Müslim mahallesinden Süleymân'ın oğlu Sakallı Süleymân (mahallesine mahsûb)	1
Mihmâd Hâcib mahallesinden Osman'ın oğlu İbrâhîm ve Hasan'ın oğlu Mahmud ve Kuru Veli'nin oğlu Hasan ve Bekir'in oğlu Ömer ve Hüseyin'in oğlu Hasan (mahallesine mahsûb)	5
Beybağı mahallesinden Benli Bekir'in oğlu Mehmed ve İbrâhîmoğlu İsmâ'îl (mahallesine mahsûb)	2
Akdeğirmân-ı Müslim mahallesinden Hüseyin'in oğlu Şerif (mahallesine mahsûb)	1
An-asl Hekimhanlı olup Tokat'da Sofiyyûn mahallesinde sâkin Ali'nin oğlu Abdülkerim Ka'be mescidi (mahallesine mahsûb)	1
Soğukpınar-ı Müslim mahallesinden Nalband Mehmed'in oğlu Yusuf	1

(mahallesine mahsûb)	
İncesu mahallesinden Mehmed'in oğlu İbrâhîm (mahallesine mahsûb)	1
Samyeli mahallesinden Dabbağ Küçük İsmâ'îl'in oğlu Hüseyin (mahallesine mahsûb)	1
Yazıcık mahallesinden Ali'nin oğlu Süleymân (mahallesine mahsûb)	1
[s. 54]	
Sabunhâne mahallesinden Osman'ın oğlu Mehmed (mahallesine mahsûb)	1
Aleksan Keşîş mahallesinden Cerkam Mehmed'in oğlu Yusuf (mahallesine mahsûb)	1
Zuğrı ve İblit karyesinden tahrîr olunan Molla Veli'nin oğlu Ahmed ve Hüseyin'in oğlu Ömer	2
Eğri karyesinden Ahmed'in oğlu yirmi beş yaşında Mahmud	1
Kürk karyesi sâkinlerinden Çoban Ali'nin oğlu Hasan (karyesine mahsûb)	1
Karadere karyesinden Çakıroğlu Sâlih'in oğlu Emrullah (karyesine ve refiklerine mahsûb)	1
Meğüllü karyesi sâkinlerinden İbrâhîm'in oğlu Sâlih (karyesine mahsûb)	1
Firedökse karyesinden Çulsuzoğlu Osman (karyesine mahsûb)	1
An-asl Kastamonu kazasından Mehmed Ali karyesinden Ahmed'in oğlu Hasan (Südeni ve Boyalı karyesine mahsûb)	1
Kadı ve Kafî karyesinden Mehmed'in oğlu Osman (karyesi ve Üçgöle mahsûb)	1
Mohat karyesinden Ahmed'in oğlu Sâlih (karyesine mahsûb)	1
Ohtab karyesinden Mehmed'in oğlu Ali (karyesine mahsûb)	1
Büyük Almus karyesi sâkinlerinden Bendenoğlu Süleymân ve Yazıcık mahallesinden Bekci Ahmed'in oğlu Yüzbaşı (Büyük Almusa mahsûb)	2
Çay mahallesinden Tavukcu Mustafa'nın oğlu Osman (Semerci karyesine mahsûb)	1
Beşviran karyesi sâkinlerinden Haliloğlu Hasan (karyesine mahsûb)	1
Serkiz karyesi sâkinlerinden Hasan'ın oğlu Ali (karyesine mahsûb)	1
Tebrî karyesi sâkinlerinden Hasan'ın oğlu Abdullah (Mefker ve Filetse karyesine ve vakıfları mahsûb)	1
Alan karyesi sâkinlerinden Ali'nin oğlu Derviş (karyesine ve refiklerine mahsûb)	1
Çeker karyesi sâkinlerinden Ömer'in oğlu Ali (Tozanlıya mahsûb oldu karyesine ve Yabalık karyesine mahsûb)	1
Daduhta karyesi sâkinlerinden Osman'ın oğlu Mustafa (karyesine ve Gizgi karyesine mahsûb)Bizeri karyesi sâkinlerinden Mehmed'in oğlu İbrâhîm (karyesine mahsûb)	1
Dönekse karyesi sâkinlerinden Veli'nin oğlu Mehmed (karyesine mahsûb)	1
Kadıvakfı karyesi sâkinlerinden Veli'nin oğlu Osman (Omala karyesine mahsûb)	1

Kefere Almusu karyesi sâkinlerinden İmamoğlu Mustafa (karyesine mahsûb)	1
Kal'a Dere karyesi sâkinlerinden Ali'nin oğlu Osman (karyesine mahsûb)	1
Bey mahallesinden Bekay Bekir'in oğlu Sancakdar Mehmed Tozanlıya mahsûb)	1
Akdeğirmân Müslim mahallesinden Hacı Süleymân'ın oğlu Mehhmed (Hacı İbrâhîm mahallesine mahsûb)	1
Soğukpınar-ı Müslim mahallesinden bir nefer asker geriye gelmiştir	1
Meydan Müslim mahallesinden tahrîr olunan iki neferin birisi geriye geldi birisi kazâbâd mahsûb olmuş (bir nefer kazâbad mahsûb olunmuş)	
Mehmed Paşa mahallesinde bir nefer askeri gerüye gelmiştir	1
Dere mahallesinin iki nefer askeri gerüye gelmiştir	2
Yazıcık mahallesinde bir nefer askeri gerüye gelmiştir	1
Hoca Ahmed mahallesinden tahrîr olunan askerin bir neferi gerüye gelmiştir	1
Şüca'addîn mahallesinin bir nefer askeri gerüye gelmiştir	1
Ka'be Mescîdi mahallesinin bir nefer askeri gerüye gelmiştir	1
Caba'lı karyesine tahrîr olunan bir nefer saftallı geriye gelmiştir	1
Avlunlarda Ortaköye tahrîr olunan bir nefer asker geriye gelmiştir	1

Derûn-ı Tokat'dan ve nevâhîden ber-mûcib-i bit-tahrîr olunub def'a-i evvelde Sivas'a gönderilen Asâkir-i Mansûre'nin yekûnü:

88 gerüye gelen asker-i ihrâc

16

72 yetmiş iki nefer asker Tokad kazâsına mahsûben teslîm olunmuşdur

[s. 53]

Açıklama	Nefer
Acebşir mahallesinden Sâlih'in oğlu Yirmi yaşında Mustafa Onbaşı (ezel tahrîr olunmuş olmağla Şarkibâreye mahsubdur)	1
Sûfîler mahallesinden Hallâc Bekir'in oğlu Hasan Onbaşı (ezel tahrîr olunmuş olmağla Şarkibâreye mahsubdur)	1
Yazıcık mahallesinden Hasan'ın oğlu Osman (ezel tahrîr olunmuş olmağla Şarkibâreye mahsubdur)	1
Acebşir mahallesinden Dersimlioğlu Osmanoğlu Ömer (ezel tahrîr olunmuş olmağla Şarkibâreye mahsubdur)	1
Akarsu mahallesinden Etmekci Mustafa'nın oğlu Osman Onbaşı (ezel tahrîr olunmuş olmağla Şarkibâreye mahsubdur)	1
Yekûn (Şarkibâreye mahsûben beş nefer teslîm olunmuşdur)	5

Şarkipâre'ye mahsûben gönderilen askerden gerüye gelenler beyân olunur

Açıklama	Nefer
Yazıcık mahallesinden Ahmed'in oğlu Mehmed	1
Diyarbakirli Ömer'in oğlu Abdullah	1
Tokat'dan mühtedî Soytarı Ahmed	1
Şebin Karahisar'dan Beşikcioğlu Ali	1
Bozat Alanı karyesinden Ömer'in oğlu Osman	1
Artukâbad kazâsından Necitler karyesinden Hasan'ın oğlu Hasan	1

[53/a]

İlibâloğlu Sâlih Ağa'ya Müte'allik Mürâsele Kaydı

Medîne-i Tokad voyvodası silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Abdüllatif -zâde Hüseyin Ağa ba'de't-tehiyyeti'l vâfiye inhâ olunurki, medîne-i mezbûre mahallâtından olub hacc-ı şerîfde cebel-i Arafat'da bundan akdem fevt olan el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa'nın sulb-i kebîroğlu Sâlih Ağa'nın hasmı ve mu'ârızı Bayrakoğulları Bogos ve Manuk veledân-ı Kork nâm zımmîler bundan akdem iş bu Sâlih'in babası müteveffây-ı mezbûr El- Hac Ömer Ağa mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmü'l-hudûd bir bâb menzilimizi kendine cihet-i kefâletden sekizyüz guruşa rehin ve vaz' eyledikten sonra bizden binbeş yüz yirmi guruş alub kirâyaya mahsûb eyledim deyü menzilimizi fuzûlî zabt eyledi lede'da'vâ ve't-tarâfi' merkûm Sâlih Ağa cevâbında iş bu mersûmânın babam müteveffây-ı mezbûre bâ-temessük bin beş yüz yirmi guruş deynleri olub tarih-i mürâseleden on bir sene mukaddem iştirâka mutasarrif oldukları menzil-i mezkûr mebâliğ-i mezbûre bin beş yüz yirmi guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' eyleyüb ve yedine dahi taraf-ı şer'den hüccet virildi deyü yedinde mevcud zevci Sâlih'in imzâsıyla mûmzâ bir kıt'a hüccet ibraz ve mazmûn hücceti ba'de'l-isbât mersûmân mu'ârızlarından men' birle mersûmânın menzil-i mezkûrda aslâ alâka ve medhalleri olmadığı ecilden menzil-i mezkûrdan mersûmân ihrâc ve menzil-i merkûm Sâlih Ağa'ya teslim eylemek için

savb-ı şer‘den iş bu mürâsele tahrîr ve irsâl olundı gerekdir ki mahalle-i mezbûrede vâki‘ ma‘lûmü’l-hudûd bir bâb menzil-i mezkûrdan mersûmân Bogos ve Manuk zimmîleri ihrâc ve merkûm Sâlih Ağa’ya teslim eylesiz ve’s-selâm

Fî 13 R. Sene (12)44

[53/b]

Mekkârecibaşı Kara Ömer’e Müte‘allik Mürâsele Kaydı

Medîne-i Tokad sükkânından Mekkârecibaşı Kara Ömer Abdüsselam inhâ olunur ki, Bundan akdem bi’l-cümle ulemâ ve vücûh-ı belde ve esnaf iftiyarları ve şehir kethüdası ve re‘âya mu‘temedi meclis-i şer‘de hazır oldukları halde medîne-i mezbûreye taraf-ı devlet-i aliyyeden ve gerek vülât-ı i‘zâm hazretleri taraflarından vürûd iden ulak ve sâ’ir hademe-i devlet-i aliyyenin vürûdlarında güzîde ve tüvana bârgîre rikâb itdirmek için kırk üç senesi Receb-i şerîfin onsekizinci gününden altı mah gâyetine değin rü’yet ve idâre itmek üzere beş bin guruş ücretle seninle mukâvele ve sen dahi bi’t-terâzî kirâcibaşı nasb olunub taleb-i mürâsele olduğın ecilden mâh-ı mezkûrun on sekizinci gününden kırk dört senesi Muharremi onsekizine değin altı mâh medîne-i mezbûrede kirâcibaşı olub idare ve rü’yet eyledikten sonra taraf-ı vilayetden virilecek ücretini şehir kethüdası re‘âya mu‘temedi taraflarından ahz eylemek için savb-ı şer‘den iş bu mürâsele tahrîr ve yedine i‘tâ olundı. Gerekdir ki kırk üç senesi [s. 52] Receb-i şerîfin onsekizinden kırkdört senesi muharrem onsekizine kadar sen kirâcibaşı olub medîne-i mezbûreye vürud iden hidemât-ı mezkûrî güzîde ve tevânâ bârgîrlere rikab itdirüb bir ferde müzâyaka çekdirmeyüb ücretin olan ma‘rû’z-zikr beş bin guruş şehir kethüdâsı ve re‘âya mu‘temedi yedlerinden ahz eyleyüb mûcib-i mürâsele ile âmîl olasız.

Fî 9 S. Sene (1)243

[52/a]

Mekkârecibaşı Kara Ömer'e Müte'allik Mürâsele Kaydı

Medîne-i Tokad sükkânından Mekkârecibaşı nasb olunan Kara Ömer Abdüsselam inhâ olunur ki, bundan akdem bi'l-cümle ulemâ ve vücûh-ı belde ve esnaf iftiyarları ve şehir kethüdası ve re'âya mu'temedi meclis-i şer' de hazır oldukları halde medîne-i mezbûreye taraf-ı devlet-i aliyyeden ve gerek vülât-ı azâm hazretleri taraflarından vürûd iden ulak ve sâ'ir hademe-i devlet-i aliyyenin vürûdlarında güzîde ve tüvana bârgîre erkab itdirmek için kırk dört senesi muharremi onsekizinden altı mah-ı gâyetine değin rü'yet ve idâre ve bir ferde müzâyaka çekdirmemek üzere itmek üzere beş bin guruş ücretle seninle mukâvele ve sen dahi bi't-terâzî kirâcibaşı nasb olunub taleb-i mürâsele olduğın ecilden mâh-ı mezkûrun on sekizinci gününden altı mâh gâyetine değin medîne-i mezbûrede sen kirâcibaşı olub idare rü'yet eyledikten sonra taraf-ı vilayetden virilecek beş bin ücretini şehir kethüdası re'âyaya mu'temedi taraflarından ahz eylemek için savb-ı şer' den iş bu mürâsele tahrîr ve yedine i'tâ olundu. Gerekdir ki kırk dört senesi muharremi onsekizinden altı mâh gâyetine değin medîne-i mezbûreye sen kirâcibaşı nasb olunub mürûr ubûr ulak ve hizmât-ı mezkurı güzîde ve tevânâ bârgîrlere erkâb itdirüb bir ferde müzâyaka çekdirmeyüb ücretin olan ma'rû'z-zıkr mebâliğ-i mezkûr beş bin guruşu şehir kethüdâsı ve re'âyaya mu'temedi yedlerinden ahz eyleyüb mûcib-i mürâsele ile âmil olasız.

Fî 5 S. Sene (1)244

[52/b]

Şark Cânibi Defterdârı Atûfetlü Efendi Hazretleri İçün Buyuruldu Kaydı

Şerâyı' şî'âr Hüseyinâbad'dan Zara'ya kadar yol üzerinde vâki' elviye ve kazâ ve kasabanın kuzzât ve nüvvâbı fazîletlü efendiler zîde fazluhum ve me'zûn bi'l-iftâ

fekâhetlü efendiler zîde takvâhum ve kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân müsellemin ve voyvodagân ve â'yân ve zâbitânı izzetlü ağalar zîdet kadrûhum ve mefâhirü'l-akrân vücûh-ı memleket ve ashâb-ı suhân ve bi-vechi'l-umûm iş erleri zîde't mekâdirihum inhâ olunur ki, şark cânibi defterdârı atûfetlü efendi hazretleri aktâr-ı şarkiyede umûr-ı defteri rü'yet ve icrâ için Erzurum tarafına teşrîf ve azîmet itmekle efendi-i mûmâ-ileyh hazretleri sâ'ire kıyas olmayub a'zim-i rical devlet-i aliyyeden mer'ıyyü'l-hâzır olmağla iktizâ iden rahat ve refâhiyetleri müstelzim olduğundan tarafımızdan mahsûs mihmandârımız ta'yin ve irsâl olundığı imdî siz ki bâlâda muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz mihmandârımız ma'rifetiyl her kangınızın kasabât ve kazâ ve kurâlarınıza teşrîf ider ise icâb iden konaklarını tanzîm ve tertîb ve istikbâl iderek nüzullarında kadr-i hürmet ve tevkîr ile me'kûlât ve meşrûbatlarında ve hayvanâtın yem ve yiyeceklerinde bir-vecihle tekâsül ve tesâmüh vukû'a getirilmeyüb i'râz ve ikram ile rızâsı istihsâl ve merâsim-i mihman-vâzi icrâ ve ilticâ mezîd sa'y ve gayret eylemeleriniz bâbında dîvân-ı eyâlet-i Rûm'dan iş bu buyuruldu ısdâr ve bîrûn ağası el-Hâc Ahmed Ağa ile irsâl olunmuşdur bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde ber-vech-i meşrûh üzere ber-mûcib-i buyuruldu amel ve hareket ve hilafından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyü Fî 11 R. Sene (1)244 [52/c]

Çukadaroğlu Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Muslihüddîn mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Çukadaroğlu es-Seyyid Sâlih Ağa ibn-i Hacı Mehmed nâm müteveffânın verâseti sulbiye-i kübrâ kızı Hüsniye ile ammi-zâdesi Mahmudî Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûranın talebi ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'ıye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur.

Hurrire fi'l-yevmi's sâbi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'in ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (guruş)
Müteveffây-ı mezbûrun mukaddemen fevt olan zevcesi Şemsi'nin terekesinden isâbet iden hisse-i irsiyesi		77
Menzil der mahalle-i mezbûre	1	700
Bağce der mevzi' omcalık	1 kıt'a	1500
Bağ der mevzi' kablı çay		300
Ufak davar	50	750
Müsta'mel çit yüzlü yorgan	5	60
Köhne döşek	4	40
Müsta'mel çit yüzlü yasdık	8	36
Köhne yan minder ve döşek ve çit mak'ad	2	30
Köhne sagır minder	4	6
Köhne kilim	4	10
Müsta'mel kilim	3	40
Köhne minder ve yorgan ve yasdık	2, 1	20
Kılıç kabza	1	25
Esb başlığı		8
Maraş çeşni	2	10
Köhne tüfenk ve mešto	1, 1	20
İş takımı Hırdavâtı		10
Sagır ve kebîr şam'dan	1, 1	10
Köhne kahve takımı		10
Fincan ve tonbak zarf	5, 1	5
[s. 51]		
Kahve değirmeni	1	8
Orta ve sagır sini	1	30
Kaz	2	5
Nuhas camaşur leğeni	2	60
Nuhas camaşur kazğanı	1	20
Evânî-i-i nühâsiye ber vech-i tahmîn barca 52	24 kıyye	100
Ağaç kıymeti		100
Kara sagır inek	1	40
Def'a kara sagır inek	1	40
Şa'îr ber vech-i tahmîn	2 müd	40
Sagır dana	1	7
Saman hararı	3 kıyye	20

Nühas matbah	1	12
Hınta rubla'ı	20	50
Bekmez ber vech-i tahmîn	10 batman	30
Bârgîr ma'â takım		150
Hurda merkeb res	2	40
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		100
Derr-i zimmet Çakıroğlu Osman		32
Bâ-defter-i zimem-i nâsda olan alacağı		604
Yekûn		5151

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techiz ve tekfinine masraf	200
Resm-i kısmet	128
Masârif-i müteferrika	43
Yekûn	371

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	4780
---	------

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevce	2390
Hisse-i ammî-zâde	2390

[51/a]

Sümkiye Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Muslihü'd-dîn mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Sümkiye bint-i Aslan nâm müteveffânın verâseti zevc-i metrûkî Çukadâroğlu Sâlih ile gâib-i ani'd-diyâr li-ebeveyn er karındaşları Halil ve Sâlih ve kız karındaşları Döndü ve Yeter Şerîfe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ber vech-i âfî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi't tâsi' min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Müsta'mel döşek ve yorgan ve yasdık ve publa ve kilim	1, 2, 1, 1, 1	80

Kuyurtma ve keten gömlek	5	30
Müsta'mel şeritli dolama	1	20
Köhne entari ve burka	1, 1	12
Hurda	1	3
Hamam takımı	1	5
Def'a köhne entari ve içlik ve dikme	1, 1, 1	5
Köhne kuşak ve şalvar ve çorab	1, 1, 1	5
Yekûn		160,5

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	4
Masârif-i müteferrika	1,5
Yekûn	5,5

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	88	60
Hisse-i ümm	22	16
Hisse-i ümm	22	16
Hisse-i uht	11	8
Hisse-i uht	11	8
Hisse-i uht	11	8

[51/b]

Zeyneb Hâtun'un Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mihmâd Hâcib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Zeyneb bint-i Hasan nâm müteveffânın verâseti zevc-i metrûkı Mehmed bin Ali ile sulbiye-i kebîr kızı Hatice ve sulb-i kebîroğlu Mehmede münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun talebi bâ-ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ber vech-i âtf zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Sagîr nühas sini	1	10

İbrik	1	3
Camaşur kazganı	1	25
Yemek kazganı	1	2
Mihr der-zevc-i mezbûr	1	5
Yemek kazganı	1	5
Mihr-i der zimmet-i zevc-i mezbûr		75
Yekûn		125

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Resm-i kısmet	3
Masârif-i müteferrika	1
Yekûn	4

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	121
---	-----

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevc	30	30
Hisse-i bint	30	30
Hisse-i ibn	60	60

[s. 50] [50/a]

Kırk Üç senesi Mübâya'ası Mübâya'acı Ahmed Ağa'ya Bedel Olunub Umûr-ı Belde Mebâliğini Tahsîl Ağa-yı Mûmâ-İleyhe Teslim İçün Mürâsele Kaydı

Hâlâ Medîne-i Tokat'da şehir kethüdâsı es-Seyyid el-Hâc Hasan Efendi ve re'âya mu'temedi Mıgırdic inhâ olunur ki, iş bu bin ikiyüz kırk üç senesi mahsûlünden olmak üzere Sivas sancağı kazâlarından bâ-emr-i âlî mübâya'ası müretteb ve Samsun iskelesine nakl ve tenzîline irâde-i aliyye ta'alluk iden otuz bin kile İslamboli hıntanın beher kile İslambolisi ikişer ve on bin kile İslamboli şa'îrin beheri birer guruşdan fiy'atı mu'tedilesi mübâya'acı tarafından i'tâ olunmak üzere Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye mücibince medîne-i Tokad ve nevâhîsine nasib yedi bin dokuz yüz elli yedi buçuk kile hınta ve iki bin altı yüz elli üç buçuk kile şa'îr hisse-i mübâya'a Canik kazâsıyla sa'ir kazâlardan ahz idüb iskele-i mezbûr anbarına vaz' ve teslîm eylemek

üzere hala Samsun iskelesi mübâya'acısı silahşörân-ı hassadan Ahmed Ağa'ya meclis-i şer' de cümle vücûh-ı ahâlî ve hâciyân hazır oldukları halde ez gayr-ı fiy'at hıntanın beher kile İslambolisi beşer guruş ve şa'îrin üçer guruşdan kırk yedi bin yediyüz kırk sekiz guruşa rü'yet eylemek üzere ağa-yı mûmâ-ileyhe mukâvele ve ağa-yı mûmâ-ileyh dahi cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tevzî'-i idhal olmağla meblağ-ı mezbûru hâlâ Tokat voyvodası silahşörân-ı hassadan atûfetlü Hüseyin Ağa hazretleri ma'rifeti ve mübâşeretleriyle yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve mübâya'acı mûmâ-ileyhe edâ ve teslim eyledikde tesliminizi müş'îr yedinden bir kıt'a tezkere-i halâs ahz eylemeniz için savb-ı şer' den bi'l-iltimas iş bu mürâsele tahrîr ve yedinize i'ta olundu. Gerekdir ki ağa-yı mûmâ-ileyh ile cümle ma'rifetiyl mukâvele ve ta'ahhüd olunan hıntanın beheri beşer ve şa'îrin üçer guruşdan ez gayr-ı fiy'at mahsûb olunmak üzere cem'an kırk yedi bin yediyüz kırk sekiz guruşu yerlü yerinden cem' ve tahsîl ve ağa-yı mûmâ-ileyhe teslim ve yedinden dahi bir kıt'a tezkere-i halâs ahz eyleyüb mucib-i mürâsele ile âmil olasız ve's-selâm

Fî 25 R. Sene (12)44

[50/b]

Veliyyüddin Ağa'nın Defteri Kaydı

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
En'âm-ı Şerîf	1 cild	8
Dürr-i Mekkûn	1 cild	10
Tevârih-i Selâtin-i Âli Osman	1 cild	5
Kırk Suâl	1 cild	5
Tevârih-i İskender		3
Nısf-ı menzil der-mahalle-i mezbure		1125
Şal kuşak	1	100
Cukâ biniş	1	120
Köhne çuka abdestlik	1	30
Rum ili nafesî kürk	1	80

Şam alacası entari	1	50
Diyar-ı Bekir nâri entari	1	23
Sof şâlî biniş	1	80
Köhne cild kafa kürk	1	150
Def'a köhne kürk	1	30
Köhne entari	1	5
Sarık	2	30
Köhne şal cakşır	1	5
Müsta'mel çuka şalvar		70
Simlice çubuk	1	10
Esb	1 res	120
Köhne eğer	1	10
Mercanlı tesbih	1	10
Köhne futa ve dülbend örtüsü	1	2
Çuval	2 hinta	10
Don ve gömlek	2, 3	15
Asel	1 batman	12
Yağ	3 batman	36
Don yağı	1 batman	12
Yağ mumu ber-vech-i tahmin	16 kıyye	32
Hınta	1 kile	40
Kahve ber-vech-i tahmîn		6
Mimkas	1 çift	4
Ufak para		25
Rum-i nısfıyesi altun		470
Hırdavât-ı menzil		36
Müteveffây-ı mezburun zevcesi Hatice hanımla verese-i sâ'ire beyninde münârifıye olan eşyâ-yı beyan		
Mushaf-ı şerîf	1 cild	100
Nısf-ı menzil der-mahalle-i mezbûre		1125
Köhne tezlice ihram	3	50
Kalice seccade	5	180
Göz ihram	1	5
Döşek	1	21
Yasdık	2	8
Köşe minderi	2	5
Çiçekli yüzlü yorgan	2	50
Çiçekli yeşil şal	1	610
Ağzı simli kılıç kabza	1	50
Simlice piştov kıyye	1	80
Kapaklı tencere	2	15

Abdest leğeni	1	15
Camaşur kazganı	1	32
Orta sini	1	30
Nühas mankal	1	15
Kehribar imâmeli keçe duhan çubuğu	1	40
Sim sâ'at	1 kıt'a	135
Sim zarf	6	80
Kapaklı sahan	4	25
Yekûn		5459

[s. 49]

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteeffây-ı mezbûrun techiz ve tekfinine masraf	300
Resm-i kısmet	136,5
Masârif-i müteferrika	45,5
Mihr-i mü'eccel-i müsbit-e li-zevceti'l-mezbûre bâ-karâri'l-verese	50
Deyn-i müsbit-ie	20
Müteeffây-ı mezbûrun zevcesi mezbûre Hatice Hanım'ın mülk-i müşterâsı olan nisf-ı menzil fûrû u nihâde	1125
Müteeffây-ı mezbûr hâl-i huyûtunda zevcesi mezbûre Hatice Hanım'la beş bin guruş deyni olup mukâbelesinde mahzar-ı müsliminde sulh kendine teslîm ve taraf-ı şer' den yedine virilen hüccet-i şer'iyede mastûr ve mukayyed olan eşyâ-yı müteferria-yı müsbit-e fûrû-nihâde be-şehâdet-i Hâfız Sâlih bin Veliyyüddîn ve es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i Abdullah	
Yekûn	3223

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	2236
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	279	60
Hisse-i bint	496	106
Hisse-i bint	496	106
Hisse-i bint	496	106
Hisse-i ibn-i ammî-zâde	232	110
Hisse-i ibn-i ammî-zâde	232	110

[49/a]

Kalıbcıoğlu Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Cedîd mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kalıbcıoğlu Agob veled-i Bedros nâm verâseti zevce-i metrûkesi Takûke bint-i [boşluk] ile sulbî sagîroğlu Bedros münhasıra oldığı şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ber vech-i âfî zikr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi's sâdis ve'l-aşereyn min şehri Recebi'l-âher li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Nısf-ı menzil der mahalle-i mezbûre		3000
Rub' bağ kıymeti der-mevzi'-i malkayası		375
Eski ma'den fîncan	2	6
Eski ma'den kâse	1	9,5
Def'a fîncan	2	5,5
Duz kabı	1	4,5
Mazu çinisi	2	3
Def'a çini	1	6,5
Ma'den bardak	1	6,5
Büyük eski ma'den çini	22	11
Def'â büyük eski ma'den çini	1	17
Irakı billûrî	2	14
Su billûrî	1	4
Irakı şişesi	1	3
Irakı fîncanı	1	2,5
Siyah yakal	6	6
İngiliz	1	14
Nakışlı tebsi	2	37,5
Sim zarf	63 dirhem	126
Fağfur fîncan	12	12
Sim birûn ve kaşık	23 dirhem	34,5
Demür birûn	7	3
Def'a duz kabı	1	1,5

Sagîr şam‘dân	4	15
Nuhas ve haz tablesi	5	5
El leğeni ve ibrik	1	22
Evâvî nühâsiye 250 dirhem	13 kıyye, 250 dirhem	67
Süzgeç	1	6
Hamam leğeni	1	24
Nuhas mankal	1	41,5
Def‘a Evânî-i-i nühâsiye dirhem	12 kıyye, 150 dirhem	62
Demür taba	1	5
Hevan	1	4
İskele ve satır	1, 1	01
Kebab eski defter	1, 1	6,5
Camaşur leğeni	1	76
Kahve ibriği ve cezve	1, 2	4
Dolama beşgiri ve havlu sar beşgir	1, 1, 4	20
İşlemeli ve ikili beşgir	2, 1	21
Kırmızı bez don ve bencere berdesi	4	15
Mak‘ad yüzü takım	1	55
Döşek ve yorgan ve yasdık	1, 3, 2	115
Minder	2	12
Kalice	1	30
Cuval ve harar	2, 2	22
Kehribar takımlı duhan çubuğu	5	210
Mısır hasır	1	45
Orta cezve	1	2
Musul bezi	1 kıyye	12
Kahve [silik]	1	10
Yük batman kıyye 5	21	119
Kadife yasdık yüzü	6	21
Kök yakut yüzük	2	100
Sim divit	6	130
Sim sarması	1	60
İngiliz sâ‘ati	1 kıt‘a	200
Sim hilal	1	3
Kalemtraş	2	3
Cedid entâri	1	40
Cedid çuka biniş	1	100
Sagîr ve kebîr umum şalı	1	50
Acem şalı	1	60

Çuka şalvar	1	40
İngiliz Cakusu	2	3
Elmas hurdası	16	40
[s. 48]		
Süleymânî enfiye kutusu		3
Tas yâkut güği	1	10
Eski İslamboli altunu	5	105
Eski fındık nısfıyesi	1	12,5
Eski hasır nısfıyesi	1	8
Eski bara ve sim barcası dirhem 119		80
Karz akce sermâyesi		6516,5
Yekûn		12550

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine ve sâ'ir lâzım gelen masârifeye virilen	446
Resm-i kısmet	314
Masârif-i müteferrika	105
Yekûn	865

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	11685
---	-------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	1460	70
Hisse-i ibn	10224	45

[48/a]

Erzurum Cânibine Kılınan Tobcı ve Nısf Bölük Arabacı Neferâtının Emr-i Âlî Kaydı

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fezâ'il-ve'l-kelem Kartal'dan Erzurum'a kadar varınca yol üzerinde vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve iş erleri zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyun vâsil olıcak ma'lûm ola ki, bu def'a Erzurum cânibine me'mûr kılınan bir bölük tobcı ve nısf bölük arabacı neferâtı yüz doksan nefere bâliğ olacağından neferât-ı merkûmenin dikkat irsâli hayvanât tedârik usretini mûcib olduğu ecilden neferât-ı

merkûme üç takım tefrîk ile beher takım altmış üçer nefer olarak erkâb ve ahmâl ve eskâllerinin tahmîline vâfî mekkârî bârgîri tedârikiyle birer gicelik ta'yînâtları kazâlar tarafından virilmek üzere emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk idüb ol vechle neferât-ı merkûmeden bir takım olmak üzere altmış üç neferin siz ki kuzzât ve nüvvâb ve â'yân ve zâbitân ve mûmâ-ileyhimsiz esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâ ve hükümetine dâhil ve vâsıl olur ise erkâb ve ahmâl ve eskâllerinin tahmîline vâfî mekkârî bârgîri tedârikiyle birer gicelik ta'yînâtları kazâlar tarafından virilerek emînen mahall-i me'murlarına irsâlleri husûsuna bi'l-ittifâk mezîd say' ve gayret eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen iş bu emr-i âlişânım sâdır ve irsâl olunmuşdur imdî keyfiyet irâde-i aliyyem mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmunuz oldukda fermânım olmağın olduğu vechle neferât-ı merkûme esnâ-yı râhda her kangınızın taht-ı kazâ ve hükümetine vâsıl olur ise erkâb ve ahmâl ve eskâllerinin tahmîline vâfî mekkârî bârgîri tedârikiyle birer gicelik ta'yînâtları kazâlar tarafından virilerek emînen mahall-i me'murlarına irsâlleri husûsuna bi'l-ittifâk mezîd say' ve gayret ve avk ve te'hîr misillü hâlât vukû'undan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle [boşluk] vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sūdûr olan iş bu emr-i âlişânımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kilasız. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin işrîn min şehri Cemâziye'l-evvel li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

[48/b]

Dayı Mustafa'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Yar Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Dayı Mustafa bin Halil nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fâtımâ bint-i Osman ile haml-i mevkûfuna münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra

bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekisinin defter-i müfredâtıdır ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Recebi'l-âher li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı (aded)	Fiyatı (Guruş)
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzilden fevkânî bir oda ile tahtânî bir ahur kıymeti		250
Döşek	2	30
Yorgan	2	20
Yasdık	4	15
Yan minderi ve mak'ad	1 , 1	10
Köhne kalice, kilim	1, 2	5
Köhne minder	2	1
Füruht olunan giyim esvabı		40
Köhne seccâde	1	5
Kara sığır inek	2 res	60
Merkeb	1 res	50
Hıyar çekirdeği ve kelem ve sâ'ir sebzevât		40
Evânî-i-i nühâsiye parça 23 ber vech-i tahmîn	10 kıyye	40
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmin		15,5
[s. 47]		
Der-zimmet-i Nalband Mustafa bâ-defterî		12
Yekûn		603,5

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun techiz ve tekfinine masraf	40
Resm-i kısmet	15
Masârif-i müteferrika	5
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li-zevceti'l-mezbûre be-şehâdet-i Abdurrahmân bin Mustafa v Müezzîn Mehmed bin Mehmed gıbbü't-tahlif	100
Deyn-i müsbit-i Süleymân be-şehâdet-i Hüseyin bin Mehmed ve Hâfız Ömer bin Ahmed gıbbü't-tahlif	101,5
Deyn-i müsbit-i Hasan be-şehâdet-i Hüseyin bin el-Hâc Sâdık ve Hacı İbrâhîm bin Halil gıbbü't-tahlif	34
Yekûn	295,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	308
---	-----

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevce	38,5
Hisse-i cümle mevkûf	269,5

[47/ a]

Şark Ordusuna Gönderilen Bin Nefer Askerin Mahiyyelerine Müte'allik Sivas'a İ'lâm Kaydı

Ma'rûz-ı Dâ'î Devâm Cûy-ı Ömr-i Devlet-i Asitâneleridir ki,

Bundan akdem bâ-irâde-i seniyye Sivas sancağından şark cânibine müretteb ve matlûb buyurulan bin nefer askerden bâ-pusula Sivas, medîne-i Tokad ve nevâhîsine musîb yüz yetmiş bir nefer askerinin beheri yüz elli birer guruşdan binbaşı ve yüzbaşı ve nefer mâhiyyelerinden fazla olan bu kadar guruş tevzî'a idhâl olunub fukarâdan tahsîl olunmuşdur ellerinden Erzurum'a gönderilmiş bu mâl kimlerin zimmetlerine geçmiş ve kimlerde kalmış idüğünü tahkîki lâzım gelmiş olduğundan ba'de'l tahkîk husus-ı mezkûrın taraf-ı veliyyü'n ni'amîlerine irsâl olunmak bâbında isti'lâmı hâvî hâlâ Tokad hâkimi fazîletlü efendi dâ'îleriyle silahşorân-ı hâssâdan sa'âdetlü voyvoda ağa kullarına hitâben şeref-efzâ-yı vürûd iden bir kıt'a emirnâme-i sâmî ve fermânnâme-i veliyyü'n-ni'amîleri cümle ahâlî ve hâciyân ve re'âyâ muvâcehesinde feth ve kırâat ve mu'tâd-ı ita'at makrûn cümlenin ma'lumı olmağla asker-i mezkûrdan hissemize musîb yüz yetmiş bir nefer askerden ber mu'tâd yirmi dokuz neferi Tozanlı nâhiyesine tarh olunmuş olduğundan nefsi Tokad ve Komanat ve Kâfirni nâhiyelerinden savb-ı me'murlarına gönderilmiş olan neferât-ı mezkûrdan binbaşı ve yüzbaşı ve nefer mâhiyyeleri yüz elli birer guruşdan yirmi bir bin dört yüz kırk iki guruş tevzî'a idhâl olunmuş ise de neferât-ı mezkûr iki def'ada ihrâc olundıkda tiz elden der-dest ve tahsîl

olan mebâliğden def'a-yı ûlâda gönderilen altmış altı nefere yevmiye ve yol ve cebelü sarf olunan dört yüz yirmi dokuz guruş ve def'â-yı sânde ihrâc olunan yetmiş altı nefere kezâlik sarf olunan dört yüz doksan dört guruş ki cem'an dokuz yüz yirmi üç guruş ve asker-i mezkûrun verâsından vekîl-i harc tarafına gönderilmek için voyvoda ağa adamıyla Sivas kâ'im-i-makâmı atûfetlü Saîd Ağa bendelerine irsâl olunan beş bin beş yüz guruş ki cem'an altı bin dört yüz yirmi üç guruşdan ma'adâ on beş bin on dokuz guruş fukarâdan tahsîl olunub vekîl-i harc tarafına gönderilmek üzere iken asker mahalline varır varmaz avdetleri zâhir ve âşikâr olub mâhiyye virecek kimesne kalmadığından beldemize zuhûr iden tekalif-i sâ'ireye sarf olunub gerek fukarâda ve gerek bir kimesnenin zimmetlerinde meblağ-ı mezkûrdan habbe-i vâhîde kalmayub zuhûr iden belde masârifine sarf olunmuş olduğu vücûh-ı ahâlî kullarının hakk pâ-yı âsifânelerine ba'is ve takdîm eyledikleri alâ tarîki'l-mahzar arzuhal-ı sadakat kösterilerinden ma'lûm-ı âsifâneleri buyurılmak ma'ruzunda huzûr-ı âsifânelerine i'lâm olundu. Bâkîü'l-emr men lehü'l-emrindir. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdî işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[47/b]

Katırcı Agob'ın Defteri Kaydı

An asl Berkenek karyesi mütemekkinlerinden olub medîne-i Tokat'da misâfiren mütemekkin iken bundan akdem hâlik olan Katırcı Agob veled-i Nikopos nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Perisime bint-i Andan ile anası Takûke bint-i Niyaper ve babası mersûm Nikopos veled-i [boşluk] ve sulbî sagîroğlu Haçeke münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Köhne şalvar	1	3
Kuşak	1	4
Hurc	1	5
Kemer	1	2
Köhne gömlek ve don	1 2	2
Köhne aba	2	5
Köhne cizme	1	2
Çuval	1 çift	3
Yağ debesi	1	5
Urganlar ber vech-i tahmîn		10
Katır	9 res	2700
Bârgîr	2 res	300
Nakd der kise		11
Yekûn		3054

[s. 46]

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Hâlik-i mersûmun lâşesine masraf	50
Resm-i kısmet	76,5
Masârif-i müteferrika	25,5
Yekûn	152

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	2902
---	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	362	90
Hisse-i ümm	725	90
Hisse-i eb	725	90
Hisse-i ibn	1088	90

[46/a]

Kazâbâd Kazâsında Karaevlû Nâm Karyeli Îsâ'ya Müte'allik Mürâsele Kaydı

Medîne-i Tokad voyvodası silahşörân-ı hâssâdan atûfetlü Abdüllatîf -zâde Hüseyin Ağa ba'de't-tehiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, Medîne-i mezbûr civârında Kazâbâd kazâsına tâbi' Karaevlû nâm karyesi sâkinlerinden iş bu bâisü'l mürâsele Hâfız Mehmed bin

Îsâ'nın medîne-i mezbûr sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Fırıncuoğlu Ali'de bâ-temessük üç bin üçyüz otuz beş guruş alacağını mezbûr Hâfız Mehmed müteveffây-ı mezbûrun sagîroğlu Ömer ve sagîre kızı Emine'ye li-ecli'd-da'vâ vasîye nasb olunan kız karındaşları Şerîfe muvâcehesinde Dikici Mustafa bin Ömer el-Hâc Ali bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ba'de'l-isbât ve'l-...⁷³ edâsına hükm-i şer'î lâ-hik olan üç bin üçyüz otuz beş guruş müteveffây-ı mezbûrun vereselerinden tahsîl ve müdde-i mezbûr Hâfız Mehmed'e teslîm eylemek için savb-ı şer'îden iş bu mürâsele tahrîr ve irsâl olundu. Vusûlünde gerekdir ki müteveffây-ı mezbûrun vereselerin mebâliğ-i mezkûr üç bin üçyüz otuz beş guruş tahsîl ve müdde'-i mezbûr Hâfız Mehmed'e edâ ve teslîm eyleyüb mûcib-i mürâsele ile âmil olasız ve's-selâm. Fî 25 R Sene 44

[46/b]

Akif Ağa'nın Defteri Kaydı

An asl medîne-i Tokat'da Mehmed Paşa mahallesi ahâlîlerinden olub medîne-i Maraş nâm mahalde misâfîren sâkin iken bundan akdem fevt olan Akif Ağa bin Halil nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Sâlihâ bint-i el-Hâc Mehmed ile anası Râziye bint-i Pîr Mehmed ve babası es-Seyyid Halil Ağa ibn-i el-Hâc İbrâhîm Ağa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti's şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi'l hâmis ve'l-ısrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Bağçe der kırk-ı Omcalık	1 kıt'a	3000
Simli biştov	1	300

⁷³ Bir kelime okunamadı

Sırmalı puşu	1	100
Yekûn		3400

Min-hâ'l-ihracât		Guruş
Resm-i kısmet		85
Masârif-i müteferrika		28
Mihr-i mü'eccel-i müsbit-i li-zevce'ti'l-mezbûre be-şehâdet-i Ömer bin Ömer ve Yusuf bin Abdülkerîm gıbbü't-tahlif		350
Deyn-i müsbit-i li-zevce'ti'l-mezbûre Sâlihâ be-şehâdet-i Demürçi Mehmed bin Ebû Bekir ve Mustafa bin Ömer gıbbü't-tahlif		930
Deyn-i müsbit-i kayınvâidesi Ümmügülsüm be-şehâdet-i Dabbağ Hüseyin bin Mustafa ibn-i Ömer gıbbü't-tahlif		560
Yekûn		1903

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1447
---	--	------

Açıklama	Guruş	Meblağ
Hisse-i zevce	361	90
Hisse-i ümm	361	90
Hisse-i eb	723	60

[46/c]

Medîne-i Tokat'da mesned nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü semâhatlu efendi ve silahşörân-ı hâssâdan voyvodası sa'âdetlü Hüseyin Ağa ve vücûh-ı sâ'ire ve iş erleri inhâ olunur ki, sefer vukû'larında Sivas vâlîleri ma'iyetleriyle ordu-yı zafer beviyye(?) gidecek tob arabalar için beher elviye ve kazâlardan tevânâ ve güzîde bârgîrler tertîb ve i'tâsî kâ'ide-i kadîmeden olmak mülâsebesi bu def'â dahi Tokad ma'a'n-nevâhîsine dört re's bârgîr isâbet itmiş ve her bir re's beşer yüz guruş karar virilmiş olmağın imdî tezkeremiz vusûlünde dört re's bârgîrin bahaları olan iki bin guruşu tevzî'e idhâl ve tahsîl olunan [s. 45] bir kadem akdem irsâle ikdâm ve gayret eylemeleri için bâ-emr-i hazret-i veliyyü'n-ni'amî iş bu tezkere-i divân tahrîr ve [boşluk] ile irsâl olunmuşdur. Bi mennihi ta'âlâ vusûlünde mûcib-i tezkeremizle amel ve harekete mübâderetleri fermûde-i hazret-i veliyyü'n-ni'amîdir.

Fî 7 R sene 44

İbrâhîm Edhem silahşörân-ı hâssâ kethüdâ-yı vâlf-i Sivâs

[45/a]

Medîne-i Tokat'da mesned nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü semâhatlu efendi hazretleri ve silahşörân-ı hâssâdan voyvodası s'âdetlü Hüseyin Ağa inhâ olunur ki, kazânızdan ma'iyet-i hazret-i veliyyün-ni'amiye defter-i me'mûr askerden hâric olarak tob usta ve tobcu neferâtından kazâ ve kurâlarınızda bulunan olur ise hizmet-i veliyyü'n-ni'amîde lüzûmı olub bu tarafa vürûdları gününden mâhiyyeleri dahi hazîne-i veliyyü'n-ni'amîden virilmek üzere ne mkdâr tob ustası ve tobcu bulunur ise taharrî ve tahsîs idüb irsâle dikkat eylemeleri fermûde-i veliyyü'n-ni'amî olduğu ma'lûmunuz oldukda defterlü askerin hâricî olarak ne mikdar kazâ ve kurânızda tob ustası ve tobcu bulunur ise serî'an irsâle dikkat ve himmet eylemeriçün iş bu tezkere dîvâna tahrîr ve alay çavuşlarından Hacı Mustafa Ağa ile irsâl olunmuşdur. Bi-mennihi ta'âlâ vusûlünde mûcib-i tezkeremizle amel ve hareketleri fermûde-i veliyyü'n-ni'amîdir. Fî 27 R Sene 44

Mir Edhem silahşörân-ı hassa kethüdâ-yı vâlf-i Sivas

[45/b]

Şark Ordusuna Gidecek Kal'a Neferâtı İçün Gelen Buyuruldu Kaydı

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Tokad kal'ası dizdârı izzetlü ağa zîde kadrihu ve kal'a-i merkûmenin hisarlu neferâtı bi-vechi'l-umûm inhâ olunur ki, gicen sene bâ-fermân-ı âlfî şark ordusuna memûriyetiniz iktizâsı ordu-yı şarkiyeden isbât-ı vücûd birle eyyâm-ı şitânın hâvî takrîbî evvel bahâra kadar hânelerinizde ikâmet ve istirahat ve evvel baharda yine ordu-yı hümâyun-ı nusret-makrûn-ı şarkiyede hâzır bulunmak üzere sipahsâlar-ı aktâr-ı şarkî devletlü Sâlih Paşa bederimiz hazretlerinden ruhsat istihsâliyle hânelerinize avdet itmiş olduklarınızdan evvel bahar dahi takarrüb eylediğinizden heyet-

i hâlisânemizle ordu-yı zafer beviyye(?) me'mûr ve azîmetleri husûsuna dâ'ir bu def'a irâde-i seniyye ta'alluk buyurulmuş olduğu imdî siz ki muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz vusûl buyuruldumuzda esbâb-ı eslihâ ve seferiyenizi tanzîm ve tehiyye ve hazr ve âmâde ile nevrûz-ı sultânîden yirmi gün mukaddem tarafımıza vusûle müsâra'at ve ...⁷⁴ vücûd-ı dikkat ve gayret ve ma'iyet-i hâlisânemizle bi-tevfik-i allâhu ta'âlâ ifâ-yı emr-i me'mûriyet ve icrâ-yı irâdet-i seniyyeye mu'âderet eylemeniz bâbında dîvân-ı eyâleti Rûm'dan iş bu buyurıldı tahrîr ve ısdâr ve sofracı arkadaşı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân izzetlü Yusuf Ağa ile ba'is ve tisyâr olunmuşdur inşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekir ki, vech-i meşrûh üzere neferâtınızdan birisi gerü kalmıyarak ve cümleleriz nevrûzdan evvel tarafımıza vusûle dikkat ve ber mûcib-i buyurıldı amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden be-gâyet tehâşî ve mücânebet ve tevakkî ve mübâ'et eyleyesiz deyü. Fî 23 R sene 44

[45/c]

es-Seyyid Halil Ağa'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Mehmed Paşa mahallesi ahâlîlerinden olub Tarsus nâm mahalde menfiyyen sâkin iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Halil Ağa ibn-i el-Hâc İbrâhîm Ağa nâm müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Raziye bint-i Bîrî Mehmed ve Ümmügülsüm bint-i Ömer ile babasının ammî-zâde-yi müsbitesi Tobal Halil bin Hüseyin'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekisinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zikr olunur. Hurreire fi'l- yevmi's sâbi' ve'l-işrîn min şehri Recebi'l-ferd li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

⁷⁴ Bir kelime okunamadı

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Müteveffây-ı mezbûrun mukaddemân fevt olanoglu Akif Ağa'dan bâ-defter-i kassâm isâbet iden hisse-i irsiyesi		723
Mahalle-i mezbûrede vâki' dâhiliyeli ve hâriciyeli bir bâb menzil ve hadîka-i muttasıla		6000
Bağ der-mevzi'-i Kâbili Çay	1 kit'a	600
Dabbağ dükkanı	1	600
Kahve yeri	1	200
Berber dükkanı	1	100
Kalaycı karhânesi	1	500
İki bâb dükkan	1	100
Seten dükkanı	1	150
Kahve yeri ittisâlında seten dükkanı	1	150
Çit yasdık	5	25
Köhne minder ve kalıce ve kilim ve publa	2	15
Döşek ve Yorgan	3 , 3	90
Köhne yanlı kürk ve şalı çakşır	1, 1	5
Şam'dan tablesi	2	10
Kolan	1	20
Haşet	1	20
Def'a cit yasdık	12	90
Yan minderi ve köşe ve köhne mak'ad	2	50
Köhne orta	1	20
[s. 44]		
Kütahya fincan, tonbak zarf ve tebsi ve dobac cizme ve ibrik	5 , 8	15
Sarı buhurdan ve billur kâse	1	5
Hızar	1	6,5
Kahve tabası ve dibek	1, 1	3
Havan		10
El leğeni	1	5
Sagîr ve kebîr şam'dân	1, 1	15
Def'a yorgan döşek ve publa	3 1 1	50
Köhne kalıce ve keçe ve kilim ve çul	1 1 1 4	16
Şam kılıcı kabza	1 1	30
Evânî-i-i nühâsiye parça 24 ber-vech-i tahmîn 18 kıyye		70
Hınta kile	2	80
Göz çiçek dirhem	190	90
Tozlu tola		80

Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn	50
Yekûn	10143

Min-hâ'l-ihracât	Guruş
Müteveffây-ı mezbûrun kefareti yemin ve kefareti savm ve sâ'ir masârif	50
Resm-i kısmet	235,5
Masârif-i müteferrika	78,5
Deyn-i müsbit-i Aişe Hâtun'a bâ-temessük be-şehâdet-i Demircü Mehmed bin Ebûbekir ve Yusuf bin Abdülkerîm	1070
Deyn-i müsbit-i Ümmügülsüm muhît reyî'l hâkim gıbbü't-tahlif	430
Deyn-i müsbit-i Tobal İsmâil Efendi be-şehâdet-i hafîb es-Seyyid Abdu'r Rahman Efendi bin Hasan ve Mehmed Ağa bin Mustafa gıbbü't-tahlif	1090
Deyn-i müsbit-i Türkmânoglu Osman Ağa be-şehâdet-i Soraslı Ali bin Ahmed ve es-Seyyid Hasan bin Mustafa	1111
Mihr-i misl-i mü'eccel li-zevceti'l-mezbûre Ümmügülsüm gıbbü't-tahlif	200
Mihr-i misl-i mü'eccel li-zevceti'l-mezbûre Raziye gıbbü't-tahlif	300
Deyn-i müsbit-i tarbana dahi be-şehâdet-i Bekcioğlu Ömer bin Ömer ve Ahmed bin Mustafa	654
Yekûn	5219

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	4924
---	------

Açıklama	Guruş
Hisse-i zevce	615,5
Hisse-i zevce	615,5
Hisse-i Ammî-zâde	3693

424 guruş deyn-i müsbit-i ...⁷⁵ zâde Şerif Ağa ve merkûm Ahmed Nazîf Efendi'nin huzûrunda ba'de'l-ısbât mebâliğ-i mezbûrun vereselerinden ahz itmiş ise de mukaddemki ısbâtı inkâr birle müteveffânın zevcesi Gülsüm tarafından iddi'a olundığına binâen merkûm Şerif Ağa Şi'rânî-zâde Abdullah Efendi'nin mahzarında ba'de'l-ısbât ve'l-hükm li-ecli'l-ıktizâ bu mahale kayd şod.

Fî 23 S. Sene 252

⁷⁵ Bir kelime okunamadı

[44/a]

Tekyenışın Ömer Ağa'nın Defteri Kaydı

Medîne-i Tokat'da Çay mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Tekyenışın es-Seyyid Ömer ibn-i Ebû Bekir nâm müteveffânın verâseti oğlununoğlu Bektaş bin Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhirü nümâyân oldıktan sonra verese-i mezbûrun talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farîzeti'ş-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffây-ı mezbûrun terekisinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i âtî zıkr olunur. Hurrîre fi'l- yevmi't tâsî' ve'l-işrîn min şehri Cemâziye'l-âhir li-sene erba' ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Eşyanın cinsi	Mikdarı	Fiyatı (Guruş)
Menzil der mahalle-i mezbûre	1	1200
Köhne yan minderi ve köşe ve makad		30
Köhne yasdık	8	40
Köhne kilim	2	25
Köhne döşek	2	35
Müsta'mel yorgan	3	10
Publa ve defa yasdık	1	10
Orta sini	1	30
Camaşur kazğanı ve leğen	1, 1	35
Leğen ve İbrik	1, 1	10
Şam'dân	2	6
Korda mangal	1	5
Evânî-i-i nühâsiye ber vech-i tahmîn parça 22	18 kıyye	60
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		15
Hurda bârgîr re's	1	30
Yekûn		1561

Min-hâ'l-ıhrâcât	Guruş
Techiz ve tekfînine masraf	108
Resm-i kısmet	39
Masârif-i müteferrika	13
Yekûn	160

Sahhü'l-bâkî Ahmed Lütfullah el Mevlâ hilâfet-i bi-medîne-i Tokad el-fakîr-i guferû	1401
--	------

[43/a]

Mürûr ubûr İçün Mektub-ı Sâmi Kaydı

Tıbka aslıhu'l-mahtûm

es-Seyyid Mehmed Esad el-mevlâ hilâfet-i be-Medîne-i Sivas nemekahu'l-fakîru'l-lâh azze-şânehu

Şerâyı'-ı şî'âr Anadolu'nun orta kolunda vâki' kazâların kuzzât ve nüvvâbı efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellim ve â'yân voyvodagân ve zâbitân ve vücûh-ı ahâlî ve sâ'ir iş erleri zîde-kadrûhum ba'de's-selâm inhâ olunur ki, men'-i mürûr hakkında ittifak ve ârâ ile karagîr olan nizâm-ı müstahsene muktezâsı olan memâlik-i mahrûse-i şâhânemde bir mahalden bir mahale [silik] taşaralardan Der-sa'âdet'e gelmek isteyenlerin [silik] bir gûne maslahat-ı sahîhası var ise mahallinden yedlerine mürûr tezkeresi virilüb maslahat-ı sahîhası olmayanlara mürûr tezkeresi virilmemesi ve bundan böyle Der-sa'âdet'den taşralara ve taşralardan Der-sa'âdet'e gelüb gidenlerin ve memâlik-i mahrûsenin bir mahalden bir mahaline mürûr ve ubûr idenlerin yedlerinde bulunan mürûr tezkerelerine her bir mahallin me'murları tarafından lâyıkıyla em'ân nazar-ı dikkat olunarak Anadolu'nun müntehây-ı hudûdunda kâ'in mahaller için virilen mürûr tezkereleri târihi üç ay ve vasâtî olan yerlerin târihine nihâyet iki ay tecâvüz itmiş bulunur veyâhud târihi mehkûk ve sahte olur veyâ ism ve eşgâlinde bir gûne uygunsuzluk anlaşılır ise o makûlelerin mürûrlarına kat'â ve katîbeten ruhsat ve cevâz virülmeyüb hemân geldikleri mahalde tevkîf olunarak gereği gibi istintâk ile eğer kendüsünden fesâd ve habâset me'mûl olmayan ehl-i ırz gürûhundan olub yedinde bulunan tezkere târihinin eskiyesi dahi mücerred yollarda

şâyet hastalanub kalmakdan veyâhud âher bir gûne gadr-i şer'î vuku'undan nâşî olduğu bilâ ivaz sahîhen tebeyyün ider ise o misillülerin yedlerinde bulunan atîk tezkereler ahz ve şekk olunarak ve resm ve eşkâli lâyıkıyla yedlerine müceddeden tezkereler i'tâsıyla imrârlarına ruhzat ve eğer böyle olmayubda haddizâtında uygunsuz ve ehl-i fesâddan oldukları tahakkuk ider ise derhal tutulduğu mahalde haps ve tevkîf ile keyfiyet Der-sa'âdet'e tahrîr ve iş'âr olunması ve öteden berü memnû olan ...⁷⁶ memleketlerinden bütün bütün kat'î alâka iderek Der-sâ'âdet'de ikâmet niyetiyle gelmek da'iyyesinde olan zükûr ve inâsın salıvirilmemesi hususları Anadolu ve Rumili'nin üçer kollarına mukaddem ve mu'ahhar evâmir-i aliyye ısdâr ve tisyârıyla tavsiye ve tenbih olunmuş ve bu bâbda ağmâz ve betâ'at ve hilâf-ı harekete cesâret idenlerin icrâ-yı te'dîblerine ibtidâr olınacağı etrâfıyla bildirilmiş ise de elhâletü hâzihî ekser mahallerde yine bu emri vâcibü'l-ımtinâyâ lâyıkıyla takayyüd ve dikkat olunmayarak ağmâz ve müsâmaha alunmakda ve ba'zı mehâkimede dahi bu taraftan gönderilen kadı mühürleri hükkâmın çekmeceleri üzerinde durub rast gelen ittibâ' ve hademe-i mahkeme hafî ve celî olub diledikleri tezkereleri mühürletmekde ve ba'zen dahi mühürleri zây' iderek yeniden mühür hakî ile eskileri âher kimesnelerin elinde kalub bu cihetle dahi türlü mefâsid vukû' bulmakda ve hatta ba'zen şunun bunun elinde beyaza basılmış mahkeme mühürleri bulunmakda olduğundan işte bu sebebler ile memâlik-i mahrûsede firâri ve gerek serserî makûleleri keyfe-mâ yeşâ diledikleri yerlere gidüb gelmeğe başlamış ve hatta Der-sa'âdet'de bile firârî zuhûr itmiş olduğu tahkîk kılınmış olub men'-i mürûr nizâmına cem' zamanda ve husûsuyla şu aralık evvelkiden birkaç kat ziyâde ikdâm ve itmâm olunmak lâzimedden iken me'murînin şimdiye kadar mürûr iden emr ve irâde-i seniyyeye müterakkî bu bâbda yine ağmâz ve betâ'at mesleğe ba'zı mahallerde tab'hâne

⁷⁶ Üç kelime okunamadı

dahi tabi'atıyla tezkeresiz firârî ve serserî makûlesinin mürûrlarına ruhsat virilmesi ne derecelerde büyük cesâret ve bâyağı gadâb-ı ateşbâr-ı mülûkânemi da'vât kabîlinden olacağı bedîhî ve izhar ve bundan sonra dahi bu husûsda zerreten ağmâz ve beta'atle bir mahalden tezkeresiz şahs-ı vâhidin salıvirildiği ve kazâlar hâkimleri yine mahkeme mühürlerini meydana bırakarak rast gelen tezkereleri tahrîr eylediği haber alınur ise ol mahallin hâkimi ve zâbitânının îrâd ideceği özür ve özür bir vecihle havâle-i sem' i'tibâr olunmayarak sâ'ire ibret olunacak vechle icrâ-yı te'dîblerine dakîka fevt olunmayacağı muhakkak ve mukarrer olmağla bundan böyle taht-ı hükmetinizde lâzım gelen mümer ve mu'ber vesâ'ir adem mürûrî mazmûn olan dağ yollarını evvelkinden birkaç kat ziyâde seddü bend iderek tezkeresiz şahs-ı vâhidin bir mahalle salıvirilmemesi ve hükkâm-ı şer'î olanlar mahkeme mührini koyunlarında hıfz ile bir kimesneye tezkere virilmek îcâb itdiği halde bi'z-zât kendisi temhîr idüb azl ve nasb vukû'unda selefi halefine kendü yedine veyâhud bir kise içinde mühüren teslim iderek fî-mâba'ad hâkimlerden başka ittibâ' ve hademe-i mahkeme ve sa'ire yedleriyle mürûr tezkeresi temhîr olunmaması ve zinhâr ve zinhâr kimesne yedinde hiçbir vechle beyaza basılmış mahkeme mühürleri bulunmaması ve bir mahalde zây' olmuş mühr var ise dâiman taharrî olunub ele geçdiği gibi ahz ve mühürün bu tarafa gönderilmesi husûslarına kemâliyle i'tinâ ve dikkat eylemeniz irâde-i kat'-i hazret-i pâdişâhî iktizâsından olmakdan nâşî ol vechle husûs-ı mezbûr nasîb-i nefis-i ihtimâm eylemeleri lâzım gelüb kaldı ki iş bu men'-i mürûr madde-i ehemîsini ber vech-i bâlâ dikkat ve ihtimâm olunmak ve bundan akdem hasbü'l îcâb Der-sa'âdet'den tard ve îb'âd olunan eşhâs-ı matrûdeden ferd-i efrîdenin bu tarafa gelmeğe yol bulmaları ve sâ'irîni istihsâl kılınmak cümleye bâ-evâmîr-i aliyye ve tahrîrât [s. 42] tenbih ve te'kîd olunmuş iken el-hâletü hâzihi sefer-i hümâyun vesîlesi ve ba'zen dahi ticaret serriştesiyle o makûle

matrûdîn birer tarîk ile Der-sa‘âdet’de gelmekte olduğına ve bu madde ise rızây-ı âlîy-i inâyete mugâyir olacağına binâen bunun dahi önü kesdirilmesi lâzım gelüb şöyle ki hasbü’l-iktizâ sefer-i hümâyûn için bir mahalden asker talep olundıkda o makûle makrûdînden olmayub ehl-i yerlü ve ehl-i irz makûlesinden olarak tertîb ve iş bu asker cânib-i vilâyetden mu‘temedinden şuyû-ı fazl-ı leh iden [silik] öyle matrûblardan olarak başlu başıyla sefer [silik] veyâhud [silik] filan yere azîmet ideceğim deyü tezkere isteyenlere zinhâr ve zinhâr mahkeme tarafından tezkere virilmemesi kazâ-i irâde-i seniyyeden olmağla bu husûs dahi dâ’imâ ve müstemirren dikkat bu husûsa dahi dâimâ ve müstemirren dikkat ve i‘tinâ eylemeniz için mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur, inşâ’allâhu ta‘âlâ ber vech-i muharrer amel ve hareket eyleyesiz. Fî Gurre-i S. Sene (12)44

Mektûb-ı sâmi sûreti mûcibince hâlâ Sivas vâlisi devletlü Hakkı İsmâil Paşa Hazretleri dahi tarafından bir kıt‘â buyuruldu vârid olmuşdur

[42/a]

Menzil Devriyesi İçün Gelen Buyuruldu Kaydı

Şerâyi‘-i şî‘âr Eyâlet-i Sivas’ın hâvî olduğu elviye ve kasabât ve kazâların kuzzât ve nüvâbı fazîletlü efendiler zîde fazluhum ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve zâbitânı izzetlü ağalar zîde kadrühum ve kirâhânelerin kirâcıbaşlıları inhâ olunur ki, menzilhânelerin kirâyâ rabtı mücerred tevânâ bârgîrler bağlanub devlet-i aliyye-i ebediyyü’t devâmın umur-ı mu‘tenâ bahâsından olan mürûr ubûr iden ulakların bir mahalde meks ve tevkîf olunmaması merâhim-i lâzimü’l-ihimâmından iktizâ itmiş ve ol vechle bu husûsa ihtimâm takayyüd-i tâm olunmakda ise de ba‘zen kirâhâneler nâ ehl elinde bulunmuş ve bir takım uğrûn-ı mecâl hayvanlar bağlanmış ve kimisinin hayvanı dahi noksân olduğundan vürûd iden tâtârân tevkîf

olunarak umûr-ı mehâm-ı saltanat-ı seniyyenin te'hirine bâdî olunmakda idüğü bi'l-
vücûh mugâyir-i rızâ-yı alî idüğünden hüsn-i âmâl ve idâresiyle şîrâze-i nizâmına idhâl
eylemek üzere tâtârânımız ağasının devre ihrâcî de'b-i müstedîmden idüğü der-kârında
mahsûs bunun nizâm ve intizâm için mûma-ileyh ihrâc ve irsâl olunduğı imdî siz ki
bâlâda muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz ağay-ı mûmâ-ileyh ma'rifeti ve cümle ma'rifet ve
ittihâdıyla taht-ı nizâm ve râbitâyâ idhâl ile mürûr ubûr iden ulakların dakîka-ı vâhîde
te'hîr olunmaması ve tevânâ bârgîrlerin hâzır ve müheyyâ bulunarak bâ-irâde-i seniyye
karargîr olan ücret-i ma'lûmesiyle mürûr ubûr iden hademe-i devlet-i aliyye ve ulakların
meks ve tevkîf olunmaması husûsuna mezîd i'tinâ ve dikkat eylemeleriniz bâbında
dîvân-ı eyâlet-i Rûm'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve tâtârânımız ağası mûmâ-ileyh
Mehmed Ağa ile irsâl olunmuşdur. Bi mennihi ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki vech-i
meşrûh üzere ber mûcib-i buyurıldı amel ve hareket ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet
eyleyesüz deyu. Fî 29 R Sene (1)244

[42/b]

Şei'at şî'âr Tokad kadısı fazîletlü efendi zîde fazlıhu ve me'zûn bi'l-iftâ fekâhetlü
efendi zîde takvâhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodası silahşörân-ı hâssâdan
izzetlü Hüseyin Ağa zîde kadrihu ve vücûh-ı ahâlî ve iş erleri zîdet mukâdirihum inhâ
olunur ki, bâ-hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûn ...⁷⁷ uhde-i hâlisânemiz kılınan eyalet-i
Sivâs'dan ma'iyetinizle bi'l-istishâb şark ordusuna müretteb ve matlûb hazret-i
cihândârî buyurılan cümle eli silah tutan cünûd-ı zafer-i mev'ûdun voyvoda ve â'yân ve
zâbitânları ma'iyetleriyle orduy-ı nusret-nebevîye teşvîk ve tesvîkleri husûsuna sürücü
ta'yîn buyurılan kethüdâ-yı bevvâbîn-i hazret-i şehriyâri atûfetlü Abbas Beyefendi
ma'rifetiyl iktizâ-yı irâde-i seniyye üzere tevânâ ve bahadır ve cenk ve harbe kâdir

⁷⁷ Bir kelime okunamadı

tâmmü's-silah yiğitlerden olmak üzere sürücü mîr-i müşârun ileyh hazretleri ma'rifetiyl Tokad ve nevâhîsiyle husûs-ı asâkir-i mürettebeye karar virildiği üzere sekiz yüz elli nefer asâkiri çiftci ve rençber ve derindî ve derbeder olmayarak [s. 41] cümlesi güzîde tevânâ yiğitlerden olmak üzere ma'rifetiniz ve ta'yîn olunan mübâşiri ma'rifetiyl isim ve şöhretleriyle tertîb ve tahrîr ve Şa'bânü'l-mu'azzamanın yirminci günü bi-mennihi ta'âlâ bu tarafa tesvîka mübâderetiniz lâzime-i hâliye-i mukteziyeden olduğu imdî siz ki, bâlâda muhâtabun-ı mûmâ-ileyhimsiz, şark ordusuna vusûlümüz nevrûz-ı sultâniye tevakkuf itmiş ise de eyyâm-ı mezkûr takarrüb eylediği cümle indinde müsellemlerden olduğundan bu bâbda imhâl ve gevşek tutulmak ma'âzallâhu ta'âlâ dînü devlete mûcib-i mazarat bir keyfiyet olacağından her halde encâmî müntec-i vehâmet olacağını bi'l-mütâlâ'â iktizây-ı irâde-i seniyye üzere sâlifü'z-zikr sekiz yüz elli nefer asâkirinizi bahadır ve cengâver yiğitlerden tertîb ve tanzîm ve zikr olunan vakitte irişdirilmeğe mezîd sa'y ve gayret ve infâz-ı irâde-i seniyyeye i'tinâ-yı dikkat eylemeniz ve yevm-i sergerdeleriniz sergerde asker ön binbaşı makâmında olub bir mahalden mahzâ beşyüz sekizyüz bin nefer asker ihrâc olunca ol mikdârın beher yevm mevcûd-ı nâ mevcûdu anlaşılmadığından başka bu sûretle zâbıta-i asker müşkülce olacağından beher ellişer nefere birer bayrak ve bölükbaşı ta'yîn olunmak zâbıta-i asker iktizâsından olacağından mâ'adâ avn-i hakla muhabbet görünecekleri derkâr olmağla ol vechle dikkat ve asker-i eslihâ ve harçlıklarının itmamını gereği gibi kendülerine te'kîd ve tenbîh ve asker-i mezkûre güzîde oldıktan sonra piyâde ve süvârî mahlût olarak tanzîm ve tertîbine mübâderet ve piyâde ziyâde olmasında baş olmayacağı ma'lûmlarınız oldıkda bir neferi gerüye kalmak ve şefâ'at olmak ve bu bahâne ile akce almak dünyevî ve uhrevî mûcib-i rehâmet olacağını bilüb ol vechle harekete mübâderet eylemeleriniz bâbında dîvân-ı eyâlet-i Rûm'dan iş bu buyuruldı tahrîr ve ısdâr ve hazînedârımız dergâh-ı âlî

kabucıbaşılardan izzetlü Yakûb Ağa ile ba'îs ve tisyâr olunmuşdur, inşâ'allâhu ta'âlâ vusûlünde gerekdir ki, vech-i meşrûh üzere ber mûcib-i buyruldı amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mûcânebet ve tevakkî eyleyesiz deyü. Fî 25 R. Sene (12)44

[41/a]

Medîne-i Tokat'dan Firâr İden Neferler Beyân kayd şud
Dabbağhâne mahallesinden Bekiroğlu Seyyid Mehmed
Yazıcık mahallesinden Emir Ömeroğlu Ömer
Cemâle'd-dîn mahallesinden Mustafaoğlu Ali
Seyyid Necme'd-din mahallesinde Osmanoğlu Mehmed
Cehganlı mahallesinden Mehmedoğlu Abdullah
Çay-ı Müslim mahallesinden Mehmedoğlu Abdullah
Mihmâd Hâcib mahallesinden Ahmedoğlu Ömer
Cedîd mahallesinden Ahmedoğlu Osman
Çay-ı Zimmî mahallesinden İbrâhîmoğlu Bekir
Horuş mahallesinden Hacı Velioğlu Mehmed
Muhad karyesinden İbrâhîmoğlu Mehmed

[41/b]

Asâkir-i Mansûre için Buyuruldı Kaydı

Şerî'at şî'âr Tokad kadısı fazîletlü efendi zîde fazlıhû ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân silahşörân-ı hâssâdan voyvodası izzetlü ağa zîde kadrihu ve mefâhirü'l-akrân vücûh-ı memleket ve nizâm-ı vilâyet ve ashâb-ı suhenân ve iş erleri zîde't-mekâdiruhum inhâ olunur ki. Asâkir-i Mansure'den hisselerinize isâbet iden ma'lûmü'n-nefer ve'l-esâmî neferâtın bu âna kadar tanzîm ve tehiyye ve irsâli lâzime-i zimmetleriniz iken el-hâletü hâzihî zuhûr itmeyüb ukde-i tavîk ve te'hirde olduğu ve bu husûs için bi't-def'ât bâ-buyuruldı mübâşir irsâl olunmuş ise de imrâr-ı vakt ve ikâme-i zimmetden olduklarınız kemâl-i rehâvet ve betâ'atinizden neşet itmiş idüğü ve bu asker husûsuna dikkat ve i'tinâ derece-i vücûbet olmağla imdî siz ki bâlâda mezkûr muhâtabun-ı mu'mâ-ileyhimsiz

keyfiyet ma'lumlarınız oldukda mukaddem ve bu def'â tarafınıza mersûl defter mûcibince hisseleriniz olan asâkirden fevt olanların yerlerine yeniden adem tertîb ve firâr itmiş olanları buldırılıb tehiye ve me'zûn tebdîl-i hava için gitmiş olanları dahi âmâde ve ta'yîn olunan mübâşirîne teslîm ve bir kadem akdem bu tarafa tesyil ve sevk ve muktedirü'l ezfân bu askerin gelmesi olub buyuruldu tahrîriyle ittibâ'-yı hidmetiniz yeri olmadığı meczûmlarınız oldukda vusûl-i buyuruldımızda bir dahi tahrîre hâcet koymayarak ve bir ferdi gerüye kalmayarak güçlü ve tevânâ ve güzîde yiğitlerden olarak tertîb ve ber mûcib-i defter mersûl mübâşirîne teslîm ve kavî küfelâyâ rabt olunarak bu tarafa irsâl eylemeleriniz bâbında dîvân-ı ahâli-i Rûm'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr ve [s. 40] fahrü'l-akrân kahvecibaşımız Seyyid Mehmed Ağa ile tisyâr olmuştur. İnşâ'allâhu ta'âlâ gerekdir ki vusûlünde vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve hilâfını tecvîzden hazer ve mübâ' det eyleyesiz deyü. Fî Selh-i R. Sene 44

[40/a]

Nâhiye-i Komanat Tâbi'-i Tokat			
Karye-i	Nefer	Karye-i	Nefer
Geksi ve İzbesti	1	Gevle ve Aluc ve Ahmed Alanı ve Yeni ve Bula ve Çöreği Büyük	1
Cincife ve Kızıl ve Zazara ve Hulvar	1	Omala	1
Bizeri	1	Boyalı ve Sideni	1
Tekye Tazular ve ... ⁷⁸ ve ... ⁷⁹ ve Serkiz	1	İze	1
Esdığın ve Kemkez	1	Ohtab ve Dönekse	2
Armus ve Acıpınar ve Kışla ve Mülk	2	Üçgöl ve Mamu ve Kadı Vakfi	1
Gevrek ve Kevahlık ve Kızıldere	1	Fenk ve Kızılöz	2
Firedökse ve Beşviran me'a Saltık	2	Martos Oba İncesu ve Bayram ve Dekseci	1

⁷⁸ Bir kelime okunamadı

⁷⁹ Bir kelime okunamadı

Yekûn 20 Yalnız yirmi neferdir

Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

Bâ-emr-i alî Sivas eyâletinden Şâm-ı şerîf için matlûb-ı hümâyûn buyurulan bin altı yüz nefer asâkirden Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye mûcibince Tokad ve nevâhîsine ikiyüz yedi nefer asâkirden ber mu'tâd altmış dokuz nefer nevâhî hissesi ba'de'l-ifrâz hisse-i mezkûrdan nâhiyenize musîb yirmi neferi her bir karyenin tahtlarından terkîm olunduğı vech üzere viresiz. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

[40/b]

Nâhiye-i Kâfirnî Tâbi'-i Tokat			
Karye-i	Nefer	Karye-i	Nefer
Almus	1	Gezgi ve Daduhta	1
Zuğrı ve İlbit ve Kırı Sekü	2	Megüllü	1
Tiyeri ve Münker Filtise ve Gök ve Çat ve Yaycı	3	Çiftlik ve Alan ve Tomâra ve Ohtab	1
Çeğedler ve Yapalak	1	Leveke ve Ekseri ve Varzıllar	1
Karadere me'a Sideni ve Fenk	1	Muhat ve Teknecik	
Yekûn: 14 Yalnız Ondört Neferdir			

Bâlâda mastûr kurâ ahâlîleri inhâ olunur ki,

Bâ-emr-i alî Sivas eyâletinden Şâm-ı Şerîf için matlûb-ı hümâyûn buyurulan bin altı yüz nefer asâkirden Sivas mahkemesinden mahrec pusula-i şer'îye mûcibince Tokad ve nevâhîsine musîb ikiyüz yedi nefer asâkirden ber mu'tâd altmış dokuz nefer nevâhî hissesi ba'de'l-ifrâz hisse-i mezkûrdan nâhiyenize musîb on dört neferi her bir karyenin tahtlarında terkîm olunduğı vech üzere viresiz. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Muharremi'l-harâm li-sene selâse ve erba'în ve mi'eteyn ve elf

9. BULGULAR

Şer'ıye sicilleri Osmanlı Devleti'nin, sosyal, siyasal, ekonomik, idare ve hukuk tarihi açısından vazgeçilmez olan birinci dereceden kaynaklardır. Özellikle yerel tarihi verilerin ortaya çıkarılması bakımından oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu verilerin ortaya konması bakımından şer'ıye sicillerinin incelenmesi şarttır.

Biz de bu amaçla şer'ıye sicilleri üzerinde çalışmayı uygun bulduk. Üzerinde çalıştığımız bu defter 33 numaralı Tokat şer'ıye sicili olup 1828-1829 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin ve Tokat'ın sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik ve askeri tarihi açısından önemli bilgiler ve resmi kayıtlar içermektedir.

İncelediğimiz dönemde Tokat askeri yönden Şark canibi ser-askerliğine, idari yönden Sivas'a tabidir. Şark Canibi Ser-askeri, aynı zamanda Erzurum valisi de olan vezir statüsündeki Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa (TŞS 33, 150/a), Sivas valisi ise yine vezir rütbesinde Seyyid Mehmed Paşa'dır. (TŞS 33, 163/b).

1828-1829 yıllarında Tokat, kadı ve voyvoda gibi idareciler tarafından yönetilen ve Sivas sancağına bağlı bir kaza durumundadır. Tokat kadısı resmen göreve başlamamış, yerine naib vekalet etmektedir. Belgelerde Tokat naibi kısmı genellikle boş bırakılmakla birlikte bazı belgelerde Tokat naibi Ahmed Nazif Efendi ismi geçmektedir. (TŞS 33, 97/a). Tokat voyvodası olarak ise Abdüllatifzade Hüseyin Ağa bin Osman Ağa ismi zikr edilmektedir. (TŞS 33, 1/a). Bu dönemde Tokat'da ileri gelen kişilerin isimlerinin zikr edildiği 1/a numaralı belge dikkat çekicidir.

33 numaralı 1828-1829 yıllarını kapsayan bu defterde nefs-i Tokad denilen Tokat şehir merkezinde toplam 88 mahalle ismi geçmektedir. Tokat kazasına bağlı Tozanlu, Komanat, Kafirni, Yıldız ve Dönekseâbâd olmak üzere beş nahiye

bulunmaktadır. Defterde, Tozanlu'ya tabi 43, Komanat'a tabi 46, Kafirni'ye tabi 40, Yıldız'a tabi 13, Dönekse'ya tabi 9 köy olmak üzere toplam 151 köy bulunmaktadır. Bu köylerin hepsinin de isimleri defterde geçmektedir. Ayrıca defterde Tokat'da mahalle isimleri dışında sokaklar, mevkiler, dükkanlar, hanlar, işyerleri gibi çeşitli yerlerin de adları geçmektedir. Bunlar çalışmamızda ilgili bölümlerde incelenmiştir.

Defterde Tokat'ın sosyal, etnik ve dini yapısı ile ilgili önemli bilgilere ulaşılabilmektedir. Tokat'da aileler genellikle tek eşli ve iki yada üç çocuklu çekirdek ailelerdir. Defterde toplam altmış tereke kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtların kırkı Müslimlere yirmisi gayrimüslimlere aittir. Müslimler ve Gayrimüslimler bir arada ve huzur içinde yaşamaktadırlar. Çünkü defterde Müslim ve Gayrimüslimler arasında etnik veya dini kaynaklı vuku bulan herhangi bir olaya ve davaya rastlanmadığı gibi birbirlerine şahitlik yaptıkları, alışveriş ettikleri, birbirlerine emanet bıraktıkları ve borç alıp verdikleri görülmektedir. Ayrıca mahallelerde Müslim ve Gayrimüslimler iç içe yaşamaktadırlar. Bu konuda daha geniş bilgiler ve değerlendirmeler çalışmamızın ilgili bölümlerinde bulunmaktadır.

Defterdeki ferman ve buyuruldu gibi bazı kayıtlardan Tokat'ın doğu-batı ve kuzey-güney yönündeki ticarete önemli bir kavşak olduğu görülmektedir. Ergani, Maden, Keban ve Gümüşhane maden ocaklarından çıkarılan bakırın tasviye için Tokat'a getirildiği veya arpa, buğday gibi zahirelerin İstanbul'a götürülmek üzere Tokat üzerinden ya Samsun İskelesine, yada İznik İskelesine nakledildiği anlaşılmaktadır.

Tokat'da ekonomik hayat ve dönemin piyasa fiyatları konusunda tereke kayıtları oldukça önemli bilgiler içermektedir. Çünkü tereke kayıtlarında bağ, bahçe, dükkan, hayvan, ziynet ve ev eşyaları, Hırdavât türü her malın miktarları ve piyasa fiyatları

guruş cinsinden yazılmıştır. Tablo şeklinde transkribe ettiğimiz tereke defterlerinde bunlar görülebilir.

Yine tereke kayıtlarından anladığımız kadarı ile Tokat'da canlı bir ticari hayat bulunmaktadır. Çünkü birçok terekede, adını geldiği veya imal edildiği yerden alan ev veya Hırdavât türü eşyalar mevcuttur. Ayrıca Tokat'daki hanlarda misafir olan, burada vefat eden Musullu ve Bağdatlı tüccarlar ile Tokat dışında vefat eden Tokatlı tüccarların terekelerine rastlanmaktadır. Başta dokumacılık olmak üzere, demirci, bakırcı, manav, nalband gibi üretim veya esnaflık sektörlerinin de yaygın olduğu görülmektedir. Ayrıca Meydan Cami pişegahı olarak adlandırılan yerde bir panayır kurulması için müracaat edildiği ve bu müracaatın kabul edildiği görülmektedir.

Defterde merkezden gelen emirler, özellikle emr-i âlî olarak adlandırılan fermanlar ve Sivas'tan gelen buyuruldular oldukça geniş yer tutmaktadır. İncelediğimiz defter 1828-1829 tarihine denk geldiği için 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı münasebeti ile çok sayıda ferman ve buyuruldu kayıtlıdır. Şark canibi ser-askeri olarak Erzurum Valisi vezir Seyyid Mehmed Saîd Gâlib Paşa'nın tayin edildiği anlaşılmaktadır. Bu fermanlarda Moskovlu olarak adlandırılan Rusların doğu ve batıdan hücumla geçtikleri, birçok kaleyi işgal ettikleri ve Müslümanlara zulümler yaptıklarından bahisle, başta acilen asker temin edilmesi ve gönderilmesi istenmektedir. Defterde, bu ferman ve buyuruldulara istinaden Tokat ve nâhiyelerinden tertib edilen askerlerin kimlikleri ve adresleri ile ilgili kayıtlar mevcuttur. Ayrıca imdad-ı seferiye gereğince yine Tokat ve nâhiyelerinden stenen para, buğday, arpa ve hayvanların merkez ve köylerin hisselerine düşen miktarların tutulduğu kayıtlar bulunmaktadır.

Halkın desteği ve katılımını artırma isteğinden olsa gerek fermanlarda özellikle dini duygulara hitap edilmektedir. Dinimizin düşmanı olan Moskovlu olarak

adlandırılan Ruslar'ın dinimizi yok etmek için saldırdıkları, millet-i islama zulümler yaptığı belirtilerek, Müslümanım diyen, kelime-i şahadet getiren herkesin emirlere uyması, ahirette peygamber efendimizin sancakı şerifi altında toplanacakları, aksi takdirde hem bu dünyada cezalandırılacakları gibi hem de ahirette cennet yüzü göremeyecekleri, cehennem azabı çekecekleri belirtilmektedir.

10. SONUÇ

Osmanlı Devleti döneminde Tokat'ın sosyal, ekonomik, idari ve hukuki durumunu araştırmak ve veriler ortaya çıkarmak amacıyla hazırladığımız bu yüksek lisans tez çalışmasında öncelikle 1828-1829 yıllarına denk gelen 33 numaralı Tokat Şer'ıye Sicilinin transkripsiyonunu yaptık. Daha sonra yaptığımız transkripsiyondan hareketle defterdeki belgelerin ve bu belgelere göre Tokat'ın yukarıda belirttiğimiz durumlarını incelemeye çalıştık.

Defterde yer alan belge türlerini diplomatik açıdan değerlendirerek, Osmanlı'nın sosyal ve siyasal yapısında bu belgelerin yeri ve önemini açıklamaya çalıştık. Bu bilgiler ışığında defterde bulunan belgeleri şekil ve içerik bakımından inceleyerek, veriler ve çıkarımlar elde etmeye çalıştık. Zaman zaman belgeleri tablolar şeklinde değerlendirmeye çalışırken bazen de belgelerin asıl metinlerinden alıntılar yaparak, çıkarımlarımızı örneklendirmeye ve desteklemeye çalıştık.

Tokat ile ilgili olarak bizden önceki yapılan ve bizim yaptığımız ve bizden sonrada yapılacak olan şer'ıye sicili çalışmalarının özelde Tokat, genelde Osmanlı tarihinin aydınlatılmasına küçük de olsa bir katkı sağlayacağını, diğer araştırmacılara da kaynak teşkil ederek yardımcı olacağını düşünüyor ve umut ediyoruz.

11. KAYNAKLAR

- Abacı, N. (1994), *1812 Tarihli Şer‘iye Siciline Göre 19. Yüzyılın Başında Tokat Şehrinin Sosyo-Ekonomik Durumu*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Bursa.
- Açıkel, A. (1999), *Changes in Settlement Patterns, Population and Society in North Central Anatolia: A Case Study of the District (kaza) of Tokat (1574–1643)*, Basılmamış Doktora Tezi, Manchester Üniversitesi, Manchester İngiltere.
- (2001), “Tokat Şer‘iye Sicillerine Göre Beylerbeyi Buyurulduları”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, 5: s.13–40.
- (2004), “Osmanlı Ulak-Menzilhâne Sistemi Çerçevesinde Tokat Menzilhânesi (1690–1840)”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, c.XIX-S.2, İzmir, s. 1–33.
- (2004), “Tokat Sancağı’nın İdari Durumu ve Nüfus Yapısı (1880–1907)”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, c.14, S:2, Elazığ, s. 331–359.
- Açıkel, A. ve A. Sağırlı (2005), “Tokat Şer‘iye Sicillerine Göre Salyâne Defterleri (1771–1840)”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*,41,İstanbul, s. 95–145.
- (2005), *Osmanlı Döneminde Tokat Merkez Vakıfları-Vakfiyeler*, 1. cilt, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat.
- Ahmed Vefik (1328), *Tekâlif Kavâidi*, Matbaa-i Kader, İstanbul.
- Akdağ, M.(1979), *Türkiye’nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, c.II, Tekin Yayınevi, İstanbul.
- Akgündüz, A. (1988), *Şer‘iye Sicilleri*, I, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, İstanbul.
- (1996), “Gedik”, *TDVİA*, XIII, İstanbul, s. 541–543.

------(2000), “İ‘lâm”, *TDVİA*, XXII, İstanbul, s. 72.

Akın, Z. (2004), *25 Numaralı (H. 1234–1236/ M. 1819–1821) Tokat Şer‘iye Sicili’nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.

Aktaş, E. (2009), *XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Tokat*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.

Asıl, H.(2006), *18 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri.

Aslan, N. (1998), “ Milli Arşivimiz İçerisinde Şer‘iye Sicilleri Eğitim ve Terminolojisi Problemleri” , *I. Milli Arşiv Şurası(20–21 Nisan 1998)*, Ankara, s. 190.

Atalar, M. (1976), “ Şer‘iye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe” ,*Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslami Bilimler Enstitüsü Dergisi*,(4), Ankara, s. 303–328.

Avcı, O. (1998), “ Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Şer‘iye Sicillerinin Türk Milli Arşivciliğine Katılması” , *I. Milli Arşiv Şurası (20–21 Nisan 1998)*, Ankara, s. 48–49.

Aydın, M.A. (1989), “Aile” , *TDVİA*, II, İstanbul, s. 196–200.

Barbak, S. (2004), *50 Numaralı (H. 1253–1254/ M. 1837–1839) Tokat Şer‘iye Sicili’nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.

Bardakoğlu, A. (1996), “Garâmet” , *TDVİA*, 13, İstanbul.

Bayındır, A. (1986), *İslâm Muhakeme Hukuku*, İslâmi İlimler Araştırma Vakfı Yayını, İstanbul.

------(1994), “Eyüp Mahkemesi” , *Eyüp, Dün/Bugün*, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

- Beşirli, M. (2005), *Orta Karadeniz Kentleri Tarihi, I, Tokat (1771–1853)*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat.
- Bilgin, A, İ.Yurdakul ve İ. Kurt (2006), *Bâb-ı Meşihât Şeyhülişlâmlık Arşivi Defter Kataloğu*, İsam Yayınları, İstanbul.
- Bilirli, T. (2006), *111 Numaralı Tokat Şer'îye Sicilinin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.
- Cin, H. ve A. Akgündüz (1995), *Türk Hukuk Tarihi, II*, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya.
- Cinlioğlu, H.T. (1950), *Osmanlılar Zamanında Tokat, II*, Tokat Matbaası, Tokat.
- (1951), *Osmanlılar Zamanında Tokat, III*, Tokat Matbaası, Tokat.
- Çağlayan (Beyzat), E. (1990), *Tokat Bölgesi Geleneksel Kıyafetleri*, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları, Ankara.
- Çiçek, H. (2006), *Tokat Merkez Sancağı'nın Sosyo-Ekonomik Konumu (1800–1850)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun.
- Demirci, A. (2007), *3 Numaralı Tokat Şer'îye Sicilinin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.
- Demirel, Ö. (2000), *Osmanlı Vakıf Şehir İlişkisine Bir Örnek Sivas Şehir Hayatında Vakıfların Rolü*, TTK Basımevi, Ankara.

- Demirtaş, H. (2007), *12 Numaralı Tokat Şer'iyeye Sicili'Nil Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.
- Devellioğlu, F. (2007), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Ekinci, E.B.(2005), “Osmanlı Devleti’nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*,3(5), İstanbul, s. 417–439.
- Emecen, F. (1988), “Ağnam Resmi”, *TDVİA*,1, İstanbul, s.478–479.
- Ersoy, O. (1963), “Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XXI (3–4), Ankara, s. 33–64.
- (1980), “Şer'iyeye Sicilleri Toplu Kataloguna Doğru”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Basımevi, 8(124), Ankara, s. 1–20.
- Gedikli, F.(2005), “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyeye Sicilleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3(5), İstanbul, s. 187–213.
- Genç, M.(2000),*Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken Yayınları, İstanbul.
- Gökbilgin, M.T.(1979), “ Tokad”, *İA*, XII/I, MEB Yayını, İstanbul, s. 401.
- Gündoğdu, H.vd.(2006),*Tarihi Yaşatan İl: TOKAT*, Ankara.
- Halaçoğlu, Y.(1976), “Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru Adana Şer'iyeye Sicilleri”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*,(30), İstanbul, s. 99–108.
- Hanılçe, M. (2009), *16 Numaralı Tokat Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.

- İlgürel, M. (1975), “ Şer‘iye Sicillerinin Toplu Katalogu’na Doğru”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*,(28–29): s. 123–166.
- İnalçık, H. (2000), *Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi (1300–1600)*, I, İstanbul.
- (1993), “Cizye”, *TDVİA*, VIII, İstanbul, s.45–48.
- Kallek, C. (1992), “Batman”, *TDVİA*, V, İstanbul, s.200.
- Karabay, K.(2007), *63 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş.
- Kütükoğlu, M.S. (1994), *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Neşriyatı Yayınları, İstanbul.
- (1992), “ Buyruldu”, *TDVİA*, VI, İstanbul, s.478–480.
- (1995), “Ferman”, *TDVİA*, XII, İstanbul, s.401–406.
- Lewis, B.(1991), *Modern Türkiye’nin Doğuşu*, (çev. Metin Kıratlı) TTK Basımevi, Ankara.
- Mercan, M.(2002), “Tokat’ın Mutasarrıflık Oluşuna Dair Bir Belge”, *Tokat Kültür Araştırma Dergisi*, 17, Tokat, .5–13.
- Moğol, H.(1996), *Şer‘iye Sicilleri Sözlüğü*, Mehter Yayınları, Ankara.
- Oğuz, M. ve A. Akgündüz (1998), “Hüccet”, *TDVİA*, XVIII, İstanbul, s.446.
- Ortaylı, İ.(1994), *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Ortaylı, İ.(2000), *Osmanlı Toplumunda Aile*, Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Özmel, İ. (2002), “ Kayyım”, *TDVİA*, 25, İstanbul, s.107.
- Öztürk, M. (2002) “Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi”, *Türkler*, 10, Ankara, s.802–903.

- Öztürk, S. (2001), “Kassam”, *TDVİA*, 24, İstanbul, s.579.
- Özyurt, M. (1991), “ Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili”, *Belleten*, c. LV: 95.
- Pakalın, M.Z. (1983), *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, I-II-III, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Pirdoğan, A. (2006), *48 Numaralı Tokat Ser‘iye Sicili’nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.
- Sahillioğlu, H.(1994), “Dirhem”, *TDVİA*, IX, İstanbul, s.368–371.
- Sami, Ş. (1998), *Kâmûs-ı Türkî*, 1. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Sarıbal, İ. (2004), *23 Numaralı Tokat Ser‘iye Sicili’nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.
- Sertoğlu, M. (1986), *Osmanlı Tarih Lûgatı*, Enderûn Kitabevi, İstanbul.
- Şimşirgil, A. (1990), *Osmanlı Taşra Teşkilatı’nda Tokat*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul.
- “Tokat”, *Yurt Ansiklopedisi*(1984), X, Anadolu Yayınları, s.7077–7078.
- Türkiye Cumhuriyeti Dâhiliye Nezareti(1933), *Köylerimiz*, İstanbul.
- Uğur, Y. (2003), “Mahkeme Kayıtları (Şer‘iye Sicilleri):Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c.1, S.1, İstanbul, 305–344.
- Uzunçarşılı, İ.H. (1984), *Osmanlı Devleti’nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Basımevi, Ankara.
- (2003), *Tokat Kitabeleri*, Yayına Hazırlayanlar: M. Mercan ve M.E. Ulu, Ankara.

Yediyıldız, B. (1986), “Vakıf”, *İA*, C. 13, s. 153–154.

Yıldırım, Ö.(2007), *1797–1798 Yıllarına Ait Tokat Şer‘iye Sicilinde yer Alan Belgelerin Sosyal ve Ekonomik Yönden Tahlili*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun.

İnternet Siteleri

www.tdk.org.tr (Türkçe sözlüklerin karşılıkları için)

www.ttk.org.tr (Hicri, rumi ve miladi tarihleri birbirlerine çevirmek için)

12. SÖZLÜK

-A-

ahmediye: fesin etrafına sarılan renkli sargı, kalınca, renkli başörtüsü

alaca: birkaç renkli iplikten yapılmış dokuma

arak: rakı

armudiye: *F.* armut biçimindeki altın

asel: *A.* bal

aşurma: büyük kazan

atlas: *A.* yüzü parlak, sık dokunmuş ipekli kumaş, saten.

-B-

bâb: *A.* adet

bargîr: *F.* at

batn: *A.* soy, nesil

beher: *F.* her biri

-C-

canfes: *F.* üzerinde desen bulunmayan, ince dokunmuş, parlak, tok, ipekli kumaş

cecim: *F.* ince dokunmuş renkli, nakışlı kilim.

-Ç-

çakşur: işleme dar şalvar

çapraz: kopça, düğme, toka

çarpane(çarpana): dokuma tezgâhının bir parçası olan dört delikli kare biçiminde bir tahta

çehkân: *F.* kuyucu

çevre: tülbent, sırma işlemeli mendil

çıkırık: iplik bükme, iplik sarma vb. işlerde kullanılan, el veya ayakla çevrilen dolap

çit: pamuktan dokunmuş basma

çitari: ipek ve ipekle karışık yollu dokuma

çuha: *F.* yün

çul: *A.* koyun ve keçi kılından dokunmuş kilim

-D-

dakîk: *A.* un

değirmi: yuvarlak

derlik: beyaz patiskadan dikilen
veya yünden örülen takke, başlık

destâr: *F.* sarık

deyn: *A.* borç

dimi: *R.* sıkı dokunmuş bir tür
pamuklu kumaş

dizdâr: *F.* kale muhafızı

dörpü: kalın dişli büyük eğe,
bıçakları keskinleştirmek amacıyla
kullanılırdı.

döşeme: ham ipekten yapılmış
yollu ve renkli başörtüsü

duhâncı: *A.* tütüncü

-E-

elvân: *A.* çeşitli, boyalı

enfiye: *A.* tütün tozu, burun otu

esbak: *A.* bir önceki

eşedd: *A.* pek şiddetli

eyyâm: *A.* günler

-F-

ferace: *A.* kadınların sokakta
giydikleri, mantoya benzer, arkası bol,
yakasız, çoğu kez eteklere kadar uzayan
üst giysisi

fevkânî: *A.* üstte olan

futa: *F.* ipekli peştemal

fürûht: *F.* satış

-G-

galle: *A.* mahsul

gavcan: nafe kürk

gezi: *F.* pamuk ve ipekle karışık

dokunmuş hareli kumaş

gön: işlenmiş deri

göz: bir çeşit yün dokuma motifi

gügül: ipek kozası.

güllâbdan: *F.* gül suyu şişesi

-H-

hadîka: *A.* ağaçlı bahçe

haffâf: *A.* ayakkabıcı

hâl: *A.* dayı

hal': *A.* boşama

hâlî: *A.* boş

hamâ'il: *A.* muska, tılsım

haml: *A.* ağırlık, yük

haml-ı mevkûf: *A.* anne
karnındaki bebek

hamr: *A.* içki, şarap

harar: A. çoğu kıldan dokunmuş, büyük çuval

hare: F. menevişli (dalgalı motifleri olan) kumaş

harîr: A. ipek

hasır: A. saz, kabuk, yaprak vb. bir bitki maddesiyle örülmüş taban veya tavan örtüsü.

hâtem: A. mühür

heybe: A. binek hayvanlarının eyeri üzerine geçirilen veya omuzda taşınan, içine öteberi koymaya yarayan, kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba, omza geçirilebilen iki gözlü bir tür çanta

helâlî: A. ham ipekten dokunmuş bürümceğe pamuk ipliği katılarak elde edilen kumaş

hınna: A. kına

hınta: A. buğday

Hırdavât: F. kilit, tel, çivi vb. metal eşya.

hırfet: A. meslek, sanat

hurç: A. büyük heybe

hümayun bezi: F. Amerikan bezi, patiska

-I-

ıyd-ı fitır: A. ramazan bayramı

ıyd-ı şerîf: bayram

-İ-

ibkâ: A. daim

ibrâ: A. borçtan arındırma, senet

icâre: A. kira

iddet: A. bekleme süresi

ihram: A. hacıların örtündükleri bir çeşit dikişsiz bürgü

ikâd: A. yakma

istibdâl: A. değiştirme

istidâne: A. borç alma, ödünç

iştirâ: A. satın alma

-K-

kabl: A. önce, ileri

kadife: A. yüzeyi belirli uzunlukta bırakılmış ham madde lifleriyle kaplı, parlak, yumuşak kumaş

kakım: A. sansargillerden, yazın esmer kırmızı, kışın beyaz renkli kürkü değerli, etçil hayvan, as

kaliçe: <i>F.</i> halı	kumkuma: çömlek, küçük testi
kaput: <i>Fr.</i> palto	kundakçı: tüfek kundağı yapan
karz: <i>A.</i> borç	kutnî: <i>A.</i> kutnu, pamuk veya
kassâm: <i>A.</i> miras taksim eden	ipekle karışık pamuktan dokunmuş
kat'î: <i>A.</i> kesin	kalın, ensiz kumaş çeşidi
kazzâz: <i>A.</i> ipek işleyen	kürüm: <i>A.</i> üzüm, bağ kütüğü
kebe: yünden örülmüş kalın	-L-
kilim	libâde: hırka, pamuklu kadın
keçe: yapağı veya keçi kılının	elbisesi
dokunmadan yalnızca dövülmesiyle	-M-
elde edilen kaba kumaş:	mâ'i: <i>A.</i> mavi
keff-i yed: <i>A.</i> el çekme	mahlut: <i>A.</i> karışım
kehribar: <i>F.</i> açık sarıdan kıızıla	mahmiyye: <i>A.</i> korunmuş, büyük
kadar türlü renklerde, yarı saydam,	şehir
kolay kırılır ve bir yere hızlıca	mahnûketen: <i>A.</i> boğularak
sürtüldüğünde hafif cisimleri kendine	makreme: <i>A.</i> kalın iplikle elde
çeken, fosilleşmiş reçine, samankapan,	örülmüş iş, büyük boy mendil
kıl koparan madde	mecrûh: <i>A.</i> yaralı
keyl: <i>A.</i> hububat ölçüsü, kile	mekkârî: <i>F.</i> kira ile hayvan
kibel: <i>A.</i> taraf	işleten
kıyem: <i>A.</i> kıymet	memhur: <i>A.</i> mühürlü
kıyye: <i>A.</i> okka	mendil: içine bazı şeyler
köhne: <i>F.</i> eski, kullanılmış	konulan dokuma, yağlık.
köşe: <i>F.</i> kanepa yastığı	menzilhâne: <i>A.</i> posta durağı

- mersûm:** A. yazılmış
- meşlah:** A. altı üstü bir olan ve kol yerine yarıkları bulunan bir giyecek
- mikrâz:** A. makas
- mitil:** R. yüz geçirilmemiş yorgan, şilte, minder, yatak
- mizân:** A. terazi
- mu'ârâza:** A. karşı gelme
- mukâta'a:** A. kiraya verme
- mutâlebe:** A. hak isteme
- mutavvel:** A. tafsil edilmiş, Arapça meşhur bir kitap
- muvâcehe:** A. yüzleşme
- mü'eccel:** A. peşin olmayan
- mübaya'a:** A. satın alma
- mübeyyin:** A. beyan eden
- mücânebet:** A. uzaklaşma, çekilme
- müdâvemet:** A. devamlı, aralıksız
- müsta'mel:** A. kullanılmış, eski
- müte'allik:** A. bağlı, alakalı
- N-**
- neftî:** F. siyaha yakın koyu yeşil
- nehâr:** A. gündüz
- nevâhi:** A. nahiyeler
- nisvân:** A. kadınlar
- nişîn:** F. oturan, oturmuş
- nümâyân:** F. açık, ortada
- P-**
- penbe:** F. pamuk
- peşkir:** F. genellikle pamuk ipliğinden dokunan ince havlu
- peštahta:** F. masa
- peten:** Isparta'ya özgü bir dokuma, kumaş
- piştov:** B. tabanca
- poliçe:** İt. senet
- poşu:** F. sarık
- publa:** Küçük çocuk yastığı
- puşi:** F. baş ve yüz örtüsü
- puşîde:** F. örtü, perde
- R-**
- râyiç:** A. geçerli olan
- re's:** A. baş
- re'y:** A. görüş
- rub':** A. dörtte bir
- S-**

sagîr: A. küçük	tahtânî: A. aşağıda olan
sahîh: A. gerçek	talâk: A. boşama
sâlyâne: F. yıllık, yıllık vergi	taraklı: yol yol nakışlı olan
sedre: A. düz yakalı, önü ilikli	kumaş
bir tür ceket	tatar: mektup nakl eden
sehm: A. pay, hisse	tatlık: A. boşanma
sümün: A. ücret, kıymeti bedeli	temessük: A. senet, tutma
sicim: keten ve kenevir	temlik: A. mutasarrıf etme
liflerinden yapılan ince ip	tevliyyet: A. mütevellî etme
sîm: F. gümüş	tevzî: A. hissesini verme,
siyâdet: A. seyyidlik, efendilik	dağıtma
siyânet: A. koruma, muhafaza	tullâb: A. talipler
sûk: A. çarşı	tuvânâ: F. güçlü
sülüs: A. üçte bir	-U-
sürmedân: F. göz boyası kutusu	uçkur: kuşak
-Ş-	urgan: keten, kenevir, pamuk,
şa'îr: A. arpa	gibi türlü dokuma maddelerinden
şayak: R. kaba dokunmuş,	yapılan ince halat
dayanıklı bir çeşit yün kumaş	uskufe: ipekli kadın giysisi
şem': A. balmumu	ustufa: İt. ipekli kumaş
şilte: üstünde oturan, yatılan,	-V-
içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek	vezene: A. tartı aleti
şütur: F. deve	-Y-
-T-	yağlık: mendil, çevre, baş örtüsü

yaşmak: baş ve ocak örtüsü

-Z-

zecriyye: A. içkiden alınan vergi

zer: *F.* altın

zerdeva: ağaç sansarı

zıvana: *F.* bir kilit dilinin

yerleşmesi için açılmış delik

ÖZGEÇMİŞ

25 Şubat 1975 tarihinde Sivas'ın Gemerek İlçesi Akcaşar Köyü'nde doğdu. İlköğrenimini Akcaşar Köyü İlkokulu'nda, Ortaokul ve Lise'yi Kayseri'de tamamladı. 1996 yılında Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümüne başlayıp 2000 yılında mezun oldu. Aynı yıl Tokat Ortaöğren İlköğretim Okulunda Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak göreve başladı. Halen Tokat Gaziosmanpaşa İlköğretim Okulunda Sosyal Bilgiler Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.